

Sprawozdanie
Prokuratora Generalnego
z rocznej działalności prokuratury
w 2012 roku

Warszawa, marzec 2013 r.

TOM I

Wstęp	5
I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury	9
II. Postępowanie przygotowawcze	109
III. Postępowanie sądowe	219
IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw.....	283

TOM II

V. Międzynarodowa współpraca prokuratury.....	358
VI. Gromadzenie, przetwarzanie i analizowanie danych w systemach informatycznych oraz współpraca z Szefem Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych	398
VII. Opiniowanie projektów aktów normatywnych.....	410
VIII. Podejmowanie innych czynności określonych w ustawach.....	506
IX. Działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.	563
X. Działalność wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury	678
XI. Działalność prokuratorów Instytutu Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu	722

Wstęp

Sprawozdanie Prokuratora Generalnego z rocznej działalności prokuratury w roku 2012 jest trzecim tego rodzaju dokumentem, sporządzanym po dokonaniu reformy ustrojowej, polegającej na rozdziale stanowisk Ministra Sprawiedliwości i Prokuratora Generalnego.

Wyniki pracy prokuratury osiągnięte w poprzednim roku dają podstawy do umiarkowanej satysfakcji. Był to bowiem trzeci z rzędu okres sprawozdawczy, w którym nastąpiła poprawa efektów funkcjonowania prokuratury, choć nie wszystkie dane statystyczne są lepsze niż w roku poprzednim.

Istotnemu zmniejszeniu uległa ilość spraw prowadzonych najdłużej, powyżej 5 lat. To ważne, lecz nie sposób nie zauważyć, że czas trwania postępowań nie ulega istotnej poprawie, mimo podejmowanych w tym kierunku działań nadzorczych, a zwłaszcza lustracji zarządzonych przez Prokuratora Generalnego. Szczegółowe dane na ten temat zawiera rozdział II sprawozdania *Postępowanie przygotowawcze*. Dokonane ustalenia wskazują, że nadal istnieją możliwości istotnego skrócenia czasu postępowań przygotowawczych leżące po stronie prokuratorów. Dlatego kontynuowane będą działania zmierzające do spowodowania, by śledztwa i dochodzenia toczyły się szybko i sprawnie. Równocześnie jednak tok postępowań spowalniają przeszkody zewnętrzne, wymienione w dalszej części sprawozdania. To przede wszystkim szybko zmieniająca się i nie w pełni odpowiadająca wymogom kadra organów prowadzących postępowania pod nadzorem prokuratury. W przypadku spraw długotrwałych jedną ze zdiagnozowanych już dawno i nierozwiązanych dotychczas barier ograniczających sprawność postępowania są biegli. Oczekiwanie na wydanie opinii, zwłaszcza z zakresu niektórych specjalności, znacząco spowalnia bieg śledztw i dochodzeń. Tego że długiego czasu trwania postępowań nie należy utożsamiać, bez uprzedniej analizy akt konkretnego postępowania, z nieprawidłowościami w pracy prokuratorów, dowodzi znaczący spadek wniesionych w ubiegłym roku skarg stron na przewlekłość postępowania przygotowawczego złożonych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz. U. Nr 179 poz. 1843 z późn. zm.). W dodatku w roku 2012 spadł odsetek skarg uwzględnionych przez sąd. Było ich w skali całego kraju jedynie 48.

Warto pamiętać, że praca prokuratora nie ogranicza się do czynności podejmowanych w śledztwie lub dochodzeniu. Ostatecznym efektem postępowania karnego jest kończące

je orzeczenie. Dlatego optymizmem napawa fakt zmniejszenia się w ubiegłym roku liczby osób uniewinnionych, jak również ich procentowego udziału wśród ogółu osądzonych.

Szczegółowe dane liczbowe dotyczące różnych aspektów pracy prokuratorów zawarte są w dalszej części sprawozdania. Choć informacje statystyczne są tylko instrumentem pomocniczym, który nie ma istotnego znaczenia dla oceny prawidłowości działań podjętych przez prokuratora w konkretnej sprawie, warto odwołać się do nich, by uświadomić sobie skalę zadań prokuratury. W ubiegłym roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie 1 150 499 spraw karnych. W każdej z nich prokurator co najmniej podejmuje końcową decyzję merytoryczną, a w znaczącej liczbie również szereg innych działań procesowych. Dlatego brak jest uzasadnienia dla formułowania pochopnych sądów o kondycji prokuratury w oparciu o jednostkową sprawę, nawet jeśli popełniono w niej błędy, których nie można zaakceptować.

W tym kontekście należy widzieć postępowanie przygotowawcze dotyczące działalności spółki Amber Gold. Analiza akt tego śledztwa dokonana przez Prokuraturę Generalną wykazała istotne uchybienia, skutkując pierwszą od wejścia w życie 31 marca 2010 r. przepisów reformujących prokuraturę decyzją o odwołaniu kadencyjnego kierownika jednostki organizacyjnej prokuratury. Zważywszy że na koniec ubiegłego roku służbę pełniło 6 230 prokuratorów i asesorów, nie można na podstawie wskazanego postępowania formułować tez o niewłaściwej pracy prokuratury jako całości. Istotne jest, że dostrzeżone uchybienia spotkały się ze zdecydowaną reakcją i stanowczymi decyzjami, odnoszącymi się zarówno do dalszego prowadzenia tego postępowania, jak i prowadzącymi do przyjęcia rozwiązań o charakterze ogólnym, opisanych w dalszej części sprawozdania.

Wspomniane wyżej odwołanie prokuratora rejonowego w żadnym razie nie podważa zasadności przyjęcia przez ustawodawcę zasady kadencyjności funkcji kierowniczych w prokuraturze, nawet mimo faktu że w roku 2013 Prokurator Generalny skierował do Krajowej Rady Prokuratury wnioski, dotychczas nierozpoznane, o podjęcie przez ten organ uchwały zezwalającej na odwołanie innego prokuratora rejonowego, a także zastępcy prokuratora rejonowego. W tym miejscu przypomnieć należy, że w całym kraju istnieje łącznie 357 prokuratur rejonowych, 45 prokuratur okręgowych oraz 11 prokuratur apelacyjnych. W każdej z nich funkcje kierowników jednostek organizacyjnych i ich zastępców mają charakter kadencyjny. Zauważenia wymaga również, że Krajowa Rada Prokuratury, stanowiąca w głównej mierze reprezentację samorządową prokuratorów, bez głosu sprzeciwu wyraziła zgodę na odwołanie Prokuratora Rejonowego Gdańsk-Wrzeszcz, w której to jednostce prowadzone było wspomniane postępowanie dotyczące spółki Amber

Gold. Wskazuje to na brak akceptacji środowiska prokuratorskiego dla niewłaściwej realizacji obowiązków należących do kierowników jednostek. Skierowanie wspomnianych wniosków kadrowych dowodzi z kolei determinacji Prokuratora Generalnego w dążeniu do jak najwyższego standardu sprawowania funkcji kierowniczych.

Na początku ubiegłego roku zainteresowanie opinii publicznej wzbudziła kwestia dalszego istnienia wyodrębnionego pionu prokuratur wojskowych. Argumenty zaprezentowane przez kierownictwo prokuratury, zwłaszcza zaś istotne ograniczenie zadań prokuratury wojskowej na przestrzeni ostatnich lat, prowadzące do znaczącej dysproporcji w liczbie postępowań należących do kompetencji prokuratorów powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych, przekonały, że konieczne są zmiany zmierzające do jak najlepszego wykorzystania potencjału kadrowego prokuratury.

W ubiegłym roku podjęte zostały w Ministerstwie Sprawiedliwości prace, początkowo nad istotną nowelizacją ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, a następnie nad całkowicie nowym aktem prawnym, który zastąpiłby tę ustawę. Początkowo w pracach tych uczestniczyli przedstawiciele Prokuratury Generalnej, później resort sprawiedliwości uznał ich udział za zbędny. Efekt końcowy w postaci projektu ustawy Prawo o prokuraturze i projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo o prokuraturze nasunął szereg uwag, przekazanych przez Prokuratora Generalnego Ministrowi Sprawiedliwości. Spożytkowanie wiedzy i doświadczenia prokuratorów wszystkich szczebli, mających informacje na temat funkcjonowania różnych elementów struktury organizacyjnej, z pewnością ułatwiłoby opracowanie projektów ustaw, których przyjęcie mogłyby przyczynić się do lepszej pracy prokuratury i stworzenia optymalnych i trwałych regulacji prawnych dotyczących jej ustroju i kompetencji.

Wobec braku zapisu ustawowego określającego zawartość sprawozdania, w latach poprzednich zamieszczane w nim były te informacje, które w ocenie Prokuratury Generalnej uznane zostały za istotne dla przedstawienia wyników pracy organów prokuratorskich w poprzednim roku. W stanowisku do sprawozdania za rok 2010, a zwłaszcza za rok 2011, Minister Sprawiedliwości podniósł, że powinno ono zawierać szereg dalszych danych. Wychodząc naprzeciw tym oczekiwaniom, do kolejnych sprawozdań włączono wiele dodatkowych informacji, powodując, że stają się one coraz bardziej obszerne. Pierwsze z nich mieściło się w jednym tomie, sprawozdanie za rok 2011 wymagało już dwutomowego opracowania, niniejsze sprawozdanie zawarte jest w trzech tomach. Należy też dostrzec, że pod względem obszerności sprawozdanie Prokuratora Generalnego przekracza znacznie ramy podobnych informacji sporządzanych przez inne organy, mające tego rodzaju

obowiązek. Nadrzędnym celem tworzenia tego dokumentu jest jednak dostarczenie organowi oceniającemu treść sprawozdania wszystkich tych informacji, które uważa on za niezbędne. Dlatego w niniejszym sprawozdaniu zamieszczono te wiadomości, których brak był kwestionowany w latach poprzednich, mimo iż w ocenie Prokuratury Generalnej znaczna część wymaganych informacji nie rzutuje na ogólny obraz funkcjonowania prokuratury niezbędny dla dokonania oceny prawidłowości jej działania w roku poprzednim.

Dla ułatwienia dotarcia do poszukiwanych danych, sprawozdanie podzielono na dwa tomy zawierające część opisową z niezbędnymi tabelami i schematami, zaś w tomie trzecim zamieszczono wyłącznie dane liczbowe w formie tabelarycznej.

I. Sytuacja kadrowa i finansowa prokuratury

Sytuacja kadrowa prokuratury w 2012 roku

W roku 2012 kontynuowano przyjętą przez kierownictwo Prokuratury Generalnej politykę kadrową zmierzającą do zrationalizowania zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Przedstawienie konkretnych działań w tym zakresie wymaga sformułowania na wstępie generalnej uwagi, uprzedzającej pojawiający się już w ubiegłych latach, ewentualny zarzut braku natychmiastowych i spektakularnych efektów wprowadzonych rozwiązań mających na celu optymalne rozmieszczenie zatrudnionej kadry orzeczniczej i administracyjnej. Otóż każde działanie etatyzacyjne jest elementem procesu kształtowania zatrudnienia, a zatem wymierne efekty podejmowanych działań wystąpią i muszą być oceniane w dłuższej niż roczna perspektywie.

Wprowadzone w uprzednich latach zasady zmierzające do usprawnienia funkcjonowania prokuratury były w 2012 roku punktami odniesienia dla każdej decyzji o charakterze kadrowo – etatyzacyjnym. Utrwalono podstawową zasadę, która stała się osią prowadzonej polityki kadrowej, a wyrażającą się w przyporządkowaniu stanowiska orzeczniczego – prokuratora i asesora - do danej jednostki organizacyjnej prokuratury. Taka wyjściowa konstrukcja dla limitu etatów każdej jednostki organizacyjnej prokuratury pozwoliła na właściwe kształtowanie struktury stanowiskowej pomiędzy poszczególnymi szczeblami prokuratury oraz transparentne, ograniczone tylko do szczególnie merytorycznie uzasadnionych sytuacji, stosowanie instytucji „służbowego delegowania prokuratorów i asesorów”.

Stanowisko kierownictwa Prokuratury Generalnej w zakresie służbowego delegowania podległej kadry orzeczniczej i podjęte działania w kierunku unormowania zasad rządzących tą instytucją zostały szczegółowo opisane w Sprawozdaniu Prokuratora Generalnego z działalności Prokuratury za rok 2011. Podejmowane przez Kierownictwo Prokuratury Generalnej w roku 2012 decyzje kadrowe o delegowaniu służbowym prokuratorów i asesorów służyły – przede wszystkim – stworzeniu warunków kadrowych umożliwiających prawidłowe funkcjonowanie jednostek prokuratury. Realizując ten obowiązek, miano na uwadze także dalsze ograniczanie liczby delegacji tylko do niezbędnych przypadków.

Na dzień 31 grudnia 2011 roku liczba delegacji wynosiła 468 osób, natomiast na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowała się następująco:

Tabela nr 1. Delegacje kadry orzeczniczej w jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2012r.

Stanowisko	z PA do PO	z PO do PA	z PO do PO	z PO do PR	z PO do WPO	z PR do PA	z PR do PO	z PR/ WPG do PR	Razem:
prokuratorzy	16	77	3	121	2	3	184	26	432
asesorzy								7	7
prok. z WPG								6	6
as. z WPG								2	2
razem:	16	77	3	121	2	3	184	41	447
Liczba wszystkich delegowanych:			447						

Delegacje powyższe – przede wszystkim – wynikają z powierzenia funkcji kierownika jednostki prokuratorowi z innej prokuratury tego samego bądź wyższego szczebla. Z uwagi na kadencyjność omawianych funkcji delegacje służbowe będące ich pochodną mają długotrwały charakter. Pozostałe delegacje – w przeważającej części – służą wzmocnieniu jednostek i komórek organizacyjnych prowadzących postępowania przygotowawcze lub realizujących obowiązki służbowe na odcinku sądowym. Jest to konsekwencja, co wykazano w ubiegłorocznym Sprawozdaniu Prokuratora Generalnego, reformy struktury organizacyjnej prokuratury dokonanej w 2009 roku.

Obok systematycznego ograniczania delegacji służbowych m.in. poprzez kierowanie zwolnionych bądź utworzonych stanowisk prokuratorskich w przeważającej części do wydziałów śledczych, Kierownictwo Prokuratury Generalnej konsekwentnie dążyło w 2012 roku do dalszej poprawy struktury stanowisk orzeczniczych. W porównaniu z rokiem 2011 poprawie uległy wszystkie wskaźniki krajowe wzajemnych proporcji stanowisk prokuratora prokuratury apelacyjnej (PPA), prokuratora prokuratury okręgowej (PPO), prokuratora prokuratury rejonowej (PPR) wraz z asesorami.

Powyższe zależności ilustruje tabela:

Tabela nr 2. Porównanie krajowych wskaźników struktury stanowiskowej.

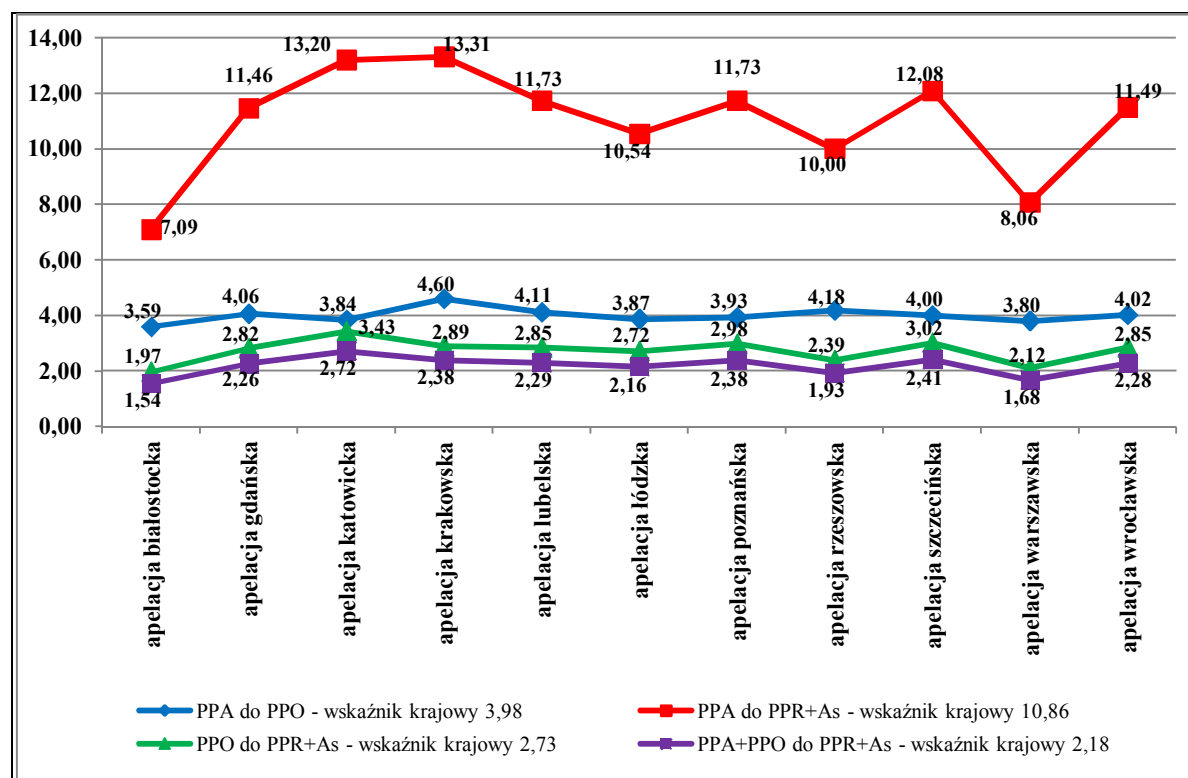
Struktura stanowiskowa stan na:	PPA do PPO	PPA do PPR+As.	PPO do PPR+As.	PPA i PPO do PPR+As.
12.2011	1 : 3,95	1 : 10,69	1 : 2,70	1 : 2,15
12.2012	1 : 3,98	1 : 10,86	1 : 2,73	1 : 2,18

W poszczególnych okręgach apelacyjnych prezentowane wskaźniki krajowe struktury stanowiskowej w porównaniu do stycznia 2012 roku kształtowały się następująco:

Tabela nr 3. Wskaźniki struktury stanowiskowej w okręgach apelacyjnych z uwzględnieniem delegacji etatowych w Prokuraturze Generalnej, wg stanu na 31.12.2011r. oraz 31.12.2012r.

Apelacja	PPA do PPO		PPA do PPR+As.		PPO do PPR+As.		PPA+PPO do PPR+As.	
	31.12. 2011	31.12. 2012	31.12. 2011	31.12. 2012	31.12. 2011	31.12. 2012	31.12. 2011	31.12. 2012
bialostocka	3,57	3,59	6,75	7,09	1,88	1,97	1,47	1,54
gdańska	3,88	4,06	11,00	11,46	2,83	2,82	2,25	2,26
katowicka	4,06	3,84	13,79	13,20	3,38	3,43	2,72	2,72
krakowska	4,50	4,60	12,91	13,31	2,87	2,89	2,34	2,38
lubelska	4,11	4,11	11,73	11,73	2,85	2,85	2,29	2,29
łódzka	3,87	3,87	10,54	10,54	2,72	2,72	2,16	2,16
poznańska	3,90	3,93	11,76	11,73	3,01	2,98	2,40	2,38
rzeszowska	4,56	4,18	10,56	10,00	2,31	2,39	1,89	1,93
szczecińska	4,00	4,00	12,08	12,08	3,02	3,02	2,41	2,41
warszawska	3,59	3,80	7,57	8,06	2,10	2,12	1,65	1,68
wrocławska	4,10	4,02	11,41	11,49	2,78	2,85	2,23	2,28

Wykres nr 1. Wskaźniki struktury stanowiskowej w okręgach apelacyjnych z uwzględnieniem delegacji etatowych w Prokuraturze Generalnej, wg stanu na dzień 31.12.2012 r.

Obok działań etatyzacyjnych dotyczących kadry orzeczniczej monitorowano także politykę kadrowo – etatyzacyjną prokuratorów apelacyjnych i okręgowych.

W tym miejscu należy podtrzymać, pomimo uwag Ministerstwa Sprawiedliwości do tego aspektu Sprawozdania Prokuratora Generalnego z roku 2011, stanowisko, iż w odniesieniu do zasad rozmieszczenia kadry administracyjnej w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych oraz rejonowych rola Prokuratora Generalnego jest ograniczona. W powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zatrudniani są urzędnicy i inni pracownicy (art. 101 ustawy o prokuraturze). Zasady ich zatrudniania oraz ich obowiązki i prawa regulują przepisy ustawy o pracownikach sądów i prokuratury z dnia 18 grudnia 1998 roku (Dz. U. z 2011 r. Nr 109, poz. 639, z późn. zm.). Cytowana ustawa określa pracodawców tej grupy zawodowej. W art. 4 i art. 5 ust. 4a-8, stanowi, że stosunek pracy z osobą ubiegającą się o pracę w prokuraturze i z urzędnikiem, nawiązuje i rozwiązuje odpowiednio w: Prokuraturze Generalnej – Prokurator Generalny, Naczelnej Prokuraturze Wojskowej – Naczelny Prokurator Wojskowy, prokuraturze apelacyjnej – prokurator apelacyjny, prokuraturze okręgowej i rejonowej – prokurator okręgowy, wojskowej prokuraturze okręgowej i garnizonowej – wojskowy prokurator okręgowy.

Powyższe unormowania wskazują, że Prokurator Generalny prowadzi politykę kadrową w stosunku do urzędników i pracowników zatrudnianych tylko w Prokuraturze Generalnej i tylko wobec tej grupy pracowników realizuje uprawnienia pracodawcy. Prokurator Generalny, w trybie § 107 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296, z późn. zm.), dokonuje podziału etatów pracowników prokuratury na poszczególne prokuratury apelacyjne, jednakże podziału etatów pracowników na prokuratury okręgowe i komórki organizacyjne prokuratury apelacyjnej dokonuje prokurator apelacyjny (§ 106 pkt 1 cytowanego rozporządzenia), a na prokuratury rejonowe i komórki organizacyjne prokuratury okręgowej – prokurator okręgowy (§ 105 pkt 1 cyt. rozporządzenia).

Jednocześnie zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2011r. nr 79, poz. 431 i nr 291, poz. 1707) w załączniku nr 10 ustawa budżetowa na rok 2012 (Dz.U.2012.273) ustala jedynie wydatki budżetowe przewidziane m. in. na powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w postaci konkretnej kwoty PLN. Nie przewiduje zaś liczby etatów urzędniczych, które ulegałyby dalszemu podziałowi pomiędzy powszechne jednostki organizacyjne prokuratury. Zatem rola Prokuratora Generalnego w omawianym

zakresie sprowadza się do podziału etatów na poszczególne prokuratury apelacyjne w ramach przyznanej puli środków finansowych i tym samym Prokurator Generalny może wpływać na liczebność etatów urzędniczych w poszczególnych okręgach prokuratur apelacyjnych poprzez sferę finansową. Powyższe przepisy, a także unormowania dotyczące dysponowania budżetem powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury ograniczają – jak już wspomniano - rolę Prokuratora Generalnego w zakresie rozmieszczenia kadry administracyjnej do ogólnego podziału etatów, natomiast szczegółowa polityka kadrowa w tym zakresie realizowana jest przez prokuratorów apelacyjnych i okręgowych.

Niemniej, pomimo tak usytuowanej w świetle przepisów prawa pozycji Prokuratora Generalnego, zobligowano kierowników jednostek do każdorazowego występowania z odpowiednim wnioskiem w przypadkach, w których oceniają jako niezbędną zmianę limitów zatrudnienia pomiędzy poszczególnymi grupami zawodowymi kadry administracyjnej tj. urzędnikami – U, analitykami kryminalnymi – AnK, asystentami prokuratora – AsP i innymi pracownikami – InP. W 2012 roku do Prokuratora Generalnego wpłynęło 9 tego rodzaju spraw.

Porównanie, pomiędzy końcem roku 2011, a końcem roku 2012, wskaźników proporcji zatrudnienia kadry administracyjnej (wymiar etatu administracyjnego przypadający na jeden etat orzecznicy we wszystkich grupach zawodowych tworzących kadrę administracyjną) pozwala stwierdzić, iż zasadniczo utrzymują się one na stałym poziomie. Stałe wskaźniki są na poziomie krajowym, natomiast niewielkie różnice wystąpiły w niektórych okręgach apelacyjnych. Warto przy tym zwrócić uwagę, iż jedną z głównych przyczyn takiego stanu rzeczy jest stabilność kadry administracyjnej o wiele większa niż kadry orzeczniczej. Zmiany zachodzące w strukturze stanowisk administracyjnych, a przede wszystkim w wartościach limitów etatów poszczególnych jednostek organizacyjnych, będą zatem przebiegały w jeszcze wolniejszym tempie niż dzieje się to w odniesieniu do stanowisk orzecznich.

Poniższa tabela ilustruje wskaźniki krajowe proporcji zatrudnienia w konkretnych grupach zawodowych na koniec 2011 i 2012 roku, które nie uległy zmianie.

Tabela nr 4. Porównanie krajowych wskaźników proporcji zatrudnienia.

Wskaźniki proporcji zatrudnienia (limity etatów) stan na:	Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (urzędnicy bez analityków krym.)	Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (urzędnicy +analitycy krym.)	Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (w tym analitycy krym.) i asystentów prok.	Etaty orzecznicze do etatów innych pracowników	Etaty urzędnicze (urzędnicy +analitycy krym.) do etatów innych pracowników	Etaty orzecznicze do etatów administracyjnych
31.12.2011	1 : 0,84	1 : 0,86	1 : 0,90	1 : 0,22	1 : 0,25	1 : 1,12
31.12.2012	1 : 0,84	1 : 0,86	1 : 0,90	1 : 0,22	1 : 0,25	1 : 1,12

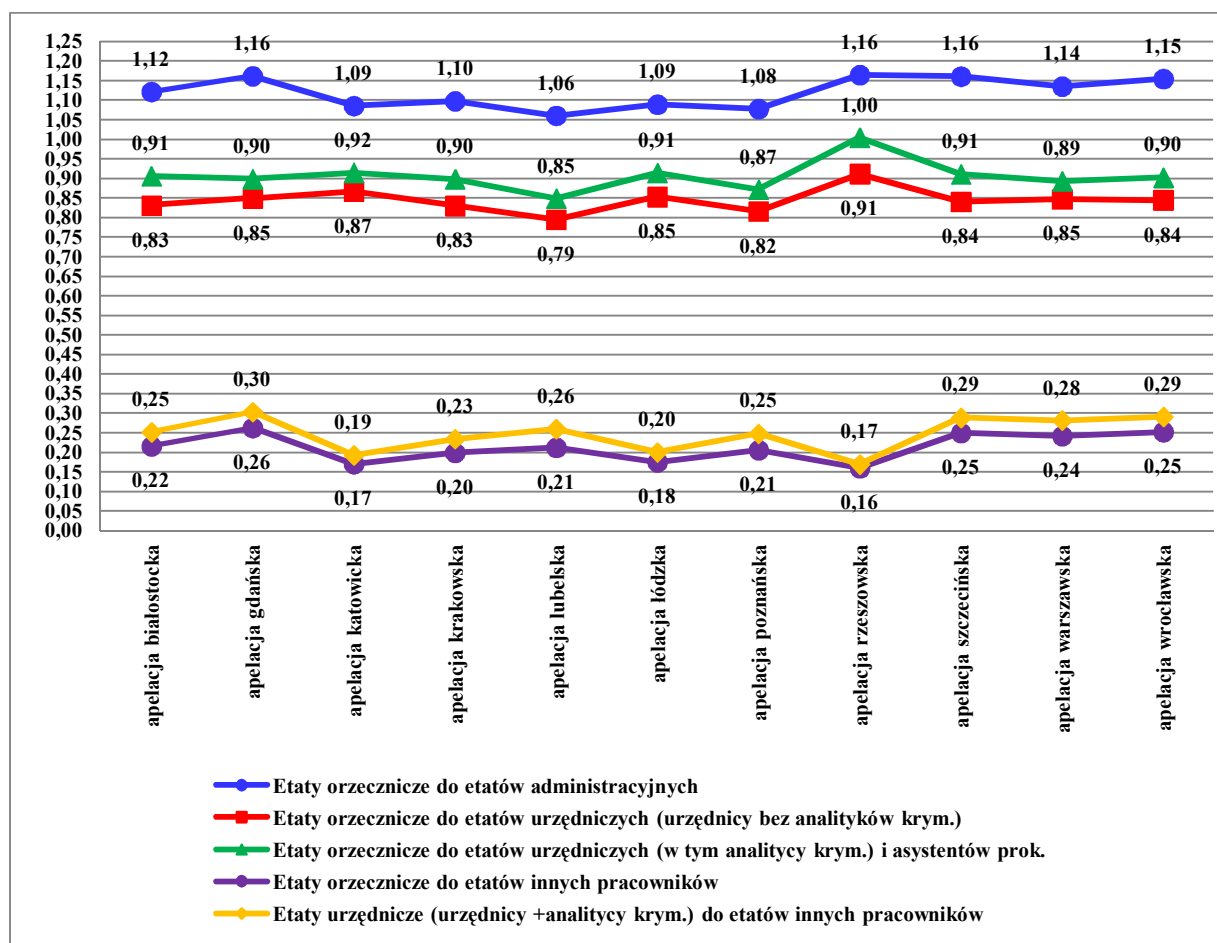
W poszczególnych okręgach apelacyjnych wskazane wskaźniki krajowe proporcji zatrudnienia kształtowały się następująco:

Tabela nr 5. Wskaźniki proporcji zatrudnienia na podstawie limitów etatów orzeczniczych i administracyjnych w okręgach apelacyjnych, wg stanu na 31.12.2011r. oraz 31.12.2012r.

Apelacje	Wskaźniki proporcji zatrudnienia (limity etatów)											
	Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (urzędnicy bez analityków krym.)		Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (urzędnicy +analitycy krym.)		Etaty orzecznicze do etatów urzędniczych (w tym analitycy krym.) i asystentów prok.		Etaty orzecznicze do etatów innych pracowników		Etaty urzędnicze (urzędnicy +analitycy krym.) do etatów innych pracowników		Etaty orzecznicze do etatów administracyjnych	
	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012	31.12.2011	31.12.2012
białostocka	0,83	0,83	0,86	0,86	0,91	0,91	0,22	0,22	0,25	0,25	1,12	1,12
gdańska	0,85	0,85	0,87	0,87	0,90	0,90	0,26	0,26	0,30	0,30	1,16	1,16
katowicka	0,87	0,87	0,89	0,89	0,92	0,92	0,17	0,17	0,19	0,19	1,09	1,09
krakowska	0,83	0,83	0,85	0,85	0,90	0,90	0,20	0,20	0,23	0,23	1,10	1,10
lubelska	0,79	0,79	0,82	0,82	0,85	0,85	0,21	0,21	0,26	0,26	1,06	1,06
łódzka	0,86	0,85	0,87	0,87	0,91	0,91	0,18	0,18	0,20	0,20	1,09	1,09
poznańska	0,81	0,82	0,83	0,83	0,87	0,87	0,21	0,21	0,25	0,25	1,08	1,08
rzeszowska	0,91	0,91	0,94	0,94	1,00	1,00	0,16	0,16	0,17	0,17	1,16	1,16
szczecińska	0,84	0,84	0,87	0,87	0,91	0,91	0,25	0,25	0,29	0,29	1,16	1,16
warszawska	0,85	0,85	0,86	0,86	0,89	0,89	0,24	0,24	0,28	0,28	1,14	1,14
wroclawska	0,84	0,84	0,87	0,87	0,90	0,90	0,25	0,25	0,29	0,29	1,16	1,15

Przedstawione w tabeli nr 5 wskaźniki proporcji zatrudnienia pomiędzy kadrą orzeczniczą i administracyjną z rozbiciem na okręgi apelacyjne obrazuje poniższy wykres:

Wykres nr 2. Wskaźniki proporcji zatrudnienia na podstawie limitów etatów orzeczniczych i administracyjnych w okręgach apelacyjnych, wg stanu na 31.12.2012 r.

W ramach optymalnego kształtowania zatrudnienia w jednostkach organizacyjnych prokuratury równoległe z powyższymi działaniami kontynuowano prace w dwóch Zespołach: *Zespole do oceny zasadności dalszego funkcjonowania ośrodków zamiejscowych prokuratur okręgowych i rejonowych, jednostek szczebla rejonowego o obsadzie od 3 do 5 etatów orzeczniczych oraz jednostek szczebla rejonowego, które na obszarze swojej właściwości nie posiadają siedziby sądu rejonowego oraz w Zespole do prac nad koncepcją racjonalnego rozmieszczenia kadry orzeczniczej oraz urzędniczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.* Oba zespoły zakończyły już swoją działalność.

Pierwszy z zespołów objął swoimi pracami łącznie 81 powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, poddając gruntownej analizie wszystkie aspekty ich funkcjonowania. Wnikliwie oceniano także skutki likwidacji oraz wariantowe możliwości przejęcia kadry i zadań przez inne jednostki danego okręgu. Prace te pozostawały w ścisłym związku z pracami Ministerstwa Sprawiedliwości w zakresie tożsamyh zmian w organizacji

sądownictwa powszechnego. Zdaniem Zespołu należało wyeliminować, a przynajmniej w znacznym stopniu ograniczyć sytuacje, w których na danym terenie administracyjnym zniesiona zostałaby jednostka organizacyjna prokuratury przy zachowaniu funkcjonującego nadal sądu powszechnego. Wyniki pracy Zespołu stały się podstawą skierowania do Ministra Sprawiedliwości projektów stosownych rozporządzeń. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną przedstawione w rozdziale obejmującym działania usprawniające organizację pracy Prokuratury Generalnej i pozostałych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Drugi Zespół tj. *Zespół do prac nad koncepcją racjonalnego rozmieszczenia kadry orzeczniczej oraz urzędniczej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury* zakończył swoją działalność przyjęciem rozwiązań opartych na zasadniczym kryterium, którym jest roczny wpływ spraw do danej jednostki organizacyjnej. Zbadano obciążenie prokuratorów każdego ze szczebli prokuratury. W prokuraturach okręgowych i apelacyjnych uczyniono to dwoma metodami. Jedna uwzględniała bieżący wpływ spraw do prokuratury na odcinku sądowym oraz prowadzonych postępowań przygotowawczych. Druga ustalała obciążenie tego rodzaju sprawami poprzez zastosowanie wskaźnika będącego wynikiem następujących działań:

1. wpływ spraw do prokuratur rejonowych w danym okręgu podzielono przez średnie krajowe obciążenie prokuratora prokuratury rejonowej,
2. uzyskany iloraz obrazujący pożądaną limit etatów orzeczniczych na szczeblu rejonu w danym okręgu podzielono przez aktualny limit etatów orzeczniczych szczebla rejonowego w skali kraju,
3. wyniki będące odrębnymi wskaźnikami dla każdego badanego okręgu pomnożono przez wartość ogólnego limitu krajowego etatów prokuratorów szczebla okręgowego uzyskując pożądaną limit na szczeblu okręgowym,
4. na szczeblu apelacji dodano wskaźniki obliczone dla podległych prokuratur okręgowych (pkt. 2), zaś uzyskaną sumę pomnożono przez wartość ogólnego limitu krajowego etatów prokuratorów szczebla apelacyjnego, uzyskując pożądaną limit na szczeblu apelacyjnym.

W ten sposób określono dla każdej jednostki prokuratury optymalną wartość limitu etatów. Dodatkowo na szczeblu okręgowym i apelacyjnym, uwzględniając wyniki uzyskane przy zastosowaniu obu metod badawczych oraz obecnego limitu etatów, obliczono medianę (wartością środkową, która dzieli zbiór danych $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ na dwie części tak, że liczba danych, której wartości są mniejsze od mediany, jest równa liczbie danych, których wartości

zmiennej są większe od mediany) określającą pożądaną wartość limitu etatów w badanej jednostce, posługując się wzorem:

jeżeli $(x_1, x_2, \dots, x_n)$ jest zbiorem posortowanych niemalejąco danych to

• jeżeli n jest liczbą parzystą, to medianą jest liczbą:

$$Me = \frac{1}{2} \left(X_{\frac{n}{2}} + X_{\frac{n}{2} + 1} \right)$$

• jeżeli n jest liczbą nieparzystą, to medianą jest liczbą:

$$Me = X_{\frac{n+1}{2}}$$

Zespół zwrócił również uwagę na szereg okoliczności, które powinny być dodatkowo brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o charakterze kadrowo – etatyzacyjnym. Przykładowo są to: wielkość jednostki, jej obszar właściwości, wielkomiejski bądź przygraniczny charakter, usytuowanie na terenie działania prokuratury zakładów karnych i aresztów śledczych. Oczywistym jest, iż wobec zmieniającej się struktury wpływu spraw oraz fluktuacji kadry otrzymanych wyników nie należy traktować jako ostateczne. Dokonana diagnoza i wskazane kierunki etatyzacji stały się ważnym elementem procesu etatyzacyjnego prokuratury. Zważywszy – co było już sygnalizowane na wstępie - iż jest to, w warunkach prokuratury, działanie długofalowe, wobec braku podstawy prawnej umożliwiającej jednorazowe przeniesienie zajętych etatów zarówno orzecznicych, jak i administracyjnych do jednostek tego wymagających, nie można oczekiwać ostatecznego efektu w najbliższym okresie. Niemniej uzasadnione jest stwierdzenie, że konsekwentne stosowanie wypracowanych kryteriów przy podejmowaniu każdej decyzji kadrowej już przyczyniło się do poprawy rozmieszczenia kadry powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Rok 2012 był także rokiem kontynuowania rozpoczętego w roku 2011 programu pilotażowego *Modernizacja zarządzania Prokuraturą* z udziałem dziesięciu jednostek organizacyjnych oraz dwóch prokuratur apelacyjnych w charakterze obserwatorów. Jednostki organizacyjne biorące udział w pilotażu to: Prokuratura Okręgowa w Łodzi, Prokuratura Rejonowa Łódź-Bałuty, Prokuratura Okręgowa w Białymstoku, Prokuratura Rejonowa Białystok-Południe, Prokuratura Okręgowa w Olsztynie, Prokuratura Rejonowa Olsztyn-Północ, Prokuratura Okręgowa w Krakowie, Prokuratura Rejonowa Kraków-Śródmieście Wschód, Prokuratura Okręgowa w Gliwicach, Prokuratura Rejonowa Gliwice-Zachód a także w charakterze obserwatorów Prokuratura Apelacyjna w Katowicach i Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku.

W marcu 2012 r. w Krakowie odbyło się szkolenie sfinansowane przez Prokuraturę Generalną, w którym udział wzięli prokuratorzy i urzędnicy z jednostek pilotażowych. Wśród tematyki szkolenia znalazły się zagadnienia dotyczące budowania zespołu, zarządzania zaangażowaniem pracowników, stylów zarządzania w aspekcie prawidłowego doboru pracowników. Kierownicy jednostek uczestniczących w pilotażu przedstawili podjęte przedsięwzięcia, a także wymienili poglądy i doświadczenia w zakresie inicjowanych prac modernizacyjnych. W większości prokuratur pilotażowych powołano zespoły ds. zasobów ludzkich lub zespoły konsultacyjne, których zadaniem jest podejmowanie i ukierunkowanie rozwiązań modernizacyjnych w jednostkach.

Podkreślić należy, że Prokuratura Generalna, poszukując możliwości sfinansowania ze środków pomocowych działań realizowanych w ramach programu pilotażowego, przygotowała założenia do projektu *Modernizacja zarządzania Prokuraturą*. Mając na względzie zadania ustawowe Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, zwrócono się do KSSiP z propozycją wspólnego przygotowania projektu partnerskiego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki Priorytet V „Dobre rządzenie”, którego celem będzie wdrożenie w wybranych jednostkach pilotażowych prokuratury nowoczesnych sposobów zarządzania. Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury w Planie Działania na 2012 rok uwzględniła komponent działań organizacyjno-szkoleniowych *Modernizacja zarządzania Prokuraturą* w projekcie przez siebie opracowanym *Efektywny wymiar sprawiedliwości w gospodarce opartej na wiedzy*. Decyzją Instytucji Zarządzającej z maja ubiegłego roku nie przyjęto do realizacji w 2012 roku projektu Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury *Efektywny wymiar sprawiedliwości w gospodarce opartej na wiedzy*.

Podczas odbytego w lipcu 2012 roku w siedzibie Prokuratury Generalnej spotkania z kierownictwem Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury dyrekcja Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury zadeklarowała starania o pozyskanie środków z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz uwzględnienie w przygotowywanym wkładzie do Planu Działania na 2013 rok założeń do projektu Prokuratury Generalnej „*Modernizacja zarządzania Prokuraturą*”. Jednocześnie wyrażając poparcie dla działań podjętych przez Prokuraturę w celu wprowadzenia zmian w zarządzaniu zasobami ludzkimi w jednostkach pilotażowych, zadeklarowała udział KSSiP w tym przedsięwzięciu poprzez sfinansowanie i przygotowanie szkoleń dla jednostek biorących udział w pilotażu. Ponadto zaplanowano przeprowadzenie przez Dział Badań i Analiz Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury analizy ankiet, które zostały skierowane do pracowników trzech jednostek pilotażowych, aby

na tej podstawie opracować wspólny formularz ankiety dla pozostałych jednostek pilotażowych.

Na kolejnym szkoleniu w ramach podjętego przez Prokuraturę Generalną we współpracy z Krajową Szkołą Sądownictwa i Prokuratury programu pilotażowego przedstawiono opracowaną przez Dział Badań i Analiz KSSiP analizę ankiet pracowniczych. Ankiety zostały skierowane do urzędników i pracowników prokuratur okręgowych i rejonowych uczestniczących w programie pilotażowym. Badanie miało na celu określenie obszarów problemowych w prokuraturach w zakresie zmian w systemie wynagradzania, obowiązującego systemu ocen kwalifikacyjnych, organizacji pracy oraz opracowania pozapłacowego systemu motywowania pracowników. W badaniu pilotażowym wzięło udział 40 % pracowników zatrudnionych w jednostkach prokuratury okręgowej oraz 65, 5% pracowników rejonowych jednostek prokuratur. Następnie ustalono, że kolejnym krokiem powinno być wykonanie analizy jakościowej przez specjalistów np. w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi, organizacji pracy, psychologów itp. Pozostałymi tematami zajęć, przy podziale na grupy prokuratorskie i urzędnicze były: Zarządzanie projektem; Budowanie zespołu HR; Zespół HR w Prokuraturze; Pozapłacowe motywowanie pracowników; Style kierowania. Następne szkolenie w ramach programu *Modernizacja zarządzania Prokuraturą*, odbyte w końcu IV kwartału 2012 r. objęło takie tematy, jak np. Ocena pracownika według nowych standardów; Rola urzędnika w kształtowaniu wizerunku prokuratury; Zarządzanie zmianą; Budowanie zespołu i kierowanie zespołem.

Zgodnie z wcześniejszym ustaleniem o konieczności przeprowadzenia jakościowej analizy ankiet pracowniczych, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury powołała dwa zespoły eksperckie, które opracowały raporty z analizy badań ankietowych. Wyniki badań zostały przekazane Prokuraturze Generalnej oraz kierownictwu prokuratur okręgowych uczestniczących w programie.

Przedstawiając dość szczegółowo ten nowy aspekt działalności Prokuratury, należy podkreślić, że założenia programu modernizacyjnego obejmują wypracowanie nowoczesnych metod zarządzania, które wpłyną na poprawę efektywności i jakości pracy w prokuraturze, a także poprawę wizerunku prokuratury. Udział urzędników i prokuratorów w zajęciach warsztatowych prowadzonych przez profesjonalnych trenerów pozwala na zdobycie wiedzy i umiejętności w zakresie m.in. takich zagadnień jak: budowanie i zarządzanie zespołem, pozapłacowe motywowanie pracowników, style kierowania. Zdobyta na szkoleniach wiedza oraz wymiana poglądów i doświadczeń przekłada się na podejmowane na szczeblu jednostek inicjatyw związanych z nowoczesnym zarządzaniem, przykładem których jest:

- powstanie zespołów do spraw zasobów ludzkich („zespoły HR”) oraz zespołów konsultacyjnych;
- ocena okresowa pracowników z zastosowaniem matrycy oceny, samooceny i nowego regulaminu ocen, przeprowadzona przez profesjonalnie przeszkolonych oceniających;
- usprawnienie komunikacji zewnętrznej poprzez polepszenie funkcjonalności i dostępności stron internetowych prokuratur, a także unowocześnienie biur podawczych, jako wyspecjalizowanych biur obsługi interesantów, często z czytelnią akt;
- podjęcie prac przygotowawczych do pomiaru i zarządzania efektywnością pracy urzędników;
- usprawnienia organizacji pracy przy użyciu programów informatycznych, takich jak np. ESUDO (elektroniczny system udostępniania dokumentów obiegowych).

Ogólnym celem podejmowanych działań modernizacyjnych jest dążenie do wypracowania, w oparciu o doświadczenia jednostek biorących udział w pilotażu, „dobrych praktyk” usprawniających zarządzanie prokuraturą, które ułatwią kolejnym jednostkom włączyć się w proces modernizacji.

Przechodząc do przedstawienia danych liczbowych obrazujących sytuację kadrową prokuratury należy nadmienić, że w 2012 roku w ramach Prokuratury funkcjonowały:

I. powszechne jednostki organizacyjne prokuratury

1. Prokuratura Generalna
2. 11 prokuratur apelacyjnych
3. 45 prokuratur okręgowych z 2 ośrodkami zamiejscowymi
4. 357 prokuratur rejonowych z 5 ośrodkami zamiejscowymi

II. wojskowe jednostki organizacyjne prokuratury

1. Naczelna Prokuratura Wojskowa
2. 2 wojskowe prokuratury okręgowe
3. 11 wojskowych prokuratur garnizonowych

III. W strukturze Instytutu Pamięci Narodowej prokuratorzy pełnią obowiązki służbowe w ramach pionu śledczego: Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu i oddziałowych komisji oraz w ramach pionu lustracyjnego: Biura Lustracyjnego i oddziałowych biur lustracyjnych.

Ad. I. Sytuacja kadrowa w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2012 roku kształtowała się następująco:

A. Kadra orzecznicza.

Limit etatów w prokuraturach wynosił łącznie 6 554 w tym:

- 93 etaty w Prokuraturze Generalnej
- 392 etaty w prokuraturach apelacyjnych,
- 1 607 etatów w prokuraturach okręgowych,
- 4 031 etatów w prokuraturach rejonowych,
- 431 etatów asesorskich (łącznie z rezerwą dla KSSiP).

Obsada etatowa – 6 230 osób, w tym:

- 5 905 prokuratorów,
- 325 asesorów,

w tym:

1. Prokuratura Generalna – 86 prokuratorów

- 65 prokuratorów, w tym 64 prokuratorów Prokuratury Generalnej i Prokurator Generalny,
- 21 prokuratorów delegowanych z jednostek niższego szczebla pozostających na etatach Prokuratury Generalnej (w tym 14 prok. prok. apelacyjnej, 6 prok. prok. okręgowej i 1 prok. prok. rejonowej),

2. Prokuratury apelacyjne, okręgowe i rejonowe – 6 144 osób, w tym:

- 366 prokuratorów prokuratury apelacyjnej,
- 1 548 prokuratorów prokuratury okręgowej,
- 3 905 prokuratorów prokuratury rejonowej,
- 325 asesorów.

W porównaniu z rokiem 2011 zmniejszeniu uległ limit etatów orzecznicznych na szczeblu apelacyjnym i okręgowym, a zwiększeniu limit etatów orzecznicznych na szczeblu rejonowym.

Poniżej przedstawiono tabelę nr 6 ilustrującą rozmieszczenie etatów orzecznicznych oraz obsady etatowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na poszczególnych szczeblach:

Tabela nr 6. Limity etatów orzecznich oraz obsada etatowa w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury wg stanu na 31.12.2012r.

Jednostki organizacyjne	LIMITY ETATÓW						OBSADA ETATÓW ORZECZNICZYCH					
	PROKURATORA PROKURATURY				ASESORÓW PROK. (łącznie z rezerwą dla KSSiP)	OGÓLEMLIMIT ETATÓW ORZECZNICZYCH	PROKURATORA PROKURATURY				ASESORÓW PROK.	OGÓLEMLIMIT ETATÓW ORZECZNICZYCH
	GENERALNEJ	APELACYJNEJ	OKRĘGOWEJ	REJONOWEJ			GENERALNEJ	APELACYJNEJ	OKRĘGOWEJ	REJONOWEJ		
Prokuratura Generalna	93					93	65	14	6	1		86
okręg PA w Białymstoku		32	115	208	19	374		30	113	200	16	359
okręg PA w Gdańsku		50	203	526	54	833		45	192	503	42	782
okręg PA w Katowicach		45	173	540	69	827		43	170	518	50	781
okręg PA w Krakowie		33	161	436	31	661		32	157	430	25	644
okręg PA w Lublinie		34	140	375	24	573		30	134	365	23	552
okręg PA w Łodzi		30	120	308	22	480		29	115	301	18	463
okręg PA w Poznaniu		30	118	323	29	500		30	111	315	26	482
okręg PA w Rzeszowie		17	71	165	9	262		16	68	163	4	251
okręg PA w Szczecinie		24	100	274	39	437		21	96	263	23	403
okręg PA w Warszawie		58	249	476	74	857		53	241	460	53	807
okręg PA we Wrocławiu		39	157	400	61	657		37	151	387	45	620
Łącznie	93	392	1607	4031	431	6554	65	380	1554	3906	325	6230

Występujące w tabeli wolne etaty są konsekwencją przechodzenia prokuratorów w stan spoczynku bądź zrzeczenia się stanowiska. Jest to sytuacja przejściowa, ograniczona czasem trwania procedur naboru. W przypadku zwolnionego stanowiska prokuratorowskiego, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz.U. Nr 49, poz. 296 z późn. zm) właściwy kierownik jednostki tj. prokurator apelacyjny bądź prokurator okręgowy ma obowiązek zawiadomić o tym fakcie Prokuratora Generalnego, który w trybie art. 14b ust. 1 cyt. ustawy o prokuraturze podejmuje decyzję o obwieszczeniu

zwolnionego lub utworzonego stanowiska prokuratora, chyba że zostanie ono obsadzone w drodze przeniesienia służbowego.

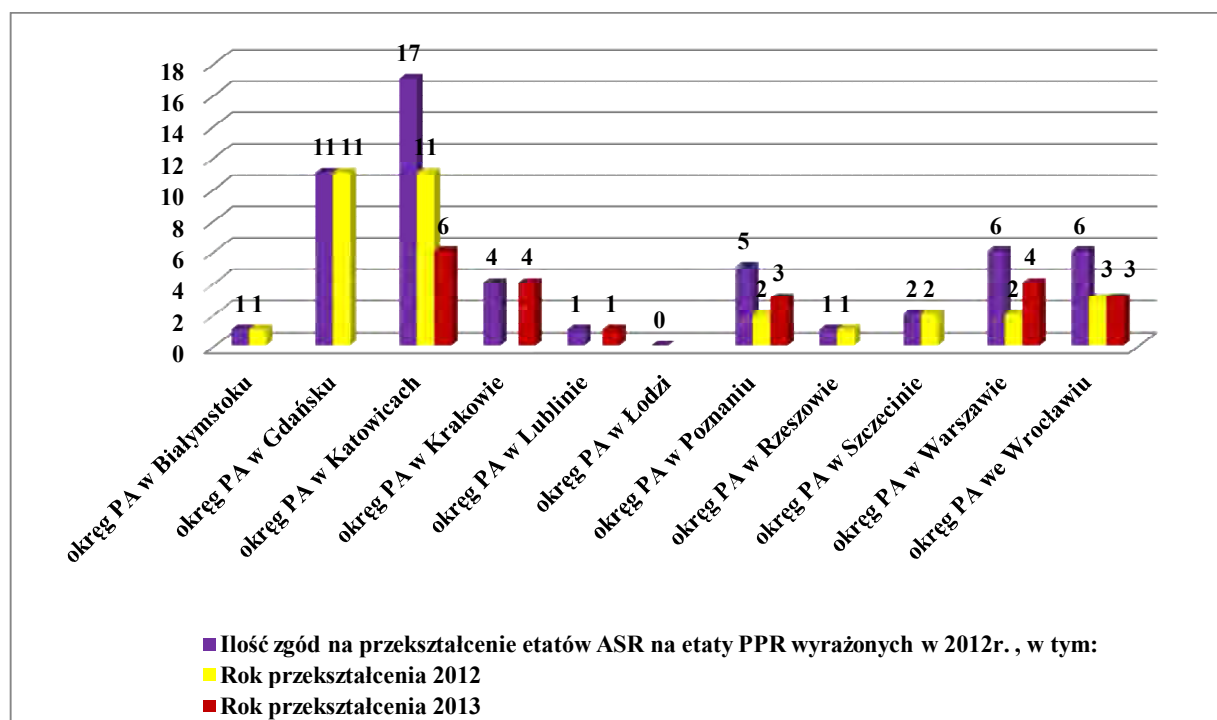
W 2012 roku do Prokuratury Generalnej wpłynęło 213 wniosków dotyczących zwolnionych stanowisk prokuratorskich w prokuraturach rejonowych, prokuraturach okręgowych i prokuraturach apelacyjnych. Na dzień 31 grudnia 2012 r. podjęto decyzje co do 187 wniosków.

W wyniku decyzji Prokuratora Generalnego:

- utrzymano 19 zwolnionych stanowisk PPA, 44 zwolnione stanowiska PPO, 88 zwolnionych stanowisk PPR w dotychczasowych jednostkach,
- zniesiono 3 stanowiska PPA, z których utworzono 3 stanowiska PPO,
- zniesiono 4 stanowiska PPA, z których utworzono 4 stanowiska PPR,
- zniesiono 4 stanowiska PPO, z których utworzono 4 stanowiska PPA,
- zniesiono 7 stanowisk PPO, z których utworzono 7 stanowisk PPR,
- zniesiono 1 stanowisko PPO, z którego utworzono 1 stanowisko PPO w innej jednostce,
- zniesiono 1 stanowisko PPR, z którego utworzono 1 stanowisko PPO,
- zniesiono 29 stanowisk PPR, z których utworzono 29 stanowisk PPR w innych jednostkach,
- przeniesiono 37 etatów asesorskich do innych rejonowych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W 2012 roku Prokurator Generalny wydał 54 zgody na przekształcenie tożsamej ilości etatów asesorskich na etaty prokuratorskie, aby umożliwić asesorom, którym upływał trzyletni okres powierzenia czynności prokuratorskich, kandydowanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej, w przypadkach braku wolnych stanowisk prokuratorskich w danym okręgu. Skutki tych decyzji Prokuratora Generalnego, tj. przekształcenie etatu, następowały w 2012 roku, jak również będą miały miejsce w I kwartale 2013 roku. W stosunku do 8 stanowisk asesorskich decyzja Prokuratora Generalnego była negatywna, bowiem w okręgu było wolne stanowisko prokuratorskie, bądź takowe zostało utworzone. Żaden z asesorów objętych powyższymi wnioskami prokuratorów okręgowych nie został pozbawiony możliwości kandydowania na pierwsze stanowisko prokuratorskie w swojej jednostce lub miejscowości.

Wykres 3. Zgody na przekształcenia etatów ASR na etaty PPR wyrażone w 2012r., z wyszczególnieniem roku przekształcenia etatu.

Należy podkreślić, że wnioski kierowane do Prokuratora Generalnego, zarówno o pozostawienie zwolnionego stanowiska w jednostce organizacyjnej, jak i o przekształcenie etatów asesorskich na prokuratorskie, są każdorazowo wnikliwie analizowane i poddawane ocenie przez Departament Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury Generalnej, który opiniując wniosek, bada obciążenie jednostki w odniesieniu do obciążenia innych porównywalnych prokuratur. Powyższe wnioski muszą również korespondować z przyjętymi przez kierownictwo prokuratury zasadami racjonalnej polityki kadrowej.

W 2012 r. Prokurator Generalny wydał 13 obwieszczeń łącznie o 156 zwolnionych i 107 utworzonych stanowiskach prokuratorskich w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, które nie zostały obsadzone w drodze przeniesienia służbowego, w tym 6 stanowisk prokuratora Prokuratury Generalnej oraz 1 obwieszczenie o 1 utworzonym stanowisku prokuratorskim w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

W poszczególnych apelacjach ogłoszenia dotyczyły:

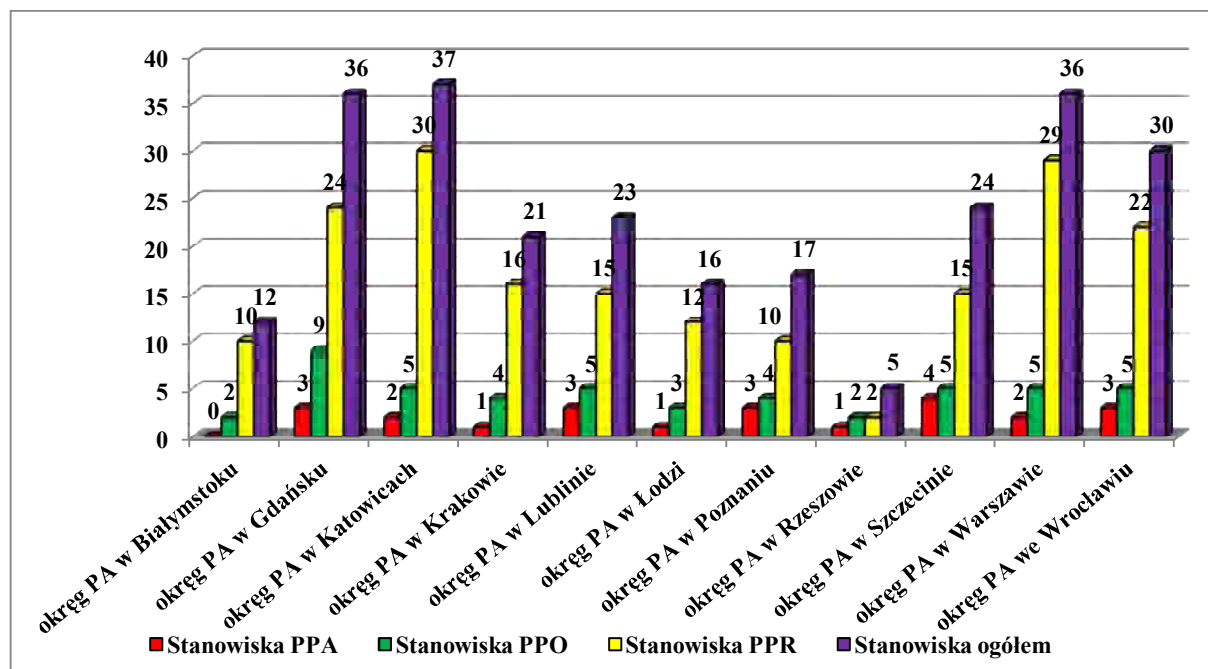
- w apelacji białostockiej – 12 stanowisk prokuratorskich, w tym: 2 stanowisk PPO (zwolnionych) i 10 stanowisk PPR (4 zwolnionych i 6 utworzonych),

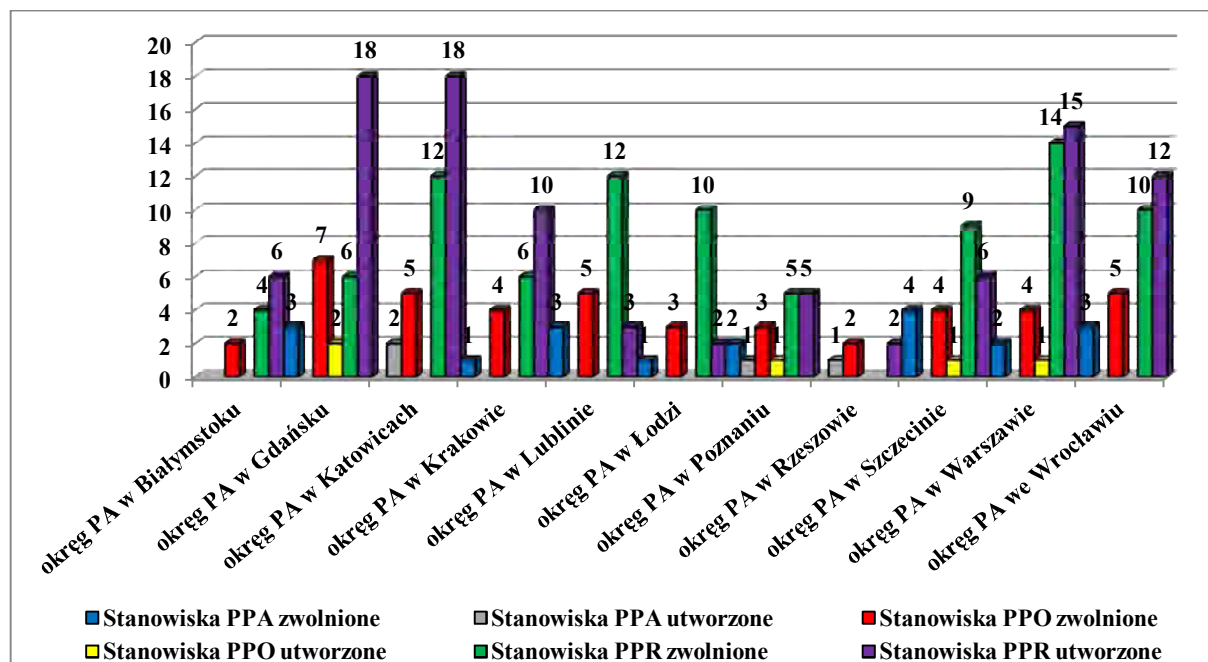
- w apelacji gdańskiej – 36 stanowisk prokuratorskich, w tym: 3 stanowisk PPA (zwolnionych), 9 stanowisk PPO (7 zwolnionych i 2 utworzonych) oraz 24 stanowisk PPR (6 zwolnionych i 18 utworzonych),
- w apelacji katowickiej – 37 stanowisk prokuratorskich, w tym: 2 stanowisk PPA (utworzonych), 5 stanowisk PPO (zwolnionych), 30 stanowisk PPR (12 zwolnionych i 18 utworzonych),
- w apelacji krakowskiej – 21 stanowisk prokuratorskich, w tym: 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 4 stanowisk PPO (zwolnionych) oraz 16 stanowisk PPR (6 zwolnionych i 10 utworzonych),
- w apelacji lubelskiej – 23 stanowisk prokuratorskich, w tym: 3 stanowisk PPA (zwolnionych), 5 stanowisk PPO (zwolnionych) i 15 stanowisk PPR (12 zwolnionych i 3 utworzonych),
- w apelacji łódzkiej – 16 stanowisk prokuratorskich, w tym: 1 stanowiska PPA (zwolnionego), 3 stanowisk PPO (zwolnionych) oraz 12 stanowisk PPR (10 zwolnionych i 2 utworzonych),
- w apelacji poznańskiej – 17 stanowisk prokuratorskich, w tym: 3 stanowisk PPA (2 zwolnionych i 1 utworzonego), 4 stanowisk PPO (3 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 10 stanowisk PPR (5 zwolnionych i 5 utworzonych),
- w apelacji rzeszowskiej – 5 stanowisk prokuratorskich, w tym: 1 stanowiska PPA (utworzonego), 2 stanowisk PPO (zwolnionych) oraz 2 stanowisk PPR (utworzonych),
- w apelacji szczecińskiej – 24 stanowisk prokuratorskich, w tym: 4 stanowisk PPA (zwolnionych), 5 stanowisk PPO (4 zwolnionych i 1 utworzonego) oraz 15 stanowisk PPR (9 zwolnionych i 6 utworzonych),
- w apelacji warszawskiej – 36 stanowisk prokuratorskich, w tym: 2 stanowisk PPA (zwolnionych), 5 stanowisk PPO (4 zwolnionych i 1 utworzonego), 29 stanowisk PPR (14 zwolnionych i 15 utworzonych),
- w apelacji wrocławskiej – 30 stanowisk prokuratorskich, w tym: 3 stanowisk PPA (zwolnionych), 5 stanowisk PPO (zwolnionych) oraz 22 stanowisk PPR (10 zwolnionych i 12 utworzonych).

Powyższe dane ilustrują wykresy 4 i 5.

Wykres 4. Wolne stanowiska prokuratorskie obwieszzone przez Prokuratora Generalnego w 2012 r.

Wykres 5. Wolne stanowiska prokuratorskie obwieszzone przez Prokuratora Generalnego w 2012 r., z podziałem na zwolnione i utworzone stanowiska prokuratorskie.

Szczegółowe omówienie procedury związanej z powołaniem na pierwsze stanowisko prokuratorskie oraz na wyższe stanowisko prokuratorskie zostanie przedstawione w dalszej części sprawozdania.

Proces obsadzania stanowisk kadencyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury został zakończony w 2011 roku.

Na dzień 31 grudnia 2012 roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury było 907 stanowisk funkcyjnych obsadzanych w trybie art. 13, 13a i 13b ustawy o prokuraturze, w tym:

- 11 prokuratorów apelacyjnych,
- 19 zastępców prokuratorów apelacyjnych,
- 45 prokuratorów okręgowych,
- 61 zastępców prokuratorów okręgowych,
- 357 prokuratorów rejonowych,
- 414 zastępców prokuratorów rejonowych.

W 2012 roku nastąpiły niewielkie zmiany na stanowiskach kierowniczych obsadzanych w trybie art. 13a i 13b ustawy o prokuraturze.;

W 2012 roku Prokurator Generalny odwołał z pełnienia funkcji 18 prokuratorów, w tym:

- 1 prokuratora okręgowego,
- 2 zastępców prokuratora okręgowego,
- 6 prokuratorów rejonowych,
- 9 zastępców prokuratorów rejonowych.

Spośród wskazanej liczby:

- 16 prokuratorów zrzekło się pełnienia funkcji (w tym 3 zrzekło się pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego w związku z powołaniem do pełnienia funkcji prokuratora rejonowego);
- 1 prokurator został odwołany z pełnienia funkcji w związku z przeniesieniem w stan spoczynku,
- 1 prokurator został odwołany z pełnienia funkcji na podstawie art. 13c ust 1 pkt 4 w zw. z art. 13c ust. 2 i 3 ustawy o prokuraturze. w związku z nienależyтым sposobem wypełniania obowiązków służbowych, po podjęciu przez Krajową Radę Prokuratury uchwały o zezwoleniu na odwołanie z funkcji prokuratora rejonowego.

Prokurator Generalny w 2012 roku powołał na stanowiska kadencyjne łącznie 21 prokuratorów, w tym:

- 1 prokuratora okręgowego,
- 1 zastępcę prokuratora okręgowego,
- 6 prokuratorów rejonowych,
- 13 zastępców prokuratorów rejonowych.

W grudniu 2012 roku do Prokuratora Generalnego wpłynęły 3 wnioski o powołanie do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego. Procedura powołania nie została zakończona do dnia 31 grudnia 2012 roku. Ogółem na dzień 31 grudnia 2012 roku pozostawało nieobsadzonych 7 stanowisk funkcyjnych, w tym w stosunku do 4 stanowisk – zastępcy prokuratora okręgowego i 3 zastępców prokuratora rejonowego – do zakończenia okresu sprawozdawanego wymagane wnioski nie zostały przedstawione Prokuratorowi Generalnemu.

W 2012 roku Prokurator Generalny wyraził zgodę na powołanie w dwóch prokuraturach rejonowych drugiego zastępcy prokuratora rejonowego i dokonał obsadzenia tych stanowisk.

Powoływanie do pełnienia funkcji kadencyjnych nastąpiło z zachowaniem procedur określonych w art. 13a i 13b ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze. Przepisy te wskazują organ uprawniony do występowania z wnioskiem o powołanie do pełnienia poszczególnych funkcji oraz tryb postępowania, od złożenia wniosku o powołanie do wydania przez Prokuratora Generalnego decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji.

Z wnioskiem o powołanie do pełnienia funkcji prokuratora okręgowego i prokuratora rejonowego występowali prokuratorzy apelacyjni. Prokurator Generalny przedstawiał kandydatów do pełnienia tych funkcji zgromadzeniu prokuratorów w prokuraturze apelacyjnej celem zasięgnięcia opinii o kandydatach, a po zasięgnięciu opinii podejmował decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji. Z wnioskiem o powołanie do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora okręgowego występował właściwy prokurator okręgowy, zaś o powołanie zastępcy prokuratora rejonowego właściwy prokurator rejonowy. Po uzyskaniu opinii o kandydacie od właściwego kolegium Prokurator Generalny podejmował decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji.

Prokurator Generalny wydawał decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji bez zwłoki.

W 2012 roku czas trwania procedury powołania do pełnienia funkcji - od daty wpływu wniosku właściwego prokuratora do Prokuratora Generalnego do daty wydania decyzji przez Prokuratora Generalnego – w odniesieniu do poszczególnych funkcji wynosił:

- 13 dni (powołanie do pełnienia funkcji prokuratora okręgowego),
- 23 dni (powołanie do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora okręgowego),
- od 27 dni do 1 miesiąca i 21 dni (powołanie do pełnienia funkcji prokuratora rejonowego),
- od 12 dni do 2 miesięcy i 8 dni ((powołanie do pełnienia funkcji zastępcy prokuratora rejonowego).

Na czas trwania procedury powołania do pełnienia funkcji kadencyjnych wpływ miały wymogi proceduralne, w tym konieczność zasięgnięcia przez Prokuratora Generalnego opinii właściwego organu samorządowego prokuratorów o kandydacie do pełnienia funkcji (zgromadzenia prokuratorów lub kolegium), co wiązało się z koniecznością zwołania przez właściwego prokuratora posiedzenia danego organu.

Prokurator Generalny, na mocy art. 13d ustawy o prokuraturze, powołuje do pełnienia pozostałych funkcji w prokuraturze i odwołuje z pełnienia tych funkcji, innych niż funkcje kadencyjne oraz funkcje, które na mocy delegacji przewidzianej w art. 13d ust. 2 przekazał do kompetencji prokuratora apelacyjnego. Na podstawie art. 13d ust. 2 Prokurator Generalny, zarządzeniem z dnia 30 lipca 2010 r. Nr 36/10 w sprawie określenia funkcji w prokuraturach apelacyjnych, okręgowych i rejonowych, do pełnienia których powołuje i odwołuje z ich pełnienia prokurator apelacyjny, umocował prokuratorów apelacyjnych do powoływania i odwoływania z pełnienia funkcji: kierownika działu w wydziale, kierownika szkolenia, wizytatora i rzecznika prasowego w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych oraz kierownika ośrodka zamiejscowego i kierownika działu i sekcji w prokuraturach rejonowych.

W kompetencji Prokuratora Generalnego pozostaje podejmowanie decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji naczelnika wydziału oraz kierownika samodzielnego działu w prokuraturze apelacyjnej i okręgowej. Decyzja w przedmiocie skierowania wniosku o powołanie do pełnienia tych funkcji należy do właściwego prokuratora apelacyjnego i okręgowego, którzy podejmując taką decyzję, mają na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego funkcjonowania kierowanej przez siebie jednostki. Ustalając zakres przedmiotowy zarządzenia z dnia 30 lipca 2010 roku Nr 36/10, Prokurator Generalny miał na uwadze zapewnienie skutecznej realizacji stojących przed prokuraturą zadań ustawowych, z czym związany jest także właściwy dobór kadry kierowniczej w prokuraturze. Ponadto Prokurator Generalny, rozpoznając wnioski o powołanie do pełnienia wskazanych wyżej

funkcji, poddawał analizie proponowaną przez wnioskujących wysokość dodatku funkcyjnego mając na uwadze konieczność niwelowania nieuzasadnionych różnic w wysokości dodatków funkcyjnych przyznawanych w porównywalnych pod względem wielkości jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Wewnętrzną strukturę organizacyjną powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296, z późn. zm.), które przewiduje powoływanie w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych naczelników wydziałów i kierowników samodzielnych działów.

W prokuraturach apelacyjnych i okręgowych jest łącznie 208 naczelników wydziałów i kierowników samodzielnych działów w tym:

- 1) w prokuraturach apelacyjnych – 40, w tym:
38 naczelników wydziałów, 2 kierowników samodzielnych działów,
- 2) w prokuraturach okręgowych – 168, w tym:
135 naczelników wydziałów,
33 kierowników samodzielnych działów.

W 2012 roku Prokurator Generalny wydał 13 decyzji o odwołaniu z pełnienia funkcji naczelnika wydziału w prokuraturach okręgowych, w tym:

- 9 decyzji w związku z wnioskiem właściwego prokuratora okręgowego o odwołanie z pełnienia funkcji,
- 1 decyzję w związku z powołaniem prokuratora pełniącego funkcję naczelnika wydziału do pełnienia funkcji prokuratora okręgowego,
- 3 decyzje wobec zrzeczenia się pełnienia funkcji.

W 2012 roku w trybie art. 13d ustawy o prokuraturze Prokurator Generalny wydał 47 decyzji o powołaniu lub powierzeniu na czas określony pełnienia funkcji w prokuraturze, w tym:

- 1) w prokuraturach apelacyjnych:
  - 2 decyzje o powierzeniu pełnienia funkcji naczelnika wydziału na czas określony,
  - 6 decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji naczelnika wydziału;
- 2) w prokuraturach okręgowych:
  - 17 decyzji o powierzeniu pełnienia funkcji naczelnika wydziału na czas określony,

- 21 decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji naczelnika wydziału,
- 1 decyzję o powołaniu do pełnienia funkcji kierownika samodzielnego działu.

Ponadto w 2012 roku Prokurator Generalny wydał 8 decyzji o powołaniu do pełnienia funkcji w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w tym:

- 1 decyzję o powołaniu Zastępcy Naczelnego Prokuratora Wojskowego,
- 1 decyzję o powołaniu Zastępcy Wojskowego Prokuratora Okręgowego,
- 1 decyzję o powołaniu Szefa Oddziału Naczelnej Prokuratury Wojskowej,
- 1 decyzję o powołaniu Wojskowego Prokuratora Garnizonowego.
- 4 decyzje o powołaniu wizytatorów Naczelnej Prokuratury Wojskowej.

Ponadto w 2012 roku Prokurator Generalny wydał:

- 1 decyzję o powołaniu do pełnienia funkcji Dyrektora Departamentu w Prokuraturze Generalnej,
- 4 decyzje o powołaniu do pełnienia funkcji Zastępcy Dyrektora Departamentu w Prokuraturze Generalnej,
- 1 decyzję o powołaniu wizytatora w Prokuraturze Generalnej,
- 41 decyzji o powierzeniu pełnienia funkcji wizytatora w Prokuraturze Generalnej na czas określony do sporządzenia oceny kwalifikacji kandydatów w związku z procedurą konkursową powołania na wolne stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej,
- 1 decyzję o wyznaczeniu prokuratora do pełnienia funkcji przedstawiciela krajowego w Eurojuście w Hadze na podstawie art. 13d ustawy o prokuraturze w związku z § 8 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2012 roku w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub ponadnarodowymi działającymi na podstawie umów międzynarodowych (Dz. U. 2012 r., poz. 530),
- 1 decyzję o wyznaczeniu prokuratora zastępcą przedstawiciela krajowego w Eurojuście na podstawie art. 13d ustawy o prokuraturze w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2012 roku w sprawie sposobu realizacji zadań związanych ze współpracą powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z organizacjami międzynarodowymi lub

ponadnarodowymi działającymi na podstawie umów międzynarodowych (Dz. U. 2012 r., poz. 530),

- 1 decyzję o wyznaczeniu rzecznika dyscyplinarnego w prokuraturze apelacyjnej (we wszystkich prokuraturach apelacyjnych jest 11 rzeczników dyscyplinarnych).

W 2012 roku procedura powierzania/powoływania przez Prokuratora Generalnego do wskazanych funkcji przebiegała w sposób sprawny. Prokurator Generalny decyzje w trybie art. 13d ustawy o prokuraturze wydawał bez zwłoki. Czas trwania procedury powołania do pełnienia tych funkcji, od daty przedstawienia wniosku Prokuratorowi Generalnemu do daty decyzji Prokuratora Generalnego, wynosił od 3 dni do 1 miesiąca.

W 2012 roku Krajowa Rada Prokuratury przedstawiła Prokuratorowi Generalnemu łącznie 277 wniosków o powołanie na stanowiska prokuratora (prokuratora Prokuratury Generalnej, prokuratora prokuratury apelacyjnej, okręgowej i rejonowej oraz prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej i wojskowej prokuratury garnizonowej), w tym:

- 8 wniosków o powołanie na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej,
- 10 wniosków o powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej,
- 35 wniosków o powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej,
- 222 wnioski o powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej,
- 1 wniosek o powołanie na stanowisko prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej
- 1 wniosek o powołanie na stanowisko prokuratora wojskowej prokuratury garnizonowej.

W 2012 roku Prokurator Generalny podjął 283 decyzje powołujące kandydatów na stanowisko prokuratorskie, w tym na stanowisko:

- prokuratora Prokuratury Generalnej – 7 osób,
- prokuratora prokuratury apelacyjnej – 10 osób,
- prokuratora prokuratury okręgowej – 34 osoby,
- prokuratora prokuratury rejonowej – 225 osób,
- prokuratora Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 1 osobę,
- prokuratora wojskowej prokuratury garnizonowej – 6 osób.

W 2012 roku Prokurator Generalny nie uwzględnił 5 wniosków Krajowej Rady Prokuratury o powołanie na stanowisko prokuratora, w tym:

- 1 wniosku o powołanie na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej,
- 1 wniosku o powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej,

- 3 wniosków o powołanie na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej.

Jednocześnie należy wskazać, że w styczniu 2012 roku Prokurator Generalny powołał na stanowiska prokuratora: prokuratury rejonowej i wojskowej prokuratury garnizonowej 50 kandydatów, co do których wnioski z Krajowej Rady Prokuratury o powołanie wpłynęły do Prokuratora Generalnego w grudniu 2011 roku.

Procedurę powoływania na wolne stanowisko prokuratorskie regulują przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1986 roku o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) oraz wydane na podstawie art. 14j ust. 2 ustawy o prokuraturze rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 2012 roku w sprawie kwalifikacji kandydatów na wolne stanowisko prokuratorskie (Dz. U. z 21 czerwca 2012 roku, poz. 705).

W dniu 28 marca 2012 roku weszły w życie, wprowadzone ustawą z dnia 18 sierpnia 2011 o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 203, poz. 1192), nowe przepisy dotyczące procedury powołania na stanowisko prokuratorskie, normujące zakres i kryteria oceny kwalifikacji kandydata. Od dnia 22 czerwca 2012 roku obowiązują przepisy wskazanego wyżej rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 czerwca 2012 roku określające szczegółowy tryb i sposób dokonywania oceny kwalifikacji kandydatów na stanowisko prokuratorskie.

Wskazane unormowania mają zasadniczy wpływ na długotrwałość procedury powołania, co wynika z przyjęcia, że oceny kwalifikacji kandydatów, którzy zgłosili się na to samo jedno wolne stanowisko prokuratorskie dokonuje ten sam wizytator, chyba że z uwagi na liczbę kandydatów bądź z innych ważnych przyczyn nie jest to możliwe. Ustawa przewiduje jednocześnie, że wizytator nie może być małżonkiem, krewnym, powinowatym kandydata lub pozostawać z kandydatem w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności wizytatora. Ponadto oceny kwalifikacji żadnego z kandydatów nie może dokonywać wizytator będący małżonkiem, krewnym, powinowatym chociażby jednego z nich lub pozostający z jednym z kandydatów w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności wizytatora.

Nowe uregulowania przewidują także możliwość odwołania się kandydata na wolne stanowisko prokuratorskie od oceny kwalifikacji.

Regulacje przewidziane w art. 14d ust. 3 – 7 ustawy o prokuraturze umożliwiają zgłaszanie przez kandydatów, w terminie 14 dni od daty zapoznania się z oceną kwalifikacji, uwag do oceny. W sytuacji złożenia uwag przez kandydata procedura powołania ulega przedłużeniu z uwagi na konieczność ich rozpatrzenia przez trzech wizytatorów, którzy

rozpatrują uwagi w terminie nie dłuższym niż 30 dni. Uwagi złożone po terminie pozostawia się bez rozpatrzenia, podając przyczynę pozostawienia uwag bez rozpatrzenia. Kandydat, którego uwagi pozostawiono bez rozpatrzenia, w terminie tygodnia może złożyć pisemne zastrzeżenie.

Jeżeli właściwy prokurator nie uwzględni zastrzeżenia, przekazuje je, wraz z uwagami, Krajowej Radzie Prokuratury, która rozstrzyga w przedmiocie pozostawienia uwag bez rozpoznania.

Należy podnieść, że w 2012 roku dwóch prokuratorów apelacyjnych, mając na uwadze treść art. 14d ust. 1 i 2 ustawy o prokuraturze, zwróciło się do Prokuratora Generalnego o wyznaczenie wizytatora spoza okręgu danej apelacji w celu dokonania oceny kwalifikacji kandydatów na wolne stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej. Powyższe wnioski wynikały z konieczności dokonania oceny kwalifikacji kandydatów, wśród których znajdował się zastępca prokuratora apelacyjnego. Prokurator Generalny w obu przypadkach uwzględnił wnioski i wskazał innego prokuratora apelacyjnego, jako właściwego do wyznaczenia wizytatora w celu dokonania oceny kwalifikacji kandydatów. Procedury konkursowe w powyższych sprawach nie zostały zakończone do 31 grudnia 2012 roku.

Czas trwania procedury powołania na stanowiska prokuratorskie, w zakresie decyzji podjętych przez Prokuratora Generalnego w 2012 roku, od ogłoszenia wolnego stanowiska prokuratorskiego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” do powołania na stanowisko prokuratorskie wynosił:

- w przypadku powołania na pierwsze stanowisko prokuratorskie – od 3 do 10 miesięcy,
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej – od 5 do 12 miesięcy,
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej – od 4 do 9 miesięcy,
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej – 10 miesięcy.

Po przedstawieniu wniosków Krajowej Rady Prokuratury o powołanie kandydata na stanowisko prokuratora, Prokurator Generalny zapoznaje się z oceną kwalifikacji każdego kandydata oraz z opinią kolegium. Rozpoznając wnioski o powołania na pierwsze stanowisko prokuratorskie, Prokurator Generalny zasięga informacji o kandydacie od komendanta Policji właściwego ze względu na siedzibę właściwej prokuratury okręgowej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 21 marca 2012 r. w sprawie sporządzania informacji o kandydacie do objęcia stanowiska sędziowskiego (Dz. U. z dnia 27 marca 2012

roku, poz. 332) Komendant Policji sporządza pisemną informację o kandydacie i przedstawia ją Prokuratorowi Generalnemu w terminie 14 dni od dnia wpływu wniosku. Czas trwania powyższej procedury ulega przedłużeniu po uzyskaniu z policji przetwarzanych na temat kandydata informacji w policyjnych systemach informatycznych.

Należy podnieść, że Prokurator Generalny ze swej strony podejmował działania, które zmierzały do jak najszybszego powołania kandydatów przedstawionych przez Krajową Radę Prokuratury na stanowiska prokuratorskie - w szczególności bezzwłocznie zwracał się do właściwych komendantów wojewódzkich Policji o sporządzenie i nadesłanie informacji o kandydatach na pierwsze stanowisko prokuratorskie.

W 2012 roku czas trwania procedury powołania na wolne stanowisko prokuratorskie, od daty wpływu stosownego wniosku Krajowej Rady Prokuratury do Prokuratora Generalnego do powołania przez Prokuratora Generalnego na stanowisko prokuratorskie, przedstawiał się następująco:

- w przypadku powołania na pierwsze stanowisko prokuratorskie – od 10 dni do 2 miesięcy i 22 dni;
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora prokuratury okręgowej – od 3 do 27 dni;
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora prokuratury apelacyjnej – od 10 do 19 dni,
- w przypadku powołania na stanowisko prokuratora Prokuratury Generalnej – 2 dni.

W 2012 roku Prokurator Generalny na podstawie art. 11 w zw. z art. 62a ust. 1 cyt. ustawy o prokuraturze w związku z art. 74 ust. 1a ustawy z dnia 27 lipca 2001 roku – Prawo o ustroju sądów powszechnych wydał jedną decyzję o powołaniu na stanowisko prokuratora prokuratury rejonowej prokuratora w stanie spoczynku, który zgłosił zamiar powrotu na poprzednio zajmowane stanowisko prokuratora. Prokurator ten był przeniesiony w stan spoczynku wobec niepełnienia służby przez okres 1 roku w związku z chorobą. Decyzja o ponownym powołaniu została poprzedzona wydaniem pozytywnej opinii przez Krajową Radę Prokuratury.

W 2012 roku Prokurator Generalny mianował na stanowiska asesorów prokuratorskich 138 osób. Prokuratorzy okręgowi przedstawili Prokuratorowi Generalnemu 141 wniosków o mianowanie na stanowisko asesora prokuratorskiego. Prokurator Generalny 8 wniosków o mianowanie nie uwzględnił, uznając, że przedstawieni kandydaci nie dają

w pełni gwarancji bardzo wysokiego poziomu wiedzy prawniczej, jaką powinien legitymować się kandydat na stanowisko asesora prokuratorskiego.

14 wniosków o mianowanie na stanowisko asesora zostało przedstawionych Prokuratorowi Generalnemu w 2011 roku – w listopadzie i grudniu. Prokurator Generalny decyzje o mianowaniu podjął w styczniu 2012 roku (8 decyzji), w lutym 2012 roku (4 decyzje – wnioski z 27, 28 i 30 grudnia 2011 roku). 2 wnioski zostały uwzględnione w: marcu 2012 roku (1 wniosek - wpływ 21 grudnia 2011 roku) i kwietniu 2012 roku (1 wniosek - wpływ 1 grudnia 2011 roku) – decyzje Prokuratora Generalnego podjęte zostały po zwolnieniu etatów asesorskich, których dotyczyły wnioski o mianowanie kandydatów.

Wydanie decyzji o mianowaniu kandydata na stanowisko asesora poprzedzało zasięgnięcie i uzyskanie przez Prokuratora Generalnego od właściwego komendanta wojewódzkiego (Stołecznego) Policji, zgodnie z brzmieniem art. 11 ust. 1 i 3 w zw. z art. 100 ustawy o prokuraturze, informacji o kandydacie. Prokurator Generalny, przed podjęciem decyzji o mianowaniu na stanowisko asesora, dokonywał ponadto oceny zasadności utrzymania w jednostce prokuratury rejonowej, której dotyczył wniosek o mianowanie, stanowiska asesorskiego, poddając analizie obciążenie jednostki w odniesieniu do obciążenia innych porównywalnych jednostek.

W 2012 roku czas trwania procedury nominacji na stanowisko asesora, od daty przedstawienia wniosku Prokuratorowi Generalnemu do daty wydania przez Prokuratora Generalnego decyzji o mianowaniu na stanowisko asesora, wynosił od 25 dni do 1 miesiąca i 10 dni. W kilku przypadkach czas trwania procedury mianowania wydłużył się - wynosił od 3 do 4 miesięcy. Sytuacja taka dotyczyła 2 wniosków o mianowanie asesorów, które zostały przedstawione Prokuratorowi Generalnemu w 2011 roku, a decyzje o mianowaniu mogły zostać podjęte dopiero po zwolnieniu stanowiska asesorskiego przez asesora, któremu upływał okres powierzenia pełnienia czynności prokuratorskich. Ponadto niektóre wnioski prokuratorów okręgowych o mianowanie na stanowisko asesora połączone były z jednoczesnymi wnioskami o przeniesienie stanowiska asesorskiego do innej jednostki prokuratury. W takich przypadkach podjęcie decyzji o mianowaniu asesora poprzedzone było dokonaniem analizy obciążenia pracą w jednostkach, których dotyczyło przeniesienie stanowiska asesorskiego, celem ustalenia zasadności wniosku.

Procedura mianowania na stanowisko asesora ulegała także wydłużeniu w sytuacji uzyskania od właściwego komendanta wojewódzkiego Policji informacji o ukaraniu kandydata mandatem. Prokurator Generalny informował o ustaleniach prokuratora

wnioskującego o mianowanie i po uzyskaniu jego stanowiska podejmował decyzję o mianowaniu.

Prokurator Generalny w 2012 roku wydał 64 decyzje o przeniesieniu w stan spoczynku prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury:

- 27 prokuratorów na podstawie art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze (Dz. U. z 2011r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) w związku z art. 69 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.),
- 37 prokuratorów na podstawie art. 62a ust. 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze (Dz.U. z 2011r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.) w związku z art. 69 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070 ze zm.).

Ponadto 54 prokuratorów zostało przeniesionych w stan spoczynku na mocy uchwały Krajowej Rady Prokuratury.

Prokurator Generalny w przedmiotowym zakresie wydał 2 decyzje o wyrażeniu zgody na dalsze zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 roku życia w trybie art. 62a ust. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze (Dz.U. z 2011r. Nr 270, poz. 1599, ze zm.), a 9 takich wniosków rozpatrzył negatywnie.

Wyrażenie zgody przez Prokuratora Generalnego na zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 lat ma charakter fakultatywny i jest uzależnione od całokształtu okoliczności dotyczących konkretnego prokuratora. Możliwość dalszego pozostawania na stanowisku prokuratora jest traktowana jako wyjątek, uzasadniony szczególnymi okolicznościami, mającymi oparcie w interesie służby lub leżącymi po stronie prokuratora.

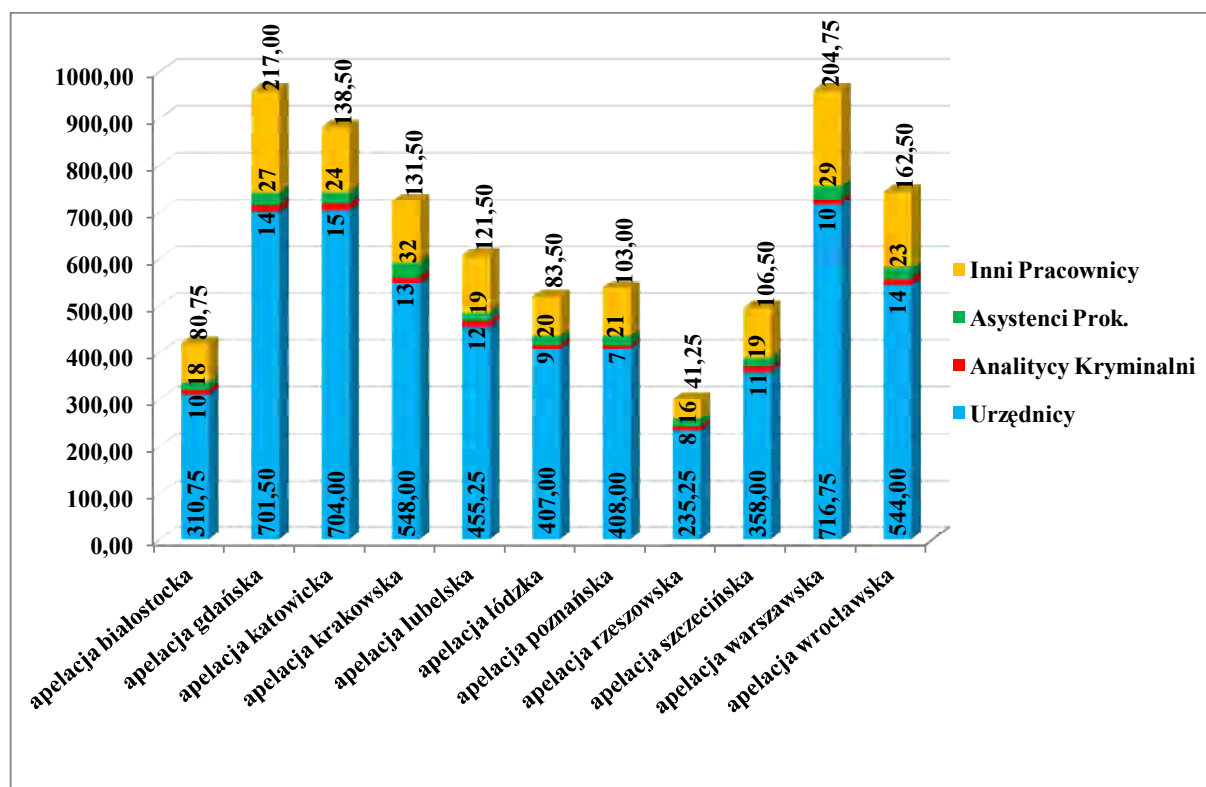
Przy podejmowaniu decyzji dotyczących wyrażenia zgody na zajmowanie stanowiska prokuratora po ukończeniu 65 lat nie bez znaczenia jest sytuacja kadrowa danej jednostki organizacyjnej. Potrzeby kadrowe jednostek organizacyjnych prokuratury w pełni uzasadniają przyjęty kierunek polityki opierający się na pokoleniowej wymianie kadr prokuratorskich, wynikający z jednej strony z osiągnięcia przez prokuratorów wieku umożliwiającego im skorzystanie z przywileju stanu spoczynku, a z drugiej strony z potrzeby umożliwienia przejścia tej służby przez innych doświadczonych prokuratorów, a także zapewnienia etatów dla nowych kadr prokuratorskich.

Kadra urzędnicza.

Tabela nr 7. Limit i wykorzystanie etatów administracyjnych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury i Prokuraturze Generalnej na dzień 31.12.2012 r.

Jednostki	LIMIT ETATÓW					WYKORZYSTANIE ETATÓW				
	Urzędniczych	Analityków Kryminalnych	Asystentów Prok.	Innych Pracowników	OGÓLEM LIMIT ETATÓW ADMINISTRACYJNYCH	Urzędniczych	Analityków Kryminalnych	Asystentów Prok.	Innych Pracowników	OGÓLEM WYKORZYSTANIE ETATÓW ADMINISTRACYJNYCH
Prokuratura Generalna	131,00		5,00	39,50	175,50	122,75	0,00	4,00	38,50	165,25
okręg PA w Białymstoku	310,75	10,00	18,00	80,75	419,50	309,75	10,00	18,00	80,75	418,50
okręg PA w Gdańsku	701,50	14,00	27,00	217,00	959,50	696,25	14,00	20,00	216,25	946,50
okręg PA w Katowicach	704,00	15,00	24,00	138,50	881,50	700,30	13,00	20,00	138,50	871,80
okręg PA w Krakowie	548,00	13,00	32,00	131,50	724,50	545,50	11,50	21,80	133,00	711,80
okręg PA w Lublinie	455,25	12,00	19,00	121,50	607,75	452,25	10,00	13,00	120,50	595,75
okręg PA w Łodzi	407,00	9,00	20,00	83,50	519,50	403,80	9,00	11,00	83,50	507,30
okręg PA w Poznaniu	408,00	7,00	21,00	103,00	539,00	400,00	7,00	13,00	104,00	524,00
okręg PA w Rzeszowie	235,25	8,00	16,00	41,25	300,50	235,25	8,00	14,00	41,25	298,50
okręg PA w Szczecinie	358,00	11,00	19,00	106,50	494,50	358,00	11,00	14,00	105,00	488,00
okręg PA w Warszawie	716,75	10,00	29,00	204,75	960,50	707,80	9,00	25,00	201,55	943,35
okręg PA we Wrocławiu	544,00	14,00	23,00	162,50	743,50	540,50	10,00	19,60	161,50	731,60
Łącznie	5 519,50	123,00	253,00	1 430,25	7 325,75	5 472,15	112,50	193,40	1 424,30	7 202,35

Wykres nr 6. Limit etatów administracyjnych w okręgach Prokuratur Apelacyjnych wg stanu na dzień 31.12.2012 r.

Występujące w tabeli różnice etatowe między limitem etatów a ich wykorzystaniem są następstwem naturalnej fluktuacji kadry w jednostkach organizacyjnych prokuratury. Pojawiające się wakaty są na bieżąco przedmiotem procedur naboru według określonych w zależności od grupy pracowniczej przepisów prawa.

Konkurs na staż urzędniczy w prokuraturze przeprowadzany jest zgodnie z przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o pracownikach sądów i prokuratury (t.j. Dz. U. z 2011 r., Nr 109, poz. 639 z późn. zm.) oraz aktu wykonawczego do ww. ustawy - rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawie szczegółowego trybu i sposobu przeprowadzania konkursów na staż urzędniczy w sądzie i prokuraturze (Dz. U. Nr 21, poz. 129). Konieczność przestrzegania rygorystycznych zasad naboru na wolne stanowiska urzędnicze (trzy etapy konkursu) wydłuża proces rekrutacji i uniemożliwia natychmiastowe obsadzenie wakujących etatów.

Natomiast konkurs na stanowisko asystenta prokuratora przeprowadzany jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 września 2011r. w sprawie szczegółowego sposobu i trybu przeprowadzania konkursów na stanowisko asystenta

prokuratora wydanym na podstawie art. 100c ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (t.j. Dz. U. z 2008r. nr 7, poz.39, z późn.zm.). Wydaje się, że głównym powodem braku zainteresowania zatrudnieniem na stanowisku asystenta prokuratora jest ustawowy wymóg ukończenia przez kandydata aplikacji prokuratorskiej lub aplikacji ogólnej w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Ewentualni kandydaci, którzy ukończyli aplikację prokuratorską, z reguły oczekują na możliwość otrzymania nominacji na stanowisko asesora w jednostkach organizacyjnych prokuratury i w perspektywie nie są zainteresowani pracą asystenta prokuratora.

Ad. II. Sytuacja kadrowa wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury na dzień 31 grudnia 2012 r.

Stan obsady etatowej oraz ilość osób faktycznie wykonujących czynności w jednostkach poszczególnych szczebli, według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r., przedstawia się następująco:

Stan zatrudnienia w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, w skali kraju:

1. Na dzień 31 grudnia 2011 r. zatrudnionych było ogółem:

– prokuratorów	– 154
– asesorów	– 12
– urzędników prokuratury	– 110
– innych pracowników prokuratury	– 28

2. Na dzień 31 grudnia 2012 r. zatrudnionych było ogółem:

– prokuratorów	– 154
– asesorów	– 5
– urzędników prokuratury	– 108
– innych pracowników prokuratury	– 27

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury w 2012 r. pozostawało, w różnych okresach czasu, na delegacji łącznie 46 prokuratorów i asesorów:

– z Naczelnej Prokuratury Wojskowej	– 3, w tym:
– do wojskowych prokuratur okręgowych	– 2,
– do wojskowych prokuratur garnizonowych	– 1,
– z wojskowych prokuratur okręgowych	– 6, w tym:
– do Naczelnej Prokuratury Wojskowej	– 5,

- Ministerstwa Sprawiedliwości – 1,
- z wojskowych prokuratur garnizonowych – 37, w tym:
  - do Naczelnej Prokuratury Wojskowej – 1,
  - do wojskowych prokuratur okręgowych – 16,
  - do prokuratur rejonowych – 20.

Aktualnie z Naczelnej Prokuratury Wojskowej delegowanych pozostaje dwóch prokuratorów. Powyższe delegacje zakończą się z dniem 31 marca 2013 r. Do Naczelnej Prokuratury Wojskowej delegowanych jest obecnie trzech prokuratorów. Ponadto w kwietniu 2012 r. zakończono delegację prokuratora wojskowej prokuratury okręgowej do Departamentu Legislacyjno – Prawnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

Obecnie pozostaje na delegacji w prokuraturach rejonowych 6 prokuratorów i 2 asesorów.

Tabela nr 8. Stan etatowy i obsada faktyczna w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury – stan na dzień 31 grudnia 2012 r.

Prokuratura	Obsada etatowa				Obsada faktyczna			
	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesorzy	Razem	prokuratorzy oficerowie	prokuratorzy niebędący oficerami	asesorzy	Razem
Naczelna Prokuratura Wojskowa	20	4	-	24	18	4	-	22
wojskowe prokuratury okręgowe (dwie jednostki)	41	11	-	52	36	11	-	47
wojskowe prokuratury garnizonowe (11 jednostek)	82	7	6	95	78	7	5	90
Łącznie	143	22	6	171	132	22	5	159

W roku 2012 Prokurator Generalny dokonał obwieszczenia o jednym utworzonym stanowisku prokuratora wojskowej prokuratury garnizonowej będącego oficerem przeznaczonym dla asesora. Stanowisko to obwieszczono w dniu 22 maja 2012 r. Procedura powołania trwała 5 miesięcy i zakończyła się powołaniem asesora na stanowisko prokuratora z dniem 1 listopada 2012 r.

W dniu 1 lutego 2012 r. zakończono także procedurę powołania przez Prokuratora Generalnego na stanowiska prokuratora będącego oficerem 5 asesorów. Procedurę tę rozpoczęto w dniu 1 czerwca 2011 r. poprzez dokonanie obwieszczenia o utworzonych 5 stanowiskach prokuratorskich.

Naczelnym Prokuratorem Wojskowym w 2012 r. nie mianował asesorem żadnej osoby.

Liczba pracowników stanowiących urzędniczą i pozaurzędniczą obsługę prokuratora, z rozmieszczeniem na poszczególne szczeble prokuratury, na dzień 31 grudnia 2012 r. kształtowała się w sposób wskazany w poniższej tabeli.

Tabela nr 9. Liczba pracowników stanowiących urzędniczą i pozaurzędniczą obsługę prokuratora, z rozmieszczeniem na poszczególne szczeble prokuratury, na dzień 31 grudnia 2012 r.

Prokuratura	Stan na dzień 31.12.2012 r.		
	urzędnicy	inni pracownicy	Razem
Naczelną Prokuraturę Wojskową	23	3	26
wojskowe prokuratury okręgowe (dwie jednostki)	27	6	33
wojskowe prokuratury garnizonowe (11 jednostek, po 31.03.2013r. – 8 jednostek)	58	18	76
Łącznie	108	27	135

W wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2012 r. łącznie istniało 80 stanowisk funkcyjnych (na dzień 31.12.2011 r. istniało 87 stanowisk funkcyjnych):

Tabela nr 10. Liczba stanowisk funkcyjnych w wojskowych jednostkach organizacyjnych prokuratury na dzień 31.12.2012 r.

prokuratura	stan na dzień 31.12.2012 r.
w Naczelnej Prokuraturze Wojskowej	13
w wojskowych prokuraturach okręgowych	22
w wojskowych prokuraturach garnizonowych	45
Łącznie	80

W działalności kadrowo-etatowej wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury nie funkcjonuje odrębne pojęcie limitu etatów.

Każda wojskowa jednostka organizacyjna prokuratury (uznana za odrębną jednostkę wojskową) posiada tzw. etat nadany przez Szefa Sztabu Generalnego Wojska Polskiego, a zatwierdzony przez Ministra Obrony Narodowej.

Etat prokuratury obejmuje ilość stanowisk w poszczególnych komórkach organizacyjnych (kierownictwo, oddziały, wydziały, działy) na czas „P” (czas pokoju) i na czas „W” (czas wojny); etat jest dokumentem niejawnym oznaczonym klauzulą „poufne”.

Każdorazowe zwiększenie lub zmniejszenie etatu danej prokuratury następuje zgodnie z potrzebami Sił Zbrojnych RP na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego kierowany do Szefa Zarządu Organizacji i Uzupełnień - P1 Sztabu Generalnego Wojska Polskiego.

Pojęcie limitu występuje jedynie w odniesieniu do prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury niebędących oficerami.

Ad. III. Instytut Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Tabela nr 11. Stan kadry orzeczniczej i administracyjnej w Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu na dzień 31.12.2012r.

Nazwa pionu	dane według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.					stanowiska funkcyjne w roku 2012	
	limit etatów	obsada etatowa	ilość prokuratorów faktycznie wykonujących zadania	pracownicy stanowiący obsługę prokuratora (urzędnicy w os.)	ilość prokuratorów pozostających w delegacji w 2012 r. do innych jednostek	liczba stanowisk	ilość decyzji o powołaniu wydanych w 2012 r.
Główna Komisja	8	8	7	5		2	1
Oddziałowe Komisje	97	97	85	48		11	
pion śledczy razem	105	105	92	53		13	1
Biuro Lustracyjne	5	5	2	3	3	1	
Oddziałowe Biura Lustracyjne	24	23	24	25		11	
pion lustracyjny razem	29	28	26	28	3	12	
OGÓLEM OBA PIONY	134	133	119	81	3	25	1

1. Pion śledczy:

- Limit etatów - 105
- Faktycznie wykonujących zadania - 92

Różnica 13 osób tj. 12 prokuratorów oddziałowej komisji i 1 prokuratora Głównej Komisji, wynika z przebywania tych osób na długotrwałym zwolnieniu lekarskim, w tym roczny czas absencji 1 prokuratora oddziałowej komisji upłynął 19 grudnia 2012 r., wobec czego złożono wniosek o przeniesienie go w stan spoczynku – obecnie oczekuje się na decyzję Krajowej Rady Prokuratury.

Prokuratorzy Komisji nie byli w 2012 r. delegowani do innych jednostek organizacyjnych.

2. Pion lustracyjny:

- Limit etatów ogólnie- 29
- Obsada etatowa - 28

Różnica jest wynikiem zwolnienia etatu w oddziałowym biurze lustracyjnym wobec przejścia prokuratora w stan spoczynku (uchwała Krajowej Rady Prokuratury z 27 listopada 2012 r.).

Limit etatów i obsada etatowa w Biurze Lustracyjnym wynosi 5 etatów i prokuratorów. Jednakże faktycznie wykonuje zadania 2 prokuratorów, gdyż 3 jest delegowanych do wykonywania czynności w oddziałowych biurach lustracyjnych.

Limit etatów w oddziałowych biurach lustracyjnych wynosi 24, obsada etatowa 23 prokuratorów. Faktycznie obowiązki wykonuje 24 prokuratorów, ponieważ 2 przebywa na długotrwałych zwolnieniach lekarskich, a 3 prokuratorów jest delegowanych z Biura Lustracyjnego.

Z pionu lustracyjnego ogólnie na dzień 31 grudnia 2012 roku 3 prokuratorów pozostawało na delegacji do innych jednostek organizacyjnych.

W związku z odwołaniem naczelnika jednej z oddziałowych komisji ścigania, Dyrektor Głównej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu wydał decyzję o powierzeniu pełnienia obowiązków naczelnika oddziałowej komisji ścigania na okres 6 miesięcy tj. od dnia 6.12.2012 r. do dnia 6.06.2013 roku.

SYTUACJA FINANSOWA PROKURATURY W 2012 ROKU.

Podstawę gospodarki finansowej w 2012 roku stanowiła ustawa budżetowa z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 273), która określała dochody i wydatki budżetowe dla części 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* w wysokości:

- **dochody** - **18 662 tys. zł**
- **wydatki** - **1 730 105 tys. zł**

W trakcie realizacji budżetu plan wydatków budżetowych został zwiększony o kwotę 3 817 tys. zł, tytułem otrzymanych rezerw celowych i na dzień 31.12.2012 r. plan dochodów i wydatków przedstawiał się następująco:

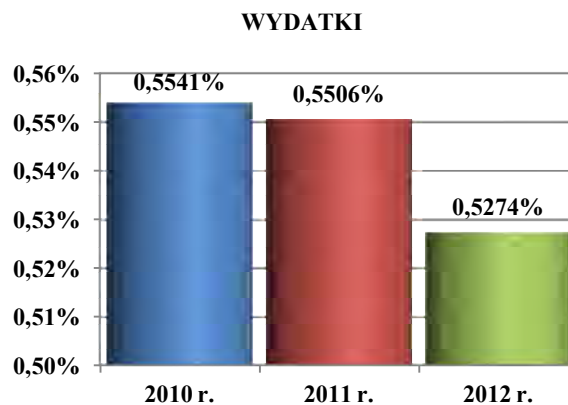
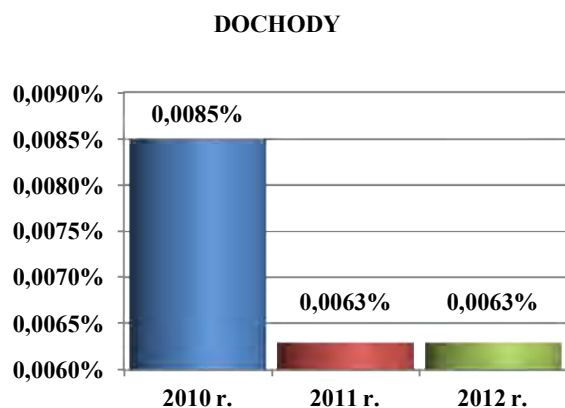
- **dochody** - **18 662 tys. zł**
- **wydatki** - **1 733 922 tys. zł**

Powyższy plan w części 88 realizowały, jako dysponenci środków budżetu państwa, następujące jednostki organizacyjne:

- **Prokuratura Generalna**
- **11 Prokurator Apelacyjnych**
- **45 Prokurator Okręgowych**

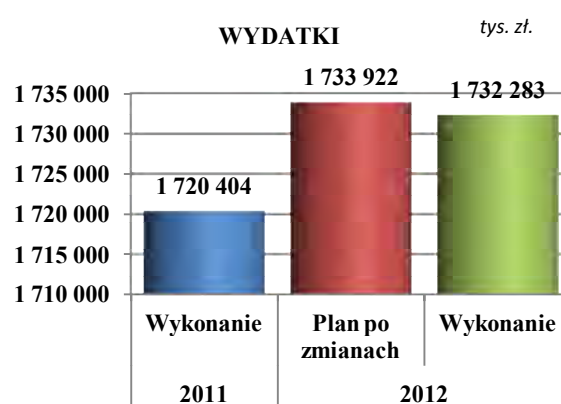
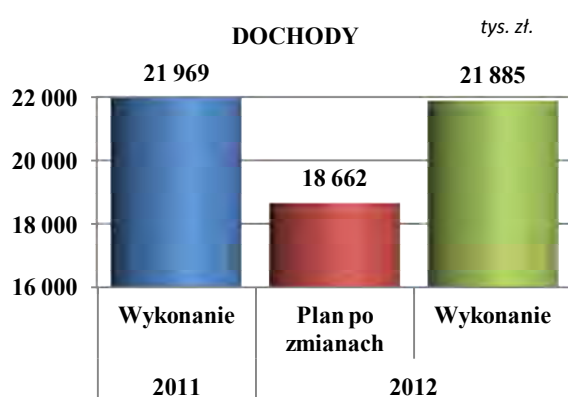
W strukturze dochodów i wydatków budżetu państwa na 2012 rok wielkości określone ustawą budżetową dla cz. 88 – *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* stanowiły nieznaczące wielkości, a mianowicie:

- udział dochodów cz. 88 w dochodach budżetu państwa wynosił **0,0063 %** (w 2011 r. 0,0063 %, 2010 r. 0,0085 %),
- udział wydatków cz. 88 w wydatkach budżetu państwa wynosił **0,5274 %** (w 2011 r. 0,5506 %, 2010 r. 0,5541 %).

Realizację podstawowych wielkości budżetu Prokuratury w 2012 r. w porównaniu do 2011 r. przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011		2012		4-3	4:3	4:2	
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				Nominalnie	Realnie
	tys. zł				%			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	
DOCHODY	21 969	18 662	21 885	3 223	117,27	99,62	113,09	
WYDATKI	1 720 404	1 733 922	1 732 283	-1 639	99,91	100,69	96,34	

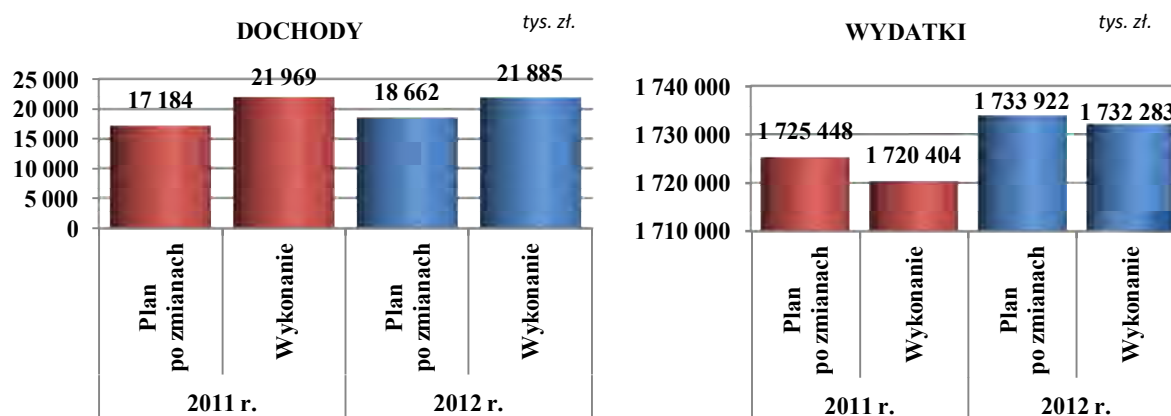
Dochody budżetu państwa w 2012 r. zrealizowano w kwocie wyższej o 3 223 tys. zł od zaplanowanej w ustawie budżetowej (o 17,27 %).

Wydatki budżetu państwa wykonane zostały w wysokości 1 732 283 tys. zł i były niższe o 1 639 tys. zł w stosunku do kwoty planu finansowego po zmianach na rok 2012, tj. o 0,09 %.

Realizacja planu dochodów i wydatków w 2012 roku oraz w 2011 roku przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011		2012		3-2	5-4	3:2	5:4
	Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				
	tys. zł				%			
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>
DOCHODY	17 184	21 969	18 662	21 885	4 785	3 223	127,85	117,27
WYDATKI	1 725 448	1 720 404	1 733 922	1 732 283	-5 044	-1 639	99,71	99,91

Planowanie i realizacja dochodów i wydatków budżetowych w 2012 r. zgodnie z zaprezentowanymi danymi w tabeli przebiegało z mniejszymi odchyleniami niż w roku 2011. Dochody wykonano w wysokości 117,27 % planu (w 2011 r. 127,85 %) natomiast wydatki wykonano w wysokości 99,91 % planu (w 2011 r. 99,71%).

DOCHODY BUDŻETOWE

Jednostki prokuratury obowiązane są do ustalania i pobierania dochodów budżetowych w zakresie i zasadach określonych w przepisach dotyczących finansów publicznych. Szczegółowa procedura ustalania wysokości dochodów nie jest uregulowana żadnymi przepisami, jednak w praktyce planowanie dochodów budżetowych na 2012 r. przez jednostki prokuratury odbywała się poprzez:

- analizę planowanych dochodów do osiągnięcia w roku 2011 r. oraz zrealizowanych dochodów w roku 2010,
- analizę wpływu wielkości makroekonomicznych na osiąganie planowanych wielkości dochodów budżetowych,
- ogólną analizę związaną z funkcjonowaniem jednostki oraz możliwość pozyskania w związku z tym odpowiednich dochodów budżetowych.

Planując wielkość dochodów budżetowych na 2012 r. jednostki prokuratury kierowały się też zasadą ostrożności planowania, która miała na celu uniknięcie sytuacji niskiego stopnia realizacji w konkretnych pozycjach budżetowych planu dochodów. Należy też mieć na względzie, iż planowane dochody budżetowe stanowią jedynie prognozę ich wielkości.

Ustalone w ustawie budżetowej dochody w wysokości 18 662 tys. zł dla części 88 zostały zrealizowane w kwocie 21 855 tys. zł, czyli wyższej niż prognozowana realizacja o 17,27 %, tj. 3 223 tys. zł.

Realizacja dochodów budżetowych w części 88 dziale 755 i rozdziale 75505 przedstawia poniższa tabela:

Wyszczególnienie	2011	2012		4:2	4:3
	Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
	tys. zł			%	
1	2	3	4	5	6
DOCHODY	21 969	18 662	21 885	99,62	117,27

Wielkość dochodów ogółem na 2012 r. dla części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* zaplanowano w wysokości 108,6 % kwoty planowanej na 2011 r. (17 184 tys. zł). Wartość wykonania planu w 2012 roku (21 885 tys. zł) w stosunku do wykonania 2011 roku (21 969 tys. zł) wyniosła 99,62 %, a w stosunku do ustawy budżetowej na 2012 r. 117,27 %.

W poprzednim roku plan dochodów wykonano w 127,85%. Z powyższego wynika, że w stosunku do roku ubiegłego dochody zostały wykonane w niższej wysokości, jednakże zaplanowane zostały bardziej precyzyjnie.

Wielkość oraz strukturę dochodów budżetowych przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

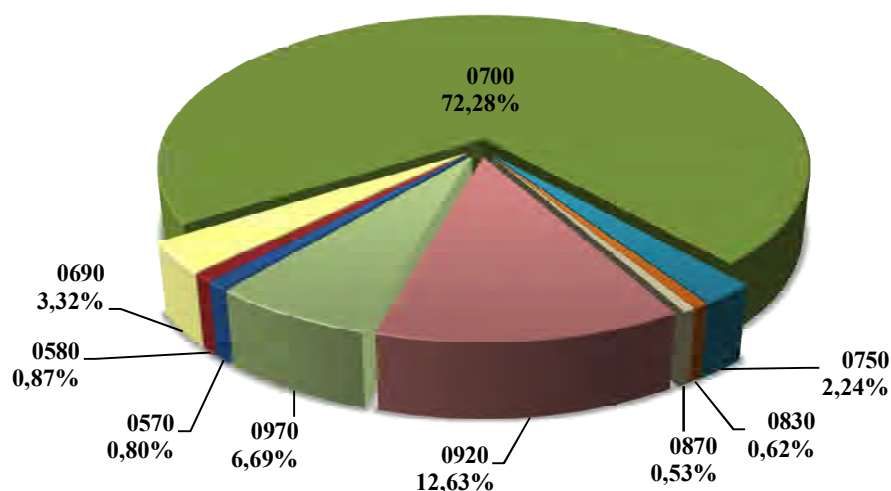
L.p.	Paragraf	Wyszczególnienie	2011	2012		6:4	6:5	Struktura dochodów 2011 r.	Struktura dochodów 2012 r.
			Wykonanie	Ustawa	Wykonanie				
			tys. zł			%			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem CZĘŚĆ 88			21 969	18 662	21 885	99,62	117,27	100,00	100,00
1	0570	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	16	0	176	1 100,00		0,07	0,80
2	0580	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek	980	0	190	19,39		4,46	0,87

L.p.	Paragraf	Wyszczególnienie	2011	2012		6:4	6:5	Struktura dochodów 2011 r.	Struktura dochodów 2012 r.
			Wykonanie	Ustawa	Wykonanie				
			tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		organizacyjnych							
3	0690	Wpływy z różnych opłat	485	463	727	149,90	157,02	2,21	3,32
4	0700	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	15 310	14 523	15 818	103,32	108,92	69,69	72,28
5	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze	452	420	491	108,63	116,90	2,06	2,24
6	0830	Wpływy z usług	358	285	136	37,99	47,72	1,63	0,62
7	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	54	6	117	216,67	1 950,00	0,24	0,53
8	0920	Pozostałe odsetki	2 381	2 314	2 765	116,13	119,49	10,84	12,63
9	0970	Wpływy z różnych dochodów	1 933	651	1 465	75,79	225,04	8,80	6,69

W strukturze dochodów w 2012 r. podobnie jak w roku 2011 najistotniejsze znaczenie miały dochody z tytułu spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych (§ 0700), które zrealizowano w wysokości 15 818 tys. zł, co stanowiło 72,28 % (w 2011r. 69,69 %) ogółu wykonanych dochodów. Drugim istotnym źródłem dochodów były dochody z tytułu pozostałych odsetek (§ 0920), w tym odsetki od pożyczek udzielonych prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych), które zrealizowano w wysokości 2 765 tys. zł, co stanowiło 12,63 % (w 2011 r. 10,84 %) wykonanych dochodów. Wpływy z różnych dochodów (§ 0970) zrealizowano w wysokości 1 465 tys. zł, co stanowiło 6,69 % (w 2011 r. 8,80 %) ogółu dochodów (w głównej mierze zwroty z polis ubezpieczeniowych z tytułu napraw powypadkowych samochodów i zalania archiwum, wpływy z rozliczeń z Poczta - korekty faktur i zwroty upustów za 2011 r. oraz kwota 335 tys. zł z powodu decyzji prokuratora o przepadku poręczenia majątkowego).

Strukturę zrealizowanych dochodów w 2012 r. przedstawia poniższy wykres.

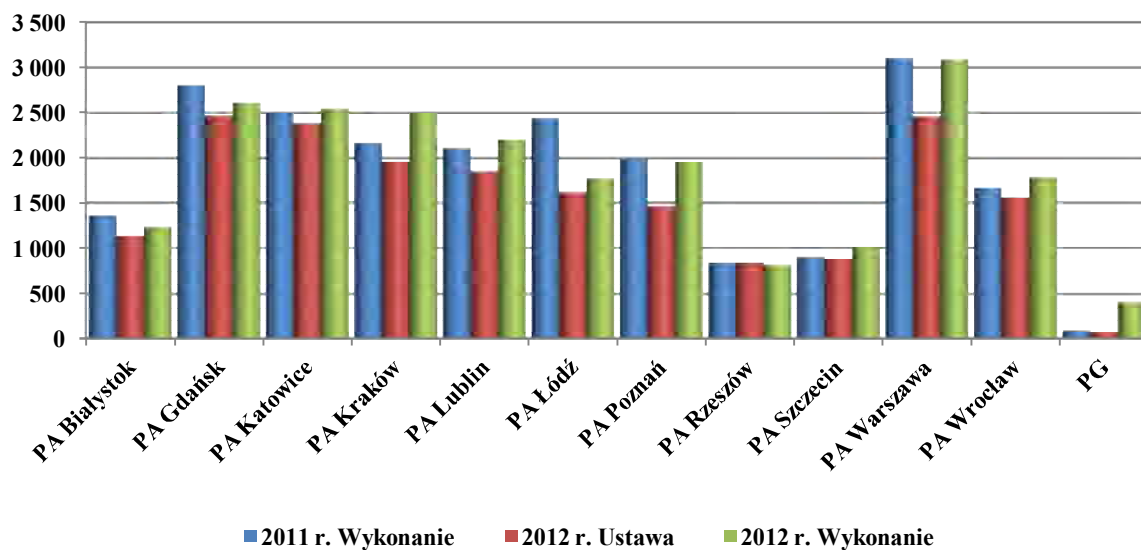

Wykonanie planu, które ukształtowało się na koniec 2012 roku na poziomie 117,27 %, jest efektem osiągnięcia ponadplanowych dochodów przez wszystkie apelacje z wyjątkiem apelacji rzeszowskiej. Procentowo największe wykonanie ponad plan osiągnęła Prokuratura Generalna, jak również ta sama jednostka zanotowała największy wzrost wykonanych dochodów w 2012 r. w stosunku do roku 2011.

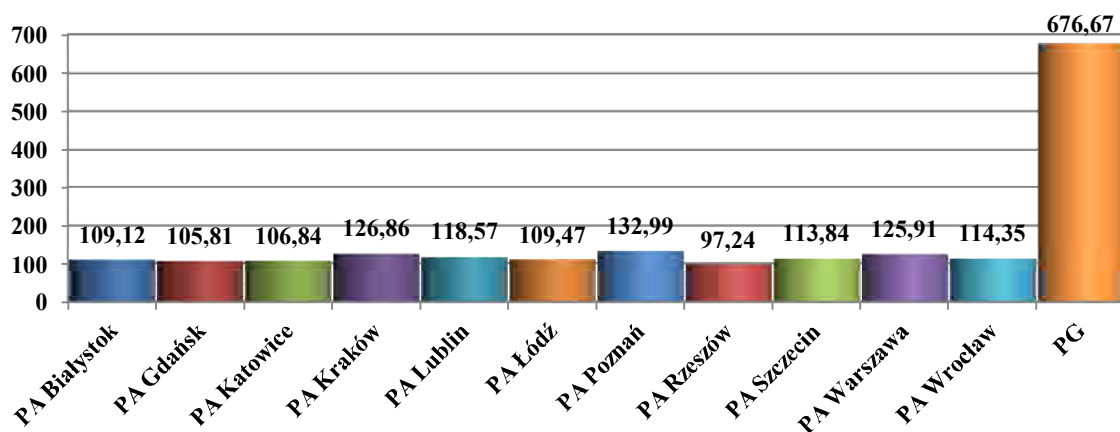
Dochody zrealizowane i ich procentowe wykonanie w poszczególnych Apelacjach przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Wykonanie		
		tys. zł				
1	2	3	4	5	6	7
Ogółem część 88		21 969	18 662	21 885	99,62	117,27
1	PA Białystok	1 364	1 130	1 233	90,40	109,12
2	PA Gdańsk	2 809	2 460	2 603	92,67	105,81
3	PA Katowice	2 500	2 382	2 545	101,80	106,84
4	PA Kraków	2 166	1 962	2 489	114,91	126,86
5	PA Lublin	2 115	1 858	2 203	104,16	118,57
6	PA Łódź	2 433	1 616	1 769	72,71	109,47
7	PA Poznań	1 992	1 470	1 955	98,14	132,99
8	PA Rzeszów	833	834	811	97,36	97,24
9	PA Szczecin	905	874	995	109,94	113,84
10	PA Warszawa	3 103	2 455	3 091	99,61	125,91
11	PA Wrocław	1 659	1 561	1 785	107,59	114,35
12	Prokuratura Generalna	90	60	406	451,11	676,67

Wykonanie planu dochodów w ujęciu kwotowym:

Wykonanie planu dochodów w 2012 r. w ujęciu procentowym.

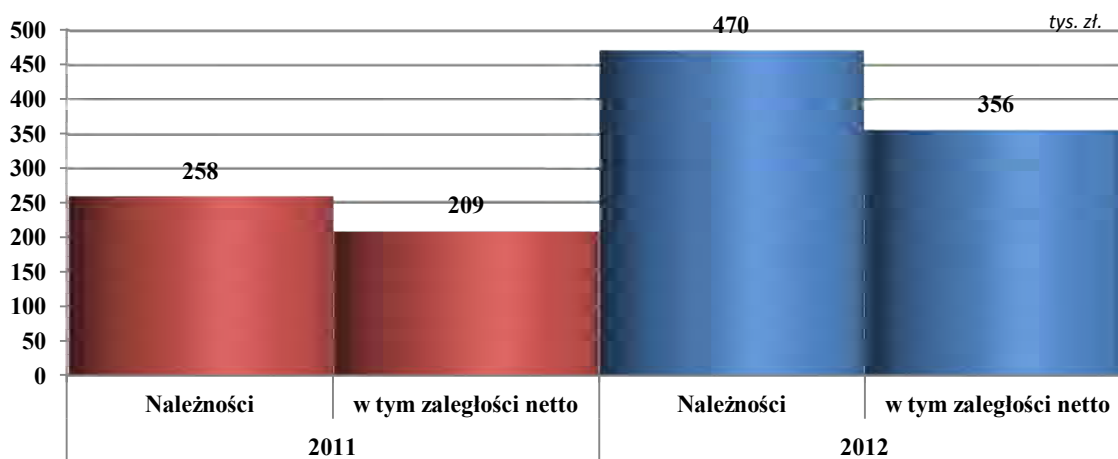
Dochody budżetowe były przekazywane na rachunki bieżące dochodów jednostek prokuratury zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. *w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych* (Dz. U. Nr.241, poz.1616), natomiast wpłaty na rachunek dochodów budżetu państwa dokonywane były na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 grudnia 2010 r. *w sprawie szczegółowego sposobu wykonywania budżetu państwa* (Dz. U. Nr 245, poz.1637).

Na koniec 2012 r. wystąpiły należności z tytułu dochodów budżetowych na kwotę 470 tys. zł, co stanowiło 182,17 % należności w stosunku do 2011 r. W ramach tych należności zaległości netto na koniec 2012 r. wyniosły 356 tys. zł, co stanowiło 170,33 %

zaległości netto w stosunku do 2011 r. Należy zaznaczyć, że w ogólnej kwocie należności z tytułu dochodów budżetowych 75,74 % stanowią należności netto, czyli należności o utrudnionym stopniu ściągальności, co do których w dużej mierze wyczerpano drogę windykacji.

Kształtowanie się należności, w tym zaległości netto, w całej części 88 oraz w poszczególnych jednostkach prokuratury przedstawiają poniższe tabele oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011		2012		5-3	6-4	5:3	6:4	4:3	6:5
		Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto						
		tys. zł									
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Ogółem część 88	258	209	470	356	212	147	182,17	170,33	81,01	75,74

L.p.	Nazwa Jednostki	2011		2012		5-3	6-4
		Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto		
		tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem CZĘŚĆ 88		258	209	470	356	212	147
1	PA Białystok	0	0	88	88	88	88
2	PA Gdańsk	4	0	5	3	1	3
3	PA Katowice	100	96	133	127	33	31
4	PA Kraków	0	0	0	0	0	0
5	PA Lublin	5	0	0	0	-5	0
6	PA Łódź	62	33	62	43	0	10
7	PA Poznań	68	66	123	46	55	-20
8	PA Rzeszów	0	0	0	0	0	0

L.p.	Nazwa Jednostki	2011		2012		5-3	6-4
		Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto		
		tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem CZĘŚĆ 88		258	209	470	356	212	147
9	PA Szczecin	7	7	6	6	-1	-1
10	PA Warszawa	12	7	52	43	40	36
11	PA Wrocław	0	0	1	0	1	0
12	Prokuratura Generalna	0	0	0	0	0	0

Najwyższe zaległości netto wystąpiły w następujących paragrafach:

- § 0700 *Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielonych sędziom i prokuratorom na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych* – 122 tys. zł,
- § 0970 *Wpływy z różnych dochodów* – 135 tys. zł.

W ramach § 0700 kwota:

- 86 tys. zł dotyczy obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku (niespłaconej pożyczki prokuratora odwołanego z dniem 31.10.2012 r.; złożona została prośba do Prokuratora Generalnego o odroczenie terminu spłaty),
- 36 tys. zł obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie (niespłaconej pożyczki przez prokuratora, a obecnie sędziego).

W ramach § 0970 kwota:

- 90 tys. zł dotyczy obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach - zaległość z tytułu nieuregulowania należności za najem pomieszczeń w budynku Prokuratury Okręgowej w Katowicach,
- 19 tys. zł z obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi - Kwota 19 tys. zł to pozostała do spłaty kwota długu dłużnika, który na mocy wyroku Sądu został zobowiązany do spłaty 64 tys. zł,
- 22 tys. zł z obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu - należność orzeczonej prawomocnym nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym, sprawa w dniu 03.12.2010 r. została przekazana do komornika celem egzekucji,
- 4 tys. zł obszaru Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie - główną należność stanowi należność wynikająca z wyroku Sądu Rejonowego Wydziału Cywilnego w Pułtusku, a dotyczy uszkodzenia mienia na szkodę Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce. Sprawa skierowana do komornika.

Należności z tytułu dochodów budżetowych w tym zaległości netto wg. poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej dochodów przedstawia poniższa tabela.

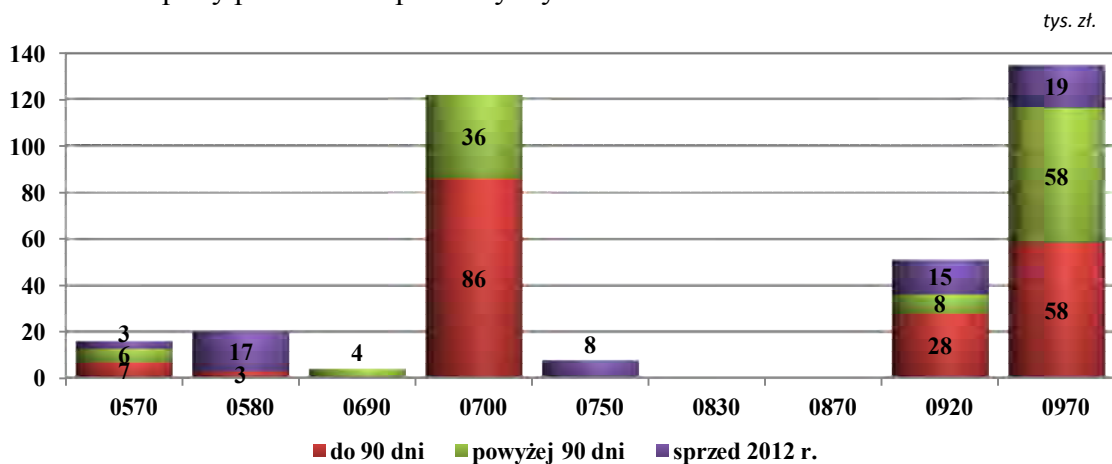
L.p.	Paragraf	Wyszczególnienie	2011		2012		6:4	7:5
			Należności	w tym zaległości netto	Należności	w tym zaległości netto		
			tys. zł					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem CZĘŚĆ 88			258	209	470	356	182,17	170,33
1	0570	Grzywny, mandaty i inne kary pieniężne od osób fizycznych	22	21	24	16	109,09	76,19
2	0580	Grzywny i inne kary pieniężne od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	46	17	100	20	217,39	117,65
3	0690	Wpływy z różnych opłat	3	0	8	4	266,67	
4	0700	Wpływy ze spłat oprocentowanych pożyczek udzielanych prokuratorom na zaspokojenie ich potrzeb mieszkaniowych	0	0	122	122		
5	0750	Dochody z najmu i dzierżawy składników majątkowych Skarbu Państwa oraz innych umów o podobnym charakterze	52	50	13	8	25,00	16,00
6	0830	Wpływy z usług	0	0	0	0		
7	0870	Wpływy ze sprzedaży składników majątkowych	0	0	0	0		
8	0920	Pozostałe odsetki	48	46	59	51	122,92	110,87
9	0970	Wpływy z różnych dochodów	87	75	144	135	165,52	180,00

W strukturze zaległości netto, zaległości sprzed 2012 r. stanowią 17,42 % zaległości, zaległości powyżej 90 dni stanowią 31,46 % zaległości, natomiast zaległości powyżej 90 dni w stosunku do należności ogółem stanowią 23,83 % należności.

Strukturę należności oraz wskaźniki udziału zaległości netto w zależności od terminów ich spłaty przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie		Wartość należności na dzień 1.01.2012 r. (bilans obwarcia)	ZWIĘKSZENIA (powstałe w 2012 r.)	ZMNIJSZENIA (dokonane w 2012 r.)	Wartość należności pozostających na ewidencji (na dzień 31.12.2012 r.) w tys. zł							Wskaźnik udziału (%)		
					ogółem	wzrost/spadek o:	struktura	w tym zaległości:				zaległości pow. 90 dn. w należn. (kol.11:9)	zaległości pow. 90 dn. w zalegl. "razem" (kol.11:9)	zaległości sprzed 2012 r. w zalegl. "razem" (kol.12:9)
								razem: wg. wyliczenia: kol.10+11+12	do 90 dni	powyżej 90 dni	sprzed 2012 r. (ujętych w b.o. 2012 r.)			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Należności ogółem		258	16 813	16 601	470	82,17	100,00	356	182	112	62	23,83	31,46	17,42
w tym:														
	§ 0570	23	172	171	24	4,35	5,11	16	7	6	3	25,00	37,50	18,75
	§ 0580	46	88	34	100	117,39	21,28	20	3	0	17	0,00	0,00	85,00
	§ 0690	4	497	493	8	100,00	1,70	4	0	4	0	50,00	100,00	0,00
	§ 0700	0	12 297	12 175	122	XXX	25,96	122	86	36	0	29,51	29,51	0,00
	§ 0750	52	343	382	13	-75,00	2,77	8	0	0	8	0,00	0,00	100,00
	§ 0830	0	128	128	0	XXX	0,00	0	0	0	0	XXX	XXX	XXX
	§ 0870	0	100	100	0	XXX	0,00	0	0	0	0	XXX	XXX	XXX
	§ 0920	48	2 141	2 130	59	22,92	12,55	51	28	8	15	13,56	15,69	29,41
	§ 0970	85	1 047	988	144	69,41	30,64	135	58	58	19	40,28	42,96	14,07

Wysokość zaległości netto (w tys. zł) w poszczególnych paragrafach w zależności od terminów ich spłaty przedstawia poniższy wykres.

W jednostkach prokuratury żadne należności nie uległy przedawnieniu. Umorzono należności na ogólną kwotę 28 tys. zł. Odroczone spłatę należności na kwotę 10 tys. zł. Rozłożono na raty należności na kwotę 10 tys. zł.

WYDATKI BUDŻETOWE

USTAWA BUDŻETOWA

Plan finansowy wydatków budżetowych dla części 88 budżetu państwa „Powszechnie jednostki organizacyjne prokuratury” na 2012 r. został określony w ustawie budżetowej na rok 2012 z dnia 2 marca 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 273), w wysokości 1 730 105 tys. zł. i był większy od planu wg. ustawy budżetowej na 2011 r. o 4 687 tys. zł tj. 0,27 %.

Na niniejszą kwotę składały się planowane wydatki w:

- dziale 750 - „Administracja publiczna”,

rozdziale 75076 - Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej – w wysokości 10 tys. zł,

- Dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne:

Rozdziale 75302 - Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne - w wysokości 181 500 tys. zł,

- Dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości:

Rozdziale 75505 - Jednostki powszechnie prokuratury - w wysokości 1 548 595 tys. zł.

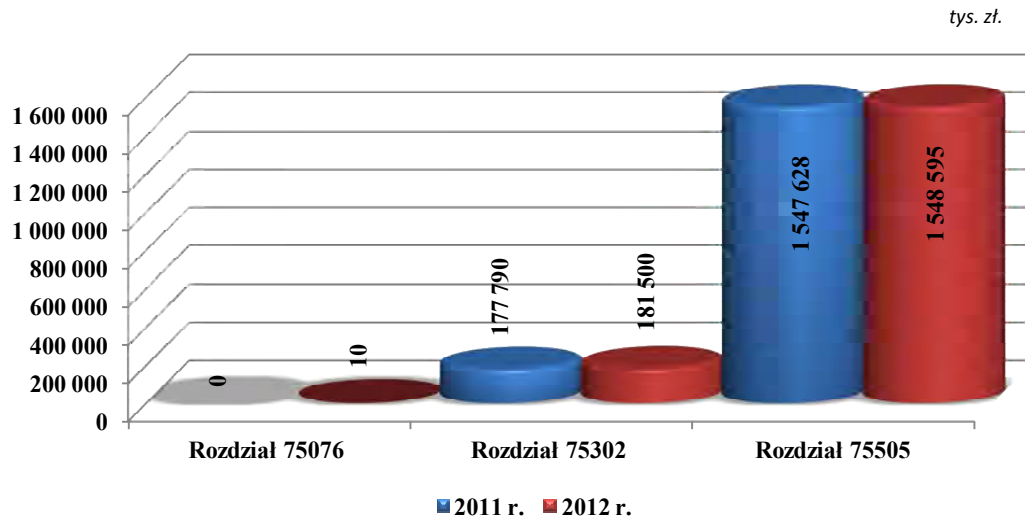
Plan finansowy wydatków budżetowych wg. ustawy budżetowej przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Ustawa budżetowa 2011 r.	Ustawa budżetowa 2012 r.	Różnica (4-3)	Wskaźnik (4/3)
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
Wydatki ogółem w części 88		1 725 418	1 730 105	4 687	100,27
1	Rozdział 75076 <i>Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskie</i>	0	10	10	-
2	Rozdział 75302 <i>Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne</i>	177 790	181 500	3 710	102,09
3	Rozdział 75505 <i>Jednostki powszechnie prokuratury</i>	1 547 628	1 548 595	967	100,06

Na wzrost budżetu Prokuratury wg. ustawy budżetowej na 2012 r o 0,27 % w stosunku do ustawy budżetowej na 2011 r. wpływ miało zwiększenie środków z tytułu

uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku o kwotę 3 710 tys. zł, tj. o 2,09 %, wydatków w podstawowym rozdziale funkcjonowania Prokuratury (75505) o kwotę 967 tys. zł, tj. o 0,06 % oraz dodatkowo o kwotę 10 tys. zł w rozdziale 75076 - Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej.

Zmiany budżetowe

Ustalony w ustawie budżetowej na 2012 r. budżet Prokuratury w wysokości 1 730 105 tys. zł, w trakcie realizacji został zwiększony z tytułu przyznanych rezerw celowych w wysokości 3 817,4 tys. zł.

Na powyższe zmiany składały się zwiększenia z tytułu rezerw celowych o:

- 3,6 tys. zł – z przeznaczeniem na *Sfinansowanie wydatków związanych z podwyższeniem uposażeń funkcjonariuszy Policji od dnia 1 lipca 2012 roku*,
- 3 735 tys. zł – z przeznaczeniem na *Dofinansowanie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników Prokuratur Apelacyjnych, Okręgowych i Rejonowych, w związku z podniesieniem wysokości składki rentowej o 2% w części finansowanej przez pracodawców*,
- 8 tys. zł – z przeznaczeniem na realizację zadania pn. *"Termomodernizacja budynku Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie przy ul. Mickiewicza 151 d, 153 i ul. Brzozowskiego 1, 2 w Szczecinie - audyt energetyczny (wymiana oświetlenia)"*,
- 36 tys. zł – z przeznaczeniem na realizację zadania pn. *"Termomodernizacja budynków Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej Szczecin"*

Zachód w Szczecinie i Szczecin Śródmieście w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim, Gryfinie, Goleniowie, Gryficach, Choszczynie, Myśliborzu, Kamieniu Pomorskim - audyt energetyczny i dokumentacja techniczna".

- 34,8 tys. zł – z przeznaczeniem na realizację zadania pn. *"Termomodernizacja budynków Prokuratury Rejonowej w Koszalinie, Prokuratury Rejonowej w Drawsku Pomorskim, Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu, Prokuratury Rejonowej w Szczecinku - audyty termomodernizacyjne"*.

Ostatecznie plan finansowy Prokuratury na 2012 r. po dokonanych zwiększeniach zamknął się kwotą 1 733 922 tys. zł.

Na podstawie decyzji Prokuratora Generalnego w 2012 r. dokonano blokady środków budżetowych na łączną kwotę 1 357 tys. zł w dziale 753, rozdziale 75302.

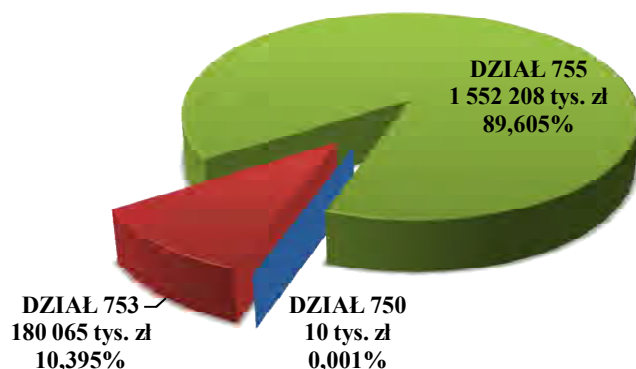
WYKONANIE PLANU WYDATKÓW

Budżet Prokuratury po stronie wydatków został zrealizowany w wysokości 1 732 283 tys. zł, co stanowiło 99,91 % planowanych wydatków. W porównaniu z 2011 r. wykonane wydatki były wyższe o 11 879 tys. zł, tj. o 0,69 %, realnie natomiast były niższe o 2,90 %.

Wykonanie planu wydatków według poszczególnych działów w części 88 przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011	2012		4-2	4-3	4:3	4:2		Udział w całości wykonania budżetu
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				Nominalnie	Realnie wzrost/spadek	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>
Ogółem część 88	1 720 404	1 733 922	1 732 283	11 879	-1 639	99,91	100,69	-2,90	100,000
Dział 750	30	10	10	-20	0	100,00	33,33	-67,86	0,001
Dział 753	172 889	181 500	180 065	7 176	-1 435	99,21	104,15	0,43	10,394
Dział 755	1 547 485	1 552 412	1 552 208	4 723	-204	99,99	100,31	-3,27	89,605

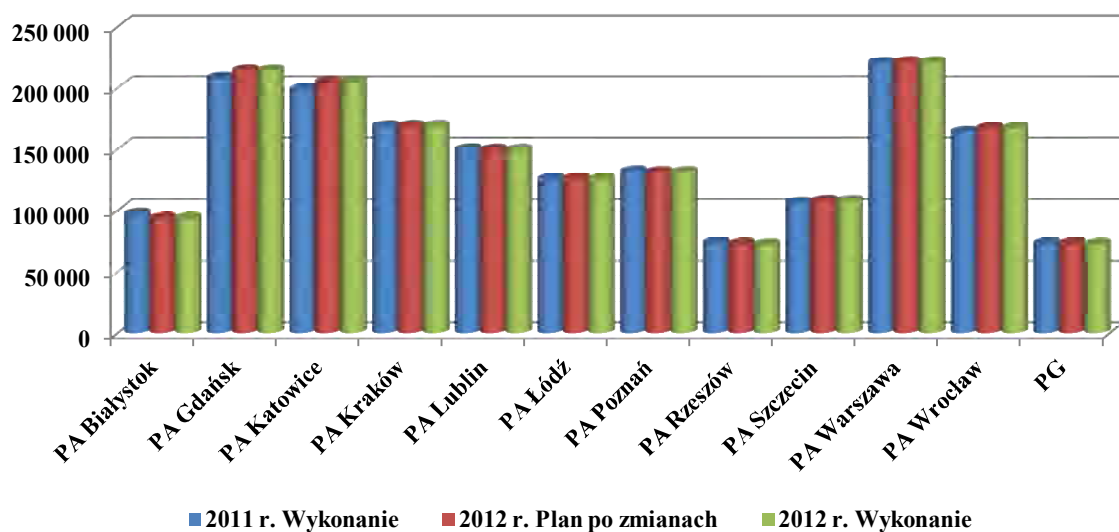
Strukturę wykonania budżetu przedstawia poniższy wykres.

Kształtowanie się wykonania planu wydatków w jednostkach prokuratury bezpośrednio podległych dysponentowi części przedstawia poniższa tabela:

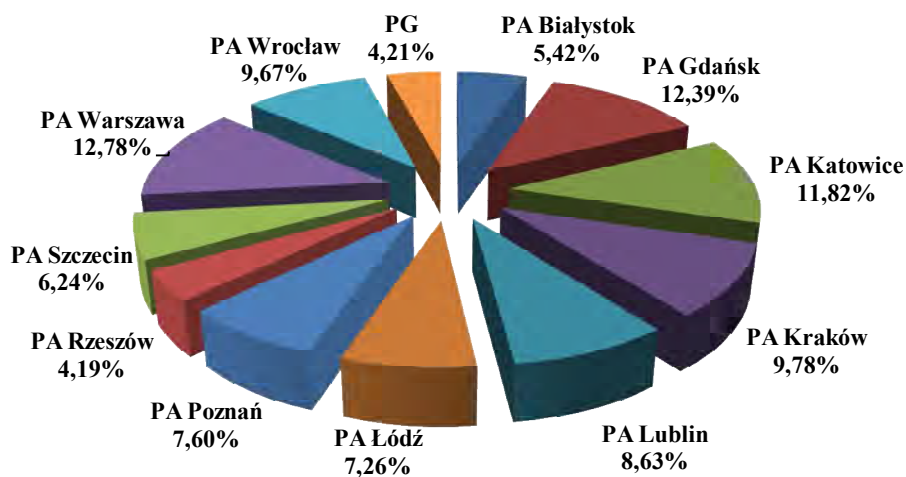
L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5-3	5-4	5:3	5:4	Udział % jednostek w wykonaniu ogółem
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem część 88		1 720 404	1 733 922	1 732 283	11 879	-1 639	100,69	99,91	100,00
1	PA Białystok	97 448	93 910	93 910	-3 538	0	96,37	100,00	5,42
2	PA Gdańsk	208 005	214 609	214 578	6 573	-31	103,16	99,99	12,39
3	PA Katowice	198 844	204 729	204 714	5 870	-15	102,95	99,99	11,82
4	PA Kraków	169 212	169 512	169 495	283	-17	100,17	99,99	9,78
5	PA Lublin	149 928	149 571	149 563	-365	-8	99,76	99,99	8,63
6	PA Łódź	125 892	126 256	125 825	-67	-431	99,95	99,66	7,26
7	PA Poznań	132 047	131 597	131 596	-451	-1	99,66	100,00	7,60
8	PA Rzeszów	73 969	73 142	72 590	-1 379	-552	98,14	99,25	4,19
9	PA Szczecin	106 367	108 036	108 033	1 666	-3	101,57	100,00	6,24
10	PA Warszawa	220 808	221 461	221 388	580	-73	100,26	99,97	12,78
11	PA Wrocław	164 420	167 678	167 580	3 160	-98	101,92	99,94	9,67
12	Prokuratura Generalna	73 464	73 421	73 011	-453	-410	99,38	99,44	4,21

Wydatki części 88 w ujęciu kwotowym:

Wykonanie planu wydatków w 2012 r. kształtowało się w poszczególnych jednostkach prokuratury w wysokości od 100 % (PA Białystok) do 99,44 % (Prokuratura Generalna). Największy udział w wykonaniu budżetu Prokuratury miały PA w Warszawie 12,78 %, PA w Gdańsku 12,39 % oraz PA w Katowicach 11,82 %, natomiast najniższy udział miały PA w Rzeszowie 4,19 %, Prokuratura Generalna 4,21 % oraz PA w Białymstoku 5,42%.

Udział % jednostek w wykonaniu wydatków ogółem:

Wydatki w dziale 750 - Administracja publiczna

Wydatki w dziale 750 - *Administracja publiczna*, rozdziale 75076 - *Przygotowanie i sprawowanie przewodnictwa w Radzie Unii Europejskiej* stanowią 0,001 % wydatków ogółem. Realizacja wydatku następowała z § 4030 *Wynagrodzenia osobowe sędziów i prokuratorów oraz asesorów i aplikantów* w wysokości 10 tys. zł tj. 100 % zaplanowanych wydatków.

Wydatki w dziale 753 - Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne

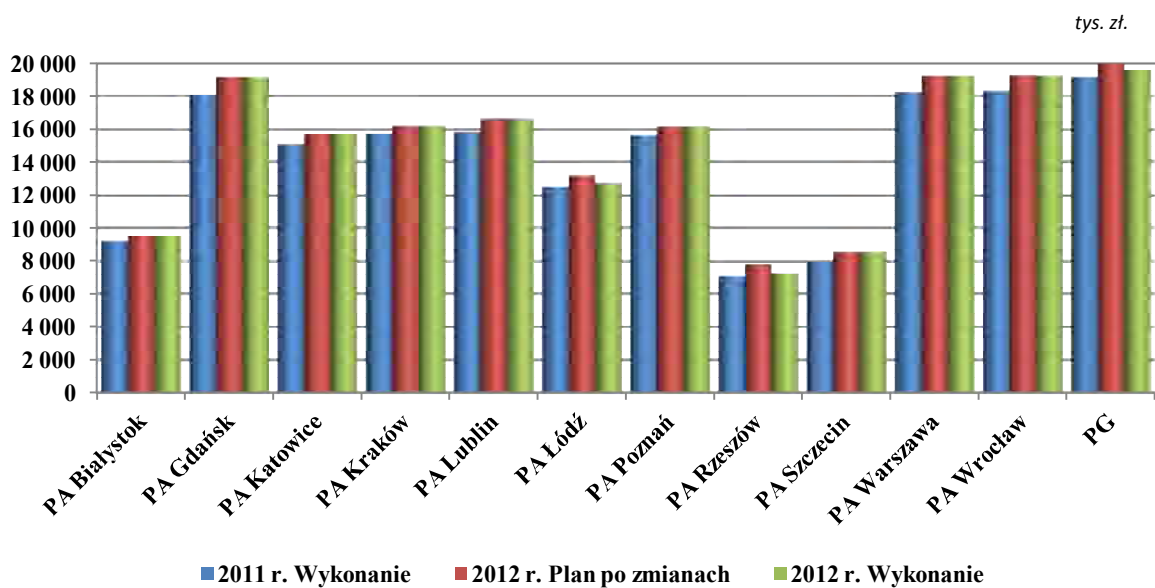
Wydatki w dziale 753 - „Obowiązkowe ubezpieczenia społeczne” rozdziale 75302 „Uposażenia prokuratorów w stanie spoczynku oraz uposażenia rodzinne” stanowią 10,39 % wydatków ogółem i dotyczą wypłat:

- uposażeń prokuratorów w stanie spoczynku,
- uposażeń rodzinnych,
- dodatków kombatanckich,
- ryczałtów energetycznych,
- dodatków kompensacyjnych,
- zasiłków pogrzebowych.

Określone w budżecie Prokuratury wydatki w dziale 753, rozdziale 75302 na kwotę 181 500 tys. zł zostały zrealizowane w wysokości 180 065 tys. zł, tj. 99,21 % zaplanowanych wydatków, a 99,96 % z uwzględnieniem wprowadzonej blokady. W porównaniu z 2011 r. wykonane wydatki były wyższe o 7 176 tys. zł, tj. o 4,15 %. Powyższy wzrost wydatków był konsekwencją odejścia w stan spoczynku uprawnionych prokuratorów w roku 2011 i 2012. W 2012 r. nie nastąpił wzrost uposażenia i innych świadczeń w tej grupie w związku z brakiem zmiany wynagrodzenia prokuratorów czynnych zawodowo.

Realizacja wydatków w dziale 753 w poszczególnych jednostkach prokuratury przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5-3	5-4	5:3	5:4	Blokada wydatków
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Ogółem część 88		172 889	181 500	180 065	7 176	-1 435	104,15	99,21	1 357
1	PA Białystok	9 210	9 472	9 472	262	0	102,84	100,00	
2	PA Gdańsk	18 068	19 174	19 171	1 103	-3	106,10	99,98	
3	PA Katowice	15 087	15 716	15 706	619	-10	104,10	99,94	
4	PA Kraków	15 759	16 213	16 203	444	-10	102,82	99,94	
5	PA Lublin	15 866	16 690	16 682	816	-8	105,14	99,95	
6	PA Łódź	12 497	13 200	12 770	273	-430	102,18	96,74	411
7	PA Poznań	15 625	16 171	16 171	546	0	103,49	100,00	
8	PA Rzeszów	7 035	7 800	7 260	225	-540	103,20	93,08	536
9	PA Szczecin	7 990	8 549	8 547	557	-2	106,97	99,98	
10	PA Warszawa	18 251	19 239	19 236	985	-3	105,40	99,98	
11	PA Wrocław	18 326	19 277	19 258	932	-19	105,09	99,90	
12	Prokuratura Generalna	19 175	19 999	19 589	414	-410	102,16	97,95	410

Niższe niż zakładano wykorzystanie środków finansowych w tej grupie wydatków nastąpiło w związku z mniejszym niż planowano przechodzeniem uprawnień

prokuratorów w stan spoczynku. W wyniku przeprowadzonych analiz dotyczących stopnia wykonania planu wydatków w tym obszarze, na podstawie art. 177 ust. 3 pkt. 2 oraz w związku z art. 177 ust. 1 pkt. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. *o finansach publicznych* (Dz. U. nr 157, poz. 1240 z późn. zm.) zarządzeniem Prokuratora Generalnego Nr 65 z dnia 30 listopada 2012 r. wprowadzono blokadę planowanych wydatków w prokuraturze na kwotę 1 357 tys. zł. W 2011 r. blokada planowanych wydatków wynosiła 4 732 tys. zł. Niepełne wykonanie planu wydatków w tym obszarze wynika ze zmiennej i niemożliwej do precyzyjnego zaplanowania z wyprzedzeniem liczby prokuratorów przechodzących w danym roku w stan spoczynku, liczby pozostających w służbie czynnej prokuratorów, pomimo uzyskania wieku uprawniającego do przejścia w stan spoczynku, jak również liczby prokuratorów oraz członków ich rodzin tracących prawo do świadczeń.

Średnie świadczenie w 2012 r. wynosiło 6 986 zł, natomiast w 2011 r. średnie świadczenie kształtowało się na poziomie 6 963 zł.

Wydatki w dziale 755 - Wymiar sprawiedliwości

Wydatki w dziale 755 - „Wymiar Sprawiedliwości” rozdziale 75505 „Jednostki powszechne prokuratury” stanowią 89,60 % wydatków ogółem i zawierają wydatki podstawowej działalności prokuratur takie jak:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych,
- wydatki bieżące jednostek budżetowych,
  - wynagrodzenia,
  - pochodne od wynagrodzeń,
  - wydatki bieżące pozapłacowe,
- wydatki majątkowe.

Wydatki w tym dziale zostały zrealizowane w wysokości 1 552 208 tys. zł tj. na poziomie 99,99 % planu wydatków. W porównaniu do 2011 r. zrealizowano wydatki w kwocie o 4 723 tys. zł większej.

Kształtowanie się planu wydatków wg. ustawy budżetowej oraz planu po zmianach przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011		2012		4-2	3-2	5-4	8-7	4:2
	Ustawa	Plan po zmianach	Ustawa	Plan po zmianach					
	tys. zł								%
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
WYDATKI W CZĘŚCI 88 DZIAŁ 755	1 547 628	1 547 628	1 548 595	1 552 412	967	0	3 817	3 817	100,06
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 795	2 838	2 795	2 951	0	43	156	113	100,00
Wydatki bieżące	1 504 088	1 503 961	1 520 300	1 520 342	16 212	-127	42	169	101,08
w tym									
wynagrodzenia	1 093 947	1 064 818	1 096 172	1 070 106	2 225	-29 129	-26 066	3 063	100,20
poходne od wynagrodzeń	75 696	61 773	75 696	64 992	0	-13 923	-10 704	3 219	100,00
pozapłacowe wydatki bieżące	334 445	377 370	348 432	385 244	13 987	42 925	36 812	-6 113	104,18
w tym									
wydatki na postępowania prokuratorskie	139 120	157 605	151 045	161 622	11 925	18 485	10 577	-7 908	108,57
pozostałe wydatki bieżące	195 325	219 765	197 387	223 622	2 062	24 440	26 235	1 795	101,06
Wydatki majątkowe	40 745	40 829	25 500	29 119	-15 245	84	3 619	3 535	62,58

Plan wydatków wg. ustawy budżetowej na 2012 r. był wyższy od planu wydatków wg. ustawy budżetowej na 2011 r. o kwotę 967 tys. zł (0,06 %). Wzrost spowodowany był zwiększeniem o 16 212 tys. zł wydatków bieżących, w tym:

- zwiększeniem o 2 225 tys. zł wynagrodzeń (z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2011 r.),
- zwiększeniem o 11 925 tys. zł wydatków na koszty postępowań prokuratorskich,
- zwiększeniem o 2 062 tys. zł pozostałych wydatków bieżących,
- oraz zmniejszeniem o kwotę 15 245 tys. zł wydatków majątkowych.

W trakcie realizacji budżetu 2012 r. dokonano zmian planu finansowego polegających w szczególności na:

- zwiększeniu o 156 tys. zł wydatków na świadczenia na rzecz osób fizycznych,

- zwiększeniu o 10 577 tys. zł wydatków na postępowania prokuratorskie,
- zwiększeniu o 26 235 tys. zł wydatków na pozostałe wydatki bieżące,
- zwiększeniu o 3 619 tys. zł wydatków majątkowych,
- zmniejszeniu o 26 066 tys. zł wydatków na wynagrodzenia,
- zmniejszeniu o 10 704 tys. zł wydatków na pochodne od wynagrodzeń,

Realizacja wydatków w 2012 r. wg grup ekonomicznych przedstawia poniższa tabela.

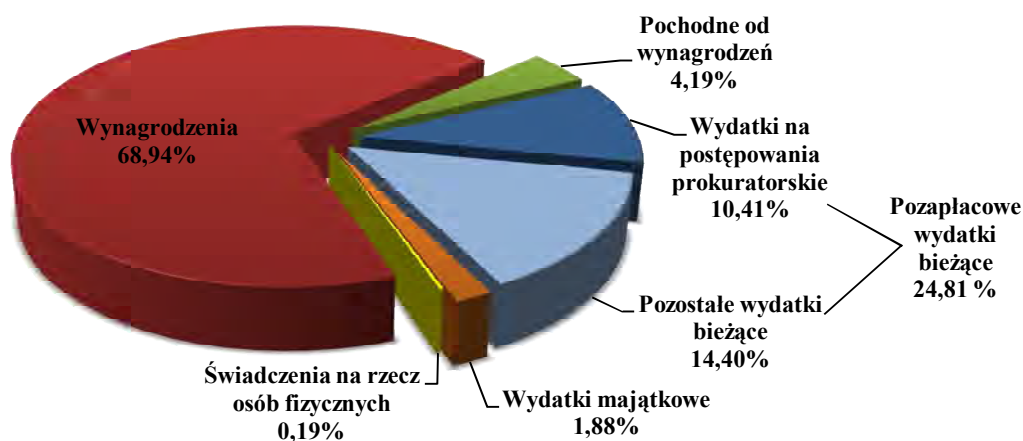
Wyszczególnienie	2011	2012		4-2	4-3	4:3	4:2	Udział w wykonaniu 2012 r.
	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					
	tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9
WYDATKI W CZĘŚCI 88 DZIAŁ 755	1 547 485	1 552 412	1 552 208	4 723	-204	99,99	100,31	100,00
Świadczenia na rzecz osób fizycznych	2 838	2 951	2 948	110	-3	99,90	103,88	0,19
Wydatki bieżące	1 503 953	1 520 342	1 520 154	16 201	-188	99,99	101,08	97,93
w tym								
wynagrodzenia	1 064 816	1 070 106	1 070 064	5 248	-42	100,00	100,49	68,94
pochodne od wynagrodzeń	61 772	64 992	64 990	3 218	-2	100,00	105,21	4,19
pozapłacowe wydatki bieżące	377 365	385 244	385 100	7 735	-144	99,96	102,05	24,81
w tym								
wydatki na postępowania prokuratorskie	157 603	161 622	161 565	3 962	-57	99,96	102,51	10,41
pozostałe wydatki bieżące	219 762	223 622	223 535	3 773	-87	99,96	101,72	14,40
Wydatki majątkowe	40 694	29 119	29 106	-11 588	-13	99,96	71,52	1,88

Wykonanie planu wydatków w 2012 r. w dziale 755 wyniosło 1 552 208 tys. zł i było wyższe od wykonania 2011 r. o 4 723 tys. zł tj. o 0,31 %. W strukturze wydatków wydatki na:

- świadczenia na rzecz osób fizycznych stanowiły 0,19 %, w 2011 r. – 0,18 %
- wynagrodzenia i pochodne stanowiły 73,13 % - w 2011 r. 72,80 %
- postępowania prokuratorskie stanowiły 10,41 %, w 2011 r. – 10,18 %

- pozostałe wydatki bieżące stanowiły 14,40 %, w 2011 r. – 14,20 %
- wydatki majątkowe stanowiły 1,88 %, w 2011 r. – 2,63 %.

Struktura wykonania wydatków w roku 2012 w dziale 755.

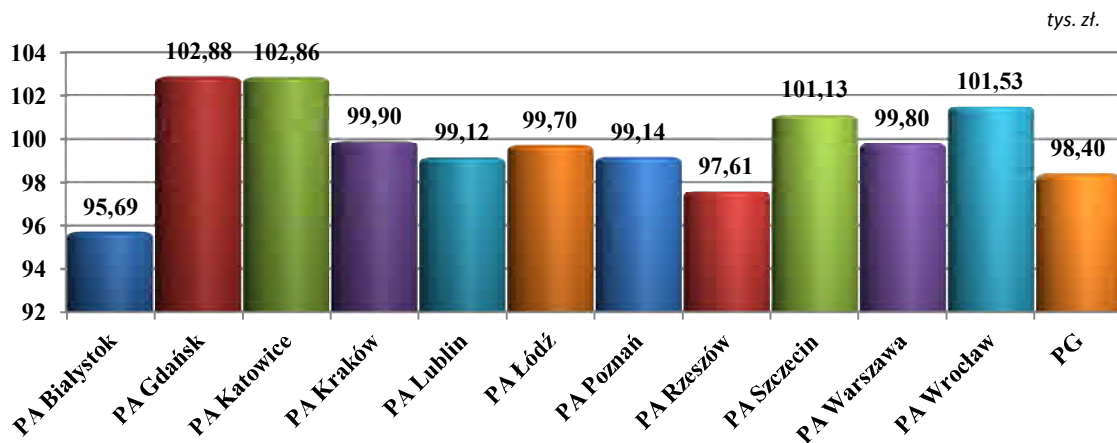
Zrealizowane wydatki w 2012 roku w podziale na poszczególne Prokuratury Apelacyjne w dziale 755 przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5-3	5-4	5:3	5:4
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 88 dział 755		1 547 485	1 552 412	1 552 208	4 723	-204	100,31	99,99
1	PA Białystok	88 238	84 439	84 438	-3 800	-1	95,69	100,00
2	PA Gdańsk	189 932	195 433	195 404	5 472	-29	102,88	99,99
3	PA Katowice	183 749	189 013	189 007	5 258	-6	102,86	100,00
4	PA Kraków	153 444	153 295	153 288	-156	-7	99,90	100,00
5	PA Lublin	134 062	132 882	132 881	-1 181	-1	99,12	100,00
6	PA Łódź	113 391	113 054	113 054	-337	0	99,70	100,00
7	PA Poznań	116 422	115 425	115 425	-997	0	99,14	100,00
8	PA Rzeszów	66 934	65 342	65 331	-1 603	-11	97,61	99,98
9	PA Szczecin	98 377	99 486	99 486	1 109	0	101,13	100,00
10	PA Warszawa	202 553	202 220	202 150	-403	-70	99,80	99,97
11	PA Wrocław	146 094	148 401	148 322	2 228	-79	101,53	99,95
12	Prokuratura Generalna	54 289	53 422	53 422	-867	0	98,40	100,00

Wykonanie planu wydatków w 2012 r. w stosunku do 2011 r. kształtowało się w poszczególnych jednostkach prokuratury w wysokości od 102,88 % (PA Gdańsk) do

95,69 % (PA Białystok). Natomiast wykonanie planu wydatków wynosiło od 100 % do 99,95 %.

Wykonanie planu wydatków w 2012 r. w stosunku do 2011 r.

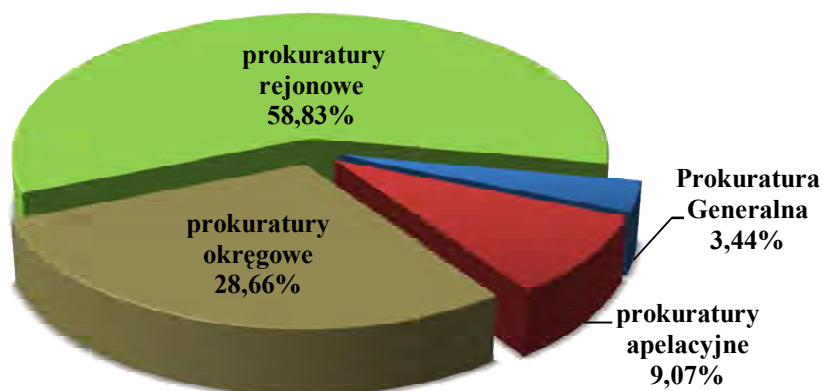

Wykonane wydatki w 2012 r. wg. poszczególnych grup zatrudnienia wynosiły:

- dla grupy orzeczniczej – 67,23 % ogółu wydatków w dziale 755,
- dla grupy pracowniczej – 32,74 % ogółu wydatków w dziale 755,
- dla funkcjonariuszy – 0,03 % - ogółu wydatków w dziale 755.

Natomiast wykonanie wydatków wg. miejsca ich powstawania tj. w podziale na poszczególne jednostki organizacyjne prokuratury wynosiło:

- Prokuratura Generalna – 3,44 %,
- prokuratury apelacyjne – 9,07 %,
- prokuratury okręgowe – 28,66 %,
- prokuratury rejonowe – 58,83 %.

Wykonanie planu zatrudnienia i wydatków w Prokuraturze w dziale 755 rozdziale 75505 przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011 rok (wykonanie)		2012				Wydatki			Zatrudnienie		Udział w wykonaniu wydatków w 2012 r
	Zatrudnienie	Wydatki	Zatrudnienie		Wydatki		2012 : 2011 kol. 5 : 2 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 4 (w %)	Realny wzrost/spadek 2012:2011 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 2 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 4 (w %)	
			Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie						
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>
Część 88- ogółem	13 306	1 547 485	13 883	13 275	1 552 412	1 552 208	100,31	99,99	-3,27	99,77	95,62	100,00
z tego:												
- prokuratorzy i asesorzy	6 263	1 037 731	6 556	6 238	1 043 514	1 043 562	100,56	100,00	-3,03	99,60	95,15	67,23
- pracownicy	7 041	509 300	7 325	7 035	508 463	508 210	99,79	99,95	-3,77	99,92	96,04	32,74
- funkcyjni	2	454	2	2	436	436	95,99	100,00	-7,43	100,00	100,00	0,03
1. Prokuratura Generalna - razem	237	54 289	269	244	53 422	53 422	98,40	100,00	-5,11	103,08	90,81	100,00
z tego:												
- prokuratorzy	80	26 658	93	84	27 348	27 347	102,59	100,00	-1,07	105,24	90,53	51,19
- pracownicy	155	27 177	174	158	25 639	25 639	94,34	100,00	-9,03	102,00	90,86	47,99
- funkcyjni	2	454	2	2	436	436	95,99	100,00	-7,43	100,00	100,00	0,82
2. Prokuratury Apelacyjne - razem	13 069	1 493 196	13 614	13 031	1 498 990	1 498 786	100,37	99,99	-3,21	99,71	95,72	100,00
z tego:												

Wyszczególnienie	2011 rok (wykonanie)		2012				Wydatki			Zatrudnienie		Udział w wykonaniu wydatków w 2012 r
	Zatrudnienie	Wydatki	Zatrudnienie		Wydatki		2012 : 2011 kol. 7 : 3 (w %)	2012 : 2011 kol. 7 : 6 (w %)	Realny wzrost/spadek 2012:2011 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 2 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 4 (w %)	
			Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie						
1	2	3	4	5	6	7						13
- prokuratorzy i asesorzy	6 183	1 011 073	6 463	6 154	1 016 166	1 016 215	100,51	100,00	-3,08	99,53	95,22	67,80
- pracownicy	6 886	482 123	7 151	6 877	482 824	482 571	100,09	99,95	-3,48	99,87	96,17	32,20
z tego:												
1) Prokuratury Apelacyjne	917	140 198	983	904	140 793	140 754	100,40	99,97	-3,19	98,58	91,96	100,00
z tego:												
- prokuratorzy i asesorzy	382	92 329	406	373	91 925	92 152	99,81	100,25	-3,75	97,64	91,87	65,47
- pracownicy	535	47 869	577	531	48 868	48 602	101,53	99,46	-2,09	99,25	92,03	34,53
2) Prokuratury Okręgowe	12 152	1 352 998	12 631	12 127	1 358 197	1 358 032	100,37	99,99	-3,21	99,79	96,01	
z tego:												
- Prokuratury Okręgowe	3 811	440 066	3 919	3 773	444 939	444 917	101,10	100,00	-2,50	99,00	96,27	100,00
z tego:												
- prokuratorzy i asesorzy	1 570	268 776	1 606	1 549	271 454	271 391	100,97	99,98	-2,63	98,66	96,45	61,00
- pracownicy	2 241	171 290	2 313	2 224	173 485	173 526	101,31	100,02	-2,31	99,24	96,15	39,00
- Prokuratury Rejonowe	8 341	912 952	8 712	8 354	913 258	913 115	100,02	99,98	-3,55	100,16	95,89	100,00

Wyszczególnienie	2011 rok (wykonanie)		2012				Wydatki			Zatrudnienie		Udział w wykonaniu wydatków w 2012 r
	Zatrudnienie	Wydatki	Zatrudnienie		Wydatki		2012 : 2011 kol. 7 : 6 (w %)	Realny wzrost/spadek 2012:2011 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 2 (w %)	2012 : 2011 kol. 5 : 4 (w %)		
			Plan po zmianach	Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie					2012 : 2011 kol. 7 : 3 (w %)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
z tego:												
- prokuratorzy i asesorzy	4 231	649 968	4 451	4 232	652 787	652 672	100,42	99,98	-3,17	100,02	95,08	71,48
- pracownicy	4 110	262 964	4 261	4 122	260 471	260 443	99,04	99,99	-4,49	100,29	96,74	28,52
PROKURATURA - ogółem	13 306	1 547 485	13 883	13 275	1 552 412	1 552 208	100,31	99,99	-3,27	99,77	95,62	100,00
w tym:												
1) Prokuratura Generalna	237	54 289	269	244	53 422	53 422	98,40	100,00	-5,11	103,08	90,81	3,44
2) Prokuratury Apelacyjne	917	140 198	983	904	140 793	140 754	100,40	99,97	-3,19	98,58	91,96	9,07
3) Prokuratury Okręgowe	3 811	440 066	3 919	3 773	444 939	444 917	101,10	100,00	-2,50	99,00	96,27	28,66
4) Prokuratury Rejonowe	8 341	912 932	8 712	8 354	913 258	913 115	100,02	99,98	-3,55	100,16	95,89	58,83

ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB FIZYCZNYCH

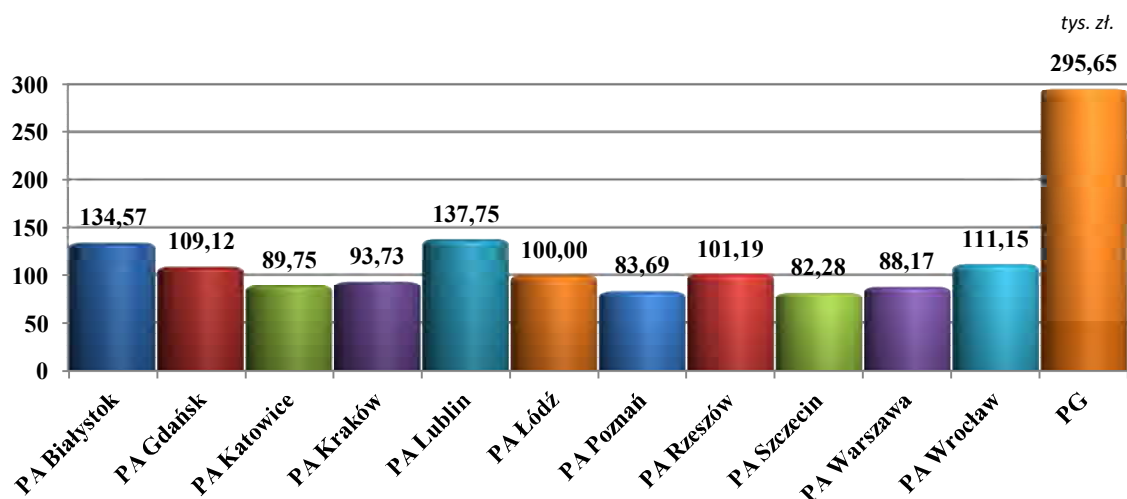
Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 2 795 tys. zł, w ciągu roku została zwiększona o kwotę 156 tys. zł i ostatecznie zamknęła się kwotą 2 951 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 2 948 tys. zł tj. w wysokości 99,90 % Planu po zmianach. Wydatki powyższe dotyczyły w szczególności:

- zwrotu kosztów przejazdów, diet, noclegów (biegłym, świadkom) 1 162 tys. zł
- ryczałtów wypłacanych kuratorom zawodowym 392 tys. zł
- świadczeń związanych z postępowaniem mediacyjnym 157 tys. zł
- ryczałtów wypłacanych kuratorom społecznym 24 tys. zł
- zwrotów utraconych wynagrodzeń 17 tys. zł
- wydatków osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń (§ 3020) 1 111 tys. zł

Zrealizowane wydatki na świadczenia dla osób fizycznych przez poszczególne jednostki przedstawia tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5-3	5-4	5:3	5:4
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 88 dział 755		2 838	2 951	2 948	110	-3	103,88	99,90
1	PA Białystok	243	327	327	84	0	134,57	100,00
2	PA Gdańsk	362	398	395	33	-3	109,12	99,25
3	PA Katowice	283	254	254	-29	0	89,75	100,00
4	PA Kraków	271	254	254	-17	0	93,73	100,00
5	PA Lublin	151	208	208	57	0	137,75	100,00
6	PA Łódź	215	215	215	0	0	100,00	100,00
7	PA Poznań	331	277	277	-54	0	83,69	100,00
8	PA Rzeszów	84	85	85	1	0	101,19	100,00
9	PA Szczecin	237	195	195	-42	0	82,28	100,00
10	PA Warszawa	355	313	313	-42	0	88,17	100,00
11	PA Wrocław	260	289	289	29	0	111,15	100,00
12	Prokuratura Generalna	46	136	136	90	0	295,65	100,00

Wykonanie planu wydatków w 2012 r. w stosunku do 2011 r. przedstawia poniższy wykres.

WYDATKI BIEŻĄCE

Wynagrodzenia

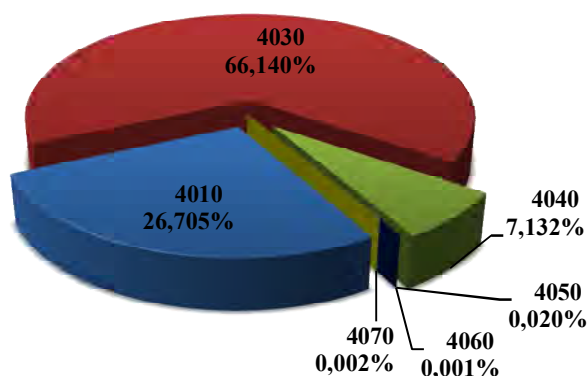
Kwota planu wydatków według ustawy budżetowej w tej grupie wydatków wyniosła 1 096 172 tys. zł, w ciągu roku została zmniejszona o kwotę 26 066 tys. zł (w 2011 r. - 29 129 tys. zł) i ostatecznie zamknęła się kwotą 1 070 106 tys. zł. Wydatki zrealizowano w wysokości 1 070 064 tys. zł, tj. w wysokości 100 % planu po zmianach i o kwotę 5 248 tys. zł wyższej niż w 2011 r tj. o 0,49 %. W 2012 r. nie było podwyżek wynagrodzeń zarówno dla grupy orzeczniczej, jak i pracowniczej.

Kształtowanie się planu wydatków w grupie wydatków na wynagrodzenia przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012			5-4	6-3	6-5	6:3	6:5
		Wykonanie	Plan wg. Ustawy	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	Ogółem część 88 dział 755	1 064 816	1 096 172	1 070 106	1 070 064	-26 066	5 248	-42	100,49	100,00
1	§ 4010 -Wynagrodzenie pracowników	284 712	289 159	285 757	285 757	-3 402	1 045	0	100,37	100,00
2	§ 4030 -Wynagrodzenie grupy orzeczniczej	704 391	720 965	707 784	707 742	-13 181	3 351	-42	100,48	99,99
4	§ 4040 - Dodatkowe wynagrodzenie roczne	75 472	85 853	76 317	76 317	-9 536	845	0	101,12	100,00
5	§ 4050 -Wynagrodzenie funkcjonariuszy	211	178	215	215	37	4	0	101,90	100,00
6	§ 4060-Pozostałe należności funkcjonariuszy	17	0	13	13	13	-4	0	76,47	100,00
7	§ 4070 -Nagroda roczna funkcjonariuszy	13	17	20	20	3	7	0	153,85	100,00

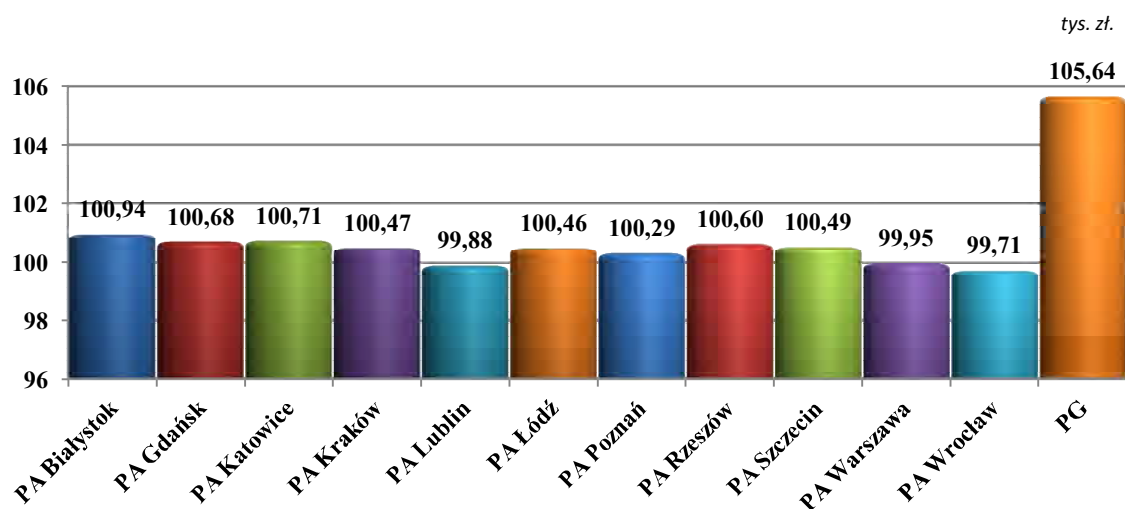
Struktura wykonania wydatków na wynagrodzenia w 2012 r.

Wydatki na wynagrodzenia ponoszone przez poszczególne jednostki przedstawia tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012	4-3	4:3
		Wykonanie	Wykonanie		
		tys. zł			%
1	2	3	4	5	6
Ogółem część 88 dział 755		1 064 816	1 070 064	5 248	100,49
1	PA Białystok	61 823	62 406	583	100,94
2	PA Gdańsk	134 172	135 088	916	100,68
3	PA Katowice	126 842	127 741	899	100,71
4	PA Kraków	106 868	107 368	500	100,47
5	PA Lublin	92 874	92 759	-115	99,88
6	PA Łódź	79 080	79 443	363	100,46
7	PA Poznań	79 914	80 145	231	100,29
8	PA Rzeszów	44 390	44 657	267	100,60
9	PA Szczecin	68 871	69 209	338	100,49
10	PA Warszawa	136 307	136 243	-64	99,95
11	PA Wrocław	104 763	104 461	-302	99,71
12	Prokuratura Generalna	28 912	30 544	1 632	105,64

Wykonanie wynagrodzeń w 2012 r. w stosunku do 2011 r.

Większe wykonanie wydatków na wynagrodzenia w 2012 r. w stosunku do 2011 r. wynikało z zwiększonych wydatków na dodatkowe wynagrodzenie roczne za 2011 r. (uwzględniające podwyżkę wynagrodzeń grupy orzeczniczej w 2011 r.), zmianę wynagrodzeń grupy orzeczniczej z tytułu tzw. awansów poziomych, oraz wysługi lat.

W trakcie realizacji budżetu wydatki w tym obszarze zostały zmniejszone o kwotę 26 066 tys. zł z przeznaczeniem na koszty postępowań prokuratorskich, składki na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, oraz pozostałe wydatki bieżące na najpilniejsze potrzeby jednostek prokuratury.

Przyczyny zmniejszenia planu wydatków w zakresie wynagrodzeń to:

- pozostałość planu w § 4040 *Dodatkowe wynagrodzenie roczne* i zagospodarowanie tej pozostałości decyzją Prokuratora Generalnego na wydatki bieżące (9 536 tys. zł),
- w zakresie wynagrodzeń pracowników (§ 4010) mniejsze niż planowano wykorzystanie planu wydatków było wynikiem mniejszego zatrudniania pracowników na wakujące stanowiska. Wynikało to m.in. z wprowadzenia działań oszczędnościowych oraz przeniesienia części planu finansowego dotyczącego wynagrodzeń pracowników na wydatki związane z finansowaniem składki PFRON (3 806 tys. zł),
- w zakresie wynagrodzeń orzeczniczych (§ 4030) mniejsze niż planowano wykorzystanie planu wydatków było wynikiem trwających procedur związanych z mianowaniem prokuratorów i asesorów na wakujące stanowiska oraz mniejszym niż zakładano odejściem prokuratorów w stan spoczynku, co skutkowało niższą wypłatą świadczeń z tym związanych (13 181 tys. zł).

Średnie wynagrodzenie w 2011 r. i 2012 r. wg. *Sprawozdania z wykonania zatrudnienia i wynagrodzeń w jednostkach powszechnych prokuratury* (PG-DB 4) poszczególnych grup zatrudnienia przedstawia się następująco:

L.p.	Wyszczególnienie	2011 r.		2012 r.		5:3	6:4
		Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym	Średnie wynagrodzenie bez dodatkowego wynagrodzenia rocznego	Średnie wynagrodzenie z dodatkowym wynagrodzeniem rocznym		
1	2	3	4	5	6	7	8
1	PROKURATORZY	9 379,30	10 086,14	9 362,59	10 087,27	99,82	100,01
2	ASESORZY	6 294,60	6 971,31	6 350,76	6 985,31	100,89	100,20
3	URZĘDNICY I INNI PRACOWNICY	3 284,62	3 551,78	3 297,99	3 563,11	100,41	100,32
4	ASYSTENCI PROKURATORA	3 517,97	3 773,53	3 621,72	3 926,58	102,95	104,05

Średnie wynagrodzenia w 2012 r. oscyływały w granicach średnich wynagrodzeń za 2011 r. Nieznaczne zmniejszenie średniego wynagrodzenia w grupie prokuratorów jest m.in. konsekwencją znoszenia w roku 2011 i 2012 stanowisk prokuratorów wyższych szczebli i w to miejsce utworzenia stanowisk prokuratorów niższych szczebli, w szczególności w prokuraturach rejonowych.

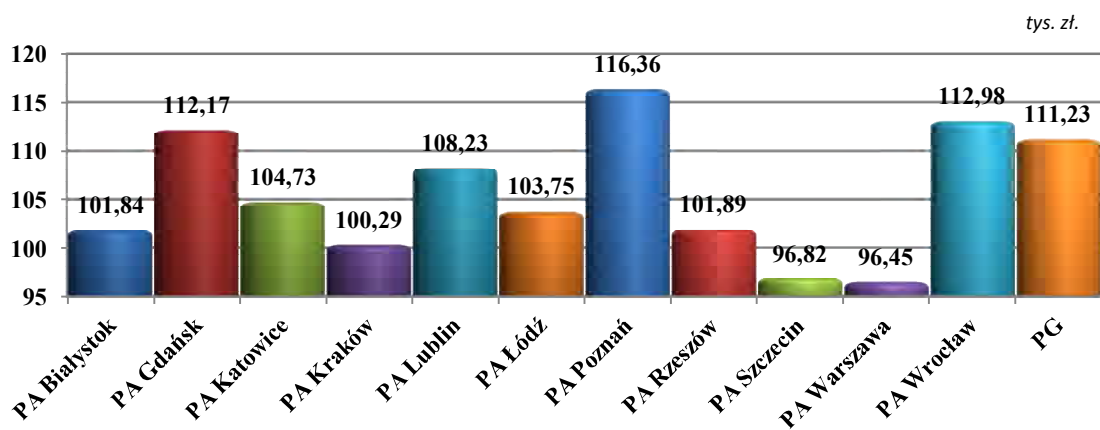
Pochodne od wynagrodzeń

Wydatki w tym obszarze zostały zrealizowane w wysokości 64 990 tys. zł tj. na poziomie 100 % planu wydatków. W porównaniu do 2011 r. wydatki zrealizowano w kwocie o 3 218 tys. zł większej tj. o 5,21 %. W trakcie realizacji budżetu Prokurator Generalny wystąpił z wnioskiem o zwiększenie planu finansowego na pochodne od wynagrodzeń i decyzją Ministra Finansów budżet Prokuratury został zwiększony o 3 735 tys. zł z przeznaczeniem na *Dofinansowanie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników Prokuratur Apelacyjnych, Okręgowych i Rejonowych, w związku z podniesieniem wysokości składki rentowej o 2% w części finansowanej przez pracodawców.* Jednostki prokuratury przyznana rezerwę celową wykorzystały w całości.

Wydatki na pochodne od wynagrodzeń ponoszone przez poszczególne prokuratury apelacyjne przedstawia poniższa tabela oraz wykres.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		5-3	5-4	5:3	5:4
		Wykonanie	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł						
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Ogółem część 88 dział 755		61 773	64 992	64 990	3 217	-2	105,21	100,00
1	PA Białystok	3 648	3 715	3 715	67	0	101,84	100,00
2	PA Gdańsk	7 411	8 314	8 313	902	-1	112,17	99,99
3	PA Katowice	7 867	8 239	8 239	372	0	104,73	100,00
4	PA Kraków	5 935	5 952	5 952	17	0	100,29	100,00
5	PA Lublin	4 866	5 266	5 266	400	0	108,23	100,01
6	PA Łódź	4 479	4 647	4 647	168	0	103,75	100,00
7	PA Poznań	4 456	5 185	5 185	729	0	116,36	100,00
8	PA Rzeszów	2 599	2 648	2 648	49	0	101,89	100,00
9	PA Szczecin	4 532	4 388	4 388	-144	0	96,82	100,00
10	PA Warszawa	8 391	8 094	8 093	-298	-1	96,45	99,99
11	PA Wrocław	5 871	6 633	6 633	762	0	112,98	100,00
12	Prokuratura Generalna	1 718	1 911	1 911	193	0	111,23	100,00

Wykonanie wydatków na pochodne od wynagrodzeń w 2012 r. w stosunku do 2011 r. przedstawia poniższy wykres.

Wydatki na koszty postępowań prokuratorskich

W strukturze wydatków bieżących pozapłacowych największe wydatki stanowią wydatki na koszty postępowań prokuratorskich w paragrafach 4170 *Wynagrodzenia bezosobowe* oraz 4610 *Koszty postępowania sądowego i prokuratorskiego*, które wynoszą 41,95 % ogółu wydatków bieżących pozapłacowych (w 2011 r. 41,76 %). W trakcie realizacji planu finansowego wydatki na postępowania prokuratorskie zostały zwiększone o kwotę 10 577 tys. zł tj. o 7 %.

Realizacja wydatków wg. poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

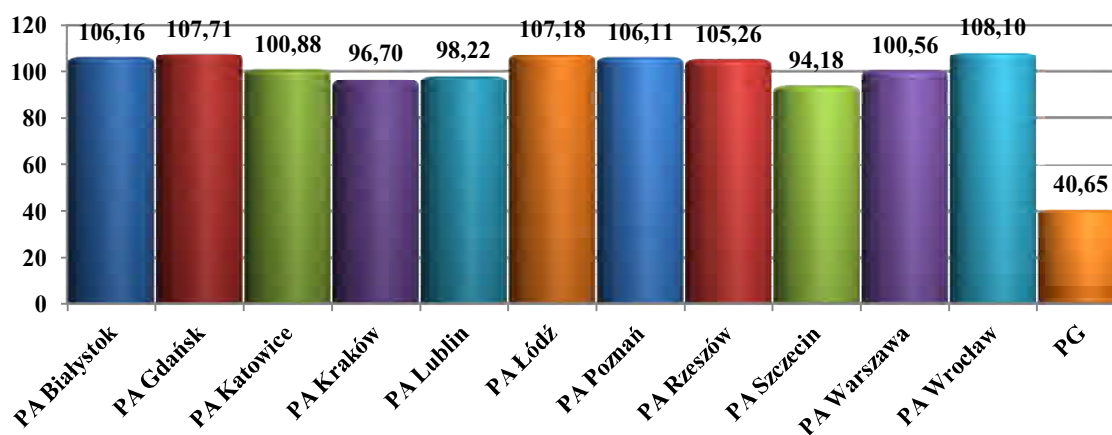
L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2011 r	Wykonanie 2012 r	4:3
		tys. zł		%
1	2	3	4	5
Wydatki na koszty postępowań prokuratorskich		157 603	161 565	102,51
1	§ 4170	66 472	68 805	103,51
2	§ 4610	91 131	92 760	101,79

Realizacja wydatków w 2012 r. na prowadzone postępowania prokuratorskie przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012		6-3	5-4	6-5	6:3	5:4	
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach						Wykonanie
		tys. zł							%	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Wydatki w części 88 dział 755		157 603	151 045	161 622	161 565	3 962	10 577	-57	102,51	107,00
1	PA Białystok	6 054	5 730	6 427	6 427	373	697	0	106,16	112,16
2	PA Gdańsk	22 988	22 500	24 771	24 761	1 773	2 271	-10	107,71	110,09
3	PA Katowice	18 312	18 184	18 474	18 473	161	290	-1	100,88	101,59
4	PA Kraków	17 777	17 100	17 199	17 190	-587	99	-9	96,70	100,58
5	PA Lublin	14 344	13 400	14 089	14 089	-255	689	0	98,22	105,14

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012			6-3	5-4	6-5	6:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
6	PA Łódź	12 224	12 300	13 102	13 102	878	802	0	107,18	106,52
7	PA Poznań	12 141	11 900	12 883	12 883	742	983	0	106,11	108,26
8	PA Rzeszów	5 129	4 900	5 399	5 399	270	499	0	105,26	110,18
9	PA Szczecin	10 129	8 890	9 539	9 539	-590	649	0	94,18	107,30
10	PA Warszawa	23 570	22 395	23 704	23 702	132	1 309	-2	100,56	105,85
11	PA Wrocław	14 721	13 746	15 948	15 913	1 192	2 202	-35	108,10	116,02
12	Prokuratura Generalna	214	0	87	87	-127	87	0	40,65	-

Wykonanie wydatków w 2012 r. w stosunku do 2011 r. przedstawia poniższy wykres.

Wydatki na koszty postępowań prokuratorskich w 2012 r. zostały wykonane w wysokości 161 565 tys. zł i były wyższe od wykonania 2011 r. o 3 962 tys. zł tj. o 2,51 %. Wykonanie w stosunku do planu po zmianach wyniosło 99,97 %. Największe wydatki z tego tytułu były udziałem PA w Gdańsku 24 761 tys. zł oraz PA w Warszawie 23 702 tys. zł.

Niniejsze wydatki generowane są toczącymi się postępowaniami prokuratorskimi, wynikającymi z obowiązujących regulacji prawnych w tym zakresie. W szczególności powyższe wydatki w 2012 r. dotyczyły:

- wynagrodzeń biegłych 48 587 tys. zł

• wynagrodzeń tłumaczy przysięgłych	19 016 tys. zł
• należności z tytułu wydawania opinii akademii medycznych	28 329 tys. zł
• należności z tytułu wydawania opinii pozostałych instytucji	22 805 tys. zł
• kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu	815 tys. zł
• kosztów zabezpieczenia komorniczego	903 tys. zł
• koszty egzekucji komorniczej	140 tys. zł
• kosztów obserwacji szpitalnych	1 524 tys. zł
• kosztów przewozu zwłok	4 674 tys. zł
• opłat za parkowanie i holowanie zabezpieczonych pojazdów	2 009 tys. zł
• doręczeń wezwań i innych pism	26 689 tys. zł
• ogłoszeń w prasie, radiu i telewizji	171 tys. zł
• tłumaczeń	637 tys. zł
• kosztów przechowywania zajętych przedmiotów	437 tys. zł
• wynajmu sali sekcyjnej	601 tys. zł
• przechowywania zwłok, usług prosekcyjnych	795 tys. zł

Pozostałe wydatki bieżące pozapłacowe

Wydatki w pozostałych paragrafach wydatków bieżących pozapłacowych związane są z kosztami działalności jednostek organizacyjnych prokuratury i w strukturze wykonania budżetu części 88 w dziale 755 stanowią 14,40 %.

Najistotniejsze pozycje w strukturze wydatków bieżących pozapłacowych związanych z bieżącą działalnością jednostek prokuratury poza wydatkami na postępowania prokuratorskie stanowią wydatki:

- w § 4300 *Zakup usług pozostałych*, które na koniec 2012 r. wyniosły 42 236 tys. zł (w 2011 r. 41 613 tys. zł),
- w § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia*, które na koniec 2012 r. wyniosły 35 300 tys. zł (w 2011 r. 35 797 tys. zł),
- w § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe*, które na koniec 2012 r. wyniosły 35 161 tys. zł (w 2011 r. 33 022 tys. zł),
- w § 4270 *Zakup usług remontowych*, które na koniec 2012 r. wyniosły 27 272 tys. zł (w 2011 r. 25 097 tys. zł),

- w § 4260 *Zakup energii*, które na koniec 2012 r. wyniosły 24 240 tys. zł (w 2011 r. 22 893 tys. zł),
- w § 4440 *Odpis na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych*, które na koniec 2012 r. wyniosły 15 627 tys. zł (w 2011 r. 15 741 tys. zł),
- w § 4450 *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów*, które na koniec 2012 r. wyniosły 12 413 tys. zł (w 2011 r. 13 733 tys. zł),
- w § 4410 *Podróże służbowe krajowe*, które na koniec 2012 r. wyniosły 8 607 tys. zł (w 2011 r. 8 233 tys. zł),
- w § 4370 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej*, które na koniec 2012 r. wyniosły 5 642 tys. zł (w 2011 r. 6 267 tys. zł),
- w § 4140 *Wpłaty na PFRON*, które na koniec 2012 r. wyniosły 3 806 tys. zł (w 2011 r. 3 590 tys. zł).

Zestawienie pozostałych wydatków pozapłacowych w ujęciu paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

§	Wyszczególnienie	2011	2012			6-3	5-4	6:3	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
OGÓŁEM		219 762	197 387	223 622	223 535	3 773	26 235	101,72	99,96
4090	Honoraria	4	0	150	150	146	150	3 750,00	100,00
4140	Wpłaty na PFRON	3 590	0	3 806	3 806	216	3 806	106,02	100,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	2 551	2 536	2 153	2 118	-433	-383	83,03	98,37
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	35 797	23 039	35 340	35 300	-497	12 301	98,61	99,89
4230	Zakup leków, wyrobów medycznych i produktów biobójczych	2	4	2	2	0	-2	100,00	100,00
4240	Zakup pomocy naukowych, dydaktycznych i książek	107	90	25	25	-82	-65	23,36	100,00
4260	Zakup energii	22 893	22 829	24 246	24 242	1 349	1 417	105,89	99,98
4270	Zakup usług remontowych	25 097	20 840	27 272	27 272	2 175	6 432	108,67	100,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	687	809	693	693	6	-116	100,87	100,00
4300	Zakup usług pozostałych	41 613	39 621	42 239	42 236	623	2 618	101,50	99,99
4340	Zakup usług remontowo-konserwatorskich dotyczących obiektów zabytkowych będących w użytkowaniu jednostek	20	250	200	200	180	-50	1 000,00	100,00

§	Wyszczególnienie	2011	2012			6-3	5-4	6:3	6:5
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie				
		tys. zł							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	budżetowych								
4350	Zakup usług dostępu do internetu	1 496	1 675	1 332	1 332	-164	-343	89,04	100,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej	1 616	1 828	1 045	1 045	-571	-783	64,67	100,00
4370	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej	6 267	6 374	5 642	5 642	-625	-732	90,03	100,00
4380	Zakup usług obejmujących tłumaczenia	523	533	650	650	127	117	124,28	100,00
4390	Zakup usług obejmujących wykonanie ekspertyz, analiz i opinii	175	204	112	112	-63	-92	64,00	100,00
4400	Opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pom. garażowe	33 022	33 316	35 162	35 161	2 139	1 846	106,48	100,00
4410	Podróże służbowe krajowe	8 233	7 610	8 608	8 606	373	998	104,53	99,98
4420	Podróże służbowe zagraniczne	226	474	231	230	4	-243	101,77	99,57
4430	Różne opłaty i składki	1 646	1 663	1 673	1 673	27	10	101,64	100,00
4440	Odpisy na ZFŚS	15 741	15 396	15 627	15 627	-114	231	99,28	100,00
4450	Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów	13 733	13 426	12 413	12 413	-1 320	-1 013	90,39	100,00
4480	Podatek od nieruchomości	2 345	2 457	2 505	2 504	159	48	106,78	99,96
4490	Pozostałe podatki na rzecz budżetu Państwa	120	125	117	117	-3	-8	97,50	100,00
4500	Pozostałe podatki na rzecz jednostek samorządu terytorialnego	0	0	1	1	1	1	-	100,00
4510	Opłaty na rzecz budżetu Państwa	225	285	266	266	41	-19	118,22	100,00
4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	369	438	402	402	33	-36	108,94	100,00
4530	Podatek od towarów i usług (VAT)	0	5	0	0	0	-5	-	-
4570	Odsetki od nieterminowych wpłat z tytułu pozostałych podatków i opłat	0	0	0	0	0	0	-	-
4580	Pozostałe odsetki	32	0	119	119	87	119	371,88	100,00
4590	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób fizycznych	455	0	466	466	11	466	102,42	100,00
4600	Kary i odszkodowania wypłacane na rzecz osób prawnych i innych jedn.org.	11	0	64	64	53	64	581,82	100,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	1 166	1 560	1 061	1 061	-105	-499	90,99	100,00

Realizacja budżetu w tej grupie wydatków w 2012 r. wymagała zwiększenia planu wydatków w poszczególnych paragrafach w celu zabezpieczenia środków na bieżące funkcjonowanie jednostek prokuratury. Największe zwiększenia nastąpiły w:

- § 4210 *Zakup materiałów i wyposażenia* o kwotę 12 301 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było mniejsze o 497 tys. zł,
- § 4270 *Zakup usług remontowych* o kwotę 6 432 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było większe o 2 175 tys. zł,
- § 4140 *Wpłaty na PFRON* o kwotę 3 806 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było większe o 216 tys. zł,
- § 4300 *Zakup usług pozostałych* o kwotę 2 618 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było większe o 623 tys. zł,
- § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe* o kwotę 1 846 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było większe o 2 139 tys. zł,
- § 4260 *Zakup energii* o kwotę 1 417 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było większe o 1 347 tys. zł,

Największe zmniejszenia nastąpiły w:

- § 4450 *Udzielone pożyczki na zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych sędziów i prokuratorów* o kwotę 1 013 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było mniejsze o 1 320 tys. zł,
- § 4360 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii komórkowej* o kwotę 783 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było mniejsze o 571 tys. zł,
- § 4370 *Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych telefonii stacjonarnej* o kwotę 732 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było mniejsze o 625 tys. zł,
- § 4350 *Zakup usług dostępu do sieci Internet* o kwotę 343 tys. zł, wykonanie w stosunku do 2011 r. było mniejsze o 164 tys. zł.

Najważniejsze i największe zakupy zrealizowane przez jednostki w 2012 roku obejmują:

- w § 4300 *Zakup usług pozostałych* na kwotę 42 236 tys. zł tj. w wysokości 101,50 % wykonania 2011 r. W ramach tego paragrafu dominowały wydatki związane z usługami ochrony i dozoru obiektów, usługami sprzątaniami, usługami IP VPN oraz aktualizacja programów komputerowych.

- w § 4210 na kwotę 35 300 tys. zł tj. w wysokości 98,61 % wykonania 2011 r. W ramach tego paragrafu dokonano zakupów materiałów i wyposażenia niezbędnych do bieżącego funkcjonowania jednostek w tym m.in. paliwa i materiałów eksploatacyjnych do samochodów, komputerów i akcesoriów komputerowych, licencji na programy informatyczne, drukarki, sprzęt biurowy, tonery i papier kserograficzny.
- w § 4400 *Oplaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe* na kwotę 35 161 tys. zł tj. w wysokości 106,48 % wykonania 2011 r. Wydatki w tym paragrafie dotyczyły opłat ponoszonych przez jednostki prokuratury za wynajmowane budynki i pomieszczenia na siedziby poszczególnych prokuratur.
- § 4270 *Zakup usług remontowych* na kwotę 27 272 tys. zł tj. w wysokości 108,67 % wykonania 2011 r. Na powyższą kwotę składają się m.in. naprawy sprzętu biurowego i informatycznego, naprawy i remonty samochodów oraz remonty infrastruktury będącej w zasobach prokuratury wyszczególnione w poniższej tabeli.

Lp.	Inwestor	Nazwa zadania remontowego	Wydatki remontowe poniesione w 2012r. (w tys. zł)
1	2	3	4
Ogółem część 88			17 104
1	PG BA-F	Remont budynku przy ul. Krasińskiego dla potrzeb Prokuratury Generalnej	57
Razem BA-F			57
2	PO Suwałki	Remont budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Sejnach	83
3	PO Olsztyn	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Piszcu przy ul. Daszyńskiego 7	75
Razem Apelacja Białostocka			158
4	PO Bydgoszcz	Roboty budowlane i wykończeniowe I piętra w budynku PO w Bydgoszczy przy ul. Stefana Okrzei 10	2 909
5	PO Toruń	Przystosowanie nieruchomości (remont) - Brodnica ul. Wiejska 4, dla potrzeb PR Brodnica	1 240
6	PO Toruń	Remont budynku Prokuratura Rejonowa Centrum- Zachód w Toruniu	166
Razem Apelacja Gdańska			4 315
7	PO Katowice	Remont PR Katowice-Północ ul. Poczтовая 8	567
8	PO Gliwice	Remont budynku Pr Tarnowskie Góry - kontynuacja	2 556
Razem Apelacja Katowicka			3 123
9	PO Nowy Sącz	Remont budynku PO w Nowym Sączu	606
10	PO Kraków	Remont siedziby Prokuratury Okręgowej Kraków	458
11	PO Kielce	Remont siedziby Prokuratury Okręgowej Kielce (schody)	54
12	PO Kielce	Remont budynku PR Kielce Wschód i PR Kielce Zachód	22
13	PO Kielce	Remont budynku PR w Staszowie	60
14	PA Kraków	Remont siedziby Prokuratury Apelacyjnej Kraków	79
15	PO Kraków	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Ostrowcu Świętokrzyskim	30
Razem Apelacja Krakowska			1 308
16	PO Lublin	Remont budynku biurowego przy ul. Sienkiewicza 20 w Chełmie	1 578

Lp.	Inwestor	Nazwa zadania remontowego	Wydatki remontowe poniesione w 2012r. (w tys. zł)
1	2	3	4
17	PO Radom	Remont budynku Prokuratury Rejonowej Radom - Wschód w Radomiu	537
18	PO Siedlce	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Mińsku Mazowieckim	37
Razem Apelacja Lubelska			2 152
19	PO Ostrów Wielkopolski	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Krotoszynie	1 142
20	PO Ostrów Wielkopolski	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Kępnie	25
Razem Apelacja Łódzka			1 167
21	PO Poznań	Remont budynku przy ul. Młyńskiej 11a dla potrzeb Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu	196
22	PO Zielona Góra	Remont siedziby Prokuratury Rejonowej w Żarach przy ul. Górnośląskiej 17	243
Razem Apelacja Poznańska			439
23	PO Gorzów Wielkopolski	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Słubicach	587
24	PO Gorzów Wielkopolski	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Międzyrzeczu - dach	0
25	PO Gorzów Wielkopolski	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Sulęcinie	18
26	PO Koszalin	Remont budynku Prokuratury Rejonowej w Koszalinie	69
27	PO Szczecin	Remont budynku Prokuratur Rejonowych w Szczecinie przy ul. Wawrzyniaka	174
28	PO Szczecin	Remont pomieszczeń biurowych w budynku Prokuratury Rejonowej w Myśliborzu przy ul. Sopocki 2	380
Razem Apelacja Szczecińska			1 228
29	PO Jelenia Góra	Remont budynku PO Jelenia Góra	100
30	PO Jelenia Góra	Remont budynku PR Kamienna Góra	16
31	PO Jelenia Góra	Remont garażu PR Bolesławiec	53
32	PO Jelenia Góra	Remont budynku PR Lubań	26
33	PO Opole	Remont budynku nr 2 PR Kluczbork	1 115
34	PO Opole	Remont i dostosowanie budynku dla PR Prudnik	1 070
35	PO Opole	Remont siedziby PO Opole	191
36	PO Wrocław	Remont dachu w PR Trzebnica	43
37	PO Wrocław	Remont podłogi w PR Wrocław-Krzyki-Wschód	23
38	PO Wrocław	Remont budynku PR Oława	7
39	PO Wrocław	Remont PR Wrocław-Krzyki-Zachód	6
40	PO Wrocław	Remont budynku PR Wołów	185
41	PO Świdnica	Remont budynku PR Kłodzko	144
42	PO Świdnica	Remont pomieszczeń PO Świdnica	11
43	PO Świdnica	Remont pomieszczeń PR Świdnica	7
44	PO Legnica	Remont budynku PO i PR w Legnicy	160
Razem Apelacja Wroclawska			3 157

WYDATKI MAJĄTKOWE

Wydatki majątkowe stanowiły 1,88 % w strukturze budżetu działu 755 w roku 2012, w 2011 r. udział ten wynosił 2,63 %. Wykonanie wydatków wyniosło 29 106 tys. zł, tj. 99,96 % planu określonego w wysokości 29 119 tys. zł. Na powyższe wykonanie składają się wydatki w paragrafach:

- § 6050 - *Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych* - wykonanie planu w wysokości 18 522 tys. zł, tj. 99,94 % planu wydatków. W trakcie roku zakończono cztery zadania inwestycyjne, w wyniku czego uzyskano przyrost powierzchni o 3 966,81 m². Realizowano również pięć zadań inwestycyjnych planowanych do

zakończenia po 2012 roku. W 2012 r. zakończono opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla czterech zadań, ponadto sporządzono audyty energetyczne dla trzech grup zadań. Powyższe zadania inwestycyjne były realizowane zgodnie z planem.

- § 6060 - *Wydatki na zakupy inwestycyjne jednostek budżetowych* wykonanie planu w wysokości 10 584 tys. zł tj. 99,99 % planu wydatków.

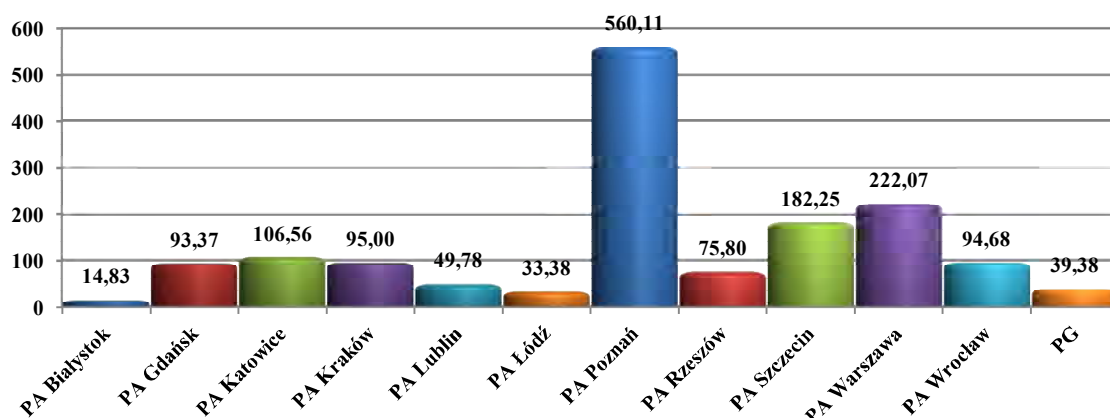
Wykonanie wydatków majątkowych w latach 2011-2012 r. wg. poszczególnych paragrafów klasyfikacji budżetowej przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	Wykonanie 2011 r	Wykonanie 2012 r	4:3
		tys. zł		%
1	2	3	4	5
Razem wydatki majątkowe		40 694	29 107	71,53
1	§ 6050	30 492	18 522	60,74
2	§ 6060	10 202	10 585	103,75

Zrealizowane wydatki majątkowe przez poszczególne Prokuratury Apelacyjne przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Wyszczególnienie	2011	2012			6-3	5-4	6-5	6:3	5:4
		Wykonanie	Ustawa	Plan po zmianach	Wykonanie					
		tys. zł								
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Wydatki w części 88 dział 755		40 694	25 500	29 119	29 106	-11 588	3 619	-13	71,52	114,19
1	PA Białystok	4 302	420	639	638	-3 664	219	-1	14,83	152,14
2	PA Gdańsk	1 132	160	1 057	1 057	-75	897	0	93,37	660,63
3	PA Katowice	4 252	3 660	4 531	4 531	279	871	0	106,56	123,80
4	PA Kraków	4 258	3 548	4 045	4 045	-213	497	0	95,00	114,01
5	PA Lublin	5 812	2 100	2 893	2 893	-2 919	793	0	49,78	137,76
6	PA Łódź	2 990	795	998	998	-1 992	203	0	33,38	125,53
7	PA Poznań	188	257	1 053	1 053	865	796	0	560,11	409,73
8	PA Rzeszów	8 365	6 204	6 351	6 341	-2 024	147	-10	75,80	102,37
9	PA Szczecin	2 062	3 452	3 758	3 758	1 696	306	0	182,25	108,86
10	PA Warszawa	290	100	645	644	354	545	-1	222,07	645,00
11	PA Wrocław	677	100	642	641	-36	542	-1	94,68	642,00
12	Prokuratura Generalna	6 366	4 704	2 507	2 507	-3 859	-2 197	0	39,38	53,30

Wykonanie wydatków majątkowych w 2012 r. w stosunku do wykonania 2011 r przedstawia poniższy wykres.

W trakcie 2012 roku plan wydatków majątkowych został zwiększony o kwotę 3 619 tys. zł (decyzjami Ministra Finansów: z dnia 12 czerwca 2012 roku i 7 listopada 2012 roku oraz przeniesień dokonanych na podstawie art. 171 ustawy o finansach publicznych), w tym kwota 3 000 tys. zł na zakup serwerów do systemu SIP „Libra 2”.

Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie wydatków majątkowych, wykaz zadań inwestycyjnych zakończonych w 2012 roku (z efektami rzeczowymi w postaci uzyskanych powierzchni netto w m²) oraz szczegółowe zestawienie zakupów inwestycyjnych.

a) Szczegółowe zestawienie wydatków majątkowych

Wyszczególnienie		Ustawa	Plan po	Wykonanie	4:3	3:2
		budżetowa na	zmianach na			
		2012 r.	2012 r.		%	
<i>1</i>		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
Wydatki majątkowe ogółem dział 755 rozdział 75505		25 500	29 119	29 106	99,95	114,19
- paragraf 6050		18 500	18 534	18 522	99,94	100,18
1	Termomodernizacja i przebudowa budynku dla potrzeb siedziby Prokuratury Rejonowej w Bartoszycach	0	118	118	100,00	
2	Termomodernizacja i przebudowa budynku dla potrzeb siedziby Prokuratury Rejonowej w Elku	0	113	112	99,36	
3	Budowa bud. PA, PO i PR w Gdańsku	0	3	3	99,97	

Wyszczególnienie		Ustawa	Plan po	Wykonanie	4:3	3:2
		budżetowa na 2012 r.	zmianach na 2012 r.	2012 r.	%	
1		2	3	4	5	6
4	Rozbudowa z przebudową nowej siedziby PO Bielsko-Biała przy ul. Legionów 81	2 361	2 611	2 611	100,00	110,59
5	Przebudowa bud. PA i PO w Katowicach ul. Wita Stwosza 31	0	160	160	99,78	
6	Budowa nowej siedziby PA, PO i 2 PR w Krakowie przy ul. Rydla - opracowanie dokumentacji	0	17	17	99,52	
7	Budowa budynku Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu	3 400	3 448	3 448	100,00	101,41
8	Przebudowa budynku dla PR w Lubartowie	2 000	2 345	2 345	100,00	117,26
9	Rozbudowa z przebudową budynku dla PR w Pabianicach ul. Warszawska 39	1 235	330	330	100,00	26,72
10	Przebudowa z nadbudową budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Łęczycy	0	110	110	100,00	
11	Budowa kotłowni w budynku PR w Trzciance	0	72	72	99,94	
12	Rozbudowa i adaptacja bud. dla PA, PO i dwóch PR w Rzeszowie ul. Hetmańska 45 d w Rzeszowie	6 104	6 004	5 993	99,82	98,36
13	Przebudowa budynku w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 8 na potrzeby PR	3 400	3 124	3 124	100,00	91,88
14	Termomodernizacja budynków: Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej, Szczecin Zachód w Szczecinie i Szczecin Śródmieście w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim, Gryfinie, Goleniowie, Gryficach, Choszczynie, Myśliborzu, Kamieniu Pomorskim - audyty energetyczne i dokumentacja techniczna	0	36	36	100,00	
15	Termomodernizacja budynków: Prokuratury Rejonowej w Koszalinie, Prokuratury Rejonowej w Drawsku Pomorskim, Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu, Prokuratury Rejonowej w Szczecinku - audyty energetyczne i dokumentacja techniczna	0	35	35	100,00	
16	Termomodernizacja budynku Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie przy ul. Mickiewicza i ul. Brzozowskiego – audyt energetyczny (wymiana źródeł oświetlenia)	0	8	8	100,00	
- paragraf 6060 ogółem		7 000	10 586	10 584	99,99	151,22
1	Informatyka	4 149	6 320	6 444	101,96	152,33

Wyszczególnienie		Ustawa	Plan po	Wykonanie	4:3	3:2
		budżetowa na 2012 r.	zmianach na 2012 r.	2012 r.	%	
<i>1</i>		<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>
2	Urządzenia techniki biurowej	100	105	105	100,00	104,88
3	Urządzenia i systemy specjalnego przeznaczenia	0	34	34	100,00	
4	Środki transportu	0	365	365	100,00	
5	Pozostałe	2 751	3 762	3 636	96,66	136,73

b) wykaz zadań inwestycyjnych zakończonych w 2012 roku (z efektami rzeczowymi w postaci uzyskanych powierzchni netto w m²)

L.p.	Inwestor	Nazwa zadania	Efekty	Termin realizacji		Wartość Kosztorysowa Inwestycji w tys. zł	wydatki poniesione od początku realizacji zadania w tys. zł
			Powierzchnia netto m ²	rok rozpoczęcia	rok zakończenia		
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>
RAZEM par. 6050			3 966,81	x	x	17 942	17 942
1	PO Kraków	Budowa budynku Prokuratury Rejonowej w Oświęcimiu	1 642,46	2008	2012	7 296	7 296
Razem Apelacja Kraków			1 642,46	x	x	7 296	7 296
2	PO Łódź	Rozbudowa z przebudową budynku dla PR w Pabianicach ul. Warszawska 39	1 679,95	2010	2012	5 702	5 702
Razem Apelacja Łódź			1 679,95	x	x	5 702	5 702
3	PO Poznań	Budowa kotłowni w budynku PR w Trzcianie	-	2012	2012	72	72
Razem Apelacja Poznańska			0	x	x	72	72
4	PO Szczecin	Przebudowa budynku PR w Świnoujściu przy ul. Słowackiego 8	644,4	2009	2012	4 872	4 872
Razem Apelacja Szczecińska			644,4	x	x	4 872	4 872

c) szczegółowe zestawienie zakupów inwestycyjnych

Wyszczególnienie	J.m.	Ilość	Wartość w tys. zł
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>
RAZEM zakupy inwestycyjne	x	x	10 584
komputer /stacjonarny/	szt.	38	158
komputer /przenośny - laptop/	szt.	22	88
serwer	szt.	73	3 683
drukarki	szt.	14	65
ups	szt.	13	103
programy	szt.	12	169
licencje	szt.	184	942
macierze dyskowe, szafy rackowe, karty wewnętrzne, zabezpieczenia sieci, plotery, routery	szt.	287	1 236
bramka do wykrywania metalu	szt.	2	37
monitoring /telewizja przemysłowa/	kpl.	5	82
antynapadowy system alarmowy	kpl.	2	87
antywłamaniowy system alarmowy	kpl.	1	121
system ppoż.	kpl.	1	40
system łączności (np. z policją)	kpl.	1	7
system kontroli dostępu	kpl.	3	31
kopiarka	szt.	32	296
szafa pancerna	szt.	6	36
regaly przesuwne	m.b.	2780	253
niszczarki	szt.	3	34
raty za zakup nieruchomości dla PR Chorzów	szt.	1	1 012
Samochody osobowe	szt.	17	1001
naświetlenie	kpl.	1	66
ekran do wideokonferencji	szt.	1	4
centrala telefoniczna	szt.	4	54
wewnętrzna instalacja telefoniczna	kpl.	1	142
dźwig osobowo - towarowy	szt.	2	253
dźwig towarowy	szt.	1	43
kocioł c.o.	szt.	1	25
węzeł cieplny	szt.	1	80
urządzenie do kompensacji mocy biernej	kpl.	2	18
szerokopasmowe urządzenie zagłuszające	szt.	1	13
system obsługi głosowania	kpl.	1	7
sejfy klasy A	szt.	2	14
klimatyzatory do serwerowni	szt.	20	126
waga	szt.	1	21
ścianki wizerunkowe, klimatyzatory, osuszacze	szt.	25	237

Realizując postanowienia rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. nr 75 poz. 690), powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w 2012 roku wykonały roboty budowlane i prace remontowe w obiektach (będących w trwałym zarządzie jednostek prokuratury), mające na celu poprawę warunków ppoż. i bhp oraz znoszenia barier architektonicznych, w zakresie dostosowania obiektów do użytku przez osoby niepełnosprawne i w zakresie przystosowania do wymagań ppoż. i BHP, które zestawiono w formie tabelarycznej poniżej:

L.p.	Siedziba jednostki prokuratury	Adres	Zakres prac dostosowawczych do użytku przez osoby niepełnosprawne	Wartość robót (tys. zł)	Zakres prac - przystosowawczych do wymagań ppoż. i BHP	Wartość robót (tys. zł)	Uwagi (istotne nieujęte w tabelce)
1	2	3	4	5	6	7	8
RAZEM				446		19 787	
1	Prokuratura Okręgowa w Bydgoszczy	ul. Okrzei 10, Bydgoszcz	montaż dźwigu osobowego	225	montaż instalacji ppoż. (klapy oddymiające; czujki dymowe, pożarowe), oznaczenie dróg ewakuacyjnych	32	Remont budynku (kontynuacja w 2013 roku)
2	Prokuratura Rejonowa w Brodnicy	ul. Wiejska 4, Brodnica	montaż platformy pionowej dla osób niepełnosprawnych	53	wykonano przystosowanie wnętrza budynku, wykonano wymianę instalacji, przystosowano przyłącza	4 495	Remont budynku
3	Prokuratura Rejonowa Katowice - Północ	ul. Poczтовая 8 Katowice	-	-	wymiana: okien, posadzek, okładzin ściennych, remont sanitariatów ogólnodostępnych	567	
4	Prokuratura Okręgowa w Bielsku-Białej	ul. Legionów 79 Bielsko-Biała	-	-	montaż instalacji sygnalizacji alarmowo-pożarowej SAP	53	
5	Prokuratura Okręgowa w Nowym Sączu	ul. Jagiellońska 56a Nowy Sącz	remont sanitariatów ogólnodostępnych., w tym dla osób niepełnosprawnych.	-	montaż przegród i drzwi ppoż. EI30, montaż klap dymowych na klatkach schodowych na II piętrze, montaż włazu na strych EI15,	606	Remont budynku
6	Prokuratura Rejonowa w Oświęcimiu	ul. Żwirki i Wigury 1B Oświęcim	-	-	-	7 296	Budowa budynku
7	Prokuratura Okręgowa w Lublinie	ul. Okopowa 2a Lublin	-	-	wymiana skrzynek hydrantowych, zainstalowanie zestawu hydroforowego podnoszącego ciśnienie w instalacji przeciwpożarowej	18	
8	Prokuratura Rejonowa w Lublinie, Prokuratura Rejonowa Lublin-Południe w Lublinie	ul. Chmielna 10 Lublin	-	-	wymiana skrzynek hydrantowych, zainstalowanie zestawu hydroforowego podnoszącego ciśnienie w instalacji przeciwpożarowej	19	

L.p.	Siedziba jednostki prokuratury	Adres	Zakres prac dostosowawczych do użytku przez osoby niepełnosprawne	Wartość robót (tys. zł)	Zakres prac - przystosowawczych do wymagań ppoż. i BHP	Wartość robót (tys. zł)	Uwagi (istotne nieuwjęte w tabelce)
1	2	3	4	5	6	7	8
9	Ośrodek Zamiejscowy. PO w Lublinie zs. w Chełmie, Prokuratura Rejonowa w Chełmie	ul. Sienkiewicza 20 Chełm	-	-	wykonano przystosowanie wnętrza budynku, wykonano wymianę instalacji, przystosowano przyłącza,	1 578	Remont budynku
10	Prokuratura Rejonowa Radom-Wschód w Radomiu	ul. Żeromskiego 91/93 Radom	-	-	wykonano instalację sygnalizacji pożaru	30	
11	Prokuratura Rejonowa w Krotoszynie	ul. Park Wojska Polskiego 2, 63-700 Krotoszyn	montaż platformy pionowej dla niepełnosprawnych. uchwyty podtrzymujące w toalecie dla niepełnosprawnych	29	wykonano instalację sygnalizacji ppoż.	44	Remont budynku
12	Prokuratura Rejonowa Łódź-Widzew i Łódź-Polesie	ul. Dąbrowskiego 40a Łódź	Montaż pasów antypoślizgowych na pochylni dla niepełnosprawnych i głównych schodach wejściowych do budynku	1	-	-	
13	Prokuratura Rejonowa w Pabianicach	ul. Warszawska 39 Pabianice	montaż urządzenia dźwigowego, wykonanie podjazdu do budynku wraz z montażem poręczy, wykonanie toalety dla niepełnosprawnych	123	montaż instalacji SAP, instalacji oddymiania oraz klapy dymowej, montaż detektora gazu w kotłowni, montaż drzwi dymoszczelnych na klatkach schodowych, wykonanie instalacji hydrantowej	160	Przebudowa budynku
14	Prokuratura Rejonowa w Koszalinie	ul. Zwycięstwa 107, Koszalin	-	-	wymiana hydrantów z węzłem płasko składanym na hydranty ø-25 z węzłem półsztywnym	7	
15	Prokuratura Rejonowa w Świnoujściu	ul. Słowackiego 8 Świnoujście	-	-	wykonano przebudowę wnętrza budynku, wykonano wymianę instalacji, przystosowano przyłącza	4 872	Przebudowa budynku
16	Prokuratura Rejonowa w Kluczborku	ul. Waryńskiego 30 Kluczbork	montaż platformy dla osób niepełnosprawnych.	15	montaż centrali i czujek p.poz., montaż systemu oddymiania klatki schodowej	10	Remont budynku

W realizacji postanowień ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o efektywności energetycznej (Dz. U. Nr 94, poz. 551), określającej cel w zakresie oszczędności energii, powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w 2012 roku realizowały przedsięwzięcia służące poprawie efektywności energetycznej obiektów (będących w trwałym zarządzie jednostek prokuratury), które zestawiono w formie tabelarycznej poniżej:

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku		Zmniejszenie mocy przyłączeniowej z 75 do 50 kW, oraz wymiana opraw na energooszczędne w siedzibie prokuratury.	Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer – 10 szt., serwer – 5 szt., charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Białymstoku		Zmniejszenie zamówionej mocy przyłączeniowej, zamontowanie w sanitariatach automatycznych wyłączników światła oraz podgrzewaczy wody .	
Prokuratura Okręgowa w Olsztynie	Zrealizowano wymianę instalacji elektrycznej w siedzibie PR w Pisz oraz sporządzono 4 audyty energetyczne (PR Bartoszyce, Biskupiec, Elk i Pisz) i dokumentację techniczną przebudowy i termomodernizacji budynków (PR Bartoszyce i Elk).	Zmniejszenie zamówionej mocy przyłączeniowej w budynkach PR w Mrągowie i Olsztyn Południe.	
Prokuratura Okręgowa w Suwałkach	Zrealizowano docieplenie budynku siedziby PR w Sejnach.		
Prokuratura Apelacyjna w Gdańsku			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer - 1 szt., serwer – 7 szt. i urządzeń biurowych tj. kopiarka - 4szt. . Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji. We wszystkich jednostkach apelacji wprowadzane są energooszczędne źródła światła.
Prokuratura Okręgowa w Toruniu	Wymiana stolarki okiennej (PO Toruń i PR Toruń Centrum Zachód)		
Prokuratura Okręgowa we Wrocławku		We wszystkich jednostkach okręgu wrocławskiego wynegocjowano nowy cennik na zakup energii elektrycznej, co w skali roku 2013 obniży koszty o ok. 3,6%.	
Prokuratura Apelacyjna w Katowicach	Sporządzenie audytu energetycznego dla budynku położonego przy ul. Wita Stwosza 31 w Katowicach (siedziba PA i PO w Katowicach).		Nabycie urządzenia klimatyzacyjnego wyposażonego w technologię inwerterową i klasę energetyczną A oraz urządzeń biurowych tj. drukarka- 1 szt., kopiarka - 3 szt., i sprzętu informatycznego tj. komputer - 2szt, serwer – 6 szt., UPS – 3 szt. Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii i niskimi kosztami eksploatacji.

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Okręgowa w Katowicach	Wymiana zaworów grzejnikowych na zawory wyposażone w głowicę termostatyczną (PR Katowice Płn.). Wymiana instalacji elektrycznej wraz z wymianą opraw oświetleniowych (Katowice, ul. Pocztowa 8).	Efektem rozstrzygnięcia przetargu nieograniczonego jest obniżenie kosztów zakupu energii elektrycznej (PR w Chorzowie). Oszczędności z tego tytułu to 0,042 zł/kW zużytej energii.	
Prokuratura Okręgowa w Gliwicach	Ocieplenie elewacji, wymiana stolarki okiennej (PR w Tarnowskich Górach). Wymiana stolarki okiennej oraz instalacji c.o. (PR w Wodzisławiu Śląskim). Termomodernizacja z wymianą instalacji c.o. z zastosowaniem rur miedzianych i zaworów PURMO (PR w Rybniku). Sporządzenie audytu energetycznego (budynki PR w Rudzie Śl. i w Rybniku).	Węzeł cieplny wyposażono w licznik ciepła i automatykę pogodową (PR Ruda Śląska).	
Prokuratura Okręgowa w Bielsku Białej	Wymiana stolarki okiennej w budynku przy ul. Listopadowej 31. Wykonanie termomodernizacji budynku przy ul. Legionów 79 wraz z modernizacją instalacji c.o. oraz węzła cieplnego.		
Prokuratura Okręgowa w Częstochowie	Wymiana oświetlenia - zastosowanie lamp rastrowych (PR w Myszkowie).		
Prokuratura Apelacyjna w Krakowie.			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer - 7 szt., serwer - 7 szt. oraz urządzeń biurowych tj. drukarka - 4 szt., UPS - 4 szt., kopiarka - 1 szt. Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Apelacyjna w Lublinie	Ograniczenie utraty ciepła z dolnych kondygnacji budynku w wyniku dobudowania pomieszczenia dla pracowników ochrony (budynek wynajmowany przy ul. Głowackiego 13).		Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer - 1 szt., serwer - 9 szt. oraz urządzeń biurowych tj. drukarka - 3 szt., kopiarka - 2 szt. Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Lublinie	Wykonanie termoizolacji ścian wraz z termoizolacją dachu (PR w Lubartowie i Chełmie). Wymiana stolarki okiennej w nowej siedzibie PR w Lubartowie.		

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Okręgowa w Radomiu	Wykonanie termoizolacji ścian, modernizacja c.o. oraz termoizolacja stropodachu (PR Radom Wschód).		
Prokuratura Apelacyjna w Łodzi			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer – 16 szt., serwer - 7 szt., UPS - 1 szt. oraz urządzeń biurowych tj. drukarka - 6 szt., kopiarka - 1 szt. W/w urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Łodzi	Ocieplenie budynku PR w Pabianicach wraz z wymianą okien, instalacją c.o. oraz wymianą pieca gazowego. Wykonanie audytu energetycznego dla budynku w Łęczycy przy ul. Lotniczej 4.	Zmniejszenie zamawianej mocy energii elektrycznej w budynku przy ul. Kilińskiego 152.	Montaż systemu zarządzającego oświetleniem (PR w Pabianicach).
Prokuratura Okręgowa w Ostrowie Wielkopolskim.	Kompleksowa termomodernizacja obiektu PR w Krotoszynie. Zakończono prace termomodernizacyjne w PR w Kępnie - inwestorem był Sąd Rejonowy.		
Prokuratura Okręgowa w Piotrkowie Trybunalskim		Instalacja dławika 2,5 kVar. do kompensacji mocy biernej (PO i PR w Piotrkowie Tryb).	
Prokuratura Okręgowa w Sieradzu	Wymiana stolarki okiennej na parterze budynku PO w Sieradzu oraz w PR w Wieluniu - inwestorem był Sąd Rejonowy.	Ograniczono przepływ mocy biernej oraz zamawianej mocy przyłączeniowej w siedzibie PO w Sieradzu	
Prokuratura Apelacyjna w Poznaniu			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. serwer - 4 szt., UPS – 1 szt. Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Poznaniu	Budowa kotłowni w budynku PR w Trzciance.		
Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze	Sporządzenie audytu energetycznego 6 budynków (PR w Nowej Soli, Krośnie Odrzańskim, Wschowie, Żarach i Żaganiu).		Zakup systemu wentylacyjno - klimatyzacyjnego zasilanego instalacją solarną wraz z absorpcyjną chłodziarką (PO i PR w Zielonej Górze).

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Apelacyjna w Rzeszowie			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer - 3 szt., serwer – 1 szt. oraz urządzeń biurowych tj. kopiarka - 4 szt. charakteryzujących się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Rzeszowie	Budynek przebudowany, nowej siedziby PA, PO i PR w Rzeszowie przy ul. Hetmańskiej realizowano z zastosowaniem dodatkowej izolacji termicznej ścian, energooszczędną stolarką okienną i drzwiową, centralnie sterowanym systemem klimatyzacji.		Nabycie 4 nowych serwerów oraz urządzeń kserograficznych posiadających certyfikaty Energy Star - mały pobór mocy w trybie uśpienia. (PO i PR Rzeszów)
Prokuratura Okręgowa w Krośnie	Ocieplenie ściany wewnątrz budynku płytami z wełny mineralnej (siedziba PR w Brzozowie). W siedzibie PR w Sanoku montaż okna o pow. 22 m ² o profilu sześciokomorowym, o współczynniku przenikania ciepła K=1,0.	Instalacja baterii do kompensacji mocy biernej pojemnościowej w budynku PO i PR w Krośnie. Instalacja dławika indukcyjnego do kompensacji mocy biernej pojemnościowej w pomieszczeniu UPS w siedzibie PR w Brzozowie	
Prokuratura Okręgowa w Tarnobrzegu	Wymiana zaworów grzejnikowych na zawory wyposażone w głowice termostatyczne w budynku siedziby PO w Tarnobrzegu.	Zmniejszenie mocy przyłączeniowej do obiektu PR w Stalowej Woli z 56 kW na 40 kW.	
Prokuratura Okręgowa w Przemyślu	Wymiana opraw oświetleniowych na energooszczędne w siedzibie PO w Przemyślu.		
Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie	Sporządzenie audytu energetycznego budynku Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie przy ul. Mickiewicza i ul. Brzozowskiego	Dwukrotne zmniejszenie mocy przyłączeniowej do obiektu przy ul. Mickiewicza.	Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. serwer – 4 szt. oraz urządzeń biurowych tj. kopiarka- 1 szt. Ww. urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Szczecinie	Wykonanie termomodernizacji budynku, siedziby PR w Świnoujściu, oraz w Myśliborzu. Sporządzenie audytów energetycznych budynków będących siedzibami 10 prokuratur okręgu (PR w Szczecinie Zach., Szczecin Śródm. Stargard Szczeciński, Gryfino, Goleniów, Gryfice, Choszczno. Kamień Pomorski, Myśliborzu i Świnoujściu.		

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Okręgowa w Gorzowie Wielkopolskim.	Sporządzenie audytów energetycznych (PR w Sulęcinie i Słubicach) oraz dokumentacji techniczno - projektowej termomodernizacji budynku w Sulęcinie. Zmiana systemu ogrzewania w budynku siedziby PO i PR w Gorzowie Wielkopolskim, przy ul. Moniuszki 2, poprzez podłączenie do miejskiej sieci ciepłowniczej. Termomodernizacja siedziby PR w Słubicach		
Prokuratura Okręgowa w Koszalinie	Sporządzenie 5 audytów energetycznych (PO i PR Koszalin oraz PR w Drawsku Pomorskim, Kołobrzegu, Szczecinku)	Zmniejszenie zamówionej mocy przyłączeniowej (PR w Koszalinie, Białogardzie i Wałczu).	
Prokuratura Apelacyjna w Warszawie		Zmniejszenie mocy zamawianej energii elektrycznej w siedzibie PA przy ul. Krakowskie Przedmieście 25 i dwóch budynków PO w Warszawie.	Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer - 1 szt., serwer - 7 szt., UPS - 2 szt. W/w urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Warszawie		Montaż baterii do kompensacji mocy biernej w siedzibie PO w Warszawie.	
Prokuratura Okręgowa w Płocku		Montaż baterii do kompensacji mocy biernej w siedzibie PR w Płocku.	
Prokuratura Okręgowa Warszawa - Praga	Sporządzenie audytów energetycznych zespołu budynków przy ul. Bródnowskiej 13/15, siedzib PO Warszawa – Praga i PR Warszawa Praga Płd.		
Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu			Na obszarze apelacji dokonano zakupów urządzeń informatycznych tj. komputer – 4 szt., serwer – 10 szt., UPS – 1 szt. i urządzeń biurowych tj. koparki 8. W/w urządzenia charakteryzują się niskim zużyciem energii oraz niskimi kosztami eksploatacji.
Prokuratura Okręgowa w Opolu	Wymiana stolarki okiennej i drzwiowej (PR Prudnik i Kluczbork). Wymiana systemu oświetlenia na energooszczędne (PR Opole).	Modernizacja węzłów cieplnych oraz instalacji c.o. (PR w Prudniku i Kluczborku).	
Prokuratura Okręgowa w Jeleniej Górze		Modernizacja układu pomp c.o. oraz wymiana grzejników w siedzibie PO w Jeleniej Górze.	Wymiana żarówek na energooszczędne świetlówki, we wszystkich jednostkach okręgu.

Jednostka organizacyjna	RODZAJ PRZEDSIĘWZIĘCIA		
	Inwestycyjne (budowa, przebudowa remont, audyty energetyczne)	Ograniczenie przepływów mocy biernej i zamawianej mocy przyłączeniowej	Inne w tym: nabycie (wymiana, modernizacja) nowego urządzenia, instalacji, pojazdu
1	2	3	4
Prokuratura Okręgowa we Wrocławiu	Remont dachu w PR w Wołowie i Trzebnicy.	Wymiana wyeksploatowanego kotła na kocioł kondensacyjny (PR w Oławie).	
Prokuratura Okręgowa w Świdnicy	Wymiana stolarki okiennej w siedzibie PR w Kłodzku.		Wymiana żarówek i świetlówek na energooszczędne oraz zamontowanie w części okien folii przeciwsłonecznych w budynku siedziby PO w Świdnicy.

Efektem realizacji powyższych działań jest:

1. zmniejszone zużycie energii cieplnej i elektrycznej,
2. poprawa zarządzania energią w budynkach użyteczności publicznej,
3. niższe koszty eksploatacji i utrzymania nieruchomości,
4. poprawa stanu środowiska naturalnego,
5. poprawa komfortu pracy.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury, realizując przedsięwzięcia związane z poprawą efektywności energetycznej, wykorzystują również środki przyznawane przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej oraz Fundusze Wojewódzkie, jak wykazano powyżej.

ZOBOWIĄZANIA

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. w części 88 - *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* wystąpiły zobowiązania niewymagalne w kwocie 95 517 tys. zł (w 2011 r. 94 111 tys. zł), w tym w dziale 753 3 tys. zł, a w dziale 755 95 514 tys. zł.

Niniejsze zobowiązania wynikały między innymi z obowiązującej w rachunkowości zasady memoriału, tj. art. 6 ust.1 ustawy o rachunkowości z dnia 29 września 1994 roku, iż w księgach rachunkowych jednostki należy ująć wszystkie osiągnięte, przypadające na jej rzecz przychody i obciążające ją koszty dotyczące danego roku - niezależnie od terminu ich zapłaty.

Zobowiązania niewymagalne w części 88 z podziałem na grupy rodzajowe przedstawia poniższa tabela.

Wyszczególnienie	2011	2012	3-2	3:2
	Wykonanie	Wykonanie		
	tys. zł			%
1	2	3	4	5
Zobowiązania w części 88 ogółem	94 111	95 517	1 406	101,49
Zobowiązania w części 88 dział 753	3	3	0	100,00
Zobowiązania w części 88 dział 755	94 108	95 514	1 406	101,49
ŚWIADCZENIA NA RZECZ OSÓB FIZYCZNYCH	60	100	40	166,67
WYDATKI BIEŻĄCE	94 048	95 391	1 343	101,43
w tym:				
wynagrodzenia	76 662	76 662	0	100,00
poходne od wynagrodzeń	4 416	4 697	281	106,36
pozapłacowe wydatki bieżące	12 970	14 032	1 062	108,19
w tym:				
wydatki na postępowania prokuratorskie	8 189	9 096	907	111,08
pozostałe wydatki bieżące	4 781	4 936	155	103,24
WYDATKI MAJĄTKOWE	0	23	23	-

Najwyższe zobowiązania niewymagalne występują w grupie wydatków na wynagrodzeniach (76 662 tys. zł) i w całości stanowią zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia rocznego za 2012 r. Zobowiązania odnoszące się do wydatków na pochodne od wynagrodzeń stanowiły łączną kwotę 4 697 tys. zł, i w głównej mierze dotyczą zobowiązań jednostek prokuratury z tytułu pochodnych od dodatkowego wynagrodzenia rocznego. Ogólna kwota zobowiązań na koniec 2012 r. jest wyższa od kwoty zobowiązań na koniec 2011 r. o kwotę 1 406 tys. zł, w tym z tytułu kosztów postępowań prokuratorskich o 907 tys. zł, pochodnych od wynagrodzeń o 281 tys. zł oraz pozostałych wydatków o 155 tys. zł.

WYKORZYSTANIE REZERW CELOWYCH

W trakcie realizacji budżetu wydatki prokuratury zostały zwiększone o kwotę 3 817,4 tys. zł z tytułu przyznanych rezerw celowych. Wykonanie rezerw wyniosło 100 %.

Rezerwy celowe oraz ich realizację w 2012 r. przedstawia poniższa tabela.

L.p.	Numer decyzji Ministra Finansów	Przeznaczenie środków	Klasyfikacja budżetowa		Kwota przyznanych środków na 2012 r.	Kwota	
			Rozdział	Paragraf		wykorzystana	niewykorzystana
1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem rezerwy celowe			75505	x	3 817,40	3 817,40	0,00
1	FS13/4135/KGL/6/2012/9197	Sfinansowanie wydatków związanych z podwyższeniem uposażeń funkcjonariuszy Policji od dnia 1 lipca 2012 roku.	75505	4050	3,6	3,6	0,00
2	MF/FS13/004886/1619	Dofinansowanie wydatków na ubezpieczenie społeczne pracowników Prokuratur Apelacyjnych, Okręgowych i Rejonowych, w związku z podniesieniem wysokości składki rentowej o 2% w części finansowanej przez pracodawców.	75505	4110	3 735	3 735	0,00
3	MF/RR04/005818/17955	Realizacja zadania pn. "Termomodernizacja budynku Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie przy ul. Mickiewicza 151 d, 153 i ul. Brzozowskiego 1, 2 w Szczecinie - audyt energetyczny (wymiana oświetlenia)".	75505	6050	8	8	0,00
4	MF/RR04/005819/17859	Realizacja zadania pn. "Termomodernizacja budynków Prokuratury Okręgowej w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej Szczecin Zachód w Szczecinie i Szczecin Śródmieście w Szczecinie, Prokuratury Rejonowej w Stargardzie Szczecińskim, Gryfinie, Goleniowie, Gryficach, Choszczynie, Myśliborzu, Kamieniu Pomorskim - audyt energetyczny i dokumentacja techniczna".	75505	6050	36	36	0,00
5	MF/RR04/005889/18578	Realizacja zadania pn. "Termomodernizacja budynków Prokuratury Rejonowej w Koszalinie, Prokuratury Rejonowej w Drawsku Pomorskim, Prokuratury Rejonowej w Kołobrzegu, Prokuratury Rejonowej w Szczecinku - audyty termomodernizacyjne".	75505	6050	34,8	34,8	0,00

WYKONANIE BUDŻETU ZADANIOWEGO PROKURATURY W 2012 r.

Układ zadaniowy na rok 2012 opracowany został na podstawie formularzy planistycznych, w których Minister Finansów zdefiniował nazwy funkcji, zadań i podzadań.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 2.3. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę* w 2012 r. wydatkował kwotę 1 226 839 tys. zł. Podstawę do określenia planowanych kwot wydatków

na realizację zadania 2.3. *Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę* stanowił plan wydatków w układzie tradycyjnym.

Struktura budżetu zadaniowego na 2012 rok odzwierciedla układ tradycyjnej klasyfikacji budżetowej w podziale na działy i rozdziały, co podyktowane jest funkcjonalnością i przejrzystością układu zadań. Przyjęto, że zadanie to odpowiada rozdziałowi 75505 - *Jednostki powszechne prokuratury*.

Celem zadania było zagwarantowanie bezpieczeństwa państwa i obywateli. Cel miał zostać osiągnięty poprzez:

- wsparcie procesu prowadzenia postępowań przygotowawczych i procesowych,
- zwalczanie przestępczości zorganizowanej,
- realizację zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach.

Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano następujące mierniki:

- wskaźnik czasu trwania postępowań – wskazując wartość docelową na 2012 r. w wysokości 0,83,
- wskaźnik skuteczności ścigania – wskazując wartość docelową na 2012 r. w wysokości 83,5,
- wskaźnik skuteczności ścigania przestępczości zorganizowanej – wskazując wartość docelową na 2012 r. w wysokości 80,1,
- liczbę spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego - wskazując wartość docelową na 2012 r. w wysokości 1007.

Wskaźnik czasu trwania postępowań jest wyliczany poprzez odniesienie liczby spraw karnych pozostających do załatwienia na następny okres sprawozdawczy do przeciętnego miesięcznego wpływu spraw karnych w danym okresie sprawozdawczym. Przedmiotowy wskaźnik za 2012 r. wyniósł 0,95 sprawy, a więc w kontekście przyjętego miernika zmniejszyła się liczba spraw karnych załatwionych i zwiększyła się liczba takich spraw pozostałych do załatwienia w 2013 r.

Wskaźnik skuteczności ścigania to odsetek liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi do rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. W budżecie zadaniowym na 2012 r. zakładano wartość tego miernika w wysokości 83,5, a uzyskano wartość 83,3, co oznacza osiągnięcie wskaźnika w niewielkim stopniu mniej korzystnego z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Wskaźnik skuteczności ścigania przestępczości zorganizowanej, który odnosi się do osób podejrzanych (oskarżonych) w sprawach prowadzonych w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w prokuraturach apelacyjnych i jest odsetkiem liczby osób podejrzanych w sprawach karnych przesłanych sądowi celem rozpoznania, podzielonej przez liczbę osób podejrzanych w zakończonych postępowaniach przygotowawczych. W budżecie zadaniowym na 2012 r. zakładano wartość tego miernika w wysokości 80,1, a uzyskano wartość 77,9 co oznacza osiągnięcie wskaźnika mniej korzystnego z punktu widzenia realizacji celów i zadań prokuratury.

Liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora Generalnego – z danych statystycznych dotyczących działalności Prokuratury Generalnej wynika, iż przed TK, SN i NSA rozpatrzono łącznie 744 sprawy z udziałem Prokuratora Generalnego, co stanowi 73,8 % planowanej wartości w całym 2012 r. Zakładana wartość miernika wynikała z danych statystycznych w tym przedmiocie za 2010 r. Oceniając wykonanie tego wskaźnika trzeba zauważyć, iż Prokurator Generalny uczestniczył we wszystkich sprawach rozpoznawanych przed TK, SN i NSA w omawianym okresie, w których ustawy wymagają jego udziału, a liczba wyznaczonych spraw nie jest od niego zależna. Poza tym mając na uwadze przedmiot spraw rozpoznawalnych przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym, odnotowana liczba spraw rozpatrywanych z udziałem Prokuratora Generalnego wskazuje na pełną realizację zadań Prokuratora Generalnego w tym zakresie.

Wskazać należy, iż osiągnięte wartości mierników w odniesieniu do wskaźników związanych w prowadzonymi lub nadzorowanymi postępowaniami karnymi, tj. miernika pozostałości spraw karnych, miernika skuteczności ścigania i skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej, tylko w nieznaczny sposób odbiegają od zakładanych w budżecie zadaniowym na 2012 r. Mając na uwadze, iż zakładano osiągnięcie maksymalnie dobrych wyników statystycznych, nieznaczny spadek wartości mierników nie wpływa w sposób istotny na ocenę realizacji założonych celów.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 13.3 . *Ubezpieczenia społeczne* w 2011 r. wydatkował kwotę 180 065 tys. zł. Celem zadania było zapewnienie środków dla osób uprawnionych do korzystania ze świadczeń. Realizacja celu następowała poprzez zapewnienie sprawnych i terminowych wypłat świadczeń na rzecz osób uprawnionych. Do monitorowania realizacji zadania wykorzystano miernik wyrażający *liczbę świadczeniobiorców*, określając jego wielkość na 2012 r. w wysokości 2 191. Przedmiotowy wskaźnik za 2012 r. wyniósł 2 148, co miało odzwierciedlenie w mniejszym niż zakładano

wykonaniu planu wydatków w tym obszarze o kwotę 1 435 tys. zł. Określając planowany wskaźnik w zakresie liczby świadczeniobiorców, bierze się pod uwagę osoby, które zgodnie z obowiązującym stanem prawnym spełniają warunki niezbędne do nabycia prawa do stanu spoczynku. Brak jest natomiast możliwości precyzyjnego wskazania ilości osób, które faktycznie z tych uprawnień skorzystają.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację zadania 15.5 *Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej*, podzadania 15.5.4 *Przygotowanie, sprawowanie i obsługa Prezydencji RP w Radzie Unii Europejskiej* w 2012 r. wydatkował kwotę 10 tys. zł, czyli 100% zaplanowanej wielkości.

Prokurator Generalny, dysponent części 88, na realizację funkcji 22. *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna* w 2012 r. wydatkował kwotę 325 369 tys. zł. W ramach tej funkcji wydatkowano określone kwoty w poniższych zadaniach i podzadaniach:

- zadanie 22.1. *Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego* – wydatkowana kwota wynosi 23 145 tys. zł, w tym na:
  - podzadanie 22.1.1. *Promocja, reprezentacja urzędu i doradztwo o charakterze programowym i ogólnopolitycznym* kwotę 9 243 tys. zł,
  - podzadanie 22.1.2. *Ochrona informacji, danych osobowych, zarządzanie systemem bezpieczeństwa informacji oraz obsługa prawna* kwotę 7 877 tys. zł,
  - podzadanie 22.1.3. *Audyt oraz kontrola* kwotę 6 025 tys. zł.
- zadanie 22.2. *Obsługa administracyjna* – wydatkowana kwota wynosi 88 132 tys. zł, w tym na:
  - podzadanie 22.2.1. *Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej* na kwotę 53 259 tys. zł,
  - podzadanie 22.2.2. *Obsługa logistyczna* na kwotę 34 873 tys. zł,
- zadanie 22.3. *Obsługa techniczna* - wydatkowana kwota wynosi 214 092 tys. zł, w tym na:
  - podzadanie 22.3.1. *Zarządzanie systemami teleinformatycznymi* na kwotę 37 599 tys. zł
  - podzadanie 22.3.2. *Utrzymanie i odnowa majątku* na kwotę 176 493 tys. zł

Zestawienie wykonania wydatków w układzie zadań w części 88 oraz ich procentowy udział w całości budżetu przedstawia poniższa tabela

L.p.	Numer i nazwa funkcji	Wykonanie 2012 r	
		tys. zł	%
1	2	3	4
OGÓLEM WYDATKI		1 732 283	100,00
1	2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny	1 226 839	70,82
2	13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny	180 065	10,39
3	15. Polityka zagraniczna	10	0,01
4	22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna	325 369	18,78

Wydatki w układzie zadaniowym w 2012 r. w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* realizowane były w czterech funkcjach budżetu państwa. Największe wydatki zostały wykonane w podstawowej funkcji działalności prokuratury tj. w Funkcji 2 *Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny* w wysokości 1 226 839 tys. zł, co stanowiło 70,82 % ogółu wydatków. W funkcji 22 *Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna* zrealizowane wydatki wyniosły 325 369 tys. zł, tj. 18,78 % ogółu wydatków. Z kolei wydatki zrealizowane w funkcji 13 *Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny* zrealizowano w wysokości 180 065 tys. zł, co stanowiło 10,39 % wydatków. Wydatki zrealizowane w funkcji 15 *Polityka zagraniczna* stanowiły marginalną wielkość i zamknęły się kwotą 10 tys. zł.

Szczegółowa realizacja budżetu zadaniowego wg. funkcji, zadań i podzadań wraz z wykonaniem poszczególnych mierników przedstawia poniższa tabela.

Funkcja / zadanie / podzadanie / (nr i nazwa)	Część budżetowa	Wykonanie ogółem	Cel	Miernik			
				Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2012 r.	Przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec roku budżetowego	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7	8
2. Bezpieczeństwo wewnętrzne i porządek publiczny		1 226 839					
2.3. Strzeżenie praworządności i czuwanie nad ściganiem przestępstw przez prokuraturę	88	1 226 839	zapewnienie bezpieczeństwa państwa i obywateli	wskaźnik czasu trwania postępowań	0,83	0,83	0,95
			poprawa sprawności i skuteczności zwalczania przestępstw	wskaźnik skuteczności ścigania	83,5	83,5	83,3

Funkcja / zadanie / podzadanie / (nr i nazwa)	Część budżetowa	Wykonanie ogółem	Cel	Miernik			
				Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2012 r.	Przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec roku budżetowego	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7	8
2.3.1. Przygotowanie postępowania przygotowawczego i procesowego	88	1 158 134		wskaźnik czasu trwania postępowania	0,83	0,83	0,95
2.3.2. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej	88	38 237	poprawa sprawności i skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej	wskaźnik skuteczności zwalczania przestępczości zorganizowanej	80,1	80,1	77,9
2.3.3. Realizacja zadań Prokuratora Generalnego w postępowaniach przed SN, TK, NSA oraz innych przewidzianych w ustawach	88	30 467	zapewnienie realizacji procesowych i pozaprocessowych uprawnień PG	liczba spraw rozpatrywanych przez: TK, SN, NSA z udziałem Prokuratora generalnego`	1007	1007	744
13. Zabezpieczenie społeczne i wspieranie rodziny		180 065					
13.3. Świadczenia społeczne	88	180 065	sprawną realizacją ustawowo określonych świadczeń wypłacanych z budżetu państwa prokuratorom	liczba świadczeniobiorców	2191	2191	2148
13.3.4. Uposażenia dla sędziów i prokuratorów w stanie spoczynku i uposażenia rodzinne	88	180 065	sprawną realizacją ustawowo określonych świadczeń wypłacanych z budżetu państwa prokuratorom	liczba świadczeniobiorców	2191	2191	2148
15. Polityka zagraniczna		10					
15.5. Kształtowanie i koordynacja polityki zagranicznej	88	10					
15.5.4. Przygotowanie, sprawowanie i obsługa Prezydencji RP w Radzie Unii Europejskiej	88	10					
22. Planowanie strategiczne oraz obsługa administracyjna i techniczna		325 369					
22.1. Koordynacja merytoryczna działalności, planowania strategicznego i operacyjnego	88	23 145					
22.1.1. Promocja, reprezentacja urzędu i doradztwo o charakterze programowym i ogólnopoliycznym	88	9 243					

Funkcja / zadanie / podzadanie / (nr i nazwa)	Część budżetowa	Wykonanie ogółem	Cel	Miernik			
				Nazwa	Plan wg ustawy budżetowej na 2012 r.	Przewidywane wykonanie wartości miernika na koniec roku budżetowego	Wykonanie
1	2	3	4	5	6	7	8
22.1.2. Ochrona informacji, danych osobowych, zarządzanie systemem bezpieczeństwa informacji oraz obsługa prawna	88	7 877					
22.1.3. Audyt oraz kontrola	88	6 025					
22.2. Obsługa administracyjna	88	88 132					
22.2.1. Zarządzanie zasobami ludzkimi oraz realizacja polityki finansowej	88	53 259					
22.2.2. Obsługa logistyczna	88	34 873					
22.3. Obsługa techniczna	88	214 092					
22.3.1. Zarządzanie systemami teleinformatycznymi	88	37 599					
22.3.2. Utrzymanie i odnowa majątku	88	176 493					
Wydatki ogółem		1 732 283					

Kontrola wykonania budżetu państwa w części 88 -Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury za 2011 r. przez Najwyższą Izbę Kontroli.

Najwyższa Izba Kontroli przeprowadziła w terminie od 5 stycznia do 9 kwietnia 2012 roku, na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, kontrolę wykonania budżetu państwa w 2011 r. w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury*. Celem kontroli była ocena wykonania ustawy budżetowej na rok 2011.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2011 r. i została przeprowadzona pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności, w Prokuraturze Generalnej oraz w siedmiu podległych jej jednostkach. Wykaz jednostek objętych kontrolą oraz otrzymana ocena kontrolowanej działalności przedstawia poniższa tabela.

Nazwa jednostki objętej kontrolą	Ocena kontrolowanej działalności
Prokuratura Generalna	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Okręgowa w Białymstoku	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Apelacyjna w Lublinie	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Okręgowa w Lublinie	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie	Pozytywna
Prokuratura Okręgowa w Szczecinie	Pozytywna z zastrzeżeniami
Prokuratura Okręgowa w Warszawie	Pozytywna z zastrzeżeniami

W ocenie ogólnej Najwyższa Izba Kontroli oceniła pozytywnie z zastrzeżeniami wykonanie budżetu państwa za 2011 r. w części 88 *Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury* oraz oceniła pozytywnie łączne sprawozdania roczne za 2011 r.

Uwagi zaprezentowane w protokołach z przeprowadzonej kontroli oraz wystąpieniach pokontrolnych zostały szczegółowo omówione z wszystkimi dysponentami środków budżetowych oraz były monitorowane w zakresie realizacji zaleceń pokontrolnych.

Informacja o wynikach kontroli Najwyższej Izby Kontroli za 2012 r. w części 88 zostanie zaprezentowana w Sprawozdaniu Prokuratora Generalnego za rok 2013 w związku z terminem przekazania tej informacji wybiegającym poza termin złożenia do druku sprawozdania za 2012 r.

Ograniczony budżet Prokuratury Generalnej na 2012 rok uniemożliwił realizację nw. zadań w zakresie:

1. Inwestycji budowlanych.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury zgłosiły potrzeby w zakresie inwestycji w kwocie 88 152 tys. zł. W budżecie na inwestycje wydzielono w 2012 roku kwotę 18 500 tys. zł, co zabezpieczyło potrzeby w ok. 21 %.

Ww. kwota uniemożliwiła wprowadzenie nw. zadań inwestycyjnych przygotowanych dokumentacyjnie w latach 2009-2011, posiadających zatwierdzony projekt budowlany i decyzję - pozwolenie na budowę:

- a. „Przebudowa budynku dla potrzeb Prokuratury Okręgowej i Prokuratur Rejonowych we Wrocławiu przy ul. Podwale 27”. Projekt budowlany zatwierdzony i wydano pozwolenie na budowę decyzją Prezydenta Miasta Wrocławia z dnia 31.07.2009 roku. Decyzja ważna była do 30 lipca 2012 roku;
- b. „Przebudowa budynku Prokuratury Apelacyjnej i Prokuratury Okręgowej w Katowicach przy ul. Wita Stwosza 31”. Projekt budowlany zatwierdzony i wydano pozwolenie na budowę decyzją Prezydenta Miasta Katowic z dnia 31.12.2011 roku. Decyzja ważna do 30.12.2014 roku;
- c. „Przebudowa budynku dla potrzeb Prokuratury Rejonowej w Łęczycy przy ul. Lotniczej 4”. Projekt budowlany zatwierdzony i wydano pozwolenie na budowę decyzją Starosty Powiatu Łęczyckiego z dnia 4.02.2011 Decyzja ważna do 4.02.2014 roku;

oraz nw. zadania inwestycyjnego w zakresie pełnego opracowania dokumentacyjnego:

„Budowa siedziby na potrzeby Prokuratury Apelacyjnej, Prokuratury Okręgowej i Prokuratur Rejonowych w Gdańsku przy ul. 3 Maja – przygotowanie inwestycji do realizacji, w tym dokumentacja”. Wydatki poniesione w ramach tego zadania od początku realizacji do dnia 31.12.2012 r. wyniosły 710 tys. zł. W zakresie poniesionych wydatków zrealizowano roboty przygotowawcze, związane z wykonaniem prac wykopaliskowych pod nadzorem Konserwatora Zabytków i prace rozbiórkowe na gruncie (nieruchomości) przekazanym nieodpłatnie przez Prezydenta Miasta Gdańska na rzecz Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku.

2. Zakupów inwestycyjnych, w tym m.in.:

- a) środki transportu.

Stan użytkowanych pojazdów w 2012 roku przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury wynosił 552 sztuk, z tego 47 pojazdów była eksploatowane powyżej 12 lat i 29 pojazdów posiada przebieg eksploatacyjny powyżej 300 tys. km. Dodatkowo 216 pojazdów posiada przebieg eksploatacyjny od 150 do 300 tys. km i spełnia kryterium wymiany. W sumie do wymiany kwalifikuje się 292 pojazdy, co stanowi 52 % taboru Zakładając średnią cenę 40 tys. zł jako koszt jednostkowy zakupu samochodu osobowego w klasie C - niższej średniej, na wymianę taboru samochodowego w ilości 292 sztuk, potrzebna była kwota 11 680 tys. zł.

- b) sprzęt informatyczny do wdrożenia systemu SIP Libra 2.

Brak środków finansowych w 2012 roku na zakupy inwestycyjne, skutkowało również dalszą dekapitalizacją infrastruktury informatycznej powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Szczególnie ważnym jest tutaj wdrożenie systemu Libra 2. Dodać należy,

że wdrażanie systemu Libra 2 w oparciu o realne możliwości finansowe Prokuratury zajmie ok. 8-10 lat, co w zestawieniu z procesem starzenia się sprzętu informatycznego spowoduje, że z omawiany system z chwilą zakończenia aktualnej modernizacji będzie wymagał kolejnej. Potrzeby w zakresie Libra 2 na koniec 2012 roku określa się na kwotę ok. 41 000 tys. zł.

W 2012 roku wykonano szereg działań oszczędnościowych, w wyniku których uzyskano następujące efekty:

- 1) Zniesienie stanowisk prokuratorskich w prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych oraz utworzenie stanowisk prokuratorskich na niższych szczeblach - 726 tys. zł.
- 2) Zakończenie delegacji trwających ponad 6 m-cy – 538 tys. zł.
- 3) Inne (ograniczenie kosztów najmu, organizacja wspólnych przetargów na dostawy i usługi, ograniczenie kosztów ochrony) - 5 797 tys. zł.

II. Postępowanie przygotowawcze

Zadania prokuratury w zakresie strzeżenia praworządności oraz czuwania nad ściganiem przestępstw realizuje Prokurator Generalny, podlegli mu prokuratorzy powszechnych i wojskowych jednostek organizacyjnych oraz prokuratorzy Instytutu Pamięi Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Powszechne jednostki organizacyjne prokuratury stanowią – Prokuratura Generalna, 11 prokuratur apelacyjnych, 45 prokuratur okręgowych oraz 357 prokuratur rejonowych.

Prokuratura Generalna, obok obsługi Prokuratora Generalnego, realizuje zadania w zakresie zapewnienia udziału prokuratora w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, Sądem Najwyższym i Naczelnym Sądem Administracyjnym. Ponadto prokuratorzy Prokuratury Generalnej sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez Wydziały V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji, pozostające w strukturach prokuratur apelacyjnych. Na tym szczeblu prowadzone są wizytacje i lustracje prokuratur apelacyjnych oraz koordynacja zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi przez pozostałe jednostki organizacyjne prokuratury. Prowadzone są działania o charakterze organizacyjnym i kadrowym dotyczące podległych jednostek organizacyjnych, a także działania zmierzające do zwiększenia efektywności pracy prokuratury poprzez użycie najnowszych technologii informatycznych. Wykonywane są również czynności z zakresu obrotu prawnego z zagranicą.

Podstawowym zadaniem prokuratury apelacyjnej jest zapewnienie udziału prokuratora w postępowaniach odwoławczych prowadzonych przed sądem apelacyjnym oraz w postępowaniach przed wojewódzkim sądem administracyjnym. Ponadto jednostki tego szczebla prowadzą i nadzorują postępowania przygotowawcze w sprawach ścigania przestępczości zorganizowanej i korupcji oraz występują w przedmiotowych sprawach w postępowaniu przed sądem I instancji. Do zadań prokuratur apelacyjnych należy również sprawowanie nadzoru instancyjnego i zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w prokuraturach okręgowych oraz wizytacje i lustracje prokuratur okręgowych. Również na tym szczeblu prowadzone są sprawy o charakterze organizacyjnym i kadrowym, w tym związane z oceną kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych.

Prokuratury okręgowe zapewniają udział prokuratora w postępowaniach prowadzonych przed sądem okręgowym, jako sądem odwoławczym. Na tym szczeblu

prowadzone i nadzorowane są śledztwa dotyczące poważnych przestępstw kryminalnych i gospodarczych oraz sprawowana jest funkcja oskarżyciela publicznego w przedmiotowych sprawach przed właściwymi sądami. Prokuratury okręgowe sprawują nadzór instancyjny i zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami prowadzonymi w prokuraturach rejonowych oraz wizytacje i lustracje tych jednostek. Zajmują się ponadto sprawami organizacyjnymi i kadrowymi w odniesieniu do podległych jednostek szczebla rejonowego, w tym ocenami kandydatów na wolne stanowiska prokuratorskie w prokuraturach rejonowych oraz pracy asesorów, w okresie powierzenia im pełnienia czynności prokuratorskich.

Podstawowym zadaniem prokuratur rejonowych jest prowadzenie i nadzorowanie postępowań przygotowawczych, prowadzonych przez inne uprawnione do tego organy oraz udział w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji, w szczególności sądem rejonowym.

Dodatkowo wskazać należy, iż zadania prokuratury w zakresie strzeżenia praworządności, polegające m.in. na podejmowaniu działalności pozakarnej, w tym wytaczaniu powództw w sprawach cywilnych oraz składaniu wniosków i udziale w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, realizowane są przede wszystkim na szczeblu prokuratur apelacyjnych i okręgowych.

Określony ustawowo, przedstawiony wyżej, podział zadań pomiędzy poszczególne szczeble powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury powoduje, że zdecydowana większość - 99,4% - spraw karnych rejestrowana jest w prokuraturach rejonowych.

W prokuraturach apelacyjnych i okręgowych rejestrowane i prowadzone są sprawy o najpoważniejsze przestępstwa, o wieloosobowym, skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, w tym sprawy o poważne przestępstwa gospodarcze, na szczeblu apelacji natomiast sprawy dotyczące zorganizowanych grup przestępczych i sprawy o przestępstwa o charakterze korupcyjnym.

Przeniesienie najpoważniejszych spraw karnych – odpowiednio na szczebel prokuratury okręgowej i apelacyjnej zapewnia ich prowadzenie przez doświadczonych i wyspecjalizowanych prokuratorów. Dodatkowo, w odniesieniu do spraw dotyczących przestępczości zorganizowanej i korupcji, przeniesienie ich na szczebel apelacji zapewniło nadzór nad ich prowadzeniem sprawowany przez prokuratorów Prokuratury Generalnej.

Przechodząc do wyników pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w odniesieniu do postępowań przygotowawczych i postępowań przed sądem w sprawach karnych, wskazać należy, iż w 2012 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zarejestrowano łącznie 1 150 499 spraw karnych. W porównaniu

z 2011 r. wpływ spraw tego rodzaju zmniejszył się o 39 167, przy wskaźniku dynamiki za ten okres wynoszącym 96,7%.

Podkreślić również należy, iż sprawozdania statystyczne z działalności powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury dotyczą liczby spraw i sposobu ich załatwienia. Sprawozdawczość powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury prowadzona jest na podstawie ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439) i wydanego na jej podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 lipca 2011 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2012 (Dz. U. Nr 173, poz. 1030). Dane statystyczne powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury za 2012 rok gromadzone były w oparciu o formularze statystyczne ustalone w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 marca 2012 r. w sprawie określenia wzorów formularzy sprawozdawczych, objaśnień co do sposobu ich wypełniania oraz wzorów kwestionariuszy i ankiet statystycznych stosowanych w badaniach statystycznych ustalonych w programie badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2012 r. (Dz. U. z 2012 r. poz. 446), które nie obejmowały danych odnoszących się do rodzaju przestępstw. Niezależnie od powyższego, zebrano dane statyczne w zakresie wybranych kategorii przestępstw, charakterystycznych dla szczebla prokuratur rejonowych, jak również w związku z przygotowaniem informacji dla Prezesa Rady Ministrów o działaniach powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej w latach 2007-2012, uzyskano dane statystyczne w zakresie wybranych kategorii przestępczości gospodarczej za okres od 1 stycznia do 31 sierpnia 2012 r. Nadmienić także trzeba, iż wybrane dane o charakterze statystycznym i informacje gromadzone są na szczeblu Prokuratury Generalnej w związku z monitoringiem określonych kategorii przestępstw.

Uzyskiwane obecnie dane o charakterze przedmiotowym, pomimo ich ograniczonego zakresu, są wystarczające dla oceny funkcjonowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Aktualnie z uwagi na trudną sytuację finansową, w tym konieczność technicznej adaptacji sieci i systemów informatycznych prokuratury w nowej siedzibie Prokuratury Generalnej, planowaną w pierwszej połowie 2013 r., nie jest możliwe wdrożenie statystyki przedmiotowej, która stanowić mogłaby jedynie pomocnicze narzędzie w ocenie obciążenia pracą prokuratorów. Wymagałoby to znacznej rozbudowy Centralnej Bazy Danych SIP i zapewnienia łączy dostępowych do sieci transmisji danych o odpowiedniej przepustowości do prokuratur wszystkich szczebli. Obecnie do ogólnopolskiej sieci transmisji danych są

włączone wszystkie prokuratury apelacyjne i okręgowe oraz część prokuratur rejonowych, łącznie 198 powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Włączenie do sieci transmisji danych pozostałych jednostek prokuratury, a co z tym związane zapewnienie wszystkim uprawnionym użytkownikom dostępu do systemów i aplikacji, pozwoliłoby na udostępnienie w sieci Intranet informacji merytorycznych i statystycznych dotyczących postępowań przygotowawczych w skali kraju gromadzonych w bazach danych prokuratury. Jednakże rozwiązanie to wymaga nakładów finansowych związanych ze zmianami systemowymi i aplikacyjnymi w systemie SIP Libra/Libra 2, których koszt szacowany jest na poziomie 1 mln zł oraz rozbudowy i utrzymania IP VPN Apelacja w sieci transmisji danych PeselNet/MPLS, w ramach której roczny koszt abonamentu za łącza dostępowe do sieci transmisji danych wynosi 4,5 mln zł. Uwzględniając powyższe, z uwagi na ograniczone środki finansowe, którymi dysponuje prokuratura, zadanie to nie może być uznane za priorytetowe.

W pozostałym zakresie Prokuratura Generalna bazuje na danych statystycznych dotyczących poszczególnych kategorii przestępstw opracowywanych przez Komendę Główną Policji.

Ze sprawozdań statystycznych Komendy Głównej Policji za 2012 r., przedstawionych Prokuraturze Generalnej, wynika, iż w 2012 r. zmniejszyła się o 39 751 (3,4%) - w porównaniu z 2011 r. – liczba stwierdzonych przestępstw ogółem (o charakterze kryminalnym, przestępstw gospodarczych oraz przestępstw drogowych) – z 1 159 554 - do 1 119 803 takich przestępstw w skali ubiegłego roku.

Zmniejszył się również - w porównywanych okresach statystycznych – o 0,9% wskaźnik wykrywalności przestępstw – z 68,7% w 2011 r. (807 064 przestępstw wykrytych do ogółu przestępstw stwierdzonych) - do 67,8% w 2012 r. (769 604 takie przestępstwa do ogółu przestępstw stwierdzonych).

Z podanej liczby 1 150 499 spraw karnych, zarejestrowanych w 2012 r. w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, 1 144 056 z nich prowadzono w prokuraturach rejonowych. Wpływ spraw karnych w jednostkach tego szczebla zmniejszył się - w porównaniu z 2011 r. - o 39 224 sprawy.

Limit etatów przyznanych prokuraturom rejonowym zwiększył się o 12 (z 4 385 na koniec 2011 r. do 4 397 na koniec 2012 r.), z tym że faktyczne zatrudnienie w tych jednostkach, uwzględniające delegacje „z” i „do” jednostki, według którego liczone jest obciążenie, zmniejszyło się o 2 w stosunku do końca roku ubiegłego (z 4 168 - do 4 166). W związku z powyższym średnie miesięczne obciążenie sprawami karnymi w prokuraturach

rejonowych wyniosło w 2012 r. - 22,9 sprawy karnej na prokuratora (274,6 sprawy w skali roku).

Pozostałe sprawy karne w liczbie 6 443 zarejestrowano na szczeblu prokuratur okręgowych i apelacyjnych, w tym:

- 5 691 spraw – w Wydziałach V Śledczych i VI do spraw Przystępczości Gospodarczej prokuratur okręgowych, co stanowiło 0,49% łącznego wpływu tych spraw w skali kraju,
- 752 sprawy – w Wydziałach V do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych, co stanowiło 0,07% łącznego wpływu wymienionych spraw w skali kraju.

Z przedstawionych danych wynika, iż w stosunku do 2011 r. wzrosła o 57 liczba spraw prowadzonych w jednostkach szczebla okręgowego i apelacyjnego.

Przedstawiając powyższe dane liczbowe, należy zwrócić uwagę na fakt, iż na szczeblu prokuratur rejonowych pracuje znaczna liczba asesorów i prokuratorów o stosunkowo niedługim stażu pracy i doświadczeniu zawodowym. Wymaga to ze strony kierowników tych jednostek organizacyjnych szczególnego zaangażowania, wdrożenia wewnętrznego nadzoru służbowego i zapewnienia właściwej organizacji pracy. Nie bez znaczenia pozostaje specyfika obszaru właściwości danej prokuratury, decydująca o rodzaju przystępczości i stopniu trudności prowadzonych postępowań. Jednocześnie podkreślić trzeba, iż w obowiązującym modelu funkcjonowania prokuratury najistotniejszy jest wewnętrzny nadzór służbowy. Dotyczy on każdej prowadzonej sprawy i realizowany jest na bieżąco przez prokuratora bezpośrednio przełożonego lub zwierzchnika służbowego w szczególności poprzez zapoznawanie się z aktami sprawy, żądanie relacji o przebiegu postępowania, wydawanie poleceń dotyczących prowadzenia postępowania, kontrolę terminowości i poziomu czynności wykonywanych przez podległych prokuratorów oraz analizę prawidłowości realizacji zadań i obciążenia pracą. W ramach wewnętrznego nadzoru służbowego możliwe jest przekazanie sprawy do dalszego prowadzenia innemu podległemu prokuratorowi.

W oparciu o dodatkowo uzyskane dane statystyczne dotyczące przystępstw określonych w art. 178a k.k.(prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości lub pod wpływem środka odurzającego), 278 k.k. (kradzież), 279 k.k. (kradzież w włamaniu) i 284 k.k. (przywłaszczenie) ustalono, iż w 2012 r. do prokuratur rejonowych wpłynęło łącznie 385 248 spraw w tej kategorii przystępstw (144 496 z art. 178a k.k., 140 280 z art. 278 k.k., 59 442 z art. 279 k.k., 41 030 z art. 284 k.k.), co stanowiło 33,7% łącznego wpływu spraw karnych do prokuratur rejonowych. Wskazać trzeba, iż sprawy dotyczące przystępstw

kwalfikowanych według wskazanych wyżej przepisów z reguły nie należą do spraw skomplikowanych, długotrwałych, wymagających szczególnego zaangażowania i specjalizacji prokuratora. Sprawy z tych kategorii prowadzone są w formie dochodzenia przez Policję pod nadzorem prokuratora. Zwrócić należy także uwagę na sposób zakończenia postępowania w tego rodzaju sprawach. Aktem oskarżenia w 2012 r. zakończono łącznie 193 161 spraw o tego rodzaju przestępstwa (134 348 z art. 178a k.k., 38 358 z art. 278 k.k., 12 625 z art. 279 k.k., 7 830 z art. 284 k.k.), przeciwko 216 402 osobom. Znamienna jest przy tym liczba spraw w tej kategorii zakończonych aktem oskarżenia, do którego dołączono wnioski o wydanie wyroku bez przeprowadzania rozprawy w trybie art. 335 k.p.k. Wnioski takie dołączono do 119 155 aktów oskarżenia wobec 128 031 osób, co stanowiło 61,7 % wszystkich aktów oskarżenia. Wniosek o warunkowe umorzenie postępowania skierowano w 4 508 sprawach wobec 4 382 osób. Postanowieniem o umorzeniu postępowania zakończono łącznie 133 941 spraw (4 082 z art. 178a k.k., 71 441 z art. 278 k.k., 40 950 z art. 279 k.k. i 17 468 z art. 284 k.k.), w tym 86 757 spraw z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa (68 z art. 178 a k.k., 47 546 z art. 278 k.k., 33 652 z art. 279 k.k. i 5 491 z 284 k.k.). Z przedstawionych danych statystycznych w sposób jednoznaczny wynika, iż decyzje o umorzeniu postępowania, w tym z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa, podejmowane były w sprawach dotyczących kradzieży i kradzieży z włamaniem, w których czynności wykrywcze należą wyłącznie do Policji, co potwierdza tezę o tym, iż w tej kategorii spraw czynności w toku postępowania karnego i decyzje kończące postępowanie nie wymagają znacznego nakładu czasu i pracy prokuratora.

Stosunkowo niewielka liczba spraw karnych, zarejestrowanych w prokuraturach okręgowych i w prokuraturach apelacyjnych, wynika przede wszystkim z prowadzenia przez te jednostki organizacyjne postępowań przygotowawczych, których przedmiotem są najpoważniejsze przestępstwa, o wieloosobowym i skomplikowanym stanie faktycznym i prawnym, w tym dotyczące poważnej przestępczości gospodarczej, wymagające znacznego nakładu pracy i specjalizacji.

Wyrazem tego są dane statystyczne dotyczące spraw karnych prowadzonych na tych szczeblach prokuratur.

W prokuraturach apelacyjnych w Wydziałach do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w 2012 r., jak wskazano wyżej, zarejestrowano łącznie 752 sprawy karne, a średnie roczne obciążenie tymi sprawami prokuratorów wykonujących w nich czynności (137 osób), wyniosło – 5,5 sprawy. W omawianym okresie wobec 2 620 osób zastosowano środki zapobiegawcze, w tym wobec 698 osób środek zapobiegawczy w postaci

tymczasowego aresztowania. Aktem oskarżenia zakończono łącznie 460 spraw przeciwko 2 061 oskarżonym. Prokuratorzy wzięli udział w 7 766 wokandach obejmujących rozprawy i posiedzenia.

W prokuraturach okręgowych w Wydziałach V Śledczych i VI do spraw Przeszeczności Gospodarczej zarejestrowano łącznie 5 691 spraw karnych, a średnie roczne obciążenie tymi sprawami prokuratorów wykonujących w nich czynności (596 osób) wyniosło – 9,5 sprawy. W omawianym okresie w prowadzonych w tych wydziałach postępowaniach przygotowawczych zastosowano środki zapobiegawcze łącznie wobec 8 074 osób, w tym wobec 1 541 osób środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Aktem oskarżenia zakończono łącznie 2 346 spraw przeciwko 8 237 oskarżonym. Prokuratorzy wzięli udział w 36 661 wokandach obejmujących rozprawy i posiedzenia. Ponadto prokuratorzy tego szczebla realizowali zadania w zakresie kontroli czynności operacyjnych, wynikające z art. 19 ust. 15c ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2011 r. Nr 286, poz. 1687) oraz z art. 9e ust. 16 c ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 676) polegające na sporządzeniu wniosków do właściwego sądu okręgowego o wyrażenie zgody na wykorzystanie w postępowaniu karnym dowodów popełnienia przestępstwa, uzyskanych w wyniku stosowania kontroli operacyjnej dotyczących czynu nieobjętego zarządzeniem kontroli operacyjnej lub osoby nią nieobjętej (tzw. zgoda następcza). Ustalono, iż w 2012 r. prokuratury okręgowe skierowały do sądów okręgowych łącznie 2 490 wniosków w tym przedmiocie.

W tym miejscu wskazać należy, iż w 2012 r., po dokonaniu oceny działań podejmowanych przez powszechne jednostki organizacyjne prokuratury w zakresie wybranych kategorii przestępstw gospodarczych, Prokurator Generalny polecił m.in. podjęcie przez podległych prokuratorów działań zmierzających do zapewnienia prowadzenia spraw o najpoważniejsze przestępstwa gospodarcze na wyższych szczeblach prokuratury. Zobowiązał podległych prokuratorów do wnikliwej oceny zawiadomień o przestępstwie, składanych w szczególności przez instytucje państwowe lub samorządowe, w tym Głównego Inspektora Informacji Finansowej, Komisję Nadzoru Finansowego, Urzędy Kontroli Skarbowej i Urzędy Skarbowe, dotyczących podejrzenia popełnienia przestępstw gospodarczych skierowanych przeciwko znacznej liczbie pokrzywdzonych lub spowodowania znacznej szkody w mieniu, w kierunku zapewnienia ich prowadzenia lub nadzorowania we właściwych wydziałach lub działach prokuratur okręgowych albo gdy dodatkowo noszą cechy zorganizowanej przesteczności lub korupcji związanej z działalnością gospodarczą w

Wydziałach do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych. Polecił również dokonywanie bieżącej oceny prowadzonych i nadzorowanych postępowań przygotowawczych w tej kategorii spraw, w aspekcie zasadności ich przejęcia do dalszego prowadzenia w jednostkach szczebla okręgowego lub apelacyjnego. Wskazał, iż zwrócić należy uwagę w szczególności na najpoważniejsze kategorie przestępstw gospodarczych, w których ustawa wymaga prowadzenia ich w formie śledztwa.

Podkreślić trzeba, że zadania prokuratur apelacyjnych i prokuratur okręgowych dotyczą w szczególności zapewnienia udziału prokuratora w postępowaniach prowadzonych na podstawie ustawy odpowiednio przed sądem apelacyjnym i wojewódzkim sądem administracyjnym oraz przed sądem okręgowym, a także na sprawowaniu zwierzchniego nadzoru służbowego i nadzoru instancyjnego nad postępowaniami prowadzonymi przez prokuratorów pozostałych jednostek organizacyjnych, dokonywaniu analizy zgromadzonego w nich materiału dowodowego i zajmowaniu stanowiska w zakresie prawidłowości prowadzenia postępowań przygotowawczych, monitorowaniu spraw dotyczących określonych rodzajów przestępstw, działalności wizytacyjnej i lustracyjnej. Zadania prokuratur apelacyjnych i okręgowych dotyczą również spraw organizacyjnych i kadrowych w odniesieniu do tych jednostek oraz jednostek podległych. Opisane zadania prokuratury korespondują z aktualnym modelem postępowania karnego i zadaniami sądownictwa powszechnego. Szczegółowe dane dotyczące obciążenia prokuratorów wykonujących czynności w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych zostaną przedstawione w dalszej części sprawozdania.

W 2012 r. załatwiono ogółem w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury 1 142 529 spraw karnych, o 44 501 mniej niż w roku ubiegłym (wskaźnik dynamiki za ten okres wyniósł 96,3 %).

Przy uwzględnieniu powyższych danych podnieść należy, iż na koniec 2012 r. zwiększyła się w skali kraju - w porównaniu z 2011 r. - o 7 970 (z 83 037 - do 91 007 spraw) łączna liczba spraw pozostałych do załatwienia na następny okres sprawozdawczy.

W odniesieniu do czasu trwania postępowania, zmniejszyła się o 23 liczba spraw o najdłuższym pod względem procesowym okresie ich prowadzenia, tj. pozostających w toku ponad 5 lat (ze 101 do 78 spraw).

Zwiększeniu uległa jednak:

- liczba spraw pozostających w toku powyżej 3 m-cy do 6 m-cy o 2 340 (z 8 181 - do 10 521 spraw),

- liczba spraw pozostających w toku powyżej 6 miesięcy do 1 roku o 825 (z 2 197 – do 3 022 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej roku do 2 lat o 78 (z 577 – do 655 spraw),
- liczba spraw pozostających w toku powyżej 2 lat do 5 lat o 9 (z 349 – do 358 spraw).

Na poszczególnych szczeblach prokuratury dane dotyczące spraw długotrwałych przedstawiają się następująco.

W prokuraturach apelacyjnych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 306 spraw (o 16 mniej niż w roku ubiegłym), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- na takim samym poziomie pozostała (68 w 2011 r. i 68 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat;
- o 11 zmniejszyła się (z 91 w 2011 r. do 80 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat;
- o 4 zmniejszyła się (z 50 w 2011 r. do 46 w 2012 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

W prokuraturach okręgowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 1 846 spraw (o 78 więcej niż w roku ubiegłym, z 1 768 w 2011 r. do 1 846 w 2012), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- o 37 zwiększyła się (z 348 w 2011 r. do 385 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat;
- o 12 zwiększyła się (z 245 w 2011 r. do 257 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat;
- o 18 zmniejszyła się (z 50 w 2011 r. do 32 w 2012 r.) liczba spraw trwających ponad 5 lat.

W prokuraturach rejonowych na koniec okresu sprawozdawczego pozostało niezakończonych 88 855 spraw (o 7 908 więcej niż w roku ubiegłym, 80 947 w 2011 r., 88 855 w 2012 r.), w tym pozostałość spraw o najdłuższym procesowym okresie ich prowadzenia kształtowała się następująco:

- o 41 zwiększyła się (z 161 w 2011 r. do 202 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej roku do 2 lat;
- o 8 zwiększyła się (z 13 w 2011 r. do 21 w 2012 r.) liczba spraw trwających powyżej 2 lat do 5 lat;
- nie odnotowano w 2012 r. spraw trwających ponad 5 lat (zmniejszenie o 1 sprawę).

Prokurator Generalny, mając na uwadze znaczącą liczbę spraw długotrwałych, kontynuował w 2012 r. działania zmierzające do ograniczenia ich liczby. Prokuratorzy apelacyjni i okręgowi zostali zobowiązani do podejmowania działań w kierunku zwiększenia sprawności postępowań przygotowawczych, prowadzonych w podległych im jednostkach organizacyjnych, w tym działań zmierzających do wyraźnego zmniejszenia liczby spraw długotrwałych, w szczególności w przedziale powyżej roku do 2 lat i powyżej 2 do 5 lat, a zwłaszcza do merytorycznego zakończenia w możliwie najkrótszym czasie spraw, w których procesowy okres ich prowadzenia przekroczył 5 lat.

Zgodnie z poleceniem Prokuratora Generalnego z dnia 29 lutego 2012 r. przeprowadzone zostały, w wybranych jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju, lustracje postępowań przygotowawczych, w których okres prowadzenia, według stanu na dzień 31 grudnia 2011 r., wynosił od 2 do 5 lat i powyżej 5 lat. Ustalenia lustracji i podjęte w ich efekcie działania wskazane są w dalszej części sprawozdania.

Ponadto w związku z dokonaną w 2012 r. oceną działań powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury dotyczących zwalczania przestępczości gospodarczej, Prokurator Generalny polecił kontynuowanie działań zmierzających do ograniczenia liczby spraw długotrwałych dotyczących przestępczości gospodarczej w podległych jednostkach organizacyjnych, w tym poprzez szerokie wykorzystanie instytucji prawnych zmierzających do konsensualnego zakończenia postępowania w postaci skazania bez rozprawy (art. 335 k.p.k.) i dobrowolnego poddania się karze (art. 387 k.p.k.), jak również korzystania z instytucji umorzenia absorpcyjnego (art. 11 k.p.k.).

Zadania związane z monitorowaniem działań prokuratorów w kierunku zmniejszenia liczby spraw długotrwałych będą kontynuowane.

W 2012 r. wszczęto w skali kraju łącznie 768 117 postępowań przygotowawczych, o 35 690 mniej niż w roku ubiegłym, w tym:

- 126 826 postępowań w formie śledztwa (co stanowiło 16,5% ogółu wszczętych postępowań), jednakże tylko 11 568 z nich – w formie śledztwa prowadzonego w całości przez prokuratora,
- 641 291 postępowań w formie dochodzenia (83,5% ogółu wszczętych postępowań).

W 2012 r. zakończono łącznie (bez odmów wszczęcia postępowania przygotowawczego) 899 838 postępowań, o 35 350 mniej niż w 2011 r.

Zmniejszyła się – o 19 507 spraw – łączna liczba spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania – z 397 346 spraw – w 2011 r. - do 377 839 spraw w 2012 r.

Podnieść także należy, iż w 2012 r. uległa zmniejszeniu - o 20 894 liczba spraw skierowanych do sądu z aktem oskarżenia - z 382 160 spraw zakończonych takimi decyzjami w 2011 r. - do 361 266 spraw w 2012 r., przy - 40,2% wskaźniku procentowym wymienionych spraw do ogółu spraw zakończonych.

Efektywność prowadzonych przez jednostki prokuratury postępowań przygotowawczych w 2012 r. - liczona poprzez odniesienie liczby spraw przesłanych sądowi celem rozpoznania do ogółu spraw zakończonych (bez odmów wszczęcia) – pozostawała na stosunkowo wysokim poziomie 42,0%. Taki sposób obliczania wymienionego wskaźnika jest warunkowany okolicznością, iż w sprawach, w których podjęto decyzję o odmowie wszczęcia postępowania nie było prowadzone postępowanie przygotowawcze, stąd nie mogą być one wliczane do spraw zakończonych, a tym samym tych, w których podjęto czynności śledcze prowadzące do skierowania sprawy do sądu. Podobnie do tej liczby nie wlicza się spraw zakończonych w inny sposób, np. przekazanych wg. właściwości. Sposób obliczania tego wskaźnika wynika z jego charakteru. Warto podkreślić, iż taki sposób obliczania wymienionego wskaźnika został wprowadzony do formularzy statystycznych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

W obecnym modelu postępowania karnego prokuratorzy często korzystają z możliwości konsensualnego zakończenia postępowania karnego poprzez załączenie do aktu oskarżenia wniosku o skazanie bez przeprowadzenia rozprawy (w trybie art. 335 § 1 k.p.k.) oraz niesprzeciwianie się wnioskom o dobrowolne poddanie się karze na etapie postępowania sądowego (złożonym w trybie art. 387 k.p.k.). Praktyka szerokiego sięgania po ten sposób zażegnania konfliktu wywołanego przestępstwem zasługuje na kontynuację. Prokurator Generalny popiera szerokie stosowanie konsensualnych form zakończenia postępowania, o ile uzgodnione pomiędzy prokuratorem i oskarżonym kara i środki karne uwzględniają wszystkie cele postępowania karnego, w tym również prawnie chronione interesy pokrzywdzonego.

W 2012 r. nieznacznie zmniejszyła się liczba spraw zakończonych aktem oskarżenia, w którym umieszczono wniosek o skazanie bez rozprawy w trybie art. 335 § 1 k.p.k. W 2012 r. taki wniosek skierowano w 195 212 sprawach, tj. w 54,0% spraw zakończonych aktem oskarżenia, wobec 216 332 oskarżonych, tj. wobec 50,8% wszystkich oskarżonych. W 2011 r. wskaźnik spraw, do których dołączono wniosek o skazanie w trybie art. 335 § 1 k.p.k., był nieznacznie wyższy i wynosił 55,2% (wniosek dołączono do 211.107 aktów oskarżenia wobec 234 866 oskarżonych, tj. 52,1% ogółu oskarżonych). Podkreślić trzeba, iż nie wszystkie sprawy zakończone wnioskiem o skazanie bez rozprawy, należą do spraw o nieskomplikowanym charakterze, gdyż do porozumienia z podejrzanym w zakresie kary

i środka karnego może dojść na każdym etapie postępowania przygotowawczego, w tym po uzyskaniu pełnego materiału dowodowego i zaznajomieniu podejrzanego z aktami sprawy. Ponadto uzyskano dodatkowe dane, z których wynika, że 1,9% aktów oskarżenia, do których dołączono wnioski w trybie 335 k.p.k., obejmuje również oskarżonych nieobjętych przedmiotowym wnioskiem, co warunkowało konieczność przeprowadzenia w sprawie wszystkich czynności dowodowych.

W omawianym okresie utrzymała się tendencja wzrostowa w zakresie zakończenia postępowania przygotowawczego wnioskami o warunkowe umorzenie postępowania karnego. W 2012 r. wzrosła w skali kraju – o 1.358 – liczba spraw skierowanych do sądu z przedmiotowym wnioskiem (z 13 928 spraw – w 2011 r. do 15 286 – w 2012 r.). Sprawy zakończone takimi decyzjami stanowiły jednak tylko 1,7% ogółu spraw zakończonych.

Przy uwzględnieniu powyższych danych, pozytywnie należy ocenić utrzymującą się prawidłową tendencję kierowania znaczącej liczby spraw do sądu z aktami oskarżenia, do których dołączony zostaje wniosek o wydanie wyroku skazującego bez przeprowadzania rozprawy, jak również zwiększenia liczby spraw zakończonych skierowaniem do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego. Powyższe świadczy o właściwym korzystaniu przez prokuratorów z instytucji prawnych umożliwiających przyspieszenie postępowań karnych i zmniejszenie kosztów ich prowadzenia.

Podobnie jak w 2011 r. zmniejszeniu uległa liczba spraw skierowanych do sądu z wnioskiem o ich rozpoznanie w postępowaniu przyspieszonym (z 255 spraw w 2011 r. – do 226 spraw – w 2012 r.). Stanowiły one 0,03% ogółu spraw zakończonych i 0,06% ogółu spraw przesłanych sądowi celem ich rozpoznania.

W 2012 r. umorzono łącznie w skali kraju 415 433 postępowania przygotowawcze, przy przyjęciu różnych podstaw prawnych takich decyzji, o 14 963 mniej niż w analogicznym okresie roku ubiegłego, tj. odpowiednio:

- w prokuraturach apelacyjnych – 169;
- w prokuraturach okręgowych – 1 907;
- w prokuraturach rejonowych – 413 357.

Wskaźnik procentowy takich spraw kształtował się na poziomie 46,2% ogółu spraw zakończonych.

Spośród 415 433 umorzonych postępowań przygotowawczych, w 190 sprawach (0,05%) stosowany był uprzednio środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania.

Zgodnie z praktyką przyjętą we wszystkich prokuraturach, sprawy, w których stosowane było tymczasowe aresztowanie i następnie umorzono postępowanie, były badane w ramach wewnętrznego nadzoru służbowego przez prokuratorów rejonowych, a w większości jednostek poddawane są kontroli w prokuraturach okręgowych z zaznaczeniem, że odstąpiono od badania postępowań, które umorzono po uprzednim zastosowaniu tymczasowego aresztu do listu gończego. Uznano, bowiem, że z uwagi na specyfikę tego środka, okoliczności i przesłanki jego stosowania, analiza tego rodzaju spraw wykraczałaby poza ramy i cel wyznaczonego tematu kontroli.

W okręgu apelacji białostockiej spośród 7 spraw zbadano 5 (w 2 sprawach rozstrzygnięcia o ich umorzeniu zapadały w grudniu 2012 r.

W 4 przypadkach badania nie wykazały nieprawidłowości po stronie prokuratora i nie było podstaw do wyciągania konsekwencji służbowych.

Badanie jednej sprawy Prokuratury Rejonowej w Bartoszycach przeprowadzone w Prokuraturze Okręgowej w Olsztynie wykazało, że wniosek prokuratora o tymczasowe aresztowanie opierał się o niepełny materiał dowodowy, w szczególności w zakresie ustaleń faktycznych. Prokurator umorzył przedmiotowe śledztwo przeciwko podejrzanemu wobec niepopelnienia przez niego zarzuconego mu przestępstwa oraz w sprawie wobec niewykrycia sprawcy. Decyzje tę oceniono jako zasadną. Pomimo negatywnej oceny zasadności zastosowania w tej sprawie tymczasowego aresztowania prokurator badający sprawę uznał, iż skierowanie przez prokuratora wniosku o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania nie miało charakteru rażącej i oczywistej obrazy przepisów prawa.

W 2012 roku w podległych Prokuraturze Apelacyjnej w Katowicach jednostkach prokuratury odnotowano ogółem 19 spraw zakończonych postanowieniem o umorzeniu postępowania, w których stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. W analizowanym okresie badaniu poddano 10 spraw z tej kategorii, a w toku kontroli nie stwierdzono zaistnienia uchybień, które mogłyby skutkować odpowiedzialnością dyscyplinarną, oceniając jako zasadne zarówno wnioski o zastosowanie tymczasowego aresztowania, jak też wydane postanowienia o umorzeniu. W zakresie pozostałych spraw badanie takie, na polecenie Prokuratora Okręgowego w Gliwicach, zostanie przeprowadzone przez prokuratorów Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym w I kwartale 2013 roku.

W okręgu apelacji gdańskiej, gdzie umorzono 39 postępowań przygotowawcze, w których stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania

wszystkie sprawy zostały zbadane w trybie wewnętrznego nadzoru służbowego oraz w niektórych zlecono badanie przez jednostki nadrzędne. Nie stwierdzono nieprawidłowości powodujących potrzebę wdrożenia postępowań służbowych. W okręgu apelacji krakowskiej, gdzie badaniu poddano 5 tego typu spraw (na 8 spraw umorzonych) nie stwierdzono uchybień, które skutkowałyby wyciągnięciem konsekwencji służbowych. Podobnie w apelacji lubelskiej, po zbadaniu 13 spraw (na 18 spraw umorzonych) wobec niestwierdzenia uchybień w działaniu prokuratorów nie wdrażano postępowań służbowych. W 2012 r. w łódzkim okręgu apelacyjnym odnotowano ogółem 9 umorzonych spraw, w których stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania. Sześć z nich już poddano badaniom. Nie stwierdzono w nich uchybień, które skutkowałyby wyciągnięciem konsekwencji służbowych. Przeprowadzona w okręgu apelacji poznańskiej analiza 10 spraw (na 16 spraw umorzonych) nie wykazała takich uchybień, które rzutowałyby na zasadność podjętych decyzji w przedmiocie stosowania tymczasowego aresztowania, jak też postanowień o umorzeniu postępowania. Wykazane nieprawidłowości nie wymagały wyciągnięcia konsekwencji służbowych, choć uwagi w tym zakresie zostały przekazane podległym prokuratorom. W okręgu apelacji rzeszowskiej zostały umorzone 3 postępowania w sprawach, w których stosowano środek w postaci tymczasowego aresztowania wobec podejrzanego. Przeprowadzone badanie akt 2 spraw, wykazało, że w jednej z nich nie ujawniono przesłanek uzasadniających wdrożenie postępowania służbowego wobec referenta, a w drugiej, w której przyczyną umorzenia śledztwa był zgon podejrzanego, czynności prokuratora nie budziły żadnych zastrzeżeń.

W 2012 r. w okręgu apelacji szczecińskiej umorzono postępowanie w 16 sprawach omawianej kategorii. 13 spraw zostało zbadanych w ramach wewnętrznego nadzoru służbowego przez prokuratorów rejonowych, którzy nie stwierdzili podstaw do wdrożenia postępowania służbowego wobec prokuratorów prowadzących lub nadzorujących te postępowania. W 13 sprawach z tej kategorii analizę przeprowadzono w Prokuraturze Okręgowej, w tym w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego i w ramach zadania wynikającego z harmonogramu pracy Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym na 2012 roku. W 10 przypadkach decyzję o umorzeniu postępowania uznano za zasadną, przy jednoczesnym stwierdzeniu braku zawinienia prokuratora. W jednej sprawie, w której postanowienie o umorzeniu oceniono, jako niezasadne skierowano wniosek do Prokuratora Generalnego o jego uchylenie w trybie art. 328 § 1 k.p.k. który został uwzględniony. W żadnej z tych badanych spraw nie stwierdzono błędów bądź zaniedbań, które uzasadniałyby podjęcie działań służbowych wobec prokuratorów. W 2 sprawach

stwierdzono nieuzasadnioną zwłokę w podjęciu decyzji o uchyleniu środka zapobiegawczego. Uchybienia te wytknięto w kierowanych pismach do właściwych Prokuratorów Rejonowych. Pozostałe sprawy nie zostały dotychczas zbadane zgodnie z harmonogramem pracy, gdyż decyzje o umorzeniu podjęto w grudniu 2012 r.

W okręgu apelacji warszawskiej w 37 sprawach, w których stosowany był środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania postępowanie zostało umorzone. Po poddaniu analizie 23 spraw w 22 sprawach nie ujawniono uchybień i stwierdzono, iż zarówno kwestia stosowania, jak i uchylenia aresztu była konsultowana z przełożonymi i podlegała ich aprobacie. Natomiast w jednej umorzonej sprawie, badanej w Prokuraturze Okręgowej w Ostrołęce wszczęto odrębne postępowanie z art. 231 § 1 k.k.

W okręgu apelacji wrocławskiej odnotowano 18 spraw, w których zapadła decyzja o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko 19 osobom, wobec których zastosowano tymczasowe aresztowanie (w 13 sprawach zastosowano tymczasowe aresztowanie na okres 14 dni oraz wydano listy gończe za podejrzanymi, ukrywającymi się przed organami wymiaru sprawiedliwości, w tym wobec jednego podejrzanego Sąd Okręgowy wydał również Europejski Nakaz Aresztowania. Po zatrzymaniu tych podejrzanych i osadzeniu w areszcie oraz przedstawieniu zarzutów, sprawdzeniu linii obrony i wykonaniu określonych czynności procesowych z ich udziałem, prokurator podjął decyzję o umorzeniu postępowania). Jedną sprawę umorzono wobec śmierci podejrzanego tymczasowo aresztowanego oraz dwie wobec niepoczytalności sprawcy tymczasowo aresztowanego. Analizie poddano 16 spraw. W 15 sprawach nie stwierdzono uchybień, natomiast w jednym postępowaniu w wyniku badania oceniono wnioski o zastosowanie tymczasowego aresztowania jako zasadny, natomiast postanowienie o umorzeniu postępowania, jako co najmniej przedwczesne. Wystąpiono do Prokuratora Generalnego o nadzwyczajne uchylenie tego postanowienia w trybie art. 328 k.p.k., a wobec prokuratora referenta sprawy zainicjowano postępowanie wyjaśniające w przedmiocie odpowiedzialności służbowej.

W 2012 roku wydano 242 691 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania, z czego:

- w prokuraturach apelacyjnych – 7;
- w prokuraturach okręgowych – 348;
- w prokuraturach rejonowych – 242 336.

Podkreślić trzeba, iż przy odnotowanym zmniejszeniu o 44 501 liczby załatwionych spraw karnych oraz zmniejszeniu o 14 963 liczby umorzonych postępowań

przygotowawczych, podobnie jak w roku poprzednim zmniejszyła się – o 11 614 - liczba postępowań umorzonych wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa (171 344 postępowań – w 2011 r. do 159 730). Zmniejszył się także - z 18,3% – do 17,3% wskaźnik procentowy spraw umorzonych na wspomnianej podstawie do ogółu spraw zakończonych.

Z łącznej liczby 159 730 spraw umorzonych w 2012 r. z powodu niewykrycia sprawców przestępstwa największą ich liczbę odnotowano w sześciu okręgach prokuratur okręgowych – w okręgu Prokuratury Okręgowej w Warszawie, w którym umorzono na tej podstawie 18 486 spraw, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Krakowie – 12 254, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Katowicach – 11 282, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Poznaniu – 10 435, w okręgu Prokuratury Okręgowej w Gdańsku – 10 158 oraz w okręgu Prokuratury Okręgowej w Lublinie – 10 098.

W kolejnych pięciu okręgach - szczecińskim, wrocławskim, warszawsko – praskim, łódzkim i radomskim umorzono - odpowiednio - 9 265, 7 567, 5 632, 5 119 do 4 201 spraw wobec niewykrycia sprawcy przestępstwa.

Natomiast najmniejszą liczbę spraw umorzonych na tej podstawie odnotowano w okręgach Prokuratury Okręgowej w Krośnie (578), w Łomży (503), w Koninie (481), w Przemyślu (405) i w Suwałkach (397).

Przedstawione dane wskazują, iż problem niewykrycia sprawców przestępstwa jest bardziej charakterystyczny dla okręgów prokuratur o znacznym stopniu zaludnienia oraz anonimowości osób zamieszkujących i czasowo przebywających na danym terenie. Na wskazanych obszarach odnotowuje się ponadto większą liczbę przestępstw, przy ograniczonych możliwościach wykrywczych organów ścigania.

W 2012 roku w skali całego kraju wniesiono łącznie 3 732 środki odwoławcze od postanowień prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy. Spośród zażaleń rozpoznanych uwzględnionych zostało 922, co stanowi 24,7% ogółu zażaleń wniesionych.

W poszczególnych okręgach apelacyjnych kształtowało się to w sposób następujący:

- prokuratury apelacji białostockiej odnotowały 107 zażaleń na postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy, z których część w momencie sporządzania informacji nie była rozpoznana. Spośród zażaleń rozpoznanych uwzględnionych zostało 21, co stanowi 19,6 % ogółu zażaleń wniesionych.

- w jednostkach apelacji gdańskiej ogółem wniesiono 503 zażalenia na postanowienia prokuratorów o umorzeniu dochodzenia lub śledztwa wobec niewykrycia sprawcy. Spośród tych zażaleń 110 (21,87 %) zostały uwzględnione;

- w okręgu apelacji katowickiej na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy wniesiono 367 zażaleń, z których 94 (25,6%) zostały uwzględnione;

- w apelacji krakowskiej wniesiono 535 zażaleń na postanowienie prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy, z których 122 (22,8%) zostało uwzględnionych.

- w okręgu apelacji lubelskiej zaskarżono 252 postanowienia o umorzeniu postępowania wobec niewykrycia sprawcy, uwzględniono 39 zażaleń (15,47%);

- w łódzkim okręgu apelacyjnym od postanowień prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy wniesionych zostało ogółem 206 środków odwoławczych, z czego uwzględnione przez Sąd zostały 44 (21,35%) zażalenia. W trzech sprawach wniesione zażalenia uwzględnił prokurator. Prokurator odmówił również przyjęcia jednego zażalenia z uwagi na wniesienie go przez osobę nieuprawnioną, a 12 zażaleń nie zostało dotąd rozpoznanych;

- w obszarze apelacji poznańskiej wniesiono łącznie 332 środki odwoławcze od postanowień prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy, w tym uwzględniono 85 (25,6%) z nich.

- w okręgu apelacji rzeszowskiej wniesiono 84 zażalenia na postanowienia prokuratorów o umorzeniu dochodzenia lub śledztwa z powodu niewykrycia sprawcy. Sądy uwzględniły 30 (35,7%) zażaleń. Nie prowadzono postępowań wyjaśniających przyczynę podjęcia postanowienia o umorzeniu postępowania;

- w jednostkach apelacji szczecińskiej wniesiono 329 zażaleń na postanowienia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego wobec niewykrycia sprawcy. Z tej liczby prokurator uwzględnił zażalenia wniesione w 7 sprawach, a sąd w 59 sprawach (łącznie 20,06% wniesionych zażaleń). W dalszych 203 sprawach wniesionych zażaleń nie uwzględniono. Dotychczas nie rozpoznano zażaleń tego rodzaju w 60 sprawach.

- w okręgu apelacji warszawskiej liczba wniesionych środków odwoławczych wyniosła – 591, z czego zostały uwzględnione 174 zażalenia – tj. 29,4%.

- w okręgu apelacji wrocławskiej wniesiono łącznie – 426 zażaleń, z czego uwzględniono - 137, nie rozpoznano do chwili obecnej 15 odwołań.

W tym miejscu wskazać należy, iż w 2012 r. Prokurator Generalny polecił Prokuratorom Apelacyjnym w Gdańsku i Rzeszowie przeprowadzenie lustracji spraw zakończonych w 2011

roku i w I półroczu 2012 r. odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umorzeniem postępowania przygotowawczego na zasadzie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. w obszarze działania Prokuratur Okręgowych w Toruniu, Przemyślu, Tarnobrzegu oraz Krośnie, z powodu ustalenia, na podstawie analizy danych statystycznych, że w obszarze działania tych prokuratur, wskaźnik spraw umorzonych omawianej kategorii był szczególnie wysoki. Szczegółowe informacje na ten temat podane są w dalszej części sprawozdania.

Ponadto w związku z ujawnieniem, w toku działań kontrolnych, przeprowadzanych na różnych szczeblach prokuratury spraw, w których pomimo wydania postanowienia o powołaniu biegłego podjęto decyzję o umorzeniu postępowania przygotowawczego, nie oczekując na sporządzenie opinii, Prokurator Generalny polecił przeprowadzenie lustracji tego rodzaju spraw. Brak opinii w tych sprawach powoduje, iż końcowe decyzje merytoryczne mogą być niezasadne lub przedwczesne. Natomiast przyjmując, iż biegłych powołano zasadnie, zapoznanie z treścią opinii przed wydaniem postanowienia kończącego merytorycznie śledztwo lub dochodzenie jest czynnością niezbędną. Wnioski zawarte w opinii mogą bowiem wpłynąć na dalsze działania procesowe zmierzające do wszechstronnej realizacji celów postępowania karnego określonych w art. 2 § 1 i 2 k.p.k., a w tym na podjęcie prawidłowej decyzji merytorycznej kończącej postępowanie przygotowawcze.

Termin zakończenia lustracji został wyznaczony na 1 marca 2013 r. Jej wyniki zostaną zatem przedstawione w sprawozdaniu Prokuratora Generalnego z rocznej działalności prokuratury za 2013 r.

W 2012 r. wpłynęło 38 745 zażaleń na postanowienie o umorzeniu śledztwa/dochodzenia (o 866 więcej niż w roku ubiegłym), w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 16,
- w prokuraturach okręgowych – 323,
- w prokuraturach rejonowych 38 406.

Z ogólnej liczby 38 745 zażaleń na postanowienie o umorzeniu postępowania – 2 863 zostały uwzględnione przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (6 w prokuraturach okręgowych, 2 857 w prokuraturach rejonowych).

Natomiast sądy powszechne rozpoznały ogółem 28 213 zażaleń na postanowienia o umorzeniu postępowania, z czego utrzymały w mocy – 20 150 (co stanowiło – 71,4% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchylły i przekazały do ponownego rozpoznania – 8 063 (28,6%).

W 2012 r. wpłynęło 35 884 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, w tym:

- w prokuraturach apelacyjnych – 2,
- w prokuraturach okręgowych – 130,
- w prokuraturach rejonowych – 35 752.

Z ogólnej liczby 35 884 zażaleń na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania, 2 925 zostały uwzględnione przez prokuratora w trybie art. 463 § 1 k.p.k. (2 w prokuraturach okręgowych, 2 923 w prokuraturach rejonowych).

Natomiast sądy powszechne rozpoznały ogółem 25 759 zażaleń na postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania, z czego utrzymały w mocy – 20 991 (co stanowiło – 81,5% ogółu rozpoznanych zażaleń), a uchyliły 4 768 postanowień w tym przedmiocie (co stanowiło 18,5% ogółu rozpoznanych zażaleń).

Ponadto 9 716 zażaleń sąd załatwił w inny sposób, z czego 5 009 dotyczyło postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a 4 707 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego.

W 2012 r. prokuratorzy wydali ponownie decyzje o umorzenia dochodzenia/śledztwa w 6 507 sprawach natomiast w 519 sprawach wydano ponownie decyzję o odmowie wszczęcia postępowania.

W 2012 roku w jednostkach organizacyjnych prokuratury na terenie całego kraju zakończono prawomocnym orzeczeniem 8 577 spraw prowadzonych po uchyleniu przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania przygotowawczego, co stanowi wzrost o 33, 8% spraw w porównaniu z rokiem ubiegłym, w którym zakończono takich spraw 6 410.

W przeważającej części tych spraw sądy uchylając postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego lub odmowie jego wszczęcia, wskazywały nie tylko powody uchylenia, lecz również okoliczności, które należy wyjaśnić i czynności, które należy przeprowadzić. Czynności te zostały wykonane w pełnym zakresie w 89, 3% spraw – w 7 659 sprawach.

W niewielkiej liczbie spraw - 7, 7% (664 spraw) czynności te zostały zrealizowane częściowo, a jedynie w pojedynczych przypadkach – 1, 5% spraw (132 sprawy) odstąpiono od wykonywania zleconych czynności.

Powodami, dla których nie wykonano czynności zleconych przez sąd lub wykonano je jedynie częściowo było:

- w trakcie kontynuowania postępowania przygotowawczego doszło do przedawnienia karalności czynu (w toku przesłuchania pokrzywdzonego ustalono inną niż poprzednio datę popełnienia przestępstwa i związku z tym umorzono postępowanie z powodu przedawnienia

karalności); przedawnienie ścigania czynu, będącego przedmiotem postępowania miało miejsce już w dacie rozstrzygnięcia sądowego,

- zmiana sytuacji procesowej np. cofnięcie przez pokrzywdzonego wniosku o ściganie, ugoda podejrzanego z pokrzywdzonym,

- czynności nie można było wykonać z przyczyn obiektywnych, niedających się usunąć przeszkód: np. śmierć świadka, odmowa ze strony świadka udziału w czynności przesłuchania lub konfrontacji, czy niemożność przeprowadzenia dowodu z przesłuchania świadka z uwagi na jego zły stan zdrowia; prokurator po konsultacji z biegłym ustalił, że przeprowadzenie zleconych badań biologicznych w zakresie wynikającym z polecenia sądu nie jest możliwe; materiały, których dołączenie do akt postępowania polecił sąd, znajdowały się już w tych aktach; brak możliwości zabezpieczenia wskazanej dokumentacji gospodarczej; niemożność pozyskania materiału do badań mikrobiologicznych z uwagi na zbyt długi upływ czasu od zdarzenia, niemożność ustalenia danych personalnych świadka, niemożność przeprowadzenia uzupełniających oględzin ze względu na zmianę warunków, odmowa ze strony pokrzywdzonego dostarczenia materiału porównawczego do badań przez biegłego,

- brak możliwości uzyskania historii korespondencji komunikatora internetowego, brak bazy danych, której zabezpieczenie zlecił sąd,

- oczekiwanie na wykonanie międzynarodowej pomocy prawnej, ponadto w jednej sprawie uznano, że w aktach sprawy znajdowała się dokumentacja potwierdzająca okoliczność, którą sąd polecił ustalić.

- pobyt świadków poza granicami kraju,

- niemożność ustalenia miejsca pobytu świadków,

- sąd polecił przeprowadzenie czynności, która w istocie była już przeprowadzona,

- polecenie sądu, co do przeprowadzenia czynności miało charakter alternatywny,

- uznano przeprowadzenie czynności za bezprzedmiotowe lub okoliczność wskazana przez sąd została już ustalona w oparciu o inne, przeprowadzone wcześniej dowody.

W części spraw sąd po uwzględnieniu środków odwoławczych i uchyleniu zaskarżonego orzeczenia nie zlecił żadnych czynności procesowych do wykonania, przedstawiając jedynie odmienną ocenę prawno-karną zdarzenia będącego przedmiotem postępowania i polecając dokonanie przez prokuratora ponownej analizy materiału dowodowego bądź konwalidowanie błędów procesowych.

W 14 sprawach brak jest danych co do wykonanych czynności zleconych przez sąd, z uwagi na fakt pozostawiania akt postępowania w sądzie.

W zdecydowanej większości spraw - w 6 122 sprawach (71,4%) realizacja zleconych przez sąd czynności nie miała wpływu na późniejszą decyzję kończącą postępowanie przygotowawcze, bowiem nie doprowadziła do odmiennych ustaleń faktycznych lub oceny prawnej, doprowadziła jedynie do wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy, co jednak nie rzutowało na merytoryczne jej zakończenie (odnośnie 8 spraw brak danych z powodu braku dostępu do akt głównych sprawy).

5 217 postępowań przygotowawczych zostało zakończonych ponownie prawomocnym postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego, a w 347 sprawach prokurator ponownie odmówił wszczęcia postępowania przygotowawczego (orzeczenie prawomocne). Z tej liczby 4 110 spraw zakończono na tej samej podstawie prawnej i w oparciu o tą samą przyczynę, zaś w 982 przypadkach wydano orzeczenie kończące postępowanie przygotowawcze w oparciu o inną przyczynę lub podstawę prawną.

Uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym w postanowieniu sądu o uchyleniu w trybie art. 330 § 1 k.p.k. postanowienia o odmowie wszczęcia czy umorzeniu postępowań przygotowawczych miało znaczenie dla późniejszej decyzji merytorycznej w 2 361 sprawach. Z powyższego wynika, że uzupełnienie materiału dowodowego w kierunku wskazanym przez sąd w postanowieniu o uchyleniu postanowienia o odmowie wszczęcia, czy umorzeniu postępowania przygotowawczego doprowadziło do zmiany decyzji w 27, 5 % prawomocnie zakończonych w 2012 roku spraw, w których orzeczenie wcześniej zostało uchylone.

Uzupełnienie materiału dowodowego doprowadziło do zmiany decyzji i w konsekwencji do:

- skierowania aktu oskarżenia w 817 sprawach,
- wystąpienia z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowań przygotowawczych w 56 sprawach,
- wystąpienie z wnioskiem w trybie art. 324 k.p.k. w 1 sprawie.

Z uwagi na to, że wykonanie zleconych przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. czynności, powodowało długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą prowadzenie postępowania - w 734 sprawach postępowanie zostało zawieszane.

Działania nadzorcze i służbowe w tych sprawach w poszczególnych okręgach były zróżnicowane.

W części apelacji działania nadzorcze podejmowane były głównie w prokuraturach rejonowych (apelacja białostocka, katowicka, krakowska, szczecińska, warszawska), gdzie m.in. prokuratorzy rejonowi lub ich zastępcy analizowali zasadność podjętej decyzji

o umorzeniu bądź odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego i zasadności orzeczenia sądowego, a następnie podejmowali działania, polegające na badaniu spraw i omawianiu z podległą kadrą orzeczniczą ich kierunku, określaniu terminu ich zakończenia, wskazano też na potrzebę sporządzania uzasadnień decyzji ponownie umarzających postępowania. W omawianej kategorii spraw część postępowań zbadano także w prokuraturach okręgowych w związku z objęciem ich zwierzchnim nadzorem służbowym, bądź w związku z rozpoznawaniem w trybie art. 465 § 2a k.p.k. zażaleń.

Kwestia zasadności decyzji procesowych o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania była także przedmiotem analizy przy okazji badania takich spraw przez prokuratury okręgowe np. w toku lustracji, wizytacji lub w trybie określonym w § 82 ust. 1, § 84 oraz § 265 ust. 2 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dn. 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W innych apelacjach Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym zajmują się monitorowaniem postępowań przygotowawczych, w których decyzja procesowa o odmowie wszczęcia dochodzenia lub śledztwa albo o umorzeniu została uchylona przez sąd. Prokuratorzy rejonowi zobowiązani są do informowania prokuratora okręgowego o każdym przypadku uchylecia przez sąd wymienionych decyzji, przesyłając własne stanowisko co do zasadności decyzji i wskazania, czy zrealizowane zadania sądu miały znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Akta postępowań, w których doszło do ponownego wydania postanowień o odmowie wszczęcia dochodzenia lub śledztwa albo do ponownego umorzenia postępowania są przedmiotem badań prowadzonych przez prokuratorów Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym. W sprawach wdrażane były działania nadzorcze polegające na monitorowaniu przez prokuratorów nadzorujących poszczególne jednostki, w ramach którego zapewnione są bieżące informacje o realizacji czynności wskazanych przez sąd oraz ponownej decyzji kończącej postępowanie. W szczególności przejawiały się one kontrolą zasadności dalszego zawieszenia, omawianiu stanu sprawy, ukierunkowywaniu postępowania, kontroli rytmiczności wykonywanych czynności. Omawiane sprawy obejmowane były wewnętrznym nadzorem służbowym. Czynności nadzoru dokumentowane były na kartach wewnętrznego nadzoru służbowego lub w aktach podręcznych kontrolowanych spraw. Odnotowano także podjęcie działań przez prokuratorów nadrzędnych, którzy w przypadku ponownego umorzenia sprawy dokonywali kontroli zasadności zapadłej decyzji. Stwierdzając jej przedwczesność, zlecali przeprowadzenie czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. W Prokuraturze Okręgowej w Łodzi, Piotrkowie

Trybunalskim, Ostrowie Wielkopolskim, Rzeszowie i Krośnie sprawy z tej kategorii są poddawane okresowym badaniom.

W razie stwierdzenia błędów, które były przyczyną niezasadnych rozstrzygnięć, kierowane były pisma zwracające uwagę na ujawnione błędy.

Badania takie w 2012 r. nie spowodowały ujawnienia w apelacji: białostockiej, katowickiej, lubelskiej, poznańskiej, rzeszowskiej, szczecińskiej i warszawskiej uchybień uzasadniających postępowania służbowe lub dyscyplinarne. Natomiast wobec prokuratora z okręgu słupeckiego, który nie wykonał wszystkich zleconych przez sąd czynności, wdrożono postępowanie służbowe, które zakończyło się przeprowadzeniem rozmowy dyscyplinującej. W okręgu apelacji krakowskiej wdrożono jedno postępowanie służbowe zakończone upomnieniem prokuratora, a w innym pojedynczym przypadku zwrócono uwagę prokuratorowi. W Prokuraturze Okręgowej w Łodzi zbadano 29 spraw. W efekcie w 10 sprawach wdrożono postępowania służbowe. Wszystkie postępowania zakończyły się skierowaniem do referentów tych postępowań oraz prokuratorów rejonowych pism wytykających uchybienia z poleceniem wyeliminowania podobnych błędów w przyszłości. W Prokuraturze Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim poddano badaniom 9 spraw. W efekcie tych badań zlecono kierownikom jednostek objęcie postępowań tej kategorii wewnętrznym nadzorem służbowym, skutkującym przeprowadzeniem w 26 sprawach rozmów ostrzegawczo-dyscyplinujących. W okręgu apelacji wrocławskiej wdrożono dwa postępowania służbowe, z których jedno zakończyło się wymierzeniem prokuratorowi kary porządkowej upomnienia, drugie postępowanie jest w toku.

W 2012 roku w Wydziale I Organizacyjnym Prokuratury Okręgowej w Gliwicach została przeprowadzona lustracja spraw, w których sąd uchylił decyzje prokuratora o odmowie, umorzeniu i zawieszeniu postępowania. W toku lustracji zbadano łącznie 189 spraw, w których w I kwartale 2011 roku sądy uchyliły decyzje o odmowie, umorzeniu, zawieszeniu postępowania w jednostkach okręgu gliwickiego. Badaniem lustracyjnym została objęta problematyka: prawidłowości oceny materiału dowodowego i jego kompletności przed wydaniem decyzji merytorycznej, oceny zasadności wydania decyzji merytorycznej, przyczyn uchylenia decyzji merytorycznej oraz realizacji zaleceń sądu w toku dalszego postępowania. W efekcie przeprowadzonej lustracji skierowane zostały zalecenia do kierowników jednostek rejonowych.

W Wydziale III Prokuratury Okręgowej Warszawa – Praga w Warszawie 2012 r. przeprowadzono w ramach harmonogramu analizę prowadzonych w prokuraturach rejonowych okręgu warszawsko – praskiego spraw, w których w I półroczu 2012 r. wydano

ponowne postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego po uprzednim uchyleniu końcowej decyzji merytorycznej przez Sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. Badaniem objęto ok. 30 % spraw spełniających kryteria analizy. Podsumowując wyniki przeprowadzonej analizy, stwierdzono, że w większości spraw w pełni zrealizowano wskazania Sądu z postanowień wydanych w trybie art. 330§1 k.p.k. Zdarzały się jednak nieliczne sprawy, w których zalecenia Sądu zrealizowane były częściowo. W treści wydawanych następnie decyzji końcowych nie odnoszono się jednocześnie do przyczyn, dla których odstąpiono od pełnej realizacji wskazanych czynności. Analiza wykazała konieczność poprawy wewnętrznego nadzoru służbowego, gdyż w wielu sprawach miał on charakter wyłącznie formalny, a nie merytoryczny. We wszystkich sprawach, w których stwierdzono uchybienia, została skierowana odrębna korespondencja do kierowników podległych jednostek w celu podjęcia działań zmierzających do wyeliminowania wskazanych nieprawidłowości. W żadnej sprawie nie wnioskowano o przeprowadzenie postępowania służbowego.

W 2012 r. skierowano łącznie 808 wniosków o podjęcie na nowo lub wznowienie postępowania przygotowawczego w trybie art. 327 k.p.k., z których uwzględniono 140, tj. 17,3%.

W omawianym okresie skierowano do Prokuratora Generalnego 138 wniosków o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do osoby, która występowała w charakterze podejrzanego, w trybie art. 328 k.p.k., z czego uwzględniono 105, tj. 76,1%. Przedstawiając powyższe dane, nadmienić trzeba, iż w 2012 r. wszystkie umorzone postępowania przygotowawcze dotyczyły łącznie 54 271 osób, którym uprzednio przedstawiono zarzuty.

Istotne znaczenia dla oceny trafności decyzji prokuratora w przedmiocie ponownego umorzenia lub ponownej odmowy wszczęcia postępowania przygotowawczego mają dane dotyczące liczby wniesionych przez pokrzywdzonego subsydiarnych aktów oskarżenia w trybie art. 55 k.p.k. z zw. z art. 330 § 2 k.p.k. oraz wyników postępowań sądowych zainicjowanych w wymieniony sposób.

Ustalono, iż w 2012 r. w skali kraju zostały skierowane 1 423 subsydiarne akty oskarżenia przeciwko 1 845 osobom, w tym: w 1 sprawie zakończonej w prokuraturze apelacyjnej wobec 1 osoby, 9 - w prokuraturach okręgowych wobec 26 osób i 1 413 – w prokuraturach rejonowych wobec 1 818 osób.

W 2012 r., w sprawach zainicjowanych subsydiarnymi aktami oskarżenia, osądzono łącznie 1 232 osoby, w tym skazano 165 osób (13,4% ogółu osądzonych), uniewinniono 277

osób (22,5% ogółu osądzonych), warunkowo umorzono postępowanie wobec 37 osób (3,0%), umorzono postępowanie wobec 620 osób (50,3%) oraz wydano inne orzeczenie wobec 133 osób (10,8%).

W 2012 r. prawomocnie osądzono natomiast, w tych sprawach, 794 osoby, w tym prawomocnie skazano 92 osoby (11,6%), uniewinniono 137 osób (17,3), warunkowo umorzono postępowanie wobec 17 osób (2,1%) i wobec 447 osób (56,3%) umorzono postępowanie. Inne prawomocne orzeczenia dotyczyły 101 osób (12,7%).

Dostrzegając wagę problemu, a przede wszystkim ilość spraw, w których zapadły wyroki skazujące w wyniku skierowania przez pokrzywdzonych w trybie art. 55 § 1 k.p.k. subsydiarnych aktów oskarżenia, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku przeprowadzono analizę danych uzyskanych w tym zakresie z prokuratur apelacyjnych.

Nazwa jednostki	Subsydiarne akty oskarżenia (art. 55 kpk w zw. z art. 330 § 2 kpk)		Prawomocne orzeczenia					
	sprawy	osoby	Ogółem	o skazaniu	o uniewinnieniu	o umorzeniu	o umorzeniu warunkowym	inne orzeczenie
apelacja warszawska	189	259	96	10	17	57	1	11
apelacja białostocka	48	68	25	6	2	14	1	2
apelacja gdańska	158	189	105	9	20	56	2	18
apelacja katowicka	177	205	91	10	16	54	3	8
apelacja krakowska	197	297	100	8	21	60	3	8
apelacja lubelska	92	127	61	4	12	33	2	10
apelacja łódzka	100	134	48	4	7	29	2	6
apelacja poznańska	115	129	63	10	9	36	0	8
apelacja rzeszowska	77	101	40	8	7	20	0	5
apelacja szczecińska	109	129	70	8	6	47	0	9
apelacja wrocławska	162	209	94	14	20	41	3	16
Razem Prokuratury Apelacyjne - działalność własna	1	1	0	0	0	0	0	0
Razem Prokuratury Okręgowe - działalność własna	9	26	13	0	1	11	0	1
Razem Prokuratury Rejonowe - działalność własna	1413	1818	781	92	136	436	17	100
Razem kraj	1423	1845	794	92	137	447	17	101

W sprawach wszczętych na podstawie aktu oskarżenia wniesionego przez oskarżyciela posiłkowego prokurator nie realizował uprawnień przewidzianych w art. 55 § 4 k.p.k.

W związku z zapadłym wyrokiem skazującym w sprawie, zainicjowanej subsydiarnym aktem oskarżenia, w prokuraturach w 2012 roku zasadą było zapoznanie się z aktami sprawy przez prokuratora bezpośrednio przełożonego nad prokuratorem, który wydał lub zatwierdził drugie postanowienie o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowania. W 2012 roku dokonano analizy wszystkich tych akt sprawy, które zostały już udostępnione prokuraturze przez sąd. Pozostałe sprawy zostaną zbadane niezwłocznie po ich udostępnieniu przez sąd.

W 66 sprawach prokuratorzy rejonowi dokonali analizy akt sprawy i nie stwierdzili żadnych istotnych uchybień ze strony prokuratora nadzorującego postępowanie przygotowawcze zakończone wcześniej dwukrotnym umorzeniem lub odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego, które uzasadniałoby wystąpienia z wnioskiem o zainicjowanie postępowania służbowego wobec prokuratora referenta w sprawie. W sprawach tych po ich analizie stwierdzono, że podstawą wyroku skazującego była odmienna ocena materiału dowodowego, uznano zatem orzeczenie kończące postępowanie przygotowawcze za prawidłowe (art. 330 § 2 k.p.k.).

W 12 sprawach prokuratorzy dokonujący badania akt uznali, że rozstrzygnięcia prokuratora kończącego postępowanie przygotowawcze nie można ocenić jako oczywiście niezasadne, wymagającego wyciągnięcia konsekwencji służbowych. W tych przypadkach prokuratorzy bezpośrednio przełożeni zostali zobowiązani do przeprowadzenia rozmowy z prokuratorem referentem, w której wyknięte zostały popełnione błędy i zaniechania w toku postępowania.

W okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie po zbadaniu 9 z 10 spraw (badanie jednej sprawy pozostaje w toku), w których sądy w 2012 roku wydały wyroki skazujące na podstawie subsydiarnego aktu oskarżenia, w żadnej z tych spraw nie ujawniono podstaw faktycznych do pociągnięcia prokuratora do odpowiedzialności służbowej lub dyscyplinarnej. W 24 sprawach po przeprowadzeniu analizy akt sądowych prokurator bezpośrednio przełożony lub nadrzędny uznał postanowienie kończące postępowanie przygotowawcze za oczywiście niezasadne. Ponieważ w sprawach tych zaistniały przesłanki do pociągnięcia prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze do odpowiedzialności służbowej lub dyscyplinarnej:

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku: Prokurator Rejonowy w Giżycku został zobowiązany do rozważenia podjęcia działań dyscyplinujących wobec prokuratora

prowadzącego sprawę. Przeprowadzenie przez niego rozmowy dyscyplinującej z prokuratorem referentem zostało przez Prokuratora Okręgowego w Olsztynie uznane za adekwatne. Prokurator Okręgowy w Olsztynie poinformował, że zostanie wszczęte służbowe postępowanie wobec prokuratora referenta z Prokuratury Rejonowej w Bartoszycach; w dwóch sprawach Prokuratury Rejonowej w Suwałkach niezasadne decyzje o umorzeniu były, w ocenie badającego, wynikiem zaniechań prokuratorów w zakresie poszukiwania dowodów, błędnej interpretacji dowodów, które przeprowadzono, jak też niewłaściwej interpretacji przepisów prawa. W jednej ze spraw ostateczna decyzja o umorzeniu wydana została 28 listopada 2008 r. i z tego względu, zgodnie z art. 68 ustawy o prokuraturze, brak jest możliwości zainicjowania postępowania dyscyplinarnego. W drugiej sprawie od chwili wydania decyzji o umorzeniu w trybie art. 330 § 2 k.p.k. (10.09.2010 r.) minęły ponad 2 lata, a od daty wszczęcia dochodzenia (15 września 2009 r.) - ponad 3 lata. Zważywszy na znaczny upływ czasu i okoliczność, że prokurator, który decyzję zatwierdził, nie dopuścił się od tamtego czasu innych przewinień dyscyplinarnych, inicjowanie postępowania dyscyplinarnego Prokurator Okręgowy w Suwałkach uznał za niecelowe, Prokuratorowi Rejonowemu w Suwałkach polecił natomiast omówienie stwierdzonych uchybień zarówno z winnymi zaniechań, jak i pozostałą kadrą prokuratorską. Ze względu na to, że w obu sprawach decyzje o umorzeniu sporządzali funkcjonariusze Policji, zalecono też Prokuratorowi Rejonowemu w Suwałkach rozważenie zobowiązania podległych prokuratorów do osobistego sporządzania decyzji wydawanych w trybie art. 330 § 2 k.p.k, co pozwoliłoby na uniknięcie niedostatecznej, bądź błędnej analizy zgromadzonego materiału dowodowego i niewłaściwej interpretacji przepisów prawa. Pismo Prokuratora Okręgowego w Suwałkach wraz z przeprowadzoną analizą obu postępowań przekazano do wiadomości pozostałym Prokuratorom Rejonowym w okręgu suwalskim;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku łącznie postępowania służbowe wdrożono w 4 sprawach wobec cztery prokuratorów: w jednym przypadku, po przeprowadzeniu badań akt stwierdzono, że nie zostały wykonane wszystkie czynności wskazane w postanowieniu Sądu Rejonowego. Wobec powyższego Prokurator Okręgowy we Włocławku uznał za niezbędne przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego wobec prokuratora-referenta. Polecono prokuratorowi przełożonemu przeprowadzenie postępowania wyjaśniającego. W trzech innych sprawach Prokuratorzy Okręgowi w Gdańsku i Toruniu podjęli decyzje o wdrożeniu postępowań służbowych wobec trzech prokuratorów, które dotychczas nie zostały zakończone. Przesłanką podjęcia tego rodzaju działań było stwierdzenie niedostatecznego nadzoru prokuratorów nad postępowaniem przygotowawczym

oraz niewyczerpanie inicjatywy dowodowej i niewykonanie zaleceń sądu. W innym postępowaniu przeprowadzona analiza wskazała na brak należytej wnikliwości i wszechstronności w przeprowadzeniu postępowania przygotowawczego oraz niezrealizowanie w sposób kompleksowy zaleceń sądu sformułowanych w związku z uchyleniem pierwszej decyzji o umorzeniu postępowania, co obciążało referenta sprawy – asesora. Aktualnie brak jednak podstaw do podejmowania wobec wyżej wymienionego kroków służbowych lub dyscyplinarnych, gdyż z końcem maja 2012 r. zakończył okres asesury i od tego czasu nie pracuje w prokuraturze, przechodząc obecnie procedurę kwalifikacyjną na stanowisko prokuratora. Prokurator przełożony stosownie do wymagań zapoznał się ze sprawą, nie zgłaszając zastrzeżeń, co skutkowało zwróceniem mu uwagi przez Prokuratora Okręgowego na nieefektywne sprawowanie aprobaty;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach w 3 przypadkach wdrożono postępowania służbowe. Jedno z tych postępowań zostało ukończone. W związku z uchybieniami, jakich dopuścili się asesor i prokurator, wydając przedwczesne decyzje o umorzeniu dochodzenia, co spowodowało skierowanie przez pokrzywdzonego subsydiarnego aktu oskarżenia, a w następstwie zapadnięcie wyroku skazującego, mając na uwadze, że nie są to uchybienia oczywiście rażące, przeprowadzone zostały rozmowy dyscyplinujące. Pozostałe postępowania pozostają w toku i dotychczas nie zastosowano żadnego środka dyscyplinującego;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie w jednej sprawie wobec prokuratora referenta zainicjowano postępowanie służbowe;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie zainicjowano 3 postępowania służbowe, z których 1 zakończono prawomocnie udzieleniem wytknięcia w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze, a 2 pozostają na biegu;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi w 2 sprawach w Prokuraturze Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim wdrożone zostały dwa postępowania służbowe, z których jedno zostało już ukończone (skierowano do Prokuratora Rejonowego pismo zalecające przeprowadzenie rozmowy dyscyplinarnej z prokuratorem referentem oraz rozmowy z podległą kadrami dotyczącej kwestii związanych z podejmowaniem decyzji w trybie art. 330 § 2 zd. pierwsze k.p.k.); w 3 sprawach, mimo stwierdzonych uchybień, od wdrożenia w Prokuraturze Okręgowej w Łodzi postępowania służbowego odstąpiono. W jednej z uwagi na upływ czasu skutkujący przedawnieniem, w drugiej z uwagi na fakt, iż asesor, który się ich dopuścił znajduje się aktualnie w okresie wypowiedzenia stosunku służbowego po otrzymaniu negatywnej opinii Krajowej Rady Prokuratury w zakresie

powołania go na stanowisko prokuratora. Do prokuratora, który aprobował niezasadną decyzję asesora skierowane zostało przez Prokuratora Okręgowego w Łodzi pisemne wytknięcie uchybienia w zakresie aprobaty niezasadnej decyzji. Stanowiska o odstąpieniu od wdrożenia postępowania służbowego w trzeciej sprawie z uwagi na okoliczności podmiotowe dotycząca referenta sprawy Prokurator Apelacyjny w Łodzi nie podzielił, kierując do Prokuratora Okręgowego w Łodzi wniosek o niezwłoczne wdrożenie i przeprowadzenia postępowania służbowego;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu po przeprowadzeniu postępowania służbowego dwóm prokuratorom udzielono wytknięcia w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie - przeprowadzone w Prokuraturze Apelacyjnej w Szczecinie badanie akt jednej sprawy pozwoliło na ustalenie, że w postępowaniu nie wyczerpano inicjatywy dowodowej, a po uchyleniu postanowienia o umorzeniu prokurator nie wykonał wszystkich zaleceń sądu wydanych na podstawie art. 330 § 1 k.p.k. Z uwagi na rodzaj i zakres uchybień, Prokurator Apelacyjny w Szczecinie pismem zwrócił się do Prokuratora Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim o podjęcie stosownych działań służbowych wobec prokuratora winnego wadliwie przeprowadzonego postępowania przygotowawczego w tej sprawie, a nadto wdrożenie skutecznych działań organizacyjnych, zmierzających do wyeliminowania tego rodzaju przypadków w przyszłości. Prokurator Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim przeprowadził z właściwym prokuratorem rozmowę dyscyplinującą i wytknął stwierdzone w postępowaniu uchybienia. Omówił także zaistniałą sytuację na naradzie z kierownictwem oraz prokuratorami Prokuratury Rejonowej w Słubicach. Nadto pisemnie zobowiązał prokuratorów rejonowych podległych jednostek oraz naczelników wydziałów śledczych prokuratury okręgowej do każdorazowego przedstawiania, w przypadku zaistnienia przesłanek z art. 328 k.p.k, oceny sprawy i informacji o ewentualnych, podjętych działaniach służbowych lub dyscyplinarnych, czy też braku podstaw do tego rodzaju działań. W razie wystąpienia takich sytuacji w Wydziałach V i VI Okręgu, naczelnicy wydziałów zostali zobowiązani do przedstawienia oceny sprawy Zastępcy Prokuratora Okręgowego, który będzie zawiadamiał Wydział III Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie o danej sprawie.

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie w 3 sprawach stwierdzono przesłanki do wdrożenia postępowań służbowych, wobec trzech prokuratorów (w 2 sprawach w Prokuraturze Okręgowej w Warszawie i w 1 sprawie w Prokuraturze Okręgowej w Płocku) – postępowania te są w toku;

- w okręgu Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu po analizie jednej ze spraw Prokurator Okręgowy w Legnicy skierował do Prokuratora Rejonowego w Głogowie pismo, w którym wskazano uchybienia popełnione w toku prowadzonego postępowania przygotowawczego oraz zobowiązano go do podjęcia odpowiednich działań mających na celu pociągnięcie prokuratora referenta do odpowiedzialności służbowej.

W wyniku analizy wskazanych spraw zakwestionowano jeden wyrok wydany w wyniku rozpoznania subsydiarnego aktu oskarżenia, tj. orzeczenie w sprawie o sygn. Ds. 364/11 PR w Bartoszycach. Postępowanie przygotowawcze w tej sprawie umorzone było, bowiem tylko raz (wcześniej wydano postanowienie o odmowie wszczęcia dochodzenia), wobec czego wniesienie subsydiarnego aktu oskarżenia było niedopuszczalne. Pomimo to Sąd Rejonowy w Bartoszycach wydał wyrok skazujący. Po rozpoznaniu apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonego, Sąd Okręgowy w Olsztynie wyrokiem z dnia 24.10.2012r. zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Bartoszycach utrzymał w mocy. Wyroki obu wymienionych Sądów oceniono zatem jako niezasadne, wydane z obrażą przepisów prawa procesowego. Prokurator Okręgowy w Olsztynie zapowiedział wdrożenie w tej sprawie procedury kasacyjnej.

Również w okręgu apelacji katowickiej, w jednej ze zbadanych spraw, z uwagi na stwierdzone uchybienie procesowe, polegające na przyjęciu do rozpoznania przez sąd bezzasadnie wywiedzionego subsydiarnego aktu oskarżenia, w dniu 12 grudnia 2012 roku skierowano wniosek do Prokuratury Generalnej o wniesienie kasacji w trybie art. 521 k.p.k.

Ponadto w jednej ze spraw zainicjowanej subsydiarnym aktem oskarżenia, w której uprawomocnił się wyrok skazujący w okręgu apelacji wrocławskiej, został skierowany wniosek o kasację na korzyść skazanego.

W ramach zadań harmonogramu pracy Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie na 2012 roku w Wydziale III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym przeprowadzono badanie akt spraw, w których w okresie od stycznia do końca sierpnia 2012 r. zapadły wyroki skazujące, po skierowaniu subsydiarnego aktu oskarżenia, w wyniku którego pismem z dnia 11 grudnia 2012 r. zobowiązano prokuratorów okręgowych apelacji szczecińskiej, do podjęcia działań określonych w tym piśmie.

Dostrzegając konieczność dokonania oceny przyczyn tak dużej ilości osób skazanych, w sytuacji, gdy prokurator nie znajdując podstaw do wniesienia aktu oskarżenia sprawy te dwukrotnie kończył decyzją o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania Prokurator Generalny w dniu 30 listopada 2012 roku wydał wytyczne w sprawie działań prokuratorów w sprawach, w których pokrzywdzony uzyskał uprawnienie do wniesienia subsydiarnego aktu oskarżenia. Szczegółowo omówiono je w dalszej części sprawozdania.

W dniu 29 października 2012 r. Prokuratora Generalny wydał również wytyczne w sprawie udziału prokuratora w sprawach o przestępstwa prywatnoskargowe. Wytyczne te mają na celu ujednoczenie praktyki, usunięcie pojawiających się w niej nieprawidłowości oraz uwzględnienie w postępowaniu karnym prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego.

W 2012 r. odnotowano, pozytywnie oceniany, spadek spraw, w których prokuratorzy podjęli decyzję w przedmiocie zawieszenia postępowania przygotowawczego. W omawianym okresie prokuratury zawiesiły 38 979 postępowań przygotowawczych, o 2 869 spraw mniej niż w roku ubiegłym (z 41 848 w 2011 r. do 38 979 w 2012 r.). Wskaźnik spraw zawieszonych do ogółu zakończonych (bez odmów wszczęcia) kształtował się na poziomie 4,3% w 2012 r. (w 2010 r. wynosił 4,5%).

W prokuraturach apelacyjnych zawieszono w 2012 r. – 108 spraw, o 2 mniej niż w 2011r.

W prokuraturach okręgowych liczba spraw zawieszonych w 2012 r. wyniosła 583, czyli zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 85 spraw.

Natomiast w prokuraturach rejonowych zawieszono ogółem w 2012 r. – 38 288 spraw, o 2 782 sprawy mniej niż w 2011 r., w którym wydano 41 070 decyzji o zawieszeniu postępowania przygotowawczego.

Nawiązując do podanych wyżej wyników statystycznych, odnotować należy, iż na koniec 2012 r. zmniejszeniu uległa ilość spraw, w których okres zawieszenia był najdłuższy. I tak liczba spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosił ponad 5 lat w stosunku do stanu na koniec 2011 r. zmniejszyła się o 838 spraw, natomiast spraw, w których okres zawieszenia postępowania wynosił 2-5 lat – o 2 188.

Przedstawione wyniki można wiązać z działaniami kontrolnymi podjętymi w toku lustracji przeprowadzonych w 2010 i 2011 r. i zaleceniami wydanymi w wyniku lustracji, tym bardziej że pozytywne tendencje w zmniejszeniu liczby zawieszonych postępowań zarysowały się przede wszystkim bezpośrednio po przeprowadzonych lustracjach i w kategorii spraw, które najdłużej pozostawały w zawieszeniu. Natomiast w 2012 r. kontynuowane były działania zmierzające do poprawy praktyki na tym odcinku pracy poprzez badania problemowe.

Wyniki lustracji spraw zawieszonych, przeprowadzone w 2010 i w 2011 r. wykazały, że główną przyczyną zawieszania postępowań przygotowawczych była niemożność przeprowadzenia czynności z udziałem podejrzanego, którego miejsce pobytu nie było znane lub który długotrwale przebywał poza granicami kraju. Tego rodzaju przyczynę zawieszenia

postępowania stwierdzono w 88% zbadanych spraw. W związku z powyższym w 2012 r. przeprowadzono badanie praktyki prokuratorskiej w zakresie metod poszukiwania podejrzanych. Badaniem objęto łącznie 3 549 spraw. Szczegółowe ustalenia badania przedstawiono w dalszej części sprawozdania.

Działania o charakterze kontrolnym nakierowane na ograniczenie spraw zakończonych postanowieniem o zawieszeniu postępowania będą kontynuowane.

Praktykę prokuratorów w zakresie wnioskowania o zastosowanie środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, jak i stosowania pozostałych środków zapobiegawczych należy ocenić jako prawidłową.

Prokuratorzy występowali do sądu z wnioskami o zastosowanie tymczasowego aresztowania w sytuacjach koniecznych dla zapewnienia prawidłowego toku postępowania karnego.

W 2012 r. skierowali oni do sądu łącznie 22 330 wniosków o zastosowanie tego środka zapobiegawczego (o 3 122 mniej niż w 2011 r.). Jednocześnie w niewielkim zakresie spadła z 89,4% - do 88,6% skuteczność złożonych wniosków w przedmiocie tymczasowego aresztowania.

W podanym okresie łącznie wobec 19 786 podejrzanych sąd zastosował środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania (o 2 962 mniej niż w 2011 r.), w tym:

- w sprawach prokuratur apelacyjnych wobec 698 podejrzanych,
- w sprawach prokuratur okręgowych wobec 1 541 podejrzanych,
- w sprawach prokuratur rejonowych wobec 17 547 podejrzanych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania stosowano w skali kraju wobec 3 393 podejrzanych, w tym:

- wobec 2 314 z nich - do 3 m-cy (co stanowiło 68,2% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 610 z nich - powyżej 3 do 6 m-cy (co stanowiło 18,0% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 422 z nich - powyżej 6 do 12 m-cy (co stanowiło 12,4% ogółu tymczasowo aresztowanych),
- wobec 47 z nich - powyżej roku do 2 lat (co stanowiło 1,4% ogółu tymczasowo aresztowanych).

Na ostatni dzień okresu sprawozdawczego nie odnotowano tymczasowych aresztowań trwających powyżej 2 lat.

Podkreślić należy, iż środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, trwający powyżej roku, stosowano zwłaszcza w sprawach prowadzonych przez wydziały śledcze prokuratur okręgowych i Wydziały V do spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych i tylko wobec 1,4% ogółu tymczasowo aresztowanych.

Podnieść także należy, iż przedmiotowy środek zapobiegawczy stosowany i przedłużany jest na dalszy czas oznaczony przez sąd na wniosek prokuratora. Stosowanie tego środka podlega kontroli przez sąd wyższej instancji.

Z danych statystycznych w tym zakresie wynika, iż na 5 586 rozpoznanych w 2012 r. przez sąd zażaleń na zastosowanie lub przedłużenie tymczasowego aresztowania, uwzględniono 605 z nich, co stanowi 10,8% ogółu rozpoznanych zażaleń (w ubiegłym roku wskaźnik uwzględnionych zażaleń był wyższy i wynosił 14,3%).

Przy omawianiu tej problematyki wskazać również należy, iż prokuratorzy w przypadku uznania, że wystarczającym dla zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego jest inny niż tymczasowe aresztowanie środek zapobiegawczy, stosowali wobec podejrzanych środki o charakterze niezolacyjnym, m.in. w postaci dozoru Policji, poręczenia majątkowego, czy zakazu opuszczania kraju, połączonego niejednokrotnie z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy.

W 2012 r. zastosowano łącznie 54 848 innych niż tymczasowe aresztowanie środków zapobiegawczych, w tym poręczenia majątkowe wobec 12 414 podejrzanych, dozór Policji wobec 32 190 podejrzanych, zakaz opuszczania kraju wobec 7 855 podejrzanych (w tym w 1580 przypadkach, połączony z zatrzymaniem paszportu lub innego dokumentu uprawniającego do przekroczenia granicy).

Z uzyskanych dodatkowo danych wynika, iż łącznie wniesiono 2 505 zażaleń na wolnościowe środki zapobiegawcze, w tym 833 zażalenia na postanowienie o zastosowaniu poręczenia majątkowego. Sądy powszechne rozpoznały łącznie 2 197 tego rodzaju środków odwoławczych, w tym 750 dotyczących zastosowania poręczenia majątkowego i uwzględniły 717 z nich, co stanowiło 32,6% rozpoznanych zażaleń. Wskaźnik uwzględnionych zażaleń na zastosowane poręczenie majątkowe był wyższy i wynosił 36,1%. Z powyższego wynika, iż sądy utrzymały postanowienia o zastosowaniu wolnościowych środków zapobiegawczych w 67,4% spraw.

Prawidłową praktykę stosowania wolnościowych środków zapobiegawczych potwierdziły również zarządzone w 2012 r. przez Prokuratora Generalnego lustracje praktyki stosowania środków zapobiegawczych o charakterze wolnościowym w Wydziale V do spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji w Prokuraturach Apelacyjnych w Poznaniu

i Rzeszowie, prowadzone na szczeblu Prokuratury Generalnej. Lustracje te przeprowadziły zespoły powołane przez Prokuratora Generalnego w dniach: 18-23 czerwca 2012 r. w Prokuraturze Apelacyjnej w Poznaniu i w dniach 23-28 lipca 2012 r. w Prokuraturze Apelacyjnej w Rzeszowie. Celem lustracji było skontrolowanie prawidłowości stosowania wolnościowych środków zapobiegawczych w sprawach aktualnie prowadzonych w tych jednostkach. Problematyka prawidłowego stosowania środków zapobiegawczych w postaci dozoru Policji, zakazu opuszczenia kraju (w tym połączonego z zatrzymaniem paszportu lub zakazem jego wydania), poręczenia majątkowego, poręczenia osobistego lub społecznego, zawieszenia w czynnościach i innych, jest ważna, ponieważ nieprawidłowe lub niezasadne stosowanie środków zapobiegawczych godzi w najistotniejsze prawa i wolności człowieka. Tymczasem o ile praktyka właściwego wnioskowania o zastosowanie tymczasowego aresztowania pozostaje pod stałą kontrolą sądów, które rozstrzygają w przedmiocie tych wniosków, o tyle stosowanie pozostałych środków zapobiegawczych stosowanych przez prokuratorów pozostaje pod kontrolą sądów tylko wówczas, gdy zostanie zaskarżone przez uprawniony podmiot. Szczegółowe informacje na temat tych lustracji zawarte są w dalszej części sprawozdania.

W 2012 r. wydano łącznie 67 181 postanowień o zabezpieczeniu majątkowym, o 11 346 mniej niż w 2011 r.

Łączna wartość faktycznie zabezpieczonego mienia na poczet kar i środków karnych o charakterze majątkowym oraz roszczeń odszkodowawczych była jednak wysoka i wyniosła 373 953 704 zł, o 9 697 305 zł więcej niż w 2011 r.

W oparciu o dodatkowo zebrane dane ustalono, iż w 2012 r. wniesiono łącznie 1 256 zażaleń na postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym. W omawianym okresie sądy powszechne rozpoznały 1 056 zażaleń i uwzględniły 260 z nich, co stanowiło 24,6% ogółu rozpoznanych zażaleń.

Mając jednakże na uwadze znaczenie tych decyzji dla prawidłowego przebiegu postępowania, w tym zabezpieczenia mienia na poczet wspomnianych kar i środków karnych, a także niejednorodną jeszcze w skali kraju praktykę na wymienionym odcinku pracy w latach ubiegłych, Prokurator Generalny polecił w 2012 r. wszystkim prokuratorom apelacyjnym przeprowadzenie lustracji prawidłowości stosowania zabezpieczeń majątkowych w sprawach o przestępstwo przeciwko mieniu wymienione w art. 294 § 1 k.k., popełnione w stosunku do mienia znacznej lub wielkiej wartości i pozostających w toku na dzień 30 listopada 2012 r.

Celem lustracji spraw pod kątem prawidłowości praktyki stosowania zabezpieczenia majątkowego była kontrola prawidłowości zbierania danych o sytuacji materialnej

podejrzanego, racjonalności decyzji w tym przedmiocie, prawidłowości postanowienia o zabezpieczeniu majątkowym i jego wykonania, zasadności utrzymywania tego środka przymusu w toku dalszego postępowania. Badaniem aktowym objęto co najmniej 10 spraw określonej kategorii w obszarze działania apelacji, a jeżeli liczba takich spraw była mniejsza – wszystkie sprawy. Szczegółowe informacje na temat tych lustracji zawarte są w dalszej części sprawozdania.

W 2012 r. utrzymała się pozytywnie oceniana tendencja spadkowa w zakresie liczby spraw zwróconych przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego. W 2012 roku odnotowano spadek – o 77 – liczby spraw zwróconych przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego (z 1 002 spraw – w 2011 r. – do 925 spraw – w 2012 r.), a więc o 7,7% mniej.

W 2012 roku prokuratury zakończyły prawomocnym orzeczeniem łącznie 593 sprawy (w apelacji białostockiej 22, w apelacji gdańskiej 63, w apelacji katowickiej 39, w apelacji krakowskiej 58, w apelacji lubelskiej 84, w apelacji łódzkiej 24, apelacji poznańskiej 58, apelacji rzeszowskiej 16, apelacji szczecińskiej 35, apelacji warszawskiej 175, apelacji wrocławskiej 19), które wcześniej zostały zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, z tej liczby:

- w 392 sprawach skierowano ponownie akt oskarżenia,
- w 40 sprawach postępowanie przygotowawcze zawieszono,
- 159 spraw zakończono umorzeniem postępowania przygotowawczego:
  - 38 spraw na podstawie art. 322 § 1 k.p.k.;
  - 37 sprawy na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.;
  - 63 sprawy na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.;
  - 9 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.;
  - 4 sprawy na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k.;
  - 1 sprawa na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k.;
  - 1 sprawa na podstawie art. 17 § 1 pkt 9 k.p.k.;
  - 8 spraw na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k.;
  - 1 sprawa na podstawie art. 62a ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;
- w 4 sprawach skierowano wniosek o umorzenie postępowania i zastosowanie środka zabezpieczającego (na podstawie art. 324 k.p.k.);
- w 7 sprawach wystąpiono z wnioskiem o warunkowe umorzenie postępowania przygotowawczego;
- pozostałe sprawy załatwiono w inny sposób.

Każda sprawa zakończona wniesieniem aktu oskarżenia do sądu I instancji, a następnie prawomocnie zwrócona przez ten sąd prokuratorowi w trybie art. 345 § 1 k.p.k. celem uzupełnienia istotnych braków postępowania przygotowawczego, podlegała badaniu przez prokuratora bezpośrednio przełożonego i przez prokuratorów wydziału (działu) nadzoru nad postępowaniem przygotowawczym w prokuraturach okręgowych. Wszystkie sprawy po zwrocie z sądu do uzupełnienia znajdują się pod szczególnym nadzorem wewnętrznym, są wnikliwie analizowane pod kątem wniesienia zażalenia w tych sprawach, a wskazane przez sąd uchybienia omawiane z prokuratorem prowadzącym postępowanie.

W 2012 roku prokuratorzy nie wniesli zażalenia na 25,65% postanowień sądu o zwrocie sprawy w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, co oznacza, że uznali zwrot za uzasadniony. Spośród wniesionych przez prokuratorów środków odwoławczych od wskazanych postanowień sądów, sądy II instancji uwzględniły 45,32%.

Okręg Prokuratury Apelacyjnej	Liczba spraw zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego	w tym		Liczba wniesionych środków odwoławczych na postanowienie sądu o zwrocie sprawy do uzupełnienia		Liczba niezaskarżonych postanowień sądu o zwrocie sprawy do uzupełnienia	% (niezaskarżone postanowienia sądu o zwrocie sprawy do uzupełnienia do liczby spraw zwróconych - ogółem)
		prawomocne	nieprawomocne	Ogółem	w tym uwzględnionych		
Białystok	66	31	14	65	28	1	1,52%
Gdańsk	168	131	39	138	71	30	17,86%
Katowice	144	66	62	122	58	23	15,97%
Kraków	127	67	30	92	42	34	26,77%
Lublin	186	142	80	167	74	69	29,24%
Łódź	56	32	18	47	21	11	19,64%
Poznań	119	73	46	96	34	24	20,17%
Rzeszów	55	30	1	41	24	13	23,64%
Szczecin	88	42	5	84	44	6	6,74%
Warszawa	350	277	73	232	99	157	44,86%
Wrocław	56	34	22	48	18	8	14,29%
Ogółem	1415	925	390	1132	513	376	25,65%

Regułą było, że wszystkie prawomocnie zwrócone sprawy każdorazowo były przedmiotem analizy prokuratora bezpośrednio przełożonego i niejednokrotnie były one następnie obejmowane wewnętrznym nadzorem służbowym.

Działania podjęte w ramach nadzoru służbowego sprawowanego przez prokuratora bezpośrednio przełożonego polegały na:

- zapoznaniu się z aktami zwróconej sprawy,
- omówieniem z prokuratorem-referentem wskazanych przez sąd uchybień,
- udzieleniu konsultacji co do dalszego biegu sprawy,
- wydaniu polecenia ścisłego wykonania zaleceń sądu,
- kontroli terminowości i poziomu wykonywanych czynności,
- rozmowy dyscyplinującej,
- kierowaniu korespondencji o charakterze instrukcyjnym do jednostek Policji prowadzących postępowanie,
- omówieniu sprawy na okresowej naradzie prokuratorów.

Niejednokrotnie, po przeprowadzeniu analizy akt spraw prawomocnie zwróconych przez sąd, prokuratorzy rejonowi przedstawiali jednostce nadrzędnej własne stanowisko, odnoszące się do ewentualnego zawinienia prokuratora. W takich przypadkach działania podejmowane przez prokuratora nadrzędnego polegały na:

- badaniu akt sprawy przez prokuratora nadrzędnego, połączonym z analizą przyczyn zwrotu oraz oceną pracy prokuratora referenta,
- weryfikacji przedstawionej mu przez prokuratora rejonowego oceny zasadności zwrotu sprawy przez sąd,
- sporządzeniu notatki z oceny zasadności zwrotu sprawy przez sąd do prokuratury,
- skierowaniu pisma do prokuratora rejonowego omawiającego dostrzeżone nieprawidłowości i ukierunkowującego dalszy bieg sprawy, a także polecającego, w części przypadków, przeprowadzenie wewnętrznego postępowania służbowego,
- udzieleniu bezpośrednich konsultacji prokuratorowi-referentowi.

Znaczna część ze spraw zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego była obejmowana zwierzchnim nadzorem służbowym.

W przypadku zawinionego zwrotu sprawy każdorazowo analizowana jest kwestia celowości wszczęcia postępowania służbowego lub zainicjowania postępowania dyscyplinarnego. W roku 2012 w jednej ze zbadanych spraw (sygn. Ds 777/12 Prokuratury Rejonowej Białystok – Północ w Białymstoku) stwierdzono na tyle rażące błędy, że skutkowały one wszczęciem postępowania wyjaśniającego, zakończonego skierowaniem

pisma ostrzegawczego do prokuratora, który dopuścił się uchybień. W Prokuraturze Okręgowej w Częstochowie w 1 sprawie skierowano wnioski o wdrożenie postępowania wyjaśniającego, w związku z dokonywanym badaniem zasadności postanowienia sądu o zwrocie sprawy do uzupełnienia postępowania przygotowawczego, w toku którego ujawniono istotne nieprawidłowości związane z procesem gromadzenia dowodów na etapie przed skierowaniem aktu oskarżenia, świadczące o braku właściwego nadzoru nad śledztwem oraz prawidłowego ukierunkowania postępowania w sprawie, w której stosowano wobec podejrzanych środki w postaci tymczasowego aresztowania. Postępowanie służbowe dotychczas nie zostało zakończone. W okręgu apelacji krakowskiej przeprowadzono trzy postępowania wyjaśniające inicjowane wobec stwierdzenia błędu prokuratora w toku postępowania przygotowawczego. W efekcie ustaleń poczynionych w toku analizy prawomocnie zwróconych przez Sąd postępowań w okręgu łódzkim w Prokuraturze Okręgowej w Łodzi wdrożone zostały w stosunku do prokuratorów referentów trzy postępowania służbowe. W Prokuraturze Okręgowej w Płocku w jednej sprawie przeprowadzono postępowanie służbowe zakończone przesłaniem wniosku do Rzecznika Dyscyplinarnego o wszczęcie postępowania wyjaśniającego, które jest w toku. Również w okręgu apelacji wrocławskiej, po stwierdzeniu, że zwrot sprawy przez sąd spowodowany był błędem prokuratora w toku postępowania przygotowawczego, wdrożono jedno postępowanie wyjaśniające, które pozostaje w toku.

W innych badanych sprawach prokuratorzy prokuratur okręgowych nie ujawnili uchybień, które uzasadniałyby wdrożenie służbowych postępowań wyjaśniających, czy dyscyplinarnych. W sprawach tych poprzestano na przeprowadzeniu rozmów ostrzegawczo-dyscyplinujących z referentami, wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego oraz skierowaniu do właściwych prokuratorów rejonowych pism zawierających zalecenie zwrócenia uwagi właściwemu prokuratorowi na popełnione błędy i wyeliminowania ich z bieżącej pracy danej jednostki poprzez ich omówienie z wszystkimi prokuratorami.

Badanie akt spraw zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania przygotowawczego w części jednostek prokuratury przeprowadzane jest przez prokuratorów Wydziałów III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym (np. apelacje białostocka, gdańska, katowicka), a w części jednostek stanowi domenę naczelnika Wydziału II Postępowania Sądowego (np. apelacje: łódzka, poznańska).

Według nadesłanych informacji wszystkie sprawy, które zostały zwrócone przez sąd w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego, były badane przez prokuratorów nadrzędnych w ramach corocznie planowanych badań wszystkich spraw prawomocnie

zwróconych przez sąd do uzupełnienia postępowania, podczas wizytacji prokuratur podległych lub dwa razy w roku w związku ze sporządzeniem zbiorczej informacji o przyczynach prawomocnych zwrotów sądowych, która jest następnie przesyłana do wszystkich jednostek rejonowych do wiadomości kadry orzeczniczej w celu wyeliminowania podobnych przypadków w dalszej pracy.

W części jednostek prokuratury badania akt zwróconych przez sąd w trybie art. 345 k.p.k. ujęte są w corocznym harmonogramie działania Wydziałów III Postępowania Sądowego prokuratur okręgowych, które po przeprowadzonych badaniach akt przedstawiają prokuratorom rejonowym analizę z poczynionych ustaleń.

Na ocenę poziomu pracy podległych jednostek organizacyjnych prokuratury wpływa także liczba wniesionych przez strony skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (Dz.U. z 2004r. Nr 179, poz. 1843, z późn. zm.).

W 2012 roku, we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, zarejestrowano łącznie w skali kraju - 530 skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego. Ich liczba – w porównaniu z 2011 r. – zmniejszyła się o 58 (w 2011 r. odnotowano wpływ 588 skarg).

Z danych statystycznych dotyczących wpływu skarg na przewlekłość postępowania do poszczególnych 11 okręgów prokuratur apelacyjnych wynika, iż jest on zróżnicowany.

Największa liczba skarg w tym przedmiocie wpłynęła, podobnie jak w 2011 r., do jednostek prokuratury w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie – 123 skargi, następnie w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku - 89 skarg, okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach - 73 skargi, okręgu Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu - 52 skargi, okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu – 41 skarg, okręgach Prokuratur Apelacyjnych w Krakowie i Szczecinie – po 38 skarg, okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi – 35 skarg, okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie – 19 skarg, okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku - 12 skarg i w okręgu Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie – 10 skarg.

Sądy powszechne w 2012 r. rozpoznały 212 takich skarg i uwzględniły 48 z nich, co stanowiło 22,6% ogółu skarg rozpoznanych. W 2011 r. wskaźnik procentowy skarg uwzględnionych przez sąd był wyższy i wynosił 24,1%.

Największą liczbę skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego uwzględniono w apelacji warszawskiej – 18 skarg, następnie w apelacji wrocławskiej - 7 skarg, w apelacji katowickiej – 6 skarg, w apelacji szczecińskiej – 4 skargi, w apelacjach gdańskiej, krakowskiej i łódzkiej – po 3 skargi i w apelacjach poznańskiej i rzeszowskiej – po 2 skargi. W apelacjach białostockiej i lubelskiej nie uwzględniono żadnej skargi.

Zaznaczyć jednak należy, iż procentowy wskaźnik skarg uwzględnionych do ogółu rozpoznanych w danym okręgu apelacji, przedstawiał się następująco:

- apelacja wrocławska – 35%,
- apelacja warszawska – 31,3%,
- apelacja szczecińska – 30,8%,
- apelacja krakowska – 23,1%,
- apelacja katowicka – 22,2%,
- apelacja gdańska – 18,8%,
- apelacja rzeszowska – 18,2%,
- apelacja poznańska – 14,3%,
- apelacja łódzka – 12,5%,
- apelacja białostocka – 0%,
- apelacja lubelska – 0%.

W 2012 r. zasądzono w skali kraju na rzecz osób skarżących łącznie kwotę 170 000 zł, w 47 uwzględnionych skargach, przy czym w 6 orzeczeniach sąd dodatkowo zlecił prokuratorowi wykonanie odpowiednich czynności w postępowaniu. W jednej sprawie sąd stwierdził przewlekłość postępowania, lecz nie zlecił czynności do wykonania i nie przyznał sumy pieniężnej, wobec braku żądania skarżącego.

Również w odniesieniu do tej wartości odnotowano pozytywny wynik, gdyż w 2011 r. zasądzona na rzecz skarżących suma pieniężna była o 24 600 zł wyższa i wynosiła 194 600 zł.

Najwyższe sumy pieniężne zasądzono w sprawach apelacji warszawskiej – łącznie 60 000 zł, następnie w apelacji wrocławskiej – 42 000 zł, apelacji katowickiej – 18 000 zł, apelacji gdańskiej – 14 000 zł, apelacjach rzeszowskiej i szczecińskiej – po 10 000 zł, apelacjach krakowskiej i łódzkiej – po 6 000 zł oraz w apelacji poznańskiej – 4 000 zł.

W analizowanym okresie sąd oddalił jako niezasadne w trybie art. 12 ust. 1 powołanej ustawy łącznie 164 skargi, co stanowiło 77,4% wszystkich rozpoznanych skarg. Najwięcej – 40 skarg – w apelacji warszawskiej, po 21 – w apelacjach katowickiej i łódzkiej, po 13 – w apelacjach gdańskiej i wrocławskiej, po 12 – w apelacjach lubelskiej i poznańskiej, 10 –

w apelacji krakowskiej, po 9 – w apelacjach rzeszowskiej i szczecińskiej i 4 – w apelacji białostockiej.

W 2012 r. sąd odrzucił, pozostawił bez rozpoznania lub podjął inną decyzję procesową (załatwił w inny sposób) łącznie 317 skarg, przy czym odrzucił na podstawie art. 9 ust. 1 i 2 ustawy 73 skargi, a pozostawił bez rozpoznania – 184 skargi.

W odniesieniu do omawianego okresu sprawozdawczego ustalono, iż wszystkie sprawy, których dotyczyły skargi wniesione w 2012 r. na podstawie przepisów powołanej ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r., zostały zbadane przez prokuratorów bezpośrednio przełożonych i prokuratorów nadrzędnych nad prokuratorami prowadzącymi postępowania przygotowawcze.

Skargi w tych sprawach, w zdecydowanej większości, ocenione zostały jako bezzasadne, co zostało potwierdzone w postanowieniach sądu. Powodem przyjętej oceny było w szczególności ustalenie, że długotrwałość postępowania przygotowawczego uwarunkowana była charakterem sprawy i stopniem jej faktycznej i prawnej zawichości, a nie nieuzasadnioną zwłoką w dokonywaniu poszczególnych czynności procesowych lub w podjęciu decyzji, a także ustalenie, iż skarga została złożona po terminie.

W większości spraw ocena zasadności skargi przedstawiona przez prokuratora została podzielona przez sąd.

Większość orzeczeń sądu w przedmiocie uwzględnienia skargi na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora bez nieuzasadnionej zwłoki zostało uznanych za zasadne przez prokuratora bezpośrednio przełożonego lub prokuratorów nadrzędnych. Przedstawioną w nadesłanych informacjach ocenę, w zdecydowanej większości, należało podzielić.

W przypadku stwierdzenia przewlekłości postępowania przez sąd, niezwłocznie podejmowano czynności zmierzające do wyeliminowania przyczyn i skutków zaistniałej zwłoki. W szczególności realizowano czynności procesowe zlecone przez sąd oraz inne, których przeprowadzenie skutkowało merytorycznym zakończeniem postępowania.

W przypadku zaistnienia, w ocenie wymienionych prokuratorów – poza powyższymi przyczynami – również przesłanek wskazujących na subiektywne, nieuzasadnione powody przewlekłości postępowania przygotowawczego, w każdej z takich spraw wdrożono postępowania służbowe, w wyniku których w uzasadnionych przypadkach przeprowadzono rozmowę dyscyplinującą, wymierzono prokuratorom kary porządkowe upomnienia lub wszczęto postępowania dyscyplinarne, które aktualnie pozostają w toku. W kilku przypadkach przeprowadzono narady służbowe, podczas których omówiono stwierdzone

nieprawidłowości i podjęto działania w celu uniknięcia ich w przyszłości. Ponadto sprawy, w których stwierdzono przewlekłość postępowania przygotowawczego, pozostające w toku, objęto zwierzchnim nadzorem służbowym.

Przyczynami stanowiącymi podstawę uznania przez sądy zasadności wniesionej skargi w 2012 r. były:

- znaczny upływ czasu pomiędzy wpływem zażalenia na postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania, a jego uwzględnieniem lub przekazaniem do sądu, nieprzekazanie zażalenia do sądu, długotrwałe wykonywanie czynności w postępowaniu międzyinstancyjnym,
- zaniechanie wyłączenia materiałów do odrębnego postępowania w przypadku zakończenia wątku sprawy dotyczącego jednego z podejrzanych, długotrwałe niewykonywanie czynności z udziałem podejrzanego lub w wątku dotyczącym podejrzanego w postępowaniu wielowątkowym i wieloosobowym,
- nieskuteczność czynności poszukiwania podejrzanego,
- nieskuteczność czynności przesłuchania świadka, brak weryfikacji okoliczności uniemożliwiających jego przesłuchanie,
- długotrwałe przerwy w wykonywaniu w sprawie czynności dowodowych, nierytmiczne wykonywanie czynności,
- nienależyty nadzór nad terminowością sporządzenia opinii, niepodjęcie czynności zmierzających do uzyskania opinii,
- niepodjęcie czynności procesowych w odniesieniu do wszystkich czynów stanowiących przedmiot zawiadomienia o przestępstwie, przedłużające się czynności sprawdzające,
- bezpodstawne zawieszenie postępowania przygotowawczego, brak decyzji w przedmiocie podjęcia zawieszono postępowania, pomimo ustania przyczyny zawieszenia,
- nieterminowe doręczenie stronie postanowienia kończącego postępowanie, brak takiego doręczenia,
- podejmowanie czynności dowodowych niemających znaczenia dla rozstrzygnięcia, przy zaniechaniu innych czynności, pozwalających na szybkie rozstrzygnięcie sprawy.

Prokuratura Generalna monitoruje skargi na przewlekłość postępowania przygotowawczego od czasu objęcia ustawą postępowania przygotowawczego prowadzonego lub nadzorowanego przez prokuratora, tj. od dnia 1 maja 2009 r. Szczegółowa analiza

informacji dotyczących wniesionych i rozpoznanych, w danym okręgu apelacji, skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego oraz ocena zasadności orzeczeń wydanych w przedmiotowych sprawach realizowana jest dwa razy w roku (w skali I półrocza i w skali całego roku).

Mając na uwadze wyniki statystyczne dotyczące skarg na przewlekłość postępowania w I półroczu 2012 r., tj. zwiększenie się - w stosunku do analogicznego okresu w roku poprzednim- liczby skarg na przewlekłość postępowania przygotowawczego uwzględnionych przez sąd oraz powtarzające się przyczyny stanowiące podstawę uznania zasadności wniesionej skargi, Prokurator Generalny polecił podległym prokuratorom zwrócić uwagę w prowadzonych i nadzorowanych postępowaniach przygotowawczych szczególnej uwagi na:

- konieczność niezwłocznego rozpoznania zażalenia na postanowienie o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, a w przypadku jego nieuwzględnienia, niezwłocznego przekazania zażalenia z aktami sprawy do właściwego sądu,
- koncentrację czynności prowadzonych w postępowaniu międzyinstancyjnym,
- analizę prowadzonych spraw pod kątem zasadności wyłączenia materiałów do odrębnego postępowania, w przypadku zakończenia i merytorycznego rozstrzygnięcia danego wątku sprawy, w tym wątku dotyczącego jednego z podejrzanych,
- bieżący nadzór nad zawieszonym postępowaniem, w szczególności weryfikację czynności poszukiwania podejrzanego, niezwłoczne podejmowanie decyzji o podjęciu zawieszono postępowania w przypadku ustania przyczyny zawieszenia,
- nadzór nad terminowością sporządzenia opinii i pracą biegłego, używanie dostępnych prawem środków zmierzających do zdyscyplinowania biegłego,
- przestrzeganie terminów do przeprowadzenia czynności sprawdzających,
- należyty nadzór nad postępowaniem przygotowawczym prowadzonym przez inne organy, w tym Urzędy Kontroli Skarbowej.

Jednocześnie Prokurator Generalny podtrzymał wcześniej wydane polecenie, aby każda sprawa, w której została złożona skarga na przewlekłość postępowania przygotowawczego została zbadana przez prokuratora bezpośrednio przełożonego i prokuratora nadrzędnego, pod kątem terminowości i prawidłowości czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie. Polecił, w przypadku ustalenia, że długotrwałość postępowania przygotowawczego, nie była uwarunkowana charakterem sprawy i stopniem jej faktycznej lub prawnej zawichości lecz nieuzasadnioną

zwłoką w dokonywaniu poszczególnych czynności procesowych lub podjęciu decyzji oraz innymi przesłankami wskazującymi na nieuzasadnione powody przewlekłości postępowania przygotowawczego, wdrożenie w każdej takiej sprawie postępowania służbowego.

Przedstawione wyżej wyniki statystyczne dotyczące skarg na przewlekłość postępowania wskazują, iż w II półroczu 2012 r. zdecydowanie zmniejszyła się liczba uwzględnionych skarg na przewlekłość, co pozwoliło na uzyskanie najlepszego, od czasu wejścia w życie ustawy, wskaźnika procentowego skarg uwzględnionych w stosunku do rozpoznanych.

Dla oceny pracy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury znaczenie ma również liczba spraw o odszkodowanie za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie.

Inną kategorię spraw, związanych również z roszczeniami o odszkodowanie, stanowią wnioski kierowane do sądu na podstawie ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.).

W 2012 r. zarejestrowano we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury łącznie – 2 365 tego rodzaju spraw. Ogółem rozpoznano przez sąd 2 154 takie sprawy i prawomocnie zasądzone na rzecz wnioskodawców łącznie 25 963 269 zł, w tym z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia za niesłuszne skazanie i tymczasowe aresztowanie lub zatrzymanie – 13 128 146 zł oraz 12 835 123 zł z tytułu odszkodowania i zadośćuczynienia przyznanego na podstawie cyt. ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego. Odnotować trzeba, iż w 2011 r. wysokość zasądzonych kwot była o 5 378 037 zł wyższa i wynosiła 31 341 306 zł.

W 2012 roku sądy uwzględniły zażalenia 73 osób (w 2011 roku – 45 osób) na zatrzymanie przez Policję w trybie art. 244 k.p.k.:

- w apelacji białostockiej – 9 osób;
- w apelacji gdańskiej – 5 osób;
- w apelacji katowickiej – 5 osób;
- w apelacji krakowskiej – 3 osób;
- w apelacji lubelskiej – 3 osób;
- w apelacji łódzkiej – 0;
- w apelacji poznańskiej – 14 osób;
- w apelacji rzeszowskiej – 1 osoby;

- w apelacji szczecińskiej – 2 osób;
- w apelacji warszawskiej – 18 osób;
- w apelacji wrocławskiej – 13 osób.

W żadnej z jednostek organizacyjnych prokuratury w 2012 r. nie odnotowano uwzględnionych zażaleń na zatrzymania dokonane przez Straż Graniczną, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralne Biuro Antykorupcyjne czy Żandarmerię Wojskową.

Po przeprowadzeniu stosownych badań w jednostkach organizacyjnych prokuratury stwierdzono, że nadzór nad zasadnością, legalnością i prawidłowością zatrzymań osób w postępowaniu przygotowawczym przez Policję i inne organy jest realizowany zgodnie z wymogami przepisów Rozdziału 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i polega na:

- żądaniu od Policji i innych organów niezwłocznego zawiadomienia właściwego prokuratora dyżurującego o każdym przypadku zatrzymania osoby poprzez przekazanie bezpośrednio lub za pośrednictwem faksu protokołu z tej czynności,

- bieżącym analizowaniu protokołów zatrzymań pod kątem istnienia przesłanek, o których mowa w § 190 cyt. wyżej Regulaminu (istnienie przesłanek z art. 244 § 1 k.p.k., przestrzeganie terminów określonych w art. 248 § 1 i 2 k.p.k., proporcjonalność czasu zatrzymania do potrzeb postępowania, przestrzeganie uprawnień zatrzymanego, prawidłowość udokumentowania zatrzymania i związanych z nim czynności w aktach głównych sprawy),

- badaniu, czy niezwłocznie po zatrzymaniu osoby zebrano niezbędne dane i wykonano czynności w celu podjęcia decyzji w przedmiocie zwolnienia osoby zatrzymanej albo wystąpienia z wnioskiem o zastosowanie środka zapobiegawczego,

- stwierdzone uchybienia były przedmiotem pism instrukcyjnych oraz przekazywanych na bieżąco uwag przełożonym policjantów i omawiane na naradach służbowych z Policją.

W sprawach, w których sąd uznał za zasadne zażalenie na zatrzymanie co do istoty, nie kwestionując jednocześnie jego legalności i prawidłowości – nie podejmowano działań dyscyplinujących. Nie podejmowano też środków dyscyplinujących wobec osób dopuszczających się stwierdzonych przez sąd nieprawidłowości przy zatrzymaniu osoby, w sytuacji, gdy prokurator wyraził odmienną od sądu ocenę przesłanek zatrzymania – 31 przypadków.

Prokurator wystąpił do właściwych komendantów Policji o podjęcie środków dyscyplinujących wobec osób winnych stwierdzonych przez sąd uchybień w 7 sprawach.

Najczęściej prokurator informował przełożonych funkcjonariuszy Policji dokonujących zatrzymania o decyzji sądu, polecając podjęcie stosownych działań służbowych mających na celu wyeliminowanie podobnych zdarzeń w przyszłości, omawiał ujawnione przez sąd nieprawidłowości podczas narad służbowych z udziałem przedstawicieli kierownictwa właściwych komend Policji, przekazywał do wiadomości i stosowania funkcjonariuszom Policji uwagi dotyczące zasadności, legalności i prawidłowości stosowania instytucji zatrzymania.

W związku z inicjatywą prokuratora właściwy komendant Policji przeprowadził postępowanie wyjaśniające w 3 sprawach,

- w 1 sprawie skutkiem było upomnienie funkcjonariusza,
- 2 postępowania pozostają w toku.

W 9 sprawach prokurator zainicjował postępowanie sprawdzające w kierunku czynu z art. 231 § 1 k.k.:

- 1 zakończyło się odmową wszczęcia śledztwa,
- 4 zakończyły się postanowieniem o umorzeniu postępowania na podst. art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa,
- 4 sprawy pozostają w toku.

Niezależnie od sprawowania bieżącego nadzoru nad prawidłowością zatrzymań, prokuratorzy z apelacji poznańskiej przeprowadzili w jednostkach Policji okresowe kontrole dokumentacji dotyczącej zatrzymań. W obszarze właściwości Prokuratury Okręgowej w Koninie przeprowadzono w 2012 r. 3 kontrole w policyjnych izbach zatrzymań. W wyniku tych kontroli w 2012 r. nie stwierdzono niezasadnych zatrzymań.

Nadzór nad wykonywaniem postanowień o tymczasowym aresztowaniu oraz innych decyzji o pozbawieniu wolności pozostaje w szczególnym zainteresowaniu prokuratorów referentów spraw oraz kierownictwa jednostek prokuratury. Kierownicy jednostek organizacyjnych prokuratury w ramach nadzoru służbowego badają terminowość i merytoryczną zasadność kierowanych wniosków o zastosowanie i przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania oraz praktykę odwoławczą w tym przedmiocie. Bieżącej analizie poddawana jest prawidłowość, zasadność oraz aktualność podstaw prawnych stosowania tymczasowego aresztowania. Decyzje sądu o nieuwzględnieniu wniosków

o zastosowanie tymczasowego aresztowania lub jego uchyleniu podlegają badaniu przez bezpośredniego przełożonego lub jego zastępcę pod kątem zaskarżenia.

Postępowania przygotowawcze, w których stosowany jest środek zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania, pozostają pod wzmożonym wewnętrznym nadzorem służbowym, w ramach którego zwracana jest uwaga na terminowość wykonywania czynności postępowania, ich koncentrację, zachowanie terminów do skierowania wniosku o ewentualne przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania oraz na bieżąco oceniane jest istnienie przesłanek ustawowych do dalszego stosowania tymczasowego aresztowania.

Sprawy takie cyklicznie badane są także w ramach kontroli służbowej oraz obejmowane są zwierzchnim nadzorem służbowym, zwłaszcza wówczas gdy tymczasowe aresztowanie stosowane jest przez dłuższy okres czasu.

Na bieżąco prokuratorzy reagują na informacje uzyskiwane od podejrzanych i ich obrońców, osób najbliższych oraz administracji aresztów śledczych, wskazujące na możliwość zaistnienia okoliczności z art. 259 k.p.k. W szczególności zlecane są wywiady kuratorów sądowych, badania lekarskie przez służbę zdrowia w aresztach bądź zewnętrzne placówki medyczne, zasięgane są opinie biegłych o stanie zdrowia osób pozbawionych wolności oraz zlecane są inne czynności procesowe weryfikujące podnoszone okoliczności faktyczne.

Po ujawnienia okoliczności wskazujących na zbędność dalszego stosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, podejmowane są niezwłocznie decyzje o zmianie tego środka zapobiegawczego lub jego uchyleniu.

W przypadku uzyskania informacji o nieprawidłowościach związanych w wykonywaniem tymczasowego aresztowania na terenie jednostki penitencjarnej żądane są wyjaśnienia od kierownictwa takiej jednostki. W razie zaistnienia potrzeby kierowane są pisma o wzmożenie nadzoru nad osadzonym, a w przypadkach zagrożenia ze strony innych osadzonych zapewnienie jego izolacji, jak też podejmowane są decyzje o zmianie miejsca osadzenia. Nie można tu jednak tracić z pola widzenia treści art. 7 k.k.w. określającego właściwość sądu do rozpoznania skarg. Również w przypadku złożenia przez osobę pozbawioną wolności zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa na jego szkodę każdorazowo takie zawiadomienie podlega procesowemu rozpoznaniu.

Prokurator prowadzący lub nadzorujący postępowanie przygotowawcze, w którym wobec podejrzanego stosowane jest tymczasowe aresztowanie, zgodnie z przepisami Kodeksu karnego wykonawczego zajmuje też stanowisko odnośnie do uprawnień tymczasowego aresztowanego np. do korzystania przez osadzonego z wyżywienia, środków leczniczych

i higieny otrzymywanych spoza aresztu śledczego. Jedynie w przypadku istnienia potrzeby zagwarantowania prawidłowego toku postępowania prokurator podejmuje decyzję o odmowie lub ograniczeniu możliwości skorzystania przez tymczasowo aresztowanego z przysługujących mu uprawnień.

Ze szczególną uwagą prokuratorzy podchodzą również do kwestii związanych z kontaktami osób tymczasowo aresztowanych z najbliższymi zarówno w formie listowej (korespondencja przekazywana jest bez zbędnej zwłoki), jak i poprzez udzielanie zezwoleń na widzenie. Korespondencja określona w przepisie art. 217b § 2 k.k.w. nie podlega cenzurze.

Prokurator prowadzący postępowanie udziela zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym, cenzuruje jego korespondencję od osób prywatnych, udziela zgody na ewentualne podjęcie przez podejrzanego pracy. W sprawach, w których tymczasowe aresztowanie stosowane jest wobec wielu podejrzanych i w których zachodzi podejrzenie matactwa lub uzgadniania między podejrzanymi wersji zdarzenia, prokurator powiadamia o tym administrację aresztu śledczego lub zakładu karnego, w którym osadzeni są podejrzani i w razie konieczności wnioskuje o zawarcie wpisu o stosowaniu instytucji wzajemnej izolacji podejrzanych w jednej sprawie.

W jednostkach organizacyjnych prokuratury egzekwowany był obowiązek wynikający z § 204 i § 205 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. O każdym przypadku tymczasowego aresztowania, którego czas trwania przekroczył 9 miesięcy, prokurator okręgowy zawiadamiał prokuratora apelacyjnego, a o każdym przypadku przedłużenia tymczasowego aresztowania na okres powyżej roku prokurator apelacyjny zawiadamiał Prokuratora Generalnego, wskazując jednocześnie przewidywany termin zakończenia postępowania. Prokuratorzy Wydziałów III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym prokuratur apelacyjnych monitorowali bieg postępowań przygotowawczych, ustalając przyczyny ich niezakończenia i powody dalszego stosowania najsurowszego środka zapobiegawczego.

Nadzór nad stosowaniem tymczasowego aresztowania prowadzony jest również podczas badań aktowych postępowań prowadzonych przez asesora (w związku z ich okresową oceną) oraz lustracji i wizytacji poszczególnych jednostek prokuratury, badane są także przypadki uchylenia tymczasowego aresztowania w wyniku wniesionego środka odwoławczego.

Kwestia prawidłowości i terminowości sporządzania wniosków w przedmiocie tymczasowego aresztowania i przedłużania tymczasowego aresztowania jest od kilku lat przedmiotem monitorowania w apelacji gdańskiej. Sprawy, w których stosowany jest środek

zapobiegawczy w postaci tymczasowego aresztowania badane są przez prokuratorów rejonowych lub ich zastępców. Nadto analizowany jest każdy przypadek zakończenia postępowania przygotowawczego postanowieniem o jego umorzeniu przeciwko podejrzanemu, wobec którego stosowano tymczasowe aresztowanie, a także każda sprawa, która zakończyła się wyrokiem uniewinniającym oskarżonego tymczasowo aresztowanego.

Prokuratura Okręgowa w Przemyślu przeprowadziła badanie wykonywania postanowień prokuratorów o uchyleniu tymczasowego aresztowania, sposobu ich przekazywania jednostkom penitencjarnym oraz terminowości ich realizacji. Miało ono na celu ustalenie zgodności dat nakazów zwolnienia z datami ich faktycznego wykonania przez jednostki penitencjarne. Badaniu poddano 15 spraw prokuratur rejonowych, w których uchylono tymczasowe aresztowanie. Analiza nie wykazała żadnych nieprawidłowości, we wszystkich przypadkach tymczasowo aresztowani opuścili jednostki penitencjarne w dniu wydania nakazu zwolnienia.

Prokuratura Okręgowa w Krośnie przeprowadziła w 2012 r. lustrację postępowań, w których prokurator wystąpił do sądu z wnioskiem o zastosowanie tymczasowego aresztowania i w tym przypadku nie stwierdzono nieprawidłowości.

W odniesieniu do obserwacji w zakładach leczniczych zwracana była uwaga na konieczność przestrzegania uregulowań wynikających z przepisu art. 203 k.p.k. i § 172 cyt. Regulaminu.

Natomiast w przypadku osób odbywających karę pozbawienia wolności w zakładach karnych i aresztach śledczych, prokuratorzy brali udział w posiedzeniach sądu penitencjarnego, składając stosowne wnioski i zajmując stanowiska co do kwestii związanych z rozpatrzeniem przedmiotu posiedzenia, a następnie oceniali zasadność orzeczenia sądu i zaskarżali rozstrzygnięcia, które uznano za wadliwe lub niesłuszne, zgodnie z uregulowaniem zawartym w § 353 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Nadzór służbowy w prokuraturach apelacyjnych i prokuraturach okręgowych jest wykonywany w sposób zgodny z unormowaniami zawartymi w Oddziale 3 Rozdziału 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i stosownie do treści § 74-86 jest on realizowany poprzez wewnętrzny nadzór służbowy, zwierzchni nadzór służbowy i kontrolę służbową.

W ramach wewnętrznego nadzoru służbowego właściwi prokuratorzy (bezpośrednio przełożeni i zwierzchnicy służbowi) zapoznają się z materiałami prowadzonych postępowań, przyjmują referaty o przebiegu postępowań w poszczególnych sprawach, udzielają wskazówek, a w razie potrzeby wydają polecenia dotyczące prowadzenia postępowań przy uwzględnieniu unormowań zawartych w art. 8 ust. 1 i 2 oraz art. 8a ustawy o Prokuraturze. Związane są one głównie z terminowością realizowanych w sprawie czynności. Nadto dokonują analiz prawidłowości realizacji zadań służbowych i obciążenia pracą poszczególnych prokuratorów. Analizując materiał dowodowy prowadzonych postępowań, zwracano uwagę zwłaszcza na zapewnienie gwarancji procesowych stron postępowania, prawidłowość i celowość wydawanych postanowień, minimalizację kosztów postępowań, prawidłową kwalifikację prawną czynów, zasadność stosowania środków zapobiegawczych oraz prawidłowość formułowania wniosków o zastosowanie środków zabezpieczających, właściwą koncentrację czynności procesowych, prawidłowość i zasadność decyzji końcowych.

Podstawowe kierunki sprawowanego przez prokuratury apelacyjne i okręgowe nadzoru, to:

- nadzór procesowy związany z przedłużaniem śledztw prowadzonych w jednostkach podległych,
- nadzór instancyjny,
- zwierzchni nadzór służbowy nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi w jednostkach podległych,
- badania aktowe (z urzędu lub na wniosek) toczących się lub zakończonych postępowań przygotowawczych,
- podejmowanie rozstrzygnięć w trybie § 122 ust. 5 Regulaminu,
- opracowywanie wniosków w trybie art. 328 § 1 k.p.k.,
- monitorowanie określonych kategorii postępowań przygotowawczych.

Decyzje o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego podejmowali kierownicy jednostek lub ich zastępcy, przy czym podstawę podjęcia decyzji w tym zakresie stanowiły bądź to informacje przekazywane w trybie § 81 ust. 1 Regulaminu, bądź też informacje własne wynikające np. z faktu rozpoznawania wniosku o przedłużenie czasu trwania śledztwa. Wdrożenie zwierzchniego nadzoru służbowego następowało z reguły z inicjatywy prokuratora nadrzędnego, sporadycznie z takim wnioskiem występowali kierownicy jednostek prowadzących lub nadzorujących postępowanie przygotowawcze.

W 2012 roku w Wydziałach Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym prokuratur apelacyjnych i okręgowych zarejestrowano łącznie 6 963 sprawy karne, o 100 spraw mniej niż w 2011 roku, z których 3 727 zostało objętych zwierzchnim nadzorem służbowym, co stanowi 53,5% spraw zarejestrowanych w Wydziałach Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym i 0,32% wszystkich spraw karnych zarejestrowanych w 2012 roku w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

Nazwa jednostki	Liczba spraw zarejestrowanych w rejestrze Dsn	Liczba spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym	Wskaźnik spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym do spraw z Dsn
Prokuratura Apelacyjna w Warszawie	155	42	27,1%
Prokuratury Okręgowe	814	455	55,9%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie	969	497	51,3%
Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku	97	38	39,2%
Prokuratury Okręgowe	770	622	80,8%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku	867	660	76,1%
Prokuratura Apelacyjna w Gdańsku	138	50	36,2%
Prokuratury Okręgowe	575	190	33,0%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku	713	240	33,7%
Prokuratura Apelacyjna w Katowicach	119	50	42,0%
Prokuratury Okręgowe	508	256	50,4%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach	627	306	48,8%
Prokuratura Apelacyjna w Krakowie	90	8	8,9%
Prokuratury Okręgowe	532	270	50,8%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie	622	278	44,7%
Prokuratura Apelacyjna w Lublinie	77	23	29,9%
Prokuratury Okręgowe	523	363	69,4%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie	600	386	64,3%
Prokuratura Apelacyjna w Łodzi	94	26	27,7%
Prokuratury Okręgowe	487	260	53,4%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi	581	286	49,2%
Prokuratura Apelacyjna w Poznaniu	106	48	45,3%
Prokuratury Okręgowe	411	193	47,0%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Poznaniu	517	241	46,6%
Prokuratura Apelacyjna w Rzeszowie	44	0	0,0%
Prokuratury Okręgowe	234	147	62,8%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie	278	147	52,9%
Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie	84	29	34,5%
Prokuratury Okręgowe	366	204	55,7%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie	450	233	51,8%
Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu	97	42	43,3%
Prokuratury Okręgowe	642	411	64,0%
Okręg Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu	739	453	61,3%
Ogółem - kraj	6 963	3 727	53,5%

Spadek liczby spraw objętych zwierzchnim nadzorem służbowym przez prokuratora nadrzędnego jest konsekwencją zmian wprowadzonych ustawą z dnia 9 października 2009 r. o zmianie ustawy o prokuraturze oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1375), które ograniczyły zakres nadzoru służbowego, eliminując przepisy zezwalające na

wydawanie poleceń co do treści czynności procesowych i wzmacniając niezależność prokuratora, a także zmian wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296), dotyczących konsultacyjnego charakteru tego nadzoru.

Podstawowym kryterium decydującym o objęciu sprawy zwierzchnim nadzorem służbowym była duża waga postępowania ze względu na rodzaj zdarzenia, charakter, skutki lub społeczny oddźwięk oraz zawilość, wynikająca z przyczyn o charakterze przedmiotowym (rozmiar i charakter działalności przestępczej, skomplikowana problematyka natury prawnej bądź faktycznej będącej istotą postępowania), jak i podmiotowym (wielość sprawców, pokrzywdzonych), rzutujących na długotrwałość postępowania, a także czas trwania tymczasowego aresztowania.

Decyzje w tym przedmiocie podejmowane są każdorazowo w oparciu o analizę:

- informacji prokuratorów rejonowych i okręgowych o wszczęciu śledztwa w sprawach dużej wagi z uwagi na rodzaj i charakter czynów i ich skutki oraz w sprawach zawitych;

- akt śledztw przekazywanych do prokuratorów nadrzędnych z wnioskiem o przedłużenie okresu ich trwania na czas powyżej roku;

- akt spraw, w których strona złożyła skargę na przewlekłość postępowania, ze szczególnym uwzględnieniem skarg w trybie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 roku o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki;

- spraw badanych w trybie § 84 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;

- doniesień medialnych i meldunków policyjnych. Przy podejmowaniu tego rodzaju decyzji uwzględniane są obowiązujące w tym zakresie zalecenia Prokuratury Generalnej.

Biorąc powyższe kryteria pod uwagę, zgodnie ze stosownymi zarządzeniami prokuratorów okręgowych i prokuratorów apelacyjnych zwierzchnim nadzorem służbowym obejmowano:

- przestępstwa podlegające właściwości sądu okręgowego;
- przestępstwa stanowiące sygnał powstawania nowych form przestępczości, w tym zorganizowanej;

- przestępstwa związane z procesem przekształceń własnościowych, w tym wnoszenia majątku państwowych osób prawnych do spółek prawa handlowego oraz przestępstwa w sektorze bankowym, zwłaszcza popełnione na szkodę klientów banku;

- przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, w tym w sprawach wypadków przy pracy zbiorowych, ze skutkiem śmiertelnym lub skutkujących obrażeniami ciała, o jakich mowa w art. 156§1 k.k.;

- przestępstwa popełnione przez sędziów, prokuratorów, kuratorów, komorników sądowych, funkcjonariuszy Policji, służb specjalnych lub innych organów uprawnionych do prowadzenia postępowań przygotowawczych, w tym wszystkie postępowania dotyczące użycia przez nich broni palnej skutkującego zgonem lub uszkodzeniem ciała popełnione przez funkcjonariuszy publicznych lub osoby pełniące funkcje publiczną wskazane w art. 228 § 1-5 k.k.;

- przestępstwa popełnione na szkodę funduszy Unii Europejskiej, oraz przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków europejskich;

- przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu, w tym w szczególności określone w art. 296 k.k., art. 296a § 4 k.k., art. 299 k.k., oraz mające związek z tzw. działalnością parabankową, nielegalnym obrotem paliwami, złomem stali i metali kolorowych oraz wyrobami tytoniowymi;

- przestępstwa popełnione na tle rasowym, z motywów antysemitycznych i ksenofobicznych;

- przestępstwa tzw. handlu ludźmi;

- przestępstwa przeciwko środowisku;

- przestępstwa w sprawach zgonów osadzonych w zakładach karnych, policyjnych izbach zatrzymań, aresztach deportacyjnych oraz w izbach wytrzeźwień, nadto w sprawach znęcania się nad pozbawionymi wolności;

- przestępstwa przeciwko cudzoziemcom oraz o przestępstwa, wskutek których cudzoziemcy ponieśli śmierć lub ciężkie obrażenia ciała;

- przestępstwa związane z odpowiedzialnością za błąd w sztuce lekarskiej;

- przestępstwa z Rozdziału XX Kodeksu karnego popełnione na szkodę małoletnich oraz z art. 207 § 2 k.k., których ofiarą jest małoletni;

- przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii;

- przestępstwa związane z zaginięciem akt sądowych lub prokuratorskich;

- przestępstwa związane z obrotem i użytkowaniem kart płatniczych.

Kolejna kategoria postępowań, w których wdrażany był zwierzchni nadzór służbowy, to pozostające w toku sprawy, w których sąd uwzględnił skargę na przewlekłość

postępowania oraz postępowania długotrwałe. Zwierzchni nadzór służbowy wdrażany był także w sprawach, w których Prokurator Generalny wydał postanowienie w trybie art. 328 k.p.k.

Obowiązki w ramach wykonywanego zwierzchniego nadzoru służbowego prokuratorzy realizowali przede wszystkim poprzez cykliczną analizę akt głównych i podręcznych. Analiza ta dokonywana była przede wszystkim w jednostkach, w których prowadzone były postępowania, a w prokuraturze nadrzędnej w przypadkach wnioskowania o przedłużenie okresu trwającego śledztwa, czy też rozpoznawania zażaleń na decyzje prokuratora prowadzącego postępowanie przygotowawcze, w przypadkach określonych w ustawie.

Za istotną z punktu widzenia organizacji pracy uznać należy wprowadzoną zasadę cyklicznego, bezpośredniego kontaktu prokuratora wykonującego zwierzchni nadzór służbowy z prokuratorem referentem w jednostce organizacyjnej, w której prowadzone jest postępowanie. Wprowadzony system regularnych wyjazdów/wyjść kontrolno-instruktażowych do prokuratur rejonowych umożliwił prokuratorom nadrzędnym, sprawującym nadzór, osobiste i częste zapoznawanie się z aktami spraw, a przez to posiadanie aktualnej wiedzy o stanie sprawy, sposobie jej prowadzenia, planowanych czynnościach oraz trudnościach i problemach pojawiających się na danym etapie postępowania. Podczas wizyt w poszczególnych prokuraturach rejonowych przyjmowane były też referaty o przebiegu spraw, jak również odbywały się narady służbowe z udziałem kierujących danymi jednostkami organizacyjnymi, będących bezpośrednimi przełożonymi prokuratorów referentów. Przedmiotem narad był przebieg postępowań oraz problematyka jakości nadzoru prokuratorowskiego nad postępowaniem. Regularne wyjazdy kontrolno-instruktażowe umożliwiły prokuratorom prowadzącym lub nadzorującym sprawy częste i swobodne korzystanie z konsultacji, w szczególności co do zakresu i kierunku postępowania oraz efektywnego wykonywania czynności procesowych.

Kolejną formą realizowania obowiązków w zakresie sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego było przyjmowanie referatów od prokuratorów prowadzących lub nadzorujących postępowanie przygotowawcze, omawianie przebiegu postępowania, a także bieżące konsultowanie pojawiających się w sprawie problemów natury prawnej, czy faktycznej.

W ramach nadzoru udzielano ustnych i pisemnych konsultacji prokuratorom referentom oraz występowano z pismami instrukcyjnymi zawierającymi sugestie co do konieczności wyjaśnienia wskazywanych okoliczności lub podjęcia określonych działań, a także dotyczące

zagadnień prawnych wyłaniających się w toku prowadzenia postępowań przygotowawczych. Wydawane w sprawach, w których wdrożono zwierzchni nadzór służbowy decyzje podlegały ocenie prokuratorów wyznaczonych do jego sprawowania i to zarówno w odniesieniu do decyzji incydentalnych, jak i końcowych decyzji merytorycznych. W trakcie sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego oceniane były kwestie związane z prawidłowością m.in. stosowania środków zapobiegawczych oraz poprawnością realizowania uprawnień procesowych stron i innych uczestników postępowania. Analizowane były także decyzje związane z powoływaniem bądź odstępowaniem od powołania w sprawie biegłych, przedłużaniem czasu trwania postępowania przygotowawczego oraz terminowości realizacji zaplanowanych czynności procesowych. Ustalenia czynione w toku sprawowania nadzoru dokumentowano w formie załączanych do akt notatek urzędowych lub zapisków służbowych, nanoszonych w kartach nadzoru lub w stosownym miejscu na ich obwołucie, bądź kopii decyzji przesłanej do akt nadzorczych. Do akt zwierzchniego nadzoru służbowego dołączano kserokopie ważnych, koniecznych decyzji, takich jak: postanowienia o przedłużeniu okresu śledztwa, plany czynności śledczych, postanowienia o przedłużeniu okresu stosowania tymczasowego aresztowania.

Bieżące i częste konsultowanie spraw, nawet telefonicznie, z prokuratorem nadzorującym ułatwia prokuratorom prowadzenie postępowań, zwłaszcza w obliczu ich znacznego obciążenia innymi sprawami. Swoisty wymiar posiada ukierunkowywanie ze strony nadzorujących w zakresie orzecznictwa i doktryny, analizy orzeczeń przydatnych w danym postępowaniu, oceny ich zastosowania do konkretnej sprawy, dokonywania doboru biegłych, czy też oceny projektów postanowień o powołaniu biegłych i proponowanych kosztów opiniowania. Nie ulega wątpliwości, że zalecenia i opinie wydane w toku czynności nadzorczych mogą wpływać korzystnie na podniesienie umiejętności zawodowych referenta sprawy, poza oczywistymi korzyściami dla sprawności i poziomu merytorycznego postępowania. Zakres oddziaływania czynności nadzorczych w praktyce jest na ogół niełatwy do wymierzenia. Z obserwacji praktyki można wyprowadzić jednak wniosek, że przeważająca część prokuratorów, zwłaszcza młodszych, poważnie traktuje przekazywane zalecenia metodyczne, oceny i opinie prawne. Prowadzi to do sukcesywnego podnoszenia poziomu postępowań przygotowawczych prowadzonych w trudniejszej kategorii spraw oraz do usprawniania umiejętności zawodowych prokuratorów. Poza tym uwzględniane zalecenia i opinie powodują konkretne zmiany w toku nadzorowanych śledztw.

Prokuratorzy nadzorujący postępowania odnotowali również przypadki telefonicznych konsultacji z naczelnikami wydziałów śledczych w sytuacjach wymagających odpowiednio szybkiej reakcji.

W wypadku istotnych lub wielokrotnie powtarzających się nieprawidłowości, ujawnionych w wyniku sprawowanego zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami, były one omawiane podczas narad służbowych z kierownikami jednostek prokuratury.

Najczęściej stwierdzane nieprawidłowości i problemy pojawiające się w toku nadzorowanych postępowań to:

- przewlekłość postępowań, spowodowana brakiem koncentracji czynności oraz brakami w zakresie nadzoru służbowego nad pracą dochodzeniowo-śledczą funkcjonariuszy Policji (zbyt ogólne wytyczne udzielane funkcjonariuszom Policji przez prokuratora nadzorującego, zwłaszcza na wstępnym etapie postępowania),

- nieprawidłowe przeprowadzenie wstępnych czynności dowodowych, skutkujące niewłaściwym ukierunkowaniem śledztwa (niewłaściwe planowanie czynności śledczych, zwłaszcza ich zakresu lub kolejności realizacji oraz sił i środków niezbędnych do ich wykonania),

- niewłaściwa współpraca z powołanymi biegłymi (nienależyte zgromadzenie materiału do opiniowania i nieprawidłowe określenie konkretnych zagadnień wymagających wiedzy specjalistycznej i mających znaczenie dla wyjaśnienia istotnych okoliczności sprawy, które będą przedmiotem opiniowania oraz niestaranny wybór odpowiedniego i kompetentnego biegłego, długotrwałe gromadzenie dokumentacji niezbędnej do wydania opinii przez biegłego, zwłaszcza z zakresu księgowości i rachunkowości), co skutkowało konicznością uzupełniania opinii, a także długim czasem oczekiwania na przystąpienie do jej opracowania,

- długotrwałość postępowań wynikająca z nieterminowego opracowywania opinii przez powołanych biegłych, częste zmiany przez biegłych deklarowanych terminów sporządzenia opinii lub poszukiwania biegłych rzadkiej specjalności,

- nieprawidłowa ocena materiału dowodowego pod kątem wyczerpania znamion przestępstwa, nieprawidłowa kwalifikacja prawna czynów będących przedmiotem postępowania (problemy z formułowaniem zarzutów i ich kwalifikacją prawną),

- brak procesowego odniesienia się do wszystkich ujawnionych w toku postępowania okoliczności,

- przedwczesne, bez wykonania istotnych czynności, podejmowanie decyzji o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania (niewyczerpanie inicjatywy dowodowej i niewyjaśnienie istotnych okoliczności sprawy),

- nieprawidłowe pod względem formalnym i prawnym decyzje merytoryczne, w tym błędy w zakresie przyjmowania podstaw prawnych umorzenia, niewłaściwe uzasadnienia tych decyzji oraz pomijanie w zarządzeniach o doręczeniu postanowień osób, którym przysługuje status pokrzywdzonych,

- brak systematycznej weryfikacji podstaw zawieszenia postępowania (przedwczesne zawieszanie postępowań lub zbyt późne podejmowanie postępowań pozostających w zawieszeniu),

- uchybienia gwarancji procesowych stron (nieprawidłowe nieuznanie za pokrzywdzonego),

- odstąpienie od wykonania lub niewykonanie wszystkich zleconych przez sąd w trybie art. 330 § 1 k.p.k. czynności procesowych,

- brak wewnętrznego nadzoru służbowego ze strony bezpośrednich przełożonych (kierowników działów, prokuratorów rejonowych, naczelników wydziałów i prokuratorów okręgowych) oraz brak konsekwencji w egzekwowaniu prawidłowego wykonania wydanych przez nich zaleceń,

- nieskorzystanie z dostępnych środków międzynarodowej pomocy prawnej,

- zwłoka we wszczynaniu procedur incydentalnych w postaci poszukiwań międzynarodowych i europejskiego nakazu aresztowania oraz powolne kompletowanie materiału dowodowego niezbędnego do wdrożenia procedury ENA.

W niektórych kategoriach postępowań ujawniano specyficzne dla poszczególnych rodzajów przestępstw uchybienia, np. w sprawach o udaremnienie lub uszczuplenie zaspokojenia wierzyciela przez zagrożonego niewypłacalnością dłużnika, stwierdzono:

- nietrafną identyfikację podmiotu występku określonych w art. 300 k.k. w niektórych sprawach;

- wadliwą interpretację pojęcia „zagrożone zajęciem”, stanowiącego znamię występku z art. 300 § 2 k.k.;

- błędną kwalifikację czynów stanowiących przedmiot niektórych postępowań;

- nienależyte badanie przesłanek upadłości przedsiębiorców oraz brak ustaleń dotyczących terminu, w którym upadłość powinna być zgłoszona do sądu, jak też osób, na których obowiązek złożenia takiego wniosku ciążył;

- nienależyty poziom postępowań przygotowawczych w tych sprawach, brak odpowiedniego udziału w postępowaniu prokuratora i nienależyty nadzór prokuratora nad funkcjonariuszami Policji, którym powierzono prowadzenia postępowania;

Z kolei w sprawach o występki przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej problemem dla prowadzących te postępowania są następujące zagadnienia:

- rodzaj i zakres uprawnień przysługujących twórcy utworu, posiadaczom praw pokrewnych i licencjobiorcom;

- zakres przysługującej tym podmiotom ochrony prawnej oraz związany z tym zakres postępowania przygotowawczego w razie złożenia wniosku o ściganie przez niektórych tylko uprawnionych;

- identyfikacja pełnomocnika osoby fizycznej lub prawnej, który może skutecznie złożyć (cofnąć) wniosek o ściganie sprawcy występkę wnioskowego, określenie prawidłowej procedury „osobistego” złożenia wniosku przez osobę prawną albo przez inną jednostkę organizacyjną posiadającą zdolność prawną, a nawet ocena charakteru występkę (jako wnioskowego).

Ujawnione w toku wykonywania zwierzchniego nadzoru służbowego nieprawidłowości i mankamenty badanych postępowań przygotowawczych dotyczą w pierwszej kolejności szybkości postępowania, w tym koncentracji czynności procesowych. Tego właśnie typu krytyczne uwagi dominują w pismach instrukcyjnych kierowanych do podległych jednostek prokuratury. Kwestionując szybkość i dynamikę śledztwa, prokuratorzy sprawujący zwierzchni nadzór służbowy wielokrotnie dostrzegają bezpośredni związek stwierdzonych nieprawidłowości z takimi okolicznościami, jak: duże obciążenie prokuratorów wydziałów śledczych (zwłaszcza obsadą wokand), częste zmiany prokuratorów - referentów spraw, zmniejszona liczba funkcjonariuszy Policji kierowanych do pracy dochodzeniowo-śledczej.

Pojawiające się nieprawidłowości w przebiegu poszczególnych postępowań należy powiązać również z możliwościami technicznymi i finansowymi (istotnymi przy konieczności zasięgnięcia opinii specjalistycznych), jak też dynamiką zjawisk przestępczych, wymagającą stałego doskonalenia metod ich wykrywania i zwalczania, tak jak w przypadku przestępstw popełnionych przy użyciu Internetu, bankowych i transgranicznych.

W toku sprawowanego zwierzchniego nadzoru służbowego stwierdzono też występujące problemy nieleżące po stronie prokuratora, a negatywnie wpływające na bieg postępowania przygotowawczego:

- ciągle nierozwiązany problem biegłych – np. z zakresu rachunkowości, z zakresu zarządzania i ekonomiki przedsiębiorstwa, medyków sądowych (którzy poza ośrodkami uniwersyteckimi praktycznie nie działają, choć ich rola w należyтым badaniu zwłok, miejsca ich znalezienia oraz w poszukiwaniu i zabezpieczeniu śladów biologicznych do badania DNA jest nie do przecenienia), innych biegłych opiniujących w sprawach błędów lekarskich i wielu innych specjalności, których na danym terenie albo nie ma w ogóle, albo nie reprezentują odpowiedniego poziomu. Stan taki stwarza zagrożenie dla podstawowych celów i interesów postępowania przygotowawczego. Bez rozwiązania tego problemu trudno również realnie zakładać skrócenie czasu postępowania w niektórych grupach spraw,
- długotrwałe oczekiwanie na opinie biegłych, w szczególności z zakresu badań fonoskopijnych, księgowości, pisma ręcznego, z zakresu informatyki, fizykochemicznych oraz badań w sprawach o przestępstwa z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii,
- powracający stale problem ustalenia przyczyny zgonu i wydania karty zgonu, zwłaszcza w wypadku zgonu człowieka w miejscu publicznym, w okolicznościach nie uzasadniających podejrzenia przestępczego spowodowania śmierci, a to z powodu nierespektowania przez organy samorządu terytorialnego oraz przez lekarzy obowiązków określonych w art. 11 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych oraz przepisów rozporządzenia wykonawczego Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 3 sierpnia 1961 r. w sprawie stwierdzenia zgonu i jego przyczyny,
- trudności w bezzwłocznym doręczaniu administracji aresztu śledczego, zlokalizowanego w znacznej odległości od siedziby prokuratury, dokumentów stanowiących podstawę terminowego zwolnienia podejrzanego, po uchyleniu wobec niego przez prokuratora środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania.

Prokuratorzy wykonujący zwierzchni nadzór służbowy reagowali na ujawnione błędy i nieprawidłowości w sposób i w formie adekwatnej do wagi problemu.

Wykorzystywane sposoby reakcji na stwierdzone uchybienia konkretyzowały się w zaleceniu rozważenia i wykonania konkretnych czynności dowodowych, wykorzystania wskazanych źródeł dowodowych, poczynienia ustaleń co do istotnych okoliczności sprawy oraz zwróceniu uwagi na zaniedbania i nieprawidłowości śledztwa. Nadto formułowano zalecenia rozważenia wykonania czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k., o ile dojdzie do uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu, oraz pisemne informacje skierowane do prokuratorów bezpośrednio przełożonych o ujawnionych uchybieniach. Zwracano się

w takich przypadkach o wyjaśnienie przyczyn zaistniałej sytuacji oraz podjęcie działań mających na celu uniknięcie podobnych nieprawidłowości w przyszłości.

Ujawnione w wyniku zwierzchniego nadzoru służbowego błędy i nieprawidłowości w miarę możliwości omawiane były z prokuratorami prowadzącymi lub nadzorującymi postępowania, w miarę potrzeby ich ujawnienie sygnalizowano bezpośrednim przełożonym, co miało na celu doprowadzenie do usunięcia błędów lub nieprawidłowości oraz ewentualne wykorzystanie w tym celu kompetencji kierowniczych bezpośrednio przełożonego, względnie kompetencji wynikających ze sprawowanego wewnętrznego nadzoru służbowego. Innymi formami reakcji na stwierdzone uchybienia były adresowane do prokuratorów rejonowych czy okręgowych pisma informacyjno-instruktażowe w indywidualnych sprawach lub o charakterze uogólniającym, omawianie uchybień i nieprawidłowości podczas narad służbowych, jak również dobór tematyki szkoleń zawodowych. Ujawnione nieprawidłowości uwzględniane są przy planowaniu badań aktowych w harmonogramach działań wydziałów nadzoru na kolejny rok oraz w toku realizacji tzw. „zadań stałych”. Podejmowane były także decyzje o podjęciu lub wznowieniu postępowania przygotowawczego w trybie art. 328 k.p.k.

W przypadkach uchybień wskazujących na niewłaściwe wykonywanie obowiązków służbowych ze strony prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie, a także nieprawidłowości stanowiących oczywistą i rażącą obrazę prawa, zawiadamiano o tym właściwego przełożonego dyscyplinarnego i postulowano wdrożenie postępowania służbowego, a w szczególności:

- wdrożono postępowanie wyjaśniające wobec prokuratora, który dopuścił się beczynności w sprawie Prokuratury Rejonowej Białystok-Północ;

- w wyniku wykonywania czynności nadzoru i kontroli w związku z ujawnionymi poważniejszymi uchybieniami przeprowadzono w Prokuraturze Okręgowej w Bielsku Białej 3 postępowania wyjaśniające;

- w Prokuraturze Okręgowej w Katowicach również wdrożono służbowe postępowanie wyjaśniające, wobec stwierdzenia uchybień zaistniałych w sprawie Prokuratury Rejonowej w Bytomiu, w której Prokurator Generalny w trybie art. 328 § 1 k.p.k. uchylił prawomocną decyzję o umorzeniu, jako oczywiście niezasadną;

- w 2012 r. w łódzkim okręgu apelacyjnym zainicjowano ogółem 56 postępowań służbowych, w ramach, których przeprowadzone zostały z podległymi prokuratorami rozmowy ostrzegawczo-dyscyplinujące, w dwóch przypadkach wymierzono prokuratorowi karę porządkową upomnienia, w dwóch skierowano wnioski o wdrożenie postępowań

dyscyplinarnych, z których jedno jest w toku, w drugim wymierzona została kara dyscyplinarna upomnienia;

- w stosunku do jednego prokuratora prokuratury rejonowej Prokurator Okręgowy w Rzeszowie wymierzył karę porządkową upomnienia z powodu skierowania wniosku o przedłużenie czasu trwania tymczasowego aresztowania do niewłaściwego sądu oraz z powodu bezzasadnego zatrzymania świadka;

- w 6 sprawach, wobec stwierdzenia rażącej beczynności zawinionej przez prokuratora, będącej przyczyną nieuzasadnionej przewlekłości postępowania, co stanowiło oczywistą i rażącą obrazę przepisów prawa, o nieprawidłowościach tych powiadomiono Prokuratora Okręgowego w Koszalinie, na skutek czego wdrożone zostały postępowania służbowe wobec 4 osób;

- efektem krytycznych pism instrukcyjnych, niezależnie od przeprowadzonych rozmów dyscyplinujących, szkoleń i narad inicjowanych uwagami zawartymi w pismach Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu, prokuratorzy okręgowi tej apelacji, po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających sporządzili w 7 przypadkach wytknięcia w trybie art. 8 ust 7 ustawy o prokuraturze i wymierzyli kary porządkowe upomnienia na podstawie art. 72 ust 1 ustawy o prokuraturze. W 2 sprawach (w tym jednej zainicjowanej analizą akt dokonaną w Wydziale III Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu), Rzecznik Dyscyplinarny Prokuratury Apelacyjnej po przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego skierował do Sądu Dyscyplinarnego wnioski o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego.

Stwierdzić jednak należy, iż objęcie postępowań zwierzchnim nadzorem służbowym w znacznym stopniu wpływa również mobilizująco na prowadzących postępowania przygotowawcze, jak też na postawę prokuratora przed sądem. Pozostaje to szczególnie widoczne w protokołach rozpraw sądowych, odzwierciedlających aktywność prokuratorów w trakcie procesu.

Zauważyć należy, iż prokuratorzy prowadzący postępowania chętnie korzystają z pomocy prokuratorów wykonujących zwierzchni nadzór służbowy, doceniając kierowane uwagi oraz wskazówki, co nie oznacza, iż bezkrytycznie i w każdym przypadku podzielają sugerowane koncepcje. Niejednokrotnie wykorzystują znaczny bagaż doświadczeń prokuratorów z wydziałów nadzoru przy ustalaniu kar i środków karnych wnioskowanych w danych sprawach.

Wzorem lat ubiegłych zarówno w ocenie prokuratorów okręgowych, jak i kierownictwa prokuratur apelacyjnych efektywność zwierzchniego nadzoru służbowego w sprawach, w których jest on prawidłowo sprawowany, jest dużo większa niż nadzoru

wewnętrznego. Wynika to ze specyfiki tego nadzoru, polegającej na tym, że realizowane w jego wykonaniu czynności należą do podstawowych zadań prokuratorów z Wydziałów Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym, co daje im możliwość dogłębnego zapoznania się z aktami sprawy i ma bezpośrednie przełożenie na prawidłowe ukierunkowanie czynności dowodowych, wychwycenie sprzeczności i luk w materiale dowodowym, poziom postanowień o powołaniu biegłych, zarówno w ich warstwie merytorycznej, kompletności, jak i dobrze specjalności opiniujących, skuteczność i szybkość postępowań i prawidłowość kończących je decyzji.

Niemniej jednak dokonując oceny skuteczności zwierzchniego nadzoru służbowego, nie sposób pominąć, że na jej obniżenie niewątpliwie ma wpływ uregulowanie § 80 ust. 5 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Ogranicza ono uprawnienia prokuratora sprawującego zwierzchni nadzór służbowy do wystąpienia z pisemnym wnioskiem do prokuratora bezpośrednio przełożonego referenta sprawy o wydanie poleceń dotyczących prowadzenia postępowania (np. w odniesieniu do konieczności wywołania opinii, przesłuchania świadków). W przypadku nie podzielenia tej oceny przez prokuratora bezpośrednio przełożonego istnieje wprawdzie możliwość wydania poleceń dotyczących prowadzenia postępowań przez kierownika jednostki sprawującej nadzór, jednakże i te polecenia nie zawsze są realizowane.

Podkreślić należy, iż stosownie do § 80 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, zwierzchni nadzór służbowy ma tylko charakter konsultacyjny, co *de facto* uniemożliwia, poza przypadkiem z ust. 5 przywołanego przepisu, prawidłowe ukierunkowanie danego postępowania w sytuacji, gdy prokurator – referent nie przyjmuje do wiadomości przedstawionych argumentów. W jednej ze spraw o czyn z art. 148 § 1 k.k., w której prokurator nie podzielił stanowiska nadzorującego prokuratora dotyczącego braku podstaw do zakończenia postępowania umorzeniem, skierowano wniosek do Prokuratora Generalnego o uchylenie prawomocnie umorzonego postępowania w trybie art. 328 § 1 k.p.k., który został uwzględniony (apelacja szczecińska).

W wypadku ujawnienia w trakcie wykonywania zwierzchniego nadzoru służbowego nieprawidłowości w zakresie prowadzonych postępowań przygotowawczych mających charakter powtarzalny również w innych jednostkach niż prowadząca postępowanie, opracowywano pisma instruktażowe, przesyłane następnie do wszystkich podległych prokuratur, zwracając uwagę na konieczność wyeliminowania ich z bieżącej praktyki.

Ustalenia i uwagi poczynione przez prokuratorów sprawujących zwierzchni nadzór służbowy omawiane były na naradach wewnętrznych, ale także w trakcie narad prokuratora apelacyjnego z prokuratorami okręgowymi i rejonowymi z obszaru danej apelacji.

Z kolei kontrola służbowa realizowana była poprzez analizę akt spraw zarówno zakończonych, jak i pozostających w toku, w związku z wpływającymi interwencjami stron, obrońców, pełnomocników, ale także organizacji społecznych, samorządowych, instytucji państwowych oraz posłów i senatorów. Do powyższych form działania należy także zaliczyć analizy akt przeprowadzane w związku z rozpoznawaniem wpływających wniosków o podjęcie prawomocnie zakończonych postępowań (w trybie § 265 Regulaminu), czy wniosków o wzruszenie przez Prokuratora Generalnego prawomocnych decyzji o umorzeniu postępowania przeciwko osobie, ale także w związku z zajmowaniem stanowisk w odniesieniu do skarg składanych na przewlekłość postępowań przygotowawczych.

Czynności kontrolne realizowane były ponadto poprzez badania aktowe prowadzone w ramach realizacji zadań wymienionych w harmonogramie działań poszczególnych jednostek prokuratury. Wyniki badania akt zawierane były w sprawozdaniach, a wypływające z nich wnioski i uwagi przekazywane prokuratorom okręgowym, celem wykorzystania w bieżącej pracy.

Również rozpoznawanie zażaleń na składane środki odwoławcze (nadzór instancyjny) należy zaliczyć do swoistych form realizacji czynności z zakresu kontroli służbowej.

Podkreślenia wymaga, że sprawowanie nadzoru instancyjnego polega w praktyce na rozpoznawaniu środków odwoławczych składanych przez uprawnione osoby w odniesieniu do decyzji kończących wydanych wobec braku interesu społecznego w ściganiu z urzędu czynu ściganego z oskarżenia prywatnego, zażaleń złożonych w trybie art. 306 § 3 k.p.k., zażaleń na postanowienia w przedmiocie kosztów postępowania oraz w związku z odmową wyrażenia zgody na widzenie z tymczasowo aresztowanym.

Prowadzone są także analizy informacji nadsyłanych w trybie § 81 ust. 1 Regulaminu, w wyniku których bądź to zapadają decyzje o wdrożeniu zwierzchniego nadzoru służbowego lub też o okresowym uzyskiwaniu informacji o jego toku.

Działania nadzorcze wykonywane były także w następstwie realizacji zadań prokuratorów pełniących funkcje koordynatorów i konsultantów w zakresie określonych rodzajów przestępczości.

Zgodnie z przyjętym w jednostkach podziałem czynności, prokuratorzy w celu poprawy sprawności i efektywności prowadzonych postępowań przygotowawczych sprawowali monitoring i koordynowali ściganie określonych kategorii przestępstw. Rodzaj

monitorowanych kategorii spraw w niewielkim zakresie w poszczególnych okręgach był zróżnicowany i uzależniony od konkretnych potrzeb danej jednostki, determinowanych występowaniem na terenie jej właściwości określonego profilu przestępczości lub rodzajem i ilością sygnalizowanych przez podległe jednostki problemów, związanych z prowadzeniem tych postępowań. Zdecydowana jednak większość wskazanych poniżej kategorii spraw podlegała monitoringowi zarówno w prokuraturach okręgowych jak i w prokuraturach apelacyjnych.

Monitoring lub koordynacja prowadzone były w sprawach dotyczących m.in.:

- ścigania przestępstw popełnianych przez funkcjonariuszy i pracowników cywilnych Policji oraz Straży Granicznej,
- przestępstw korupcyjnych,
- odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów,
- przestępstw narkotykowych,
- nielegalnego wytwarzania wyrobów tytoniowych i obrotu tymi wyrobami,
- prania brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- przestępstw dotyczących pedofilii i pornografii dziecięcej,
- przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny,
- handlu ludźmi,
- przestępstw popełnianych podczas imprez masowych lub im towarzyszących,
- przestępstw popełnionych z wykorzystaniem wiadomości SMS oraz drogą elektroniczną,
- sposobu wykonania, w jednostkach prokuratury zaleceń zawartych w piśmie Prokuratora Generalnego z dnia 15.09.2011 r., sygn. PG II P 404/8/11, w przedmiocie podjęcia działań zmierzających do obniżenia kosztów związanych z zabezpieczeniem mienia,
- przestępczości dotyczącej nadużyć w obrocie paliwami,
- prawidłowości prawnokarnej oceny postępowań dotyczących funduszy unijnych, ze szczególnym uwzględnieniem określenia czynu będącego przedmiotem postępowania oraz jego kwalifikacji prawnej,
- przestępstw związanych z nadużyciami w obrocie paliwami, obrocie złodem i metalami kolorowymi,
- postępowań przygotowawczych przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, w tym w sprawach wypadków przy pracy ze skutkiem śmiertelnym lub skutkujących obrażeniami ciała, o jakich mowa w art. 156 § 1 k.k.,
- skarg na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym bez nieuzasadnionej zwłoki,

- przestępstw popełnianych z pobudek rasowych,

- spraw, w których skierowano do sądu subsydiarny akt oskarżenia w oparciu o art. 55 § 1 k.p.k. i w okresie od stycznia do końca sierpnia 2012 r. zapadły wyroki skazujące.

Stale monitorowanie tych spraw pozwala ocenić skalę zagrożeń danego rodzaju przestępczością, a także ułatwia wypracowanie sposobu i taktyki prowadzenia tychże postępowań, co w konsekwencji wpływa korzystnie na ich dynamizm oraz efektywne wyjaśnienie wszystkich okoliczności sprawy i trafne merytoryczne końcowe rozstrzygnięcie tych postępowań.

W 2012 roku w jednostkach prokuratur okręgowych przeprowadzono szereg badań na polecenie Prokuratora Generalnego, a w tym m.in.:

- badanie spraw, w których urzędy celne, skarbowe i kontroli skarbowej wnioskowały do podległych jednostek prokuratur o wydanie postanowień o zarządzeniu przeszukań lub o zatwierdzenie przeszukań przeprowadzonych w trybie art. 220 § 3 k.p.k. w prowadzonych przez siebie sprawach, w okresie 2011 r. i w I półroczu 2012 roku,

- badanie spraw, dotyczących nieuczciwych działań akwizytorów Telekomunikacji Novum, podających się za współpracowników Telekomunikacji Polskiej S.A. i podstępem nakłaniających do zawierania umów o świadczenie usług telekomunikacyjnych, pod pozorem zmiany marki handlowej TP S.A., prowadzonych w prokuraturach w okresie 2012 r., zakończonych postanowieniami o umorzeniu lub odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego, które nie podlegały zaskarżeniu i kontroli instancyjnej,

- badanie postępowań przygotowawczych, dotyczących nielegalnej dystrybucji i stosowania mączek mięsno-kostnych w żywieniu trzody chlewnej, drobiu i bydła, powodujących zagrożenie zdrowia i życia zwierząt, w rozumieniu art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 11.03.2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt i zwalczania chorób zakaźnych,

- badanie spraw prowadzonych na podstawie zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw polegających na produkcji i sprzedaży tzw. „dopalaczy”, kierowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w okresie od października 2010 r. do 16.07.2012 r.,

- badanie spraw związanych z funkcjonowaniem instytucji parabankowych oraz piramid finansowych.

W ramach prowadzonego monitoringu prokuratorzy informowani byli o liczbie tego rodzaju spraw, sporządzali stosowne informacje, dokonywali badań aktowych, wskazywali swoje sugestie co do dalszego ich toku oraz dbali o właściwy poziom wykonywanych w nich czynności. Nadto dokonywali oceny, czy charakter i waga konkretnej sprawy wymagała objęcia jej zwierzchnim nadzorem służbowym.

W ramach realizacji zleconego monitoringu spraw na poziomie prokuratur apelacyjnych wyznaczeni prokuratorzy gromadzą dane wymienione w zarządzeniach Zastępcy Prokuratora Generalnego i po dokonanej analizie przekazują niezbędne materiały do Prokuratury Generalnej. W przypadku ujawnienia nieprawidłowości kierowane są wystąpienia do kierowników jednostek podległych.

Podjęte działania o charakterze nadzorczym, wpisane w cały kompleksowy system przedsięwzięć prokuratur apelacyjnych czy okręgowych, miały istotny wpływ na poprawność, skuteczność i szybkość prowadzonych postępowań. Wytyczne kierowane w sprawach objętych zwierzchnim nadzorem służbowym przyczyniały się do poprawy poziomu nadzorowanych postępowań przygotowawczych, tak w zakresie ustalenia pełnego rzeczywistego stanu faktycznego, jak i prawidłowej prawno-karnej oceny zdarzenia będącego przedmiotem postępowania, ograniczenia aresztów tymczasowych trwających dłużej niż rok, terminowości podejmowanych czynności procesowych, a tym samym miały realny wpływ na ich zakończenie (ze 101 do 78 zmniejszyła się liczba spraw trwających najdłużej, w których okres prowadzenia postępowania przygotowawczego wynosił ponad 5 lat). W szczególności w znacznym stopniu ograniczono skargi na sposób prowadzenia postępowań.

Efekty działań o charakterze nadzorczym:

- przyspieszenie postępowań przygotowawczych poprzez zobligowanie prowadzących i nadzorujących postępowania przygotowawcze do właściwej koncentracji czynności i racjonalnego ich planowania,
- wykonanie w toku postępowania wszystkich niezbędnych czynności procesowych i wyjaśnienie istotnych okoliczności spraw,
- prawidłowe i zasadne wydawanie postanowień w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych,
- przyjęcie prawidłowej kwalifikacji prawnej czynów, właściwa redakcja postanowień o przedstawieniu zarzutów obejmujących wszystkie znamiona przestępstw,
- właściwe ukierunkowanie postępowań przygotowawczych,
- zapewnienie gwarancji procesowych stron postępowania,
- podjęcie zawieszonych postępowań i ich zakończenie decyzją merytoryczną,
- bieżące konwalidowanie stwierdzonych uchybień,
- wzmocnienie wewnętrznego nadzoru służbowego,

W sprawach objętych zwierzchnim nadzorem służbowym nie zakwestionowano zasadności decyzji merytorycznych.

Nie bez znaczenia jest fakt, że sprawujący zwierzchni nadzór służbowy posiadają duże doświadczenie zawodowe zdobyte zarówno przy prowadzeniu i nadzorowaniu śledztw o najpoważniejsze przestępstwa, w tym popełnione w ramach przestępczości zorganizowanej, jak też podczas kierowania jednostkami organizacyjnymi prokuratury różnych szczebli. Ponadto na prokuratorach tych niejednokrotnie ciąży obowiązek koordynacji ścigania poszczególnych rodzajów przestępczości, co wpływa na pogłębienie ich wiedzy w tym zakresie i zdobycie szerszego doświadczenia.

W ramach sprawowania nadzoru procesowego związanego z realizacją uprawnień Prokuratora Generalnego w postępowaniu przygotowawczym (§ 16 pkt 1 Regulaminu) w Departamencie Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej rozpoznano 85 wniosków prokuratorów apelacyjnych o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie oraz 10 pism stron postępowania kwestionujących zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, będące, co do istoty wnioskami o wznowienie postępowania.

Po zbadaniu akt spraw, w których kwestionowano zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, w 83 przypadkach stwierdzono, że umorzenie postępowania było niezasadne (88% rozpoznanych wniosków) i istniały podstawy do wydania postanowienia przewidzianego w art. 328 k.p.k. w stosunku do 96 osób.

Odnotowano 1 przypadek uchylenia prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania w trybie art. 328 k.p.k. wobec 5 osób podejrzanych w sytuacji, gdy prokurator apelacyjny wnosił o wydanie takiej decyzji wobec 1 osoby. W sprawie tej, po wykonaniu czynności uzupełniających, zapadło prawomocne postanowienie o umorzeniu postępowania przeciwko wymienionym podejrzany, w tym w odniesieniu do 4 osób podejrzanych o przestępstwa z art. 286 § 1 k.k. prokurator zmienił przyjęte w uchylonym postanowieniu o umorzeniu dochodzenia podstawy prawne i zamiast nikomej społecznej szkodliwości czynu (art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k.) przyjął brak znamion czynu zabronionego – art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k.

W jednym przypadku, po rozpoznaniu wniosku pełnomocnika pokrzywdzonego o uchylenie w trybie art. 328 k.p.k. prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego stwierdzono, że istnieją podstawy do jego uchylenia, mimo iż prokurator apelacyjny wnosił o nieuwzględnienie tego wniosku. W sprawie tej, po uzupełnieniu postępowania, skierowano aktu oskarżenia przeciwko osobie, wobec której wznowiono

postępowanie. Postępowanie sądowe zakończyło się nieprawomocnym (w dacie sporządzenia sprawozdania) wyrokiem skazującym.

W 12 przypadkach stwierdzono brak podstaw do wydania postanowienia na podstawie art. 328 k.p.k. (dot. 7 wniosków prokuratorów apelacyjnych i 5 wniosków strony postępowania), co stanowi 14,11 % rozpoznanych wniosków:

- w 4 sprawach kwestionowane prawomocne postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego w stosunku do osoby, która występowała w charakterze podejrzanego uznano za zasadne;

- w 3 sprawach uznano, że postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, którego dotyczył wniosek jest nieprawomocne;

- w 1 sprawie, w której strona wniosła wniosek o uchylenie prawomocnego postanowienia w trybie art. 328 § 1 k.p.k. sprawa zawisła w sądzie (pokrzywdzony wniósł subsydiarny akt oskarżenia, a następnie wniosek o uchylenie prawomocnego orzeczenia prokuratora o umorzeniu postępowania przygotowawczego);

- w 3 sprawach uznano, że z uwagi na ujawnienie się nowych istotnych faktów lub dowodów nieznanych w poprzednim postępowaniu, prawomocnie umorzone postępowanie przygotowawcze winno być wznowione przeciwko osobie, która występowała w charakterze podejrzanego w trybie art. 327 § 2 k.p.k.;

- 1 sprawie, w której wpłynął wniosek Szefa Centralnego Biura Antykorupcyjnego o uchylenie prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego, zwrócono się do właściwego prokuratora apelacyjnego w trybie § 265 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury o zajęcie stanowiska w przedmiocie tego wniosku i przesłanie akt sprawy (wniosek z grudnia 2012 r.).

Prokurator Generalny na podstawie art. 328 § 1 k.p.k. uchylił, jako niezasadne, 83 prawomocne postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego (co stanowi wzrost o 45,6% w porównaniu z 2011 r.) w stosunku do 96 osób (wzrost o 31,5% w porównaniu z 2011 r.) i zlecił właściwym prokuratorom kontynuowanie postępowania w kierunku wskazanym w swojej decyzji.

W większości spraw (67 spraw), poddanych ocenie pod kątem istnienia przesłanek z art. 328 k.p.k., decyzja o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie została podjęta przedwcześnie, bez wyczerpania inicjatywy dowodowej lub na skutek błędnej oceny materiału dowodowego.

W 16 sprawach, w związku ze stwierdzonymi w toku badania akt nieprawidłowościami przy prowadzeniu postępowań przygotowawczych, w których

kwestionowano zasadność prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego zwrócił się do właściwych prokuratorów apelacyjnych o podjęcie stosownych działań w celu wyeliminowania podobnych przypadków w przyszłości i powiadomienia Prokuratury Generalnej o podjętych działaniach.

W dwóch sprawach, skala stwierdzonych uchybień popełnionych przez referenta, w toku postępowania, zakończonego postanowieniem uchylonym w trybie art. 328 k.p.k., spowodowała skierowanie przez Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego do właściwych prokuratorów apelacyjnych wniosków o przeprowadzenie stosownego postępowania służbowego i rozważenie wyciągnięcia wobec prokuratorów wniosków dyscyplinarnych. Na skutek wystąpienia Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego w jednym przypadku Prokurator Okręgowy wytknął prokuratorowi referentowi w trybie art. 8 ust. 7 ustawy o prokuraturze uchybienia, których dopuścił się on w toku uchylonego przez Prokuratora Generalnego postępowania przygotowawczego, w drugim przypadku Prokurator Rejonowy przeprowadził z referentem sprawy rozmowę dyscyplinującą mającą na celu wyeliminowanie w przyszłości podobnych nieprawidłowości, a sprawa została objęta zwierzchnim nadzorem służbowym Prokuratury Okręgowej.

W innej sprawie, po stwierdzeniu, że umorzenie postępowania przygotowawczego przeciwko osobie nastąpiło z przekroczeniem granic swobodnej oceny dowodów, prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego zwrócił się do Prokuratora Apelacyjnego o podjęcie stosownych kroków zmierzających do wyjaśnienia powodów umorzenia tego postępowania i w zależności od poczynionych ustaleń wyciągnięcie ewentualnych konsekwencji służbowych wobec referenta sprawy. W sprawie tej w Prokuraturze Okręgowej przeprowadzone zostało postępowanie służbowe wobec referenta sprawy, zakończone przeprowadzeniem z nim rozmowy ostrzegawczo – profilaktycznej.

W związku z uchyceniem przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 328 k.p.k. prawomocnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie - 32 postępowania pozostają w toku, 6 postępowań przygotowawczych zawieszono (4 z uwagi na poszukiwanie podejrzanego listem gończym lub brak możliwości ustalenia jego miejsca pobytu, w 2 przypadkach postępowanie zawieszono z uwagi na oczekiwanie na opinię biegłych). W jednym przypadku, po sporządzeniu przez prokuratora postanowienia o przedstawieniu zarzutów, nie doszło do ogłoszenia go, gdyż osoba, wobec której wydano to postanowienie, przekazana do Polski z Republiki Federalnej Niemiec na podstawie

Europejskiego Nakazu Aresztowania, nie wyraziła zgody na prowadzenie wobec niej postępowania o przestępstwo inne niż to które stanowiło podstawę przekazania.

Po uchyleniu, jako niezasadnych postanowień o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie i po uzupełnieniu postępowania w kierunku wskazanym w decyzji Prokuratora Generalnego w 25 sprawach skierowano wobec osoby, w stosunku do której wznowiono postępowanie, akt oskarżenia, w tym wobec 3 osób skierowano akt oskarżenia wraz z wnioskiem w trybie art. 335 § 1 k.p.k. Wobec 4 osób prokurator skierował wnioski o warunkowe umorzenie postępowania. 16 postępowań sądowych jest nadal w toku. Prawomocnym wyrokiem sądu skazanych zostało 6 osób, wobec 2 osób wyrok nie jest prawomocny. Orzeczenie sądu o warunkowym umorzeniu postępowania wobec 2 osób jest prawomocne, a wobec 1 osoby nie uprawomocniło się. Sąd odwoławczy uchylił postanowienie sądu I instancji o umorzeniu postępowania wobec 1 osoby.

Po uzupełnieniu postępowania przygotowawczego w kierunku wskazanym w postanowieniu Prokuratora Generalnego wydanym na podstawie art. 328 k.p.k. i ponownej analizie materiału dowodowego prokuratorzy podjęli ponowną decyzję o umorzeniu postępowania przygotowawczego w 13 sprawach. Wobec 9 osób podejrzanych podstawa umorzenia postępowania nie uległa zmianie, a wobec 5 osób podejrzanych uległa zmianie podstawa umorzenia postępowania przygotowawczego (w 1 sprawie z powodu cofnięcia wniosku o ściganie osoby uprawnionej, w 1 sprawie na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., w 1 sprawie zamiast znikomej szkodliwości – art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., przyjęto brak znamion czynu zabronionego stosownie do art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec 1 z podejrzanych z art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. na art. 322 § 1 k.p.k. – wobec stwierdzenia, że podejrzany nie popełnił zarzucanego czynu i w 1 sprawie z art. 322 § 1 k.p.k. - na art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Stwierdzone uchybienia w prowadzeniu postępowania przygotowawczego, a także nieprawidłowości przy sporządzeniu postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko osobie, które zostało uchylone w trybie art. 328 k.p.k., stanowiły przedmiot wystąpień skierowanych przez prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych do prokuratorów przełożonych nad prokuratorem – referentem w 40 sprawach. W wystąpieniach wskazano na konieczność zwrócenia uwagi referentowi sprawy na stwierdzone braki i uchybienia postępowania oraz podjęcia działań mających na celu wyeliminowanie podobnych przypadków w kierowanej przez nich jednostce organizacyjnej prokuratury.

W związku ze stwierdzonymi uchybieniami w toku prowadzenia ww. postępowań przygotowawczych, skutkującymi podjęciem niezasadnej decyzji merytorycznej uchylonej

następnie przez Prokuratora Generalnego, prowadzone były postępowania służbowe wobec 8 prokuratorów referentów sprawy zakończone w 6 przypadkach przeprowadzeniem rozmowy ostrzegawczo-profilaktycznej i wytknięciem stwierdzonego uchybienia, w 1 przypadku wymierzeniem kary porządkowej upomnienia, 1 postępowanie pozostaje w toku.

W dwóch sprawach jeszcze nie została podjęta decyzja o zasadności wszczęcia postępowania służbowego. W pozostałych sprawach prokuratorzy nadrzędni i bezpośrednio przełożeni nie stwierdzili przesłanek wskazujących na możliwość popełnienia deliktu dyscyplinarnego lub uznali za wystarczające omówienie stwierdzonych nieprawidłowości z autorem zakwestionowanego postanowienia albo prokuratorem, który niezasadne rozstrzygnięcie aprobował.

Prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku rozpoznali:

- 67 wniosków prokuratorów apelacyjnych oraz stron postępowania o przekazanie w trybie § 122 ust. 5 Regulaminu do prowadzenia lub nadzoru sprawy innej jednostce organizacyjnej prokuratury z pominięciem właściwości miejscowej, w 1 przypadku decyzję o przekazaniu sprawy do jednostki prokuratury z pominięciem właściwości miejscowej podjęto z urzędu,

- jeden wniosek o rozstrzygnięcie sporu o właściwość miejscową w trybie § 122 ust. 4 Regulaminu,

- jeden wniosek strony postępowania o wyłączenie prokuratora apelacyjnego od udziału w postępowaniu sądu okręgowego.

Prokurator Generalny uznając, że zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności, ze względu na dobro prowadzonego postępowania, w 63 przypadkach przekazał innej prokuraturze apelacyjnej do prowadzenia sprawę z pominięciem zasad właściwości miejscowej. Nie uwzględniono 5 wniosków o przekazanie sprawy do prowadzenia innej jednostce.

Prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku dokonali oceny zasadności:

- 9 wniosków Komendanta Głównego Policji o wyrażenie zgody na pociągnięcie Senatora RP lub posła na Sejm RP do odpowiedzialności za wykroczenie,

- 1 wniosku Komendanta Głównego Policji o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności za wykroczenie posła do Parlamentu Europejskiego,

- 2 wniosków prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła na Sejm RP,

- 1 wniosku prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła do Parlamentu Europejskiego.

W stosunku do 1 wniosku prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła na Sejm RP uznano, że nie spełnia on wymagań do nadania mu dalszego biegu i zwrócono go prokuratorowi.

W pozostałym zakresie, uznając wnioski za uzasadnione, Prokurator Generalny, działając na podstawie art. 7b ust. 1 i art. 7c ust. 1 w zw. z art. 10b ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 7, poz. 29) przekazał odpowiednio Marszałkowi Senatu Rzeczypospolitej Polskiej 1 wniosek Komendanta Głównego Policji o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności za wykroczenie Senatora RP oraz Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej 8 wniosków Komendanta Głównego Policji o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności za wykroczenie posłów na Sejm RP.

Prokurator Generalny przekazał także Marszałkowi Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej 1 wniosek prokuratora o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła na Sejm RP za czyn z art. 227 k.k.

Działając na podstawie art. 7b ust. 1 i art. 7c ust. 1 w zw. z art. 10b ustawy z dnia 9 maja 1996 roku o wykonywaniu mandatu posła i senatora (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r., Nr 7, poz. 29) w związku z art. 6 ust. 2 Aktu dotyczącego wyboru członków Parlamentu Europejskiego w powszechnych wyborach bezpośrednich (Dz. U. z 2004 r. Nr 90, poz. 864/10), Prokurator Generalny przekazał Przewodniczącemu Parlamentu Europejskiego 1 wniosek prokuratora o wyrażenie przez Parlament Europejski zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej posła do Parlamentu Europejskiego oraz 1 wniosek Komendanta Głównego Policji o wyrażenie zgody na pociągnięcie do odpowiedzialności za wykroczenie posła do Parlamentu Europejskiego.

Prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego w ramach realizacji zadań Departamentu określonych w § 16 pkt 2 i 3 Regulaminu oceniają realizację zwierzchniego nadzoru służbowego w postępowaniu przygotowawczym sprawowanym przez prokuratury apelacyjne i okręgowe oraz kontrolują prawidłowość prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach nieobjętych zwierzchnim nadzorem służbowym w poszczególnych okręgach apelacyjnych zgodnie z § 28 Zarządzenia nr 49 Prokuratora Generalnego z dnia 10 listopada 2010 roku w sprawie podziału zadań i zakresu czynności prokuratorów w Prokuraturze Generalnej, zmienionego Zarządzeniem nr 77 Prokuratora Generalnego z dnia 9 grudnia 2011 r.

W toku badania spraw w związku z informacjami uzyskanymi podczas wykonywania w Departamencie Postępowania Przygotowawczego czynności kontrolnych oraz postępowania skargowego na bieżąco kontrolowana była prawidłowość sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi przez prokuratury apelacyjne i okręgowe. W przypadku stwierdzenia nieprawidłowości w prowadzonym postępowaniu przygotowawczym w sprawach objętych zwierzchnim nadzorem służbowym przez prokuratury okręgowe, czy prokuratury apelacyjne, kierowane były stosowne pisma wskazujące na stwierdzone uchybienia do kierownika jednostki prokuratury, w której sprawowany był nadzór służbowy nad postępowaniem prowadzonym (nadzorowanym) w podległej jej jednostce, ze wskazaniem terminu na przedstawienie podjętych działań w celu wyeliminowania w przyszłości tego typu nieprawidłowości, z równoczesnym przekazaniem takiego pisma do wiadomości pozostałych jednostek organizacyjnych prokuratury w celu koordynowania sprawowania zwierzchniego nadzoru służbowego nad postępowaniami przygotowawczymi prowadzonymi na terenie całego kraju.

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego kontynuowano analizę praktyki prokuratorskiej w zakresie umarzania postępowań karnych wobec niepoczytalności sprawcy. Analiza ta polegała na zbadaniu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego akt wszystkich spraw, w których w I półroczu 2011 r. umorzono postępowanie przygotowawcze przeciwko podejrzanym o popełnienie przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, z uwzględnieniem: sposobu prowadzenia postępowania przygotowawczego, czy skierowano wnioski o wyznaczenie obrońcy z urzędu, czy po uzyskaniu opinii biegłych psychiatrów wszczęto śledztwo - jeżeli wcześniej prowadzono dochodzenie, przedmiotu postępowania i prawidłowości przyjętej ostatecznie kwalifikacji prawnej, kompletności zebranego materiału dowodowego, czy należycie wyjaśniono wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia, czy uzyskano niezbędne materiały w celu udostępnienia biegłym lekarzom psychiatrom i ewentualnie innym biegłym, terminu i treści postanowień o powołaniu biegłych psychiatrów oraz ewentualnie innych biegłych, czy powołano biegłych sądowych, oceny uzyskanych opinii, oceny zasadności decyzji o umorzeniu postępowania przygotowawczego oraz sposobu jej sporządzenia. Ogólne zalecenia i wnioski wynikające z rozpoczętej w 2012 r. (zbadano 24 sprawy) i nadal prowadzonej analizy praktyki prokuratorskiej w zakresie umarzania postępowań karnych wobec niepoczytalności sprawcy zostaną sformułowane po jej zakończeniu w 2013 r., po badaniu pozostałych akt. Spośród poddanych analizie w 2012 r. 24 spraw, w 23 przypadkach decyzje o umorzeniu postępowania przygotowawczego uznano co do zasady za słuszne. W jednej sprawie, w której

zakwestionowano zasadność postanowienia o umorzeniu, zobowiązano Prokuratora Apelacyjnego w Warszawie do podjęcia niezbędnych czynności zmierzających do konwalidowania uchybień dotyczących doręczenia postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego oraz niezwłocznego przedstawienia akt w przypadku uprawomocnienia się tego rozstrzygnięcia, w celu uchylenia przez Prokuratora Generalnego niezasadnego postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego przeciwko podejrzanemu o popełnienie czynu z art. 157 § 1 k.k. Po wykonaniu niezbędnych czynności związanych z prawidłowym doręczeniem odpisów tego rozstrzygnięcia stronom i uprawomocnieniu się postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego Prokurator Generalny postanowieniem z 14 września 2012 r. uchylił to orzeczenie jako niezasadne, zlecając uzupełnienie postępowania, a Prokurator Apelacyjny w Warszawie zarządził wytknięcie prokuratorowi uchybienia polegającego na oczywistej obrazie prawa, na podstawie art. 8 ust. 7 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jedn. Dz. U z 2011 r. Nr 270 poz. 1599 ze zm.).

Przekazane prokuratorom apelacyjnym uwagi odnoszące się do poszczególnych postępowań zostały przekazane właściwym prokuratorom w celu wykorzystania w bieżącej praktyce oraz pozwoliły na skorygowanie tych nieprawidłowości, których konwalidowanie było w tym czasie możliwe, jak na przykład przez skierowanie wniosku o ubezwłasnowolnienie, zainicjowanie postępowania w przedmiocie stanu zdrowia podejrzanego i uprawnień do prowadzenia pojazdów mechanicznych, skorygowanie oczywistych pomyłek pisarskich w postanowieniu o umorzeniu śledztwa, podjęcie czynności zmierzających do prawidłowego doręczenia odpisu postanowienia wszystkim uprawnionym.

W związku z orzeczeniem Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z dnia 5 lipca 2011 roku (skarga nr 18990/05) Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego skierował do prokuratorów apelacyjnych w dniu 4 maja 2012 roku zalecenia mające na celu podjęcie działań zapobiegających naruszeniu art. 10 Europejskiej Konwencji Praw Człowieka i w konsekwencji przegraniu procesów przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu w związku z prowadzonymi postępowaniami karnymi przeciwko dziennikarzom, którzy dopuścili się publikacji wywiadu bez autoryzacji.

Zgodnie z poleceniem Prokuratora Generalnego prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego koordynuje postępowania przygotowawcze wszczęte z urzędu na skutek zamieszczania w prasie i innych środkach masowego przekazu publikacji, których charakter uzasadnia podejrzenie popełnienia przestępstwa m.in. sutenerstwa i rozpowszechniania pornografii. Zobowiązano wszystkich prokuratorów apelacyjnych do

monitorowania mediów pod kątem istnienia takich publikacji, a w przypadku stwierdzenia, iż treść publikacji zawiera znamiona przestępstw: stręczycielstwa, sutenerstwa lub rozpowszechniania pornografii, wszczynanie z urzędu postępowań karnych o te czyny. Prokuratorzy apelacyjny zobowiązani też zostali do przekazywania do Prokuratury Generalnej informacji o tego typu sprawach w okresach półrocznych.

W 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono ocenę praktyki prokuratorskiej na podstawie badań aktowych, w zakresie wykorzystania zebranych w toku postępowań przygotowawczych dowodów, w szczególności dowodów z wykazów połączeń telefonicznych (bilingów). Badaniu poddano wybrane losowo postępowania przygotowawcze z terenu całego kraju. W toku badania oceniano zasadność żądania od podmiotów prowadzących działalność telekomunikacyjną danych, o których mowa w art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.), ich wykorzystania w toku postępowań i podejmowanych decyzji merytorycznych. Obecnie przygotowywane jest opracowanie podsumowujące wyniki przeprowadzonej analizy oraz zawierające również wskazanie na możliwości dowodowe, wynikające z uzyskiwania takich danych, a także omówienie podstawy prawnej żądania wydania tych danych oraz zwolnienia podmiotów prowadzących działalność telekomunikacyjną w tym zakresie z obowiązku zachowania tajemnicy służbowej, które w najbliższym czasie zostanie przesłane do wszystkich prokuratur apelacyjnych.

Realizując zadania wynikające z § 16 pkt 3 Regulaminu (kontrolowanie prawidłowości prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach nieobjętych zwierzchnim nadzorem służbowym) w 2012 roku, w związku z informacją przekazaną Prokuratorowi Generalnemu przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych, odnoszącą się do sposobu zakończenia przez prokuratorów postępowań przygotowawczych, których przedmiotem była ochrona danych osobowych, wydano prokuratorom apelacyjnym polecenie zbadania tego typu spraw zakończonych w 2011 roku postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu, bądź postanowieniem o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu. Po analizie w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przedstawionych danych, stwierdzono, iż 92% ogólnej liczby prowadzonych w 2011 r. spraw, w których przedmiotem była ochrona danych osobowych, zostało zakończonych decyzją o umorzeniu postępowania lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego. Prokurator Generalny, uznając, że zachodzi konieczność podjęcia działań zmierzających do ustalenia, co stanowi przyczynę tak niskiej skuteczności

prokuratury w ściganiu sprawców tego rodzaju przestępstw, polecił prokuratorom apelacyjnym spowodowanie, aby prokuratorzy rejonowi wzmocnili wewnętrzny nadzór służbowy nad postępowaniami o ochronę danych osobowych, prokuratorzy okręgowi ujęli w corocznych harmonogramach prac swoich jednostek (poczynając od 2013 roku) zadania stałe w postaci badania aktowego, reprezentatywnej dla danego okręgu liczby postępowań o ochronę danych osobowych, zakończonych decyzją o umorzeniu postępowania lub odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego, pod kątem prawidłowości procedowania i zasadności końcowej decyzji merytorycznej. Prokurator Generalny zobowiązał również prokuratorów apelacyjnych do sprawowania kontroli wykonania tego zadania i dokonywania analiz sprawozdań z przeprowadzonych w podległych prokuratorach okręgowych badań aktowych, w celu uogólnienia wniosków końcowych i ewentualnego podejmowania działań zaradczych zmierzających do podwyższenia jakości pracy podległych prokuratorów (pismo z dnia 9 maja 2012 r.).

W związku z pismem Komendanta Głównego Policji dotyczącym zdarzających się w pracy prokuratorów przypadków zbyt pochopnego przedstawiania zarzutów popełnienia przestępstw publiczno-skargowych funkcjonariuszom Policji, bez uprzedniego zgromadzenia pełnego materiału dowodowego i właściwej jego oceny, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano wystąpienie Prokuratora Generalnego do wszystkich prokuratorów apelacyjnych o wnikliwą i ostrożną ocenę dowodów zgromadzonych w postępowaniach przygotowawczych w tego rodzaju sprawach, wskazując na poważne konsekwencje, jakie spotykają funkcjonariuszy Policji w związku z wydanie takiej decyzji oraz na konieczność ścisłej współpracy powołanych w jednostkach prokuratury koordynatorów z przedstawicielami Biura Spraw Wewnętrznych KGP.

W przypadku, gdy wymagała tego interwencja podejmowana przez Rzecznika Praw Obywatelskich, prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego zapoznawali się z aktami spraw, informowali o dokonanych ustaleniach Rzecznika Praw Obywatelskich i przekazywali stosowne uwagi do kierownika jednostki, w której prowadzone było postępowanie przygotowawcze.

W ramach realizacji zadań wynikających z § 16 pkt 4 i 5 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku monitorowano postępowania przygotowawcze prowadzone w sprawach o określone rodzaje przestępstw oraz koordynowano działania powszechnych jednostek prokuratury w zakresie zwalczanie określonych kategorii przestępstw, a w szczególności w odniesieniu do postępowań karnych:

1. o przestępstwa przeciwko własności intelektualnej i przemysłowej zgodnie z zasadami określonymi w piśmie b. Prokuratury Krajowej z 20 czerwca 2007 r. Nr PR I 801-1/07, a w szczególności spraw o przestępstwa określone w:

- ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 roku nr 90, poz. 631 z późn. zm.);

- ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. - Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 roku nr 119, poz. 1117 z późn. zm.);

- ustawie z dnia 5 lipca 2002 r. o ochronie niektórych usług świadczonych drogą elektroniczną opartych lub polegających na dostępie warunkowym (Dz. U. nr 126, poz. 1068 z późn. zm.);

- ustawie z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. z 2003 roku nr 153, poz. 1503 z późn. zm.);

- z art. 278 § 2 k.k., art. 291 k.k. i art. 292 k.k. w zw. z art. 293 § 1 k.k.

Czynności podejmowane w ramach monitoringu polegały na systematycznym zbieraniu i analizowaniu materiałów dotyczących form, kierunków i dynamiki tej przestępczości. Informacje w tym zakresie, w okresach półrocznych, przekazywane są przez wszystkie prokuratury apelacyjne, w oparciu o dane statystyczne oraz badania aktowe wybranych kategorii spraw. W Prokuraturze Generalnej opracowywane są uogólniające analizy roczne. W 2012 r. analiza taka, opracowana w lutym 2012 r., poprzedzona została badaniami aktowymi przeprowadzonymi bezpośrednio w Prokuraturze Generalnej, obejmującymi akta wybranych kategorii spraw ze wszystkich apelacji.

Szczegółowe ustalenia, wnioski i zalecenia, w tym związane z metodyką prowadzenia postępowań omawianej kategorii, zawarte zostały w „Analizie wyników badania akt postępowań karnych o przestępstwa związane z naruszeniem praw własności intelektualnej i przemysłowej za okres 2011 r.” przekazanej do wiadomości wszystkich prokuratorów apelacyjnych. Wyniki przeprowadzonych badań, w zestawieniu z przeprowadzonymi w poprzednich latach, pozwalają na stwierdzenie, iż poziom postępowań przygotowawczych prowadzonych w omawianej kategorii spraw uległ pewnej poprawie. Formułowane przez prokuratury apelacyjne wnioski związane ze stwierdzonymi uchybieniami i nieprawidłowościami wskazują jednak, że większość z nich zaobserwowano także w toku poprzednich badań. Świadczy to o zbyt powolnym kształtowaniu się pożądanej praktyki prokuratorskiej na tym trudnym odcinku ścigania przestępstw.

W toku badań aktowych prowadzonych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego podejmowano też niezwłoczne działania w konkretnych sprawach,

zmierzające do eliminacji stwierdzonych uchybień, wpływając także w ten sposób na poprawę poziomu prowadzonych postępowań.

Podkreślić należy, że pozytywny wpływ na jakość prowadzonych postępowań ma funkcja prokuratorów – koordynatorów, powołanych we wszystkich prokuraturach apelacyjnych, których zadaniem jest udzielanie konsultacji i pomocy prokuratorom prowadzącym i nadzorującym dochodzenia oraz śledztwa tej kategorii, a także utrzymywanie kontaktu z przedstawicielami środowisk związanych z ochroną praw własności intelektualnej.

Realizowane od 2007 r. badania i analizy tej kategorii postępowań karnych prowadzone są m.in. pod kątem zasadności decyzji prokuratora o:

- umorzeniu postępowania przygotowawczego na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k., z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu;
- umorzeniu postępowania przygotowawczego na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k., z powodu braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej;
- skierowaniu do sądu wniosku o warunkowe umorzenie postępowania karnego.

Czynności polegające na monitorowaniu tej kategorii spraw pozwoliły m.in. na poprawę praktyki prokuratorskiej przez wydatne ograniczenie niezasadnych decyzji o umorzeniu postępowania przygotowawczego z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu oraz ukształtowanie bardziej prawidłowej praktyki w zakresie podejmowanych w tych sprawach innych decyzji kończących postępowania.

Oceny w tym zakresie, dotyczące prawidłowości praktyki prokuratorskiej, formułowane są w rocznych analizach wyników badań tej kategorii spraw.

2. o przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2009 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.) oraz dotyczące szeroko pojętej tzw. działalności „parabankowej”, związanej z funkcjonowaniem tzw. „piramid finansowych” i możliwością popełniania oszustw na szkodę wielu osób

Monitorowanie oraz koordynowanie ścigania przestępstw wskazanych wyżej kategorii wdrożone zostało w sierpniu 2012 r. na mocy decyzji Prokuratora Generalnego w związku z nieprawidłowościami ujawnionymi na tle tzw. sprawy “Amber Gold”.

Czynności podejmowane w ramach monitoringu, prowadzonego zgodnie z § 86 pkt 1 - 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury z dnia 24 marca 2010 r. (Dz.U. Nr 49, poz. 296), polegały przede wszystkim na przeanalizowaniu w prokuraturach apelacyjnych oraz w Prokuraturze Generalnej akt postępowań zarejestrowanych w latach 2007 – 2012 w

powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury o przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz.U. z 2009 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.) oraz akt postępowań o przestępstwa mające związek z działalnością „parabankową”, pod kątem zasadności podjętych w nich decyzji końcowych.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że w okresie objętym badaniem odnotowano w kraju łącznie 146 postępowań o wskazane wyżej kategorie przestępstw, kwalifikowanych z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawa bankowego lub z art. 286 § 1 k.k., a także przy zastosowaniu obu wskazanych przepisów łącznie. Z wymienionej liczby postępowań, 41 spraw zakończono aktami oskarżenia, przy czym w części z nich zapadły już prawomocne orzeczenia sądowe. W wyniku przeprowadzonych badań pozostałych 105 spraw za niezasadne uznano decyzje wydane w 60 sprawach i wzruszono je (poprzez polecenie wszczęcia, bądź podjęcia umorzonych postępowań, a także podjęcie zawieszzonego postępowania).

W rezultacie przeprowadzonych czynności analitycznych uznano za niezbędne połączenie niektórych kategorii postępowań prowadzonych przez różne jednostki na terenie kraju z uwagi na stwierdzony ścisły związek podmiotowy i przedmiotowy części z nich. Odnosi się to zwłaszcza do postępowań przygotowawczych dotyczących Polskiej Korporacji Finansowej „Skarbiec” Sp. z o.o. w Gdańsku (z siedzibą w Słupsku), prowadzonych do tej pory w prokuraturach apelacji gdańskiej, katowickiej, krakowskiej, łódzkiej i szczecińskiej, a także postępowań dotyczących Korporacji Finansowej Sp. z o.o. w Warszawie, prowadzonych w prokuraturach apelacji warszawskiej i szczecińskiej.

Decyzją Prokuratora Generalnego do kontynuowania śledztw w tych sprawach wyznaczone zostały odpowiednio Prokuratury Okręgowe w Gdańsku i Warszawie.

Sprawy dotyczące wskazanej kategorii przestępstw zostały przeniesione na szczebel prokuratur okręgowych, celem ich kontynuowania w wyspecjalizowanych wydziałach do spraw przestępczości gospodarczej. Dotyczy to także nowych postępowań omawianej kategorii. Śledztwa w tych sprawach objęte zostały zwierzchnim nadzorem służbowym prokuratur apelacyjnych.

Kopie wszystkich nowych zawiadomień o podejrzeniu zaistnienia przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawa bankowego, kierowane do właściwych prokuratur przez Komisję Nadzoru Finansowego, w ramach podjętej współpracy i stosownie do uzgodnień poczynionych przez Prokuratora Generalnego z Przewodniczącym KNF, przekazywane są także do wiadomości Prokuratury Generalnej.

Należy podkreślić, że w toku badań aktowych, o jakich mowa powyżej, prowadzonych w prokuraturach apelacyjnych i w Prokuraturze Generalnej, podejmowano niezwłoczne działania w konkretnych sprawach, zmierzające do wzruszenia niezasadnych decyzji, ze wskazaniem stwierdzonych uchybień i przedstawieniem czynności niezbędnych do wykonania w tych sprawach, wpływając także w ten sposób na poprawę poziomu innych postępowań tej kategorii prowadzonych przez podległe jednostki.

Niezależnie od czynności podjętych w ramach prowadzonego monitorowania spraw wskazanej kategorii, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono ich dodatkową analizę także w ramach czynności związanych z opracowaniem (przy współdziałaniu innych jednostek organizacyjnych Prokuratury Generalnej i jednostek terenowych) na żądanie Prezesa Rady Ministrów *Informacji Prokuratora Generalnego o podejmowanych przez prokuraturę w latach 2007 – 2012 działaniach w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej*, w której problematyce związanej ze zwalczaniem tej kategorii przestępczości poświęcony został rozdział pt. „Przestępstwa skierowane przeciwko interesom konsumentów”.

Podsumowanie wyników badań, wnioski i zalecenia zawarte w tej informacji obejmują:

- a) stan przestępczości gospodarczej, podstawowe tendencje jej rozwoju w świetle przeprowadzonych badań oraz wnioski;
- b) wybrane problemy i ograniczenia prawne w zwalczaniu przestępczości gospodarczej wraz z propozycjami ich rozwiązania;
- c) działania usprawniające prowadzenie i nadzorowanie przez prokuratorów postępowań przygotowawczych o przestępstwa gospodarcze.

Szczegółowe zalecenia zawarte zostały we wskazanej informacji przekazanej przez Prokuratora Generalnego w dniu 16 listopada 2012 r. Prezesowi Rady Ministrów.

3. o przestępstwa naruszenia wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych

Do zadań Departamentu Postępowania Przygotowawczego od drugiej połowy 2004 r. należy podejmowanie działań karnych i pozakarnych prokuratury w zakresie naruszeń wolności i nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości. W ramach tych zadań prowadzony jest monitoring postępowań dotyczących przestępstw popełnianych z motywów rasowych, wyznaniowych, etnicznych, narodowościowych lub z powodu bezwyznaniowości.

W dniu 10 maja 2004 r. Dyrektor byłego Biura Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej skierował do wszystkich prokuratorów apelacyjnych pismo, w którym polecił:

- stałe monitorowanie przez prokuratury okręgowe spraw o przestępstwa popełnione na tle rasowym i etnicznym poprzez obejmowanie ich nadzorem służbowym w celu wyeliminowania pochopnego odmawiania wszczęcia postępowań przygotowawczych lub ich umarzania z powodu znikomej społecznej szkodliwości tych czynów,

- okresowe badanie przez prokuratury apelacyjne (co kwartał) spraw tej kategorii zakończonych odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego lub jego umorzeniem oraz dokonywanie oceny zasadności tych decyzji, a następnie przedstawianie do Biura Postępowania Przygotowawczego informacji o wynikach badania i podjętych działaniach.

Dodatkowo pismem z dnia 13 grudnia 2006 r. skierowanym do wszystkich prokuratur apelacyjnych Dyrektor byłego Biura Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Krajowej wskazał szczegółowo, jakie dane na temat tej kategorii postępowań winny być przekazywane do Biura w kwartalnych informacjach. We wrześniu 2009 r. zmieniono okresy, w których sprawozdania na temat tej kategorii przestępstw przesyłane są przez prokuratury apelacyjne, tj. wprowadzono zasadę, iż nadsyłane są one co pół roku.

W wykonaniu powyższego zalecenia prokuratury apelacyjne przesyłają do Departamentu Postępowania Przygotowawczego informacje na temat wszystkich spraw prowadzonych w jednostkach organizacyjnych prokuratur im podległych, ze wskazaniem ich przedmiotu, opisu sprawy, ważniejszych ustaleń, sposobu zakończenia, wyników badań ze strony prokuratur nadrzędnych w ramach nadzoru, a także dotyczące orzeczeń sądowych zapadłych w tej kategorii postępowań. Po analizie przekazanych danych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego sporządzany jest ogólny wykaz tych spraw zawierający także podsumowanie wskazujące na sposób realizacji przez prokuratury zadań nałożonych na nie w tej kategorii postępowań.

Ocena Departamentu Postępowania Przygotowawczego nadesłanych informacji wraz z uwagami i spostrzeżeniami co do sposobu prowadzenia postępowań przez prokuratury jest z kolei przekazywana do wiadomości wszystkich jednostek prokuratury w kraju w celu ich wykorzystania w bieżącej pracy i w szkoleniach prokuratorów.

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego sporządzono dwa sprawozdania dotyczące spraw o przestępstwa popełnione ze wskazanych powyżej motywów, tj. z 5 marca 2012 r., obejmujące podsumowanie całego 2011 r. i z 4 września 2012 r., obejmujące podsumowanie za I półrocze 2012 r. Dwukrotnie kierowano do wszystkich

prokuratur apelacyjnych pisma zawierające na podsumowanie statystyczne za 2011 r. i I półrocze 2012 r. w tej kategorii postępowań, w których ponadto zawarto szereg uwag o stwierdzonych nieprawidłowościach w postępowaniach, które należy wyeliminować.

Ponadto wyciągi z tych sprawozdań, obejmujące dane statystyczne o wynikach postępowań przygotowawczych w tej kategorii przestępstw oraz sposób realizacji zadań przez prokuratury, publikowane są na stronie internetowej Prokuratury Generalnej www.pg.gov.pl.

Dane z monitoringu służą do wyboru spraw do badań praktyki prokuratorskiej w określonej kategorii spraw, prowadzonych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego.

4. o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową

Do zadań Departamentu Postępowania Przygotowawczego należy monitorowanie postępowań o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, to jest z Rozdziału XXVIII Kodeksu karnego. Czynności podejmowane w 2012 r. w ramach monitoringu polegały na zbieraniu i analizowaniu materiałów przedstawianych przez prokuratury apelacyjne, w oparciu o dane statystyczne oraz badania aktowe. W Prokuraturze Generalnej w 2012 roku opracowano 2 analizy uogólniające odnoszące się do w/w problematyki, które zostały przedstawione na posiedzeniach plenarnych Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP oraz 2 analizy uogólniające, które zostały przedstawione na posiedzeniach Komisji do Spraw Kontroli Państwowej Sejmu RP. Monitorowanie postępowań dotyczących przedmiotowych przestępstw ma na celu przede wszystkim podniesienie efektywności ich ścigania i wypracowanie w szczególności przez prokuratorów apelacyjnych i okręgowych najbardziej skutecznych metod zwalczania tej kategorii przestępczości i zjawisk patologicznych im towarzyszących, przy kontynuowaniu współpracy z Państwową Inspekcją Pracy. W ramach współpracy w dniu 20 sierpnia 2012 roku, na prośbę Głównego Inspektora Pracy, zostały zgłoszone propozycje zagadnień, które zdaniem Prokuratury Generalnej winny być przedmiotem szczególnej uwagi Inspekcji Pracy w 2013 roku, natomiast w dniu 21 listopada 2012 roku na prośbę Przewodniczącej Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP – Pani Poseł Izabeli Katarzyny Mrzygłockiej zostały zgłoszone propozycje zagadnień do planu pracy Rady na 2013 roku. W planie pracy Rady na każdy rok, w zakresie określonych zadań, znajdują się tematy będące w obszarze zainteresowania Prokuratury Generalnej, przy uwzględnieniu przygotowania materiałów między innymi przez Prokuraturę Generalną.

Czynności polegające na monitorowaniu spraw o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową pozwoliły między innymi na poprawę praktyki

prokuratorskiej poprzez zmniejszenie ilości niezasadnych decyzji o umorzeniu postępowania przygotowawczego z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu oraz postępu w zakresie podnoszenia wskaźnika efektywności ścigania w/w przestępstw.

W 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego, w ramach realizacji zadania, przewidującego ocenę praktyki prokuratorskiej w postępowaniach dotyczących przestępstw z art. 220 § 1 k.k., których przedmiotem były śmiertelne lub zbiorowe wypadki przy pracy, przeprowadzono analizę 43 spraw tej kategorii, prawomocnie umorzonych w I półroczu 2011 roku. We wszystkich prokuraturach apelacyjnych w I półroczu 2011 prawomocne postanowienie o umorzeniu postępowania wydano w 139 w/w sprawach. W wyniku analizy w 34 sprawach decyzje merytoryczne uznano za zasadne. W 9 sprawach nie wyczerpano inicjatywy dowodowej, a zatem decyzje merytoryczne były przedwczesne. W tej sytuacji do właściwych prokuratorów apelacyjnych skierowano pisma wskazujące na nieprawidłowości, jakie zaistniały w toku prowadzenia postępowań oraz zawierające wnioski o rozważenie celowości spowodowania podjęcia tych postępowań i uzupełnienia materiału dowodowego lub wykonania czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. Z uzyskanych informacji wynika, że w dwóch zakwestionowanych sprawach postępowania zostały podjęte, zaś w 7 wykonano czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. Stwierdzone w sprawach uchybienia proceduralne, pozostające bez wpływu na meritum, były również przedmiotem wystąpień do prokuratorów apelacyjnych. Niezbędne jest podkreślenie, że postępowania przygotowawcze prowadzone o zbiorowe wypadki przy pracy, zwłaszcza zaistniałe w kopalniach, odznaczały się dobrym, profesjonalnym poziomem.

5. o przestępstwa popełnionych na szkodę interesów finansowych Unii Europejskiej

Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej w 2010 roku przejął kompetencje Departamentu Współpracy Międzynarodowej w zakresie gromadzenia danych statystycznych dotyczących postępowań prowadzonych o przestępstwa na szkodę finansowych interesów Unii Europejskiej z wyłączeniem spraw pozostających we właściwości Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej i struktur podległych temu Departamentowi. Monitoring tych postępowań odbywa się głównie w oparciu o informacje przekazywane w cyklu rocznym przez prokuratury apelacyjne. Jednostki prowadzące postępowania zostały zobowiązane, poza przekazywaniem danych statystycznych umożliwiającym określenie ilości prowadzonych i zakończonych postępowań, sposobu ich zakończenia oraz przyjętych kwalifikacji prawnych, do sygnalizowania problemów pojawiających się w toku tych postępowań, tak w zakresie

merytorycznym, jak i we współpracy z innymi organami, których zaistnienie mogłoby stanowić podstawę do zainicjowania ewentualnych czynności kontrolnych. Monitoring ten ma za zadanie również ewentualną ocenę stosowanych rozwiązań prawnych i systemowych, wskazanie problemów organów ścigania w tego typu postępowaniach oraz ocenę skuteczności podejmowanych działań. Zakres przekazywanych aktualnie informacji oraz treść nadsyłanych odpisów zapadłych w sprawach decyzji merytorycznych pozwala na realizowanie nie tylko „statystycznej” funkcji monitoringu. Z analizy przedstawionych w 2012 roku przez prokuratury apelacyjne materiałów można wnioskować również o charakterze prowadzonych postępowań, metodach działania sprawców i pojawiających się problemach, w tym głównie w zakresie czynności prowadzonych w ramach międzynarodowej pomocy prawnej. Zdiagnozowane na podstawie przekazywanych informacji problemy dotyczą wyłącznie długotrwałości czynności związanych ze współpracą międzynarodową oraz problemów interpretacyjnych prawa wspólnotowego, jak również różnic w prawodawstwie poszczególnych państw członkowskich.

W ramach tego zadania w 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowywano, na potrzeby Komisji Europejskiej, oceny różnych wariantów funkcjonowania urzędu Prokuratora Europejskiego, którego powołanie planowane jest w najbliższej przyszłości.

6. o przestępstwa popełnione za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu

Koordinacja działań prokuratury w zakresie przestępczości komputerowej polega na udzielaniu przez prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego pomocy podległym jednostkom organizacyjnym w wypracowywaniu dobrych standardów i opracowaniu najlepszych praktyk w zakresie ścigania przestępstw popełnianych za pomocą komputera i przy wykorzystaniu Internetu (z wyłączeniem przestępstw z nienawiści, pornografii dziecięcej i pedofilii, które podlegają odrębnemu zainteresowaniu Departamentu).

W 2012 roku aktywność w tym zakresie przejawiała się w udziale prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego w pracach międzyresortowego Komitetu Koordynacyjnego przy Narodowej i Akademickiej Sieci Komputerowej (NASK), gdzie wypracowywane zostały między innymi zasady przekazywania informacji o ujawnionych w sieci przestępstwach. W ramach udziału w projekcie Rady Europy „Project on Cybercrime” przekazywane są bieżąco w formie elektronicznej informacje przedstawicielom innych państw członkowskich co do polskiego stanu prawnego i praktyk w prowadzeniu postępowań (w przypadku kierowanych zapytań). W ramach współpracy z NASK ogłoszony został przez

prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego podczas konferencji szkoleniowej w dniu 3 kwietnia 2012 roku, referat „Cyberprzestępczość. Zagadnienia ogólne”. Konferencja ta skierowana była do sędziów, prokuratorów oraz funkcjonariuszy Policji zajmujących się zwalczaniem cyberprzestępczości.

7. dotyczących tzw. przestępczości stadionowej w kontekście przygotowań do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012

Koordinacja działań prokuratury w zakresie zwalczania tzw. przestępczości stadionowej polegała między innymi na monitorowaniu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego postępowań karnych prowadzonych w prokuraturach na terenie całego kraju w sprawach o przestępstwa popełnione w związku z imprezami masowymi. W ramach monitoringu zbierane były informacje na temat ilości wszczętych i prowadzonych postępowań, rodzaju i kwalifikacji prawnej zarzutów przedstawianych w toku tychże spraw, sposobu zakończenia postępowań i stosowanych środków zapobiegawczych. Monitoring ma za zadanie ocenę stosowanych rozwiązań prawnych i systemowych, wskazanie problemów organów ścigania w tego typu postępowaniach oraz ocenę skuteczności podejmowanych działań. Z uwagi na dostrzeżone zbyt rzadkie korzystanie w przypadku tzw. przestępstw stadionowych przez organy ścigania i prokuratorów z możliwości uproszczonych procedur, jakie przewiduje tryb przyspieszony, w dniu 16 czerwca 2012 roku Prokurator Generalny skierował do wszystkich prokuratorów apelacyjnych stosowne pismo zalecające stosowanie tego trybu w możliwych przypadkach oraz formułowanie wniosków o wymiar kary uniemożliwiających zbyt łagodne traktowanie sprawców poważniejszych występków, zwłaszcza o charakterze chuligańskim. Ponieważ w praktyce występowały problemy ze sprawną obsługą zdarzeń mogących towarzyszyć zazwyczaj imprezom masowym (np. wypadki drogowe ze skutkiem śmiertelnym), Prokurator Generalny pismami z dnia 24 lutego 2012 roku i 20 kwietnia 2012 roku polecił prokuratorom apelacyjnym wyznaczenia dodatkowych dyżurów prokuratorów realizowanych w siedzibach newralgicznych komend Policji, po uprzednim uzgodnieniu z właściwymi miejscowo komendantami wojewódzkimi bądź miejskimi Policji.

W ramach koordynacja działań prokuratury w zakresie zwalczania tzw. przestępczości stadionowej przeprowadzone zostały dla funkcjonariuszy Policji i prokuratorów, w formie wideokonferencji, w dniu 10 i 24 maja 2012 roku, dwa wykłady obejmujące zagadnienia związane ze zwalczaniem przestępczości stadionowej oraz dotyczące możliwości stosowania trybu przyspieszonego i szczególnej formy tego trybu – rozprawy odmiejscowionej.

Szczegółowe informacje w zakresie dodatkowych szkoleń zamieszczono w dalszej części sprawozdania.

8. dotyczących przestępczości związanej z wykorzystaniem seksualnym dzieci (pedofilia i pornografia)

W ramach koordynowania ścigania przestępstw z zakresu pedofilii i pornografii dziecięcej w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono badania aktowe 64 spraw dotyczących pedofilii, zawisłych na terenie trzech prokuratur apelacyjnych: gdańskiej, rzeszowskiej i szczecińskiej. W toku analizy postępowań przygotowawczych zakończonych w 2010 roku decyzjami merytorycznymi o umorzeniu śledztwa w fazie *in rem* zwracano między innymi uwagę na następujące zagadnienia: sprawność prowadzonego postępowania, realizację obowiązku wynikającego z art. 23 k.p.k., realizację wytycznych dotyczących wymiaru sprawiedliwości w sprawach, w których ofiarami lub świadkami przestępstw są dzieci (art. 185 a i b k.p.k.), zasadność decyzji kończących postępowanie.

Po zakończeniu badania do Prokuratorów Apelacyjnych w Gdańsku, Rzeszowie oraz w Szczecinie przekazane zostały pisma ze wskazaniem nieprawidłowości dostrzeżonych w konkretnych sprawach, zwracające uwagę na przedwczesność podjętych decyzji o umorzeniu śledztwa, niezasadne decyzje o umorzeniu postępowania przygotowawczego, bądź też brak stanowiska procesowego w odniesieniu do innych czynów, które zostały ujawnione w toku prowadzonych postępowań.

Nadto w dniu 16 listopada 2012 roku skierowane zostało pismo do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, w którym wskazano przykłady nieprawidłowego procedowania w tego typu sprawach oraz na mankamenty w podjętych decyzjach merytorycznych, podano także przykłady tzw. dobrych praktyk celem spowodowania stosownego wykorzystania w bieżącej praktyce oraz pracy nadzorczej. Wskazano m.in., że postępowania w sprawach, w których pokrzywdzonymi o czyny z art. 200 § 1 k.k. są małoletni poniżej lat 15, winny być prowadzone szczególnie wnikliwie, bowiem ładunek szkodliwości społecznej tych czynów jest duży, a takie zdarzenia odciskają się piętnem na całym życiu pokrzywdzonych. W sprawach, w których wpływa zawiadomienie o molestowaniu seksualnym przez sprawcę działającego w pobliżu szkoły, na ulicy, czy w parku czynności winny być podejmowane niezwłocznie, bowiem jedynie w takich przypadkach istnieje realna szansa na ujęcie sprawcy.

Stwierdzono, iż w większości wypadków prokuratorzy prawidłowo reagują na potrzebę zawiadamiania sądu rodzinnego i nieletnich o przypadkach wskazujących na demoralizację małoletniego i gorszący wpływ członków jego rodziny. Skierowanie takiego

zawiadomienia umożliwia sądowi wydanie odpowiednich zarządzeń opiekuńczych dla udzielenia małoletniemu pomocy, zawiadomienia właściwej jednostki organizacyjnej wspierającej rodziny i systemu pieczy zastępczej. Odnotowano przy tym przypadki wskazujące, że wprawdzie sprawa małoletniego była przedmiotem zainteresowania sądu rodzinnego i nieletnich, jednakże w toku prowadzonego śledztwa zachodziła potrzeba monitorowania stanu sprawy zawisłej w danym sądzie, co pozostało poza dalszym zainteresowaniem prokuratora.

Zwrócono uwagę prokuratorom, że w sytuacji, gdy istnieje konflikt np. między małżonkami i zachodzi podejrzenie, że jedna ze stron wykorzystuje dziecko jako kartę przetargową dla uzyskania korzystnych dla siebie rozstrzygnięć sądowych (rozwód, opieka nad dzieckiem, ustalenie kontaktów z dzieckiem, ograniczenie lub pozbawienia praw rodzicielskich), niezbędne jest w toku śledztwa zainteresowanie się tokiem postępowania przed sądem rodzinnym i nieletnich, co może być pomocne przy ocenie zgromadzonego w toku postępowania przygotowawczego materiału dowodowego i do podjęcia prawidłowej decyzji merytorycznej.

Za pozytywne uznać należy, że przesłuchania małoletnich pokrzywdzonych w zdecydowanej większości odbywały się w tzw. niebieskich pokojach, przebieg przesłuchania był utrwalany za pomocą urządzenia rejestrującego obraz i dźwięk, a w przypadku przesłuchania dziewczynek, czynności te przeprowadzały kobiety (zarówno sędzia, prokurator jak i psycholog), co zapewniało zmniejszenie poczucia skrępowania u świadka. Podobne przypadki miały miejsce w odniesieniu do chłopców, gdy przesłuchiwanymi byli w obecności mężczyzn, wyjątkiem przeważnie był biegły psycholog – kobieta.

Mankamentem jest występowanie przez prokuratorów z lakonicznymi wnioskami o przesłuchanie w trybie art. 185a k.p.k. lub art. 185b k.p.k., jak też błędne formułowanie wniosków, to jest wskazywanie, iż chodzi o przesłuchanie małoletniego, który w chwili czynu nie ukończył 15 lat, zamiast prawidłowo, stosownie do brzmienia cytowanego przepisu – w dacie przesłuchania. Jako pozytywne należy podkreślić przypadki, gdy prokuratorzy w odniesieniu do dzieci poniżej 5 lat przed skierowaniem wniosku do sądu w trybie art. 185a k.p.k. powoływali biegłych psychologów, celem dokonania badań psychologicznych małoletniego świadka z uwagi na deficyt rozwojowy, wiek i charakter sprawy. Wiedza specjalistów była konieczna w zakresie możliwości i gotowości świadka do złożenia zeznań w sprawie.

Zwrócono uwagę na potrzebę większej aktywności prokuratorów w czasie posiedzeń sądu, bowiem treść zeznań dotyczy okoliczności szczególnie ważnych dla prawidłowych

ustaleń faktycznych, co do przebiegu zdarzenia, a przesłuchanie winno obejmować wszystkie wątki niezbędne do wyjaśnienia, tym bardziej że jest to przecież przesłuchanie w trybie zabezpieczenia dowodu.

Mankamentem postępowań prowadzonych o czyn z art. 200 § 1 k.k., w sprawach, w których np. szpital powiadomił prokuraturę o podejrzeniu przestępstwa wobec małoletniej poniżej lat 15, która jest w ciąży, bądź w przypadkach zawiadomienia o współżyciu małoletniej przed ukończeniem przez nią lat 15, było ograniczanie się do ustaleń, czy obcowanie płciowe miało miejsce przed ukończeniem przez pokrzywdzoną lat 15, czy też po, a nie wykonywane były ustalenia dotyczące innych czynności seksualnych, brak też było w niektórych sprawach stanowiska procesowego w tym zakresie.

9. dotyczących przestępstw przeciwko rodzinie i opiece

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego pozostaje w toku ocena praktyki prokuratorskiej, dokonywana na podstawie badań aktowych spraw zakończonych odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umorzeniem postępowania przygotowawczego na podstawie art. 17 § 1 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. w sprawach o przestępstwa przemocy w rodzinie. Dotychczas przeprowadzone badania wskazują, że najczęstszą przyczyną podjęcia przez prokuratora decyzji o odmowie wszczęcia lub o umorzeniu postępowania przygotowawczego w oparciu o wyżej wymienione podstawy jest odmowa złożenia zeznań przez osobę pokrzywdzoną, która w tego typu sprawach jest osobą najbliższą dla sprawcy i przysługują jej uprawnienia wynikające z art. 182 § 1 k.k. W każdym badanym przypadku osoby pokrzywdzone były prawidłowo poinformowane o przysługujących im uprawnieniach, a w uzasadnionych przypadkach inicjowano objęcie rodziny procedurą „Niebieskiej karty”.

Wnioski z badania tych spraw zostaną sformułowane po jego zakończeniu i w 2013 r. przekazane będą do prokuratur apelacyjnych.

W 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano wskazówki metodyczne dla prokuratorów prowadzących postępowania karne w sprawach dotyczących przemocy w rodzinie.

10. dotyczących przestępstw związanych z ochroną zwierząt, a także postępowań dotyczących handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES)

Od września 2011 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego przeprowadzał ocenę praktyki prokuratorskiej na podstawie badań aktowych w zakresie przestępstw związanych z ochroną zwierząt, a także postępowań dotyczących handlu okazami zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów objętych przepisami Konwencji Waszyngtońskiej (CITES).

W ramach powyższego zadania w wyniku zbadanych - wybranych losowo – postępowań w Departamencie Postępowania Przygotowawczego sporządzone zostały dwa opracowania za nr PG II P 404/15/11 pt:

- „Przestępstwa popełniane w związku z nielegalnym obrotem gatunkami zwierząt i roślin zagrożonych wyginięciem”,
- „Przestępstwa stypizowane w ustawie o ochronie zwierząt”.

Opracowania te przekazano wszystkim prokuratorom apelacyjnym, celem ich stosownego wykorzystania w ramach prowadzonych postępowań związanych z ochroną zwierząt.

Nadto w zbiorowej pracy pod redakcją Pani prof. Teresy Gardockiej i Agnieszki Gruszczyńskiej pt. „Status zwierzęcia” prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jest autorem jednego z rozdziałów pt. „Ocena skuteczności ścigania przestępstw związanych z ochroną zwierząt – obraz statystyczny”.

11. dotyczących przestępstw z zakresu ochrony środowiska, ze szczególnym uwzględnieniem spraw dotyczących naruszeń przepisów o gospodarce odpadami

W związku z koniecznością podsumowania działań podejmowanych przez Departament Postępowania Przygotowawczego w latach 2011-2012, mających na celu wypracowanie form współpracy sprzyjającej zwiększeniu efektywności ścigania przestępstw przeciwko środowisku prokurator Departamentu, po analizie dokumentacji, ustalił, że w oparciu o dokonane uzgodnienia pomiędzy Prokuraturą Generalną a Ministerstwem Środowiska w 2012 roku pogłębiona została współpraca Prokuratorów Okręgowych z Wojewódzkimi Inspektorami Ochrony Środowiska, którzy bezpośrednio w terenie zajmują się sprawami z tego zakresu.

Uwzględniając wagę problemów związanych ze ściganiem przestępstw przeciwko środowisku za zasadne uznano organizowanie szkoleń z zakresu tej tematyki z udziałem Wojewódzkich Inspektorów Ochrony Środowiska, jak również powołanie w Wydziałach III prokuratur okręgowych koordynatorów do współpracy z WIOŚ.

W celu zapewnienia kontroli nad biegiem postępowań przygotowawczych dotyczących poważnego naruszenia przepisów z zakresu ochrony środowiska, sprawy takie zostają objęte zwierzchnim nadzorem służbowym, a prokuratorzy rejonowi zostali zobowiązani do informowania Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska o każdym wdrożonym postępowaniu w tego typu sprawach.

W styczniu 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego dokonano, na podstawie informacji przekazanych przez prokuratury apelacyjne, analizy postępowań, których przedmiotem była działalność firm zajmujących się przetwarzaniem odpadów w imieniu innych podmiotów (tzw. organizacja odzysku, o której mowa w ustawie z dnia 11 maja 2001 r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej - tekst jednolity z dnia 10 maja 2007 r. Dz.U. Nr 90, poz. 607). Ustalono, że w badanym okresie prowadzono na terenie kraju 273 postępowania przygotowawcze, z których 246 zakończono, natomiast 18 pozostało w biegu, a 9 zawieszono ze względu na wykonywanie czynności w drodze międzynarodowej pomocy prawnej.

Wyniki powyższych badań wykazały, że wśród tej kategorii postępowań nadal duża jest liczba spraw umorzonych bądź zakończonych postanowieniami o odmowie wszczęcia śledztwa - ok. 80%.

W związku z powyższym w Departamencie Postępowania Przygotowawczego zbadano kilkadziesiąt spraw, celem ustalenia, czy przyczyny umarzania postępowań mają charakter obiektywny, czy też wynikają z wadliwego prowadzenia spraw. W każdej z badanych spraw, w których stwierdzono przedwczesność podjętych decyzji końcowych kierowano pisma do prokuratorów okręgowych o rozważenie podjęcia postępowania w trybie art. 327 § 1 k.p.k. i jego uzupełnienie we wskazanym w piśmie kierunku.

Obecnie do Departamentu Postępowania Przygotowawczego są nadsyłane informacje o podjętych sprawach i wynikach uzupełniających czynności.

W czerwcu 2012 r., w związku ze spotkaniem Dyrektora Departamentu Kontroli Rynku Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska z inspektorami szczebla wojewódzkiego, w tutejszym Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano analizę bieżącej współpracy prokuratorów z WIOŚ. Wykazała ona, iż są prowadzone w kraju szkolenia i spotkania mające na celu między innymi usprawnienie metodyki prowadzonych postępowań.

W dniu 20 sierpnia 2012 r. przedstawiciel Prokuratora Generalnego uczestniczył w konferencji odbywającej się w Głównym Inspektoracie Weterynarii z udziałem Zastępcy Głównego Lekarza Weterynarii oraz przedstawicieli ABW, CBA, inspektoratu Transportu

Drogowego, Służby Celnej i Policji, na temat problemów związanych z nadzorem nad rolniczym wykorzystywaniem mączek mięsno-kostnych pochodzących z polskich zakładów utylizacyjnych i przywożonych z innych krajów.

Wobec zarzutów, kierowanych w czasie tego spotkania pod adresem prokuratury, o przedwczesne umarzanie spraw karnych dotyczących tej tematyki, w dniu 28 września 2012 r. wystąpiono do prokuratorów apelacyjnych o przeprowadzenie w podległych im jednostkach organizacyjnych badania postępowań dotyczących czynu z art. 77 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych i innych (Dz. U. z 2008 z. 213, poz. 1342 z późn. zm.).

Na podstawie przekazanych Prokuraturze Generalnej materiałów w grudniu 2012 r. sporządzono analizę i ustalono, że 43% spraw tej kategorii zostało zakończonych decyzjami o skierowaniu do sądu aktu oskarżenia bądź wniosku o warunkowe umorzenie postępowania, natomiast 11 postępowań umorzono przedwcześnie, co skutkowało wnioskami kierowanymi do właściwych jednostek organizacyjnych o rozważenie ich podjęcia na nowo.

Z wynikami przeprowadzonej analizy zapoznano Komendanta Głównego Policji i Zastępcę Głównego Lekarza Weterynarii Jarosława Naze, który w piśmie z dnia 23 stycznia 2013 r. nr GIW puf 71-28/2013 skierowanym do Prokuratora Generalnego podziękował za owocną współpracę i szczegółową oraz wnikliwą analizą problemu dokonaną przez Departament Postępowania Przygotowawczego oraz wsparcie merytoryczne, które to działania przyczynią się do podniesienia bezpieczeństwa żywności oraz zapewnią wysoki poziom ochrony zdrowia i życia ludzi oraz zwierząt.

Obecnie sprawy dotyczące odpadów i mączek mięsno-kostnych pozostają w stałym zainteresowaniu Departamentu Postępowania Przygotowawczego.

12. narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej tzw. „błędem medycznego”

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego kontynuowano ocenę praktyki prokuratorskiej w sprawach o przestępstwa narażenia na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia człowieka przez lekarza będącego gwarantem bezpieczeństwa osoby zagrożonej, tzw. „błędem medycznego”. Ocena ta, rozpoczęta w IV kwartale 2011 r. polega na zbadaniu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego losowo wybranych postępowań zakończonych w tego typu sprawach w 2010 roku

prawomocnym postanowieniem o umorzeniu śledztwa, z uwzględnieniem m.in.: sposobu prowadzenia postępowania przygotowawczego, przedmiotu postępowania i prawidłowości przyjętej kwalifikacji prawnej czynu, kompletności zebranego materiału dowodowego, uzyskania zezwolenia na przesłuchanie osoby obowiązanej do zachowania tajemnicy lekarskiej, poziomu postanowienia o powołaniu biegłych, oceny opinii sądowo-lekarskiej przez prowadzącego postępowanie, czy należycie wyjaśniono wszystkie okoliczności istotne dla rozstrzygnięcia sprawy, oceny zasadności orzeczenia o umorzeniu postępowania.

W wyniku analizy 23 spraw stwierdzono, że w 43% spraw postanowienie o umorzeniu śledztwa należy uznać za zasadne, zarówno w zakresie przyjętej kwalifikacji prawnej czynu, jak i podstawy umorzenia. W 1 sprawie (4,3%) w postanowieniu o umorzeniu śledztwa przyjęto błędną kwalifikację prawną czynu będącego przedmiotem tego postępowania, jak i przesłankę procesową jego umorzenia. W 52% spraw postanowienie o umorzeniu postępowania uznano za niezasadne, co najmniej przedwczesne, wydane bez należytego wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności i bez przeprowadzenia wszystkich niezbędnych dowodów mających na celu wszechstronne wyjaśnienie okoliczności czynu, który był przedmiotem postępowania.

W 43% spraw przyjęto niewłaściwą kwalifikację prawną czynu będącego przedmiotem postępowania, w tylu też sprawach w toku postępowania nie zabezpieczono całej niezbędnej dokumentacji medycznej. Analiza wykazała, że w 13% spraw nie powołano biegłego, mimo iż wyjaśnienie okoliczności, mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, wymagało niewątpliwie wiadomości specjalnych (art. 193 k.p.k.), a zatem istniały przesłanki dopuszczenia dowodu z opinii biegłego, celem ustalenia, czy zachodzi związek normatywny między zachowaniem lekarzy a narażeniem pacjenta na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia. W 30% spraw opinię sądowo-lekarską należy uznać za niepełną i wymagającą uzupełnienia, a mimo to nie wystąpiono o jej uzupełnienie.

Tylko w 26% spraw wystąpiono o uzyskanie w trybie art. 180 § 2 k.p.k. zgody sądu na przesłuchanie w charakterze świadków lekarzy na okoliczności, na które rozciąga się obowiązek zachowania tajemnicy związanej z wykonywaniem zawodu, a w 22% spraw stwierdzono nieprzestrzeganie zasad wynikających z art. 181 § 2 k.p.k. i obowiązującego w 2009 i 2010 roku rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie sposobu postępowania z protokołami przesłuchań i innymi dokumentami lub przedmiotami, na które rozciąga się obowiązek zachowania tajemnicy państwowej, służbowej albo związanej z wykonywaniem zawodu lub funkcji (Dz. U z 2003 r., Nr 108, poz. 1023).

W 61% sprawach zawieszenie śledztwa stało w sprzeczności z dyrektywą wynikającą z art. 22 § 1 k.p.k. oraz stanowiskiem zajęтым w tym przedmiocie przez b. Prokuratorę Krajową w piśmie Zastępcy Prokuratora Generalnego – Prokuratora Krajowego z dn. 16 stycznia 2006 r., że oczekiwanie na opracowanie opinii przez biegłych nie jest przesłanką uzasadniającą zawieszenie postępowania. Takie stanowisko zostało powtórzone w piśmie Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego z dnia 8 czerwca 2010 r. skierowanym do Prokuratora Apelacyjnego w Białymstoku i przekazanym do wiadomości wszystkim prokuratorom apelacyjnym.

W przypadku zakwestionowania zasadności postanowienia o umorzeniu postępowania przygotowawczego oraz stwierdzenia nieprawidłowości w badanych sprawach podejmowano niezwłoczne działania zmierzające do eliminacji stwierdzonych uchybień, kierując w konkretnych sprawach do właściwych prokuratorów apelacyjnych pisma z uwagami i prośbą o zajęcie stanowiska. Z uzyskanych od prokuratorów apelacyjnych informacji wynika, że 11 spraw zostało podjętych na nowo, czyli 92% spraw, w których zakwestionowano zasadność postanowienia o umorzeniu śledztwa. W 1 sprawie prowadzone są czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. i w 1 sprawie pismo pokrzywdzonej przekazano do sądu jako właściwego do rozpoznania wniosku o wznowienie postępowania. Trzy sprawy zostały objęte zwierzchnim nadzorem służbowym. We wszystkich przypadkach uwagi krytyczne Departamentu Postępowania Przygotowawczego sformułowane w następstwie stwierdzonych nieprawidłowości zostały omówione z prokuratorem prowadzącym lub nadzorującym postępowanie oraz przekazane do wiadomości innych prokuratorów w celu wykorzystania w bieżącej praktyce, były także przedmiotem narad służbowych oraz wykorzystano je jako przykłady w ramach szkolenia zawodowego prokuratorów.

W dwóch sprawach zainicjowano postępowanie służbowe wobec prokuratorów, którzy prowadzili zakwestionowane postępowania oraz dopuścili się uchybień wskazanych w pismach pokontrolnych.

Wnioski wynikające z nadal prowadzonej analizy praktyki prokuratorskiej w zakresie tzw. „błędu medycznego”, zostaną sformułowane po jej zakończeniu w 2013 r., po zbadaniu pozostałych akt. Po zakończeniu badania opracowana zostanie metodyka prowadzenia postępowań przygotowawczych w tej kategorii spraw, która wraz z wynikami z badania wszystkich wybranych spraw zostanie przekazana do prokuratur apelacyjnych celem wdrożenia do praktyki prokuratorskiej.

13. dotyczących przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy Policji

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano sprawozdanie za 2011 rok obejmujące przestępstwa popełnione przez funkcjonariuszy Policji. Sprawozdanie zawiera informacje o:

- liczbie prowadzonych postępowań przygotowawczych,
- sposobach zakończenia postępowań,
- rodzaju popełnionych przestępstw,
- czasie prowadzenia postępowań,
- liczbie podejrzanych, oskarżonych i skazanych,
- występujących trudnościach dowodowych.

Przeprowadzona analiza danych pozwoliła ponadto na sformułowanie wniosków dotyczących prowadzenia tego typu spraw. Przede wszystkim uznano, że śledztwa w tego rodzaju sprawach, a zwłaszcza w tych, gdzie przekazany został do prokuratury materiał operacyjny, powinny być w miarę możliwości przydzielane tym prokuratorom, którzy odbyli szkolenia organizowane przez Biuro Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji. Sprawozdanie to zostało przekazane do prokuratur apelacyjnych.

Wobec stosunkowo dużej liczby odmów wszczęcia postępowań przygotowawczych i umorzeń postępowań, zdecydowano o przeprowadzeniu badań pod kątem zasadności wydania takich decyzji w 2011 roku w sprawach, które były prowadzone z zawiadomienia Biura Spraw Wewnętrznych KGP. W skali całego kraju odnotowano 40 odmów wszczęcia i 84 umorzenia. Badanie zostanie przeprowadzone na początku 2013 roku.

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku opracowana została szczegółowa analiza spraw dotyczących przestępstw z art. 246 k.k. i art. 247 k.k. popełnionych przez funkcjonariuszy Policji, zakończonych w 2010 roku wydaniem postanowienia o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego lub jego umorzeniu. W okresie tym wydano łącznie 85 postanowień o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego i 108 postanowień o jego umorzeniu. W większości spraw podstawą prawną tego rodzaju rozstrzygnięć był brak danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia przestępstwa lub stwierdzenie, że czynu takiego nie popełniono. Dokonując analizy akt 23 spraw (które wyselekcjonowano do badania), wzięto pod uwagę takie elementy, jak: reakcja prokuratury na zawiadomienie lub powziętą informację o popełnieniu przestępstwa, czas prowadzenia postępowań, aktywność i prawidłowość podejmowanych działań przy gromadzeniu materiału dowodowego oraz poziom uzasadnień kończących

postępowanie karne. Uwagi i spostrzeżenia dotyczące uchybień zostały przekazane prokuratorom apelacyjnym w formie pisemnej. Ponadto wyniki tej analizy zostały zaprezentowane podczas szkoleń prokuratorów organizowanych przez Biuro Spraw Wewnętrznych KGP.

W Departamencie Postępowania Przygotowawczego w ramach zadania wynikającego z § 16 pkt 7 Regulaminu kształtowana jest praktyka w zakresie zwalczania przestępczości na podstawie badań akt, analizy informacji przekazywanych przez prokuratury apelacyjne i prokuratury okręgowe, innych ustaleń departamentu oraz w ramach współpracy międzynarodowej.

W 2012 roku, stosownie do zarządzenia byłego Prokuratora Krajowego nr PR III 072/7/06 z 22 maja 2006 r., w Departamencie Postępowania Przygotowawczego kontynuowano monitorowanie postępowań dotyczących odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów.

Prokuratorzy wykonujący czynności w Departamencie Postępowania Przygotowawczego, po uzyskaniu informacji o sprawach, w których materiał dowodowy uprawdopodobnił popełnienie przestępstwa przez prokuratora bądź sędziego, na bieżąco kontrolowali sposób wykonywania zwierzchniego nadzoru służbowego w tego typu sprawach. W sprawach, w których prawomocnie umorzono postępowanie przygotowawcze dotyczące odpowiedzialności karnej sędziego lub prokuratora, zasadność takich decyzji badana była w Departamencie Postępowania Przygotowawczego.

W 2012 r. prokuratorzy wykonujący czynności w Departamencie Postępowania Przygotowawczego zbadali akta 9 spraw, w których materiał dowodowy uprawdopodobnił popełnienie przestępstwa przez prokuratora bądź sędziego i w których doszło do prawomocnego umorzenia postępowania przygotowawczego. W żadnej ze zbadanych w 2012 roku prawomocnie umorzonych spraw dotyczących odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów nie zakwestionowano zasadności decyzji o umorzeniu śledztwa, co wskazuje na znaczną poprawę poziomu prowadzenia postępowania przygotowawczego w tego rodzaju sprawach, gdyż w 37 tego rodzaju sprawach zbadanych w 2011 r. odnotowano przypadki zarówno niezasadnych postanowień o umorzeniu śledztwa, jak i dostrzeżono potrzebę uzupełnienia materiału dowodowego w trybie art. 327 § 3 k.p.k.

W 2012 r. w jednej sprawie Prokuratora Rejonowego Poznań - Stare Miasto skierowano do Prokuratora Apelacyjnego w Poznaniu uwagi dotyczące m.in. istotnych nieprawidłowości przy wykonywaniu pierwszych czynności na miejscu zdarzenia, które spowodowały konieczność wykonania szeregu dodatkowych czynności w toku śledztwa.

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego sporządzona została coroczna zbiorcza informacja dotycząca tej kategorii spraw obejmująca liczbę takich spraw pozostających w biegu na dzień 31 grudnia 2011 r. (z uwzględnieniem kwalifikacji prawnej itp.), liczbę spraw, w których w 2011 r. doszło do wydania postanowienia o przedstawieniu zarzutu prokuratorowi lub sędziemu, liczbę postępowań, w których skierowano wnioski o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziego lub prokuratora do odpowiedzialności karnej oraz liczbę aktów oskarżenia skierowanych przeciwko prokuratorom i sędziom.

Sporządzone w 2012 r., zbiorcze zestawienie obejmujące wymienione wcześniej dane liczbowe odnoszące się do postępowań dotyczących odpowiedzialności karnej sędziów i prokuratorów wykazało, że w 2011 r. skierowano taką samą liczbę wniosków o wyrażenie zgody na pociągnięcie sędziów i prokuratorów do odpowiedzialności karnej (17), jak w 2010 roku, przy czym w przypadku sędziów nastąpił spadek o 1 wniosek, a w odniesieniu do prokuratorów wzrost o 1 wniosek. W 2011 r. zwiększyła się o 2 osoby ogólna liczba prokuratorów i sędziów, wobec których wydano postanowienia o przedstawieniu zarzutów, co stanowiło wzrost o 15,4 %, przy czym w przypadku sędziów nastąpił wzrost o 4 osoby, co stanowiło 133,3 %, a w przypadku prokuratorów nastąpił spadek o 2 osoby, co stanowiło 20 %. W 2011 r. nastąpił spadek liczby prokuratorów i sędziów, których sprawy skierowano do sądu. W porównaniu z rokiem 2010 ogólna liczba osób, wobec których wniesiono akty oskarżenia zmniejszyła się o 2, co stanowiło spadek o 22,2 %. Spadek ten w całości dotyczył prokuratorów, przeciwko którym skierowano o 5 aktów oskarżenia mniej niż w 2010 r., co stanowiło zmniejszenie się liczby oskarżonych prokuratorów o 62,5 % w porównaniu z rokiem 2010. Z kolei w przypadku oskarżonych sędziów odnotowano wzrost o 3 osoby, co wobec 1 sędziego oskarżonego w 2010 r. stanowiło wzrost o 300%.

W wykonaniu polecenia Prokuratora Generalnego oraz w nawiązaniu do publikacji pt. „Nie karać za skręta” i „Kwaśniewski: Narkotyki wolno mieć”, opublikowanych w dzienniku Gazeta Wyborcza w dniu 23 maja 2012 r., w Departamencie Postępowania Przygotowawczego poddano analizie dane uzyskane z prokuratur apelacyjnych dotyczące prawomocnie zakończonych w latach 2010 i 2011 postępowań karnych w sprawach o czyny z art. 62 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz dane dotyczące ilości spraw zakończonych w 2011 i do 14 czerwca 2012 roku prawomocnym postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego na podstawie art. 62a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii.

Z analizy powyższych danych wynika, że w 2010 roku wykryto 33 153 przestępstwa polegające na posiadaniu niewielkiej ilości środka odurzającego lub substancji psychotropowej (art. 62 ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii - tekst jednolity Dz. U. z 2012 r. poz. 124) i 1 444 przestępstwa polegające na posiadaniu, wbrew przepisom ustawy, znacznych ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych (art. 62 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii). Ogółem w 2010 roku o popełnienie czynu z art. 62 ust. 1 i 3 podejrzanych było 17 843 osób, w tym 2 772 nieletnich, a o czyn z art. 62 ust. 2 podejrzanych było 1 023 osób, w tym 31 nieletnich.

W 2011 zanotowano wzrost liczby tego rodzaju przestępstw, gdyż wykryto 34 702 przestępstwa z art. 62 ust. 1 i 3 (wzrost o 1549 w porównaniu do 2010 r.) i 1593 przestępstwa z art. 62 ust. 2 (wzrost o 149 w porównaniu do 2010 r.) O czyn art. 62 ust. 1 i 3 podejrzanych było 19 787 osób (o 1 944 osoby więcej niż w roku poprzednim), w tym 2 947 osób nieletnich (wzrost o 175 osób w porównaniu z rokiem 2010), a o czyn z art. 62 ust. 2 podejrzanych było 1 057 osób, w tym 21 osób nieletnich.

W badanym okresie prokuratorzy zakończyli 463 postępowania odmową wszczęcia postępowania przygotowawczego, a w 8 401 sprawach wydano postanowienie o umorzeniu postępowania przygotowawczego, w tym:

- na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 k.p.k. – 2 534;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – 2 900;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. – 782;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 4 k.p.k. – 43;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 5 k.p.k. – 95;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 6 k.p.k. – 33;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. – 12;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 10 k.p.k. – 5;
- na podstawie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k. – 184;
- na podstawie art. 11 § 1 k.p.k. – 25;
- na podstawie art. 322 § 1 k.k. – 1 807.

Wobec 1 637 osób skierowano do sądu wnioski o warunkowe umorzenie postępowania, a w 28 249 sprawach skierowano akty oskarżenia wobec 35 624 osób, w tym wobec 18 917 osób wystąpiono z wnioskiem przewidzianym w art. 335 § 1 k.p.k.

W tym też okresie zapadło 30 365 wyroków; skazanych zostało 32 296 osób, a 282 osoby sądy uniewinniły od popełnienia zarzucanych im czynów. Sądy wyrokiem umorzyły

postępowanie wobec stwierdzenia znikomej społecznej szkodliwości czynu, tj. na podstawie art. 17 § 1 pkt 3 k.p.k. wobec 257 osób.

W 2011 roku i w okresie do dnia 14 czerwca 2012 roku, prawomocnym postanowieniem o umorzeniu postępowania przygotowawczego na podstawie art. 62a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, dodanego ustawą z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 117, poz. 678 z dnia 8 czerwca 2011 r.), który wszedł w życie z dniem 9 grudnia 2011 roku, w prokuraturach zakończono łącznie 1 282 sprawy.

W IV kwartale 2011r. zaplanowano przeprowadzenie w Departamencie Postępowania Przygotowawczego badań praktyki prokuratorskiej w sprawach dotyczących przestępstw „motywowanych nienawiścią”, których podłożem jest przynależność rasowa, etniczna, narodowościowa, wyznaniowa lub bezwyznaniowość ofiar przestępstw popełnionych z wykorzystaniem Internetu. Badanie to było kontynuowane w 2012 roku.

Podstawę do wyselekcjonowania spraw do badań tej problematyki stanowiło sprawozdanie z dnia 16 lutego 2011r. dotyczące postępowań prowadzonych we wszystkich powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury za 2010 r.

Analiza tego sprawozdania pozwoliła na stwierdzenie, iż znaczną część wymienionej kategorii spraw prowadzonych w prokuraturach stanowią sprawy o przestępstwa „motywowane nienawiścią” popełniane z wykorzystaniem możliwości, jakie daje obecnie Internet. Wyniki tych postępowań wskazują natomiast, iż spośród tych spraw znaczna ich część jest umarzana przez prokuratorów z powodu niewykrycia sprawców przestępstw bądź też z powodu braku znamion czynu zabronionego. Również dosyć często prokuratorzy odmawiają wszczęcia postępowań przygotowawczych w tych sprawach. Tylko niewielka ilość postępowań kończy się natomiast skierowaniem aktów oskarżenia do Sądu.

Te niepokojące wyniki stały się podstawą do wyboru kategorii spraw, które zostały wyselekcjonowane do badań.

Wskazać należy, iż badaniom poddano wszystkie sprawy, które zostały na koniec 2010 r. wykazane w sprawozdaniach prokuratur apelacyjnych przesyłanych do Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej jako sprawy zakończone, tj. wykreślone z rejestru Ds. przez prowadzące je prokuratury.

Po wyselekcjonowaniu spraw do badań pismami z 15 września 2011 r. zwrócono się do dziewięciu Prokuratur Apelacyjnych o nadesłanie akt głównych i podręcznych wybranych akt oraz odpowiadających im akt nadzoru. Zbadano 14 spraw z terenu właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie, po 6 spraw z właściwości Prokuratur Apelacyjnych

w Gdańsku i we Wrocławiu, 5 spraw z właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie, 4 z właściwości Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach, po 3 sprawy z właściwości Prokuratur Apelacyjnych w Białymstoku i w Lublinie i po 2 sprawy z właściwości Prokuratur Apelacyjnych w Szczecinie i w Rzeszowie.

Badaniem objęto również jedną sprawę, która to nie została wykazana w sprawozdaniach, natomiast w oparciu o badania aktowe innych postępowań ustalono, iż takie postępowanie było prowadzone w 2010 r.

Po przeprowadzeniu w/w badań w Prokuraturze Generalnej podejmowano niezwłoczne działania w konkretnych sprawach, zmierzające do wzruszenia niezasadnych decyzji, ze wskazaniem stwierdzonych uchybień i przedstawieniem czynności niezbędnych do wykonania w tych sprawach, wpływając także w ten sposób na poprawę poziomu innych postępowań tej kategorii prowadzonych przez podległe jednostki.

W wyniku badań akt przeprowadzonych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego uznano, iż 25 decyzji merytorycznych podjętych przez prokuratorów do końca 2010 r., stanowiących podstawę wykreślenia sprawy z repertorium Ds., było co do zasady słusznych, co stanowi ok. 56 % podjętych decyzji merytorycznych. W 3 sprawach, których przedmiotem był więcej niż jeden czyn, uznano decyzje za tylko częściowo zasadne, co stanowi ok. 7% podjętych decyzji merytorycznych. W 17 sprawach, tj. prawie w 38 % spraw, uznano, że decyzje merytoryczne wydane przez prokuratorów były niezasadne lub też przedwczesne. Powyższy wskaźnik jest bardzo niepokojący, zważywszy na to, że aż 33 sprawy były badane w ramach okresowych obowiązków przez prokuratury nadrzędne, niektóre nawet kilkakrotnie, a mimo to podczas ich badania w Departamencie Postępowania Przygotowawczego stwierdzono jeszcze szereg nieprawidłowości, na które nie zwrócono uwagi podczas badań akt w prokuraturach nadrzędnych. Tylko w 6 badanych sprawach nie stwierdzono żadnych nieprawidłowości w postępowaniu i decyzji merytorycznej, co stanowi zaledwie 13 % badanych spraw. W 14 postępowaniach, tj. w około 31% spraw, wskazano na potrzebę podjęcia na nowo lub wszczęcia postępowania i kontynuowania, czy też podjęcia postępowania zawieszono, a w 4 postępowaniach wskazano na potrzebę przeprowadzenia czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k.

W 39 sprawach, tj. prawie w 87% spraw, skierowano uwagi do prokuratur apelacyjnych odnośnie do przebiegu postępowania lub decyzji merytorycznej.

Najwięcej nieprawidłowości dotyczyło:

- niewłaściwego opisu przedmiotu postępowania i kwalifikacji prawnej czynu w orzeczeniach o umorzeniu lub odmowie wszczęcia postępowania w sprawie lub w akcie oskarżenia (łącznie w 25 postępowaniach),

- niewłaściwego opisu przedmiotu postępowania i kwalifikacji prawnej czynu wskazywanych w postanowieniach o wszczęciu dochodzenia lub śledztwa (łącznie w 15 postępowaniach),

- niewykorzystywania w sprawach wszystkich możliwości dowodowych pozwalających na ustalenie sprawców przestępstw, czy też pozwalających na weryfikację dowodów, w tym wyjaśnień podejrzanych (łącznie w 10 postępowaniach),

- niewłaściwego zwracania się do administratorów stron internetowych przez Policję lub prokuratora w postępowaniu przygotowawczym o podanie danych dotyczących numerów IP komputerów, z których dokonywano wpisów będących przedmiotem prowadzonego postępowania, danych osobowych, danych adresowych – pismem bez podania podstawy prawnej takiego żądania lub ze wskazaniem nieprawidłowej podstawy żądania zamiast postanowieniem wydanym przez prokuratora w trybie art. 217§ 1 k.p.k. art. 236a k.p.k. i art. 180 § 1 k.p.k. (łącznie w 9 postępowaniach),

- ograniczenia postępowania do wyjaśnienia tylko niektórych zdarzeń będących przedmiotem zawiadomienia o przestępstwie i w efekcie braku rozstrzygnięcia prokuratora w zakresie części zawiadomienia o przestępstwie (łącznie w 4 postępowaniach),

- rozpatrywania w postępowaniu zdarzenia będącego przedmiotem zawiadomienia o przestępstwie tylko pod kątem niektórych przepisów i pomijanie możliwości zakwalifikowania tych zdarzeń z innych przepisów karnych, które w kontekście stanu faktycznego także powinny być brane pod uwagę (łącznie w 4 postępowaniach),

- wykonywania szeregu czynności procesowych w sprawie zawieszonyj, w sytuacji kiedy nie były to czynności, o których mowa w treści art. 22 § 3 k.p.k, w tym m.in. uzupełnianie i zmiana zarzutów stawianych podejrzanym i ich przesłuchiwanie, powoływanie biegłych, przesłuchiwanie świadków (łącznie w 3 postępowaniach).

Efektom tych badań było wystosowanie szeregu pism do prokuratorów apelacyjnych, w których zawarto uwagi odnośnie do przebiegu prowadzonych postępowań, sposobu gromadzenia i przeprowadzania dowodów, zasadności decyzji merytorycznych oraz treści tego rodzaju decyzji, w części spraw wskazano na potrzebę rozważenia wykonania czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. lub też podjęcia na nowo postępowania albo też podjęcia postępowania zawieszonyj. W 22 sprawach skierowano pisma, w których przedstawiono uwagi dotyczące stwierdzonych nieprawidłowości w toku prowadzonych postępowań, celem

ich przekazania prowadzącym postępowania i wyeliminowania nieprawidłowości w przyszłości.

W związku z pismami skierowanymi przez Departament Postępowania Przygotowawczego w 7 sprawach zostały wykonane czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k. W dwóch z nich czynności te dały podstawy do wydania postanowień o podjęciu na nowo postępowań. Postanowienia o podjęciu na nowo postępowania lub postanowienia o podjęciu zawieszono postępowania wydano również w 9 innych sprawach. W istocie więc podjęto na nowo 11 spraw umorzonych lub zawieszonych z 45 zakończonych.

Zaznaczyć należy, iż w 2 sprawach, po ich podjęciu na nowo i uzupełnieniu materiału dowodowego zostały przedstawione zarzuty.

Po zakończeniu badań wszystkich spraw sporządzono sprawozdanie z dnia 28 czerwca 2012 r. sygn. PG II P 404/13/11, w którym dokonano ogólnej oceny praktyki prokuratorskiej w tej kategorii postępowań i które zostało przesłane do wszystkich prokuratur apelacyjnych w kraju celem zapoznania z jego treścią wszystkich prokuratorów i wykorzystania uwag w bieżącej pracy. W sprawozdaniu wskazano jakiego rodzaju czynności dowodowe prokuratorzy wykonują w tych sprawach, z jakich dowodów korzystają w niewielkim stopniu, a powinni je wykorzystywać, jakie skutki przynosi zwlekanie z przeprowadzeniem niektórych dowodów dla postępowania, problemy i zaniechania w sprawach, w których ustalono, że dostęp do komputera miała większa ilość osób.

W dniu 14 marca 2012 r. Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej skierował do wszystkich prokuratur apelacyjnych pisma zawierające podsumowania statystyczne za I półrocze 2011 r. i cały 2011 r. w tej kategorii spraw, w których ponadto zawarto szereg uwag o stwierdzonych nieprawidłowościach w postępowaniach, które należy wyeliminować. Wskazano na błędy występujące w postępowaniach, m.in. dotyczące nieprawidłowości w kwalifikowaniu zdarzeń będących przedmiotem postępowania wynikających ze zmiany przepisów Kodeksu karnego oraz na zauważalny wzrost liczby postępowań w tej kategorii spraw w przeciągu ostatnich lat, który nie przekłada się jednak na większą wykrywalność tych przestępstw oraz na potrzebę poważnego traktowania tych spraw, z dużym zaangażowaniem ze strony prowadzących postępowanie, tak aby wszystkie cele postępowania przygotowawczego zostały osiągnięte, w szczególności zaś, aby postępowania prowadzono sprawnie i skutecznie oraz z poszanowaniem praw osób pokrzywdzonych tymi przestępstwami.

Polecono także, aby takie same zasady dotyczące sposobu monitorowania i kontroli postępowań, jak w sprawach o czyny z art. 118, 118a, 119 § 1, 126a, 126b, 256 § 1 i 2, 257

k.k. i innych, w których motywem działania sprawców jest przynależność rasowa, narodowościowa, etniczna, wyznaniowa, bezwyznaniowość, stosowano także do postępowań o czyn z art. 194 k.k., który również spełnia kryteria określone w definicji przestępstwa z nienawiści, którym posługuje się ODIHR OSCE, a które to sprawy dotychczas nie były objęte takim monitoringiem. Sprawy o czyny kwalifikowane z art. 194 k.k. od 2012 r. będą więc również obejmowane nadzorem oraz będą cyklicznie badane decyzje o odmowie wszczęcia postępowania bądź jego umorzeniu, a także będą przekazywane informacje o tych postępowaniach do Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej.

Niezależnie od powyższego w związku z wykonywaniem przez prokuratury zaleceń Komitetu do Spraw Likwidacji Dyskryminacji Rasowej ONZ oraz Europejskiej Komisji przeciwko Rasizmowi i Nietolerancji odnoszących się do organów prokuratury – jednostki organizacyjne prokuratury w kraju kontynuowały działania mające na celu zwiększenie efektywności ścigania przestępstw dyskryminacyjnych, eliminowanie błędów występujących w sprawach oraz poprawę jakości wykonywanych czynności oraz podejmowanych decyzji merytorycznych.

W ramach takich działań prokuratorzy obszaru Prokuratury Okręgowej w Szczecinie i Prokuratury Okręgowej w Gorzowie Wielkopolskim w celu podniesienia świadomości społecznej w zakresie szeroko rozumianej dyskryminacji rasowej oraz uwrażliwienia na wskazaną problematykę przeprowadzili szkolenia dla młodzieży w szkołach średnich. Prokuratura Rejonowa Szczecin-Śródmieście we wrześniu 2012 r. przeprowadziła zarówno dla prokuratorów, jak i dla funkcjonariuszy Komendy Powiatowej Policji Szczecin – Śródmieście szkolenia, których przedmiotem było przypomnienie zaleceń Komitetu ONZ oraz Europejskiej Komisji, nadto omówiono uwagi przedstawione w piśmie Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego z dnia 14 marca 2012 r. Prokuratura Rejonowa w Świeciu zwróciła się do miejscowego Sądu Rejonowego z prośbą o informowanie prokuratury o każdym postępowaniu prowadzonym w Wydziale Rodzinnym i Nieletnich, którego przedmiotem są czyny popełnione na tle nienawiści rasowej, a ponadto w II półroczu 2011 r. przeprowadziła szkolenia z funkcjonariuszami Policji związane ze zjawiskami dyskryminacji rasowej. Prokuratorzy Rejonowi okręgu elbląskiego omówili zalecenia Komitetu i Komisji podczas narad z komendantami miejscowych komend Policji, bądź przekazali raporty z zaleceniami jednostkom Policji do służbowego wykorzystania, ponadto zalecili Policji aktywną postawę w zbieraniu dowodów, z wykorzystaniem wszelkich technik, a w przypadku popełnienia innych przestępstw, uwzględnianie również motywacji rasistowskich. Prokurator Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim wskazał, że dokumenty

Komitetu zostały omówione podczas posiedzenia Komisji Bezpieczeństwa Porządku Powiatu Nowomiejskiego, a ramach działalności pozakarnej w tej prokuraturze zdecydowano o bezwzględnym zgłaszaniu udziału prokuratora w postępowaniach zawisłych przez Sądem Rejonowym w Nowym Mieście Lubawskim – Wydział Rodzinny i Nieletnich o czyny karalne z tej kategorii. W Prokuraturze Rejonowej w Malborku tematyka dotycząca przestępstw na tle rasowym poruszana była na szkoleniach dla funkcjonariuszy Policji. Zastępca Prokuratora Rejonowego w Kwidzynie nawiązał kontakty z samorządami powiatowymi, a ponadto odbył spotkania z funkcjonariuszami Policji realizującymi zadania dotyczące przestępstw na tle rasowym. Prokurator Rejonowy w Chełmnie nawiązał współpracę z Burmistrzem Miasta Chełmna, Starostą Powiatowym w Chełmnie, Wójtami Gmin Chełmno, Kijewo Królewskie, Unisław, Papowo Biskupie i Stolno, informując o konieczności bieżącego sygnalizowania zdarzeń odnoszących się do przedmiotowej problematyki. W Prokuraturze Rejonowej w Pucku zalecenia Komitetu omówiono na szkoleniach z funkcjonariuszami jednostek Policji na cyklicznych spotkaniach szkoleniowych. Prokurator Rejonowy w Pruszczu Gdańskim skierował stosowną korespondencję do organizacji zajmujących się zwalczaniem dyskryminacji rasowej i niesieniem pomocy ofiarom tego rodzaju przestępstw oraz omówił powyższą problematykę z kierownictwem Komendy Powiatowej Policji w Pruszczu Gdańskim. Z inicjatywy Prokuratora Rejonowego w Wąbrzeźnie w podległej mu jednostce przeprowadzone zostało z udziałem kierownictwa Komendy Powiatowej Policji w Wąbrzeźnie szkolenie na temat prowadzenia postępowań przygotowawczych o przestępstwa z pobudek rasistowskich i ksenofobicznych. Prokurator Apelacyjny w Białymstoku Zarządzeniem nr 66/2011 z dnia 4 października 2011 r. na szczeblu Prokuratury Apelacyjnej wprowadził monitoring postępowań przygotowawczych w sprawach dotyczących przestępstw na tle rasowym.

Wszystkie powyżej opisane działania mają na celu zwiększenie efektywności ścigania przestępstw dyskryminacyjnych, eliminowanie błędów występujących w sprawach oraz poprawę jakości wykonywanych czynności oraz podejmowanych decyzji merytorycznych. Wskazują również na to, jak wielką wagę Prokuratura Generalna przywiązuje do ścigania sprawców tego rodzaju przestępstw. Aby osiągnąć zamierzone cele, prokuratura współpracuje z różnymi podmiotami rządowymi i pozarządowymi.

W 2012 roku na podstawie informacji uzyskanych z prokuratur apelacyjnych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono badania dotyczące przeszukań, dokonanych przez funkcjonariuszy urzędów celnych, urzędów skarbowych

i urzędów kontroli skarbowej w okresie od 1 stycznia 2011 r. do 30 czerwca 2012 roku, w toku którego stwierdzono, że w tym okresie (18 miesięcy) funkcjonariusze wskazanych urzędów przeprowadzili 11 895 przeszukań. W 642 przypadkach organy te złożyły wnioski do prokuratur o wydanie postanowienia w przedmiocie przeszukania. Prokuratorzy nie uwzględnili tylko 28 wniosków.

W zdecydowanej większości przypadków przeszukania były dokonywane w trybie art. 220 § 3 k.p.k., po czym występowano do prokuratur o ich zatwierdzenie. Jedynie w 12 przypadkach prokuratorzy nie zatwierdzili przeszukań dokonanych przez ww. organy.

W toku badania ujawniano następujące przyczyny nieuwzględnienia wniosków o przeszukania:

- zbyt późne wystąpienie z wnioskiem o wydanie postanowienia (które po długim okresie czasu od stwierdzenia przestępstwa uznawano za niecelowe),
- brak podstaw do uznania, że zaistniało przestępstwo,
- brak wystarczającego uzasadnienia wniosku,
- ustalenie, że wnioskowana czynność została już przeprowadzona przez inną jednostkę, prowadzącą postępowanie.

Z kolei najczęstszymi przyczynami odmów zatwierdzenia przeszukania były:

- przekroczenie 7 – dniowego terminu przewidzianego w art. 220 § 3 k.p.k.,
- stwierdzenie braku właściwości miejscowej,
- ocena, iż nie były to przypadki niecierpiące zwłoki i można było wystąpić do prokuratora z wnioskiem o wydanie postanowienia.

Niezależnie od tego w ramach wewnętrznej kontroli niektórzy prokuratorzy apelacyjni stwierdzili w kilkunastu przypadkach bezzasadne zatwierdzenie dokonania przeszukań, oceniając, że nie były to sytuacje niecierpiące zwłoki, wymagające zastosowania trybu, przewidzianego w art. 220 § 3 k.p.k.

Mimo że nie były to liczne uchybienia w skali całego kraju, Prokurator Generalny pismem z dnia 4 października 2012 r. polecił prokuratorom apelacyjnym zwrócić uwagę podległym prokuratorom na konieczność bardziej wnikliwej analizy wniosków, składanych do prokuratur przez organy dokonujące przeszukań.

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego poddano analizie sprawozdania prokuratorów apelacyjnych z badania spraw dotyczących kierowanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną w latach 2010-2012 do prokuratur na terenie kraju zawiadomień o przestępstwie odnośnie produkcji i sprzedaży tzw. „dopalaczy”. W wyniku dokonanej analizy tych opracowań stwierdzono, że w okresie od października 2010 roku do

dnia 30 czerwca 2012 roku, na terenie kraju w wyniku złożonych przez Państwową Inspekcję Sanitarną zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, zarejestrowano łącznie 117 takich postępowań przygotowawczych, odmówiono wszczęcia postępowania w 26 sprawach, 78 postępowań zostało umorzonych, w 4 sprawach skierowano akty oskarżenia, 2 sprawy były w toku, 1 postępowanie zostało zawieszono. Przeprowadzone badanie pozwoliło na ustalenie, że w 46 sprawach decyzje merytoryczne ocenione zostały jako przedwczesne i w związku z tym polecono ich podjęcie na nowo w trybie art. 327 § 1 k.p.k. lub wykonanie dodatkowych czynności w trybie art. 327 § 3 k.p.k., celem ustalenia przesłanek do wydania postanowień o kontynuowaniu niezasadnie zakończonych postępowań. Kluczową trudnością w dokonaniu prawidłowej oceny prawnej czynów będących przedmiotem tych postępowań może być to, że ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii była w latach 2009 -2012 kilkakrotnie zmieniana, w tym zmieniano załączniki do tej ustawy zawierające wykazy środków odurzających i substancji psychotropowych.

Analiza spraw dotyczących produkcji i sprzedaży tzw. „dopalaczy” wskazuje, że tak wytwórcy, dystrybutorzy, jak i bezpośredni sprzedawcy podjęli czynności w celu zabezpieczenia się w przyszłości przed odpowiedzialnością karną lub przed roszczeniami za ewentualne szkody wyrządzone przez zażywanie dopalaczy. Dlatego też określano je jako produkty kolekcjonerskie, kadzidelka, lub inny towar, a jednocześnie zamieszczono ostrzeżenia przed ich spożywaniem. Zaopatrzono też dystrybutorów i niektórych sprzedawców w „ekspertyzy” specjalistów, które miały zaświadczać o nieszkodliwości tych produktów oraz niezawieraniu w ich składach substancji zakazanych przez prawo. W umowach o dostawie dopalaczy nie określano w sposób taksatywny, jakie towary będą przedmiotem obrotu, ale określano je jako „produkt”. Nie podawano też żadnych instrukcji obsługi (wykorzystania) tych wyrobów, ani ich składu chemicznego. Wydaje się, mając na uwadze efekt prokuratorskich działań wyżej opisanych, że to „obronne maskowanie” trafiło na sprzyjający grunt i tak policjanci, jak i prokuratorzy, po wykonaniu standardowych czynności, bez głębszego zapoznania się i odtworzenia stanów faktycznych umarziali postępowania.

W związku z powyższym Prokurator Generalny w dniu 25 października 2012 r. wystosował do prokuratorów apelacyjnych pismo wskazujące na konieczność dokonywania oceny postępowania osób trudniących się zbywaniem dopalaczy także w płaszczyźnie wprowadzenia do obrotu produktu leczniczego lub prowadzenia bez zezwolenia apteki ogólnodostępnej, a także o konieczności realizowania wydanego już w roku 2011 polecenia Prokuratora Generalnego, który kierując się potrzebą wypracowania zasad prawidłowej

współpracy, zalecił nawiązanie przez podległych prokuratorów kontaktów z właściwymi Państwowymi Inspektorami Sanitarnymi, w celu zintensyfikowania takiej współpracy dla skutecznego zwalczania wskazanego powyżej negatywnego społecznego zjawiska wymierzonego w ochronę zdrowia publicznego.

W 2012 roku w ramach nadzoru instancyjnego wykonywanego przez Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji rozpoznano łącznie 11 zażaleń na decyzje prokuratorów apelacyjnych w zakresie postanowień o kosztach postępowania i zarządzeń o odmowie udzielenia zezwolenia na jednorazowe widzenie.

W oparciu o przepis art. 310 § 2 k.p.k. przygotowano 573 postanowienia Prokuratora Generalnego, w sprawach prowadzonych w Wydziałach V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratur Apelacyjnych, o przedłużeniu okresu prowadzenia śledztwa na dalszy czas oznaczony powyżej roku.

W 33 sprawach, na podstawie § 122 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* (Dz. U. Nr 49, poz. 296), przygotowano decyzje Prokuratora Generalnego o przekazaniu śledztw z pominięciem właściwości miejscowej.

Sprawowano także zwierzchni nadzór służbowy nad prowadzonymi w Wydziałach V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych postępowaniami przygotowawczymi, w szczególności w sprawach o przestępstwa:

- popełnione w ramach zorganizowanych grup przestępczych,
- korupcji w organach władzy państwowej, wymiaru sprawiedliwości oraz administracji rządowej i samorządu terytorialnego,
- i innych, które ze względu na wagę sprawy, na podstawie polecenia Prokuratora Generalnego, zostały przekazane do prowadzenia w wydziałach do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji prokuratur apelacyjnych.

W 2012 roku zwierzchnim nadzorem objętych było łącznie 111 spraw, z których na przestrzeni omawianego roku 25 zostało zakończonych. W 34 sprawach wdrożono zwierzchni nadzór służbowy.

Wykonywanie zwierzchniego nadzoru służbowego realizowano zgodnie z § 80 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku *Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury* poprzez:

1) zapoznawanie się z aktami sprawy w jednostce organizacyjnej, w której prowadzone jest postępowanie;

2) udzielanie pisemnych lub bezpośrednich konsultacji prokuratorowi prowadzącemu lub nadzorującemu postępowanie przygotowawcze, w szczególności co do zakresu i kierunków postępowania oraz efektywnego wykonywania czynności procesowych;

3) przyjmowanie referatów o przebiegu postępowania;

4) omawianie przebiegu postępowania w toku narad służbowych.

W ramach sprawowanego nadzoru prokuratorzy Departamentu odbyli 49 podróży służbowych do prokuratur apelacyjnych, podczas których zapoznawali się osobiście z aktami nadzorowanych postępowań przygotowawczych oraz dokonywali analizy zebranego materiału dowodowego i w razie potrzeby udzielali bieżących konsultacji referentom sprawy.

Poczynione ustalenia i wyniki kontroli akt były na bieżąco omawiane z referentami spraw, w obecności ich przełożonych. Z badania akt spraw nadzorowanych, dokonywanych podczas wyjazdów służbowych oraz w związku z przedłożeniem wniosku o przedłużenie czasu trwania śledztwa, sporządzono 322 notatki urzędowe, dokumentujące przebieg i sprawność prowadzenia postępowania, prawidłowość procedowania i perspektywy jego zakończenia. W konsekwencji przeprowadzonych badań do prokuratur apelacyjnych skierowano 67 pism instrukcyjnych, dotyczących długotrwałości postępowań i braku należytej koncentracji czynności, wynikającej m.in. z niewłaściwego planowania śledztwa.

W wyniku podejmowanych w ramach zwierzchniego nadzoru służbowego działań nastąpiła intensyfikacja czynności śledczych, co skutkowało przyspieszeniem toku postępowań przygotowawczych oraz wpłynęło na sukcesywne podejmowanie decyzji merytorycznych w poszczególnych wątkach spraw o szerokim zakresie przedmiotowym i podmiotowym. Udzielane bezpośrednio bądź pisemnie konsultacje, dotyczące ujawnionych w wyniku badania akt lub zgłoszonych przez prokuratorów referentów problemów prawnych, przyczyniły się do ukierunkowania śledztw i usprawnienia ich dalszego toku.

W ramach działań podejmowanych w trybie zwierzchniego nadzoru służbowego prokuratorzy dokonują badań decyzji merytorycznych, w tym postanowień o umorzeniu śledztwa, które udokumentowano 31 notatkami urzędowymi. W czterech przypadkach skierowano, na podstawie § 80 ust. 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296), do właściwych prokuratorów apelacyjnych pisma, w których zamieszczono uwagi i zalecenia, w tym uzasadniające podjęcie na nowo śledztwa, w trybie art. 327 § 1 k.p.k., bądź jego uzupełnienie w trybie określonym w treści art. 327 § 3 k.p.k. W przypadku jednej sprawy wskazano również na potrzebę rozważenia wykorzystania instytucji określonej w art. 19 § 1 k.p.k.

Równolegle w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w 2012 roku monitorowano postępowania przygotowawcze i koordynowano działania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępstw, to jest:

- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- handlu ludźmi,
- korupcji,
- produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę,
- przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi,
- nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych,
- nielegalnej produkcji i obrotu paliwami,
- obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym.

W ich konsekwencji w rejestrach Mn w 2012 roku zaewidencjonowano łącznie 1 549 spraw, zaś z 2011 roku pozostało objętych monitoringiem 384 postępowań. W 2012 roku zakończono 664 sprawy. Nadal prowadzony jest monitoring 1 269 postępowań, w tym dotyczących:

- prania pieniędzy i finansowania terroryzmu – 193;
- handlu ludźmi – 107;
- korupcji – 30;
- produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę - 627;
- przemytu oraz nielegalnego wytwarzania i obrotu wyrobami tytoniowymi - 128;
- nielegalnego obrotu złomem stali i metali kolorowych – 165;
- nielegalnej produkcji i obrotu paliwami – 287;
- obrotu z zagranicą towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym - 12.

W I półroczu 2012 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji sporządzone zostały sprawozdania z zakresu postępowań karnych objętych wskazanym wyżej monitoringiem, zawierające analizy poszczególnych zjawisk, ich dynamiki i tendencji zmian, dokonywanych ocen prawnokarnych czynów, opisy form i metod działania sprawców popełnianych przestępstw, okoliczności sprzyjających popełnianiu

czynów zabronionych. Sprawozdania te zostały przekazane, za pośrednictwem prokuratorów apelacyjnych, do wiadomości prokuratorom powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W ramach monitorowania określonych kategorii przestępstw dokonywana jest bieżąca analiza wpływających informacji odnośnie do przebiegu postępowań przygotowawczych, prawidłowości przyjętych kwalifikacji prawnych czynów, podejmowanych decyzji merytorycznych, zaś kierownikom właściwych jednostek prokuratury sygnalizowane są stwierdzone uchybienia i nieprawidłowości. Ponadto udzielane są konsultacje prowadzącym postępowania we wskazanym wyżej zakresie oraz udostępniane są, z własnej inicjatywy lub na prośbę zainteresowanej jednostki, informacje pozwalające na koordynację postępowań prowadzonych przez różne jednostki prokuratury.

Można wskazać następujące przykłady podjętych przez Departament działań.

W toku monitorowania produkcji i obrotu środkami odurzającymi i psychotropowymi na dużą skalę, w postępowaniach prowadzonych o występki z art. 63 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii, odnotowano nieprawidłową praktykę, dotyczącą metod ustalania substancji czynnych w zabezpieczanych roślinach. Negatywne jej konsekwencje oraz właściwy sposób postępowania omówiono w sprawozdaniu rocznym, przekazanym podległym jednostkom prokuratury.

W konsekwencji monitorowania spraw dotyczących handlu ludźmi w 2012 roku opracowano stanowisko dotyczące kwalifikacji prawnych przyjętych w śledztwach, którego przedmiotem było wyczerpanie znamion przestępstwa handlu ludźmi w sytuacji wykorzystania pokrzywdzonego do popełniania czynów zabronionych.

We wrześniu 2012 roku, na podstawie wcześniej sporządzonej analizy zjawiska, opracowano zasady rozszerzenia monitorowania i koordynacji postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawach dotyczących nadużyć w obrocie złomem stali i metali kolorowych, realizowanego w Departamencie do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej o sprawy obejmujące nadużycia w obrocie prętami zbrojeniowymi i stalą.

W następstwie monitorowania i analiz postępowań prowadzonych i zakończonych w 2012 roku o przestępstwa z art. 299 k.k. i art.165a k.k., przygotowano zalecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego na temat zasad postępowania z zawiadomieniami o przestępstwie kierowanymi przez Generalnego Inspektora Informacji Finansowej, które w dniu 19 grudnia 2012 roku zostały przesłane do wszystkich prokuratorów apelacyjnych,

celem przekazania podległym prokuratorom do odpowiedniego stosowania w bieżącej praktyce.

W 2012 roku prokuratorzy Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji wzięli udział w lustracji przyczyn długotrwałości postępowań przygotowawczych, w których czas trwania wynosił ponad 2 i ponad 5-lat i czasu stosowania wolnościowych środków zapobiegawczych, w sprawach prowadzonych w Wydziałach V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych. Lustracją objęto 131 postępowań, w których oceniano obiektywne i subiektywne przyczyny długotrwałości, czas trwania wolnościowych środków zapobiegawczych, perspektywy zakończenia postępowania przygotowawczego w całości lub części. Ustalenia dotyczące tej lustracji zostały opisane w dalszej części sprawozdania.

W dniach 23 – 24 lutego 2012 roku i 23 – 24 października 2012 roku zorganizowano dwie narady służbowe kierownictwa Prokuratury Generalnej z prokuratorami Wydziałów V do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych, w trakcie których omówiono bieżące problemy związane z funkcjonowaniem wydziałów śledczych prokuratur apelacyjnych, problemy związane z prowadzonymi postępowaniami ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn ich długotrwałości oraz występującymi uchybieniami. Narady miały ponadto walor szkoleniowy.

III. Postępowanie sądowe

Podstawowym elementem działalności oskarżycielskiej prokuratorów w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury jest udział w postępowaniu sądowym w pierwszej instancji.

Stawiane przed prokuratorami z wydziałów sądowych w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych podstawowe zadania wskazane są w § 27 i 38 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, a zadania dla prokuratorów wydziałów do spraw przestępczości zorganizowanej i korupcji w sferze postępowania sądowego wynikają z § 30 ust. 2 wym. Regulaminu.

W 2012 r. osądzono łącznie, w sprawach karnych, w skali kraju w sądach powszechnych 461 207 osób, o 21 597 mniej niż w 2011 r. (wskaźnik dynamiki wyniósł 95,5%).

Skazano łącznie 413 263 osoby, o 23 427 mniej niż w 2011 r. (wskaźnik dynamiki kształtował się na poziomie 94,6%).

Uniewinniono w 2012 r. łącznie w skali kraju 8 525 osób, o 527 osób mniej niż w 2011 r., przy zmniejszeniu z 1,87% do 1,85% wskaźnika procentowego osób uniewinnionych do ogółu osób osądzonych.

Zmniejszyła się – o 6 - liczba osób uniewinnionych tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia – z 263 osób w 2011 r. – do 257 osób w 2012 r., przy pewnym wzroście z 2,18% - do 2,52% wskaźnika procentowego takich osób do ogółu osób oskarżonych tymczasowo aresztowanych.

Liczba uniewinnień prawomocnych wyniosła na koniec 2012 r. łącznie 7 061 osób (zmniejszyła się w stosunku do roku ubiegłego o 40 osób), co stanowiło 1,53% ogółu osób osądzonych, w tym 149 osób tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia, co stanowiło 1,46% ogółu osób oskarżonych tymczasowo aresztowanych.

Odnosząc się do podanych powyżej wskaźników, w grupie osób skazanych w trybie kontradiktoryjnym (z wyłączeniem trybów konsensualnych z art. 387 k.p.k., art. 335 k.p.k. w zw. z art. 343 k.p.k. i art. 156 § 1 k.k.s.) w odniesieniu do osób uniewinnionych oraz osób uniewinnionych tymczasowo aresztowanych w dacie skierowania aktu oskarżenia, można wskazać następujące przyczyny uniewinnień:

- zmiana zeznań złożonych przez świadków - pokrzywdzonych, względnie odmowa złożenia zeznań przez świadków korzystających z uprawnienia procesowego wynikającego z treści

art. 182 k.p.k, przy jednoczesnym zaniechaniu pozyskania przez organ procesowy lub braku innych obiektywnych źródeł dowodowych pozwalających na przyjęcie sprawstwa i odpowiedzialności karnej oskarżonych;

- zmiany przepisów prawa, już na etapie postępowania sądowego, po skierowaniu aktu oskarżenia np. uchylene przepisu art. 585 k.s.h.;
- odstąpienie od pełnej właściwej weryfikacji linii obrony osób podejrzanych, oraz prawidłowej weryfikacji wyjaśnień podejrzanych na etapie postępowania przygotowawczego;
- dokonanie błędnej oceny dowodów na etapie postępowania przygotowawczego;
- przeprowadzenie niewłaściwej merytorycznej analizy i oceny materiału dowodowego, zebranego w sprawach prowadzonych w formie dochodzenia przez inne uprawnione organy, w tym zwłaszcza funkcjonariuszy Policji, zwłaszcza wówczas gdy to oni sporządzali akty oskarżenia;
- istotne zmiany materiału dowodowego w postępowaniach sądowych w porównaniu do dowodów zebranych w postępowaniach przygotowawczych;
- przeprowadzenie w postępowaniu jurysdykcyjnym nowych dowodów, nieznanymi organom procesowym na etapie postępowania przygotowawczego, wykluczających sprawstwo oskarżonego:
- ujawnienie innego sprawcy czynu zarzucanego oskarżonemu dopiero po wniesieniu aktu oskarżenia,
- zmiana stanowiska biegłych składających opinię uzupełniającą w toku postępowania jurysdykcyjnego;
- odmienna ocena materiału dowodowego dokonana przez sąd I instancji, ujawnienie się nowych okoliczności mających wpływ na odpowiedzialność karną (na etapie postępowania sądowego);
- zmiana zeznań świadków na etapie postępowania sądowego;
- kierowanie aktu oskarżenia bez zasięgnięcia niezbędnej opinii biegłych;
- brak przeprowadzenia wszystkich niezbędnych czynności procesowych bezpośrednio po zdarzeniu, zwłaszcza niepowtarzalnych, których nie można uzupełnić na późniejszym etapie postępowania.

Podstawowe przyczyny wyroków uniewinniających wobec osób tymczasowo aresztowanych wynikają głównie z:

- dokonania przez sąd odmiennej oceny zeznań pokrzywdzonego;

- nowej opinii biegłego stwierdzającej u świadka istotne zakłócenia w procesie postrzegania;
- ustalenia przez orzekający w sprawie sąd, że oskarżony działał w ramach obrony koniecznej lub stanu wyższej konieczności;
- ujawnienia na rozprawie nowych istotnych dowodów lub nowych istotnych okoliczności, nieznanymi uprzednio organowi prowadzącemu postępowanie przygotowawcze;
- zakwestionowania wiarygodności zeznań świadków;
- zmiany treści dotychczasowej opinii przez biegłego lub biegłych lub nowa opinia biegłego, powołanego na etapie sądowym.

Wszystkie postępowania, w których uniewinniono, nawet nieprawomocnie, osobę tymczasowo aresztowaną w dacie kierowania aktu oskarżenia, są przedmiotem wnikliwej analizy prokuratorów z wydziałów postępowania sądowego, zarówno co do przyczyn uniewinnienia, jak i też ewentualnego zawinienia prokuratora.

W przypadku pozostałych uniewinnień, w niektórych prokuraturach okręgowych, w ramach zdań własnych wydziałów postępowania sądowego sporządzane były pisemne analizy przyczyn takiego niepowodzenia sądowego po czym wyniki i uwagi poczynione na bazie przeprowadzonych analiz były kierowane, także w formie pism instruktażowych do podległych jednostek, w celu wyeliminowania w przyszłości uchybień w wyniku których doszło do uniewinnienia oskarżonego.

Mając na uwadze wymienione przyczyny uniewinnień, wskazać należy, że całkowite wyeliminowanie wyroków uniewinniających w praktyce orzeczniczej jest niemożliwe. Istotne jest jednak, aby ilość osób uniewinnionych utrzymywana była na jak najniższym poziomie szczególnie oskarżonych tymczasowo aresztowanych i aby do takich rozstrzygnięć nie dochodziło z powodu wadliwej pracy prokuratorów, zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i w trakcie szeroko rozumianego postępowania sądowego. Dlatego też w przypadku stwierdzenia zawinienia prokuratora w stopniu rażącym, które miało zarazem decydujący wpływ na niepowodzenie sądowe w postaci uniewinnienia, prokuratorzy nadrzędni lub bezpośrednio przełożeni polecają przeprowadzenie stosownego postępowania wyjaśniającego, celem podjęcia decyzji o ukaraniu karą porządkową upomnienia, udzielenia wytknięcia określonego w art. 8 ust. 7 ustawy z 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze lub wdrożenia postępowania dyscyplinarnego.

W 2012 r. w toku analiz spraw, w których zapadły wyroki uniewinniające, ujawniono zawinienie prokuratorów w 31 postępowaniach, w wyniku czego w 30 sprawach skierowano

wnioski o wszczęcie postępowania wyjaśniającego, a w jednym przypadku ukarano prokuratora nadzorującego sprawę karą porządkową upomnienia.

W 2012 r. odnotowano niewielki wzrost liczby wniesionych przez prokuratorów apelacji. Łącznie w skali kraju sporządzono 20 132 apelacje, o 16 więcej niż w roku ubiegłym, przy zwiększeniu z 4,2% - do 4,4% wymienionych środków odwoławczych do ogółu osób osądzonych.

W 2012 r. sądy powszechne rozpoznały łącznie 17 945 apelacji wniesionych przez prokuratorów i uwzględniły 11 775 z nich, co stanowiło 65,6% ogółu apelacji rozpoznanych.

W nieznacznym stopniu zmalała – w porównaniu z 2011 r. – o 1,2% - skuteczność wniesionych środków odwoławczych.

W 2012 r. cofnięto 1719 apelacji, co stanowiło 8,6% ogółu wniesionych apelacji. Dla porównania w 2011 roku wskaźnik ten wynosił 10,4% przy 2 101 cofniętych apelacjach do wniesionych 20 116. 2012 r. Cofnięto więc o 382 (18%) apelacje mniej niż w 2012 r., co przy niewielkim – wskazanym powyżej – spadku skuteczności (o 1,2%) świadczy o zasadności tego środka odwoławczego i poprawie jakości wniesionych apelacji. Ten odcinek pracy będzie nadal monitorowany przez Prokuraturę Generalną, a podejmowane od 2011 roku działania przynoszą pozytywne rezultaty.

Dodatkowo uzyskano dane dotyczące wniesionych w 2012 r. apelacji od wyroków uniewinniających. Ustalono, iż w omawianym okresie wniesiono łącznie w skali kraju 4 383 apelacje od tego rodzaju wyroków, w tym wobec 331 osób uniewinnionych tymczasowo aresztowanych, w dacie skierowania aktu oskarżenia. Sąd rozpoznał 3 136 apelacji i uwzględnił 1 886 z nich, co stanowiło 60,1% ogółu rozpoznanych apelacji. Cofnięto 334 apelacje od wyroków uniewinniających, co stanowiło 7,6% ogółu wniesionych apelacji w tych sprawach, w tym 5 od wyroków uniewinniających dotyczących osób tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia.

Powyższe dane statystyczne wskazują na poprawę pracy prokuratorów na tym odcinku. Jest to między innymi konsekwencją zaangażowania prokuratorów wydziałów postępowania sądowego prokuratur apelacyjnych i okręgowych. Można bowiem przyjąć, że utrwalili się tryb ich postępowania polegający na tym, że za każdym razem decyzje o cofnięciu wywiedzionych przez prokuratora apelacji, zgodnie z § 341 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, podejmowali po wszechstronnej analizie kwestionowanego wyroku, jak i prawidłowości sformułowanych zarzutów i wniosków apelacji. Regułą było, że czynił to prokurator uczestniczący w postępowaniu przed sądem odwoławczym, stwierdzając zaistnienie

okoliczności określonych w art. 429 § 1 k.p.k., czy też wobec uznania, że środek ten jest oczywiście bezzasadny. Niemniej jednak nadal istnieje konieczność kontynuowania w Departamencie Postępowania Sądowego monitorowania zagadnień związanych z decyzjami skutkującymi cofnięciem apelacji.

Z przeprowadzonych analiz wynika, że decyzje o cofnięciu apelacji podejmowano, gdy uznano, że w sprawie doszło do:

- oczywiście błędnej oceny dowodów dokonanej przez prokuratora i skonstruowania zarzutu apelacyjnego na podstawie kwestionującej poczynione przez sąd I instancji ustalenia faktyczne;
- bezpodstawnego uznania, iż wymierzona kara obarczona jest rażącą niewspółmiernością;
- błędnej interpretacji przez autora apelacji treści art. 414 § 1 k.p.k. i kwestionowania zasadnego uniewinnienia oskarżonego, przy domaganiu się zmiany wyroku i umorzenia postępowania;
- braków dowodowych, które przeniknęły do postępowania sądowego z postępowania przygotowawczego, względnie niewłaściwej oceny zebranych w postępowaniu przygotowawczym dowodów;
- kwestionowania uniewinnienia oskarżonego, do jakiego doszło po ujawnieniu na etapie postępowania sądowego błędów popełnionych przez funkcjonariuszy Policji w początkowym etapie dochodzenia np. odstąpienia od okazania sprawcy czynu świadkom;
- zmiany zeznań pokrzywdzonego przed sądem, którego zeznania w fazie postępowania przygotowawczego były jedynym źródłem dowodowym wskazującym na sprawstwo oskarżonego;
- sprostowania nieprawomocnego wyroku sądu I instancji postanowieniem w trybie art. 105 k.p.k.;
- braku wykazania w apelacji faktycznego wpływu podniesionego zarzutu naruszenia prawa procesowego na treść kwestionowanego apelacją wyroku.

W przypadku każdego cofnięcia apelacji sporządzano pismo sygnalizacyjne, wskazujące powody oczywistej bezzasadności wywiezionego środka odwoławczego.

Szczegółowe dane w zakresie ilości osób osądzonych uniewinnionych, w tym tymczasowo aresztowanych w chwili wnoszenia aktu oskarżenia, jak też dane liczbowe dotyczące cofnięć apelacji, zawiera tabela:

Jednostka prokuratury	Ilość osądzonych w 2012 r.	Ilość osób uniewinnionych w 2011 r. (ogółem)	Ilość osób uniewinnionych w 2012 r. (ogółem)	Ilość osób prawomocnie uniewinnionych w 2011 r. (uprzednio tymcz. aresztowanych)	Ilość osób prawomocnie uniewinnionych w 2012 r. (uprzednio tymcz. aresztowanych)	Apelacje uwzględnione w 2011 r. (w całości lub w części w odsetkach do apelacji rozpoznanych)	Apelacje uwzględnione w 2012 r. (w całości lub w części w odsetkach do apelacji rozpoznanych)	Apelacje cofnięte w 2011 r. (co do osób)	Apelacje cofnięte w 2012 r. (co do osób)
Ogółem	461.207	9052	8525	158	138	66,80	65,62	2101	1702
Apel. Warszawa	46.546	1471	1448	56	30	58,96	64,07	105	71
Apel. Białystok	25.317	369	393	11	10	67,69	68,02	264	177
Apel. Gdańsk	56.473	787	820	30	21	71,11	64,53	153	89
Apel. Katowice	56.459	1802	1568	13	16	64,41	61,66	94	65
Apel. Kraków	43.762	796	723	7	10	71,45	71,49	276	203
Apel. Lublin	46.814	821	814	8	17	67,77	68,06	119	108
Apel. Łódź	37.958	608	607	11	2	74,95	64,92	482	341
Apel. Poznań	42.239	663	656	6	15	60,59	60,56	142	295
Apel. Rzeszów	20.800	332	258	0	4	56,25	65,67	34	67
Apel. Szczecin	32.160	362	342	4	7	68,24	70,18	84	88
Apel. Wrocław	52.679	1041	896	12	6	69,68	66,49	348	198

Analiza przedstawionych danych w zakresie ilości cofniętych apelacji wskazuje na niewłaściwą tendencję wzrostową, zwłaszcza w okręgu apelacji poznańskiej i rzeszowskiej. W tej sytuacji planowane jest zbadanie w 2013 r. w tych okręgach przyczyn owego stanu rzeczy w trybie lustracji problemowej (§ 90 ust. 1 Regulaminu).

Dokonując oceny wyników pracy na odcinku sądowym w sprawach karnych osiągniętych na koniec 2012 r. w obszarze działania Prokuratur Okręgowych w Częstochowie, w Koninie, w Poznaniu, w Ostrowie Wielkopolskim, w Krośnie i w Tarnobrzegu Prokurator Generalny wydał polecenie przeprowadzenia lustracji zaskarżalności wyroków, skuteczności apelacji, prawidłowości decyzji o cofnięciu apelacji w sprawach w obszarze działania tych jednostek oraz działań z zakresu kształtowania praktyki prokuratorskiej, podejmowanych w Wydziałach Postępowania Sądowego wymienionych prokuratur dla poprawy wyników pracy.

Dla zobrazowania danych dotyczących wniesionych w 2012 roku apelacji od wyroków uniewinniających w I instancji (ogółem, jak i w stosunku do osób uprzednio tymczasowo aresztowanych), opracowano poniższą tabelę ze wskazaniem wyników poszczególnych okręgów prokuratur apelacyjnych w kraju.

Prokuratura Apelacyjna	Ilość wyroków uniewinniających co do osób w 2012 r. (ogółem), / w tym tymczasowo aresztowanych	Ilość apelacji od wyroków uniewinniających (co do osób) w 2012 r.	Ilość apelacji od wyroków uniewinniających, w sprawach, w których oskarżony był tymczasowo aresztowany (co do osób) w 2012r.
Ogółem	8525/257	3889	200
Warszawa	1448/82	379	45
Białystok	393/9	312	5
Gdańsk	820/29	516	21
Katowice	1568/34	633	21
Kraków	723/14	325	9
Lublin	814/14	473	36
Lódź	607/24	152	11
Poznań	656/24	329	23
Rzeszów	258/4	160	4
Szczecin	342/7	163	8
Wrocław	896/16	447	17

Wykorzystując przedstawione dane, należy mieć na uwadze, że liczba apelacji wywiezionych we wskazanym okresie nie wynika wprost z ilości zapadłych w tym samym okresie wyroków uniewinniających. Przyczyną owego stanu rzeczy jest między innymi fakt, że wyroki uniewinniające, które zapadły w ostatnim kwartale 2012 roku, mogły nie zostać jeszcze zaskarżone apelacją (np. wobec braku pisemnego uzasadnienia, upływu terminu do wniesienia apelacji na początku 2013 roku itp.). Porównanie ilościowe wniesionych apelacji do wyroków uniewinniających nie znajduje bezpośredniego odniesienia także z uwagi na to, iż część apelacji wniesionych w 2012 r. dotyczy wyroków uniewinniających wydanych w 2011 roku.

Prokuratorzy apelacyjni i okręgowi w 2012 r. wnieśli łącznie 154 kasacje, z tego 15 kasacji na korzyść skazanych oraz 139 kasacji na niekorzyść skazanych.

Prokuratorzy apelacyjni i okręgowi w 2012 r. udzielili 1420 odpowiedzi na kasacje strony przeciwnej.

Kolejnym istotnym zagadnieniem związanym z udziałem prokuratora w postępowaniu sądowym, pozostającym w zainteresowaniu Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej, jest postępowanie wykonawcze.

W tym zakresie od 2011 roku, co 6 miesięcy, prowadzone są badania obejmujące następujące orzeczenia określone w Kodeksie karnym wykonawczym:

- postanowienia o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbywania kary pozbawienia wolności - art. 161 k.k.w.;
- postanowienia o udzieleniu przerwy w odbywaniu kary pozbawienia wolności - art. 153 k.k.w.;
- postanowienia o udzieleniu odroczenia w odbywaniu kary pozbawienia wolności - art. 150 i 151 k.k.w.;
- postanowienia o umorzeniu postępowania wykonawczego w zakresie kary pozbawienia wolności - art. 15 § 1 k.k.w.;
- postanowienia o zawieszeniu postępowania wykonawczego w zakresie kary pozbawienia wolności - art. 15 § 2 k.k.w.

W każdej kategorii ww. orzeczeń czyniono ustalenia i prowadzono analizy w zakresie następujących kategorii rodzajów kar i kwalifikacji prawnych czynów skazanych:

- czynów stanowiących zbrodnię;
- czynów kwalifikowanych z art. 258 § 1 – 3 k.k.;
- czynów, za które orzeczono karę powyżej 5 lat pozbawienia wolności;

- czynów, za które skazano w warunkach art. 64 k.k.;
- czynów, za które skazano w warunkach art. 65 k.k.;
- czynów, za które skazano w warunkach art. 57 a k.k.

Zgodnie z unormowaniem zawartym w k.k.w. prokurator jest jedynie stroną postępowania wykonawczego. Zakres udziału prokuratora w postępowaniu wykonawczym regulują § 350 – 353 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W 2012 roku prokuratorzy wzięli udział w 24 181 posiedzeniach sądów penitencjarnych, w których orzekano o warunkowym przedterminowym zwolnieniu z odbywania kary pozbawienia wolności.

W tym okresie zaskarżyli zażaleniami 649 postanowień sądów penitencjarnych, z czego sądy odwoławcze uwzględniły 305 zażaleń prokuratorów. Celowym wydaje się zwrócenie w tym miejscu uwagi, że kwestie związane z orzekaniem warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności są wysoce ocenne pod kątem istnienia pozytywnej prognozy kryminalistycznej, czy też jej braku. Ów fakt ma istotne znaczenie przy ocenie zasadności takiego orzeczenia, jak też w dalszej perspektywie skutecznego zaskarżenia zapadłego w tej materii orzeczenia.

Prokuratorzy zaskarżyli również 751 postanowień o udzieleniu odroczenia w odbywaniu kary pozbawienia wolności zgodnie z art. 150 k.k.w. i art. 151 k.k.w.

Od 1 stycznia 2012 r. na obszarze całego kraju znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 7 września 2007 r. o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (t.j. Dz. U. z 2010 r., Nr 142, poz. 960 z późn. zm.). Z tą datą system monitoringu elektronicznego skazanych został wprowadzony na nieobjęte dotychczas obszary niektórych okręgów sądów apelacyjnych.

Jak wynika z danych uzyskanych przez Departament Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej od prokuratorów apelacyjnych, w okresie sprawozdawczym 2012 r. rozpoznano 23 144 wnioski o odbycie kary pozbawienia wolności w tym systemie. Przed sądami obu instancji odbyły się łącznie 27 233 posiedzenia, w których tylko sporadycznie nie uczestniczył prokurator. Dotyczyło to jedynie takich spraw, w których sąd nie rozpoznawał wniosku skazanego co do *meritum*, a rozstrzygał jedynie kwestie natury formalnej, takie jak pozostawienie wniosku bez rozpoznania z powodu braku warunków technicznych do zastosowania dozoru elektronicznego, czy przekazanie wniosku innemu sądowi zgodnie z właściwością. Należy zwrócić uwagę na trafność stanowisk zajmowanych przez

prokuratorów w tego typu sprawach, bowiem wyrażona procentowo liczba spraw, w których stanowisko prokuratora zostało podzielone przez sąd wynosi 93,4%.

W prokuraturach apelacyjnych podejmowano szereg działań, mających podnieść poziom i skuteczność pracy prokuratorów na odcinku sądowym w podległych powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury, i tak przykładowo:

Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku.

W toku przeprowadzonych wizytacji - podobnie jak to miało miejsce w latach ubiegłych - analizowano m.in. wyroki uniewinniające, prawidłowość działania prokuratorów na odcinku postępowania pierwszoinstancyjnego i odwoławczego, kasacyjnego w sferze pozakarnej, poziom i efekty środków odwoławczych. Na odcinku postępowania sądowego nie ujawniono w toku wizytacji przypadków rażących uchybień w pracy prokuratur w rozumieniu art. 98 ust. 2 Regulaminu. Poziom działalności oceniono jako wysoki i zalecono jego utrzymanie, w szczególności poprzez kontynuowanie czynności zmierzających do poprawy oceny orzeczeń sądowych i kształtowania prawidłowej praktyki apelacyjnej.

W prokuraturze tej przeprowadzono badania dotyczące:

- spraw prowadzonych w wydziałach śledczych prokuratur okręgowych, w których w II półroczu 2011 r. zapadły wyroki uniewinniające;
- zasadności podjętych decyzji o cofnięciu apelacji w dwóch okręgach o najwyższych wskaźnikach cofnięć w I kwartale 2012 r.;
- oceny zasadności zapadłych w pierwszym półroczu 2012 r. orzeczeń sądowych w sprawach, w których uwzględnione apelacje na niekorzyść oskarżonych wnieśli jedynie oskarżyciele posiłkowi;
- spraw o przestępstwa karno-skarbowe zakończonych wniesieniem aktu oskarżenia w wybranych prokuraturach rejonowych w I kwartale 2012 roku;

W bardzo szerokim zakresie prokuratorzy uczestniczyli w wyjazdach kontrolno-instruktażowych (w Prokuraturze Okręgowej w Olsztynie było ich 53, w Prokuraturze Okręgowej w Białymstoku - 37, w Prokuraturze Okręgowej w Łomży - 22 i w Prokuraturze Okręgowej w Suwałkach – 14).

Prokuratorzy skierowali też łącznie 323 pisma instrukcyjne, z czego najwięcej w okręgu olsztyńskim - 129, białostockim - 89, suwalskim - 58 i 47 w łomżyńskim. W Wydziale Postępowania Sądowego Prokuratury Apelacyjnej sporządzono 59 pism tego rodzaju.

Prokuratura Apelacyjna w Gdańsku

Prokuratorzy wykonujący obowiązki służbowe w Wydziale II Postępowania Sądowego Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku przeprowadzili analizy:

- wszystkich wyroków uniewinniających zapadłych w 2011 r. w okręgu apelacji gdańskiej, w których wobec oskarżonych na etapie postępowania przygotowawczego stosowano tymczasowe aresztowanie;
- praktyki prokuratur na podstawie badania akt spraw zakończonych prawomocnym wyrokiem skazującym w 2011 roku za czyny z art. 197 § 3 pkt 2 k.p.k., art. 299 § 2 i 3 k.k., art. 200 § 1 i 2 k.k., art. 200a § 1 i 2 k.k., art. 201, art. 202 § 2, 3, 4, 4a, 4b k.k. i art. 204 § 3 k.k., popełnione na szkodę małoletniego, w zakresie wnioskowania o orzeczenie środków karnych z art. 41 § 1a i 1 b k.k., art. 41a § 1, 2 i 3 k.k., środków zabezpieczających z art. 93 i art. 95a k.k. oraz wykorzystania instytucji określonej w art. 51 k.k. i 73 § 2 k.k.;
- praktyki prokuratur na podstawie badania spraw prawomocnie zakończonych w 2011 r., w których apelację wywiódł oskarżyciel posiłkowy, podczas gdy prokurator uznał wyrok za słuszny;
- praktyki prokuratur w zakresie wnioskowania o wymiar kary i środki karne, ze szczególnym uwzględnieniem prawomocnie osądzonych w 2011 r. spraw, w których nie złożono wniosku o wykorzystanie instytucji z art. 51 k.k. w sprawach o przestępstwa z art. 207 § 2 i 3 k.k. oraz z art. 148 § 1 k.k., w których pokrzywdzonym było dziecko sprawcy lub osoba poddana opiece;
- aktywności prokuratorów w kierowaniu wniosków o stwierdzenie odpowiedzialności podmiotu zbiorowego na podstawie ustawy z dnia 28 października 2002 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych, we wszystkich prokuraturach z obszaru apelacji gdańskiej w 2011 r.;
- skuteczności zażaleń prokuratorów na postanowienia o zwrocie sprawy prokuratorowi w celu uzupełnienia postępowania przygotowawczego (art. 345 § 1 k.p.k.) rozpoznanych przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w II półroczu 2011 r. i w I półroczu 2012 r.;
- praktyki prokuratur w zakresie prawidłowości prawnej kwalifikacji czynów, wnioskowania o wymiar kary i środków karnych w sprawach o przestępstwa z ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii na podstawie badania spraw prawomocnie zakończonych w pierwszym półroczu 2012 r.;

- wszystkich spraw karnych, w których prokurator wywiódł nadzwyczajny środek zaskarżenia, a sąd rozpoznał takie sprawy w 2012 r.

Ponadto prokuratorzy Wydziału II sporządzili 58 pism sygnalizacyjnych, 69 odpowiedzi na kasacje, 40 odpowiedzi na wnioski o wznowienie postępowania i zrealizowali 37 wyjazdów konsultacyjno-instruktażowych.

Prokuratura Apelacyjna w Katowicach

W Wydziale Postępowania Sądowego Prokuratury Apelacyjnej utrwała się praktyka jak najszerszego udziału w posiedzeniach sądowych. Przyjęte rozwiązania organizacyjne, tak w sądzie, jak i prokuraturze, pozwalają na szeroki udział prokuratorów także w posiedzeniach, które mogą odbywać się bez udziału stron. Z udziałem prokuratora rozpoznano 667 spraw na posiedzeniu przed Sądem Apelacyjnym w Katowicach, z czego postępowania penitencjarnego dotyczyło 108 spraw, a postępowania odwoławczego 764.

W Prokuraturze Apelacyjnej w ramach harmonogramu pracy na 2012 r. m.in.:

- zbadano praktykę sprawowania nadzoru nad działalnością sądową prokuratorów występujących przed sądami I instancji w prokuraturach okręgowych i wytypowanych na podstawie wyników sądowych prokuraturach rejonowych;
- zbadano, w jakim stopniu ustalenia w sprawach spraw karnych są wykorzystywane przez prokuratorów do podejmowania działań mających na celu ochronę pokrzywdzonych przestępstwem w zakresie dochodzenia odszkodowania bądź zadośćuczynienia od sprawców skazanych prawomocnymi wyrokami.

Prokuratorzy w okręgu apelacji katowickiej przeprowadzali w 2012 r. hospitacje wokand z udziałem asesorów i zrealizowali szereg wyjazdów instruktażowo-szkoleniowych do podległych prokuratur rejonowych. W Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach i Katowicach przeprowadzono łącznie 52 wyjazdy kontrolno-instruktażowe, w trakcie których prokuratorzy Wydziału II zapoznali się z aktami podręcznymi 597 spraw, w których zapadły nieprawomocne jeszcze wyroki, względnie postanowienia w postępowaniu wykonawczym. Bezpośrednio po badaniu akt prokuratorzy omawiali poczynione ustalenia z właściwym prokuratorem rejonowym, bądź jego zastępcą odpowiedzialnym za postępowanie sądowe. W efekcie powyższych analiz prokuratorzy rejonowi wywiedli w 2012 r. dodatkowo kilkanaście apelacji, z których znaczna część została rozpoznana i uwzględniona.

Prokuratura Apelacyjna w Krakowie

W związku z udziałem w rozprawach odwoławczych prokuratorzy w 2 sprawach złożyli wnioski o wystąpienie do Sądu Najwyższego - w trybie art. 441 § 1 k.p.k o rozstrzygnięcie zagadnień prawnych wymagających zasadniczej wykładni ustawy.

W szczególności wniosek złożony został w sprawie dotyczącej wystawiana tzw. „pustych faktur”. Prokurator w obszernym wywodzie zwrócił uwagę, iż w okresie minionych dziesięciu lat w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów apelacyjnych ujawniły się znaczące rozbieżności w wykładni prawa, o jakich mowa w art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym. Owo niejednolite stanowisko, co do kwalifikowania takich samych zachowań albo jako wyłącznie przestępstw określonych w przepisach Kodeksu karnego albo jako wyłącznie przestępstw skarbowych, albo też obu tych rodzajów przestępstw pozostających w zbiegu idealnym, zostało obszernie przedstawione w uzasadnieniu postanowienia Sądu Apelacyjnego w Krakowie, wydanego w 15 października 2010 roku, sygn. akt sąd. II AKz 272/10.

Kształtowanie właściwej praktyki prokuratorskiej w zakresie postępowania odwoławczego miały na celu trzy niezależne badania przeprowadzone przez Wydział Postępowania Sądowego. Punktem wyjścia było założenie, iż o skuteczności wnoszonych przez prokuratorów apelacji decyduje nie tylko prawidłowość decyzji o zaskarżeniu orzeczenia sądu, ale również poziom merytoryczny apelacji. Zbadano skuteczność apelacji prokuratorskich, analizując treść uzasadnień wszystkich wyroków Sądu Apelacyjnego w Krakowie zapadłych w wyniku apelacji wniesionych przez prokuratorów.

Poddano analizie wszystkie przypadki cofnięcia apelacji prokuratorskich w I połowie 2012 roku.

Odrębnymi badaniami objęto również sprawy, w których nie uwzględniono apelacji prokuratora zaskarżającej wyrok w zakresie kary. Ze strony Wydziału Postępowania Sądowego podjęto działania nadzorcze obligujące prokuratorów okręgowych do wydania stosownych poleceń naczelnikom wydziałów V i VI Prokuratury Apelacyjnej oraz prokuratorom rejonowym do każdorazowego konsultowania z właściwymi wydziałami postępowania sądowego wszelkich wątpliwości odnoszących się do powyżej zasygnalizowanej problematyki oraz dokumentowania tych konsultacji. Z przekazanych do Wydziału Postępowania Sądowego informacji wynika, iż w okresie od sierpnia do grudnia 2012 r. z konsultacji skorzystano co najmniej 37 razy.

W kształtowaniu praktyki prokuratorskiej w zakresie postępowania sądowego wykorzystywane były wyniki prowadzonej analizy orzecznictwa Sądu Apelacyjnego w Krakowie.

Prokuratura Apelacyjna w Lublinie

Prokuratorzy jednostek nadrzędnych w 2012 r. dokonali badania:

- prawidłowości oceny przez prokuratorów orzeczeń sądu I instancji, w których zwolniono oskarżonych od zapłaty kosztów sądowych w całości lub części;
- prawidłowości oceny przez prokuratorów prawomocnych orzeczeń wydanych przez sąd I instancji.

Przeprowadzone lustracje wykazały nieliczne uchybienia, które zostały opisane w sporządzonych protokołach, a kończące je zalecenia wskazywały na konieczność podejmowania w odpowiednim czasie właściwych środków, np. potrzebę gromadzenia w toku postępowania przygotowawczego dowodów pozwalających na czynienie pełnych i wyczerpujących ustaleń w zakresie sytuacji majątkowej oskarżonych, które stanowiłyby dla sądu podstawę do podjęcia trafnej decyzji w przedmiocie obciążenia tych oskarżonych kosztami postępowania.

W 2012 r. sporządzony został tylko 1 wniosek o wznowienie postępowania w oparciu o treść art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. Natomiast w przypadku takich wniosków złożonych do Sądu Apelacyjnego w Lublinie przez inne podmioty uprawnione, w każdym z nich prokuratorzy Wydziału Postępowania Sądowego Prokuratury Apelacyjnej dokonali analizy akt sprawy i złożyli pisemne odpowiedzi na takie wnioski. W okresie sprawozdawczym sporządzono 30 takich odpowiedzi. Prokuratorzy okręgowi skierowali na żądanie sądu tylko 4 takie odpowiedzi.

Prokuratura Apelacyjna w Łodzi

Prokuratorzy Wydziału II przeprowadzili w II półroczu 2012 r. cztery badania, mające na celu sprawdzenie jak kształtowała się praktyka podległych jednostek w przedmiocie cofania apelacji prokuratora w I półroczu 2012 r., a przede wszystkim ustalenie, czy i w jaki sposób prokuratury okręgowe zareagowały na sformułowane uwagi polustracyjne. Badania nie wykazały w zasadzie rażących uchybień w tym zakresie. Jedynie w Prokuraturze Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim stwierdzono, iż prokuratorska praktyka w postępowaniu odwoławczym, realizowana przez tę jednostkę w I półroczu 2012 r. nie może być oceniona jako prawidłowa.

Formą nadzoru nad postępowaniami, w których nastąpiło uniewinnienie była bieżąca kontrola wydziału sądowego każdej prokuratury okręgowej, w zakresie prawidłowości praktyki prokuratorskiej w obszarze oceny orzecznictwa sądowego, w szczególności poprzez badanie spraw, w których zapadły nieprawomocne wyroki uniewinniające, i w których prokuratury rejonowe wnioskowały o odstąpienie od wniesienia apelacji.

W 2012 r. Prokuratorzy Wydziału II Postępowania Sądowego przeprowadzili badanie w 11 tego rodzaju przypadkach.

W 2012 r. odnotowano 55 wyjazdów konsultacyjno-instruktażowych, w trakcie których prokuratorzy wydziału II konsultowali dobór spraw do postępowania odwoławczego, również tych, w których uniewinniono oskarżonego.

Podczas wyjazdów dokonywano instruktażu w zakresie prawidłowego formułowania zarzutów i wniosków apelacyjnych, zwracając uwagę na potrzebę wypracowania w każdej prokuraturze rejonowej prawidłowej polityki kierowania aktów oskarżenia jedynie w tych sprawach, w których materiał dowodowy jest pełny, jednoznaczny i nie rodzi obaw związanych z ewentualnym uniewinnieniem.

Badania i kontrole obejmowały następującą problematykę:

- kontrolę prawidłowości prokuratorskiej w zakresie oceny orzecznictwa sądowego m.in. poprzez badanie spraw, w których zapadły nieprawomocne wyroki uniewinniające i w których prokuratorzy rejonowi zamierzali odstąpić od wniesienia apelacji (zadanie realizowane przez cały 2012 rok);
- badanie spraw Prokuratury Rejonowej w Radomsku, w których w I kwartale 2012 r., zapadły prawomocne wyroki nakazowe, wyroki po uwzględnieniu wniosków z art. 335 § 1 k.p.k. i wyroki po uwzględnieniu wniosku z art. 387 § 1 k.p.k.;
- badanie 11 wyroków uniewinniających, w których prokuratury rejonowe okręgu piotrkowskiego wnioskowały o odstąpienie od wniesienia apelacji;
- badanie wyroków Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim w Wydziale IV Karnym Odwoławczy zapadłych w 72 sprawach, pod kątem wniesienia kasacji.

Mając na uwadze wyniki pracy Wydziału Postępowania Sądowego w Prokuraturze Okręgowej w Piotrkowie Trybunalskim, Prokurator Apelacyjny w Łodzi wystąpił do Prokuratora Generalnego o odwołanie prokuratora z pełnionej funkcji Naczelnika tego Wydziału. Prokurator Generalny uwzględnił ten wniosek.

Prokuratura Apelacyjna w Poznaniu

W Wydziale Postępowania Sądowego przeprowadzono w 2012 r. łącznie 20 badań i analiz, z których 15 dotyczyło działalności pozakarnej, a 5 działalności karnej. Wyniki tych analiz każdorazowo przekazywane były do podległych prokuratur okręgowych. Ponadto:

- realizowane były wyjazdy instruktażowe do prokuratur rejonowych (ponad 45) w celu badania nieprawomocnych wyroków pod kątem zasadności dokonanej oceny i poszukiwania podstaw do ewentualnego ich zaskarżenia;
- na bieżąco były udzielane konsultacje z zakresu postępowania odwoławczego;

- po rozprawach odwoławczych oraz po badaniu spraw zakończonych niepowodzeniami sądowymi kierowane były do prokuratur rejonowych pisma instruktażowe sygnalizujące zaistniałe uchybienia;
- przeprowadzono badania związane z postępowaniem karnym i karnym wykonawczym.

Na bieżąco prowadzony był, zgodnie z treścią § 27 pkt 5 Regulaminu zbiór wyroków Sądu Apelacyjnego, przy czym każdy wyrok tego Sądu był analizowany przez prokuratora Wydziału Sądowego Prokuratury Apelacyjnej, który brał udział w rozprawie, pod względem wagi zawartego w tym wyroku rozstrzygnięcia.

Prokuratura Apelacyjna w Rzeszowie

W związku z niską zaskarżalnością wyroków i niezadowalającą skutecznością wnoszonych apelacji prokuratorzy Prokuratury Apelacyjnej w Rzeszowie przeprowadzili badania w tym zakresie w jednostkach o najniższych wynikach, tj. w Prokuraturze Okręgowej w Krośnie i w Prokuraturze Okręgowej w Tarnobrzegu.

Prokuratury Okręgowe przeprowadziły w szczególności badania spraw, w których:

- nie wywiedziono apelacji od wyroków sądów rejonowych;
- sąd rejonowy orzekł o zwolnieniu z ponoszenia kosztów sądowych;
- zaskarżono wyroki sądów rejonowych;
- sądy uwzględniły wniosek oskarżonego o poddanie się karze w trybie art. 387 § 1 k.p.k.;
- wyrok został uchylony bądź zmieniony przez sąd odwoławczy w sprawach, w których prokurator nie złożył środka zaskarżenia.

Tematyka działalności oskarżycielskiej prokuratorów była motywem narad roboczych kierownictwa poszczególnych jednostek organizacyjnych. Podczas narad przekazywano wytyczne i zalecenia, wyznaczano zadania i terminy ich realizacji, wymieniano się informacjami na temat bieżących aspektów nadzoru nad tym zakresem działalności prokuratury.

Upowszechniono orzeczenia Sądu Najwyższego i Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie przez ich przesłanie do prokuratur okręgowych i rejonowych.

Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie

W okręgu tej apelacji dokonano badania aktowe i analizy spraw w których:

- sąd umorzył postępowanie na podstawie art. 17 §1 pkt 1, 2 i 3 k.p.k. i takich orzeczeń nie zaskarżono;
- odstąpiono od wywiedzenia zapowiedzianych apelacji, w szczególności apelacji od wyroków uniewinniających;

- nie uwzględniono wniosków złożonych w trybie art. 335 k.p.k.;
- zapadły orzeczenia w przedmiocie wyroków łącznych;
- uniewinniono oskarżonych tymczasowo aresztowanych w dacie wniesienia aktu oskarżenia;
- zapadły orzeczenia na podstawie art. 152 k.k.w. (wybrane kategoria spraw);
- zapadły orzeczenia o utrzymaniu w mocy zaskarżonych wyroków z jednoczesnym uznaniem apelacji prokuratorskich za oczywiście bezzasadne.

Ponadto zbadano zagadnienia:

- reakcji właściwych prokuratorów na pisma instruktażowe opracowane w latach 2010 - 2011;
- praktyki odwoławczej w zakresie orzeczeń i kosztach.

Prokuratura Apelacyjna w Warszawie

W toku czynności wykonywanych przez prokuratorów Wydziału II do podległych prokuratur okręgowych i rejonowych skierowano łącznie 32 pisma instrukcyjne, w tym w sprawach, w których cofnięto wobec 10 osób wniesione przez prokuratorów apelacje, wyjaśniające powody cofnięcia tego środka odwoławczego w rozumieniu § 342 Regulaminu oraz zwracające uwagę na błędy i nieprawidłowości popełnione zarówno w toku postępowania przygotowawczego jak i postępowania sądowego. W pismach tych przekazano prokuratorom uwagi odnoszące się do sposobu opracowania apelacji i podnoszonych w nich zarzutów.

Do wszystkich prokuratur okręgowych – w ramach instruktażu wewnętrznego – przesłano szereg orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie, Sądu Najwyższego oraz Naczelnego Sądu Administracyjnego, które ze względu na ważkość problematyki poruszanej w nich mogą być wykorzystane w bieżącej pracy. Orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Warszawie przekazywane były głównie po obsadzeniu wokandy przez prokuratora Prokuratury Apelacyjnej i były to rozstrzygnięcia zarówno w postępowaniu karnym jak i cywilnym, natomiast szereg orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego zostało uzyskanych ze strony internetowej NSA i – jako dotyczące istotnej problematyki – zostało również przesłane poszczególnym prokuraturom okręgowym. Sukcesywnie również przesyłano, celem wykorzystania w bieżącej pracy, Kwartalnik Sądu Apelacyjnego w Warszawie „Apelacja”, zawierający zbiór orzeczeń w sprawach karnych i cywilnych tego Sądu. Prokuratorzy wnoszący akty oskarżenia i środki odwoławcze w szerokim zakresie korzystali z bezpośredniej formy konsultacji (telefonicznej), głównie z naczelnikami

wydziałów II prokuratur okręgowych oraz prokuratorami bezpośrednio wykonującymi czynności z zakresu postępowania sądowego.

W 2012 r. kontynuowano wzorem z poprzednich lat prowadzenie w formie elektronicznej zbioru wybranych orzeczeń Sądu Apelacyjnego w Warszawie oraz Sądów Apelacyjnych w Łodzi i w Białymstoku w sprawach karnych prowadzonych przez podległe jednostki organizacyjne prokuratury apelacyjnej w Warszawie. Orzeczenia te – z uwagi na ich przedmiot, wagę sprawy lub ważkość podniesionej problematyki – przekazywane były systematycznie w cyklach kwartalnych do poszczególnych prokuratur okręgowych.

Prokuratura Apelacyjna we Wrocławiu

Prokuratorzy Wydziału II Postępowania Sądowego Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu w każdej sprawie poddawali ocenie zasadność apelacji wniesionych przez prokuratorów niższego szczebla, ze szczególnym uwzględnieniem spraw, w których zapadły wyroki uniewinniające. W przypadku stwierdzenia wadliwego środka odwoławczego, oczywistej bezzasadności apelacji, nieprawidłowości w postępowaniu przygotowawczym lub w sposobie sprawowania funkcji oskarżyciela publicznego przez sądem okręgowym, sporządzano pisma instruktażowe omawiające zauważone błędy i uchybienia w celu zapobieżenia ich wystąpieniu w przyszłości. Żądano też wyjaśnienia przyczyn ich zaistnienia. Były one tematem narad z prokuratorami wydziałów sądowych w Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu. Dodatkowo narady omawiające błędy w pracy prokuratur na odcinku postępowania karnego odbywały się także bezpośrednio w podległych jednostkach z udziałem kierownictwa tych prokuratur. W roku 2012 przeprowadzono pięć takich narad w każdej z podległych prokuratur okręgowych, gdzie przekazano i omówiono również wszystkie uwagi podniesione podczas narad w Prokuraturze Generalnej. Przedmiotem uwagi prokuratorów występujących przed wrocławskim Sądem Apelacyjnym były również te sprawy, w których wywiedzenie apelacji przez prokuratora byłoby jak najbardziej uzasadnione, ale nie zostały sporządzone, a taki środek odwoławczy wniósł oskarżyciel posiłkowy lub oskarżony.

W 2012 r. prokuratorzy Wydziału II Prokuratury Apelacyjnej we Wrocławiu zrealizowali 34 wyjazdy instruktażowe do podległych prokuratur okręgowych. Omawiano wówczas nieprawomocne wyroki sądów okręgowych w celu ustalenia, czy są one prawidłowe, czy też powinny być zaskarżone. Analizowano też te sprawy, w których prokuratorzy wnieśli już apelacje, jednakże pojawiła się propozycja cofnięcia tego środka odwoławczego.

W Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu, której Wydział Postępowania Sądowego osiągnął niezadawalające wyniki, Naczelnik tego Wydziału zwrócił się o odwołanie go z pełnionej funkcji. Prokurator Generalny uwzględnił ten wniosek.

W 2012 r. prokuratorzy prokuratur okręgowych opracowali łącznie 590 pism instruktażowych, zaś w Prokuraturze Apelacyjnej opracowano 77 pism instruktażowych.

Do najczęściej sygnalizowanych nieprawidłowości zaliczono:

- nieprzestrzeganie obowiązku wynikającego z § 336 Regulaminu w zakresie oceny orzeczeń zapadłych przed sądami I instancji oraz niewłaściwe dokumentowanie w aktach podręcznych referatów posesyjnych;
- błędną, subiektywną ocenę materiału dowodowego oraz nietrafne wnioski w przedmiocie wymiaru kary i środków karnych;
- brak konsultacji położonych co do zakresu, kierunku i prawidłowości zarzutów stawianych w apelacjach, jak też zawartych w nich wniosków oraz nieprawidłowe wskazywanie zakresu i kierunku apelacji;
- nieprawidłowe i bardzo ogólne formułowanie zarzutów oraz wniosków w skargach odwoławczych;
- niski poziom uzasadnienia środków odwoławczych, w szczególności ich ogólnikowy charakter;
- pobieżną ocenę orzeczeń sądowych w sprawach karnych o złożonym charakterze, bez żądania nadesłania pisemnych uzasadnień orzeczeń i rzetelnego zapoznania się z ich treścią.

Mając więc na uwadze uregulowania dotyczące nadzoru służbowego Zastępcy Prokuratora Generalnego pismem z dnia 25 października 2012 r., w zakresie odnoszącym się do konieczności poprawy jakości działań i podniesienia aktywności prokuratorów w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury na odcinku postępowania sądowego w tym na odcinku pozakarnym, zwrócił się do prokuratorów apelacyjnych, wskazując na zakres obowiązków i rolę naczelników wydziałów postępowania sądowego wynikającą ze sprawowanego przez nich nadzoru służbowego.

Przepisy Regulaminu dotyczące zarówno zadań Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej, zadań jednostek prokuratur jak i sprawowania nadzoru służbowego nie przewidują nadzoru służbowego Prokuratury Generalnej w postępowaniu sądowym.

Szereg istotnych zadań związanych z postępowaniem sądowym realizowanych było w minionym roku przez Prokuraturę Generalną.

W 2012 r. prokuratorzy Wydziału Postępowania Sądowego w Sprawach Karnych Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej wzięli udział łącznie w 579 sprawach rozpoznawanych przez Sąd Najwyższy (łącznie 96 wokand), które dotyczyły:

- 146 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego (w 2011 r. 126 kasacji);
- 28 kasacji wniesionych Rzecznika Praw Obywatelskich (2011 r. 24 kasacje);
- 49 kasacji wniesionych przez prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (w 2011 r. 82 kasacje);
- 357 kasacji wniesionych przez innych uprawnionych (w 2011 r. 513 kasacji).

Wzięli oni też udział w 2 posiedzeniach Sądu Najwyższego, na których rozpoznawane były wnioski stron o wznowienie postępowania karnego.

Uczestniczyli także w 27 sprawach (w 2011 r. w 25 sprawach) Sądu Najwyższego (13 wokand), na których sąd ten rozpoznał:

- 20 zagadnień prawnych wymagających zasadniczej wykładni ustawy, przedstawianych do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu przez sądy powszechne na podstawie art. 441 § 1 k.p.k., przy czym w:

- * w 13 sprawach pisemne wnioski prokuratorów Prokuratury Generalnej w przedmiocie rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego o odmowę podjęcia uchwały były zgodne z postanowieniami Sądu Najwyższego odmawiającymi podjęcia uchwały;

- * w 4 sprawach prokuratorzy Prokuratury Generalnej w przedmiocie rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego złożyli pisemne wnioski o odmowę podjęcia uchwał, dostrzegając mankamenty sformułowanych pytań prawnych z powodów formalnych, a Sąd Najwyższy uznając, że przedstawione przez sądy zagadnienia prawne przedstawiają istniejące problemy prawne wymagające dokonania zasadniczej wykładni ustawy podjął uchwały, co do *meritum* zbieżne ze stanowiskami zajętymi we wnioskach prokuratorów;

- * w jednej sprawie, prokurator Prokuratury Generalnej w przedmiocie rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego złożył pisemny wniosek o podjęcie uchwały, a Sąd Najwyższy postanowił odmówić podjęcia uchwały z uwagi na brak związku między stanem zaistniałym w konkretnej sprawie a treścią pytania prawnego, co wykluczyło możliwość rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego (choć doniosłego), które pojawia się tylko przy okazji rozpoznania sprawy;

* jedno zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy zostało przekazane przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 441 § 2 k.p.k. powiększonemu składowi tego Sądu;

* w jednej sprawie, prokurator Prokuratury Generalnej wnosił o odmowę podjęcia uchwały, a Sąd Najwyższy postanowił umorzyć postępowanie, bowiem uznał, że jeżeli po przestawieniu do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy nastąpi taka zmiana stanu prawnego, że podjęcie uchwały staje się zbędne, to postępowanie na podstawie art. 61 § 1 ustawy z dnia 23 listopada o Sądzie Najwyższym, Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm. należy umorzyć.

- 3 wnioski Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego przekazane na podstawie art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.) o rozstrzygnięcie przez skład siedmiu sędziów Sądu Najwyższego rozbieżności w wykładni prawa, występującej w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w wyniku których Sąd Najwyższy podjął uchwały zbieżne z wnioskami prokuratorów Prokuratury Generalnej;
- 2 wnioski Prokuratora Generalnego o rozstrzygnięcie ujawniających się w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych rozbieżności w wykładni prawa, przedstawione na podstawie art. 60 § 2 w zw. z art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.). w których Sąd Najwyższy podjął uchwały jak we wniosku Prokuratora Generalnego;
- jeden wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich o rozstrzygnięcie ujawniających się w orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów powszechnych rozbieżności w wykładni prawa, przedstawiony na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. 2001, Nr 14, poz. 147 ze zm.) oraz art. 60 § 2 w zw. z art. 60 § 1 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 z późn. zm.), w której to sprawie Sąd Najwyższy podjął uchwałę zgodną co do istoty ze stanowiskiem prokuratora Prokuratury Generalnej;
- jednej sprawie, w której Sąd Najwyższy w zwykłym składzie na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. postanowił przekazać rozstrzygnięcie zagadnienia prawnego powiększonemu składowi Sądu Najwyższego ze względu na m.in. doniosłość zagadnienia prawnego dla praktyki wymiary sprawiedliwości.

W 2012 roku Sąd Najwyższy rozpoznał 49 kasacji wniesionych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury i w sprawach tych wydał następujące orzeczenia:

- w 16 sprawach uchylił zaskarżone orzeczenia i przekazał sprawy właściwym sądom do ponownego rozpoznania, co stanowi 32,7 % kasacji wniesionych (w 2011 r. 20,8 % spraw wniesionych);
- w 2 sprawach umorzył postępowanie z powodu śmierci oskarżonego oraz na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., co stanowi 4,1 % spraw wniesionych (w 2011 r. w jednej sprawie co stanowiło 1,2% spraw wniesionych);
- w 1 sprawie uchylił zaskarżone orzeczenie w części i przekazał sprawę właściwemu sądowi do ponownego rozpoznania, a w pozostałej części kasację oddalił, co stanowi 2 % spraw wniesionych (w 2011 r. w 2 sprawach co stanowiło 2,4 % spraw wniesionych);
- w 5 sprawach kasacje oddalił, co stanowi 10,2 % spraw wniesionych (w 2011 r. 8 kasacji oddalił co stanowiło 9,8 % spraw wniesionych);
- 12 kasacji oddalił jako oczywiście bezzasadne co stanowi 24,5 % spraw wniesionych (w 2011 r. 22 kasacje oddalił jako oczywiście bezzasadne co stanowiło 26,8 % spraw wniesionych);
- 13 kasacji pozostawił bez rozpoznania, w tym 12 zostało cofniętych przed rozprawą, co stanowi 26,5 % spraw wniesionych (w 2011 r. 32 kasacje pozostawił bez rozpoznania w tym 27 zostało cofniętych co stanowiło 39 % spraw wniesionych).

Wyniki osiągnięte w tym zakresie przez prokuratury apelacyjne i okręgowe nie są w pełni zadowalające, ale w 2012 r. odnotowano poprawę w porównaniu do stanu z 2011 r.

Mając powyższe na uwadze, w celu dalszej poprawy skuteczności kasacji wnoszonych przez prokuratorów okręgowych i apelacyjnych w Departamencie Postępowania Sądowego w 2012 r. wdrożono określone działania, o których będzie mowa w dalszej części sprawozdania.

W ocenie prokuratorów Wydziału Postępowania Sądowego w Sprawach Karnych, którzy brali udział w rozpoznawaniu wszystkich kasacji wnoszonych przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2012 roku, w 12 sprawach uzasadnione było podjęcie decyzji o cofnięciu kasacji - o czym - stosownie do treści § 349 w zw. z § 342 Regulaminu zawiadomili właściwych prokuratorów apelacyjnych bądź prokuratorów okręgowych kierując 3 pisma do Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku, po 2

pisma do Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach, w Lublinie i w Warszawie i po jednym piśmie do Prokuratury Apelacyjnej w Krakowie, w Szczecinie i we Wrocławiu.

Najczęstszym powodem cofnięcia przez nich kasacji był niesłusznie podnoszony przez prokuratora zarzut rażącego naruszenia przez sąd odwoławczy przepisu art. 433 § 2 k.p.k. i art.457 § 3 k.p.k., które miało polegać na niedostatecznym rozważeniu zarzutów apelacji prokuratora oraz stwierdzenie, że skarżący instrumentalnie traktując treść art.457 § 3 k.p.k. prowadzą polemikę z ustaleniami faktycznymi nie dostrzegając argumentów przytaczanych w orzeczeniu sądu odwoławczego przemawiających za trafnością rozstrzygnięcia i w efekcie dokonując wadliwej oceny kwestionowanego orzeczenia, stawiali nieskuteczne zarzuty niezachowania standardu rzetelnej kontroli odwoławczej.

W pismach informujących o powodach cofnięcia kasacji wskazano także na niewłaściwe opieranie kasacji na zarzutach rażącego naruszenia przez sąd *ad quem* przepisów art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., w sytuacji gdy skarżący, wbrew art. 526 § 1 k.p.k. w zw. z art. 523 § 1 k.p.k., nawet nie próbował wykazać, że niewątpliwe przeoczenie sądu *ad quem* mogło mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia.

Zwrócono też uwagę, że powodem cofnięcia kasacji była polemika z oceną prawną niespornych faktów, dokonaną przez sąd *meriti* i akceptowaną przez sąd odwoławczy co w świetle art. 523 § 1 k.p.k. w zw. z art. 519 k.p.k. jest niedopuszczalne.

W jednym przypadku, podejmując decyzję o cofnięciu kasacji, kierowano się wydanym po jej wniesieniu, orzeczeniem Sądu Najwyższego rozstrzygającym prawne wątpliwości podnoszone przez autora kasacji.

Jednym z zadań Departamentu Postępowania Sądowego określonym w § 18 pkt 1 ust. 7 Regulaminu jest oddziaływanie na praktykę oskarżycielską jednostek organizacyjnych w szczególności przez opracowywanie wyników badań problematyki kasacyjnej i kierowanie pism instrukcyjnych do prokuratur apelacyjnych.

Mając na uwadze zapis § 349 w zw. z §§ 344 i 345 Regulaminu prokuratorzy z Wydziału Postępowania w Sprawach Karnych skierowali do prokuratorów apelacyjnych oraz prokuratorów okręgowych łącznie 16 pism instrukcyjnych, z których 4 dotyczyły kasacji wywiedzionych przez prokuratorów, 9 odnosiło się do odpowiedzi na kasacje sporządzone przez prokuratorów i po jednym piśmie skierowanym do wszystkich prokuratorów apelacyjnych informującym o powodach omowy podjęcia przez Sąd Najwyższy uchwały w kwestii przedstawionego przez sąd odwoławczy na podstawie art.441 § 1k.p.k. zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy oraz jedno pismo do prokuratora

okręgowego zwracającego uwagę na uchybienie polegające na braku zaskarżenia kasacją prokuratora wyroku sądu okręgowego, podczas gdy została uwzględniona przez Sąd Najwyższy wniesiona od tego wyroku kasacja oskarżyciela posiłkowego.

Największą liczbę, a mianowicie 6 pism skierowano do Prokuratury Apelacyjnej w Warszawie oraz po 2 pisma do Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku i w Krakowie i po jednym piśmie do Prokuratury Apelacyjnej w Katowicach, w Krakowie, w Lublinie, w Poznaniu, w Rzeszowie, w Szczecinie i we Wrocławiu. W pismach tych zwrócono uwagę między innymi na:

- nieprawidłowości, które zaistniały w toku postępowania przygotowawczego, skutkujące w jednej sprawie wniesieniem przez Prokuratora Generalnego kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k. od wyroku sądu rejonowego na korzyść oskarżonego; w tym też przypadku zażądano od prokuratora okręgowego pisemnej informacji o reakcji na ujawnione uchybienie; w odpowiedzi prokurator okręgowy poinformował, że w celu wyeliminowania wskazanych uchybień wnioski formułowane w trybie art. 335 k.p.k. mają być w przyszłości ustalane z prokuratorem rejonowym lub jego zastępcą.
- niewłaściwą konstrukcję zarzutów kasacyjnych;
- niezadowalający, niski poziom sporządzonych przez prokuratorów odpowiedzi na kasacje, w których nie odniesiono się do najistotniejszych kwestii podnoszonych w kasacjach obrońców, a także na niewłaściwą redakcję i błędne, nieadekwatne do meritum sprawy stanowiska prawne;
- nieprawidłowo sformułowany w odpowiedzi na kasację pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego wniosek z uwagi na treść art. 536 k.p.k.;
- wskazywanie w kasacjach niewłaściwego zakresu zaskarżenia orzeczeń sądów II instancji;
- prezentowanie w odpowiedzi na kasację odbiegających od linii orzeczniczej Sądu Najwyższego poglądów w kwestii prawa do obrony oskarżonego pozbawionego wolności i tym samym podstawowych standardów rzetelnego procesu.

W jednej sprawie, sygnalizując prokuratorowi okręgowemu poprawne przeanalizowanie przez podległego prokuratora problemu prawnego w udzielonej przez niego odpowiedzi na kasację, poinformowano go o powodach uchylenia zaskarżonego przez obrońcę wyroku sądu okręgowego.

Uwagi krytyczne, odnoszące się do indywidualnie określonych spraw, ale także niejednokrotnie przedstawiane stanowiska w przedmiocie wykładni przepisów prawa, zawarte zarówno w pismach zawiadamiających o cofnięciu kasacji, jak i w pismach instrukcyjnych,

w każdym przypadku zalecano wykorzystywać w praktyce kasacyjnej i dla celów szkoleniowych w celu wyeliminowania w przyszłości stwierdzonych nieprawidłowości. W jednej sprawie, o czym była wyżej mowa, poproszono o poinformowanie Dyrektora Departamentu Postępowania Sądowego o podjętych działaniach zmierzających do poprawy poziomu pracy prokuratorów.

Skuteczność wnoszonych kasacji przez prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury pomimo wyraźnej poprawy w 2012 r. w porównaniu z rokiem poprzednim będzie tematem poruszonym na planowanych w 2013 roku, z udziałem Dyrektora Departamentu Postępowania Sądowego naradach służbowych we wszystkich prokuraturach apelacyjnych oraz przedmiotem innych działań, które zainicjowano w 2011 r., o czym będzie mowa w dalszej części sprawozdania.

Istotną pozycją wynikającą z zakresu kompetencji prokuratorów z Wydziału Postępowania Sądowego w Sprawach Karnych był obowiązek określony w art. 545 § 1 k.p.k. w zw. z art. 530 § 1 k.p.k., w wykonaniu którego opracowali oni 61 wniosków w przedmiocie wznowienia postępowania przez Sąd Najwyższy.

W 2012 roku w Zespole Kasacji Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej zarejestrowano ogółem 2 307 wniosków o wniesienie w trybie art. 521 § k.p.k. przez Prokuratora Generalnego nadzwyczajnego środka zaskarżenia w postaci kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów karnych, przy czym 411 wniosków złożonych zostało przez prezesów sądów, prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych oraz innych oskarżycieli publicznych. Spośród tych 411 wniosków 198 złożonych zostało przez prokuratorów apelacyjnych i prokuratorów okręgowych, a 195 przez prezesów sądów i sędziów.

Z danych tych wynika, że w 2012 roku nastąpił znaczny wzrost wpływu wniosków o wywiedzenie kasacji pochodzących od skazanych, bądź ich obrońców - takich wniosków wpłynęło 1896, podczas gdy w 2011 roku podmioty te złożyły 1606 wniosków. Spadła zaś ilość wniosków złożonych przez prezesów sądów i oskarżycieli publicznych (w 2011 roku takich wniosków złożono 493).

W tym okresie statystycznym, zbadano łącznie 2 328 spraw pod kątem możliwości wniesienia przez Prokuratora Generalnego do Sądu Najwyższego kasacji w trybie art. 521 § 1 k.p.k., w efekcie czego Prokurator Generalny, realizując swoje ustawowe uprawnienia, wniósł do Sądu Najwyższego 309 kasacji w odniesieniu do 336 osób w tym 97 kasacji na niekorzyść skazanych, natomiast Sąd Najwyższy rozpoznał kasacje wniesione przez Prokuratora Generalnego w 210 sprawach z czego 202 kasacje zostały uwzględnione (co stanowi 96,2 %

spraw rozpoznanych), a 8 (3,8 % rozpoznanych) kasacji Sąd Najwyższy oddalił. Kasacje te Sąd Najwyższy rozpoznawał zarówno z udziałem prokuratora na rozprawach, jak i bez udziału prokuratora na posiedzeniach, w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

W 2012 roku cofnięto 29 kasacji, które zostały wniesione przez Prokuratora Generalnego w 2011 roku z zarzutem obrazy prawa materialnego art. 49 § 2 k.k., polegającego na orzeczeniu wobec oskarżonych świadczenia pieniężnego na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym i Pomocy Postpenitencjarnej, podczas gdy w dniu orzekania przez sądy świadczenie pieniężne mogło być orzeczone jedynie na rzecz instytucji, stowarzyszenia lub organizacji społecznej, wpisanej do wykazu podanego przez Ministra Sprawiedliwości, której podstawowym zadaniem lub celem statutowym jest spełnienie świadczeń na cele bezpośrednio związane z udzieleniem pomocy poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych, z przeznaczeniem na ten cel.

Możliwość zasądzenia świadczenia pieniężnego na rzecz wskazanego wyżej Funduszu przewidywała ustawa z dnia 12 lutego 2010 roku o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy – Kodeks karny wykonawczy oraz ustawy – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 40, poz. 227). Powyższa ustawa nowelizowała bowiem przepis art. 49 § 2 k.k. i miała wejść w życie z dniem 1 lipca 2012 roku.

Tymczasem na mocy ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 roku (Dz. U. Nr 129, poz. 734) dokonano nowelizacji ww. ustawy, poprzez między innymi przesunięcie wejścia w życie przepisu art. 49 § 2 k.k. w zmienionym brzmieniu na dzień 1 stycznia 2012 roku. Mimo przesunięcia wejścia w życie przepisu art. 49 § 2 k.k. na dzień 1 stycznia 2012 roku, sądy od 1 lipca 2011 roku orzekały wobec oskarżonych świadczenia pieniężne w oparciu o treść art. 49 § 2 k.k. na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej, który nie istniał, a więc z obrażą prawa materialnego art. 49 § 2 k.k.

Ponieważ kasacje wniesione w II półroczu 2011 roku nie zostały przez Sąd Najwyższy rozpoznane do dnia 31 grudnia 2012 roku, w z związku ze zmianą stanu prawnego na dzień 1 stycznia 2012 roku – zostały cofnięte. Sąd Najwyższy cofnięte kasacje pozostawił bez rozpoznania.

Spśród wywiedzionych przez Prokuratora Generalnego kasacji uwzględnionych przez Sąd Najwyższy, 3 miały istotne znaczenie dla praktyki orzeczniczej, jako że problematyka w nich poruszana nie była przedmiotem rozstrzygnięć Sądu Najwyższego, a powodowała rozbieżności w orzecznictwie i wątpliwości co do stosowania prawa.

Były to następujące sprawy:

- z wniosku Ministra Sprawiedliwości, Prokurator Generalny w dniu 10 maja 2012 roku wniósł kasację od prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w L. z dnia 21 listopada 2011 roku, sygn. akt VI Kow 2343/11/EI, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów prawa – art. 6 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 2007 roku o wykonywaniu kary pozbawienia wolności poza zakładem karnym w systemie dozoru elektronicznego (Dz. U. 2010, Nr 142, poz. 960 j.t.), polegające na udzieleniu skazanemu zezwolenia na odbycie kary w systemie dozoru elektronicznego w oparciu o art. 6 ust. 1 powołanej wyżej ustawy, przy jednoczesnym bezpodstawnym pominięciu warunku określającego wysokość kary pozbawienia wolności, wskazanego w art. 6 ust. 2 tejże ustawy; Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 11 grudnia 2012 roku, sygn. akt III KK 174/12 uwzględnił złożoną przez Prokuratora Generalnego kasację, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do Sądu Okręgowego do ponownego rozpoznania. Odpis orzeczenia Sądu Najwyższego przesłano do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, celem wykorzystania w bieżącej pracy;
- z wniosku Prokuratora Apelacyjnego w Poznaniu, Prokurator Generalny wniósł w dniu 11 czerwca 2012 roku kasację od prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w P. z dnia 2 lutego 2012 roku, sygn. akt III Kop 30/12, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść postanowienia naruszenie przepisów postępowania karnego, a mianowicie art. 607t § 1 k.p.k., art. 607p § 1 i § 2 k.p.k. oraz art. 607r § 1 k.p.k. poprzez odmowę przekazania G.K. na teren Republiki Federalnej Niemiec w celu przeprowadzenia przeciwko niemu postępowania karnego w efekcie niezasadnego przyjęcia, że warunkiem wykonania europejskiego nakazu aresztowania wobec tej osoby jest uzyskanie od organu sądowego państwa wydania nakazu pisemnej zgody na bezwarunkowe zwrotne jej odesłanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku jej skazania na karę pozbawienia wolności celem odbycia kary, w sytuacji gdy europejski nakaz aresztowania dotyczący G. K. spełniał wszystkie warunki formalne i nie wystąpiły enumeratywnie wymienione negatywne przesłanki do obligatoryjnej lub fakultatywnej odmowy jego wydania; postanowieniem z dnia 12 września 2012 roku, sygn. V KK 223/12 Sąd Najwyższy uwzględnił wniesioną przez Prokuratora Generalnego kasację, uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania. Odpis orzeczenia Sądu Najwyższego przesłano do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, celem wykorzystania w bieżącej pracy;

– z wniosku Prokuratora Okręgowego w Lublinie, Prokurator Generalny wniósł w dniu 30 maja 2012 roku kasację od postanowienia Sądu Apelacyjnego w L. z dnia 7 grudnia 2011 roku, sygn. akt II AKz 568/11, zarzucając rażące i mające istotny wpływ na treść wyroku naruszenie przepisu postępowania karnego, a mianowicie art. 17 § 1 pkt 11 k.p.k., polegające na wyrażeniu błędnego poglądu, iż brak oryginału europejskiego nakazu aresztowania stanowiącego podstawę przekazania na podstawie art. 607k § 1 k.p.k. osoby ściganej do państwa wydającego nakaz stanowi negatywną przesłankę procesową w postaci innej okoliczności wyłączającej ściganie za popełnione przestępstwo, którą kwalifikować należy jako bezwzględną przyczynę odwoławczą z art. 439 § 1 pkt 9 k.p.k., co skutkowało wydaniem wobec E. O. bezzasadnego postanowienia umarzającego postępowanie; postanowieniem z dnia 23 sierpnia 2012 roku, sygn. akt III KK 200/12 Sąd Najwyższy uwzględnił kasację Prokuratora Generalnego, uchylił zaskarżone postanowienie i sprawę przekazał do ponownego rozpoznania sądowi apelacyjnemu. Odpis orzeczenia przesłano wszystkim prokuratorom apelacyjnym, celem wykorzystania w bieżącej pracy.

Spośród 309 kasacji wniesionych przez Prokuratora Generalnego w 2012 r., 243 wniesione zostały od prawomocnych wyroków sądów I instancji (co stanowi 78,6 %), zaś 66 (21,4%) od wyroków sądów II instancji.

Najliczniejszymi rażącymi uchybieniami skutkującymi koniecznością wniesienia kasacji od prawomocnych wyroków sądów I instancji dotknięte były 3 grupy wyroków, tj. wydane w trybie art. 335 k.p.k. i 387 k.p.k. (łącznie 50 spraw), wyroki łączne (45 spraw), wyroki nakazowe (26 spraw), co stanowi około 50 % zaskarżonych wyroków wydanych przez Sądy I instancji.

Nasuwa się wniosek, że taka struktura wadliwych prawomocnych wyroków zapadłych w sądach pierwszej instancji, skutkujących wniesieniem przez Prokuratora Generalnego w trybie art. 521 § 1 k.p.k. skutecznych kasacji, spowodowana była między innymi nieuzasadnionym uwzględnianiem przez orzekające sądy błędnie sformułowanych przez prokuratorów wniosków, a także mało wnikliwą kontrolą takich orzeczeń w chwili odbierania przez przełożonych prokuratorów referatów posesyjnych, jak również braku należytego badania zasadności orzeczeń zapadłych bez udziału prokuratora, a zatem wbrew obowiązkom wynikającym z § 336 ust. 1 Regulaminu.

Dlatego też nadal aktualne pozostaje skierowane do wszystkich prokuratorów apelacyjnych przez Zastępcę Prokuratora Generalnego pismo z dnia 22 czerwca 2011 r. wskazujące na potrzebę bardziej wnikliwej kontroli orzeczeń w tym zakresie.

Z przeprowadzonej oceny Departamentu Postępowania Sądowego najczęściej powtarzającymi się uchybieniami w tej grupie spraw były:

- brak uzgodnienia z oskarżonym orzeczenia wobec niego obligatoryjnego środka karnego, bądź okresu, na który ten środek miał być orzeczony;
- uzgodnienie z oskarżonymi wymiaru kar z przekroczeniem granic ustawowego zagrożenia;
- brak uzgodnienia co do wysokości szkody, która miała być naprawiona;
- wymierzenie kary łącznej z przekroczeniem granic wskazanych w art. 86 § 1 i § 2 k.p.k.;
- połączenie jednostkowych skazań z naruszeniem art. 85 k.k. w sytuacji, gdy kolejne przestępstwo popełnione zostało już po wydaniu pierwszego chronologicznie wyroku;
- naruszenie zasad wymierzenia kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania i bez warunkowego zawieszenia jej wykonania określonych w art. 89 § 1a k.k.;
- rozpoznawanie spraw w trybie nakazowym mimo wystąpienia negatywnych przesłanek określonych w art. 501 k.p.k.;
- orzekanie kary grzywny z przekroczeniem granic określonych w art. 502 § 1 k.p.k.

W pozostałych sprawach najczęściej powtarzającymi się rażącymi uchybieniami uzasadniającymi wniesienie przez Prokuratora Generalnego było:

- błędne przypisanie oskarżonemu działania w warunkach recydywy określonej w art. 64 § 1 k.k.;
- orzekanie kary pozbawienia wolności powyżej lub poniżej ustawowego zagrożenia;
- orzekanie kary grzywny niezgodnie z zasadami określonymi w art. 71 § 1 k.k.;

Realizując ustawowe uprawnienia zmierzające do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w innych postępowaniach, Prokurator Generalny wniósł do Sądu Najwyższego:

- 14 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów w sprawach o wykroczenia;
- 5 kasacji od prawomocnych orzeczeń wydanych w sprawach prowadzonych na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 października 2006 roku o ujawnieniu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa w latach 1944-1990 oraz treści tych dokumentów;
- 7 kasacji od prawomocnych orzeczeń sądów wydanych w sprawach prowadzonych na podstawie ustawy z dnia 28 października 2008 r. o odpowiedzialności podmiotów zbiorowych za czyny zabronione pod groźbą kary.

Podjmując decyzję o odmowie wywiedzenia kasacji, wnioskodawca każdorazowo informowany był przez prokuratora referenta o zajęтым stanowisku z podaniem przyczyn oraz z przywołaniem orzecznictwa Sądu Najwyższego i doktryny uzasadniających zajęte stanowisko.

W przypadku badania spraw z wniosków prezesów sądów i stwierdzenia w ich wyniku nieprawidłowości w działaniu powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, o stwierdzonych nieprawidłowościach powiadamiano właściwego prokuratora apelacyjnego. Skierowano 84 pisma tego rodzaju, mające jednocześnie charakter instruktażowy.

W celu poprawy jakości i efektywności pracy prokuratorów w zakresie wnoszonych środków odwoławczych, w szczególności apelacji i kasacji oraz wyeliminowania nieprawidłowości przy składaniu referatów posesyjnych przez prokuratorów, w Zespole Kasacji Departamentu Postępowania Sądowego zainicjowano w siedzibie Prokuratury Generalnej cykl zajęć warsztatowych, na których omawiane były zasady sporządzania środków odwoławczych oraz sporządzane były projekty kasacji na podstawie konkretnych akt sprawy. Warsztaty prowadziło dwóch prokuratorów z Zespołu Kasacji i zaproszono na nie prokuratorów z okręgu apelacji białostockiej, rzeszowskiej oraz warszawskiej. Warsztaty te są kontynuowane w 2013 roku.

W Zespole Kasacji w 2012 r. rozpoczęto realizowanie trzymiesięcznych staży dla prokuratorów prokuratur okręgowych i apelacyjnych, mających na celu wdrożenie w praktyce zasad prawidłowego sporządzania kasacji kierowanych do Sądu Najwyższego. Prokuratorzy ci, po odbyciu stażu i powrocie do macierzystej jednostki prokuratury mogą pełnić rolę konsultacyjno – instruktażową w ww. zakresie.

W 2012 roku tego rodzaju staż odbyli prokuratorzy z Prokuratury Okręgowej w Olsztynie i Prokuratury Okręgowej w Jeleniej Górze. Staże te są kontynuowane w 2013 roku.

Istotnym elementem w pracy Departamentu Postępowania Sądowego, mającym wpływać na podnoszenie poziomu pracy prokuratorów wykonujących obowiązki w wydziałach sądowych powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, były narady służbowe.

W czerwcu 2012 roku z inicjatywy Zastępcy Prokuratora Generalnego, w siedzibie Prokuratury Generalnej zorganizowano spotkanie z prokuratorami apelacyjnymi lub zastępcami prokuratorów apelacyjnych nadzorującymi wydziały postępowania sądowego oraz naczelnikami tych wydziałów prokuratur apelacyjnych, na którym omówiono problematykę środków odwoławczych, w tym kasacji, oraz zadania z zakresu postępowania wykonawczego

cywilnego i administracyjnego, odwołując się do praktyki w poszczególnych okręgach apelacyjnych.

Z kolei spotkanie z naczelnikami wydziałów postępowania sądowego wszystkich prokuratur apelacyjnych poświęcone tej problematyce, uwzględniające wyniki statystyczne dotyczące I półrocza 2012 roku z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego odbyło się we wrześniu 2012 roku.

Narady te są kontynuowane w 2013 roku.

W trakcie 2012 roku kierownictwo Departamentu Postępowania Sądowego, w ramach wyjazdów służbowo – instruktażowych, wzięło udział w spotkaniach z prokuratorami poszczególnych prokuratur okręgowych i prokuratur apelacyjnych w zakresie postępowania sądowego, w trakcie których omówiono problemy sygnalizowane przez tych prokuratorów w szeroko rozumianym zakresie działalności karnej i pozakarnej. Takie spotkania miały miejsce w okręgach apelacji lubelskiej, warszawskiej, rzeszowskiej i gdańskiej oraz wspólne z udziałem Zastępcy Prokuratora Generalnego dla okręgów apelacji szczecińskiej, poznańskiej, wrocławskiej i łódzkiej. Na spotkania takie w charakterze wykładawców byli zapraszani sędziowie orzekający w Izbie Karnej Sądu Najwyższego.

Ustawowym zadaniem Prokuratora Generalnego i podległych mu prokuratorów jest wytaczanie powództw w sprawach karnych i cywilnych oraz składanie wniosków i udział w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, jeżeli tego wymaga ochrona praworządności, interesu społecznego, własności lub praw obywateli. Tak określone zadania prokuratury znajdują swoje procesowe podstawy w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego, Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oraz innych aktach prawnych rangi ustawowej regulujących udział prokuratora w poszczególnych rodzajach spraw, a w szczególności w:

- ustawie z dnia 29 września 1986 r. - Prawo o aktach stanu cywilnego;
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego;
- ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r.- Kodeks wyborczy;
- ustawie z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym;
- ustawie z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenie prawa;

– ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym;

Prokurator może żądać wszczęcia postępowania sądowego oraz zgłosić udział w postępowaniu sądowym wszczętym przez uprawnione podmioty. Szczególnym uprawnieniem procesowym Prokuratora Generalnego jest prawo do wniesienia nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej, skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia oraz środka prawnego, jakim jest wniosek o unieważnienie prawomocnego orzeczenia wydanego w sprawie (art. 64 ustawy o Sądzie Najwyższym).

Czynności cywilnoprawne podejmowane przez prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, w obu ich formach, podlegają ograniczeniom i ocenie w aspekcie realizacji przesłanek określonych w art. 7 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 roku – Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 40, poz. 296 ze zm.).

Uprawnienia Prokuratora Generalnego w postępowaniu cywilnym mają charakter dyskrecjonalny, niezależny od interesu stron, ich postawy, aktywności lub zaniechań i są podejmowane w interesie publicznym.

Sprawy cywilne, rodzinne i opiekuńcze oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury.

W roku 2012 w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury zostało zarejestrowanych 83 687 spraw cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych. Wpływ spraw był większy w stosunku do roku 2011 o 3 691 spraw (w 2011 roku wpłynęło 79 996 spraw). Wskaźnik dynamiki wpływu spraw w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego wyniósł 104,6%.

Zdecydowanie największa liczba spraw cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych zawisła w prokuraturach rejonowych i wyniosła 68 510 (81,8 % ogółu spraw). Była ona wyższa o 2 661 spraw w stosunku do roku 2011. Wskaźnik dynamiki wpływu spraw do prokuratur rejonowych wyniósł 104,0 %.

Do prokuratur okręgowych wpłynęło 14 869 spraw. W porównaniu do ubiegłego okresu sprawozdawczego wpływ był wyższy o 1 083 sprawy zaś porównawcza dynamika wyniosła 107,9 %.

Przy ogólnej tendencji wzrostowej wpływu spraw cywilnych do prokuratur rejonowych i prokuratur okręgowych, nastąpił również wzrost wpływu spraw do prokuratur

apelacyjnych, do których w 2012 roku wpłynęło 308 spraw (w 2011 roku – 285 spraw). Dynamika wpływu spraw do prokuratur apelacyjnych wyniosła 108,07 %. i była ona zróżnicowana.

Podkreślić należy, że wpływ spraw do prokuratur apelacyjnych jest ograniczony z uwagi na zakres zadań wykonywanych przez te jednostki oraz właściwość miejscową i rzeczową wyznaczoną przez treść normatywną przepisu § 367 Regulaminu. Postępowania rejestrowane w prokuraturach szczebla apelacyjnego dotyczą z reguły udziału prokuratora w postępowaniu odwoławczym oraz nadzoru nad pracą podległych prokuratur.

Główną przyczynę znacznej różnicy wpływu spraw z zakresu udziału prokuratora w postępowaniu w sprawach cywilnych należy upatrywać w niewielkiej liczbie źródeł z których prokurator może czerpać wiedzę o potrzebie do podejmowania takich działań. W szczególności w ograniczonym zakresie mogą być wykorzystywane w działalności cywilnej prokuratora ustalenia wynikające z akt prawomocnie zakończonych postępowań karnych, zarówno te z postępowania przygotowawczego, jak i sądowego. Szeroki zakres obligatoryjnego orzekania środków karnych, w szczególności przypadku przedmiotu oraz korzyści uzyskanej z przestępstwa lub jej równowartości oraz tych o charakterze kompensacyjnym (obowiązek naprawienia szkody), a nadto nakładane na sprawców przestępstw obowiązki probacyjne, mające nie tylko charakter penalny, ale również naprawczy oraz stosowanie trybów koncyliacyjnych w postępowaniu sądowym, z reguły uniemożliwia wykorzystanie ustaleń postępowań karnych do podjęcia czynności cywilnoprawnych przez prokuratora w oparciu o przepis art. 7 k.p.c.

W 2012 roku nastąpiła wyraźna tendencja wzrostowa liczby spraw załatwionych w jednostkach organizacyjnych prokuratur rejonowych oraz prokuratur okręgowych. Ogółem w 2012 roku w prokuratorzy załatwili 82 596 spraw (2011 rok – 78 669 spraw), a więc o 3 927 spraw więcej niż w 2011 roku. Wskaźnik dynamiki spraw załatwionych wyniósł 104,9 %. Zdecydowanie najwięcej spraw zostało zakończonych w prokuraturach rejonowych – 67 978 (w 2011 roku – 64 794; dynamika 105,0 %). W prokuraturach okręgowych załatwiono 14 320 sprawy (2011 rok – 13 592 sprawy; dynamika 105,5 %), zaś w jednostkach organizacyjnych szczebla apelacyjnego 298 spraw. W stosunku do 2011 roku dynamika spraw załatwionych w prokuraturach apelacyjnych wynosiła 105,3 %. W 2011 roku w prokuraturach apelacyjnych zostały załatwione 283 sprawy.

W 2012 roku prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury zainicjowali przed sądami powszechnymi 22 475 postępowań (w 2011 roku – 21 419 postępowań). Z powyższych danych wynika, że na drogę postępowania sądowego zostało

skierowanych o 1 056 spraw więcej niż w poprzednim okresie sprawozdawczym (wskaźnik dynamiki – 105,1 %). Ta znaczna tendencja wzrostowa liczby spraw inicjujących postępowanie sądowe dotyczy jednostek organizacyjnych prokuratur wszystkich szczebli.

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w postępowaniu procesowym wytoczyli 3 872 powództwa. Wskaźnik dynamiki wytoczonych powództw w stosunku do 2011 roku wyniósł 93,9 %. Powyższe dane świadczą o spadku liczby wytoczonych powództw w stosunku do 2011 roku (wytoczono o 253 powództw mniej). Mniej powództw wytoczyły zarówno prokuratury rejonowe, jak i prokuratury okręgowe.

Ten element pracy prokuratorów z powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w 2013 r. będzie monitorowany przez Prokuraturę Generalną.

Prokuratorzy w prokuraturach rejonowych wnieśli 3 795 pozwów, natomiast prokuratorzy w prokuraturach okręgowych 77 pozwów.

Wytoczone przez prokuratorów powództwa dotyczyły następującego przedmiotu:

- naprawienia szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym – 261 powództw;
- orzeczenia przepadku świadczenia na rzecz Skarbu Państwa spełnionego w zamian za dokonanie czynu zabronionego przez ustawę (art. 412 k.c.) - 183 powództwa;
- z zakresu prawa pracy – 7 powództw;
- ustalenie ojcostwa – 79 powództw;
- zaprzeczenie ojcostwa – 1 117 powództw;
- ustalenia bezskuteczności uznania dziecka (unieważnienie uznania dziecka) - 129 powództw;
- zasądzenia lub podwyższenia alimentów – 275 powództw;
- inne – 1 821 powództw.

W 2012 roku w stosunku do roku ubiegłego zmniejszeniu uległa liczba powództw o naprawienie szkody (wytoczono o 148 powództw mniej) oraz o orzeczenie przepadku przedmiotu lub jego równowartości na podstawie art. 412 k.c. (wytoczono 93 powództwa mniej). Przyczyny tego zjawiska należy upatrywać głównie w braku źródeł informacji niezbędnych do wytaczania wskazanego rodzaju powództw, którą przedstawiono we wcześniejszej części sprawozdania.

Pozytywnym zjawiskiem jest wzrost liczby powództw o zasądzenie lub podwyższenie alimentów. Powództw tego rodzaju wytoczono o 25 więcej. W 2012 roku prokuratorzy wytoczyli 7 powództw (wskaźnik dynamiki 350,0 %).

Dane statystyczne dotyczące aktywności procesowej prokuratorów w zakresie wszczynania postępowań sądowych ze stosunków pracy, w zestawieniu z ogólną liczbą spraw zakończonych skierowaniem aktu oskarżenia w sprawach o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, mimo wyraźnej tendencji wzrostowej, mogą prowadzić do wniosków, iż działalność ta powinna ulec zdecydowanej poprawie. Niemniej jednak aktywność prokuratorów w sprawach z zakresu prawa pracy w 2012 roku była realizowana także w innych formach i została omówiona w dalszej części sprawozdania.

Z uwagi doniosłość problematyki cywilnoprawnej z dziedziny ochrony praw pracowniczych, w ramach ustawowych uprawnień prokuratora wynikających z art. 7 k.p.c. jest ona przedmiotem stałego zainteresowania kierownictwa Prokuratury Generalnej. W piśmie z dnia 25 października 2012 r skierowanym do prokuratorów apelacyjnych Zastępca Prokuratora Generalnego wskazał na konieczność podniesienia aktywności prokuratorów na tym odcinku pracy.

Podkreślić należy, że w postępowaniu procesowym prokuratorzy podejmują czynności nie tylko we wskazanych wyżej postępowaniach sądowych, ale również w innych, niezwykle istotnych z uwagi na ochronę praworządności, czy też interesu społecznego. Jedną z form tej aktywności jest realizacja uprawnień procesowych wynikających z ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym. Szczególnie aktywna w tym zakresie jest Prokuratura Okręgowa w Warszawie, w której zarejestrowano największą liczbę spraw dotyczących reaktywacji przedwojennych spółek prawa handlowego. Podejmowane przez prokuratorów czynności cywilnoprawne dotyczą nie tylko postępowania rejestrowego, ale również zaskarżania uchwał przedmiocie rozwiązania spółki i ustanowienia likwidatora.

W 2012 roku sądy powszechne rozpoznały 3717 powództw wytoczonych przez prokuratora z czego 3 539 powództw zostało uwzględnionych w całości lub częściowo. Wskaźnik skuteczności powództw prokuratora był wysoki i wyniósł 95,2 %. Był on wyższy od osiągniętego w 2011 roku o 0,9 %.

W sprawach majątkowych zainicjowanych przez prokuratora wysokość roszczeń zasądzonych przez sądy osiągnęła kwotę 4 546 319 złotych, w tym na rzecz obywateli zostały zasądzone roszczenia w łącznej kwocie 916 335 złotych. Wysokość zasądzonych roszczeń była niższa w odniesieniu do 2011 roku. Przyczynę tego stanu rzeczy należy upatrywać w mniejszej liczbie powództw w sprawach o roszczenia majątkowe wniesionych przez prokuratorów (o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym oraz z art. 412 k.c.).

Jedną z form udziału prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych jest inicjowanie postępowania nieprocesowego. W 2012 roku prokuratorzy skierowali do sądów rejonowych i okręgowych łącznie 18 603 wnioski wszczynające postępowanie nieprocesowe. Prokuratorzy rejonowi złożyli – 17 312 wniosków, prokuratorzy okręgowi – 1 286 wniosków natomiast prokuratorzy apelacyjni – 5 wniosków. Podkreślić należy wzrost w stosunku do roku 2011 dynamiki tej formy aktywności prokuratora, na wszystkich szczeblach jednostek organizacyjnych prokuratury. Wskaźnik dynamiki wyniósł 104,7 %.

W ujęciu przedmiotowym znacząca większość wniosków w postępowaniu nieprocesowym dotyczyła postępowania w zakresie zastosowania obowiązku leczenia odwykowego wobec osób uzależnionych od alkoholu. Wniosków o orzeczenie tego obowiązku skierowano 11 399 (w 2011 roku – 10 900, wskaźnik dynamiki wyniósł 104,6 %).

Kolejną kategorią spraw zainicjowanych przez prokuratorów w postępowaniu nieprocesowym były wnioski o ubezwłasnowolnienie, których skierowano 2 038 oraz dotyczące stosunków rodzinnych – 3 682.

Poza wskazanymi kategoriami spraw prokuratorzy skierowali 1 484 wnioski o wszczęcie innych postępowań w trybie nieprocesowym.

W 2012 roku sądy rozpoznały w postępowaniu nieprocesowym 16 301 wniosków. Uwzględnionych zostało w całości lub w części 13 993 wniosków. W związku z powyższym wskaźnik skuteczności wyniósł 85,8 % i był wyższy od poprzedniego okresu sprawozdawczego o 1,6 %. Skuteczność wniosków w postępowaniu nieprocesowym w poszczególnych jednostkach organizacyjnych prokuratury była zróżnicowana.

Przyczyną oddalenia części wniosków prokuratora była z reguły zmiana stanu faktycznego sprawy w postępowaniu sądowym, treść opinii biegłych, w szczególności w sprawach dotyczących zastosowania obowiązku leczenia odwykowego.

W 2012 roku prokuratorzy wnieśli apelacje w 95 sprawach (w 2011 roku w 121 sprawach). Sądy odwoławcze rozpoznały 64 środki odwoławcze, uwzględniając 37 (skuteczność apelacji 57,8 %).

W 2012 roku prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, korzystając z legitymacji do wniesienia skargi o wznowienie postępowania, skierowali do sądów 261 tego rodzaju nadzwyczajnych środków zaskarżenia. W 2011 roku skarg wniesiono 215, w związku z powyższym dynamika wzrostu spraw wyniosła 121,4 %. Sądy prawomocnie rozpoznały 215 skarg o wznowienie postępowania, uwzględniając 187, co stanowi wysoki wskaźnik ich skuteczności wynoszący 87 %.

Korzystanie przez prokuratorów z tego nadzwyczajnego środka prawnego pozwoliło na wyeliminowanie z obrotu prawnego wadliwych orzeczeń dotkniętych kwalifikowanymi wadami prawnymi. Skargi o wznowienie postępowania dotyczyły zarówno spraw zakończonych w procesie, jak i w postępowaniu nieprocesowym.

Podkreślić należy, że skargi o wznowienie postępowania są jednym z procesowych uprawnień prokuratora (wstępuje obligatoryjnie do postępowania rejestrowego) wykorzystywanych w związku z reaktywacją przedwojennych spółek kapitałowych zawiązanych przed 1 września 1939 r.

W 2012 roku w sądach rejestrowych i gospodarczych toczyły się 42 postępowania z udziałem prokuratora, których przedmiotem było rozpoznanie wniosków akcjonariuszy (udziałowców) o ustanowienie kuratora w związku z brakiem organów uprawnionych do działania w imieniu podmiotu, o dokonanie wpisu spółki do Krajowego Rejestru Sądowego – Rejestru Przedsiębiorców. Nadto prokuratorzy w omawianej kategorii wnieśli 8 skarg o wznowienie postępowania.

Wskazać należy, że w ramach działań koordynujących problematyka przedwojennych spółek kapitałowych i ich reaktywacji (pisma Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 8 marca 2010 r. i z dnia 16 sierpnia 2010 r. podkreślające wagę problemu i zobowiązujące prokuratorów apelacyjnych do przekazywania na ten temat informacji) jest systematycznie monitorowana przez wyznaczonego prokuratora z Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej, który w oparciu o informacje przesyłane co sześć miesięcy przez prokuratorów apelacyjnych o podejmowanych przez podległych im prokuratorów działaniach w trybie przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 r. o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym analizuje przekazane dane. Z kolei w pismach instrukcyjnych z dnia 12 marca 2012 r. oraz z dnia 3 października 2012 r. skierowanych do prokuratur apelacyjnych, Zastępca Prokuratora Generalnego wskazywał na potrzebę obejmowania tej kategorii spraw zwierzchnim nadzorem służbowym.

Kolejną istotną procesową formą realizacji ustawowych zadań prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych oraz ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych jest udział w sprawach wszczętych przez inne uprawnione podmioty. Prokuratorzy realizując to ustawowe uprawnienie zgłosili udział w 19 999 postępowaniach (w 2011 roku – 18 913 postępowaniach; dynamika 105,7 %).

Prokuratorzy zgłosili udział w sprawach rozpoznawanych w postępowaniu procesowym, postępowaniu nieprocesowym, postępowaniu rejestrowym oraz postępowaniu upadłościowym. Podkreślić należy zauważalną, zdecydowanie większą aktywność

prokuratorów, w ramach tej formy działalności cywilistycznej, w sprawach ze stosunków pracy i ubezpieczeń społecznych. W sprawach dotyczących ochrony praw pracowniczych prokuratorzy zgłosili udział w 117 postępowaniach sądowych wszczętych przez inne uprawnione podmioty. W zdecydowanej większości spraw udział był zgłaszany w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji.

Prokuratorzy dokonując oceny przesłanek określonych w art. 7 k.p.c. podejmowali również decyzje o zgłoszeniu udziału w postępowaniu sądowym dopiero w instancji odwoławczej (Prokuratura Apelacyjna w Białymstoku, Prokuratura Apelacyjna w Krakowie).

Podkreślić należy, że prokuratorzy w sprawach związanych z ochroną praw pracowniczych skierowali również 39 zawiadomień do właściwych terytorialnie państwowych inspektorów pracy.

W 2012 roku w oparciu o przepis art. 59 k.p.c. sądy zawiadomiły właściwego prokuratora w 3 928 zawisłych postępowaniach, uznając w nich udział prokuratora za potrzebny. Przedmiot tych postępowań był różnorodny i dotyczył spraw z zakresu prawa osobowego, prawa spadkowego, praw stanu, prawa rzeczowego, ustalenia pochodzenia dziecka, spraw ze stosunków między rodzicami i dziećmi, o zapłatę, zniesienia majątkowej wspólności ustawowej, orzeczenia zachowku, ze stosunku pracy.

Prokuratorzy, po zapoznaniu się z aktami sprawy i dokonaniu każdorazowo oceny realizacji przesłanek z art. 7 k.p.c., zgłosili udział w 3 477 postępowaniach, zaś w 451 postępowaniach sądowych odmówili zgłoszenia udziału, powiadamiając o tym sąd rozpoznający sprawę.

Główną przyczyną stanowiska prokuratora odmawiającego zgłoszenia udziału w postępowaniu sądowym było uznanie, że nie występują przesłanki w postaci ochrony praworządności, praw obywateli lub interesu społecznego. W szczególności za oceną taką przemawiały następujące okoliczności faktyczne:

- reprezentowanie stron przez profesjonalnych pełnomocników;
- ocena zasadności żądania stron zgodnego z ich interesem i dobrem małoletnich dzieci (sprawy o ustalenie pochodzenia dziecka, o przysposobienie);
- ocena stanu faktycznego stanowiącego podstawę żądania pozwu lub wniosku.

W 2012 roku prokuratorzy w ramach postępowania poprzedzającego skierowanie powództwa w sprawach o roszczenia majątkowe uzyskali dobrowolne spełnienie świadczenia w 559 sprawach.

W 2012 roku prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych wnieśli do Sądu Najwyższego 23 skargi kasacyjne od orzeczeń sądów drugiej instancji w sprawach, w których

byli stroną postępowania lub postępowanie toczyło się z ich udziałem. W 2011 roku skarg kasacyjnych wniesiono 11 (wskaźnik dynamiki wyniósł 209,1 %). W 2012 roku Sąd Najwyższy rozpoznał 2 skargi kasacyjne, uwzględniając 1 skargę.

W oparciu o przepis art. 557 § 1 k.p.k. nakładający na prokuratora obowiązki w zakresie postępowania regresowego w związku wypłaceniem przez Skarb Państwa odszkodowania z tytułu niesłusznego skazania, niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania lub zatrzymania oraz zastosowania środka zabezpieczającego, w prokuraturach zainicjowano 344 postępowania w przedmiocie ustalenia podstaw tej odpowiedzialności. W 320 sprawach prokuratorzy wydali postanowienia odmawiające wystąpienia z roszczeniem regresowym, wobec braku możliwości wykazania przesłanki bezprawności. W toku pozostaje 21 postępowań. W jednej sprawie skierowano pozew o zapłatę, zaś w kolejnej osoba, wobec, której istniały przesłanki odpowiedzialności regresowej, dokonała dobrowolnej wpłaty dochodzonego świadczenia

W 2012 roku zostały rozpoznane przez sądy dwa regresowe powództwa prokuratora, wytoczone w 2011 roku. W jednej sprawie powództwo zostało oddalone, zaś w drugiej sąd zasądził dochodzoną kwotę.

W związku z problematyką roszczeń regresowych wobec osób, które bezprawnym działaniem spowodowały niesłuszne skazanie, zastosowanie środka zabezpieczającego, niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowanie lub zatrzymanie, należy zasygnalizować podnoszony przez kierownictwo Prokuratury Generalnej i byłej Prokuratury Krajowej postulat nowelizacji przepisu art. 557 k.p.k. Treść normatywna art. 557 k.p.k. nasuwa szereg wątpliwości przy dokonywaniu jego wykładni i niewątpliwie przyczynia się do rzadkiego występowania przez prokuratorów z roszczeniami regresowymi.

Problem dysfunkcjonalności obowiązującego w tej materii rozwiązania prawnego i stosowania w praktyce normy art. 557 k.p.k. został zasygnalizowany w piśmie Zastępcy Prokuratora Generalnego skierowanym do Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości z dnia 23 czerwca 2008 roku. Kolejne pisma dotyczące nowelizacji art. 557 k.p.k. Prokurator Generalny skierował do Ministra Sprawiedliwości w dniach 14 kwietnia 2011 roku i 21 grudnia 2012 roku.

Obowiązująca regulacja prawna nie stanowi skutecznego instrumentu dochodzenia roszczeń regresowych, co w odczuciu społecznym może powodować przekonanie o braku odpowiedzialności osób podejmujących decyzje procesowe o pozbawieniu wolności.

W 2012 roku prokuratorzy uczestniczyli w 6 528 postępowaniach sądowych prowadzonych w trybie ustawy z dnia 26 października 1982 roku o postępowaniu w sprawach

nieletnich (Dz. U. Nr 35, poz. 228 ze zm.). W 953 postępowaniach udział ten był obligatoryjny i dotyczył spraw prowadzonych wobec sprawców najpoważniejszych czynów karalnych, należących do katalogu wymienionego w art. 51 § 3 ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Prokuratorzy wnieśli 253 środki odwoławcze od orzeczeń w sprawach nieletnich. Sądy drugiej instancji uwzględniły 184 środki odwoławcze. Wskaźnik skuteczności środków odwoławczych prokuratora był wysoki i wyniósł 72,7 %.

Działania prokuratorów Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej w sprawach cywilnych.

Zakres zadań nałożonych na Prokuratora Generalnego w sferze prawa cywilnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych został określony przez przepisy ustawy z dnia 20 czerwca 1985 roku o prokuraturze. Natomiast uprawnienia procesowe Prokuratora Generalnego w zakresie wnoszenia w sprawach cywilnych nadzwyczajnych środków prawnych zostały wyznaczone przez przepisy kodeksu postępowania cywilnego oraz przepisy ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym.

Prokurator Generalny posiada legitymację procesową do wnoszenia nadzwyczajnych środków zaskarżenia w postaci skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Uprawnienie do wnoszenia wskazanych środków prawnych ma nie tylko charakter dyskrecjonalny. Prokurator Generalny wnosząc nadzwyczajne środki zaskarżenia, oprócz wymagań ustawowych, które obowiązują strony i uczestników postępowania, jest ponadto zobowiązany wykazać, że przez wydanie orzeczenia doszło do naruszenia podstawowych zasad porządku prawnego, czyli zasad konstytucyjnych, lub naczelnych zasad rządzących poszczególnymi dziedzinami prawa.

W Departamencie Postępowania Sądowego w ramach realizacji ustawowych uprawnień Prokuratora Generalnego w sprawach cywilnych wykonano w 2012 roku następujące czynności:

- rozpoznano 930 wniosków pochodzących od osób fizycznych i prawnych o wniesienie przez Prokuratora Generalnego skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia;
- sporządzono i przedstawiono Sądowi Najwyższemu 8 stanowisk Prokuratora Generalnego co do skargi kasacyjnej wniesionej przez stronę i odpowiedzi na skargę kasacyjną;

- opracowano 19 stanowisk Prokuratora Generalnego w sprawach rozpoznanych przez powiększony skład Sądu Najwyższego dotyczących zagadnień prawnych, w tym również wywołujących rozbieżności w wykładni prawa;
- opracowano 4 wnioski do Sądu Najwyższego o rozstrzygnięcie wątpliwości w wykładni prawa w trybie art. 60 § 1 i 2 ustawy o Sądzie Najwyższym;
- rozpoznano 9 wniosków pochodzących od obywateli o zainicjowanie przez Prokuratora Generalnego postępowania przed Sądem Najwyższym w przedmiocie rozstrzygnięcia wątpliwości w wykładni prawa;
- rozpoznano 8 skarg w związku z udziałem prokuratora w postępowaniu cywilnym;
- prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego uczestniczyli w 28 posiedzeniach w Sądzie Najwyższym - Izbie Cywilnej oraz Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych.

W 2012 roku Prokurator Generalny nie wniósł do Sądu Najwyższego skargi kasacyjnej oraz skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia. Po dokonaniu analizy spraw, w których strony wnioskowały o skorzystanie przez Prokuratora Generalnego z przysługujących mu nadzwyczajnych środków zaskarżenia, odmówiono ich wniesienia z następujących niżej wskazanych przyczyn :

- skargi kasacyjnej:
  - * upływu sześciomiesięcznego terminu określonego w art. 398⁵ § 2 k.p.c. – 127 spraw;
  - * braku przesłanek określonych w art. 398³ k.p.c. – 191 spraw;
  - * niedopuszczalności wynikającej z art. 398² § 2 – 3 k.p.c. oraz art. 519¹ § 2 – 4 k.p.c. – 126 spraw;
  - * orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji (art. 398¹ k.p.c., art. 519¹ § 1 k.p.c.) – 69 spraw;
  - * wartości przedmiotu zaskarżenia (art. 398² § 1 k.p.c., art. 519¹ § 2 i § 4 k.p.c. – 114 spraw;
  - * wniesienia skargi kasacyjnej przez stronę (art. 398¹ § 2 k.p.c.) – 20 spraw;
- skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem:
  - * upływu dwuletniego terminu określonego w art. 424⁶ § 1 k.p.c. – 63 sprawy;
  - * braku przesłanek określonych w art. 424¹ § 1 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 83 sprawy;

* niedopuszczalności określonej w art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 59 spraw;

* orzeczenia wydanego przez sąd pierwszej instancji (art. 424¹ § 2 k.p.c., art. 519² § 2 k.p.c. – 79 spraw;

* wniesienia skargi przez stronę (art. 424³ § 2 k.p.c.) – 1 sprawa;

* orzeczenia nieprawomocnego (art. 424¹ § 1 i § 2 k.p.c., art. 519² § 1 i § 2 k.p.c. – 6 spraw.

W ramach czynności koordynujących, instruktażowych oraz nadzorczych podejmowanych w zakresie szeroko pojętej działalności pozakarnej Zastępcy Prokuratora Generalnego skierował do podległych prokuratur apelacyjnych szereg pism, których przedmiotem była problematyka:

- działań prokuratorów wynikających z przepisów ustawy z dnia 29 kwietnia 2010 roku o zmianie ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. Nr 106, poz.671). Zawarte w piśmie zalecenia zostały poparte analizą dotychczasowych czynności podejmowanych przez prokuratorów w postępowaniu rejestrowym (pisma z dnia 12 marca 2012 r. i z dnia 3 października 2012 r);
- aktywności prokuratorów w zakresie prawa cywilnego, administracyjnego i sądowniczo-administracyjnego, zwracając uwagę na te obszary, które wymagają zdecydowanej poprawy oraz potrzebę analizy orzecznictwa sądów powszechnych i sądów administracyjnych (pismo z dnia 31 maja 2012 r. oraz z dnia 26 października 2012 r.);
- szerszego korzystania przez prokuratorów z uprawnienia wynikającego z art. 60 § 1 k.p.c. w zakresie zgłaszania udziału w postępowaniach sądowych w sprawach cywilnych dotyczących wyeliminowania sprzecznych z porządkiem prawnym symboli faszyzmu i innych ustrojów totalitarnych, nacjonalizmu i homofobi (pismo z dnia 6 czerwca 2012 r.);
- podejmowania przez prokuratorów czynności na rzecz osób poszkodowanych działaniami podmiotu AMBER GOLD Sp. z o.o. w Gdańsku i osób podmiot ten reprezentujących oraz udziału prokuratora w postępowaniu upadłościowym (pismo z dnia 19 października 2012 r.);

Kierownictwo Departamentu Postępowania Sądowego w związku z sygnalizowaną przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych praktyką wykładni i stosowania prawa międzynarodowego w toczących się przed sądami krajowymi postępowaniach dotyczących układów indemnizacyjnych, w piśmie z dnia 25 października 2012 r. wskazało prokuratorom apelacyjnym na konieczność zgłaszania przez prokuratorów udziału w tego rodzaju

postępowaniach. Podkreślono, że udział powinien być rozważany nie tylko w postępowaniu sądowym, ale i przed sądami administracyjnymi i w postępowaniu administracyjnym.

W związku z udziałem prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach nieletnich, w piśmie z dnia 18 lipca 2012 r., zobligowano prokuratorów do procesowego reagowania na przypadki naruszania art. 6 § 1 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, wynikające z niewłaściwej praktyki występującej w niektórych sądach, polegającej na prowadzeniu postępowania wyjaśniającego i rozpoznaniu sprawy w postępowaniu poprawczym przez tego samego sędziego.

W 2012 roku kierownictwo Departamentu Postępowania Sądowego oraz prokuratorzy realizujący zadania służbowe w tej komórce organizacyjnej uczestniczyli w większości prokuratur apelacyjnych w naradach służbowych i szkoleniach z zakresu udziału prokuratora w postępowaniu sądowym w sprawach cywilnych, rodzinnych i opiekuńczych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń społecznych, postępowaniu administracyjnym, sądownoadministracyjnym.

Wymaga podkreślenia, że realizacji zadań na odcinku pozakarnym powinien sprzyjać proces specjalizacji prokuratorów zajmujących się tą działalnością i co oczywiste, nie tylko na szczeblu Prokuratury Generalnej, ale także w innych jednostkach organizacyjnych prokuratury. Dlatego też na naradach służbowych zwracano uwagę prokuratorom apelacyjnym i okręgowym na konieczność właściwego doboru prokuratorów zajmujących się tą działalnością.

W dniu 15 kwietnia 2011 r. Dyrektor Departamentu Postępowania Sądowego przedstawił propozycje tematów szkoleń dla kadry prokuratorów do zrealizowania w 2012 r. w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury. Zagadnienia z zakresu prawa cywilnego dotyczyły problematyki roszczeń odszkodowawczych z tytułu czynów niedozwolonych, ochrony dóbr osobistych, przysposobienia i władzy rodzicielskiej, z zakresu spółek prawa handlowego, zaskarżalności wspólnot mieszkaniowych, eksmisji, pochodzenia dziecka. W zakresie prawa administracyjnego zagadnienia dotyczyły postępowania administracyjnego po nowelizacji, ochrony informacji niejawnych, uprawnień prokuratora do zaskarżania uchwał organów samorządu terytorialnego, udostępniania informacji publicznej, problematyki skarg o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnych orzeczeń sądów administracyjnych w kontekście naruszenia prawa Unii Europejskiej, zasad odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych w oparciu o przepisy ustawy z dnia 20 stycznia 2011 r. o odpowiedzialności majątkowej funkcjonariuszy publicznych za rażące naruszenia prawa.

Pismem z dnia 20 października 2011 r. Prokurator Generalny zwrócił się do Przewodniczącego Rady Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury o uwzględnienie w przygotowywanym rocznym harmonogramie szkoleń na 2012 r. zagadnień z zakresu prawa cywilnego rodzinnego i opiekuńczego, ze stosunku pracy i z zakresu ubezpieczeń społecznych, a także z zakresu prawa administracyjnego.

Na stronie internetowej Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury http://www.kSSIP.gov.pl/info/harmonogram_2012 znajdują się harmonogramy na rok 2012 i 2013, gdzie odpowiednio na stronie 89 i 69 przedstawiono szczegółowe tematy szkoleń dla prokuratorów z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego i w sprawach rodzinnych. Wskazano też uzasadnienie rozszerzenia szkolenia o takie tematy.

Działalność prokuratorów powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w sprawach z zakresu prawa administracyjnego i postępowania sądowo administracyjnego.

Istotnym obszarem aktywności pozakarnej powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury jest działalność z zakresu prawa administracyjnego i postępowania sądowo administracyjnego.

Prokurator podejmuje działania z zakresu prawa administracyjnego jeżeli według jego oceny wymaga tego ochrona praworządności.

Aktywność prokuratora z tego zakresu realizowana jest w zasadzie na dwóch płaszczyznach. Jest to z jednej strony inicjowanie lub wstępowanie do toczących się przed organami administracji publicznej postępowań administracyjnych, z drugiej zaś aktywność w postępowaniu przed sądami administracyjnymi.

Normatywną podstawę stanowią odpowiednio przepisy art. 182 – art. 189 k.p.a. oraz art. 8 § 1, art. 50 § 1, art. 53, art. 177, art. 264 § 2 i 285 b w zw. 285 a § 1, § 2 i § 3 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst jedn. Dz. U. Nr 153, poz. 1270 ze zm.) w zw. z art. 2 i art. 3 ust. 1 pkt 3 i 6 w zw. z art. 5, art. 42 i art. 43 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (tekst jedn. Dz. U. 270, poz. 1599 ze zm.).

Rozpatrywane w jednostkach organizacyjnych prokuratury sprawy z zakresu prawa administracyjnego oraz postępowania sądowoadministracyjnego dotyczyły szeregu różnorodnych dziedzin administracyjnego prawa materialnego oraz procesowego.

Tematyka badanych spraw najczęściej dotyczyła zagadnień z zakresu prawa budowlanego i zagospodarowania przestrzennego, prawa podatkowego, prawa ochrony środowiska *sensu largo*, prawa o ruchu drogowym (cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, cofnięcie uprawnień instruktora nauki jazdy, rejestracja pojazdów, nadanie numeru identyfikacyjnego pojazdu), ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, ustawy o dokumentach paszportowych, ustawy prawo wodne, ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ustawy o pomocy społecznej, ustawy o broni i amunicji, ustawy o swobodzie działalności gospodarczej oraz ustawy o gospodarce nieruchomościami. Ponadto prokuratorzy zajmowali się szeroką problematyką dotyczącą uchwał organów samorządu terytorialnego.

W 2012 r. utrzymała się tendencja wzrostowa wpływu spraw z zakresu „Pa” do powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W analizowanym okresie wpłynęły ogółem 46 494 sprawy (w 2011 r. – 46 440 spraw). Do jednostek rejonowych wpłynęło 44 009 spraw i wpływ ten ukształtował się na nieco niższym poziomie niż w poprzednim okresie sprawozdawczym (w 2011 r.- 44 614 spraw). Dynamika liczby zarejestrowanych spraw w prokuraturach rejonowych, w stosunku do roku ubiegłego wyniosła zatem 98,6%.

Dostrzegalna jest natomiast tendencja wzrostowa wpływu spraw do jednostek okręgowych i apelacyjnych.

Do prokuratur okręgowych w 2012 r. wpłynęło 2 041 spraw, podczas gdy w 2011 r. – liczba ta wynosiła 1 493 sprawy (dynamika wzrostu - 136, 7 %).

Zwiększeniu również uległ wpływ spraw do jednostek apelacyjnych, który wynosił 444 sprawy (w 2011 r. – 333 sprawy), co daje 133% wpływu z poprzedniego okresu.

Zauważalna jest również tendencja wzrostowa ogólnej liczby spraw załatwionych. W 2012 r. załatwiono łącznie 46 276 spraw (w 2011 r. – 46 066 spraw). Również w zakresie załatwienia spraw wyraźnie zauważalny jest wzrost załatwienia przez jednostki okręgowe i apelacyjne bowiem prokuratury okręgowe załatwiły w analizowanym okresie sprawozdawczym 2 007 spraw, podczas gdy w poprzednim okresie 1 480 spraw, co daje wskaźnik wzrostu 135,6%, natomiast jednostki apelacyjne załatwiły 449 spraw (2011 r.- 372 sprawy), co daje wskaźnik 120, 7%.

Odnotowano nieznaczny spadek załatwienia spraw przez jednostki rejonowe, które załatwiły 43 820 spraw (2011 r. – 44 214 spraw), co stanowi 99, 1% w stosunku do poprzedniego okresu sprawozdawczego.

Wskutek wniesionych środków prawnych prokuratorzy zainicjowali w 2012 r. łącznie 15 378 postępowań.

Wnoszone przez prokuratorów w postępowaniu administracyjnym oraz w postępowaniu sądownoadministracyjnym środki prawne to:

- odwołania od decyzji nieostatecznych oraz wnioski o ponowne rozpatrzenie;
- zażalenia;
- sprzeciwy od decyzji ostatecznych;
- wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnych;
- wnioski o uchylenie lub zmianę uchwał organów samorządu terytorialnego;
- skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego;
- skargi kasacyjne;
- zażalenia do Naczelnego Sądu Administracyjnego.

W 2012 r. wzrosła ogólna liczba odwołań, wniesionych przez prokuratorów od decyzji nieostatecznych. Skierowano łącznie 173 odwołania, przy czym:

- prokuratury rejonowe wniosły 115 odwołań (wskaźnik dynamiki - 102,7 %);
- prokuratury okręgowe - 54 odwołania (wskaźnik dynamiki - 168,8 %);
- prokuratury apelacyjne - 4 (wskaźnik dynamiki - 133,3%).

Rozpoznano 158 odwołań, z czego uwzględniono 102 odwołania.

Szczegółowe dane z podziałem na poszczególne szczeble powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury wskazują, że rozpoznano:

- 109 odwołań wniesionych przez jednostki rejonowe, z których uwzględniono 64 odwołania;
- 45 odwołań przez jednostki okręgowe, z których uwzględniono 36 odwołań;
- 4 odwołania przez prokuratury apelacyjne, z których uwzględniono 2 odwołania.

Wskaźnik skuteczności wniesionych przez podległe jednostki odwołań wyniósł:

- w prokuraturach rejonowych - 58,7%;
- w prokuraturach okręgowych – 80%;
- w prokuraturach apelacyjnych -50%.

Sprawy, w których wnoszone były odwołania, dotyczyły w większości wymienionych wyżej dziedzin prawa administracyjnego. Dodatkowo zauważyć należy, iż środki odwoławcze kierowano także odnośnie do rozstrzygnięć wydanych w oparciu o przepisy ustawy normującej realizację prawa do rekompensaty z tytułu pozostawiania mienia poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Ponadto wniesiono łącznie 43 zażalenia. Na 53 zażaleń rozpoznanych w badanym okresie statystycznym, uwzględniono 26 (skuteczność – 49,1%).

Prokuratury Rejonowe wniosły 30 zażaleń, rozpoznano 45, uwzględniono 20 (skuteczność 44,4%).

Jednostki okręgowe wniosły 13 zażaleń, rozpoznano 8, uwzględniono – 6 (skuteczność 75%).

Prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych w 2012 r. wniesli ogółem 907 sprzeciwów od decyzji ostatecznych, co stanowi znaczny wzrost w stosunku do roku 2011, kiedy skierowano 457 sprzeciwów. Wskaźnik wzrostu skierowanych sprzeciwów wynosi 198,5%.

Prokuratury rejonowe skierowały 468 sprzeciwów. Nastąpił przy tym wzrost ilości wniesionych przez jednostki rejonowe sprzeciwów w stosunku do roku ubiegłego, w którym jednostki te skierowały 314 sprzeciwów (wskaźnik dynamiki - 149,8 %).

Wzrosła również ilość sprzeciwów skierowanych przez prokuratury okręgowe i apelacyjne.

Prokuratury okręgowe skierowały w 2012 r. - 394 sprzeciwy, podczas gdy w poprzednim roku - 137. Dynamika wzrostu jest znaczna i wynosi 287, 6%.

Prokuratury apelacyjne skierowały 45 sprzeciwów (w 2011 r. – 7 sprzeciwów), co daje wskaźnik dynamiki wzrostu na poziomie 642,9%.

Wniesione sprzeciwy dotyczyły m.in. lokalizacji inwestycji wbrew przepisom ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, decyzji o rejestracji pojazdów, czy też decyzji dotyczących wydania prawa jazdy w wyniku przestępstwa, wydania wtórnika prawa jazdy. Rozpoznano łącznie 747 sprzeciwów, z czego uwzględnionych zostało 643. Wskaźnik skuteczności jest wysoki i wynosi 86,1 %.

Zaznaczyć należy, że liczba rozpoznanych w 2012 r. środków prawnych obejmuje także środki wniesione, a nierozpoznane w poprzednim okresie sprawozdawczym. Szczegółowe zestawienie rozpoznanych i uwzględnionych sprzeciwów z rozbiciem na poszczególne szczeble organizacyjne przedstawia się w następujący sposób:

- rozpoznano 362 sprzeciwy wniesione przez prokuratury rejonowe, z czego uwzględniono 314 (wskaźnik skuteczności – 86,7%);

- rozpoznano 342 sprzeciwy prokuratur okręgowych, z czego uwzględniono 286 (skuteczność – 83, 6%);

- rozpoznano 43 sprzeciwy prokuratur apelacyjnych, z których wszystkie –podobnie, jak w roku poprzednim - zostały uwzględnione (100% skuteczności).

W 2012 r. skierowano także ogółem 13 558 wniosków o wszczęcie postępowania administracyjnego (art. 182 k.p.a.). Łączna liczba skierowanych wniosków jest mniejsza w stosunku do 2011 r., w którym skierowano 18 326 wniosków (wskaźnik dynamiki wynosi 75, 08%). Nastąpił przy tym wzrost ilości wniosków kierowanych przez jednostki okręgowe i apelacyjne, przy spadku liczby żądań wszczęcia postępowania kierowanych przez prokuratury rejonowe.

Szczegółowe zestawienie ilości skierowanych wniosków przedstawia się następująco:

- prokuratury rejonowe skierowały 15 305 wniosków (wskaźnik dynamiki 84,6%);
- prokuratury okręgowe - 276 wniosków (dynamika 121,6%);
- prokuratury apelacyjne - 6 (wskaźnik dynamiki -50%).

Również wnioski o wszczęcie postępowań administracyjnego dotyczyły różnych dziedzin materialnego prawa administracyjnego, a przede wszystkim zagadnień z zakresu prawa budowlanego (np. legalizacji samowoli budowlanej), ustawy Prawo o ruchu drogowym (cofnięcie uprawnień do kierowania pojazdami mechanicznymi, skierowanie na badania w przedmiocie ustalenia przeciwwskazań bądź ich braku do prowadzenia pojazdów, cofnięcie uprawnień instruktora nauki jazdy, nadanie numeru identyfikacyjnego pojazdu), ustawy o dokumentach paszportowych, ustawy o ewidencji ludności i dowodach osobistych, , ustawy o pomocy społecznej (objęcie uczestników świadczeniami z zakresu pomocy społecznej, przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego), cofnięcia pozwolenia na sprzedaż alkoholu, cofnięcia uprawnień do posiadania broni.

O znacznej różnorodności tematyki dziedzin prawa materialnego, a także skomplikowanym charakterze spraw, w których prokuratorzy kierowali wnioski na podstawie art. 182 k.p.a., świadczyć może skierowanie wniosków o wszczęcie postępowań w celu uregulowania stanu prawnego nieruchomości objętych wykazem przekazanym przez Ministerstwo Finansów (układy indemnizacyjne).

Ogółem rozpoznano 13 558 wniosków, z czego uwzględnionych zostało 11 640. Na podkreślenie zasługuje - podobnie jak w przypadku innych środków prawnych - znaczna skuteczność skierowanych przez prokuratora żądań wszczęcia postępowania administracyjnego, która wynosiła 85,9 %.

Prokuratorzy korzystali także z uprawnień określonych w art. 5 ustawy o prokuraturze. W 2012 r. skierowano ogółem 90 wniosków o uchylenie lub zmianę uchwał organów samorządu terytorialnego, z czego rozpoznano 77 i uwzględniono 64.

Wnioski te dotyczyły np. uchwał w przedmiocie zwolnień w podatku od nieruchomości wprowadzonych na podstawie art. 7 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, a także uchwał podjętych w oparciu o unormowania wynikające z ustawy o systemie oświaty.

Prokuratury rejonowe skierowały 89 wniosków dotyczących uchylenia lub zmiany uchwał organów samorządu terytorialnego, natomiast jeden wniosek został skierowany przez jednostkę okręgową. Jednostki apelacyjne nie kierowały wniosków o uchylenie, czy zmianę uchwał organów samorządu terytorialnego.

Ogółem w 2012 r. rozpoznano 74 wnioski dotyczące uchylenia lub zmiany uchwał, z czego uwzględniono 64 wnioski (skuteczność 73,65 %). Spośród rozpoznanych 72 wniosków prokuratur rejonowych uwzględniono - 60, co daje wskaźnik skuteczności wynoszący 83,3%.

Spośród rozpoznanych 71 wniosków uwzględniono 64 (wskaźnik skuteczności - 90,14%).

W 2012 r. wzrosła ogólna liczba spraw zarejestrowanych w związku ze zgłoszeniem przez prokuratora udziału w postępowaniu administracyjnym.

Prokuratorzy wstąpili do 5 388 postępowań administracyjnych, podczas gdy w 2011 r. uczestniczyli w 4 232 postępowaniach, przy czym prokuratorzy jednostek rejonowych brali udział w 5 116 postępowaniach, prokuratorzy jednostek okręgowych w 221 postępowaniach i apelacyjnych w 51 postępowaniach.

Przykładowo wskazując, postępowania te dotyczyły gospodarki odpadami, prawa budowlanego, regulacji energetyki, świadczeń z zakresu pomocy społecznej, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, zezwoleń na sprzedaż alkoholu, licencji na wykonywanie transportu drogowego, potwierdzenia prawa do rekompensaty za pozostawienie nieruchomości poza obecnymi granicami RP, ustawy o cudzoziemcach, postępowania o stwierdzenie nieważności orzeczeń właściwych ministrów w sprawie przejęcia przedsiębiorstw na własność Skarbu Państwa.

Realizując procesowe uprawnienia stron postępowania administracyjnego, prokuratorzy podejmowali w jego toku środki prawne zmierzające do zapewnienia przebiegu postępowania zgodnie z prawem, w związku, z czym wnieśli 18 zażaleń na bezczynność organów i przewlekłość postępowania.

Prokuratorzy wszystkich szczebli podejmowali również środki prawne związane z udziałem w postępowaniu sądownoadministracyjnym.

Aktywność prokuratorów w tym zakresie polegała na wnoszeniu skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego, kierowaniu skarg kasacyjnych i zażaleń do

Naczelnego Sądu Administracyjnego od nieprawomocnych orzeczeń sądów pierwszej instancji oraz zgłaszaniu udziału w postępowaniu sądowym.

Wnosząc skargi do wojewódzkich sądów administracyjnych, prokuratorzy zainicjowali łącznie 572 postępowania sądowe przed właściwymi miejscowo wojewódzkimi sądami administracyjnymi. Jest to tendencja wzrostowa, jako że w 2011 r. wniesiono 568 skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego. W omawianym zakresie uległa znacznemu zwiększeniu aktywność prokuratur okręgowych, natomiast spadła aktywność jednostek rejonowych i apelacyjnych.

W rozbiciu na poszczególne szczeble organizacyjne inicjowanie postępowań sądowych przed sądami administracyjnymi I instancji przedstawia się następująco:

- prokuratury rejonowe wniosły 435 skarg (w 2011 r. - 477), co daje wskaźnik dynamiki - 91,19 %;
- prokuratury okręgowe skierowały 133 skargi (w 2011 r. – 68), wskaźnik wzrostu liczby skarg - 95,59%;
- prokuratury apelacyjne wniosły 4 skargi (w 2011 r. - 23 skargi) - wskaźnik dynamiki -17,39%.

Dziedziny administracyjnego prawa materialnego w sprawach, w których prokuratorzy wnosili skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego, były bardzo zróżnicowane. Przykładowo jedynie można wskazać, iż skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego dotyczyły środowiskowych uwarunkowań zgody na realizację przedsięwzięcia polegającego na budowie mechaniczno-chemiczno-biologicznej oczyszczalni ścieków, decyzji w sprawie wymierzenia kary pieniężnej za zajęcie bez zezwolenia pasa drogowego, uchwał organów samorządu terytorialnego w sprawach regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków, regulaminu korzystania z targowiska, udziału mieszkańców w kosztach budowy sieci wodociągowej lub kanalizacyjnej oraz określających warunki podłączenia do gminnych (miejskich) sieci wodociągowych i kanalizacji sanitarnej, ustalenia opat za świadczenia udzielane przez przedszkola publiczne, czy też wprowadzenia przepisów porządkowych regulujących zasady ograniczenia sprzedaży i zakazu używania materiałów pirotechnicznych, uchwały rad gmin w sprawie ustalenia stref płatnego parkowania lub ogłoszenia uchwały na tablicy ogłoszeń, wbrew ustawowemu obowiązkowi ogłaszania aktu normatywnego w dzienniku urzędowym. Skargi dotyczyły także naruszenia norm prawnych w takich dziedzinach prawa materialnego jak ustawa o systemie oświaty, ustawa o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy oraz zmianie przepisów Kodeksu cywilnego. Przedmiotem skarg były także akty administracyjne dotyczące skierowania osoby na badania

lekarskie mające na celu stwierdzenie istnienia bądź braku przeciwwskazań do kierowania pojazdami mechanicznymi, nielegalnego wycięcie drzew, odmowy wydania dokumentu paszportowego, prawa o ruchu drogowym, problematyki prawa budowlanego (samowola budowlana, użytkowania budynku, odmowy stwierdzenia nieważności decyzji zatwierdzającej projekt budowlany i udzielającej pozwolenia na budowę), ustalenia sposobu zagospodarowania i warunków zabudowy nieruchomości, opłat adiacenckich, decyzji MOPS o odpłatności za pobyt w DPS, decyzji komendanta powiatowego policji w zakresie upoważnienia komendantów komisariatów do udziału w postępowaniu administracyjnym, prawa podatkowego (zobowiązania podatkowe), a także bezczynność organu.

Ponadto przedmiotem skarg do wojewódzkiego sądu administracyjnego były rozporządzenia wojewody w sprawie obszarów chronionego krajobrazu i parków krajobrazowych tworzonych na podstawie ustawy o ochronie przyrody.

Na uwagę zasługuje wysoka skuteczność skarg kierowanych przez prokuratorów do wojewódzkiego sądu administracyjnego (85, 7%).

Spośród ogółem rozpoznanych 442 skarg, uwzględniono 379 skarg, w tym 285 skarg prokuratorów rejonowych (skuteczność - 86, 6%), 81- okręgowych (skuteczność - 82,7%) i 13 apelacyjnych (skuteczność - 86, 7%).

Prokuratorzy wszystkich szczebli kierowali także do Naczelnego Sądu Administracyjnego środki odwoławcze od nieprawomocnych orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych.

W 2012 r. wniesiono łącznie 32 skargi kasacyjne, przy czym jednostki rejonowe wniosły 7 skarg kasacyjnych, okręgowe - 20, zaś apelacyjne – 5 skarg kasacyjnych. Poza wyżej wskazaną tematyką, skierowane skargi kasacyjne dotyczyły przepisów ustawy o dostępie do informacji publicznej.

Należy zwrócić uwagę na wysoką skuteczność wniesionych przez prokuratora skarg kasacyjnych.

Spośród rozpoznanych 27 skarg kasacyjnych prokuratora, Naczelny Sąd Administracyjny uwzględnił 18 skarg, co daje 74 % skuteczności.

Największą, stuprocentową skuteczność osiągnęły prokuratury apelacyjne.

Wysoką skutecznością odznaczają się także skargi prokuratorów jednostek okręgowych, jako że z 19 rozpoznanych, uwzględniono aż 15 skierowanych przez nich skarg kasacyjnych (78,9%). Spośród 3 rozpoznanych skarg jednostek rejonowych, uwzględniono jedną (33, 3%).

Niezależnie od wnoszonych środków prawnych, prokuratorzy wstępowali do postępowania sądowoadministracyjnego zainicjowanego przez uprawnione podmioty.

W 2012 r. prokuratorzy podległych jednostek uczestniczyli ogółem w rozpoznaniu 693 spraw przez wojewódzkie sądy administracyjne oraz w 48 posiedzeniach Naczelnego Sądu Administracyjnego.

I tak prokuratorzy jednostek rejonowych brali udział w rozpoznaniu 206 spraw przed wojewódzkim sądem administracyjnym, okręgowych – w 275, apelacyjnych – w 212.

Naczelnny Sąd Administracyjny rozpoznał 48 spraw z udziałem prokuratora, w tym - 6 na skutek skargi kasacyjnej wniesionej przez prokuratora, 41 – innych podmiotów, jedną wskutek zażalenia prokuratora. Jako przykład wskazać należy, że udział został zgłoszony w sprawie uchwał w przedmiocie zatwierdzenia sposobu zadysponowania mieszkaniowym zasobem m.st. Warszawy, czy też ze skargi na decyzję Samorządowego Kolegium Odwoławczego w przedmiocie czasowego odebrania zwierząt.

Poza sprawami, w których podejmowano opisane wyżej środki prawne, w prokuraturach apelacyjnych i okręgowych na odcinku „Pa” rejestrowano sprawy dotyczące czynności nadzorczych, podejmowanych przez prokuratora nadrzędnego.

Liczba spraw z tego zakresu w 2012 r. wynosiła ogółem 98, z czego 15 spraw podejmowały prokuratury apelacyjne, a 83 jednostki okręgowe i uległa zmniejszeniu w stosunku do poprzedniego okresu. W 2011 r. prokuratury apelacyjne nadzorowały bowiem 50 spraw, a okręgowe – 90.

Pozostałe sprawy, w których nie kierowano wyżej opisanych środków prawnych, jak i nie wykonywano czynności nadzorczych, załatwiano odmową podejmowania środków prawnych. Stanowisko odmowne zajmowano po uprzednim przeprowadzeniu postępowania wyjaśniającego, o którym mowa w art. 43 ust. 1 ustawy o prokuraturze w zw. z § 388 Regulaminu. Odmowa podjęcia dalszych działań wynikała z brak ustawowych i regulaminowych (§ 382 ust. 1 - 3 Regulaminu) przesłanek do wywiedzenia oczekiwanego przez zainteresowanych środka z zakresu postępowania administracyjnego, czy też sądowoadministracyjnego.

O ostatecznym sposobie załatwienia tej kategorii spraw informowano osoby zainteresowane.

Zróżnicowania w zakresie rodzaju skierowanych środków prawnych na różnych szczeblach powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury należy przed wszystkim upatrywać w zakresie zadań wykazanych we właściwych przepisach Regulaminu.

Do podstawowych zadań jednostek apelacyjnych należy udział prokuratorów przed sądami administracyjnymi, nadzór nad udziałem prokuratorów prokuratur okręgowych i rejonowych w postępowaniu przed sądami administracyjnymi i innymi organami oraz analiza orzecznictwa wojewódzkiego sądu administracyjnego (§ 27 ust. 1, 2, 5 w zw. z § 383, § 386 i § 387 Regulaminu), zaś prokuratur okręgowych – udział w postępowaniu administracyjnym, przed sądami administracyjnymi oraz w innych postępowaniach (§ 38 ust. 3 w zw. z § 383 i 386 Regulaminu).

Stosownie natomiast do treści § 383 Regulaminu - z zastrzeżeniem wskazanych w tymże przepisie wyjątków, sprawy z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego należą do zakresu działania prokuratury rejonowej lub okręgowej, na których obszarze właściwości wszczęto lub powinno być wszczęte postępowanie administracyjne.

Niezależnie od wskazanych wyżej działań, w wyniku pisemnego polecenia Dyrektora Departamentu Postępowania Sądowego zawartego w piśmie z dnia 11 lutego 2011 r. podległe jednostki na bieżąco prowadzą przegląd orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych, które ewentualnie uzasadniałyby przekazanie materiałów w celu skorzystania przez Prokuratora Generalnego z uprawnienia do skierowania wniosku o podjęcie uchwały wyjaśniającej na podstawie art. 264 § 2 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (tekst. jedn.: Dz. U. 2012 r., poz. 270 ze zm.).

Ponadto w wykonaniu pisemnego polecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 31 maja 2012 r. podległe jednostki dokonują systematycznego przeglądu wszystkich spraw zarejestrowanych w repertoriach "Pa" w prokuraturach rejonowych, okręgowych i apelacyjnych pod kątem realizacji obowiązków wynikających z § 380 ust.3 i 4 oraz § 384 ust. 1 Regulaminu.

Dodać należy, że jednostki apelacyjne realizując zadania wynikające z Regulaminu prowadzą analizę orzecznictwa sądów administracyjnych. Dla zobrazowania, jako przykład należy wskazać analizy orzecznictwa sądownoadministracyjnego w przedmiocie ustalenia przez organy samorządowe opłat adiacenckich w trybie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, czy też w kwestii przyznania przymiotu strony postępowania administracyjnego w sprawach o zameldowanie lub wymeldowanie.

Działalność prokuratorów Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej w zakresie postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego.

W Departamencie Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej w 2012 zarejestrowano 125 spraw z zakresu postępowania administracyjnego i sądownoadministracyjnego.

Uwzględniając 16 spraw pozostałych z poprzedniego okresu sprawozdawczego, w 2012 r. łącznie załatwiono 127 spraw.

Realizując uprawnienia Prokuratora Generalnego wynikające z przepisów Działu VI ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r. poz. 270 – dalej P.p.s.a.) regulujących kwestie uchwałodawczej działalności Naczelnego Sądu Administracyjnego, prokuratorzy Departamentu Postępowania Sądowego Prokuratury Generalnej uczestniczyli we wszystkich 29 sprawach, w których w 2012 r. sąd ten rozstrzygał w powiększonych, siedmioosobowych składach, podejmując:

- uchwały mające na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych (tzw. uchwały abstrakcyjne),
- uchwały zawierające rozstrzygnięcia zagadnień prawnych budzących poważne wątpliwości w konkretnej sprawie sądownoadministracyjnej (zgodnie z art. 264 § 2 P.p.s.a.).

W każdej z tych spraw prokurator z Departamentu Postępowania Sądowego przedstawiał również stanowisko pisemne.

Warto zwrócić uwagę na szeroki zakres przedmiotowy dokonywanych w tym trybie rozstrzygnięć ponieważ podejmowane, przy udziale prokuratorów Prokuratury Generalnej uchwały dotyczyły zarówno tematyki prawa procesowego, jak i wielu dziedzin materialnego prawa administracyjnego. Jedynie jako przykład wskazać można ustawę o podatku od towarów i usług, o podatku akcyzowym, o podatkach i opłatach lokalnych, a także zagadnienia z szeroko pojętej problematyki samorządowej, dotacji z funduszy unijnych, czy też działalności gospodarczej prowadzonej przez różne podmioty.

Korzystając z kompetencji wynikających z art. 264 § 2 P.p.s.a., przyznających Prokuratorowi Generalnemu prawo kierowania do Naczelnego Sądu Administracyjnego wniosków o podjęcie uchwały abstrakcyjnej, z prawa tego skorzystano w dwóch sprawach. Przedmiot skierowanych wniosków dotyczył przepisów ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych.

W myśl przepisów Działu VII a P.p.s.a. – art. 285 a i następne - do kompetencji Prokuratora Generalnego należy prawo wniesienia do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia wojewódzkiego sądu administracyjnego oraz w wyjątkowych (prawnie unormowanych) przypadkach orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego,

W omawianym okresie sprawozdawczym wpłynęły 22 wnioski różnych podmiotów o skorzystanie przez Prokuratora Generalnego z prawa skierowania tej skargi, spośród których 4 zostały przekazane przez posłów na Sejm R P.

Warto zauważyć, iż skarga ta przez judykaturę zaliczana jest do nadzwyczajnych środków zaskarżenia, a jej dopuszczalność jest ustawowo ograniczona do przypadków oczywistej obrazy prawa wynikającej z rażącego naruszenia wykładni lub stosowania prawa przez orzekający w danej sprawie sąd.

Dokonane w tych sprawach analizy akt sądownoadministracyjnych, a także niezbędnych do zajęcia prawidłowego stanowiska akt postępowania administracyjnego, nie pozwoliła na stwierdzenie, iż w badanych sprawach spełnione zostały przesłanki z art. 285 a § 1, 2 i 3 w zw. z art. 285 a P.p.s.a. Skutkowało to odmową wniesienia tej skargi we wszystkich sprawach, o czym poinformowano osoby będące stronami, a także posłów na Sejm w sprawach, w których kierowali taki wniosek.

W 2012 r. podejmowano również działania wynikające z art. 184 § 1 i 3 K.p.a., zgodnie z którym sprzeciw od decyzji wydanej przez ministra wnosi Prokurator Generalny. Rozpatrzono 9 skierowanych w tym zakresie wniosków. W żadnej ze spraw nie stwierdzono istnienia kwalifikowanych wad, które uzasadniałyby inicjowanie nadzwyczajnych trybów zaskarżenia decyzji ostatecznej poprzez skierowanie tego środka prawnego.

W ramach kompetencji przysługujących prokuratorowi na podstawie ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, które przysługują także Prokuratorowi Generalnemu, rozpoznano 22 prośby o wniesienie skargi kasacyjnej od orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych.

W żadnej z tych spraw nie wywiedziono tego środka prawnego, albowiem w większości z nich prośba wpłynęła po upływie trzydziestodniowego terminu do wniesienia skargi kasacyjnej, który wiąże zarówno strony, jak i prokuratora.

W pozostałych sprawach, w których prośby wpłynęły w terminie, wobec braku ustawowych przesłanek z art. 174 P.p.s.a. udzielono zainteresowanym odpowiedzi odmownych. Jednocześnie niektóre z kwestionowanych orzeczeń zostały poddane badaniu

pod kątem zasadności skierowania skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Dotyczyło to w szczególności tego rodzaju orzeczeń, w wyniku wydania których mogło dojść do wyrządzenia szkody, która to okoliczność stanowi jedną z przesłanek uzasadniających skierowanie tej skargi. Wyniki przeprowadzonej analizy nie dały podstaw do skorzystania przez Prokuratora Generalnego z tego środka procesowego, którego zastosowanie, jak wyżej sygnalizowano, ograniczone jest bardzo wąskim katalogiem ustawowych przesłanek.

Nadto w oparciu o przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego oraz ustawy Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi w 2012 r. zostały skierowane przez Departament Postępowania Sądowego następujące środki prawne:

- jedna skarga na bezczynność ministra, która częściowo została uwzględniona przez organ, poprzez wydanie decyzji w trybie art. 54 § 3 P.p.s.a., a w pozostałej części została zaskarżona do sądu administracyjnego (w sprawie tej wniesiono następnie skargę kasacyjną);
- jeden wniosek o uzupełnienie decyzji w trybie art. 111 § 1 K.p.a.;
- 2 skargi na decyzje ministrów, z których jedna nie została uwzględniona (zaskarżona następnie skargą kasacyjną), jedna nie została rozpatrzona;
- 2 skargi kasacyjne – jedna nie została uwzględniona, jedna oczekuje na rozpoznanie.

Podstawą wydania wskazanej wyżej decyzji częściowo uwzględniającej skargę na bezczynność stanowił art. 54 § 3 P.p.s.a. Przepis ten w nowym brzmieniu obowiązującym od 17 maja 2011 r. - w zdaniu drugim - nakłada na organ administracji dodatkowy, nieistniejący przed nowelizacją, obowiązek. Dotyczy on stwierdzenia, czy określone działanie organu, bezczynność lub przewlekłe prowadzenie postępowania miały miejsce bez podstawy prawnej lub z rażącym naruszeniem prawa. Stosowanie tego przepisu w praktyce napotyka trudności. W takiej sytuacji, przy jednoczesnym braku w tym zakresie orzeczeń sądowych, skierowano do Naczelnego Sądu Administracyjnego skargę kasacyjną, w celu uzyskania jego stanowiska. Warto bowiem zauważyć, że przypadki bezczynności organów administracji są częstym przedmiotem spraw kierowanych do jednostek prokuratury.

Ponadto prokurator Departamentu Postępowania Sądowego uczestniczył w jednej sprawie przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym w Warszawie.

W Departamencie Postępowania Sądowego w okresie sprawozdawczym realizowane były również obowiązki wynikające z przepisów Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

Zgodnie z § 384 ust. 2 Regulaminu za pośrednictwem Prokuratury Generalnej skierowane zostały dwie skargi do wojewódzkiego sądu administracyjnego na decyzje ministra.

Również w tym trybie zostały przedstawione Departamentowi Postępowania Sądowego przez prokuratorów apelacyjnych 3 sprzeciwy do ministra jako organu wyższego stopnia w stosunku do organu, który wydał zaskarżone decyzje. Sprzeciwom tym, w przedstawionej wersji, nie nadano biegu, albowiem po dokonanej ocenie zostały zwrócone jednostkom podległym wraz z wytycznymi, w celu uzupełnienia zarówno pod względem merytorycznym, jak i formalnym.

Na podstawie § 18 ust 1 pkt 5 Regulaminu w okresie sprawozdawczym rozpatrzono 15 pism obywateli kwestionujących stanowiska prokurator apelacyjnych zajmowane w sprawach dotyczących postępowania administracyjnego oraz sądownoadministracyjnego.

Jedynie w dwóch sprawach podnoszone zarzuty zostały uwzględnione. Wynika to z faktu, iż kierowane skargi dotyczyły spraw prowadzonych przez jednostki podległe, które były już przedmiotem oceny i ewentualnej korekty dokonanej przez prokuratury apelacyjne.

Pozostałe sprawy zarejestrowane w dziale „Pa” dotyczyły różnorodnych kwestii, które trudno usystematyzować, a które najczęściej dotyczyły spraw wykraczających poza kompetencje Prokuratora Generalnego. Przykładowo wskazać można prośby dotyczące wprowadzenia zmian legislacyjnych czy pisma stanowiące skargi na sądy oraz organy administracji publicznej.

W takich sprawach po przeprowadzeniu czynności wyjaśniających udzielano zainteresowanym odpowiedzi.

Mając na uwadze uprawnienia Prokuratora Generalnego do skorzystania z nadzwyczajnych środków prawnych w postępowaniu cywilnym - 380 ust. 3 i 4 Regulaminu oraz uprawnienia wynikające z § 384 ust. 1 Regulaminu, pismem z dnia 31 maja 2012 r. Zastępca Prokuratora Generalnego zwrócił Prokuratorom Apelacyjnym uwagę na konieczność realizacji obowiązków wynikających z tych przepisów.

W Zespole do spraw Ułaskawień Departamentu Postępowania Sądowego w 2012 r. załatwiono 265 spraw w przedmiocie ułaskawienia osób skazanych, w tym 20 spraw z 2011 r. Do załatwienia w 2013 r. pozostało 20 spraw.

W repertorium „U” w 2012 r. zarejestrowano łącznie 266 spraw. Przede wszystkim rejestrowano sprawy o ułaskawienie z wniosku skazanych, ich obrońców, czy osób dla nich najbliższych, co stanowiło 265 spraw, z czego wynika, że z urzędu - w trybie art. 567 § 1 k.p.k. - zarejestrowano tylko jedną sprawę.

Nie zarejestrowano żadnej sprawy w trybie art. 567 § 2 k.p.k.

Prokurator Generalny w 2012 r. skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej 240 wniosków w przedmiocie ułaskawienia, w tym 27 pozytywnych i 213 negatywnych oraz wydał:

- 3 postanowienia o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie;
- 1 postanowienie o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie i odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności;
- 5 postanowień o odmowie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności w tym jedno postanowienie wydano w sprawie, w której Prokurator Generalny skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wniosek w przedmiocie ułaskawienia;
- 8 postanowień o odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności, w tym 2 postanowienia, w których Prokurator Generalny skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnioski w przedmiocie ułaskawienia;
- 1 postanowienie o wstrzymaniu wykonania kary pozbawienia wolności w sprawie, w której Prokurator Generalny skierował do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej wnioski w przedmiocie ułaskawienia;
- 11 spraw załatwiono w inny sposób (m.in. przesłano akta do sądu rejonowego z uwagi na brak opinii tego sądu w przedmiocie ułaskawienia, dokonano analizy akt sprawy sądu rejonowego w przedmiocie ułaskawienia o którą, do Departamentu Postępowania Sądowego zwróciła się Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski).

Postępowania o ułaskawienie zarejestrowane w repertorium „U” były załatwione bez zbędnej zwłoki. W przedziale od jednego do trzech miesięcy załatwiono 239 spraw co stanowi 90,17 % wpływu. Pozostałe sprawy zostały załatwione w terminach przekraczających okres trzech miesięcy z powodów niezależnych od prokuratorów z Zespołu do spraw Ułaskawień.

Przyczyną przekroczenia wskazanego terminu w jednej ze spraw była niemożność udostępnienia Zespołowi do Spraw Ułaskawień niezbędnych akt, które pozostawały w dyspozycji sądu okręgowego, w związku z rozpoznawaniem pism procesowych skazanego.

Innymi powtarzającymi się, niezależnymi od prokuratora, przyczynami przedłużenia okresu załatwiania spraw o ułaskawienie było oczekiwanie na opinie sądów w przedmiocie ułaskawiania, czy też konieczność zwrotu akt w celu uzupełnienia danych przez sąd (np. brak wywiadu środowiskowego, informacji o wykonaniu kary, czy opinii jednego z orzekających w sprawie sądów).

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej w okresie od dnia 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 r. wydał 47 postanowień, w których:

- skorzystał z prawa łaski w stosunku do 74 osób skazanych, przy czym wobec 38 osób decyzja była zgodna z wnioskiem Prokuratora Generalnego;
- nie skorzystał z prawa łaski wobec 368 osób skazanych, przy czym wszystkie postanowienia były zgodne z wnioskami Prokuratora Generalnego;
- 51 spraw Kancelaria Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski załatwiła w inny sposób (informując, iż postępowanie o ułaskawienie stało się bezprzedmiotowym, bowiem nastąpiło zatarcie skazania z mocy prawa, cofnięto skutecznie prośbę o ułaskawienie bądź sąd wydał zarządzenie o zatarciu skazania).

Z przedstawionych danych wynika, że Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej nie podzielił negatywnego stanowiska Prokuratora Generalnego wobec 36 osób spośród których w 24 przypadkach zastosował akt łaski poprzez wcześniejsze zatarcie skazania, w 7 przypadkach warunkowo zawiesił wykonanie kary pozbawienia wolności. W stosunku do 2 osób ułaskawienie miało formę warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszt kar pozbawienia wolności, w jednym przypadku Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej darował skazanemu karę ograniczenia wolności, zarządzając jednocześnie wcześniejsze zatarcie skazania, a w jednym przypadku darował resztę zastępczej kary pozbawienia wolności.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że na podjęcie przez Prezydenta decyzji o ułaskawieniu, przede wszystkim w sprawach, w których skazani wnieśli o wcześniejsze zatarcie skazania, miał niewątpliwie wpływ znaczny upływ czasu od przedstawienia Prezydentowi akt z wnioskiem Prokuratora Generalnego do wydania postanowienia o ułaskawieniu. W 23 bowiem sprawach okres ten przekroczył rok i sześć miesięcy (z czego w 5 przekroczył 2 lata), a w 6 sprawach - rok.

W 2012 r. do Prokuratury Generalnej wpłynęły 2 702 prośby o ułaskawienie. Załatwiono 2 661 próśb (w tym 27 próśb, które wpłynęły w 2011 roku), w ten sposób, że:

- 2 132 próśb przesłano do sądów na podstawie art. 561 § 1 k.p.k.;

- 81 próśb przesłano według właściwości do Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Biuro Obywatelstw i Prawa Łaski;
- 448 próśb załatwiono w inny sposób, przesyłając według właściwości innym komórkom organizacyjnym Prokuratury Generalnej lub do Ministerstwa Sprawiedliwości, z uwagi na to, że nie dotyczyły ułaskawienia;
- 27 próśb pozostało do załatwienia w 2013 r.
- 2 650 spraw tj. 99,59 % rozpoznano w okresie do trzech miesięcy.

Pozostałe sprawy załatwiono w okresie do pięciu miesięcy z powodu oczekiwania na uzupełnienie braków formalnych w próśbach pochodzących od stron.

W 2012 r. nadal pozostawały aktualne zalecenia Zastępcy Prokuratora Generalnego zawarte w piśmie z dnia 27 czerwca 2011 roku, w którym zwrócił się do prokuratorów apelacyjnych o rozważenie podjęcia stosownych działań w celu zwiększenia aktywnego udziału prokuratorów prokuratur rejonowych w postępowaniach o ułaskawienie. Z nadesłanych przez prokuratorów apelacyjnych na potrzeby niniejszego sprawozdania informacji wynika, że problematyka związana z postępowaniami w sprawach o ułaskawienie i związanym z tym udziałem prokuratorów w tychże postępowaniach pozostaje w dalszym ciągu w ich zainteresowaniu. W przypadku Prokuratury Apelacyjnej w Łodzi przeprowadzono badania spraw, w których w I półroczu w 2012 r. sądy rejonowe jednego z okręgów zakończyły postępowania ułaskawieniowe.

Z przedstawionych Prokuratorowi Generalnemu przez sądy akt spraw karnych, a zwłaszcza akt wykonawczych z opiniami w przedmiocie ułaskawienia, wynika, że prokuratorzy w należyтым stopniu przywiązują wagę do udziału w postępowaniu karnym wykonawczym i postępowaniu o ułaskawienie. W kolejnym roku sprawozdawczym nastąpiła bowiem zauważalna poprawa aktywności prokuratorów w posiedzeniach ułaskawieniowych przed sądami, które coraz częściej wydają opinie zgodne z wnioskami składanymi przez prokuratorów.

Pomimo to w 2012 r. z Departamentu Postępowania Sądowego skierowano do prokuratorów okręgowych 8 pism sygnalizujących brak udziału lub niewłaściwe w rozumieniu § 333 Regulaminu przedstawianie wniosku w przedmiocie ułaskawienia skazanego.

Wprowadzie § 351 Regulaminu, zmieniony § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 stycznia 2012 r. zmieniającym rozporządzenie – Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U.

z dnia 16 stycznia 2012 r.), nie zawiera obecnie zapisu, z którego - do jego zmiany - wynikało, że prokurator powinien brać udział w posiedzeniach sądu, gdy sąd pierwszej lub drugiej instancji rozstrzyga prośbę o ułaskawienie, to jednak praktyka wskazuje, że prokuratorzy powszechnych jednostek organizacyjnych biorą udział w takich posiedzeniach sądów, a zwłaszcza w sprawach zawitych lub poruszających opinię społeczną. W praktyce za wysoce pożądany uznaje się udział prokuratora w postępowaniach incydentalnych dotyczących wykonania kary, a zwłaszcza kary pozbawienia wolności.

Tabela przedstawiająca wyniki osiągnięte w Zespole do spraw Ułaskawień w 2012 roku w porównaniu z wynikami tego Zespołu z roku 2011

Liczba spraw zarejestrowanych w repertorium „U”	
Wpływ w 2011 r.	Wpływ w 2012 r.
łącznie 364	łącznie 266
Na wniosek 361	na wniosek 365
z urzędu art. 567§1kpk 3	z urzędu art. 567§1kpk 1
z urzędu art. 567§2kpk 0	z urzędu art. 567§2kpk 0
Załatwiono	
łącznie 359	łącznie 265
w tym z 2010 r. 15	w tym z 2011 r. 20
wnioski 324	wnioski 240
pozytywne 37	pozytywne 27
negatywne 287	negatywne 213
Postanowienia o odmowie wszczęcia z urzędu postępowania o ułaskawienie i o odmowie wstrzymania wykonania kary pozbawienia wolności ,o odmowie zarządzenia przerwy w wykonaniu kary pozbawienia wolności	
27	11 (w tym w 4 sprawach skierowano wniosek o ułaskawianie do Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej)
o umorzeniu postępowania 3	o umorzeniu postępowania 0
Załatwiono w inny sposób	
5	14
Załatwione przez Prezydenta RP *	
Wydał 42 postanowienia	Wydał 42 postanowienia
skorzystał z prawa łaski wobec 59 osób	skorzystał z prawa łaski wobec 47 osób
decyzje zgodne z wnioskiem PG wobec 30 osób	decyzje zgodne z wnioskiem PG wobec 38 osób
nie skorzystał z prawa łaski wobec 376 osób	nie skorzystał z prawa łaski wobec 368 osób
decyzja zgodna z wnioskiem PG - 361 osób	decyzja zgodna z wnioskiem PG - 368 osób
Liczba spraw zarejestrowanych w rejestrze Ko₃	
Wpływ 2011 r.	Wpływ 2011 r.
2889 próśb	2702 próśby
Załatwiono	
2987 próśb	2661 próśb
w tym pozostałość z 2010 r. - 125 próśb	w tym pozostałość z 2011 r. - 27 próśb

*Prezydent RP w 2012 roku podejmując decyzje o skorzystaniu bądź nieskorzystaniu z prawa łaski, rozpoznawał wnioski Prokuratora Generalnego kierowane w latach 2009-2012.

W 2012 r. w Departamencie Postępowania Sądowego kontynuowano czynności analityczne związane z realizacją ustawowego zadania prokuratury, które polega na podejmowaniu środków przewidzianych prawem, zmierzających do prawidłowego i jednolitego stosowania prawa w postępowaniu sądowym, administracyjnym, w sprawach o wykroczenia oraz w innych postępowaniach. Do środków wskazanych w art. 3 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze, zapewniających jednolite stosowanie prawa należy instytucja abstrakcyjnych pytań prawnych. Prokurator Generalny na podstawie art. 264 § 2 w związku z art. 15 § 1 pkt 2 ustawy z dnia z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi może się zwrócić do Naczelnego Sądu Administracyjnego o podjęcie w składzie powiększonym uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych. Z kolei art. 60 ustawy z dnia 23 listopada 2002 roku o Sądzie Najwyższym umożliwia Prokuratorowi Generalnemu skierowanie wniosku o podjęcie przez Sąd Najwyższy w składzie powiększonym uchwały rozstrzygającej rozbieżności w wykładni prawa, ujawnionej w orzecznictwie sądów powszechnych, sądów wojskowych lub Sądu Najwyższego.

W ramach obowiązku określonego w § 18 ust.1 pkt 4 i 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. - Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury w Departamencie Postępowania Sądowego na przestrzeni 2012 r. zarejestrowano 37 spraw dotyczących zagadnień prawnych, w których podjęto analizę jednolitości orzecznictwa sądów administracyjnych, sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego. W 28 sprawach badanie problemów podjęto w oparciu o sygnalizację prokuratorów, w 3 na podstawie wystąpień innych instytucji państwowych, a w 6 przypadkach z inicjatywy stron. Przedmiotem analiz w 6 sprawach była interpretacja przepisów prawa cywilnego, w 12 prawa karnego, w 16 prawa administracyjnego, a w 3 przypadkach innych dziedzin prawa publicznego.

W tym okresie zakończono badanie 27 zagadnień prawnych, a w 12 nadal są podejmowane czynności. W 20 sprawach stwierdzono brak przesłanek uzasadniających wystąpienie o podjęcie uchwał przez Sąd Najwyższy albo Naczelną Sąd Administracyjny. W 8 sprawach Prokurator Generalny skierował pytania prawne wymagające rozstrzygnięcia przez najwyższe instancje sądowe. Sąd Najwyższy rozpoznał w 2012 r. 5 wniosków Prokuratora Generalnego o rozstrzygnięcie rozbieżności w sądowej wykładni prawa.

W dniu 10 maja 2012 r. Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 23 stycznia 2012 r. oraz wniosku Rzecznika Praw

Obywatelskich - w sprawie III CZP 84/11 podjął uchwałę : *Zebranie przedstawicieli członków spółdzielni mieszkaniowej, która nie dopełniła w terminie obowiązków przewidzianych w art. 9 ustawy o zmianie ustawy z dnia 14 czerwca 2007 r. o zmianie ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 125, poz.873, ze zm.) pozostało organem spółdzielni na podstawie dotychczasowego statutu.*

W dniu 18 października 2012 r. Sąd Najwyższy podjął w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych – po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 10 lipca 2012r. – w sprawie sygn. III SW 4/12 uchwałę: *Podstawą protestu wyborczego może być naruszenie przepisów Kodeksu wyborczego dotyczących wydania przez Państwową Komisję Wyborczą zaświadczenia, o którym mowa w art. 210 § 3 tego Kodeksu, uprawniającego komitet wyborczy, który zarejestrował listy kandydatów na posłów co najmniej w połowie okręgów wyborczych, do zgłoszenia dalszych list bez poparcia zgłoszenia podpisami wyborców (art. 82 § 1 pkt 2 Kodeksu wyborczego).*

W dniu 29 października 2012 r. Sąd Najwyższy podjął w Izbie Karnej – po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 7 sierpnia 2012r., sygn. PG IV KP 16/12 – w sprawie sygn. I KZP 17/12 uchwałę: *W wyroku łącznym granice kary łącznej grzywny wymierzonej w stawkach dziennych, o których mowa w art. 86 § 1 k.k. i art. 39 § 1 k.k.s., wyznaczone są wyłącznie przez kryterium liczby stawek dziennych. Wysokość na nowo określonej stawki dziennej nie może jednak przekraczać najwyższej ustalonej poprzednio (art. 86 § 2 k.k.).*

W dniu 29 października 2012 r. Sąd Najwyższy podjął w Izbie Karnej – po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 5 lipca 2012r. – w sprawie sygn. I KZP 15/12 uchwałę: *Użyte w art. 575 § 1 k.p.k. wyrażenie "wyrok łączny traci moc" oznacza, że z chwilą wydania nowego wyroku łącznego tracą moc zawarte w poprzednim wyroku łącznym te jego rozstrzygnięcia o połączeniu kar lub środków karnych, bądź o umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., które objęte zostały nowym wyrokiem łącznym, wydanym w związku z powstałą po wydaniu pierwszego wyroku łącznego potrzebą, wynikającą z przesłanek prawnomaterialnych, określonych w art. 85 k.k.*

W dniu 17 stycznia 2013 r. Sąd Najwyższy podjął w Izbie Cywilnej – po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 20 czerwca 2012 r. – w sprawie sygn. III CZP 57/12 uchwałę: *Podwyższenie kapitału zakładowego na podstawie dotychczasowych postanowień umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może nastąpić przez podwyższenie wartości nominalnej udziałów istniejących lub ustanowienie nowych, z tym że nowe udziały*

w podwyższonym kapitale mogą być objęte jedynie przez wspólników w stosunku do ich dotychczasowych udziałów.

Na rozstrzygnięcie przez Sąd Najwyższy oczekuje wniosek Prokuratora Generalnego z dnia 6 grudnia 2012 r. o rozstrzygnięcie: *Czy jest dopuszczalne założenie księgi wieczystej w celu ujawnienia spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu znajdującego się w budynku posadowionym na nieruchomości gruntowej, do której spółdzielni mieszkaniowej nie przysługuje własność ani użytkowanie wieczyste ?*

W dniu 12 marca 2012 r. Naczelny Sąd Administracyjny po rozpoznaniu wniosku Prokuratora Generalnego z dnia 29 grudnia 2011 r., – w sprawie II GPS 2/11 podjął uchwałę : *Sposób ujawnienia dopuszczenia się przez diagnostę naruszenia określonego w art. 84 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r.- Prawo o ruchu drogowym (tekst jedn.: Dz.U.2005r., Nr 108, poz.908 ze zm.) nie ma znaczenia dla oceny możliwości zastosowania sankcji przewidzianej w tym przepisie”.*

Do dnia sporządzenia sprawozdania Naczelny Sąd Administracyjny nie rozstrzygnął natomiast 2 pytań prawnych przedstawionych przez Prokuratora Generalnego.

W dniu 17 grudnia 2012 r. Prokurator Generalny wniósł o wyjaśnienie: *Czy w rozumieniu art. 23 ust. 1 pkt 23 w zw. z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 roku o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2000 r. Nr 14, poz. 176 ze zm.) do kosztów reprezentacji należą koszty poniesione na usługi gastronomiczne, zakup żywności oraz napojów, w tym alkoholowych jedynie wówczas, gdy nie noszą one cech „okazałości”, „wystawności” lub „wytworności”, a jednocześnie nie przekraczają wydatków zwyczajowo przyjętych w obecnych realiach życia gospodarczego ?*

Natomiast w dniu 14 grudnia 2012 r. Prokurator Generalny zwrócił się do Naczelnego Sądu Administracyjnego z pytaniem: *Czy od decyzji ostatecznej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (organu rentowego) wydanej na podstawie art. 83a ust. 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585 ze zm.) w przedmiocie nieważności decyzji, w tym odmawiającej wszczęcia postępowania w sprawie stwierdzenia nieważności, przysługuje skarga do właściwego wojewódzkiego sądu administracyjnego?*

IV. Współpraca prokuratury z podmiotami zewnętrznymi oraz koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw

1. Współpraca z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli

W 2012 roku współpraca prokuratur z jednostkami naukowymi w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli sprowadzała się przede wszystkim do udostępnienia Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości akt postępowań przygotowawczych o określone kategorie przestępstw bądź danych statystycznych.

W ramach współpracy z Instytutem Wymiaru Sprawiedliwości w zakresie prowadzenia badań dotyczących problematyki przestępczości, jej zwalczania i zapobiegania oraz kontroli, poszczególne jednostki prokuratury udostępniły akta prowadzonych postępowań przygotowawczych do realizacji tematów badawczych:

„Skuteczność nieizolacyjnych środków zapobiegawczych”,

„Przestępstwo nękania (stalking); analiza dogmatyczna oraz empiryczna”,

„Odpowiedzialność karna za przestępstwo hackingu”,

„Przestępstwa na szkodę wierzycieli (art. 300–302 k.k.) w kontekście ich wpływu na zaburzenia prawidłowego funkcjonowania obrotu gospodarczego”.

Po zakończeniu przez Instytut tematu badawczego prokuratury otrzymały z Instytutu opracowania, które następnie przekazywane były do służbowego użytku wszystkim prokuratorom i asesorum. Materiały te były również omawiane w toku narad służbowych oraz szkoleń wewnętrznych i wykorzystywane w celu podniesienia poziomu prowadzonych postępowań przygotowawczych. Inne opracowania Instytutu Wymiaru Sprawiedliwości wykorzystywane były w podobnej formie.

Tego rodzaju współpraca polegała również na udzielaniu informacji z postępowań oraz udostępnianiu akt do wglądu w odniesieniu do postępowań prawomocnie zakończonych studentom i pracownikom naukowym wyższych uczelni na potrzeby prowadzonych badań naukowych oraz wypełnianiu ankiet nadsyłanych przez jednostki prowadzące badania.

W 2012 roku część prokuratur podjęła współpracę z Zakładem Polityki Kryminalnej Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w zakresie badań na temat uregulowań Kodeksu karnego z 1997 r. – projekt badawczy MNiSW nr 2011/01/B/HS5/02/605 pt. „Środki karne jako instrument polityki kryminalnej”. Głównym zamierzeniem badawczym

była konfrontacja modelu normatywnego środków karnych z jego funkcjonowaniem w praktyce orzeczniczej. Pomoc przy realizacji tego projektu łączyła się z wypełnianiem przez prokuratorów ankiet.

Prokuratorzy udzielili też pomocy, udzielając żądanych informacji, Katedrze Kryminologii i Prawa Karnego i Gospodarczego, Wydziałowi Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego w zakresie realizacji projektu badawczego „Przepisy represyjne polskiego rynku kapitałowego w teorii i w praktyce”.

Prokuratorzy apelacji szczecińskiej dwukrotnie przedstawiali ankiety również na prośbę Przewodniczącego Krajowej Rady Sądownictwa w związku z opracowywanym „Raportem o stanie kadry sędziowskiej” oraz badaniem dotyczącym zaufania społecznego do sądów, co nie było już jednak współpracą z jednostką o charakterze naukowym.

W ramach prowadzonego przez Fundację ANIMADVERSIO badania pt. „Monitoring przestrzegania praw człowieka w stosunku do ofiar handlu ludźmi” prokuratorzy apelacji białostockiej przekazali stosowne informacje.

Prokuratorzy apelacji katowickiej w ramach współpracy z jednostkami naukowymi uczestniczyli w dniu 14.12.2012 r. w spotkaniu w Polskim Towarzystwie Medycyny Sądowej i Kryminologii w Katedrze Medycyny Sądowej Śląskiego Uniwersytetu Medycznego odnośnie do wykorzystania wyników opracowań naukowych w praktyce prokuratorskiej.

W okręgu apelacji lubelskiej udostępniono akta, przekazano dane liczbowe, wypełniano ankiety na potrzeby Katedry Prawa Karnego UMCS w Lublinie, Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego, Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego i Wydziału Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

Prokuratorzy jednostek podległych Prokuraturze Okręgowej w Łodzi na prośbę Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, wypełniali ankiety na temat udziału prokuratorów w procedurach podatkowych prowadzonych przez organy podatkowe i organy kontroli skarbowej. Informacje te zostały wykorzystane w realizowanym przez Uniwersytet Warmińsko-Mazurski projekcie badawczym „Współuczestnicy w procedurach podatkowych”.

Prokurator Okręgowy w Łodzi objął patronatem II edycję konkursu „Łódzki pięciobój prawniczy”, organizowanego przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA, działające na Uniwersytecie Łódzkim.

W Prokuraturze Apelacyjnej w Poznaniu uwzględniono 5 wniosków o udostępnienie materiałów do prac naukowych a mianowicie:

- wniosek doktoranta Katedry Kryminalistyki UMK w Toruniu o wyrażenie zgody na przeprowadzenie badań empirycznych, w tym ankietowych oraz badań akt postępowania przygotowawczych w celu napisania pracy doktorskiej,
- wniosek prof. Jana Widackiego z Krakowskiej Akademii im. Andrzeja Frycza Modrzewskiego o umożliwienie doktorantom tej uczelni przeprowadzenia badań aktowych zakończonych śledztw, w których były przeprowadzone badania poligraficzne,
- wniosek doktorantki Uniwersytetu Gdańskiego o wypełnienie ankiety badawczej do rozprawy doktorskiej pt. „Przestępczość zorganizowana w Polsce i we Włoszech - studium kryminologiczne i prawne”,
- wniosek prof. dr hab. Mirosławy Melezini z Zakładu Polityki Kryminalnej Uniwersytetu w Białymstoku o wypełnienie ankiety celem poznania opinii prokuratorów na temat niektórych uregulowań Kodeksu karnego z 1997 r. dot. środków karnych,
- wniosek funkcjonariusza CBS KGP o wypełnienie ankiety nt. „System przeciwdziałania finansowym podstawom zorganizowanej przestępczości a system przeciwdziałania finansowaniu terroryzmu w Polsce” w związku z prowadzonymi badaniami naukowymi.

Prokurator Okręgowy w Zielonej Górze w grudniu 2012 r. na zaproszenie kierownictwa Wyższej Szkoły Policji w Szczytnie prowadził zajęcia dydaktyczne dla uczestników kursu w zakresie postępowania organów ścigania w przypadku uprowadzenia osoby dla okupu lub wymuszenia innego zachowania w zamian za uwolnienie zakładnika, którego miejsce pobytu pozostaje nieznane.

Na prośbę Uniwersytetu Wrocławskiego Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii przekazano informacje odnośnie dospraw prowadzonych w latach 2006-2010, których przedmiotem były czyny określone w art. 311 k.k.

Nadto w maju 2012r. Prokuratura Okręgowa w Zielonej Górze zorganizowała Seminarium Kryminalistyczne na temat „Wielka nauka w małych sprawach”. W seminarium wzięli udział prokuratorzy pięciu okręgów apelacyjnych, łącznie z dziesięciu okręgów prokuratury. Wśród uczestników i wykładowców znaleźli się także przedstawiciele Polskiego Towarzystwa Kryminalistycznego, wybitni przedstawiciele krajowych ośrodków naukowych i znakomici praktycy.

W 2012 r. Dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego zaprosił Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie do Rady Konsultacyjnej Praktyków przy Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Zadaniem Rady jest ściślejsze powiązanie zakresu wiedzy przekazywanej studentom w trakcie nauki z oczekiwaniami ich

potencjalnych przyszłych pracodawców. W ramach prac Rady Konsultacyjnej Prokurator Apelacyjny w Szczecinie zaopiniował programy studiów pierwszego i drugiego stopnia kierunku administracja prowadzonego na Wydziale Prawa i Administracji w Szczecinie. Programy zostały przygotowane z uwzględnieniem wymagań wprowadzonych rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 2.11.2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz. U. 2011.253. 1520) i treści uchwały Senatu Uniwersytetu Szczecińskiego z dnia 29.03.2012 r. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie, po analizie przedstawionych programów studiów prowadzonych w trybie stacjonarnym, wskazał na celowość uzupełnienia planów studiów poprzez wprowadzenie zajęć w formie ćwiczeń w zakresie „zasad tworzenia pism procesowych i urzędowych”. Tego rodzaju działania pozwoliłyby na zdobycie przez absolwentów praktycznych umiejętności, które są niezbędne przy wykonywaniu zadań administracyjnych w różnych sektorach.

Nadto w 2012 r. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie podjął ustalenia dotyczące stworzenia i wydawania prawniczego czasopisma, które miałyby środowiskowy charakter i byłoby wspólnym przedsięwzięciem Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, Prokuratury Apelacyjnej w Szczecinie, Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego i Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego. Zamierzeniem tego projektu jest umożliwienie fachowej debaty oraz promowanie w kraju szczecińskiej myśli prawniczej, w tym orzecznictwa sądów. Udostępniono także pracownikowi naukowemu Katedry Kryminologii i Polityki Kryminalnej Uniwersytetu Warszawskiego akta jednego z postępowań dotyczących handlu ludźmi.

W ramach współpracy z Instytutem Ekspertyz Sądowych im. Jana Sehna w Krakowie Prokurator Okręgowy w Szczecinie zorganizował szkolenie, którego przedmiotem były zagadnienia związane z wypadkami drogowymi.

Prokuratura Okręgowa we Wrocławiu udostępniła Instytutowi Wymiaru Sprawiedliwości dane w zakresie ilości zastosowanych w prokuraturach tego okręgu środków zapobiegawczych w okresie od 8 czerwca 2010 r. do 31 grudnia 2011 r., a także prokuratorzy wypełniali ankietę badawczą, nadesłaną przez doktoranta Wydziału Prawa Uniwersytetu Gdańskiego, do rozprawy doktorskiej nt. „Przestępczość zorganizowana w Polsce i we Włoszech - studium kryminologiczne i prawne”. Brak informacji na temat wykorzystania efektów przedstawionej wyżej współpracy w praktyce prokuratorskiej.

Prokuratorzy brali także udział w konferencjach naukowych organizowanych przez wyższe uczelnie:

1. konferencji naukowej zorganizowanej przez Dziekana Prawa Uniwersytetu w Białymstoku i Dyrektora Izby Celnej w Białymstoku nt. „Zwalczanie przemytu – różne perspektywy, wspólny cel”;
2. konferencji zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie nt. „Środki związane z poddaniem sprawcy próbie”;
3. w zorganizowanym przez Wydział Prawa i Administracji UMCS w Lublinie spotkaniu poświęconemu omówieniu zasad współpracy w zakresie kształtowania planów studiów prawniczych oraz ich wpływu na wybór drogi zawodowej przez absolwentów;
4. ogólnopolskiej Konferencji „Nie daj się złapać w sieć” oraz w projekcie „Klasa Patronacka” – „Prawo nieletnich – młodzież w konflikcie z prawem” zorganizowanych przez Europejskie Stowarzyszenie Studentów Prawa ELSA UMCS Lublin;

W dniu 16 marca 2012 roku w ramach współpracy z jednostkami naukowymi prokurator Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji uczestniczył w wysłuchaniu obywatelskim na temat handlu ludźmi, które zostało zorganizowane przez Ośrodek Badań Handlu Ludźmi Uniwersytetu Warszawskiego, pod patronatem Pani Wicemarszałek Sejmu RP Wandy Nowickiej, podczas którego omawiano system eliminowania handlu ludźmi w Polsce oraz stosowania w praktyce Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 roku w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującej decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW.

Nadto w dniu 19 kwietnia 2012 roku prokurator Departamentu wziął udział w dyskusji na temat niekaralności ofiar handlu ludźmi, zorganizowanej również przez Zespół Ośrodka Badań nad Handlem Ludźmi Uniwersytetu Warszawskiego.

2. Koordynowanie działalności w zakresie ścigania przestępstw, prowadzonej przez inne organy

Współpraca z innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości prowadzona jest na bieżąco we wszystkich jednostkach organizacyjnych prokuratury, a jej formy są różne – w zależności od szczebla prokuratury.

Prokuratury rejonowe w dominującej liczbie spraw współpracują z właściwymi miejscowo komendami powiatowymi Policji oraz komisariatami Policji. Incydentalnie dochodzi do współpracy z innymi organami i jednostkami Policji. Prokuratorzy prokuratur

okręgowych i Wydziałów V do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych na bieżącą współpracą również z Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym oraz Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji, co wynika z rodzaju spraw prowadzonych i nadzorowanych w tych jednostkach prokuratury.

Główną formę współpracy z Policją na poziomie prokuratur rejonowych stanowi sprawowany przez prokuratora bieżący nadzór nad zarejestrowanymi postępowaniami przygotowawczymi w formach przewidzianych w Kodeksie postępowania karnego i z uwagi na przedmiot poszczególnych postępowań przygotowawczych pozostających w zainteresowaniu prokuratur rejonowych współpraca ta przybiera następujące formy:

- koordynacji przebiegu postępowań przygotowawczych, przejawiającej się w bieżącym kontakcie prokuratorów z funkcjonariuszami je prowadzącymi,
- sprawowaniu nadzoru nad sprawnym przebiegiem postępowań przygotowawczych prowadzonych przez Policję, w tym bieżącego rozwiązywania problemów prawnych, gotowości konsultacji telefonicznych, bezpośredniego omawiania problemów, celem właściwego ukierunkowania czynności śledczych.

Podstawową formą komunikacji między prokuratorami a funkcjonariuszami prowadzącymi postępowania przygotowawcze było pisemne formułowanie wniosków oraz udzielanie wytycznych w konkretnych sprawach.

Przedstawianie wytycznych i konsultacje, głównie w zakresie interpretacji przepisów prawa, odbywają się nadto w formie wyjazdów kontrolno-instruktażowych prokuratorów do jednostek Policji, z którymi współpracują. Ich przedmiotem jest kontrola akt pozostających w toku postępowań przygotowawczych pod kątem sprawności i prawidłowości wykonywanych czynności procesowych, a także ich odpowiednie ukierunkowanie.

Oprócz udzielania bieżących wytycznych i przekazywanych bezpośrednio uwag, zasadniczym środkiem wskazującym nieprawidłowości ujawnione w toku nadzoru procesowego, są wytknięcia uchybień kierowane do kierowników danych jednostek Policji.

W zakresie liczby wskazanych uchybień Prokurator Okręgowy w Białymstoku oraz Naczelnik Wydziału V Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku podali, że uchybienia stwierdzone przez prokuratorów przekazywane były na bieżąco w pismach kierowanych do Policji w poszczególnych sprawach. Prokuratorzy okręgu apelacji gdańskiej łącznie 896 razy wytykali uchybienia kierownikom jednostek Policji, natomiast prokuratorzy apelacji katowickiej skierowali do kierowników jednostek Policji 400 pism wytykających uchybienia oraz 1 pismo do CBA, a prokuratorzy z apelacji krakowskiej skierowali 318 pism

zawierających wytknięcie uchybień do kierowników jednostek Policji. Prokuratorzy z okręgu apelacji lubelskiej skierowali do właściwych komendantów Policji łącznie 331 pism wskazujących uchybienia, w tym jedno zawierające wniosek o wszczęcie postępowania służbowego. W okręgu apelacji łódzkiej skierowano łącznie 174 informacje stanowiące wytknięcie uchybień, do kierowników jednostek Policji. W sytuacjach, gdy dochodziło do nieprawidłowości w przebiegu postępowań, w tym do beczynności lub przewlekłości, prokuratorzy apelacji poznańskiej kierowali pisma dyscyplinujące do kierowników poszczególnych jednostek (służb). W 2012 roku skierowali łącznie 639 takich pism, w tym w dwóch sprawach zawnioskowano o przeprowadzenie postępowania dyscyplinarnego. Prokuratorzy z apelacji rzeszowskiej skierowali do jednostek Policji 189 pism instruktażowych i zawierających wytknięcia stwierdzonych nieprawidłowości w postępowaniu przygotowawczym. W apelacji szczecińskiej prokuratorzy skierowali do kierowników jednostek Policji w tym okresie 914 pism wskazujących uchybienia o różnym charakterze, a w apelacji warszawskiej łączna liczba wytknięć uchybień skierowanych do kierowników jednostek Policji wyniosła – 255. W każdym przypadku stwierdzenia poważnych uchybień w prowadzeniu postępowania w apelacji wrocławskiej, wytknięcia są kierowane bądź to do komendantów poszczególnych jednostek Policji (w przypadku rażących nieprawidłowości), bądź do naczelników poszczególnych wydziałów (w przypadku uznania, iż jest to wystarczające do zapobieżenia takim uchybieniem w przyszłości). Kopie takich wytknięć wpinane są do akt podręcznych prokuratora. W 2012 roku takich pism wytykających uchybienia skierowano w tej apelacji 587.

Z uzyskanych z jednostek organizacyjnych prokuratury informacji wynika, że główne problemy we współpracy z funkcjonariuszami innymi służbami, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, polegały w szczególności na:

- niedostatecznym przygotowaniu funkcjonariuszy do prowadzenia postępowań karnych, zarówno od strony metodologii, jak i znajomości przepisów prawa karnego materialnego i procesowego,
- braku właściwego nadzoru wewnętrznego nad pracą funkcjonariuszy tych organów ze strony bezpośrednich przełożonych,
- braku wystarczającej obsady kadrowej i dużej rotacji kadr w organach Policji (w niektórych jednostkach są tylko młodzi policjanci o niewielkich umiejętnościach i doświadczeniu), co dodatkowo obniża poziom prowadzonych postępowań i wydłuża czas ich trwania;

- niedostatkach w rytmiczności pracy dochodzeniowo-śledczej;
- długim okresie oczekiwania na opracowanie opinii i ekspertyz kryminalistycznych (co spowodowane jest w głównej mierze brakiem wyszkolonych ekspertów), które w sprawach prowadzonych przez Policję opracowywane są wyłącznie przez laboratoria kryminalistyczne Policji (z uwagi na brak odpowiednich środków finansowych na powoływanie biegłych spoza Policji), co nie pozostaje bez wpływu na czas trwania postępowań nawet w nieskomplikowanych sprawach, wydłużając ich okres nawet o kilka miesięcy;
- braku środków na wynagrodzenia powoływanych przez Policję biegłych spoza resortu;
- braku w Policji spójnego wewnętrznego systemu doksztalcania funkcjonariuszy, którzy prezentują niezadowalającą wiedzę z zakresu prawa karnego materialnego i procedury karnej.

Zauważalny jest z roku na rok spadek poziomu pracy funkcjonariuszy Policji, i to zarówno w aspekcie merytorycznym, jak też w zakresie terminowości i rytmiczności wykonywania czynności procesowych.

Wskazano, że na pogarszającą się jakość prowadzonych w 2012 roku postępowań przygotowawczych miały wpływ w szczególności braki kadrowe, dostrzegalne w jednostkach Policji, zwłaszcza w pionie dochodzeniowo-śledczym. Problemem sygnalizowanym przez prokuratury rejonowe jest częsta i głęboka rotacja kadry policyjnej w terenowych jednostkach Policji. W konsekwencji w niektórych jednostkach nie ma kadry starszej i średniej, są tylko młodzi policjanci o niewielkich umiejętnościach i doświadczeniu. W sytuacjach takich prokuratorzy stosują bardziej wnikliwy nadzór nad postępowaniem prowadzonym przez Policję oraz uczestniczą w organizowanych przez kierownictwo jednostek policyjnych szkoleniach dla policjantów.

W dwóch sprawach prowadzonych w VI Wydziale ds. Przestępczości Gospodarczej Prokuratury Okręgowej w Białymstoku kierowano do kierowników jednostek CBS i CBA prośby o zwiększenie liczby funkcjonariuszy prowadzących śledztwa.

Nadto wszyscy prokuratorzy rejonowi okręgu apelacji gdańskiej przeprowadzili w 2012 roku kontrolę postępowań rejestrowych prowadzonych przez Policję, pod kątem przestrzegania uprawnień pokrzywdzonych.

Odmienne przedstawia się współpraca z Policją i innymi służbami, których zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości w odniesieniu do Wydziałów V Śledczych i Wydziałów VI do spraw Przestępczości Gospodarczej prokuratur okręgowych

oraz Wydziałów V do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji prokuratur apelacyjnych.

Zakres przedmiotowy zadań, których realizacja pozostaje w gestii tych komórek organizacyjnych, z uwagi na ich specyfikę, częstą zawilóść oraz obszerność podmiotowo-przedmiotową prowadzonych postępowań, wymaga prowadzenia bieżącej i aktywnej współpracy z innymi, wyspecjalizowanymi służbami powołanymi do ścigania najpoważniejszych przestępcw. Z tego względu, współpraca ta odbywa się z reguły z wydziałami dochodzeniowo-śledczymi komend wojewódzkich Policji, Centralnym Biurem Śledczym Komendy Głównej Policji, Centralnym Biurem Antykorupcyjnym, Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego. Podkreślić przy tym należy, że dla usprawnienia przebiegu toczących się śledztw, bieżąca współpraca z tymi służbami wykraczała często poza komórki wyspecjalizowane w pracy dochodzeniowo-śledczej. Wzajemna koordynacja pracy poszczególnych komórek, pozwalała na właściwe ukierunkowanie czynności śledczych, w tym na kompletność gromadzonego materiału dowodowego, wykorzystywanego na potrzeby toczących się postępowań karnych.

Prezentując formę prowadzonej współpracy, wskazać należy na działania polegające na występowaniu z wnioskiem do kierowników powołanych wyżej służb o utworzenie zespołów śledczych, składających się z kilku współdziałających ze sobą funkcjonariuszy, w tym także wyspecjalizowanych w pracy operacyjno-rozpoznawczej, jak również w czynnościach ukierunkowanych na prowadzenie analizy kryminalnej. Taka forma procesowego współdziałania pozwoliła na usprawnienie przebiegu poszczególnych postępowań, zwłaszcza w zakresie terminowego i kompleksowego pozyskiwania szerokiego spektrum danych, niezbędnych dla właściwego prowadzenia śledztw. Opisana formę współpracy stosowano zwłaszcza w przypadkach postępowań, które wykazywały szczególną zawilóść, a także obszerność przedmiotowo-podmiotową.

Współpraca ta obejmowała nie tylko poszczególne jednostki i delegatury z obszaru właściwości miejscowej danej prokuratury apelacyjnej czy okręgowej, ale niejednokrotnie wymagała rozszerzenia na inne jednostki wspomnianych służb z terenu kraju. Znamienne było prowadzenie takiej współpracy w związku z planowaniem czynności śledczych, wymagających zaangażowania znacznej liczby funkcjonariuszy, zwłaszcza gdy zachodziła konieczność ich podejmowania jednocześnie, na terenie kilku województw, wobec większej liczby osób i miejsc (realizacja zarządzeń o zatrzymaniu wielu osób, realizacja postanowień o przeszukaniu i żądaniu wydania rzeczy).

Z danych zgromadzonych z obszaru wszystkich apelacji wynika, że prezentowana współpraca była efektywna i prawidłowa. W przypadku stwierdzenia jakichkolwiek problemów podejmowane były bieżące działania zmierzające do ich eliminacji i to zarówno wtedy, gdy odnosiły się do sfery proceduralnej, jak i organizacyjnej. Nadzorując poszczególne postępowania przygotowawcze, prokuratorzy wspierali pracę funkcjonariuszy, poprzez udzielanie wytycznych, gotowość bieżących konsultacji oraz opracowywanie pism instruktażowych. W sytuacjach, gdy dochodziło do nieprawidłowości w przebiegu postępowań, w tym do bezczynności lub przewlekłości, kierowane były pisma dyscyplinujące do kierowników poszczególnych jednostek (służb).

Inną formą współpracy, uzupełniającą nadzór procesowy, były cykliczne narady kierujących prokuraturami rejonowymi z kierownictwem podległych komend i komisariatów Policji, poświęcone stwierdzonym problemom, ujawnionym nieprawidłowościom i koordynacji działań ukierunkowanych na poprawę wyników pracy, w tym sprawności postępowań, jak również zadań związanych z monitorowaniem trybu ścigania i zapobiegania określonym zdarzeniom przestępczym, z uwzględnieniem kategorii najczęściej spotykanych form przestępczości na danym terenie. Przedmiotem narad są także konkretne śledztwa – w sprawach skomplikowanych, wymagających zwłaszcza powołania zespołu prokuratorów i funkcjonariuszy Policji do ich prowadzenia. Dodatkowo cykliczne odbywanie tego rodzaju narad i spotkań zmierzało do podsumowania wyników statystycznych na określonych odcinkach pracy, ukierunkowanie bieżących działań celem ich usprawnienia oraz rozwiązywania problemów natury organizacyjnej, mającej często wpływ na przebieg prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Przejawem prowadzonej współpracy były też organizowane przez prokuratorów dla funkcjonariuszy Policji prowadzących postępowania przygotowawcze szkolenia z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego. Jednakże wskazywana jest potrzeba zintensyfikowania szkoleń dla funkcjonariuszy przez odpowiedzialne za to komórki organizacyjne funkcjonujące w strukturze Policji, prokuratorzy nie mogą bowiem przejmować ciężaru takich szkoleń.

W dniu 13.05.2012 r. odbyła się w Prokuraturze Apelacyjnej w Białymstoku narada Kierownictwa Komendy Wojewódzkiej Policji w Białymstoku z kierownictwem Prokuratury Apelacyjnej w Białymstoku i z podległymi prokuratorami okręgowymi. Przedmiotem narady było omówienie problematyki współdziałania prokuratorów i Policji podczas trwania Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej EURO 2012 oraz sprawy bieżące związanych z prowadzeniem postępowań przygotowawczych. Na naradzie omówiono m.in. problem

oczekiwania na opinie Laboratorium Kryminalistycznego KWP oraz finansowania opinii zasięgniętych w toku postępowań przygotowawczych u innych ekspertów.

W apelacji białostockiej prokuratorzy w 2012 r. odbyli z funkcjonariuszami Policji 166 narad i 41 szkoleń.

Wszystkie prokuratury rejonowe z okręgu apelacji gdańskiej jako dodatkową formę współpracy, nie tylko międzyinstytucjonalnej, ale i procesowej, przyjęły cyklicznie organizowane narady robocze z kierownictwem jednostek Policji odpowiedzialnych za prowadzenie postępowań karnych na terenach objętych właściwością prokuratur. W 2012 roku prokuratorzy apelacji gdańskiej zorganizowali łącznie 513 narad z udziałem funkcjonariuszy Policji i innych organów. Przeprowadzono również 100 szkoleń dla funkcjonariuszy tych służb. Często narady miały charakter mieszany, dotyczyły omówienia określonych zagadnień i służyły bieżącej wymianie poglądów, przekazaniu interpretacji przepisów itp.

Przedstawiciele prokuratur okręgu apelacji katowickiej z udziałem funkcjonariuszy wymienionych wyżej służb odbyli łącznie 326 narad i 53 szkolenia. W Prokuraturach Okręgowych w Gliwicach i Katowicach, jak corocznie, w lutym, maju i listopadzie 2012 roku zorganizowane zostały cykliczne spotkania robocze kierownictwa prokuratur okręgowych i prokuratur rejonowych z kierownictwem Komendy Wojewódzkiej Policji w Katowicach oraz miejskich i powiatowych komend Policji okręgu gliwickiego i katowickiego. W trakcie tych spotkań zostały omówione bieżące problemy związane z prowadzonymi postępowaniami przygotowawczymi, przy czym zwrócono szczególną uwagę na czas ich trwania, rytmiczność wykonywanych czynności, sposób sprawowanego nadzoru, zarówno przez prokuratora, jak i przełożonego referenta w Policji. Omawiano i podejmowano decyzje mające na celu poprawę wyników pracy na poszczególnych odcinkach, jak również ustalono priorytety do realizacji w tym zakresie. W okręgu Prokuratury Okręgowej w Katowicach, co najmniej raz w miesiącu, prokuratorzy rejonowi lub ich zastępcy brali udział w naradach z kierownictwem właściwych jednostek Policji. Przedmiotem narad było w szczególności omówienie spraw długotrwałych i ustalenie przyczyn ich niezakończenia w terminie.

Prokuratorzy z okręgu apelacji krakowskiej odbyli z przedstawicielami służb w 2012 roku łącznie 566 narad i uczestniczyli w 125 szkoleniach.

Prokuratorzy rejonowi z okręgu apelacji lubelskiej uczestniczą w naradach organizowanych przez kierownictwo jednostek Policji zarówno cyklicznie 2 razy w roku poświęconych wynikom za I i II półrocze, jak i na zainicjowanych na bieżąco, tak przez prokuratorów, jak i Policję. W 2012 r. na szczeblu okręgu przeprowadzono łącznie 166 narad

i 15 szkoleń z udziałem funkcjonariuszy Policji oraz Straży Granicznej i Służby Celnej, a prokuratorzy Wydziału V Prokuratury Apelacyjnej w Lublinie przeprowadzili ogółem 78 szkoleń i narad z udziałem funkcjonariuszy Policji, ABW, CBA i Straży Granicznej poświęconych zarówno prowadzonym postępowaniom przygotowawczym, jak i zagadnieniom ogólnym, dotyczącym, m.in. wykorzystywania materiałów zgromadzonych w trybie kontroli operacyjnej, a także postępowania z zabezpieczonymi dowodami rzeczowymi.

W apelacji łódzkiej jedną z form współpracy, mającą na celu wyeliminowanie przewlekłości postępowań, są głównie w podstawowych jednostkach organizacyjnych prokuratury, comiesięczne spotkania prokuratorów rejonowych lub ich zastępców z naczelnikami i kierownikami jednostek prowadzących postępowania, na których omawiane są prowadzone śledztwa i dochodzenia oraz występujące w nich problemy. Temu samemu służą systematyczne wizyty prokuratorów nadzorujących postępowania przygotowawcze w jednostkach organizacyjnych policji. Łącznie prokuratorzy tej apelacji przeprowadzili z udziałem funkcjonariuszy tych służb 47 szkoleń oraz przeprowadzili i wzięli udział w 209 naradach.

Bezpośredni wpływ na kształtowanie wzajemnej współpracy pomiędzy jednostkami prokuratur rejonowych w okręgu apelacji poznańskiej, a jednostkami Policji miał także, wynikający z przyjętej pragmatyki, udział prokuratorów rejonowych w comiesięcznych naradach służbowych, organizowanych w porozumieniu z kierownictwem komend wojewódzkich, miejskich i powiatowych Policji lub komisariatów Policji. W związku z prowadzonymi śledztwami, dla zapewnienia ich właściwego przebiegu, organizowane były narady służbowe, spotkania robocze, w których uczestniczyli zarówno prokuratorzy je prowadzący lub nadzorujący i szeregowi funkcjonariusze służb, jak również kierownicy tychże jednostek. W okręgu apelacji poznańskiej przeprowadzono łącznie 290 szkoleń i 536 narad z udziałem funkcjonariuszy służb.

W okręgu apelacji rzeszowskiej przeprowadzono łącznie 111 narad szkoleniowych z udziałem prokuratorów i policjantów.

W obszarze okręgu szczecińskiego współpraca z innymi służbami na poziomie podległych prokuratur rejonowych koncentrowała się m.in. na współdziałaniu z Policją. Głównymi formami tej współpracy były: szkolenia funkcjonariuszy Policji prowadzących postępowania przygotowawcze, narady z kierownictwem podległych komend i komisariatów Policji, związane z koniecznością zapewnienia efektywności ścigania oraz właściwego poziomu merytorycznego i sprawności prowadzonych postępowań karnych, wyjazdy instruktażowe prokuratorów do komisariatów i komend Policji. Prokuratorzy wydziałów

śledczych tego okręgu organizowali cyklicznie narady. Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie, mając na uwadze zgłaszaną przez prokuratorów, policjantów i funkcjonariuszy Straży Granicznej potrzebę przeprowadzenia szkolenia dotyczącego przestępczości związanej z handlem ludźmi, zorganizowała w dniu 24.04.2012 r. szkolenie nt. „Prawno-karne aspekty stosowania definicji handlu ludźmi na tle obowiązujących uregulowań prawnych w oparciu o problemy wyłaniające się w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych”. W szkoleniu wzięło udział 38 osób – prokuratorzy, funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie i Gorzowie Wielkopolskim, Komendy Miejskiej Policji w Koszalinie, Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji Zarząd w Szczecinie i Gorzowie Wielkopolskim, Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim. Kolejnym szkoleniem zorganizowanym w Prokuraturze Apelacyjnej w Szczecinie w 2012 r., będącym odpowiedzią na zgłaszane przez prokuratorów problemy w prowadzeniu postępowań przygotowawczych o przestępstwa związane z nielegalnym obrotem paliwami, było szkolenie nt. „Zwalczanie przestępczości paliwowej. Obrót pustymi fakturami”. Zostało ono zorganizowane w dniu 18.05.2012r. przy współpracy Zachodniopomorskiego Urzędu Skarbowego w Szczecinie. Realizując zadania związane ze współpracą prokuratury z innymi służbami, których zadaniem ustawowym jest ściganie przestępstw, Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie wsparła merytorycznie i organizacyjnie Komendę Wojewódzką Policji w Szczecinie w realizacji projektu w ramach UE Leonardo da Vinci nt. „Strategie zwalczania przestępczości transgranicznej i ściganie karne”. Projekt był realizowany w dniach 8 – 12.10.2012 r. W jego ramach Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie zorganizowała dla prokuratorów z Prokuratury Generalnej w Rostocku i Prokuratury w Stralsundzie, Schwerinie i Neubrandenburgu, policjantów z Neubrandenburga i Rostocku oraz policjantów z Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie dwa dni szkoleń i warsztatów w zakresie procedur związanych z obrotem prawnym z zagranicą oraz polskich strategii w zakresie zwalczania przestępczości i ścigania karnego. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie wraz z prokuratorami okręgowymi tej apelacji w dniu 13.01.2012 r. wziął udział w naradzie służbowej podsumowującej pracę KWP w Szczecinie za rok 2011, w trakcie której omówiono m.in. małą skuteczność ścigania w komendach miejskich w Szczecinie i Stargardzie Szczecińskim. Nadto w dniu 7.03.2012 r. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie odbył naradę z Komendantem KWP i jego zastępcą, w trakcie której poruszono kwestię zabezpieczania samochodów wpisanych do systemu SIS, kradzieży pojazdów na terenie RFN i braku dostatecznej reakcji ze strony Policji w tego typu sprawach. Kwestie te następnie były poruszone przez Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie na polsko – niemieckiej Konferencji Bezpieczeństwa

Szefów Służb Policyjnych, Granicznych, Celnych i Wymiaru Sprawiedliwości w dniach 22-23.10.2012 r. we Frankfurcie nad Odrą. Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie w dniu 23.03.2012 r. z prokuratorami Wydziału V PA i Zastępcą Naczelnika Wydziału Dochodzeniowo - Śledczego KWP w Szczecinie omówił zasady pomocy prawnej i udziału prokuratora w czynnościach wykonywanych na terenie Białorusi, Ukrainy i Niemiec. Poruszono nadto kwestię celowości powołania wspólnego zespołu śledczego w jednej ze spraw prowadzonych w Wydziale V do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji. Kwestia przygotowań do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012 omawiana była także przez Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie na spotkaniu dniu 5.05.2012 r. w Szczecinie z Prokuratorem Generalnym Landu Brandenburgii oraz podległymi mu prokuratorami oraz dniu 15.06.2012 r. w Szczecinie na spotkaniu z Prokuratorami Okręgowymi w Gorzowie Wlkp., Koszalinie i Szczecinie oraz Prokuratorem Generalnym Landu Meklemburgii i Pomorza Przedniego, kiedy to omówiono współdziałanie przy zapewnieniu bezpieczeństwa podczas EURO 2012 w strefach kibica utworzonych na terenie Województwa Zachodniopomorskiego i Landu Meklemburgii i Pomorza Przedniego. W dniu 14.06.2012 r. w siedzibie jednostki Prokurator Apelacyjny w Szczecinie na spotkaniu z Dyrektorem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Szczecinie oraz Naczelnikiem Wydziału Śledczego ABW z udziałem Naczelnika Wydziału III Prokuratury Apelacyjnej omówił dotychczasową współpracę Agencji z prokuratorami jednostek obszaru apelacji szczecińskiej. W dniu 10.09.2012 r. Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie wspólnie z Naczelnikiem Wydziału Śledczego ABW Delegatura w Szczecinie omówił problematykę spraw związanych z działalnością tzw. parabanków i przyjęcie praktyki każdorazowego rozważania powierzania prowadzenia śledztw w tej kategorii spraw ABW, a w dniu 19.09.2012 r. Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie z Naczelnikiem Wydziału Biura Kontroli i Spraw Wewnętrznych CBA w Warszawie omówił zasady dalszej współpracy w sprawach przeciwko funkcjonariuszom CBA, występowania i uzyskiwania dokumentów niejawnych wytworzonych w CBA, przy sporządzaniu kopii nośników elektronicznych. Prokuratorzy okręgu apelacji szczecińskiej w 2012 r. przeprowadzili łącznie 229 narad i szkoleń z udziałem funkcjonariuszy wskazanych służb.

W 2012 roku w apelacji warszawskiej zorganizowano 39 narad i 26 szkoleń, a w okręgu apelacji wrocławskiej łącznie 247 szkoleń i narad, przeprowadzonych przez prokuratorów z udziałem funkcjonariuszy tych służb.

Wszystkie powyższe działania przynoszą pozytywne efekty w zakresie osiągnięcia zamierzonych wyników prowadzonych czynności, zwłaszcza mających na celu zatrzymanie

i pociągnięcie do odpowiedzialności osób działających w zorganizowanych grupach przestępczych oraz ujawnienia i zabezpieczenia mienia tych sprawców.

Występujące we współpracy z w/w służbami nieprawidłowości i problemy rozwiązywane były na bieżąco poza pozostającym w dalszym ciągu bez rozwiązania problemem w funkcjonowaniu laboratoriów kryminalistycznych Komendy Głównej Policji i komend wojewódzkich.

Z uzyskanych od prokuratorów apelacyjnych z terenu całego kraju danych wynika, że jednym z podstawowych powodów uniemożliwiających zakończenie postępowania przygotowawczego w terminach ustawowych jest długotrwałe oczekiwanie na opinie biegłych z laboratoriów kryminalistycznych Komendy Głównej Policji i komend wojewódzkich.

Aktualnie duża część czynności, związanych chociażby z powoływaniem biegłych, przerzucana jest na prokuraturę. Problemem jest niewydolność laboratoriów kryminalistycznych i ograniczenia w powoływaniu biegłych spoza laboratoriów funkcjonujących przy KGP i komendach wojewódzkich Policji.

Jak ustalono czas oczekiwania na poszczególne opinie sporządzane przez laboratoria kryminalistyczne w różnych komendach Policji był zróżnicowany i wynosił przeciętnie dla opinii z zakresu:

- badania pisma ręcznego i dokumentów – 3 – 4 miesiące (apelacje: białostocka, gdańska), ok. 6 miesięcy w apelacji rzeszowskiej, do 1 roku w apelacji szczecińskiej, od kilku miesięcy do 2 lat (apelacja krakowska, wrocławska) i do 3 lat (apelacja warszawska);
- opinii daktyloskopijnych – ok. 2 miesiące (apelacje: białostocka, gdańska) i prawie 2 lata w apelacji katowickiej;
- badań fonoskopijnych – 3 lata (apelacje katowicka, szczecińska);
- rekonstrukcji wypadków drogowych – ok. 3 miesiące (apelacje białostocka i gdańska), około 1 roku w apelacji rzeszowskiej i wrocławskiej;
- badań biologicznych, w tym badań DNA - ok. 3 miesiące (apelacja białostocka), od 6 do 12 miesięcy (apelacja wrocławska) i od kilku miesięcy do 2 lat (apelacja katowicka);
- broni i balistyki - ok. 3 miesiące (apelacje: białostocka, gdańska), od kilku miesięcy do 3 lat (apelacja krakowska);

- badań fizykochemicznych - ok. 3 miesiące (apelacje: białostocka, gdańska) od 3-5 miesięcy apelacja wrocławska;
- badania substancji psychotropowych i środków odurzających – ok. 3 miesiące w apelacji wrocławskiej, ok. 10 - 15 mies. (apelacje: gdańska, rzeszowska)
- badań komputerowych - ok. 3 miesiące (apelacje: gdańska), powyżej 1 roku w apelacji rzeszowskiej;
- badań mechanoskopijnych w tym oznaczeń identyfikacyjnych pojazdów - ok. 2 miesiące (apelacja gdańska) i prawie 2 lata (apelacja katowicka);
- opinii traseologicznych – ok. 1, 5 miesiąca w apelacji gdańskiej, ok. 7 miesięcy w apelacji rzeszowskiej i prawie 2 lata w apelacji katowickiej;
- rekonstrukcji urządzeń wybuchowych - ok. 3 miesiące apelacja gdańska.

Przedstawione problemy z terminowym opracowaniem ekspertyz stały się podstawą szczególnej współpracy kierowników prokuratur okręgowych z kierownikami laboratoriów kryminalistycznych poszczególnych komend Policji. Czynności podejmowane w tym trybie wskazują na problemy kadrowe w laboratoriach kryminalistycznych, a także brak odpowiednich środków finansowych na powoływanie biegłych spoza Policji. Stosunkowo często niezbędnym jest uzgadnianie przekazywania do realizacji biegłym zewnętrznym opinii w sprawach, w których oczekiwanie na opracowanie opinii przez laboratorium kryminalistyczne nadmiernie wydłużyłoby okres trwania postępowania przygotowawczego.

Skala przedmiotowego zjawiska przedstawia się różnie na terenie kraju:

- w apelacji białostockiej problemy z terminowym opracowaniem ekspertyz przez laboratoria kryminalistyczne KGP i komend wojewódzkich w 2012 r. występowały w pojedynczych sprawach i dotyczyły głównie opinii z zakresu badania pisma i dokumentów, wypadków drogowych, badań DNA, broni i amunicji, fizykochemii. Okres oczekiwania na tego typu opinie wynosi 3, a nawet więcej miesięcy. W związku z powyższym kierowane były do Policji polecenia powołania biegłych sądowych spoza laboratoriów policyjnych, a w niektórych przypadkach prokuratorzy osobiście powoływali biegłych, co wpływało na usprawnienie toku postępowania. W związku z zasygnalizowanymi przez Prokuratora Rejonowego Białystok – Południe w Białymstoku przypadkami odmowy przez Policję realizacji poleceń prokuratora dotyczących wykonania czynności w toku postępowania karnego, a mianowicie poleceń uzyskania opinii biegłego, Prokurator Okręgowy w Białymstoku skierował do Podlaskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji pismo informujące o zaistnieniu takich sytuacji i zwracające

- uwagę, że odmowa wykonania wydanych w toku postępowania przygotowawczego poleceń prokuratora jest niedopuszczalna i pozbawiona podstaw prawnych;
- w okręgu apelacji gdańskiej w celu przyspieszenia sporządzenia ekspertyz otrzymywano stały kontakt z biegłymi, co nie zawsze przynosiło pozytywny efekt. W ostateczności prokuratorzy korzystali z innych biegłych, uprzednio otrzymując informacje z laboratoriów kryminalistycznych o wielomiesięcznych terminach oczekiwania na wykonanie ekspertyzy. Z pism kierownictw laboratoriów kryminalistycznych wynikało, że opóźnienie spowodowane jest dużą ilością zleconych opinii, przekraczających możliwości organizacyjne. Wobec stwierdzenia tego rodzaju problemów Zastępca Prokuratora Okręgowego w Toruniu wystąpił do Pierwszego Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego w Policji w Bydgoszczy, opisując zaprezentowane powyżej zjawisko i ponowił prezentowane już we wcześniejszych swych pismach stanowisko o konieczności podjęcia działań, które spowodują skrócenie czasu oczekiwania na opinie. Podniósł przy tym argument możliwości dokonania oceny przedłużającego się oczekiwania na wykonanie opinii biegłych przez pryzmat przedmiotu skarg na przewlekłość postępowań przygotowawczych, w których badania takie zarządzono. W odpowiedzi z dnia 3 października 2012 roku Pierwszy Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy poinformował o zasadach realizacji postanowień o powołaniu biegłego przez Laboratorium, ustosunkował się do konkretnych postępowań opisanych w piśmie Zastępcy Prokuratora Okręgowego oraz wskazał, iż prokurator powołujący biegłego nie jest zmuszany do akceptowania terminów wyznaczanych przez biegłych, gdyż może zlecić wykonanie wskazanych badań innemu biegłemu;
  - w apelacji katowickiej zgłoszono prawie dwuletni okres oczekiwania na opinie z zakresu traseologii, daktyloskopii i badań biologicznych wykonywane w Laboratorium Kryminalistycznym KWP w Krakowie. Wielokrotne monity pozostawały bez efektu (sygn. akt Ap VDs 90/10). Zasygnalizowano także kilkumiesięczny okres oczekiwania na wyniki badań biologicznych, mechanoskopijnych oraz daktyloskopijnych prowadzonych w Laboratorium Kryminalistyki KWP w Katowicach. Opóźnienie w sporządzeniu opinii tłumaczono np. brakiem odczynników, co do których w porę nie ogłoszono przetargu (sygn. akt Ap V Ds 33/12, Ap V Ds 10/12). Wskazano także na ponad trzyletni okres oczekiwania na opinię fonoskopijną zleconą Instytutowi Ekspertyz Sądowych w Krakowie. W tym wypadku formą reakcji prokuratury są pisma do kierownictwa Instytutu, w odpowiedzi na które podawane są kolejne terminy wykonania opinii (sygn. akt. Ap V Ds 72/09);

- w okręgu apelacji krakowskiej prokuratorzy w zakresie danych dotyczące skali zjawiska i opóźnień występujących w opracowywaniu ekspertyz przez laboratoria KGP i KWP zgłosili, że czas oczekiwania na opinie biegłych, głównie z zakresu badań pisma, badań broni i amunicji, w różnych jednostkach wynosi od kilku miesięcy do 2 – 3 lat. Opinie biegłych innych specjalności z reguły uzyskiwane są w ciągu 3-6 miesięcy. W związku z powyższym podjęto działania zaradcze polegające na korzystaniu z biegłych z listy sądów okręgowych oraz przesyłaniu monitów do kierownictwa laboratoriów kryminalistycznych w zakresie priorytetowego wykonywania ekspertyz w sprawach aresztowych;
- w apelacji łódzkiej problem długotrwałego opracowywania ekspertyz przez Laboratorium Komendy Głównej Policji oraz Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Łodzi, w szczególności w zakresie rekonstrukcji wypadków drogowych, badania pisma ręcznego oraz badań biologicznych jest zgłaszany od kilku lat. Sposobem na możliwie szybkie pozyskanie niezbędnych dla prowadzonych postępowań przygotowawczych opinii jest więc korzystanie z usług innych biegłych, którzy mogą wydać je w krótszym czasie i po najniższych kosztach;
- w prokuraturach okręgu poznańskiego wskazano, iż na sprawność prowadzonych postępowań przygotowawczych wpływ ma czas, w jakim biegli laboratoriów kryminalistycznych Komend Wojewódzkich Policji sporządzają zlecone im do wykonania opinie i ekspertyzy. Należy podkreślić, iż terminy realizacji badań i opracowania opinii przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Poznaniu są bardzo odległe. Ekspertyzy wykonywane są w znacznie wydłużonych okresach w porównaniu z terminami oferowanymi przez biegłych spoza Laboratorium. Okres oczekiwania na opinię wynosił od 3 do powyżej 6 miesięcy. Nadmienić należy, iż ci sami biegli powołani prywatnie, z pominięciem LK KWP w Poznaniu wydawali opinie terminowo i bez zbędnej zwłoki. W przypadku długiego oczekiwania na opinie z LK KWP w Poznaniu kierowane były pisma monitujące zarówno do kierownika Laboratorium, jak i do Wielkopolskiego Komendanta Wojewódzkiego Policji w Poznaniu. W celu przyspieszenia wykonywania badań i opracowania opinii, niejednokrotnie prokuratorzy okręgu poznańskiego powoływali niezależnych biegłych z listy sądów okręgowych. Taka praktyka powoduje jednak przerzucenie kosztów postępowania z organów policji na prokuraturę. Prokurator Okręgowy w Koninie wskazał natomiast, iż w każdym postępowaniu karnym, w którym należało uzyskać ekspertyzę z Laboratorium Kryminalistycznego KWP w Poznaniu, można było spodziewać się, że sprawa ta będzie

długotrwała. O występującej sytuacji wielokrotnie informowany był Komendant Wojewódzki Policji w Poznaniu;

- w apelacji rzeszowskiej zgłoszono, że istnieją poważne problemy z terminowością sporządzania opinii zleconych Laboratorium KWP w Rzeszowie. Długotrwałość opiniowania występuje w wielu zakresach. Terminy określone przez prokuratorów lub policjantów w postanowieniach o powołaniu biegłego nie są w ogóle przestrzegane. Interwencje pisemne bądź telefoniczne prokuratorów nie mają wpływu na przyspieszenie terminu opinii. Komendy Policji mają zakaz powoływania biegłych w tych dziedzinach spoza laboratorium. Jediną możliwością jest uchylenie postanowienia o powołaniu ekspertów z laboratorium i powołania przez prokuratora innych biegłych, co z kolei skutkuje dodatkowymi kosztami, które obciążają prokuraturę;
- w apelacji szczecińskiej nadal problemem pozostaje kilkumiesięczny okres oczekiwania na wykonanie ekspertyz realizowanych przez Laboratorium Kryminalistyczne Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. Kwestia ta została częściowo rozwiązana poprzez podjęcie bezpośredniej współpracy przez Zastępcę Prokuratora Okręgowego z kierownictwem laboratorium kryminalistycznego, polegającej na prowadzeniu monitoringu wszystkich postępowań przygotowawczych, zawisłych w prokuraturach rejonowych, w których zasięgnięto opinii Laboratorium Kryminalistycznego Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie z zakresu badań fizyko-chemicznych, pisma ręcznego. Niemniej jednak ta forma współpracy nie rozwiązuje wszystkich problemów, zwłaszcza kadrowych i finansowych Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. Pozostałe, zdarzające się nieprawidłowości i problemy rozwiązywane są na bieżąco i nie wymagają szerszego odniesienia się. Ekspertyzy i badania zlecone przez prokuratorów biegłym zatrudnionym w Laboratorium Kryminalistycznym Komendy Wojewódzkiej Policji w Gorzowie Wlkp., przeprowadzane były na ogół w terminach wskazanych przez biegłych. Czas oczekiwania na badania był zróżnicowany w zależności od rodzaju ekspertyzy i wynosi od 1 miesiąca do roku czasu (np. badania dokumentów). Wprawdzie okres oczekiwania na wykonanie badań był znany, gdyż wynikał z opracowania nadesłanego przez I Zastępcę Komendanta Wojewódzkiego Policji w Gorzowie Wlkp., to jednak pozyskanie wiedzy w tym względzie nie ułatwiło gromadzenia materiału dowodowego w tych postępowaniach. W sprawach poważnych, wieloczynowych, wieloosobowych bądź aresztowych, przyspieszenie realizacji postanowień o powołaniu biegłych, które realizowało Laboratorium KWP, następowało na prośbę prokuratora rejonowego lub odpowiedniego komendanta Policji. Pod koniec 2012 r. nasiliły się problemy

z terminowym opracowywaniem ekspertyz, co wynikało z przenoszenia laboratorium z Zielonej Góry do Gorzowa Wlkp. Dlatego też w ważniejszych rodzajowo lub długotrwałych postępowaniach podejmowano decyzje o zmianie powołanych biegłych z laboratorium KWP na biegłych sądowych, co często wiązało się ze zwiększeniem kosztów sporządzanych ekspertyz. Również w sprawach prowadzonych w okręgu koszalińskim w 2012 r., utrzymywały się problemy z terminowym opracowywaniem ekspertyz przez laboratoria kryminalistyczne KGP i Komendy Wojewódzkiej Policji w Szczecinie. Problem ten dotyczył kilkudziesięciu spraw, w których okres oczekiwania na opinie wynosił zwykle od czerech do sześciu miesięcy, ale w szeregu przypadków wyznaczono okres oczekiwania na opinie powyżej roku. Problemy te dotyczyły ekspertyz z zakresu badania dokumentów i pisma ręcznego oraz biologii. Najtrudniejsza sytuacja dotyczyła uzyskiwania ekspertyz z zakresu fonoskopii, gdzie terminy oczekiwania na opinie wyznaczane były nawet w okresie trzech lat. Problemem, z uwagi na ilość spraw, było oczekiwanie na opinie dotyczące narkotyków. Z zasady w tej kategorii spraw oczekiwanie na opinie wynosiło kilka miesięcy. Jedynym działaniem zaradczym było wycofywanie z laboratoriów kryminalistycznych zleconych im ekspertyz i powierzanie wykonania badań innym biegłym, co jednak generowało duże koszty po stronie prokuratury. Nie jest natomiast możliwe tego rodzaju działanie w sprawach tzw. narkotykowych. Pomimo przedstawiania tego problemu w toku narad służbowych, bieżącego monitorowania przez Prokuratora Okręgowego w Koszalinie i występowania z prośbami o przyspieszenie wykonania ekspertyz w konkretnych sprawach, zjawisko opóźnień w opracowywaniu ekspertyz przez laboratoria kryminalistyczne nadal występowało w szerokiej skali i rzutowało także poważnie na długotrwałość postępowań. Prokurator Apelacyjny w Szczecinie na spotkaniu z Dyrektorem Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego Delegatura w Szczecinie w dniu 14.06.2012 r. ustalił także podjęcie działań zmierzających do przyspieszenia przeprowadzenia, w jednej ze spraw Wydziału Śledczego, stosownych badań i sporządzenia ekspertyzy fonoskopijnej przez Biuro Badań Kryminalistycznych ABW, której termin początkowo zakreślono na II kwartał 2014 r. Zgodnie z poczynionymi na spotkaniu ustaleniami ekspertyzę sporządzono w grudniu 2012 r., co pozwoliło na kontynuowanie śledztwa Prokuratury Okręgowej w Koszalinie i realizowanie czynności finalizujących gromadzenie materiału dowodowego niezbędnego dla podjęcia prawidłowej decyzji merytorycznej;

- apelacja warszawska - z informacji Prokuratury Okręgowej Warszawa – Praga wynika, iż prawie połowa postępowań zawieszonych w ostatnich latach została zawieszona z uwagi

na długotrwały okres oczekiwania na przystąpienie przez biegłego do sporządzania opinii kryminalistycznej. W grupie spraw zawieszonych w oczekiwaniu na ekspertyzę kryminalistyczną największą ilość stanowią postępowania przeciwko podejrzanym o posiadanie środków odurzających, w których należy uzyskać w toku dochodzenia prowadzonego przez Policję ekspertyzę z zakresu badań fizyko-chemicznych. Z informacji znajdujących się w aktach tych postępowań wynika, że okres oczekiwania na wydanie opinii przez policyjne laboratorium kryminalistyczne wynosi najczęściej do czterech miesięcy. Z napływających do referentów informacji wynika, że powodem licznych opóźnień są: awarie sprzętu, braki odczynników, remonty pomieszczeń LK KSP, absencje ekspertów, wydłużony obieg dokumentów oraz zwiększająca się sukcesywnie liczba zleceń. Zgodnie z harmonogramami działań jednostek prokuratury każdego roku systematycznie dokonuje się kontroli akt postępowań zawieszonych i w wymagających tego przypadkach poleca się referentom ustalenie u biegłego realnego terminu przystąpienia do badań, a w przypadku powzięcia wiadomości, że termin ten jest bardzo odległy, opracowanie wystąpienia do właściwego komendanta jednostki o spowodowanie zlecenia realizacji ekspertyzy innemu biegłemu, który dysponuje możliwością wykonania opinii we wcześniejszym terminie. W sprawach dotyczących wydawania opinii z badania pisma ręcznego wskazuje się odległe terminy sporządzenia opinii nawet do 36 miesięcy. W Prokuraturze Okręgowej w Płocku oraz podległych jej jednostkach organizacyjnych prokuratury generalnie nie występują problemy z terminowym opracowaniem ekspertyz przez laboratoria kryminalistyczne KGP i komend wojewódzkich. Tylko w jednej prokuraturze rejonowej zwrócono uwagę na ten problem, podnosząc jednocześnie, iż skala tego zjawiska nie jest duża. Prokuratorzy reagują na opóźnienia w nadesłaniu opinii poprzez kierowanie pism monitujących. Problemem natomiast jest wyznaczanie przez te laboratoria odległych terminów do wydania opinii, zwłaszcza w przypadku zasięgnięcia opinii biegłego z zakresu badań pisma ręcznego. Z informacji przekazanej przez Prokuraturę Okręgową w Warszawie wynika, iż w przypadku stwierdzenia, że terminy realizacji ekspertyz są odległe, podejmowane są starania zmierzające do ustalenia i powołania innego biegłego. Natomiast z informacji Prokuratury Okręgowej w Ostrołęce wynika, iż w przypadku wystąpienia problemów z terminowym uzyskaniem ekspertyzy, kierowane są wystąpienia do naczelników laboratoriów;

- w okręgu apelacji wrocławskiej występują znaczne opóźnienia, wynoszące około 3 miesiące, w opracowywaniu opinii przez Pracownię Fizykochemiczną Laboratorium KWP we Wrocławiu, w zakresie badań zabezpieczonych substancji mogących być narkotykami.

Wynikają one z dużej ilości materiałów dowodowych przekazanych do badań, ale biegli zazwyczaj pozytywnie reagują na monity ze strony prokuratorów w pilnych sprawach. W przypadku konieczności skorzystania z opinii z zakresu badania pisma ręcznego i dokumentów w wielu jednostkach po uzyskaniu pisemnej informacji o odległym terminie wydania opinii (w niektórych przypadkach rażąco odległym, wynoszącym od 9 do 12 miesięcy) przez biegłych z Laboratorium KWP we Wrocławiu zasadą jest, iż powoływany jest przez prokuratora inny biegły, który w ciągu 7 dni wydaje stosowną opinię. Generuje to koszty, jednakże dobro postępowania przygotowawczego pozostaje priorytetem (zapewnienie dochowania gwarancji procesowych stron; unikanie przewlekłości postępowania mogącej skutkować skargą strony i konsekwencjami finansowymi dla budżetu Państwa). Konieczne jest ponoszenie tych kosztów, chociaż możliwe byłoby ich uniknięcie przez reorganizację laboratoriów policyjnych i zwiększenie nakładów personalnych i materialnych, co w konsekwencji odciążałoby budżet Państwa przez unikanie wydatków na prywatnych biegłych. Z praktyki wynika, że najdłuższe terminy sporządzania ekspertyzy (od 6 do 12 miesięcy) przewiduje Pracownia Biologii KWP we Wrocławiu, dotyczy to przede wszystkim badań z zakresu badań DNA. Praktyka pokazuje, iż w ostatnich latach zarówno Centralne Laboratorium Kryminalistyki KGP w Warszawie jak i Laboratorium Kryminalistyki KWP w Opolu, pod koniec roku nie dysponuje odczynnikami pozwalającymi na przeprowadzenia badań (z uwagi na brak środków finansowych na ich zakup), np. z zakresu badania śladów biologicznych DNA. W związku z powyższym prokuratorzy zmuszeni są powoływać inne instytucje, w tym wyspecjalizowane jednostki uniwersytetów medycznych lub prywatne instytucje zajmujące się tego typu badaniami. Zwrócić należy też uwagę na znaczny czas oczekiwania, trwający po kilka miesięcy a nawet do dwóch lat, na opinie z zakresu badania dokumentów i pisma ręcznego oraz rekonstrukcji wypadków drogowych, problemem jest także zbyt mała „wydolność” Laboratorium Kryminalistyki KWP w Opolu w zakresie badań fizyko – chemicznych środków odurzających,. Badania te trwają po kilka miesięcy (powyżej 3 miesięcy nawet w sprawach dotyczących niewielkich ilości tychże środków), co w efekcie znacznie wydłuża czas prowadzenia postępowań w tych sprawach. Bez tych badań nie jest możliwe skierowanie aktu oskarżenia, co w efekcie powoduje wzrost spraw trwających ponad 3 miesiące. Wszelkie próby wpływania na przyspieszenie badań – pisemne monity lub rozmowy telefoniczne – pozostają bez skutku. Z uwagi na bezsilność prokuratorów rejonowych wobec narastającego zjawiska długotrwałości oczekiwania na opinie Laboratorium KWP w Opolu Prokurator Okręgowy w Opolu podjął pisemną

interwencję u Komendanta Wojewódzkiego Policji w Opolu (pismo z dnia 21 listopada 2012 r.). Odpowiedź Zastępcy Komendanta Wojewódzkiego Policji w Opolu z dnia 28.11.2012 r. nie przyniosła satysfakcjonujących informacji. Rozwiązaniem problemu związanego z długim okresem oczekiwania na opinie biegłych ma być wdrożenie krajowego systemu informacji o czasie oczekiwania na opinie z danej specjalności w policyjnych laboratoriach kryminalistycznych. Na tej podstawie zlecający będą mogli zdecydować, dokąd przesłać postanowienia i materiał badawczy.

W związku z monitorowaniem spraw o przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2009 r., Nr 72, poz. 665 ze zm.) oraz dotyczące szeroko pojętej tzw. działalności „parabankowej”, Prokuratura Generalna podjęła w II półroczu 2012 roku współpracę z Agencją Bezpieczeństwa Wewnętrznego, która prowadzi na zlecenie prokuratorów znaczną część najpoważniejszych postępowań tej kategorii.

W ramach tej współpracy, w 2012 r. odbyły się dwa spotkania dotyczące zwalczania przestępczości parabankowej: w dniu 1 października 2012 r., w którym uczestniczyli m.in. Minister Spraw Wewnętrznych, Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, Przewodniczący Komisji Nadzoru Finansowego, a ze strony Prokuratury: Prokurator Generalny i Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego przy udziale Dyrektora i prokuratora Departamentu Postępowania Przygotowawczego, którzy wzięli udział także w drugim spotkaniu w dniu 14 grudnia 2012 r. Spotkania poświęcone zostały ustaleniu zasad współpracy w zakresie wczesnego wykrywania zagrożeń, wynikających z prowadzenia działalności parabankowej oraz omówieniu koniecznych działań związanych z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości z tym związanej. Podjęta współpraca ma korzystny wpływ na ściganie przestępstw tej kategorii.

W ramach koordynowania przez Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej ścigania przestępstw nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych, w dniu 24 lutego 2012 r. została przesłana do wszystkich prokuratur apelacyjnych kopia pisma Zastępcy Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z dnia 3 lutego 2012 r. zawierająca postulat powierzenia Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego do prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawie zamieszczania na stronie internetowej www.redwatch.org treści publicznie propagujących ustrój faszystowski, stanowiących publiczne nawoływanie do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych oraz publicznie znieważających grupy ludności lub poszczególne osoby z powodu ich przynależności narodowej, etnicznej, rasowej lub wyznaniowej, a także dotyczących kierowania grózb

i nakłaniania do popełniania przestępstw wobec osób pełniących funkcje publiczne – celem wykorzystania i stosowania w praktyce podległych jednostek prokuratury.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego w 2012 roku na bieżąco współpracował z Komendą Główną Policji Biurem Kryminalnym w zakresie zwalczania pornografii dziecięcej w Internecie. Współpraca w tym zakresie przebiega prawidłowo, a w przypadku wątpliwości prawnych związanych z interpretacją przepisów dotyczących ścigania pornografii dziecięcej w Internecie na zapytania Biura Kryminalnego są udzielane odpowiedzi pozwalające na stosowanie jednolitej praktyki.

W związku z kontrowersjami wokół możliwości prawnych zaskarżania przez Centralne Biuro Antykorupcyjne postanowień o odmowie wszczęcia lub umorzeniu postępowań przygotowawczych w sprawach korupcyjnych, w których Centralne Biuro Antykorupcyjne prowadziło takie postępowania, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku została przygotowana opinia prawna na ten temat. Oprócz tego została przeprowadzona analiza wszystkich takich przypadków w całym kraju, w których Centralne Biuro Antykorupcyjne złożyło zażalenie. Opinia nie pozostawia żadnych wątpliwości, że Centralne Biuro Antykorupcyjne nie ma legitymacji procesowej do zaskarżania tego rodzaju decyzji w sprawach, które sama prowadzi. Nie jest bowiem ani pokrzywdzonym, ani organem kontroli państwowej w rozumieniu art. 49 § 4 k.p.k.

Opracowana została, również na prośbę Centralnego Biura Antykorupcyjnego, opinia na temat uprawnień Biura do prowadzenia postępowań o czyny z art. 54 k.k.s. Zgodnie z opinią organem właściwym do prowadzenia tego rodzaju postępowań jest finansowy organ dochodzenia, a nie Centralne Biuro Antykorupcyjne.

W 2012 roku Departament Postępowania Przygotowawczego kontynuował – nawiązaną w 2007 roku – współpracę z Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji w zakresie koordynacji ścigania przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy i pracowników Policji. We współpracy z Biurem Spraw Wewnętrznych Komendy Głównej Policji w 2012 roku odbyły się trzy szkolenia regionalne dla wyznaczonych apelacji i jedno szkolenie centralne mające na celu usprawnienie współpracy w śledztwach dotyczących przestępstw popełnionych przez funkcjonariuszy Policji.

Prokuratury współpracują z organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych, określonymi w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 13 czerwca 2003 r. w sprawie określenia organów uprawnionych obok Policji do prowadzenia dochodzeń oraz organów uprawnionych do wnoszenia i popierania aktów oskarżenia przed sądem

pierwszej instancji w sprawach podlegających rozpoznaniu w postępowaniu uproszczonym, (Dz. U. z 2003 r., Nr 108, poz. 1019) tj.: urzędami skarbowymi, urzędami kontroli skarbowej, urzędami celnymi, Strażą Graniczną, Państwową Inspekcją Sanitarną, Strażą Leśną, nadleśnictwami i Państwową Inspekcją Handlową.

Współpraca z tymi organami oraz sprawowany nadzór realizowany był poprzez:

- bieżący nadzór nad postępowaniami przygotowawczymi poprzez udzielanie pisemnych lub ustnych wytycznych oraz konsultacji funkcjonariuszom organów państwowych prowadzących poszczególne postępowania (w sprawach skomplikowanych, celem ustalenia kierunku działania i opracowania właściwej metodyki postępowania odbywały się narady przy udziale kierownictwa prokuratury, referentów spraw i bezpośrednich przełożonych funkcjonariuszy prowadzących postępowania);
- bieżącą kontrolę postępowań w związku z wydawaniem postanowień o przedłużeniu okresu postępowania, zatwierdzaniem czynności zatrzymania rzeczy czy przeszukania, zatwierdzaniem decyzji merytorycznych oraz wykonywaniem czynności określonych w art. 122 § 2 k.k.s. (prokuratorzy podejmują decyzje w przedmiocie przedłużenia okresów dochodzeń; zatwierdzają przeszukania oraz wydają postanowienia o zabezpieczeniu mienia, w indywidualnych sprawach karno-skarbowych urzędów skarbowych i organów celnych realizują swoje uprawnienia poprzez wydawanie stosownych postanowień np. o powołaniu biegłych psychiatrów.), bądź w trybie art. 335 § 1 k.p.k.,
- ocenę orzeczeń sądowych, jakie zapadły w wyniku realizacji samodzielnych uprawnień oskarżycielskich omawianych organów.
- organizowanie narad służbowych z udziałem funkcjonariuszy wskazanych organów państwowych, w trakcie których przekazywane są m.in. informacje dotyczące sposobów pozyskiwania i gromadzenia materiału dowodowego w poszczególnych postępowaniach karnych, jak i omawiane są zagadnienia proceduralne dotyczące takich postępowań.

Działania podejmowane przez prokuratorów ukierunkowane są przede wszystkim na bieżący nadzór nad postępowaniami przygotowawczymi, udzielanie konsultacji i wskazywanie kierunków prowadzenia postępowań. Wszystkie te czynności mają na celu zapewnienie, aby postępowania te przeprowadzone były w sposób przewidziany przepisami prawa, z właściwą koncentracją czynności procesowych, z wyczerpaniem inicjatywy dowodowej oraz tak, aby podejmowane decyzje merytoryczne znajdowały uzasadnienie i oparcie w zgromadzonym materiale dowodowym.

W wyniku czynności nadzorczych postępowania te prowadzone są bardziej efektywnie, z większą koncentracją czynności procesowych, zalecenia prokuratora są wykonywane bez zbędnej zwłoki, a materiał dowodowy w ten sposób gromadzony i przedkładany prokuratorowi jest kompletny i pozwala na podjęcie lub zatwierdzenie decyzji procesowej.

Intensywność współpracy jednostek prokuratury z organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych uzależniona była głównie od ilości spraw prowadzonych przez te podmioty w obszarze poszczególnych jednostek, co związane było m.in. ze specyfiką danego terenu, poziomem aktywności tych organów oraz rodzajem i wagą stwierdzonych w prowadzonych postępowaniach przygotowawczych uchybień.

Celem sprawdzenia prawidłowości i merytorycznej poprawności prowadzonych przez te organy postępowań przygotowawczych, prokuratorzy prokuratur rejonowych dokonują okresowych kontroli, o których mowa w § 256 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury.

W 2012 roku prokuratorzy rejonowi przeprowadzili łącznie 390 takich kontroli (w apelacji białostockiej - 65, gdańskiej – 82, katowickiej – 28, krakowskiej - 55, lubelskiej – 24, łódzkiej – 18, poznańskiej – 26, rzeszowskiej – 34, szczecińskiej – 18, warszawskiej – 42 i wrocławskiej – 18).

W toku prowadzonych kontroli postępowań przygotowawczych prowadzonych przez inne organy, prokuratorzy kontrolowali przede wszystkim poziom prowadzonych czynności procesowych, terminowość i kompletność gromadzonego materiału dowodowego, prawidłowość dokonywanej karno – prawnej oceny zebranych dowodów oraz prawidłowość podejmowanych decyzji kończących te postępowania. Nadto w trakcie prowadzonych kontroli prokuratorzy na bieżąco udzielali niezbędnego instruktażu w zakresie metodyki prowadzenia postępowania.

Z przeprowadzanych kontroli były sporządzane sprawozdania, zawierające oprócz poczynionych ustaleń także wnioski końcowe i ewentualne zalecenia, które następnie przekazywane są do wiadomości zainteresowanych organów.

Przeprowadzone kontrole dochodzeń prowadzonych przez te organy nie ujawniły istotnych nieprawidłowości lub uchybień. Ogólny poziom prowadzonych dochodzeń uznano za poprawny. Dochodzenia w większości prowadzone były sprawnie i efektywnie z zachowaniem obowiązujących procedur postępowania karnego.

W wyniku przeprowadzonych kontroli wystosowano 225 wystąpień, w których wyknięto uchybienia i błędy stwierdzone podczas badań aktowych, skierowane one były do

urzędów skarbowych, urzędów celnych, nadleśnictw i urzędów kontroli skarbowej. Najczęściej pojawiające się nieprawidłowości dotyczyły wskazania błędnej kwalifikacji prawnej czynu będącego podstawą wszczęcia, wolnego tempa prowadzenia postępowania – w jednym przypadku, również zwracano organom finansowym uwagę na uchybienia i wadliwość kierowanych wniosków o zarządzenie przez prokuratora przeszukania. W zbadanych sprawach nie stwierdzono poważnych uchybień.

W wyniku kontroli stwierdzono przypadki:

- zbyt późnego wszczęcia postępowania od chwili złożenia zawiadomienia o zaistnieniu czynu zabronionego,
- przeprowadzenie postępowania w niewłaściwej formie,
- nieprzestrzegania terminów związanych z ogłoszeniem postanowienia o przedstawieniu zarzutów oraz sporządzeniem jego pisemnego uzasadnienia;
- przewlekłości postępowań;
- błędnego opisu czynu w sentencji decyzji, np. brak określenia czasu przestępstwa;
- błędnej kwalifikacji prawnej czynów;
- nieprzestrzegania terminów składania wniosków w przedmiocie przedłużenia postępowania;
- przedwczesności decyzji merytorycznych;
- niezasadnego zawieszenia postępowania;
- nieprzestrzegania zasad dotyczących łączenia postępowań.
- dokonania niewłaściwej interpretacji art. 313 § 1 k.p.k. i w konsekwencji niezastosowanie art. 51 § 2 k.k.s, co doprowadziło do przedwczesnego umorzenia dochodzenia wobec przedawnienia karalności,
- błędy w aktach oskarżenia.

Po zakończeniu kontroli udzielano prowadzącym dochodzenie stosownych wytycznych lub instrukcji ukierunkowujących ich pracę w przyszłości.

Prokuratorzy organizowali narady z przedstawicielami organów mających uprawnienia oskarżyciela publicznego, jak również innych podmiotów, które w ramach swojej działalności przekazują materiały dotyczące ujawnionych przestępstw (urząd celny, izba celna, izby skarbowe, UKS, Straż Graniczna, Straż Łowiecka, Państwowa Inspekcja Pracy, Państwowa Inspekcja Handlowa, stacje sanitarno-epidemiologiczne), w celu omówienia zasad współpracy i podnoszenia poziomu prowadzonych postępowań przygotowawczych oraz efektywności ścigania przestępstw, omówienia popełnianych błędów

i wskazania prawidłowej praktyki. Na spotkaniach takich omawiane były także problemy natury prawnej, związane z interpretacją często zmieniających się przepisów prawnych.

Prokuratorzy przeprowadzili również szkolenia z udziałem przedstawicieli wymienionych organów dla ich funkcjonariuszy i pracowników, których przedmiotem było omówienie specyfiki tego rodzaju postępowań i wzajemnej współpracy.

Prokuratorzy okręgu białostockiego w 2012 r. odbyli łącznie 19 narad z przedstawicielami organów posiadających uprawnienia oskarżycieli publicznych, na których omawiane były zasady współpracy w zakresie prowadzonych postępowań. Przedstawiciel Prokuratury Okręgowej w Białymstoku, na prośbę kierownictwa Urzędu Kontroli Skarbowej w Białymstoku, przeprowadził w siedzibie UKS szkolenie dla funkcjonariuszy nt. „Zasady wykonywania czynności przez pracowników Urzędu Kontroli Skarbowej w kontekście odpowiedzialności karnej m. in. za przekroczenie uprawnień”. Uczestniczył też w Izbie Celnej w spotkaniu zorganizowanym w związku z kierowanymi wobec funkcjonariuszy komunikatami i zachowaniami, mającymi cechy groźby bezprawnej.

W apelacji gdańskiej prokuratorzy przeprowadzili 13 szkoleń dla straży granicznej, urzędu skarbowego i straży leśnej oraz odbyli 22 narady z przedstawicielami nadleśnictw, urzędu celnego, izby celnej i urzędu skarbowego.

Prokuratorzy okręgu katowickiego odbyli łącznie 20 szkoleń i narad z przedstawicielami organów mających uprawnienia oskarżyciela publicznego. Prokurator Rejonowy w Rybniku przeprowadził kontrolę wybranych 13 postępowań, prowadzonych przez Urząd Skarbowy w Rybniku, pod kątem ich prawidłowości, terminowości wykonywania czynności, prawidłowości sporządzania wniosków i realizacji wytycznych i poleceń. Kontrola zakończona została sporządzeniem 2 pism instrukcyjnych, które dotyczyły między innymi obowiązku przestrzegania terminu złożenia wniosku o przedłużenie czasu trwania postępowania oraz kwestii właściwości miejscowej organu prowadzącego postępowanie. Nadto skierowano 1 pismo wytykające przewlekłość postępowania i brak należytej koncentracji czynności.

Współpraca prokuratorów apelacji krakowskiej dotyczyła głównie Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowej Inspekcji Handlowej, urzędów skarbowych i celnych, Straży Granicznej oraz nadleśnictw państwowych. Przeprowadzone przez nich w trybie § 256 Regulaminu kontrole nie wykazały uchybień o istotnym charakterze. Ujawniane nieprawidłowości były omawiane przez prokuratorów z referentami spraw lub ich przełożonymi. W apelacji tej prokuratorzy przeprowadzili 7 szkoleń i odbyli 20 narad z przedstawicielami w/w organów.

Prokuratorzy okręgu apelacji lubelskiej realizując zadania w zakresie ścigania przestępczości współpracowali ze Strażą Graniczną, urzędami celnymi, urzędami skarbowymi, Strażą Leśną, nadleśnictwami, Państwową Inspekcją Sanitarną i Państwową Inspekcją Handlową, utrzymując bieżący kontakt z funkcjonariuszami prowadzącymi poszczególne postępowania. Przeprowadzili 3 szkolenia oraz odbyli 2 narady z przedstawicielami tych organów.

Prokuratury rejonowe łódzkiego okręgu apelacyjnego współpracują z lokalnymi organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych, tj. urzędami skarbowymi, urzędami kontroli skarbowej, urzędami celnymi i Izbą Celną oraz Strażą Leśną. W szczególności w odniesieniu do kwestii związanych ze współpracą ze Strażą Leśną wskazać należy, iż w Prokuraturze Rejonowej w Zgierzu wyznaczono dwóch prokuratorów, którzy nadzorują jej działalność, udzielając także bieżących wytycznych i konsultacji. Z kolei w Prokuraturze Okręgowej w Ostrowie Wlkp. w ramach badania harmonogramowego dokonano w 2012 r. kontroli prawidłowości prowadzonych przez Straż Leśną w 2011 r. oraz w I kwartale 2012 r. postępowań przygotowawczych. W toku badania stwierdzono jedynie, iż w niektórych przypadkach Straż Leśna nieprawidłowo kwalifikuje czyny dotyczące wycięcia i kradzieży drzewa, na co zwrócono uwagę. Innych poważniejszych nieprawidłowości nie stwierdzono. W 2012 r. odbyto z przedstawicielami tych organów 20 szkoleń i narad.

W okręgu poznańskim w roku 2012 prokuratura współpracowała z urzędami skarbowymi, Urzędem Kontroli Skarbowej, urzędem celnym, Strażą Łowiecką, Strażą Leśną. Największe zainteresowanie współpracą z prokuraturą wykazały urzędy skarbowe i urzędy kontroli skarbowej. Udzielono konsultacji prowadzącym te postępowania zarówno na etapie postępowania przygotowawczego jak i sądowego. Współpraca ta przebiegała także na innych płaszczyznach np. Zastępca Prokuratora Rejonowego w Pile odbył w 2012 r. 3 spotkania z Kierownikiem Referatu Grupy Mobilnej Drugiego Urzędu Celnego w Pile Izby Celnej w Poznaniu, których przedmiotem było dokonanie analizy spraw, w toku których funkcjonariusze Urzędu Celnego w Pile dokonywali przeszukań oraz zatrzymań rzeczy w wypadkach niecierpiących zwłoki bez uprzedniego wydania postanowienia prokuratora o przeszukaniu. Omawiano również sprawę, w toku której funkcjonariusze UC w Pile dokonali na zlecenie prokuratora otwarcia przesyłek pocztowych. Zorganizowano 2 szkolenia oraz 20 narad.

W okręgu apelacji rzeszowskiej, w prokuraturach okręgu przemyskiego i krośnieńskiego pierwszoplanowe znaczenie mają kontakty ze Strażą Graniczną i urzędami celnymi. Wynika to z tego, iż są to okręgi przygraniczne, na ich terenie są umiejscowione

przejścia graniczne. Ponadto we wszystkich okręgach funkcjonuje współpraca prokuratury ze Strażą Leśną oraz odpowiednimi organami Służby Celnej. Zorganizowano 13 narad połączonych ze szkoleniem funkcjonariuszy poszczególnych organów dochodzeniowych. Prokurator Rejonowy w Przemyślu i wizytator tamtejszej Prokuratury Okręgowej uczestniczyli w szkoleniu funkcjonariuszy celnych. Wizytator omówiła ustalenia jednej z lustracji, podczas której ujawniono poważne nieprawidłowości w postępowaniach prowadzonych przez Urząd Celny w Przemyślu. Prokurator Rejonowy w Mielcu skierował sygnalizację do Nadleśnictwa w Mielcu z powodu uchybień stwierdzonych w postępowaniach przygotowawczych umorzonych z powodu niewykrycia sprawców.

W 2012 r. we wszystkich podległych Prokuraturze Apelacyjnej w Szczecinie jednostkach okręgowych przeprowadzono badanie łącznie 248 spraw, w których urzędy celne, skarbowe i kontroli skarbowej wnioskowały o wydanie postanowień o zarządzeniu przeszukań lub o zatwierdzenie przeszukań przeprowadzonych w trybie art. 220 § 3 kpk w prowadzonych przez siebie sprawach, w 2011 r. i I półroczu 2012 r. Wyniki badania nie wskazywały na nadużywanie tych uprawnień i zostały przedstawione prokuratorom rejonowym do wykorzystania w bieżącej działalności.

Przeprowadzono 11 szkoleń dla funkcjonariuszy prowadzących postępowania przygotowawcze oraz zorganizowano 13 narad z kierownictwem organów uprawnionych do prowadzenia dochodzeń. Nadto prokurator Prokuratury Rejonowej Szczecin-Zachód w Szczecinie przeprowadził szkolenie zawodowe funkcjonariuszy i pracowników Izby Celnej w Szczecinie nt. „Czynności dochodzeniowo-śledcze, uprawnienia i obowiązki stron postępowania”. Na poziomie Prokuratury Okręgowej w Szczecinie w ramach współpracy wyznaczony prokurator Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym wziął udział w zorganizowanej przez Dyrektora Okręgowych Lasów Państwowych rocznej naradzie podsumowującej wyniki ścigania szkodnictwa leśnego z 2011 r., a Naczelnik Wydziału III Nadzoru nad Postępowaniem Przygotowawczym wzięła udział w spotkaniu z funkcjonariuszami celnymi, poświęconym problemom ścigania przestępstw związanych z organizowaniem przez Internet zakładów wzajemnych i uczestniczenia w tych zakładach. Prokuratorzy rejonowi przedstawili sprawozdania z przeprowadzonego w trybie § 256 Regulaminu prokuratorskiego, badania dotyczącego stopnia realizacji funkcji koordynacyjnych i nadzorczych prokuratora względem organów państwowych, posiadających uprawnienia oskarżycieli publicznych w 2012 r. Nie stwierdzono w tym zakresie istotnych uchybień i za celowe uznano kontynuowanie dotychczasowego sposobu sprawowania nadzoru.

W Prokuraturze Apelacyjnej w Szczecinie w 2012 r. kontynuowano współpracę Prokuratury z organami Służby Celnej w kierunku stworzenia regionalnych zespołów do spraw zwalczania nieprawidłowości w obrocie towarami akcyzowymi. W dniu 7.02.2012 r. odbyło się spotkanie robocze w siedzibie Izby Celnej w Szczecinie z udziałem m.in. Zastępcy Dyrektora Izby Celnej, Naczelnika Wydziału Dozoru oraz prokuratora wyznaczonego do koordynowania i podjęcia współpracy z Zespołem Zadaniowym do spraw Koordynacji Działań Organów Celnych, Podatkowych oraz Kontroli Skarbowej. Realizowano także szkolenia z zakresu ujawniania, wykrywania i zwalczania nieprawidłowości w podatku akcyzowym. W dniu 11.09.2012 r. Zastępca Prokuratora Apelacyjnego w Szczecinie wraz z Naczelnikiem Wydziału III tej jednostki omówili z Komendantem Placówki Straży Granicznej w Szczecinie NOSG i jego Zastępcą, problematykę dotychczasowej współpracy SG z jednostkami prokuratury obszaru apelacji szczecińskiej oraz nadchodzących zmian w związku z planowaną reorganizacją placówek SG w Szczecinie oraz Goleniowie i planów ich scalenia, co będzie przekładało się na zmiany funkcjonowania m.in. grupy dochodzeniowo-śledczej. Kontynuując dotychczasową współpracę i ustalenia poczynione w 2011 r. z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Inspektoratem Ochrony Środowiska Prokurator Apelacyjny w Szczecinie w dniach 11 i 13.05.2012 r. omówił z Zachodniopomorskim Wojewódzkim Inspektorem Ochrony Środowiska oraz wyznaczonymi koordynatorami WIOŚ w Szczecinie, zagadnienia związane z usprawnieniem metodyki prowadzonych postępowań, dotyczących międzynarodowego przemieszczania odpadów, tzw. „szarej strefy” i szeroko rozumianej gospodarki odpadami, a także wątpliwości związanych z definicjami pojęciowymi zawartymi w uregulowaniach prawnych. Realizując wcześniejsze ustalenia, w dniach 10 – 12.10.2012 r. Prokuratura Apelacyjna w Szczecinie przy współudziale WIOŚ w Szczecinie i Zielonej Górze zorganizowała szkolenie dotyczące „Współpracy GIOŚ, WIOŚ oraz organów ścigania w zakresie przestępstw dotyczących gospodarki odpadami, z uwzględnieniem zagadnień związanych z działalnością tzw. „szarej strefy”, transgranicznym przemieszczeniem odpadów oraz przestępstwami wyłudzenia dotacji ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska”. W szkoleniu tym wzięli udział prokuratorzy, przedstawiciele GIOŚ, WIOŚ, KWP w Szczecinie, Izby Celnej, Inspektora Transportu Drogowego i Straży Granicznej w Szczecinie.

Prokuratorzy apelacji warszawskiej współpracujący z właściwymi miejscowo urzędami skarbowymi, urzędami celnymi i Urzędem Kontroli Skarbowej przeprowadzili w 2012 roku z ich przedstawicielami 24 narad i szkoleń.

W okręgu apelacji wrocławskiej w Prokuraturze Rejonowej dla Wrocławia-Krzyki Zachód sprawy z zakresu Kodeksu karnego skarbowego przydzielane są do referatu wyznaczonego prokuratora, który nadzoruje wszystkie postępowania prowadzone przez organy skarbowe, dysponując w ten sposób pełną wiedzą co do sposobu pracy organu skarbowego i mogąc korygować błędy i wyznaczać kierunki postępowania. W ramach nadzoru prokuratora nie stwierdzono istotnych uchybień w pracy tych organów; takich uchybień nie wykazała też kontrola przeprowadzona w trybie § 256 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Prokuratura Rejonowa w Środzie Śląskiej (okręg wrocławski) współpracuje z organami posiadającymi uprawnienia oskarżycieli publicznych – Urząd Skarbowy w Środzie Śląskiej i Straż Leśna przy Nadleśnictwie Miękinia - w ten sposób, że co najmniej raz na kwartał dokonuje przeglądu prowadzonych przez te organa postępowań, w tym w trybie § 256 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. We wszczętych postępowaniach przez te organy, a nadzorowanych przez tę prokuraturę, na bieżąco wydawane są stosowne polecenia zgodnie z k.p.k. Ponadto raz w roku Prokurator Rejonowy w Środzie Śląskiej uczestniczy w naradzie służbowej (rocznej) organizowanej przez Nadleśnictwo Miękinia, której tematem jest między innymi współpraca ze Strażą Leśną, a także zagadnienia dotyczące kradzieży drzewa w okolicznych lasach. W okręgu tej apelacji zorganizowano 39 narad i szkoleń z udziałem przedstawicieli tych organów.

3. Współdziałanie z organami państwowymi, państwowymi jednostkami organizacyjnymi i organizacjami społecznymi w zapobieganiu przestępczości i innym naruszeniom prawa

Wymieniona współpraca dotyczyła przede wszystkim Prokuratury Generalnej i w zależności od problematyki realizowana była przez właściwe komórki organizacyjne, i tak:

Departament Postępowania Przygotowawczego realizował zadania dotyczące wskazanej współpracy w następujących zakresach:

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego brał udział w pracach Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych, działającego w oparciu o Zarządzenie Prezesa Rady Ministrów Nr 83 z 9 listopada 2000 r. w sprawie utworzenia Zespołu do Spraw Przeciwdziałania Naruszeniom Prawa Autorskiego i Praw Pokrewnych (MP 00.36.727 ze

zm.). Zgodnie ze znowelizowanym w 2012 r. Zarządzeniem, przedstawiciel Prokuratora Generalnego posiada w pracach Zespołu status zaproszonego gościa.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w ramach swoich zadań współpracował z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych z Zespołem do Spraw Ochrony Praw Człowieka funkcjonującym w Departamencie Kontroli Skarg i Wniosków (wcześniej z Zespołem Monitorowania Rasizmu, Ksenofobii i Antysemityzmu funkcjonującym w strukturach Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji w Departamencie Kontroli Skarg i Wniosków). W ramach współpracy przygotowano zostało stanowisko Prokuratury Generalnej w związku z opracowywaniem tzw. kwestionariusza dotyczącego przestępstw na tle nienawiści dla ODIHR-OSCE, który sporządzany jest corocznie w marcu, za rok ubiegły w oparciu o informacje przekazywane przez Policję, Ministerstwo Sprawiedliwości i Prokuraturę Generalną. Do przygotowywanego w 2012 r. kwestionariusza za 2011 r. wykorzystywano dane pozyskane przez Prokuraturę Generalną w ramach prowadzonego monitoringu spraw o przestępstwa w zakresie naruszeń wolności i nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości.

Prokuratura Generalna we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych, które pełni funkcję Narodowego Punktu Kontaktowego ds. przestępstw popełnionych na tle nienawiści rasowej, ksenofobii, antysemityzmu i innych form nietolerancji przy Biurze Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (ODIHR OSCE), przygotowuje wkłady do corocznych raportów OBWE Hate Crimes in the OSCE Region: Incidents and Responsem. W związku z tym, iż przekazywane dane powinny obejmować nie tylko informacje na temat czynów kwalifikowanych z art. 118, 118a, 119 § 1, 126a, 126b, 256 § 1 i 2, 257 k.k. i innych, gdzie motywem działania sprawców jest przynależność rasowa, narodowościowa, etniczna, wyznaniowa, bezwyznaniowość, ale także z art. 194 k.k., który również spełnia kryteria określone w definicji przestępstwa z nienawiści, a którym posługuje się ODIHR OSCE, Departament Postępowania Przygotowawczego będzie obejmował swoim monitoringiem także wszystkie postępowania prowadzone w jednostkach organizacyjnych prokuratur o czyny kwalifikowane z art. 194 k.k. Z tych też względów, przekazując do wszystkich prokuratur apelacyjnych wyciąg ze sprawozdania o sprawach dotyczących przestępstw popełnionych z motywów rasowych za 2011 r., Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego pismem z dnia 14 marca 2012 r. polecił objęcie spraw kwalifikowanych z art. 194 k.k. takimi samymi zasadami postępowania, jak pozostałe sprawy z tej kategorii przestępstw, a dotyczącymi obowiązku obejmowania ich

nadzorem służbowym, cyklicznego badania decyzji merytorycznych kończących postępowanie o odmowie wszczęcia postępowania bądź jego umorzeniu oraz przekazywania informacji o tych postępowaniach do Departamentu Postępowania Przygotowawczego.

W ramach współpracy z Pełnomocnikiem Rządu Ds. Równego Traktowania w 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przygotowana została informacja o działaniach podejmowanych przez prokuraturę w postępowaniach przygotowawczych o przestępstwa naruszenia wolności i nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości. mających na celu zwiększenie efektywności ścigania przestępstw dyskryminacyjnych (pismo z marca 2012 r.).

W 2012 r. prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego współpracował także z organizacjami pozarządowymi, przygotowując dla nich różnego rodzaju sprawozdania i informacje statystyczne, na podstawie danych posiadanych przez Departament związanych z monitorowaniem tej kategorii postępowań. I tak:

1/ we wrześniu 2012 r. przygotowano informacje dla Amnesty International Polska - statystyki za 2011 r. i I kwartał 2012 r. dotyczące liczby postępowań i sposobu ich zakończenia prowadzonych w prokuraturach o czyny określone w art. 118 § 1 k.k, art. 119 § 1 k.k, art. 194 k.k, art. 195 k.k, art.196 k.k, art. 256 § 1 k.k oraz art. 257 k.k,

2/ w listopadzie 2012 r. przygotowano kwestionariusz na potrzeby badania dla Komisji Europejskiej na temat implementacji Decyzji Ramowej Rady UE w sprawie rasizmu. Na zlecenie Komisji Europejskiej Milieu Ltd. prowadzi badania nad stopniem implementacji w państwach UE postanowień Decyzji Ramowej Rady UE w sprawie zwalczania pewnych form i przejawów rasizmu i ksenofobii za pomocą środków prawnokarnych. Do Prokuratury Generalnej zwrócił się koordynator części badań dotyczących Polski - Poznańskie Centrum Praw Człowieka INP PAN Stowarzyszenie przeciw Antysemityzmowi i Ksenofobii "Otwarta Rzeczpospolita" o wypełnienie kwestionariusza w zakresie Polski.

W związku z opracowywaniem, na podstawie art. 22 ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania (Dz. U. z 2010 r. Nr 254, poz. 1000), przez Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania Krajowego Programu Działania na rzecz Równego Traktowania na lata 2012-2017, Departament Postępowania Przygotowawczego przygotował propozycje zadań dla Prokuratury Generalnej i podległych jej jednostek organizacyjnych prokuratury.

Zadania te miałyby polegać na:

1. monitorowaniu przez Prokuraturę Generalną wszystkich postępowań prowadzonych w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w sprawach o przestępstwa popełniane z motywów rasowych, narodowościowych, etnicznych, światopoglądowych, politycznych, wyznaniowych lub z powodu bezwyznaniowości, tj. o czyny z art. 118, 118a, 119 § 1, 126a, 126b, 194, 256 i 257 k.k., poprzez gromadzenie co pół roku informacji o wszystkich tych postępowaniach i ich wynikach przekazywanych przez poszczególne prokuratury apelacyjne oraz upublicznienie informacji statystycznych o wynikach postępowań przygotowawczych w tej kategorii spraw oraz orzeczeniach sądowych w nich zapadających. Pozwoli to na rozpoznanie skali zjawiska, wypracowanie jednolitych metod postępowania oraz podejmowanie działań na przyszłość w celu skuteczniejszego ścigania tych przestępstw. Podstawą do podejmowania tego typu działań przez Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej są przepisy § 16 pkt 5 i 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury;

2. badaniu przez prokuratury apelacyjne raz na pół roku akt spraw zakończonych prawomocnymi orzeczeniami o odmowie wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umorzeniu postępowania przygotowawczego, w celu wyeliminowania nieprawidłowych decyzji merytorycznych prokuratorów w tej kategorii spraw (podstawa - § 28 pkt 5 i § 29 pkt 2 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury);

3. podejmowaniu działań pozakarnych przez prokuratorów jednostek organizacyjnych prokuratury dotyczących doprowadzenia do delegalizacji organizacji działających w oparciu o idee antysemickie lub rasistowskie, w przypadku ujawnienia takich organizacji w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Powyższe propozycje zostały zgłoszone przez Prokuratora Generalnego Pełnomocnikowi Rządu do spraw Równego Traktowania z jednoczesnym wskazaniem, iż osobą merytorycznie odpowiedzialną za realizację zadań w Prokuraturze Generalnej oraz wyznaczoną do współpracy z Biurem Pełnomocnika jest prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego.

W związku z wystąpieniem Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 18 lipca 2012r. nr RPO-707583-I/12/RG, w którym przedstawiono zalecenia i wnioski wynikające z raportu, opracowanego w Biurze Rzecznika, pt. „Przeciwdziałanie przemocy motywowanej rasą, pochodzeniem etnicznym i narodowością” w Departamencie Postępowania

Przygotowawczego przygotowana została informacja na temat działań podejmowanych przez prokuraturę w celu zwalczania przestępstw motywowanych rasizmem, ksenofobią i nietolerancją.

W ramach „Platformy stop przemocy seksualnej wobec kobiet” pod patronatem Pełnomocnika Do Spraw Równego Traktowania prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w zespole roboczym, w 2012 roku, którego przedmiotem działalności była procedura postępowania z ofiarą przemocy seksualnej.

W związku z wystąpieniem Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej dotyczącym problematyki naruszenia przez prokuratorów w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych przepisów regulujących zakres tajemnicy obrończej i tajemnicy adwokackiej, Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego polecił właściwym prokuratorom apelacyjnym zbadać akt spraw wskazanych w piśmie Prezesa NRA. Uznając problematykę poruszoną w piśmie Prezesa Naczelnej Rady Adwokackiej za niezmiernie istotną, Prokurator Generalny w piśmie z dnia 19 kwietnia 2012 r. zobowiązał wszystkich prokuratorów apelacyjnych do omówienia tej problematyki z podległymi prokuratorami podczas najbliższych narad służbowych i szkoleń zawodowych oraz do informowania Departamentu Postępowania Przygotowawczego oraz Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji o każdorazowym przypadku naruszenia tajemnicy obrończej i przedstawiania stosownych akt wraz z własną oceną. Jednocześnie Prokurator Generalny zobowiązał kierownictwo Departamentu Postępowania Przygotowawczego oraz Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji do oceny, w ramach nadzoru służbowego, ewentualnych przypadków uchybień popełnionych w tym przedmiocie przez prokuratorów, niezależnie od ocen dokonywanych przez bezpośrednich przełożonych.

Uwzględniając prośbę Rzecznika Praw Obywatelskich z dnia 28 marca 2012 r., Prokurator Generalny wyznaczył prokuratorów z Departamentu Postępowania Przygotowawczego, którzy w zakresie swoich obowiązków mają koordynowanie zadań Departamentu wynikających z realizacji europejskich programów zwalczania przemocy w rodzinie oraz koordynowania działań karno-prawnych i pozakarnych prokuratury dotyczących naruszeń wolności bądź nawoływania do nienawiści na tle różnic narodowościowych, etnicznych, rasowych i wyznaniowych do współpracy z pracownikami Biura Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawach poświęconych problemom ofiar przestępstw z nienawiści oraz przemocy domowej (pismo z dn. 5 kwietnia 2012 r.).

W związku z opracowywanym przez Ministerstwo Edukacji Narodowej 5. Sprawozdaniem Rzeczypospolitej Polskiej z realizacji postanowień Konwencji o prawach

dziecka Departament Postępowania Przygotowawczego przedstawił stanowisko (w oparciu o dane uzyskane z prokuratur apelacyjnych) w odniesieniu do rekomendacji organizacji pozarządowych, to jest Polskiego Komitetu Narodowego UNICEF, który podniósł, iż właściwe organy niechętnie reagują w przypadkach małżeństw w obrębie grup cudzoziemskich, w których pokrzywdzonymi są małoletnie poniżej lat 15, bojąc się powstania konfliktu międzykulturowego.

Pismem z dnia 31 maja 2012 roku powiadomiono Departament Współpracy Międzynarodowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, przedstawiając informację o podjętych decyzjach merytorycznych, jednocześnie stwierdzając, że nie można podzielić poglądu Polskiego Komitetu Narodowego UNICEF o bierności organów ścigania i umarzaniu postępowań, albowiem decyzje o umorzeniu postępowań podjęte zostały tylko wówczas, gdy brak było danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego, nie wykryto sprawcy przestępstwa bądź postępowanie wobec tego samego sprawcy zostało prawomocnie zakończone.

Na skutek wystąpienia Rzecznika Praw Dziecka dotyczącego praktyki w zakresie ścigania przestępstw popełnianych na szkodę małoletnich, w szczególności umarzania postępowań przygotowawczych w sprawach naruszenia nietykalności cielesnej małoletnich w szkołach i w przedszkolach z uwagi na brak przesłanek do ścigania z oskarżenia publicznego przestępstw prywatnoskargowych, w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przeprowadzono analizę informacji uzyskanych z prokuratur apelacyjnych na temat tego typu postępowań (w 2011 r. zarejestrowano w skali kraju 95 postępowań w sprawach o naruszenie nietykalności cielesnej małoletnich). Prokurator Generalny pismem z dnia 20 czerwca 2012 r. zwrócił się do wszystkich prokuratorów apelacyjnych o spowodowanie wnikliwego rozpoznawania tego rodzaju spraw, zwłaszcza w zakresie dokonywania ocen co do interesu społecznego w objęciu ściganiem z urzędu przestępstw prywatnoskargowych, polecając, by sprawy, w których odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umorzono postępowanie z uwagi na brak przesłanek do ścigania z oskarżenia publicznego, w przypadku nie zaskarżenia końcowej decyzji merytorycznej przez pokrzywdzonych, zostały zbadane w trybie zwierzchniego nadzoru służbowego.

Na prośbę ITAKI w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano w 2012 roku stanowisko prawne dotyczące penalizacji porwań rodzicielskich (wraz z projektem nowelizacji przepisów Kodeksu karnego). Stanowisko to zostało zaprezentowane w sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka.

W związku z przygotowywaniem przez Ministra Spraw Wewnętrznych „Raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce w 2011 roku” - Departament Postępowania Przygotowawczego przedstawił stanowisko w zakresie należącym do jego kompetencji wynikających z § 16 pkt 4 i 5 Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury, polegających na monitorowaniu postępowań przygotowawczych prowadzonych w sprawach o określone rodzaje przestępstw oraz koordynowaniu działania powszechnych jednostek prokuratury w zakresie zwalczania określonych kategorii przestępstw.

Na zaproszenie Departamentu Ochrony Interesów Finansowych Unii Europejskiej w Ministerstwie Finansów prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniu 1 lutego 2012 r. uczestniczył w spotkaniu Międzyresortowej Grupy Roboczej ds. Zwalczania Przemytu Papierosów, którego celem było wspieranie zwalczania przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych na terenie Polski.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego wziął udział w dniu 4 kwietnia 2012 roku w spotkaniu zorganizowanym przez Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, które było poświęcone ustaleniu zasad współpracy organów Prokuratury, Policji i Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w związku z przypadkami występowania nieprawidłowości w obrocie środkami ochrony roślin, szczególnie w odniesieniu do handlu równoległego oraz fałszowaniu środków ochrony roślin. W naradzie uczestniczyli również przedstawiciele Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz Biura Kryminalnego Komendy Głównej Policji, a także Departamentu Hodowli i Ochrony Roślin Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku kontynuował kontakty służbowe z organizacjami społecznymi (pozarządowymi): Fundacją Międzynarodowy Ruch na Rzecz Zwierząt –Viva, Stowarzyszeniem Prawnicy na Rzecz Zwierząt, Stołecznym Towarzystwem Ochrony Ptaków, Pogotowiem dla Zwierząt i Pracownią na rzecz wszystkich istot - polegające na wymianie doświadczeń w zakresie prawidłowego zawiadamiania organów prokuratury o zaistnieniu przestępstw związanych z ochroną zwierząt, przysługujących tym organizacjom uprawnień procesowych oraz przyjmując uwagi i zastrzeżenia, co do sposobu rozpoznawania ich zawiadomień.

W 2012 roku prokurator z Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego, uczestniczył w pracach Komitetu do Spraw Bezpieczeństwa Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, działającego

w oparciu o Zarządzenie nr 33 Prezesa Rady Ministrów z dnia 12 maja 2010 roku. Zadaniem Komitetu była koordynacja działań organów administracji rządowej, w tym ich współdziałania z organami samorządu terytorialnego i innymi podmiotami w celu zapewnienia bezpieczeństwa Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, które odbyły się w czerwcu i lipcu 2012 roku w Polsce i na Ukrainie. W ramach prac w powyższym Komitecie zakończony został projekt Prokuratury Generalnej o nazwie „Przygotowanie organizacyjne prokuratur do Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012” w obszarze „Sądownictwo”, który w 2011 roku został zaktualizowany o nowe czynności przewidziane dla prokuratorów okręgowych, w których okręgu działania zaplanowano mecze piłkarskie w ramach Mistrzostw Europy. Przygotowanie i praca prokuratur podczas Turnieju Finałowego UEFA EURO 2012 spotkała się z bardzo dobrą oceną kierujących pracami: Ministra Sportu i Turystyki oraz Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2012 r. brał udział w pracach tzw. nowej Rady Bezpieczeństwa Imprez Sportowych, powołanej Zarządzeniem nr 84 Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 października 2012 roku (poprzednia Rada Bezpieczeństwa Imprez Sportowych działała w oparciu o Zarządzenie nr 104 Prezesa Rady Ministrów z dnia 23 września 2008 roku), do której zadań należy w szczególności:

- 1) opracowanie programów mających na celu poprawę bezpieczeństwa imprez sportowych oraz ocena ich realizacji;
- 2) inicjowanie i opiniowanie projektów aktów prawnych dotyczących bezpieczeństwa imprez masowych;
- 3) analizowanie i ocena działań podejmowanych przez służby i instytucje w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa imprez sportowych;
- 4) inicjowanie i zlecanie badań naukowych i prac analitycznych;
- 5) koordynowanie przedsięwzięć mających na celu zapobieganie aktom przemocy w związku z imprezami sportowymi;
- 6) analiza naruszeń bezpieczeństwa w związku z masowymi imprezami sportowymi;
- 7) współpraca ze Stałym Komitetem Rady Europy określonym w art. 8 Europejskiej Konwencji w sprawie przemocy i ekscesów widzów w czasie imprez sportowych, a w szczególności meczów piłki nożnej, sporządzonej w Strasburgu dnia 19 sierpnia 1985 roku - inicjowanie, monitorowanie i opiniowanie przedsięwzięć mających na celu zapobieganie zjawiskom dyskryminacji, ze szczególnym uwzględnieniem dyskryminacji rasowej w związku z imprezami sportowymi.

W 2012 roku odbyło się wyłącznie inauguracyjne posiedzenie Rady w dniu 5 grudnia 2012 roku.

Departament Postępowania Przygotowawczego współpracuje z Pełnomocnikiem Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka przy przygotowaniu informacji o postępowaniach karnych dla potrzeb postępowań prowadzonych przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka w Strasburgu:

1) w dniu 12 marca 2012 roku przygotowano informację dotyczącą skargi nr 2912/11 wniesionej przeciwko Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburg dotyczącej naruszenia art. 8 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez władze polskie;

2) w dniu 24 kwietnia 2012 r. przygotowano informację dotyczącą skargi nr 7066/11 wniesionej przeciwko Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburg dotyczącej naruszenia art. 3 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez władze polskie;

3) w dniu 30 lipca 2012 r. przygotowano informację dotyczącą skargi nr 43974/09 wniesionej przeciwko Rządowi Rzeczypospolitej Polskiej do Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburg dotyczącej naruszenia art. 3 i art. 5 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności przez władze polskie.

Udział prokuratorów Prokuratury Generalnej w konferencjach i pracach zespołów tematycznych.

W ramach kształtowania praktyki w zakresie zwalczania przestępczości i jej zapobiegania oraz poprawy jakości prowadzonych postępowań przygotowawczych Prokurator Generalny oraz prokuratorzy Prokuratury Generalnej w 2012 roku brali udział między innymi w szeregu konferencjach i pracach zespołów tematycznych.

Prokurator Generalny uczestniczył w dniu 21 lutego 2012 r. w konferencji zorganizowanej przez Krajową Radę Sądownictwa na temat „Niezależność sądów i niezawisłość sędziów gwarancją praworządności i praw człowieka”.

W dniu 18 kwietnia 2012 r. Dyrektor Biura Prokuratora Generalnego przedstawił wystąpienie podczas konferencji zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu na temat „Reforma procesu karnego w świetle propozycji Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego oraz postulatów teorii i praktyki”.

Przedstawiciel Departamentu Postępowania Sądowego uczestniczył w dniu 6 marca 2012 roku w debacie zorganizowanej w Sejmie RP pt. „Kluczowe problemy procesu karnego – nowy model postępowania przygotowawczego”.

W dniach 25 - 27 stycznia 2012 roku w Monachium odbyła się Międzynarodowa Konferencja poświęcona problematyce ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej przez zwalczanie oszustw, zorganizowana w ramach programu Hercule II 2007-2013 przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) we współpracy z Prokuraturą Generalną w Monachium (Bawaria). Udział w konferencji wzięli prokuratorzy i sędziowie z 15 krajów, a także przedstawiciele ministerstw sprawiedliwości, policji oraz instytucji europejskich (OLAF, Eurojust). W konferencji tej uczestniczyło dwóch prokuratorów Departamentu Postępowania Przygotowawczego.

Celem konferencji było zwrócenie uwagi na potrzebę skutecznego zwalczania oszustw skierowanych przeciwko interesom finansowym Unii Europejskiej, a także poprawa współpracy OLAF z krajowymi organami ścigania państw członkowskich UE oraz wymiana doświadczeń w odniesieniu do ścigania takich przestępstw. W toku konferencji poruszono też problematykę związaną z sytuacją na rynkach finansowych w Europie.

W trakcie konferencji prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego przedstawił referat poświęcony problematyce zwalczania oszustw godzących w interesy finansowe Unii Europejskiej z punktu widzenia polskich doświadczeń w tym zakresie.

Oprócz zagadnień dotyczących oszustw popełnianych na szkodę Unii Europejskiej, w toku Konferencji wiele miejsca poświęcono planowanemu utworzeniu instytucji Prokuratora Europejskiego.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w drugiej sesji XIV posiedzenia Zespołu do Spraw Romskich Komisji Wspólnej Rządu i Mniejszości Narodowych i Etnicznych zorganizowanej w dniu 6 marca 2012 r. przez Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji, podczas której zaprezentował działania Prokuratury Generalnej w zakresie ścigania tzw. przestępstw z nienawiści, udzielił informacji o możliwościach udziału stowarzyszeń czy organizacji romskich w postępowaniach przygotowawczych.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej uczestniczył w zorganizowanej w dniu 27 marca 2012 r. konferencji pt. „Wzmocnienie i rozbudowa Sieci Pomocy Ofiarom Przestępstw w Polsce”.

W dniu 3 kwietnia 2012 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w konferencji szkoleniowej zorganizowanej przez Naukową

i Akademicką Sieć Komputerową w Warszawie, podczas której wygłosił referat na temat „Cyberprzestępczość. Zagadnienia ogólne”.

Prokurator Generalny uczestniczył w dniu 4 kwietnia 2012 r. w Zgromadzeniu Ogólnym Sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w dniach 12 – 13 kwietnia 2012 roku we Wrocławiu w konferencji naukowej zorganizowanej przez Wydział Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego na temat bezpieczeństwa na stadionach, podczas której wygłosił referat „Aspekty karnoprosowe przestępstw i wykroczeń związanych z bezpieczeństwem meczu piłki nożnej”.

W dniu 7 maja 2012 r. odbyła się debata „Okrągły stół dla sądownictwa.” w której uczestniczył Zastępca Prokuratora Generalnego.

Prokurator Generalny uczestniczył w dniu 15 maja 2012 r. w posiedzeniu Zgromadzenia Ogólnego Sędziów Sądu Najwyższego.

Zastępca Prokuratora Generalnego uczestniczył w konferencji pt. „W służbie dobru wspólnemu – Polska i Europa w czasie przemian” zorganizowanej w dniu 28 maja 2012 r. we Wrocławiu (w ramach uroczystości jubileuszowych 70 – lecia urodzin prof. Janusza Trzcńskiego).

W dniach 4 – 6 czerwca w Krakowie odbyła się narada szkoleniowa kierowników szkolenia w sądach i prokuraturach połączona z podsumowaniem działalności Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury w 2011 r., w której uczestniczył Pierwszy Zastępca Prokuratora Generalnego.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego był uczestnikiem zorganizowanej przez Prokuraturę Generalną i Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury w dniu 13 czerwca 2012 r. konferencji na temat przestępstw popełnionych z nienawiści, podczas której przedstawił wnioski *de lege ferenda* w przedmiocie zmian przepisów Kodeksu karnego. Zaproponował rozwiązanie polegające na wprowadzeniu do części ogólnej Kodeksu karnego przepisu przewidującego zaostrenie odpowiedzialności karnej za popełnienie jakiegokolwiek występku stypizowanego w Kodeksie karnym, motywowanego uprzedzeniami wobec określonych grup ludzi wyodrębnionych ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość, wyznanie lub bezwyznaniowość (podobna konstrukcja, jak w przypadku przestępstwa o charakterze chuligańskim).

Dyrektor Biura Spraw Konstytucyjnych w dniu 14 czerwca 2012 r. wziął udział w konferencji na temat: „Izby wytrzeźwień a prawa człowieka” w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie.

Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniu 15 czerwca 2012 r. wziął udział w zorganizowanym przez Najwyższą Izbę Kontroli Departament Porządku i Bezpieczeństwa Wewnętrznego panelu ekspertów w ramach przygotowania kontroli „Prawidłowość uzyskiwania i przetwarzania przez uprawnione podmioty danych z bilingów, informacji o lokalizacji oraz innych danych, o których mowa w art. 180c ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne”. W panelu brali udział eksperci z Biura Rzecznika Praw Obywatelskich, Biura Generalnego Inspektora Ochrony danych Osobowych, Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz służb i instytucji wykorzystujących dane, uzyskiwane od podmiotów prowadzących działalność telekomunikacyjną. do realizacji swoich zadań ustawowych. Celem panelu było lepsze zdefiniowanie istotnych obszarów lub zagadnień, które miały zostać objęte w/w kontrolą oraz identyfikacja ryzyk występujących w tym zakresie.

Wskazany przez Prokuratora Generalnego prokurator z Prokuratury Apelacyjnej w Gdańsku uczestniczył w dniu 24 kwietnia 2012 r. w konferencji i panelu dyskusyjnym na temat „Piractwo telewizyjne jako przykład przestępczości intelektualnej. Sukcesy i bariery”.

W dniu 13 września 2012 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w zorganizowanej przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska konferencji pt „Ochrona siedlisk zwierząt w miastach” oraz w dniach 19-20 listopada 2012 roku w zorganizowanej przez Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej w Warszawie międzynarodowej interdyscyplinarnej konferencji pt. „Standardy prawne a rzeczywisty poziom dobrostanu zwierząt w ogrodach zoologicznych Unii Europejskiej w świetle Dyrektywy Rady 1999/22/WE z dn. 29 marca 1999 roku”. Podczas tych konferencji prezentował wystąpienia, których przedmiotem były praktyczne aspekty egzekwowania przepisów karnych z zakresu ochrony zwierząt.

Zastępca Prokuratora Generalnego uczestniczył w dniu 20 września 2012 r. w konferencji pt. „Nowoczesne technologie w procesie karnym i czynnościach wykrywczych a prawa i wolności obywatelskie” zorganizowanej przez Sąd Najwyższy oraz Platformę Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego wygłosił wykład na temat przestępstw z nienawiści i handlu ludźmi, na corocznej międzynarodowej konferencji OBWE poświęconej prawom człowieka, zorganizowanej w dniu 24 września 2012 r. w Warszawie.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w dniach 26 – 27 września 2012 roku w Karpaczu w konferencji naukowej na temat „Wykorzystanie sekwencji mikrosatelitarnych w jądrowym DNA drzew leśnych do udowodnienia

pochodzenia materiału dowodowego w postępowaniu sądowym” zorganizowanej przez Uniwersytet im. Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Instytut Genetyki Sądowej w Bydgoszczy i Leśny Bank Genów Lasy Państwowe, podczas której przedstawił referat na temat „Przydatność procesowa dowodu z badań DNA”.

W dniu 27 września 2012 r. prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego brał udział w spotkaniu sędziów i prokuratorów z Unii Europejskiej, podczas którego przedstawił informację dotyczącą wykonywania wewnętrznego i zwierzchniego nadzoru służbowego w powszechnych jednostkach prokuratury w Polsce.

Zastępca Prokuratora Generalnego uczestniczyła w spotkaniu zorganizowanym przez Rzecznika Praw Obywatelskich w dniu 10 października 2012 r. Spotkanie było poświęcone współpracy przy wykonywaniu przez RPO funkcji niezależnego organu ds. realizacji zasady równego traktowania. W wyniku tego spotkania Prokurator Generalny wyznaczył prokuratora Biura Prokuratora Generalnego koordynatorem do spraw kontaktów z Biurem Rzecznika Praw Obywatelskich.

W dniu 12 października 2012 roku prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego był uczestnikiem konferencji naukowej „Ochrona konkurencji w zamówieniach publicznych” zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu i Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, podczas której wygłosił referat na temat „Rola organów ścigania w identyfikowaniu zmów przetargowych”.

Zastępca Prokuratora Generalnego uczestniczył w dniu 23 października 2012 r. w konferencji pt. „Licencja na nieodpowiedzialność” zorganizowanej przez Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

W dniach 26 październik 2012 r. prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w Konferencji „Razem lepiej, łatwiej, bezpieczniej. Działania interdyscyplinarne podejmowane wobec osób doświadczających i stosujących przemoc” zorganizowanej przez Rzecznika Praw Obywatelskich i Burmistrza Dzielnicy Praga Południe w Warszawie.

Prokurator Generalny uczestniczył w dniu 29 października 2012 r. w konferencji zorganizowanej przez Helsińską Fundację Praw Człowieka poświęconej mowie nienawiści w Internecie.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniu 26 listopada 2012 roku brał udział w Konferencji „Przemoc wobec kobiet jako wyzwanie dla polityki państwa

z perspektywy Parlamentu RP, Rządu RP oraz sektora pozarządowego” zorganizowanej przez Rzecznika do Spraw Równego Traktowania.

Prokurator Biura Spraw Konstytucyjnych – na polecenie Prokuratora Generalnego – w dniu 7 listopada 2012 r. uczestniczył w seminarium pt.: „Przewlekłość tymczasowego aresztowania w Polsce w świetle europejskich standardów ochrony praw człowieka”, zorganizowanym w siedzibie PAN w Warszawie.

Zastępca Prokuratora Generalnego brał udział w dniu 10 grudnia 2012 r. w zorganizowanej przez Centralne Biuro Antykorupcyjne III Międzynarodowej Konferencji Antykorupcyjnej – Europa bez korupcji.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w pracach „Zespołu zadaniowego do spraw wypracowania metodologii oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał ofiar” powołanego Decyzją nr 13 Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych z dnia 17 stycznia 2011 roku, której zadaniem było opracowanie stosownych procedur na miejscu katastrofy, obejmujących szeroko rozumiane kwestie koordynacji czynności wyjaśniających prowadzonych na miejscu zdarzenia, czynności dokumentacyjne i zabezpieczające miejsce zdarzenia, zbieranie informacji o ofiarach, utrzymywanie kontaktu z ich rodzinami, zabezpieczenie materiału do badań porównawczych oraz wykonywanie czynności medyczno-sądowych i laboratoryjnych. W ramach prac ww. grupy w 2012 roku odbyło się kilka wspólnych spotkań, poświęconych wypracowaniu metodologii oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał ofiar.

Jednym z podstawowych zadań zespołu było opracowanie koncepcji utworzenia centralnego zespołu, mogącego podjąć w trybie pilnym działania, zarówno na terenie kraju, jak i poza jego granicami, w przypadku zaistnienia katastrof lub zamachów terrorystycznych, jeżeli ich następstwem jest śmierć lub ciężki uszczerbek na zdrowiu wielu osób. Uzgodniono, że prokurator Prokuratury Generalnej w ramach tego zespołu będzie pełnił wyłącznie rolę informacyjno-konsultacyjną, bez brania bezpośredniego udziału w czynnościach procesowych na miejscu zdarzenia. Sygnalizowany udział prokuratorów z Prokuratury Generalnej w ww. centralnym zespole wymaga zmian legislacyjnych w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 marca 2010 r. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury (Dz. U. Nr 49, poz. 296), co do zakresu kompetencji Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji oraz Departamentu Postępowania Przygotowawczego. W związku z powyższym Prokurator Generalny pismem z dnia 18 maja 2012 r. zwrócił się do Ministra Sprawiedliwości o zajęcie

stanowiska w przedmiocie konieczności wprowadzenia zmian legislacyjnych w przytoczonym wyżej zakresie. Minister Sprawiedliwości nie podzielił stanowiska Prokuratora Generalnego, argumentując, iż w jego ocenie, obecnie obowiązujące regulacje umożliwiają ewentualny udział prokuratorów Prokuratury Generalnej w działaniach przedmiotowego zespołu poprzez pełnienie funkcji konsultacyjno- informacyjnej. Niemniej jednak, biorąc pod uwagę rozbieżności interpretacyjne w omawianym zakresie, jak również potrzebę powołania wskazanego zespołu, zwrócił się do Prokuratora Generalnego o przygotowanie projektu w/w rozporządzenia (pisma nr DPK-I-023-18/12/2 z dnia 31 maja 2012 r. i z dnia 29 czerwca 2012 roku).

Zgodnie z poleceniem Prokuratora Generalnego z dnia 11 maja 2012 r. we wszystkich prokuraturach okręgowych wyznaczono po trzech prokuratorów z wydziałów śledczych, którzy będą specjalizować się w prowadzeniu postępowań przygotowawczych w sprawach katastrof lub przestępstw o charakterze terrorystycznych. Wyznaczeni prokuratorzy uczestniczą w specjalistycznych szkoleniach, organizowanych przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury. Pierwsze szkolenie zatytułowane „Prowadzenie postępowań przygotowawczych w sprawach katastrof i zdarzeń o charakterze terrorystycznym” odbyło się w dniach 10-12 października 2012 roku, Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego przedstawił jego uczestnikom wykład pt. „Rodzaje katastrof ze szczególnym uwzględnieniem katastrof w ruchu lądowym, wodnym i powietrznym - kwalifikacja prawna, definicja i podstawowe pojęcia. Kierowanie oględzinami – rola prokuratora na miejscu zdarzenia w świetle przepisów Kodeksu postępowania karnego i Regulaminu wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury”.

Zgodnie z pkt. 8 § 16 Regulaminu w Departamencie Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku przygotowano niżej wskazane informacje dla Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej, Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz innych organów w zakresie działalności departamentu.

W związku z pismem z dnia 21 sierpnia 2012 r. Prezesa Rady Ministrów skierowanym do Prokuratora Generalnego w trybie art. 10e ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. - o prokuraturze, prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako koordynator Zespołu prokuratorów z Departamentu Postępowania Przygotowawczego, Departamentu Organizacji Pracy, Wizytacji i Systemów Informatycznych Prokuratury i Biura Prokuratora Generalnego, przygotował w oparciu o dane uzyskane z Departamentu do spraw

Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji, Departamentu Postępowania Sądowego oraz z prokuratur apelacyjnych, „Informację Prokuratora Generalnego o działaniach powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury w zakresie zwalczania przestępczości gospodarczej w latach 2007 – 2012”. Informacja ta została przekazana Prezesowi Rady Ministrów przy piśmie Prokuratora Generalnego z dnia 16 listopada 2012 r.

Na podstawie przeprowadzonych badań w Informacji przedstawiono:

- stan przestępczości gospodarczej, podstawowe tendencje jej rozwoju, zapobieganie nowym formom przestępczości gospodarczej i jej zwalczanie, osoby sprawcy przestępstwa gospodarczego;
- zakres penalizacji w przepisach prawa karnego zamieszczonych w ustawach regulujących obrót gospodarczy i finansowy, a zasada *ultima ratio* przepisów prawa karnego;
- przyczyny długotrwałości części spraw dotyczących przestępstw gospodarczych;
- wybrane problemy i ograniczenia prawne w zwalczaniu przestępczości gospodarczej wraz z propozycjami ich rozwiązań;
- działania usprawniające prowadzenie i nadzorowanie przez prokuratorów postępowań przygotowawczych o przestępstwa gospodarcze.

Na prośbę Przewodniczącej Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, w związku z przystąpieniem do opracowywania planu prac Rady na 2013 r., Departament Postępowania Przygotowawczego zgłosił propozycje zagadnień dotyczących ochrony pracy w jej najistotniejszych, strategicznych elementach, niezbędnych dla doskonalenia systemu ochrony pracy w Polsce, które winny być uwzględnione w tym planie (przestrzegania przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w tych gałęziach gospodarki, w których została odnotowana największa ilość zbiorowych i śmiertelnych wypadków przy pracy, przestrzegania uprawnień pracowniczych związanych z zatrudnieniem młodocianych i osób niepełnosprawnych, przestrzegania przez pracodawców bezpieczeństwa i higieny pracy oraz praw pracowniczych w firmach transportowych, oceny występowania zjawisk mobbingu, molestowania seksualnego, dyskryminacji pracowników ze względu na płeć, pochodzenie, światopogląd, przynależność związkową, rozpoznania zjawiska kierowania do jednostek prokuratury znacznej ilości zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstw z art. 225 Kodeksu karnego, dotyczących utrudniania lub udaremniania inspektorom pracy przez pracodawców czynności kontrolnych, zagadnienia terminowego wypłacania wynagrodzeń za pracę oraz zatrudnienia i warunków pracy cudzoziemców). Podobne propozycje Departament

Postępowania Przygotowawczego zgłosił do planu pracy na rok 2013 Głównemu Inspektorowi Pracy.

W związku z wystąpieniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przygotowano stanowisko dotyczące zagadnień odmowy przez organy procesowe nadawania statusu osoby pokrzywdzonej w sprawach o popełnienie przestępstwa przeciwko dobru ogólnemu.

W związku z pismem Pełnomocnika Rządu ds. Równego Traktowania z dnia 23 marca 2012 r. w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowana została informacja Prokuratora Generalnego dotycząca nowych przypadków antysemickich i rasistowskich aktów wandalizmu w naszym kraju oraz przedstawiająca dane o działaniach podejmowanych przez prokuraturę w tej kategorii spraw, w tym działaniach zmierzających do wykrycia oraz ukarania sprawców przestępstw popełnionych na tle narodowościowym lub etnicznym, których skutkiem będzie zaspokojenie potrzeb poczucia sprawiedliwości osób poszkodowanych.

Prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego przygotował odpowiedzi w zakresie właściwości Departamentu do opracowywanego w ramach Organizacji Narodów Zjednoczonych kwestionariusza dotyczącego cyberprzestępczości przekazanego do Prokuratury Generalnej za pośrednictwem Departamentu Unii Europejskiej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W związku z zapytaniem Departamentu Kontroli, Skarg i Wniosków Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano stanowisko do uwag organizacji pozarządowych odnoszących się do projektu Sprawozdania z realizacji przez Rzeczpospolitą Polska postanowień Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji rasowej za okres od sierpnia 2009 do grudnia 2011 r.

W 2012 r. realizując zadania określone dla organów prokuratury, w piśmie Koordynatora ds. Realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie z dnia 25 lipca 2007r. przygotowano informacje niezbędne do przygotowania corocznego „Sprawozdania z realizacji działań wynikających z Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie od stycznia 2011r. do 31 grudnia 2011 r.”, które to sprawozdanie przedstawiane jest Sejmowi RP i Komitetowi Praw Człowieka ONZ.

W sprawozdaniu uwzględniano dane statystyczne przekazane przez prokuratury apelacyjne w zakresie stosowania środków zapobiegawczych wobec sprawców przestępstw z użyciem przemocy lub groźby bezprawnej wobec członka rodziny (art. 275 i art. 275a k.p.k.) ze szczególnym uwzględnieniem tzw. dozorów warunkowych oraz tymczasowego

aresztowania, liczby oskarżonych o te przestępstwa, środków probacyjnych stosowanych zarówno w postępowaniu sądowym, jak i wykonawczym. Zebrano również informacje o realizacji funkcjonujących na obszarze działania poszczególnych prokuratur rejonowych i okręgowych programów ochrony ofiar przemocy oraz udziału prokuratorów w tych programach.

Na prośbę Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano informację o pozostających w biegu w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury postępowaniach o przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe oraz postępowaniach mających związek z działalnością parabankową.

W związku z propozycjami zgłoszonymi przez Ministra Sprawiedliwości, w 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego opracowano stanowisko dotyczące uwag do projektu kwestionariusza przygotowywanego przez Komitet Lanzarote, powołany w ramach Rady Europy, którego rolą jest nadzór nad implementacją Konwencji Rady Europy o ochronie dzieci przed seksualnym wykorzystywaniem i niegodziwym traktowaniem w celach seksualnych oraz do propozycji przypisanych Prokuraturze Generalnej do udzielenia odpowiedzi na pytania zawarte w tym kwestionariuszu.

W związku z prowadzonymi przez Głównego Inspektora Transportu Drogowego pracami, mającymi na celu dokonanie implementacji dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/82/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie ułatwień w zakresie transgranicznej wymiany informacji dotyczących przestępstw lub wykroczeń drogowych związanych z bezpieczeństwem ruchu drogowego w Prokuraturze Generalnej przeanalizowano obowiązujące akty prawne z zakresu prawa karnego materialnego i procesowego pod kątem konieczności ich zmiany w celu prawidłowej transpozycji wspomnianej dyrektywy do polskiego systemu prawnego.

W związku ze skierowanym przez Departament Kontroli Skarbowej Ministerstwa Finansów do Departamentu Postępowania Przygotowawczego pytaniem przygotowano stanowisko w przedmiocie dopuszczalności wszczynania i prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa skarbowe z art. 54 k.k.s, polegające na uszczupleniu podatku dochodowego od osób fizycznych w związku z uzyskaniem dochodów pochodzących ze źródeł nieujawnionych albo nieznajdujących pokrycia w źródłach ujawnionych (art. 20 ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku od osób fizycznych).

W związku z wystąpieniem Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w DPP opracowano stanowisko dotyczące treści art. 156 § 5a k.p.k. i jego stosowania przez prokuratorów

w toczących się postępowaniach karnych. Stanowisko to zostało skierowane przez Prokuratora Generalnego do Wiceprezesa Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka pismem z dn. 29 czerwca 2012 r.

W ramach stałej współpracy z Kancelarią Prezesa Rady Ministrów Departament Postępowania Przygotowawczego na prośbę Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania wyraził opinię dotyczącą projektu 7-go i 8-go Sprawozdania okresowego Rządu Rzeczypospolitej Polskiej z wykonania postanowień Konwencji w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji wobec kobiet obejmującego okres od 1 czerwca 2002 r. do 31 maja 2010 r.

W 2012 roku w Departamencie Postępowania Przygotowawczego przygotowano stanowiska w przedmiocie 10 oświadczeń Senatorów RP złożonych na posiedzeniach Senatu Rzeczypospolitej Polskiej i skierowanych w trybie art. 49 ust. 4 Regulaminu Senatu RP przez Marszałka Senatu Rzeczypospolitej Polskiej do Prokuratora Generalnego.

W wykonaniu obowiązku wynikającego z art. 9 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, w związku z wystąpieniami Kancelarii Sejmu RP i Senatu RP, prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego w 2012 roku przeprowadzili ustalenia w zakresie postępowań karnych wszczętych przed dniem objęcia mandatu posła lub senatora w stosunku do 2 osób, które uzyskały mandat w trakcie kadencji.

Departament Postępowania Przygotowawczego, w związku z przekazanymi przez Departament Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości interpelacjami i zapytaniami poselskimi, w 2012 roku przedstawił stanowisko odnoszące się do przedmiotu interpelacji w 5 sprawach.

Prokuratorzy Prokuratury Generalnej jako przedstawiciele Prokuratora Generalnego w związku z pracami sejmowych i senackich komisji wzięli udział:

- w posiedzeniu Komisji Gospodarki Narodowej Senatu RP w dniu 18 kwietnia 2012 r., poświęconemu problemowi „Polscy przedsiębiorcy a wymiar sprawiedliwości”, w którym udział wzięli również Rzecznik Praw Obywatelskich, przedstawiciele Ministerstwa Sprawiedliwości, Gospodarki, Finansów, NIK-u oraz organizacji pozarządowych. Podczas posiedzenia Zastępca Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego przedstawił informację dotyczącą ilości wszczętych postępowań o przestępstwa przeciwko obrotowi gospodarczemu oraz o przestępstwo z art. 286 k.k. (oszustwo), ilości tego typu

spraw, w których odmówiono wszczęcia postępowania przygotowawczego lub umorzono postępowanie przygotowawcze, ilości spraw zakończonych prawomocnym wyrokiem uniewinniającym;

- na zaproszenie Przewodniczącego Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka Sejmu RP w zorganizowanym w dniu 18 kwietnia 2012 r. wspólnie z Fundacją Human Trafficking Foundation oraz Ambasadą Brytyjską w ramach programu „Parlamentarzyści przeciwko handlowi ludźmi” seminarium pt. „Zapobieganie handlowi ludźmi a krajowe procedury zgłaszania przypadków handlu ludźmi”, podczas którego prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego zaprezentował wystąpienie dotyczące współpracy prokuratury z organizacjami pozarządowymi w zakresie wspierania ofiar przestępstwa handlu ludźmi, zidentyfikował bariery w sferze organizacyjnej ścigania sprawców tego typu przestępstw, które należałoby usunąć poprzez wprowadzenie zmian legislacyjnych (brak kompleksowych rozwiązań dotyczących programu ochrony świadka, w tym nieprzewidzianych w przepisach Kodeksu postępowania karnego zmian danych osobowych pokrzywdzonego – świadka, jak również zmiany jego wyglądu, stworzenie – poprzez nowelizację przepisów Kodeksu karnego – ustawowych gwarancji niekaralności ofiar handlu ludźmi za czyny, których dopuściły się w związku z popełnionym na ich szkodę przestępstwem, możliwość dochodzenia odszkodowania z państwowego funduszu odszkodowawczego na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw umyślnych, która nie jest adresowana do ofiar handlu ludźmi, wzmocnienie organów ścigania poprzez wprowadzenie instytucji zakupu kontrolowanego – sprzedaży ludzi – ofiar handlu ludźmi, co wymagałoby nowelizacji przepisów ustawy o Policji) oraz zaproponował zorganizowanie dwóch rodzajów szkoleń: ogólnego dla wszystkich prokuratorów i funkcjonariuszy policji, których celem byłoby nabycie umiejętności identyfikacji ofiar handlu ludźmi oraz specjalistycznego, skierowanego do prokuratorów i funkcjonariuszy policji, którzy prowadzą takie postępowania karne;
- w posiedzeniu Komisji Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Sejmu RP w dniu 28 sierpnia 2012 r., którego przedmiotem było rozpatrzenie uchwały Senatu RP w sprawie ustawy o zmianie ustawy o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012, Zastępca Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego przedstawił informacje na temat działań wymiaru sprawiedliwości w kontekście incydentów podczas turnieju finałowego Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012;

- w posiedzeniu Komisji Środowiska Senatu Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 02 października 2012, którego tematem było rozważenie możliwości inicjatywy ustawodawczej dotyczącej ochrony siedlisk i lęgów ptaków objętych ochroną gatunkową gniazdujących w budynkach na terenie miast;
- w dwóch posiedzenia Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Przedmiotem posiedzenia Komisji w dniu 11 września 2012 roku było między innymi przedstawienie przez Głównego Inspektora Pracy oraz Prokuratora Generalnego informacji o skuteczności postępowań karnych wszczętych po zawiadomieniach prokuratury przez Państwową Inspekcję Pracy w 2011 roku. W imieniu Prokuratora Generalnego taka informacja została przedstawiona. Przewodniczący Komisji poinformował, że Komisja przyjęła do wiadomości informację prokuratury. Na posiedzeniu w dniu 11 września 2012 r. w toku dyskusji nad Informacjami Państwowej Inspekcji Pracy i Prokuratury Generalnej, Główny Inspektor Pracy – Pani Iwona Hickiewicz, postulowała opracowanie projektu zmian przepisów Kodeksu karnego dotyczącym doprecyzowania znamion czynów art. 218 § 1 k.k. – pojęcia „złośliwości” i „uporczywości”. Z uzyskanych od prokuratorów apelacyjnych informacji wynika, że interpretacja tych znamion przez składających zawiadomienia inspektorów pracy różni się w istotny sposób od orzecznictwa Sądu Najwyższego w tym zakresie, co skutkuje stosunkowo dużą liczbą składanych zbyt pochopnie przez inspektorów pracy zawiadomień o przestępstwie, a tym samym dużą liczbą umorzonych postępowań oraz postanowień o odmowie wszczęcia postępowania w tych sprawach z powodu braku znamion czynu zabronionego. Postanowienia te w znaczącym odsetku były utrzymywane w mocy przez sądy w toku postępowania odwoławczego. Przedmiotem posiedzenia w dniu 26 września 2012 roku było przedstawienie informacji Prezesa Najwyższej Izby Kontroli i Prokuratora Generalnego o skuteczności postępowań karnych wszczętych w oparciu o zawiadomienia skierowane do prokuratury przez Najwyższą Izbę Kontroli. Informacja w powyższym zakresie została przedstawiona. Liczba zarejestrowanych spraw - było ich łącznie 92 - kształtowała się bardzo różnie w obszarach działania poszczególnych apelacji i tak np. w apelacji rzeszowskiej zarejestrowano 1 sprawę z zawiadomienia NIK, a w warszawskiej 16. Nieznaczna ilość spraw wpływających z zawiadomień NIK do poszczególnych prokuratur nie pozwalała na wyciąganie uogólniających wniosków co do efektywności ścigania. Po dyskusji Przewodniczący Komisji poinformował, że Komisja przyjęła do wiadomości sprawozdanie Najwyższej Izby Kontroli, jak również Prokuratora Generalnego.

- w posiedzeniu Komisji do Spraw Służb Specjalnych Sejmu RP w dniu 10 października 2012 r., podczas którego Zastępca Dyrektora Departamentu Postępowania Przygotowawczego przedstawił, opracowana w tym Departamencie, „Informację Prokuratora Generalnego w sprawie postępowań Prokuratury dotyczących rzekomego inwigilowania posłów Klubu Parlamentarnego Prawo i Sprawiedliwość”;
- w dwóch plenarnych posiedzeniach Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, na zaproszenie Rady. Posiedzenie w dniu 28 lutego 2012 roku było poświęcone przestrzeganiu przepisów prawa z zakresu ubezpieczeń społecznych. Na posiedzeniu przedstawiono pisemną informację związaną z tą problematyką. Uczestniczący w posiedzeniu plenarnym prokurator złożył sprawozdanie dotyczące spraw, których przedmiotem było naruszenie praw pracowników wynikających z ubezpieczenia społecznego. W 2011 roku we wszystkich prokuraturach rejonowych zarejestrowano 2 252 tego rodzaju sprawy. W oparciu o zawiadomienia, w tym złożone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych i Państwową Inspekcję Pracy wszczęto 1 519 postępowań przygotowawczych. Efektywność ścigania w tej kategorii spraw zależy w przeważającej mierze od kompletności i jakości merytorycznej materiałów przekazywanych w większości przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Sprawozdanie Prokuratora Generalnego zostało przyjęte przez Radę Ochrony Pracy.
- Drugie plenarne posiedzenie Rady Ochrony Pracy przy Sejmie RP, w którym wziął udział przedstawiciel Prokuratora Generalnego odbyło się w dniu 10 lipca 2012 roku. Tematem posiedzenia Rady w dniu 10 lipca 2012 roku było przestrzeganie przepisów prawa pracy. Na posiedzenie przedłożono pisemną informację Prokuratora Generalnego dotyczącą problematyki posiedzenia Rady. Z informacji wynikało, że w I półroczu 2011 roku umorzeniem zakończono 1 218 spraw o przestępstwa przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, w tym z powodu znikomej społecznej szkodliwości czynu umorzono tylko 34 postępowania, co stanowiło postęp w stosunku do tego wskaźnika z lat ubiegłych. W 2012 roku do Prokuratora Generalnego wpłynęły 3 stanowiska podjęte przez Radę Ochrony Pracy – w dniach 28 lutego 2012 roku, 10 lipca 2012 roku oraz w dniu 28 sierpnia 2012 roku. Stanowisko z dnia 10 lipca 2012 roku w sprawie działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2011 roku, pozytywnie oceniające tę działalność, Rada przekazała wyłącznie do wiadomości Prokuratora Generalnego. Stanowisko z dnia 28 lutego 2012 roku zobowiązywało Prokuratora Generalnego do poinformowania Rady o sposobie realizacji postulatów i zaleceń zawartych w tym stanowisku w przedmiocie intensyfikacji współpracy merytorycznej między ZUS i PIP oraz usprawnienia przepływu

dokumentów pomiędzy ZUS i prokuratorami. Stanowisko Rady zostało przekazane wszystkim prokuratorom apelacyjnym do wykorzystania służbowego. W dniu 2 maja 2012 roku udzielono Radzie Ochrony Pracy odpowiedzi, informując o podejmowaniu wszelkich niezbędnych działań zmierzających do skutecznego ścigania przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. W oparciu o sprawozdania prokuratorów apelacyjnych między innymi ustalono, że w prokuraturach okręgowych w większym lub mniejszym stopniu sprawy o ww. przestępstwa są badane, a wnioski wynikające z analiz przedstawiane prokuratorom rejonowym do wykorzystania w ramach prowadzonych postępowań. Nadto w prokuraturach okręgowych kontynuowane są wspólne narady i szkolenia prokuratorów i inspektorów pracy. Współpraca prokuratorów z inspektorami pracy ma duże znaczenie dla skutecznego zwalczania przestępstw z Rozdziału XXVIII kodeksu karnego i zjawisk patologicznych im towarzyszących. W niektórych prokuraturach okręgowych wprowadzono monitoring tego rodzaju postępowań. Poważniejsze sprawy, zwłaszcza dotyczące śmiertelnych lub zbiorowych wypadków przy pracy, są obejmowane zwierzchnim nadzorem służbowym. W stanowisku z dnia 28 sierpnia 2012 roku Rada postulowała potrzebę zwiększenia uprawnień Prokuratora Generalnego w zakresie możliwości podejmowania postępowań w sprawach, w których prokuratorzy odmówili wszczęcia postępowania przygotowawczego na podstawie art. 17 § 1 pkt 1 – 3 k.p.k., a których przedmiotem było podejrzenie popełnienia przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. Prokurator Generalny udzielając odpowiedzi podniósł, iż możliwość wydawania poleceń co do treści czynności procesowej czy uchylania decyzji kończących postępowanie, mogłaby stanowić jeden z instrumentów łamania niezależności prokuratora i dlatego nie znajduje dostatecznych podstaw do ewentualnego wystąpienia o nowelizację obowiązujących przepisów;

- wspólnym posiedzeniu Sejmowych Komisji Administracji i Spraw Wewnętrznych, Sprawiedliwości i Praw Człowieka oraz Zdrowia w dniu 10 października 2012 r., którego celem było przedstawienie efektów dwóch nowelizacji ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii: z roku 2010 i roku 2011 oraz efekty działań Policji, prokuratury, sądów i Państwowej Inspekcji Sanitarnej w walce z tzw. dopalaczami, udział wzięło dwóch prokuratorów Departamentu Postępowania Przygotowawczego;
- w dniu 3 października 2012 r. w spotkaniu, w którym uczestniczył Dyrektor Biura Spraw Konstytucyjnych zorganizowanym przez Senat RP, poświęconym funkcjonowaniu Kodeksu wyborczego oraz propozycjom zmian w tym akcie normatywnym.

Prokuratorzy reprezentujący Prokuratora Generalnego w 2012 roku wzięli udział w następujących konferencjach uzgodnieniowych:

- Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego wspólnie z Prokuratorem Generalnym, Pierwszym Zastępcą Prokuratora Generalnego i Naczelnikiem Wydziału Kwestii Prawnych Biura Prokuratora Generalnego uczestniczył w spotkaniu kierownictwa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego w dniu 4 kwietnia 2012 r. poświęconemu projektom nowelizacji przepisu art. 130 k.k.,
- Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego uczestniczył w charakterze eksperta w pracach powołanej w Ministerstwie Finansów, w myśl postanowień art. 8 ustawy z dnia 7 listopada 2008 r. o Komitecie Stabilności Finansowej *Grupy roboczej KSF do spraw instytucji parabankowych*, w skład której weszli również: Prezes Narodowego Banku Polskiego, Przewodniczący Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Prezes Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Minister Sprawiedliwości, Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów oraz Rzecznik Praw Obywatelskich. D jej zadań należało opracowanie projektu regulacji normatywnych, których celem jest wzmocnienie pozycji konsumenta wobec tzw. instytucji parabankowych. W związku z rekomendacjami działań sformułowanymi podczas posiedzenia Komitetu Stabilności Finansowej w dniu 16 sierpnia 2012 r. oraz posiedzenia *Grupy roboczej KSF do spraw instytucji parabankowych* w części dotyczącej rekomendacji adresowanych do Prokuratora Generalnego, Prokurator Generalny pismem z dnia 10 sierpnia 2012 r., skierowanym do wszystkich prokuratorów apelacyjnych, zlecił dokonanie przeglądu akt postępowań prowadzonych w sprawach o przestępstwa określone w art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (tj. Dz. U. z 2002 r., Nr 72 poz. 665 z późn. zm.) lub o czyny kwalifikowane na podstawie innych przepisów, jednakże związane z „działalnością parabankową”, a następnie – pismem dnia 16 sierpnia 2012 r. – zlecił dokonanie dodatkowej analizy tych spraw z punktu widzenia zasadności dalszego ich prowadzenia w prokuraturach rejonowych, właściwych rzeczowo dla tego rodzaju spraw według obowiązujących przepisów. W zależności od wyników tych badań w zakresie sposobu ich prowadzenia, terminowości i prawidłowości podejmowanych w tych sprawach czynności procesowych oraz dokonanych na ich podstawie prawno-karnych ocen i stanu zaawansowania poszczególnych spraw, zlecono podjęcie decyzji bądź o pozostawieniu ich w dotychczasowych jednostkach, z objęciem ich zwierzchnim nadzorem służbowym prokuratury okręgowej, bądź też o przejęciu ich do dalszego prowadzenia przez Wydziały do spraw Przestępczości Gospodarczej w prokuraturach okręgowych. Z uwagi na

specyfikę spraw o przestępstwa z art. 171 ust. 1 ustawy– Prawo bankowe i o czyny dot. działalności parabankowej, skomplikowaną niejednokrotnie ze względu na stan prawny w poszczególnych sprawach – Prokurator Generalny zlecił, aby w przyszłości postępowania przygotowawcze w tego typu sprawach prowadzone były przez prokuratorów z Wydziałów do spraw Przestępczości Gospodarczej w prokuraturach okręgowych, a zwierzchni nadzór służbowy nad nimi sprawowany był na szczeblu prokuratur apelacyjnych. Zobowiązano prokuratorów apelacyjnych, aby o każdej tego typu sprawie niezwłocznie zawiadamiali Departament Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej. Na szczeblu Prokuratury Generalnej zostały też podjęte działania zmierzające do kontynuowania realizowanych już szkoleń prokuratorów z udziałem Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie działalności parabanków i usług finansowych. W wyniku prac *Grupy roboczej KSF do spraw instytucji parabankowych* powstał „Raport z prac Grupy roboczej Komitetu Stabilności Finansowej dotyczących funkcjonowania sektora podmiotów parabankowych;

- na zaproszenie Departamentu Polityki Lekowej i Farmacji Ministerstwa Zdrowia w dniu 11 kwietnia 2012 r. w Konferencji uzgodnieniowej w sprawie „Konwencji Rady Europy dotyczącej podrabiania produktów medycznych oraz podobnych przestępstw wiążących się z zagrożeniem dla zdrowia publicznego”, której celem było wyeliminowanie powstałych rozbieżności oraz uzgodnienie rozwiązań możliwych do przyjęcia dla wszystkich zainteresowanych stron, a w przypadku osiągnięcia pełnego porozumienia przekazanie do Rady Ministrów protokołu z konferencji z prośbą o zgodę na podpisanie Konwencji. Po uwzględnieniu zgłoszonych na Konferencji poprawek, Prokuratura Generalna nie zgłosiła uwag do zaproponowanego tekstu w/w Konwencji;
- Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego jako przedstawiciel Prokuratora Generalnego brał udział w roboczym spotkaniu zorganizowanym w dniu 17 lutego 2012 r. przez Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej, w którym uczestniczyli również przedstawiciele Ministerstwa Administracji i Cyfryzacji, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, Ministerstwa Sprawiedliwości, Prezes zarządu Polskie Koleje Państwowe S.A. i Prezes Zarządu PKP Polskie Linie Kolejowe S.A., a którego przedmiotem było wypracowanie propozycji procedur stosowanych przez odpowiednie służby pozwalających na szybsze zapewnienie przejezdności szlaków kolejowych po wypadkach komunikacyjnych. Podczas spotkania przyjęto propozycje usprawnień w celu ułatwienia współpracy pomiędzy poszczególnymi służbami zwłaszcza w kontekście przygotowań wszystkich służb do finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO

2012. Na kolejnym posiedzeniu Zespołu do Spraw Bezpieczeństwa w Transporcie Kolejowym pod przewodnictwem Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej w dniu 17 maja 2012 r., w którym uczestniczył prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego, omówiono problemy oraz sposoby przeciwdziałania kradzieżom i dewastacjom urządzeń infrastruktury kolejowej, powodującym zagrożenie bezpieczeństwa ruchu kolejowego i znaczne straty materialne.

- Dyrektor Departamentu Postępowania Przygotowawczego pismem z dnia 10 września 2012 r. zalecił wszystkim prokuratorom apelacyjnym, aby respektując przepisy ustawy o transporcie kolejowym, a także regulacje prawne odnoszące się do działania Państwowej Komisji Badania Wypadków Kolejowych, w toku prowadzonych postępowań przygotowawczych dotyczących wypadków komunikacyjnych w ruchu kolejowym przyjęli zasadę, że taśmy prędkościomierzy po ich ewentualnym zatrzymaniu na miejscu zdarzenia były wydawane uprawnionym członkom komisji kolejowej, badającym przyczyny wypadku z jednoczesnym zobowiązaniem ich, aby po dokonaniu niezbędnych badań były one zwrócone prokuratorowi prowadzącemu śledztwo wraz z wynikami badań. Jednocześnie – mając na uwadze potrzebę minimalizacji przestojów pociągów na miejscu wypadku w ruchu kolejowym – zobowiązano prokuratorów apelacyjnych do podjęcia działań, zmierzających do takiego zorganizowania pracy prokuratorów w podległych im jednostkach, aby czas dojazdu prokuratora na miejsce wypadku (katastrofy) był jak najkrótszy.

W ramach zdań służbowych prokuratorzy Departamentu Postępowania Przygotowawczego przygotowali szereg wykładów i prezentacji na potrzeby podnoszenia kwalifikacji zawodowych prokuratorów, funkcjonariuszy służb, których ustawowym zadaniem jest ściganie przestępstw i zapobieganie przestępczości, przedstawiciele zagranicznych organów sądowych czy studentów.

W ramach współpracy z jednostkami naukowymi, na zaproszenie prof. n. dr hab. Zbigniewa Lasocika Kierownika Ośrodka Badań Handlu Ludźmi w Katedrze Kryminologii i Polityki Kryminalnej Instytutu Profilaktyki Społecznej i Resocjalizacji Uniwersytetu Warszawskiego prokurator Departamentu Postępowania Przygotowawczego w dniu 19 kwietnia 2012 r. wziął udział w seminarium eksperckim na temat niekaralności ofiar handlu ludźmi, poświęconym propozycji nowelizacji przepisów Kodeksu karnego, zapewniających gwarancję niekaralności ofiar handlu ludźmi w przypadku popełnienia przez nich przestępstw polegających na posługiwaniu się sfałszowanymi dokumentami tożsamości.

Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji współpracował z podmiotami zewnętrznymi w zakresie następującej problematyki:

1. Terroryzm

Prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji reprezentuje Prokuratora Generalnego w Międzyresortowym Zespole do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych, który utworzony został na podstawie Zarządzenia Nr 162 Prezesa Rady Ministrów z dnia 25 października 2006 roku (z późn. zmianami).

Do podstawowych zadań Zespołu należy monitorowanie zagrożeń o charakterze terrorystycznym, ich analiza i ocena, opracowanie projektów procedur w zakresie zwalczania terroryzmu oraz inicjowanie, koordynowanie i monitorowanie działań podejmowanych przez właściwe organy administracji rządowej w zakresie przeciwdziałania terroryzmowi.

W pracach Zespołu Zadaniowego do spraw wypracowania metodologii oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał, powołanego przez Międzyresortowy Zespół do Spraw Zagrożeń Terrorystycznych brał udział przedstawiciel Departamentu Postępowania Przygotowawczego Prokuratury Generalnej.

Efektem działań Zespołu Zadaniowego było opracowanie Metodyki oględzin miejsc przestępstw o charakterze terrorystycznym i katastrof oraz identyfikacji ciał ofiar. Pismem Zastępcy Prokuratora Generalnego z dnia 18 grudnia 2012 roku przedmiotowa metodyka została przesłana do wszystkich prokuratorów apelacyjnych celem przekazania podległym prokuratorom do odpowiedniego stosowania w bieżącej praktyce.

W konsekwencji realizacji rekomendacji Zespołu w prokuraturach okręgowych wyznaczono prokuratorów, którzy po odbyciu przeszkolenia w zakresie prawidłowości procesowego zachowania na miejscu ewentualnych oględzin będą prokuratorami prowadzącymi postępowania przygotowawcze, których przedmiotem mogą być zdarzenia noszące znamiona katastrof.

Z inicjatywy Pierwszego Zastępcy Prokuratora Generalnego Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury zorganizowała w dniach 10 – 12 i 17 – 19 października 2012 roku szkolenia z zakresu prowadzenia postępowań przygotowawczych w sprawach katastrof i zdarzeń o charakterze terrorystycznym. W szkoleniach uczestniczyło łącznie około stu prokuratorów.

Nadto prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji bierze udział w pracach Zespołu Zadaniowego do spraw opracowania propozycji algorytmu współdziałania i zarządzania czynnościami na miejscu zdarzenia o charakterze

terrorystycznym, powołanego Decyzją Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu do spraw Zagrożeń Terrorystycznych.

2. Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu

W 2012 roku Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował współpracę z przedstawicielami Departamentu Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów w obszarze przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu. Współpraca polegała na bezpośrednich kontaktach roboczych, mających na celu omówienie bieżących problemów we współpracy prokuratury i Generalnego Inspektora Informacji Finansowej.

W 2012 roku Przewodniczącego Komisji Nadzoru Finansowego poinformowano o wynikach badań postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa z art. 35 ustawy z dnia 16 listopada 2000 roku o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, w których zapadały decyzje o umorzeniu postępowania z powodu niestwierdzenia znamion czynu zabronionego.

Do Ministerstwa Sprawiedliwości przesłano stanowisko w sprawie zintensyfikowania prac legislacyjnych nad przygotowaną nowelizacją Kodeksu karnego zgodnie z zaleceniami rekomendacji Komitetu Ekspertów Rady Europy do spraw Oceny Środków Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy i Finansowaniu Terroryzmu (MONEYVAL).

Prokurator Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji w 2012 roku dwukrotnie przedstawiał prezentacje na temat „Zadań prokuratury w systemie przeciwdziałania praniu pieniędzy w Polsce” podczas zorganizowanych przez Ministerstwo Finansów wizyt studyjnych przedstawicieli administracji i organów ścigania z Macedonii i Turkmenistanu oraz Armenii i Ukrainy.

W dniu 6 września 2012 roku w Warszawie przedstawiciel Departamentu uczestniczył w konferencji na temat „Przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu - nowe wyzwania dla instytucji”, również organizowanej przez Ministerstwo Finansów.

3. Handel ludźmi

Przedstawiciel Departamentu w 2012 roku w dalszym ciągu uczestniczył jako ekspert w dziedzinie przestępczości związanej z handlem ludźmi w Międzyresortowym Zespole do Spraw Zwalczania i Zapobiegania Handlowi Ludźmi, organie opiniotwórczym Prezesa Rady Ministrów. Zespół skupia przedstawicieli wszystkich podmiotów zaangażowanych w walkę ze zjawiskiem handlu ludźmi, a do jego zadań należy:

- ocena realizacji *Krajowego Planu Działań przeciwko Handlowi Ludźmi*,
- proponowanie oraz opiniowanie podejmowanych działań zmierzających do skutecznego zwalczania i zapobiegania handlowi ludźmi.

Prokurator bierze czynny udział w działających w ramach Zespołu grupach, tj. w grupie roboczej, grupie eksperckiej do spraw wsparcia ofiar handlu ludźmi, grupie eksperckiej do spraw handlu dziećmi.

W Departamencie do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji sporządzane są między innymi raporty o aktywności Prokuratury Generalnej w związku z realizacją *Krajowego Planu Działania Przeciwko Handlowi Ludźmi*. Prowadzona jest także bieżąca współpraca z Zespołem ds. Handlu Ludźmi Departamentu Polityki Migracyjnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, który gromadzi wszystkie informacje związane z profilaktyką handlu ludźmi, przeciwdziałaniem i zwalczaniem tego zjawiska. Departament do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji ma w tym zakresie istotny, merytoryczny wkład, w szczególności wymienia, zgodnie z obowiązującymi przepisami o ochronie danych osobowych, informacje o wszczęciu lub zakończeniu postępowań przygotowawczych, w których Ministerstwo Spraw Wewnętrznych powiadomiło Prokuraturę Generalną o objęciu cudzoziemca *Programem wsparcia i ochrony ofiary/świadka handlu ludźmi*.

W ramach tej współpracy Departament opracował stanowisko prawne dotyczące możliwości zastosowania zakupu kontrolowanego w sprawach o handel ludźmi w odniesieniu do ludzi, w którym stwierdzono, że obecne brzmienie przepisów (ustawa o Policji), regulujących te kwestie nie daje możliwości podjęcia takich działań przez służby policji.

Przekazano również wyciąg ze sprawozdania z monitoringu i koordynacji postępowań przygotowawczych, których przedmiotem jest handel ludźmi, zawierający między innymi dane liczbowe z postępowań przygotowawczych za rok 2011, odnoszące się do ilości wszczętych i zakończonych postępowań przygotowawczych, liczby ujawnionych pokrzywdzonych, ich obywatelstwa i płci, sposobu zakończenia postępowań przygotowawczych, a także wnioski wynikające z analizy tych danych.

Przekazane dane stanowiły podstawę informacji opublikowanej na stronie internetowej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

W ramach współpracy z Sejmem i Senatem Rzeczypospolitej Polskiej przedstawiciel Departamentu w dniu 18 kwietnia 2012 roku uczestniczył w seminarium zorganizowanym przez Sejmową Komisję Sprawiedliwości i Praw Człowieka w ramach programu „Parlamentarzyści przeciwko handlowi ludźmi”, pt. „Zapobieganie handlowi ludźmi a krajowe procedury zgłaszania przypadków handlu ludźmi”.

W dniu 15 października 2012 roku prokurator z Departamentu uczestniczył również w debacie na temat zwalczania i zapobiegania przestępstwom handlu ludźmi, zorganizowanej przez Komendę Główną Policji w związku z obchodami VI Europejskiego Dnia Przeciwko Handlowi Ludźmi.

4. Zwalczanie przestępczości zorganizowanej

W 2012 roku prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował prace w ramach podpisanego w dniu 13 maja 2011 roku przez Prokuratora Generalnego, Komendanta Głównego Policji oraz Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego porozumienia w zakresie powołania Zespołu do sprawy Opracowania Metodyki Zapobiegania i Działania w Przypadkach Uprowadzeń Osób.

W dniach 11–13 stycznia 2012 roku zorganizowano konferencję roboczą Zespołu w Komendzie Głównej Policji w Warszawie, poświęconą dokończeniu prac nad „Metodyką działań oraz stworzeniu koncepcji szkoleń specjalistycznych i baz danych wspomagających proces wykrywczy w sprawach o uprowadzenia”. Następnie w dniu 14 lutego 2012 roku w trakcie spotkania z sygnatariuszami porozumienia przyjęto Raport końcowy.

Najistotniejszym efektem prac zespołu było opracowanie i wdrożenie w praktyce organów ścigania „Metodyki postępowania organów ścigania w przypadku uprowadzenia osoby dla okupu lub w celu wymuszenia innego zachowania w zamian za uwolnienie zakładnika, którego miejsce pobytu pozostaje nieznane”.

Ponadto zespół zaproponował szereg rekomendacji, w konsekwencji których w 2012 roku podjęto działania zmierzające do ich wdrożenia tj.:

- 1) powołano Centrum ds. Uprowadzeń w ramach Wydziału Operacji Pościgowych Centralnego Biura Śledczego KGP,
- 2) przeszkolono prokuratorów w zakresie przepisów policyjnych dotyczących działań operacyjnych,
- 3) przygotowano porozumienie, które Prokurator Generalny zawarł z operatorami telekomunikacyjnymi, przewidujące możliwość nadania przy określonym trybie i przesłankach – w razie szczególnie pilnej potrzeby uzyskania danych telekomunikacyjnych – statusu priorytetowego postanowieniu prokuratora o zwolnieniu z tajemnicy telekomunikacyjnej,
- 4) podjęto prace zmierzające do przygotowania propozycji nowelizacji ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji oraz ustawy Kodeks karny, poprzez poszerzenie znamion

przestępstwa opisanego w art. 166 § 1 k.k. o pojazd lądowy, wprowadzenia odpowiednich klauzul - abolicyjnej i mitygacyjnej do treści art. 189 k.k.

Ponadto z inicjatywy Prokuratora Generalnego, w ramach dalszej realizacji rekomendacji, Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury zorganizowała pierwszą pilotażową edycję szkoleń dla prokuratorów na temat postępowania w przypadku uprowadzania osoby dla okupu lub w celu wymuszenia innego zachowania, w zamian za uwolnienie zakładnika.

W 2012 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej przeprowadzono badania spraw dotyczących organizowania nielegalnych gier hazardowych, opartych na serwerach internetowych, które pozwoliły na określenie sposobu działania grup przestępczych czerpiących korzyści z tego procederu.

Stwierdzono, iż członkowie grup tworzą rozległą, obejmującą znaczną część kraju, nielegalną sieć dystrybucji urządzeń będących terminalami internetowymi, przy użyciu których odbywają się nielegalne gry hazardowe.

W konsekwencji badań, celem wypracowania stanowiska w przedmiocie przyjęcia właściwego postępowania w kategorii spraw obejmujących organizowanie nielegalnych gier hazardowych, opartych na serwerach internetowych, w dniu 14 listopada 2012 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji Prokuratury Generalnej odbyło się spotkanie z przedstawicielami Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier Ministerstwa Finansów oraz Krajowej Grupy Zadaniowej do spraw Kontroli Gier Hazardowych, funkcjonującej w ramach Izby Celnej w Szczecinie, której zadaniem jest monitorowanie oraz zbieranie informacji dotyczących omawianego zjawiska, a także koordynowanie postępowań prowadzonych przez urzędy celne na terenie kraju.

W trakcie spotkania ustalono m. in., jakie cele winny realizować prowadzący postępowania przygotowawcze w omawianym zakresie. W toku dalszych prac w Departamencie opracowano wstępny projekt zasad procedowania przy prowadzeniu postępowań dotyczących szeroko pojętej działalności zorganizowanych grup przestępczych, mających na celu popełnianie przestępstw przeciwko interesom ekonomicznym Skarbu Państwa, związanych z organizowaniem nielegalnych gier hazardowych opartych na serwerach internetowych, które przekazano do konsultacji międzyresortowych.

W dniach 15–16 marca 2012 roku w Szczecinie prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji brał udział w konferencji zorganizowanej przez Polską Izbę Ubezpieczeń pt. „Przestępczość Ubezpieczeniowa – XV Jubileuszowa Edycja

Międzynarodowej Konferencji”, w ramach której wygłosił referat „Rola prokuratora w zwalczaniu zorganizowanej przestępczości”.

W dniach 23-27 kwietnia 2012 roku prokurator z Departamentu uczestniczył w konferencji „Euro Północny Wschód III. Spotkanie Europejskich Ekspertów ds. Falszerstw”, która została zorganizowana przez Zespół do zwalczania falszerstw pieniędzy (NCO) Wydziału do Zwalczania Zorganizowanej Przestępczości Kryminalnej Centralnego Biura Śledczego Komendy Głównej Policji ze wsparciem finansowym Komisji Europejskiej (OLAF). Jej podstawowym założeniem było stworzenie stałej międzynarodowej grupy eksperckiej do spraw zwalczania falszerstw pieniędzy w rejonie Europy Północno – Wschodniej, skupiającej ekspertów policji, prokuratury, krajowych banków centralnych, straży granicznej i innych. W toku konferencji przedstawiciel Departamentu w ramach panelu „Służba celna, służba graniczna, prokuratura oraz krajowe banki centralne w systemie zwalczania falszerstw pieniędzy” wygłosił wykład na temat struktury prokuratury i jej zadań, obowiązujących w polskim systemie prawnym przepisów dotyczących zwalczania falszerstwa pieniędzy na przykładzie jednego z postępowań przygotowawczych dotyczących ujawnionej drukarni fałszywych banknotów euro.

W 2012 roku prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji przygotował wkład Prokuratury Generalnej do kwestionariusza Europejskiego Komitetu ds. Problematyki Przestępczości Rady Europy z dnia 23 października 2012 roku, dotyczącego zagadnienia zwalczania piractwa morskiego, który przekazano do Departamentu Prawa Karnego Ministerstwa Sprawiedliwości.

W 2012 roku w Departamencie do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji zebrano informacje pozostające w dyspozycji prokuratury, a niezbędne do opracowania raportu o stanie bezpieczeństwa w Polsce za 2011 rok, które przekazano Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

5. Produkcja i obrót środkami odurzającymi i psychotropowymi

W 2012 roku Departament do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji kontynuował współpracę z podległym Ministrowi Zdrowia Krajowym Biurem do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii. W ramach tej współpracy przygotowano i przesłano do Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii informacje dotyczące działalności Prokuratury związanej ze zwalczaniem przestępczości narkotykowej. Dane te były niezbędne do opracowania sprawozdania z realizacji Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii za rok 2011.

Ponadto prokurator wykonujący w Departamencie do spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji obowiązki związane z monitorowaniem przeszeczności narkotykowej w 2012 roku brał udział w dwóch konferencjach poświęconych przeciwdziałaniu narkomanii. W dniu 28 marca 2012 roku uczestniczył w zorganizowanej przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii konferencji pod nazwą „W poszukiwaniu równowagi. Czeska polityka narkotykowa”. Natomiast w dniu 24 października 2012 roku w Warszawie brał udział w konferencji zorganizowanej przez „Gazetę Wyborczą” i Światową Komisję ds. Polityki Narkotykowej pod nazwą „Narkotyki: koniec wojny?”.

6. Przemysł, nielegalne wytwarzanie i obrót wyrobami tytoniowymi

W 2012 roku prokurator Departamentu do spraw Przeszeczności Zorganizowanej i Korupcji nadal uczestniczył w Międzyresortowej Grupie Roboczej do Spraw Zwalczenia Przemysłu Papierosów funkcjonującej w ramach Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości na Szkodę Interesów Finansowych Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej (GAFU).

Zespół został powołany Zarządzeniem nr 62 Prezesa Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2003 roku, zmienionym Zarządzeniem nr 58 Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 sierpnia 2010 roku w sprawie Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej. Jest organem wspierającym Pełnomocnika Rządu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej, powołanego rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2003 roku.

W skład Grupy, poza przedstawicielami prokuratury wchodzi przedstawiciele Ministerstwa Finansów (Departamentu Ochrony Interesów Finansowych UE, Departamentu Wywiadu Skarbowego, Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Departamentu Kontroli Skarbowej), Komendy Głównej Policji (Centralnego Biura Śledczego i Biura Kryminalnego), Izby Celnej w Białymstoku, Komendy Głównej Straży Granicznej (Zarządu Operacyjno-Śledczego).

Przedstawiciel ówczesnej Prokuratury Krajowej Biura do Spraw Przeszeczności Zorganizowanej został włączony w skład tej Grupy decyzją Nr 3/2009 z dnia 24 sierpnia 2009 roku Przewodniczącego Międzyresortowego Zespołu do Spraw Zwalczenia Nieprawidłowości Finansowych na Szkodę Rzeczypospolitej Polskiej lub Unii Europejskiej.

Międzyresortowa Grupa Robocza do Spraw Zwalczenia Przemytu Papierosów podejmuje działania zmierzające do ograniczenia przemytu i podrabiania wyrobów tytoniowych na terenie RP. Są one związane przede wszystkim z szeroko rozumianą realizacją umów, którymi RP została związana na podstawie uchwał Rady Ministrów:

- z dnia 6 czerwca 2005 roku, numer 154/2005, dotyczącej umowy pomiędzy Komisją Europejską, Państwami Członkowskimi i Philip Morris International Inc. w sprawie zwalczenia przemytu i podrabiania papierosów;
- z dnia 23 stycznia 2008 roku, numer 12/2008, dotyczącej umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską, Uczestniczącymi państwami członkowskimi i JT International SA oraz JT International Holding BV (spółki Japan Tobacco) o współpracy;
- z dnia 29 grudnia 2010 roku, numer 210/2010, dotyczącej umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską, Uczestniczącymi państwami członkowskimi i British - American Tobacco Holdings Limited (BAT) o współpracy;
- z dnia 29 grudnia 2010 roku, numer 211/2010, dotyczącej umowy pomiędzy Wspólnotą Europejską, Uczestniczącymi państwami członkowskimi i Imperial Tobacco Limited (ILT) o współpracy.

Przedmiotem powyższych umów jest stała współpraca pomiędzy ich stronami, mająca na celu zwalczanie różnych form nielegalnego obrotu papierosami, w tym między innymi ich przemytu do krajów Unii Europejskiej.

W ramach prac Grupy następuje również wymiana doświadczeń pomiędzy przedstawicielami poszczególnych służb, dotyczących między innymi bieżących praktycznych zagadnień, związanych z ujawnianiem i zabezpieczaniem wyrobów tytoniowych podlegających nielegalnemu obrotowi, w tym pojawiających się nowych trendów w zakresie kierunków i sposobów ich przemytu.

Aktualnie, w związku z obecną pozycją ustrojową prokuratury, jej przedstawiciele (z Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji oraz Departamentu Postępowania Przygotowawczego) uczestniczą w pracach tej Grupy poprzez udział w jej spotkaniach - przy czym ma on charakter ekspercki, przede wszystkim w odniesieniu do kwestii związanych z uregulowaniami prawnymi, dotyczącymi bezpośrednio prowadzenia postępowań karnych oraz stosowania w ich ramach poszczególnych instytucji.

7. Nielegalny obrót bronią masowego rażenia, obrót towarami, technologiami i usługami o znaczeniu strategicznym dla bezpieczeństwa państwa

W 2012 roku przedstawiciele Departamentu kontynuowali udział w pracach Międzyresortowego Zespołu do spraw zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia i implementacji „Inicjatywy Krakowskiej”, działającym w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, który powołany został Zarządzeniem Nr 36 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 kwietnia 2008 roku.

Wskazany Zespół powołany został między innymi do wypracowywania oraz przedkładania Radzie Ministrów propozycji działań w zakresie zapobiegania nielegalnemu rozprzestrzenianiu broni masowego rażenia, środków jej przenoszenia, materiałów i technologii do jej produkcji oraz towarów podwójnego zastosowania. W ramach jego działalności w 2012 roku kontynuowano prace nad Krajowym Mechanizmem Przechwytywania.

W dniach 11-12 lipca 2012 roku prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji uczestniczył w międzynarodowych warsztatach organizowanych przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych „The PSI Critical Capabilities and Practises Workshop”, których celem było wypracowanie modelu międzynarodowej współpracy podczas zdarzenia związanego z nielegalnym rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia bądź jej komponentów, jak też czynności pozwalających na odpowiednie reagowanie w sytuacjach krytycznych. Prokurator brał aktywny udział w pracach grupy „Seizure and Disposal”, w ramach których przedstawił polskie regulacje prawne związane z zatrzymaniem przedmiotów pochodzących z przestępstwa, jak też przepisy bezpośrednio związane z tym zagadnieniem, m.in. ekspertyzy biegłych, przechowywanie przedmiotów niebezpiecznych. Wynikiem warsztatów było wypracowanie wzorców postępowania w przypadku ewentualnej konieczności podjęcia wspólnych działań przeciwdziałających proliferacji.

8. Korupcja

Prokurator z Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji sporządził sprawozdanie z prowadzonego 2011 roku monitoringu spraw dotyczących przestępczości korupcyjnej, którego kopia została przekazana do Centralnego Biura Antykorupcyjnego. Przedstawiono w nim dane liczbowe i uwagi wynikające z praktyki, dotyczące problemów prawnych tj. procesowych konsekwencji zaistnienia przesłanki przedawnienia karalności oraz warunków zastosowania „klauzul niekaralności”.

9. Inne formy współpracy

W 2012 roku prokuratorowi Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji powierzono obowiązki członka Zespołu do spraw Monitorowania Orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka Odnoszących się do Zadań Prokuratury, który współpracuje z Zespołem do spraw Monitorowania Orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Ministerstwie Spraw Zagranicznych.

W dniu 26 stycznia 2012 roku przedstawiciel Departamentu uczestniczył w konferencji zorganizowanej przez Mazowieckiego Wojewódzkiego Inspektora Inspekcji Handlowej w Warszawie na temat „Jakość paliw w świetle wymagań prawa i kontroli Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Warszawie”.

W dniach 14 – 16 maja 2012 roku prokurator z Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji uczestniczył w międzynarodowej konferencji pt. „Działania kontrolne, nieprawidłowości oraz zwalczanie przystępczości w wykorzystaniu funduszy strukturalnych i Funduszu spójności – doświadczenia i wyzwania”, która odbyła się w Wyższej Szkole Policji w Szczytnie.

Prokurator z Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji reprezentował Prokuratora Generalnego na konferencji inauguracyjnej projektu Rady Europy p.t. „Zwalczanie dyskryminacji ze względu na orientację seksualną i tożsamość płciową”, zorganizowanej w dniu 18 lipca 2012 roku w Warszawie przez Pełnomocnika Rządu do spraw Równego Traktowania. Wystąpił w panelu dyskusyjnym „Co należy zrobić?”, w którym przedstawił dane wynikające z monitoringu przestępstw z nienawiści oraz wskazał na rozpoczęcie prac nad przygotowaniem propozycji zmian Kodeksu karnego poprzez wprowadzenie definicji przestępstwa z nienawiści.

W dniach 17-18 lipca 2012 roku w Warszawie prokuratorzy z Departamentu uczestniczyli w konferencji p.t. „Identyfikowanie i przeciwdziałanie patologiom obrotu gospodarczego na przykładzie wyłudzeń podatku VAT przy obrocie stałą zbrojeniami”, zorganizowanej przez Hutniczą Izbę Przemysłowo - Handlową oraz Spółkę Doradztwa Podatkowego „Ernst & Young”. W jej trakcie przedstawiciel prokuratury zaprezentował dane obrazujące skalę zidentyfikowanych przez prokuraturę nadużyć w obrocie stałą i pretami zbrojeniami.

Między innymi z inicjatywy Departamentu do spraw Przystępczości Zorganizowanej i Korupcji doszło do nawiązania współpracy z Ministerstwem Finansów, skutkującej powstaniem Międzyresortowej Grupy Roboczej do spraw zwalczania przystępczości związanej z wyłudzeniem zwrotu oraz uchylania się od uiszczania podatku od towarów

i usług (VAT), która została powołana decyzją Nr 5/2012 Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej z dnia 22 listopada 2012 roku. W pracach tej Grupy w charakterze ekspertów uczestniczy dwóch prokuratorów z Departamentu, a także przedstawiciele Ministerstwa Finansów, Policji, Prokuratury Generalnej i ABW.

Do zadań przedmiotowej Grupy należy:

- 1) monitorowanie i identyfikacja zagrożeń w obrocie stałą zbrojeniową,
- 2) określenie sposobów przeciwdziałania oszustwom i roli poszczególnych służb w zwalczaniu oszustw w obrocie stałą zbrojeniową,
- 3) określenie zasad efektywnej współpracy służb i sposobów jej uruchomienia w celu zapewnienia efektywnego zwalczania oszustw,
- 4) ustalenie zakresu i sposobu realizacji współpracy z Departamentem Informacji Finansowej Ministerstwa Finansów,
- 5) sformułowanie propozycji zmian legislacyjnych w zakresie ograniczenia oszustw podatkowych w obrocie stałą zbrojeniową.

W październiku 2012 roku nawiązano współpracę z Departamentem Kontroli Skarbowej Ministerstwa Finansów, w celu wymiany doświadczeń w zakresie zbierania danych i przygotowywania zawiadomień o przestępstwach skarbowych, w tym dotyczących prania brudnych pieniędzy oraz koordynowania wzajemnych działań związanych ze zwalczaniem tej przestępczości, a w szczególności :

- 1) określenia zasad współpracy prokuratorów i organów kontroli skarbowej,
- 2) wypracowania zasad współpracy prokuratorów i organów kontroli skarbowej w sytuacji podjęcia działań na terenie co najmniej dwóch województw,
- 3) określenia zasad dostępu i wykorzystania, przez inspektorów i prokuratorów, informacji gromadzonych w toku postępowań karnych i kontrolnych, jak również zasad udziału w czynnościach,
- 4) problematyki zabezpieczenia majątkowego,
- 5) wzajemnych szkoleń.

W dniu 10 października 2012 roku w toku konferencji dotyczącej zwalczania przestępczości akcyzowej, zorganizowanej w Prokuraturze Apelacyjnej we Wrocławiu, prokurator z Departamentu wygłosił referat na temat „Sposoby i zasady prowadzenia monitoringu w sprawach dotyczących nadużyć finansowych, w szczególności wyłudzenia podatku VAT oraz spraw paliwowych”.

W dniach 24-26 października 2012 roku w ramach współpracy z Zespołem zadaniowym ds. Koordynacji Działań Organów Celnych, Podatkowych oraz Kontroli Skarbowej w Zakresie Kontroli Opodatkowania Podatkiem Akcyzowym, prokurator z Departamentu uczestniczył w naradzie na temat koordynowania działań w zakresie wykrywania i eliminowania przestępstw polegających na unikaniu płacenia podatku VAT w obrocie paliwami, w szczególności w obrocie związanym z wewnątrzwspólnotowymi dostawami.

W dniu 14 grudnia 2012 roku w siedzibie Prokuratury Generalnej odbyło się spotkanie dotyczące przestępczości związanej z obrotem prętami zbrojeniowymi i stalą, z udziałem przedstawicieli Hutniczej Izby Przemysłowo – Handlowej oraz hut. Omówiono problemy branży hutniczej, które wynikają z procederu importu stali, szczególnie zbrojeniowej, po zaniżonych cenach oraz wynikające z tego tytułu szacunkowe straty Skarbu Państwa związane z unikaniem płacenia podatku VAT. Podczas spotkania uzgodniono, że dla wyeliminowania tego rodzaju przestępczości konieczne są odpowiednie zmiany legislacyjne.

W związku z wnioskiem Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego z dnia 9 października 2012 roku, skierowanym do Prokuratora Generalnego, zawierającym prośbę o przeprowadzenie zajęć w Centralnym Ośrodku Szkolenia ABW w Emowie, prokuratorzy Departamentu do spraw Przestępczości Zorganizowanej i Korupcji omówili praktyczne zagadnienia związane z międzynarodowym obrotem prawnym, instrumentami prawnymi wykorzystywanymi w zwalczaniu przestępczości zorganizowanej, przekształcaniem materiałów operacyjnych w dowodowe w postępowaniu karnym, odzyskiwaniem mienia pochodzącego z przestępczej działalności oraz praktyki stosowania kontroli operacyjnej, zakupu kontrolowanego i przesyłki niejawnie nadzorowanej.

Współpraca w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka

W 2012 r. kontynuowano współpracę z Ministerstwem Spraw Zagranicznych w zakresie wykonywania orzeczeń Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (ETPCz) i zapobiegania naruszaniu przez Polskę przepisów Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (EKPCz) i jej protokołów, a także w innych sprawach wynikających z międzynarodowych zobowiązań Polski w zakresie przestrzegania praw człowieka. W związku z tym przedstawiciel Prokuratora Generalnego bierze udział w międzyresortowym Zespole ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

Zadaniem Zespołu, kierowanego przez pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed ETPCz, jest przede wszystkim wypracowywanie propozycji stanowisk w zakresie wykonywania orzeczeń ETPCz w sprawach przeciwko Polsce, w tym inicjowanie i koordynowanie działań mających na celu implementację do prawa krajowego i praktyki organów publicznych międzynarodowych norm prawnych w zakresie praw człowieka, co zapobiegać ma wydawaniu kolejnych wyroków stwierdzających naruszenie EKPCz przez Rzeczpospolitą Polską.

W ramach prac Zespołu, Prokuratura Generalna przedstawiała wkłady do planów działania i raportów – zarówno tych przedstawianych na forum międzynarodowym (Komitet Ministrów Rady Europy, Zgromadzenie Parlamentarne Rady Europy), jak i na forum krajowym (Prezes Rady Ministrów, Sejm, Senat) - dotyczących wykonywania szeregu wyroków ETPCz¹.

Równocześnie prokuratura podejmowała, zgodnie z art. 46 EKPCz, środki ogólne i indywidualne² mające na celu wykonanie dotyczących jej wyroków ETPCz. Przykładowo w sprawie Wizerkaniuk przeciwko Polsce (skarga nr 18990/05, wyrok z 5 lipca 2011 r.) Prokurator Generalny wystąpił do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, tytułem środków ogólnych, z prośbą o przyspieszenie prac legislacyjnych, zmierzających do zmiany przepisów, których zastosowanie w praktyce stało się podstawą stwierdzenia naruszenia EKPCz, tj. art. 14 ust. 1 i 2 oraz art. 49 ustawy z dnia 26 stycznia 1984 r. prawo prasowe. Kwestię tę przedstawiciel Prokuratury Generalnej sygnalizował również na posiedzeniu sejmowej Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka, poświęconym wykonywaniu wyroków ETPCz. Prokuratura Generalna rozesłała ponadto wspomniany wyrok do wszystkich prokuratorów, zwracając uwagę na istotę rozstrzygnięcia oraz możliwość rezygnacji ze ścigania karnego w podobnych przypadkach (odmowa wszczęcia lub umorzenie postępowania przygotowawczego).

---

¹ Prokuratura współtworzyła m.in. sprawozdania dotyczące następujących wyroków ETPCz przeciwko Polsce: *Adamkiewicz* (skarga nr 54729/00); *Trzaska* (skarga nr 25792/94) i *Kauczor* (skarga nr 45219/06); *Kudła* (skarga nr 30210/96); *Mojsiejew* (skarga nr 11818/02); *Różański* (skarga nr 55339/00); *Frasik* (skarga nr 22933/02) *Jaremowicz* (skarga nr 24023/03); *Dzieciak* (skarga nr 77766/01), *Jasińska* (skarga nr 28326/05), *Orchowski* (skarga nr 17885/04), *Norbert Sikorski* (skarga nr 17599/05), *Kaprykowski* (skarga nr 23052/05), *Musiał* (skarga nr 28300/06), *Rokosz* (skarga nr 15952/09), *Wenerski* (skarga nr 44369/02), *Andrzej Wierzbicki* (skarga nr 48/03), *Klamecki nr 2* (skarga nr 31583/96), *Płoski* (skarga nr 26761/95), *Jakóbski* (skarga nr 18429/06); *Ciechońska* (skarga nr 19776/04); *Byrzykowski* (11562/05); *Wizerkaniuk* (skarga nr 18990/05); *Wasilewska i Kalucka* (skarga nr 28975/04 i 33406/04).

² W sytuacji, w której Europejski Trybunał Praw Człowieka stwierdza naruszenie Konwencji, pozwane Państwo zobowiązane jest na podstawie art. 46 Konwencji nie tylko do zapłaty zasądzonego przez Trybunał słusznego zadośćuczynienia. Ma ono również, jeżeli zachodzi taka potrzeba, obowiązek podjąć środki indywidualne mające na celu położenie kresu naruszeniu stwierdzonemu przez Trybunał i usunięcie jego skutków (jeśli to możliwe poprzez *restitutio in integrum*), a także środki ogólne zmierzające do zapobieżenia podobnym naruszeniom w przyszłości (patrz m.in. wyrok *Kauczor przeciwko Polsce*, skarga 45219/06, 3 lutego 2009, § 61).

Z kolei w sprawie Adamkiewicz przeciwko Polsce (skarga nr 54729/00, wyrok z 2 marca 2010 r.) Prokuratura Generalna rozpowszechniła, również tytułem środków ogólnych, wyrok wśród prokuratorów biorących udział w postępowaniach w sprawach nieletnich i zwróciła uwagę na zakwestionowaną przez ETPCz praktykę polskich sądów prowadzenia postępowania wyjaśniającego i rozpoznawania sprawy w postępowaniu poprawczym przez tego samego sędziego. Prokuratorów zobowiązano jednocześnie do aktywności procesowej w kierunku zapewnienia zgodności postępowania w sprawach nieletnich ze standardami orzecznictwymi ETPCz, w tym o reagowanie poprzez stosowne wnioski procesowe w sytuacjach, w których dojść może do naruszenia prawa do rzetelnego procesu z uwagi na skład sądu (art. 6 § 1 EKPCz).

Natomiast w sprawie Wasilewska i Kałucka przeciwko Polsce (skarga nr 28975/04, wyrok z 23 lutego 2010 r.) Prokuratura Okręgowa w Łodzi kontynuowała podjęte w wykonaniu wyroku ETPCz, tytułem środków indywidualnych, śledztwo dotyczące okoliczności spowodowania śmierci ustalonej osoby. W toku podjętego śledztwa, umorzonego następnie prawomocnym postanowieniem z 30 czerwca 2012 r., badano okoliczności, których niewyjaśnienie w prowadzonym pierwotnie śledztwie skrytykował w swoim wyroku ETPCz.

Jako jeden z wynikających z art. 46 EKPCz środków ogólnych, zmierzających do uniknięcia ponownych naruszeń w przyszłości, Prokuratura Generalna rozpowszechniła wśród prokuratorów wyroki ETPCz, stanowiące przedmiot prac międzyresortowego Zespołu ds. ETPCz oraz informacje o standardach orzecznictwowych ETPCz.

Prokuratura Generalna monitorowała również bieżące orzecznictwo ETPCz i dokumenty organów międzynarodowych w sprawach dotyczących pracy prokuratury oraz przekazywała prokuratorom informacje w tym zakresie³.

Mając na uwadze znaczną liczbę wyroków ETPCz stwierdzających nadużywanie przez Polskę instytucji tymczasowego aresztowania⁴, w dniu 7 listopada 2012 r. Prokurator

---

³ M.in. rozpowszechniono informację: o wyroku *Dochnal p-ko Polsce* (skarga nr 31622/07) z 18 września 2012 r.; o ustaleniach Konferencji Wysokiego Szczebla Rady Europy dotyczącej przyszłości Europejskiego Trybunału Praw Człowieka (Brighton, 18-20 kwietnia 2012 r.; w deklaracji końcowej w/wym. Konferencji potwierdzono wolę pełnego wdrożenia Europejskiej Konwencji Praw Człowieka na poziomie krajowym, m.in. poprzez zapewnienie, aby sądy i inne organy krajowe uwzględniały w prowadzonych przez siebie postępowaniach odpowiednie zasady Konwencji i orzecznictwa ETPCz); o rezolucji nr 1787(2011) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w przedmiocie wykonywania wyroków ETPCz; o zaleceniu Rec(2006)13 Komitetu Ministrów Rady Europy dla państw członkowskich w sprawie stosowania tymczasowego aresztowania, warunków w jakich się ono odbywa oraz zapewnienia zabezpieczeń przed nadużyciami; o wyrokach ETPCz stwierdzających naruszenia praw więźniów w Polsce; o wnioskach raportu Human Rights Watch w zakresie dotyczącym Polski.

⁴ W wyroku *Kauczor p-ko Polsce* (skarga 45219/06, 3 lutego 2009, § 58-62) ETPCz uznał, że nadużywanie tymczasowego aresztowania ma charakter problemu strukturalnego, który dotyka znaczną liczbę osób i który wiąże się ze złym

Generalny zorganizował seminarium pt. „Przewlekłość tymczasowego aresztowania w Polsce w świetle europejskich standardów ochrony praw człowieka”, w którym wystąpili przedstawiciele ETPCz, Sądu Najwyższego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego, a także Ministerstwa Sprawiedliwości i Ministerstwa Spraw Zagranicznych, a udział wzięło kilkuset prokuratorów, sędziów, adwokatów oraz przedstawiciele organizacji międzynarodowych i pozarządowych.

W ramach prac międzyresortowego Zespołu ds. Europejskiego Trybunału Praw Człowieka kierowano wystąpienia do właściwych jednostek organizacyjnych prokuratury, informujące o postępowaniach przed ETPCz, które zakończyły się skreśleniem sprawy z listy, z uwagi na uznanie przez Rząd RP (w formie ugody zawartej ze skarżącym lub deklaracji jednostronnej) naruszenia EKPCz przez prokuraturę i wypłacenie skarżącemu sumy pieniężnej tytułem zadośćuczynienia⁵. W tym zakresie zwracano się do właściwych prokuratorów nadrzędnych o ustalenie, czy stan naruszenia EKPCz trwa nadal (a jeżeli tak, o jak najszybsze doprowadzenie do zaprzestania naruszenia i, o ile to możliwe, usunięcie jego skutków) oraz o poinformowanie prokuratorów o wiążących Polskę standardach międzynarodowych w danym zakresie.

Prokuratura Generalna udzielała pełnomocnikowi Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka informacji na potrzeby postępowań w przedmiocie skarg przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej zawisłych przed ETPCz oraz przedstawiała swoje stanowisko w tych sprawach⁶.

Przedstawiciel Prokuratury Generalnej wziął również udział (obok przedstawiciela MSZ) w przesłuchaniu delegacji polskiego Parlamentu przed Komisją do Spraw Prawnych i Praw Człowieka Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy w sprawie wykonywania przez Polskę wyroków ETPCz (Strasburg, 2 października 2012 r.), udzielając Komisji wyjaśnień na temat działań prokuratury w tym zakresie. Przedstawiciele Prokuratury Generalnej spotkali się z kanclerzem ETPCz w celu omówienia działań podejmowanych przez prokuraturę dla zapewnienia przestrzegania praw człowieka w postępowaniach karnych oraz zasad współpracy w sprawach skarg przeciwko Polsce zawisłych przed ETPCz

---

funkcjonowaniem polskiego wymiaru sprawiedliwości. ETPCz zobowiązał jednocześnie Polskę do spójnego i planowego kontynuowania wysiłków mających na celu rozwiązanie tego problemu. Aktualnie przed Komitetem Ministrów Rady Europy zawisłych jest około 170 wyroków przeciwko Polsce stwierdzających nadmierną długość tymczasowego aresztowania: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?Ref=CM/Del/OJ/DH%282012%291136&Language=lanFrench&Ver=prel0039&Site=CM&BackColorInternet=DBDCF2&BackColorIntranet=FDC864&BackColorLogged=FDC864>.

⁵ Decyzje ETPCz: *Dec p-ko Polsce* (skarga nr 35132/10), *Przegaliński p-ko Polsce* (skarga nr 36627/10), *Wiśniewska p-ko Polsce* (skarga nr 60519/08)

⁶ M. in. w sprawie *Buchowiecki p-ko Polsce* (skarga nr 43974/08) i *Majkowski p-ko Polsce* (skarga nr 32272/11).

(Warszawa, 18 października 2012 r.). Przedstawiciele Prokuratury Generalnej uczestniczyli w delegacji Rzeczypospolitej Polskiej (kierowanej przez Grażynę Bernatowicz, podsekretarza stanu w MSZ) na sesję Rady Praw Człowieka ONZ ds. Powszechnego Okresowego Przeglądu Praw Człowieka w Polsce (Genewa, 29 - 31 maja 2012 r.), udzielając Radzie informacji w zakresie dotyczącym działań prokuratury na rzecz przestrzegania praw człowieka.

W 2012 r. Prokurator Generalny podjął również działania w celu wdrożenia w życie rekomendacji zawartych w raporcie Europejskiego Komitetu ds. Przeciwdziałania Torturom oraz Nieludzkiemu lub Poniżającemu Traktowaniu albo Karaniu (CPT) z 2011 r., dotyczących zabezpieczania dowodów w postępowaniach przygotowawczych w przedmiocie złego traktowania osób pozbawionych wolności. W tym zakresie skierował wystąpienia do Komendanta Głównego Policji i Dyrektora Generalnego Służby Więziennej.

Przedstawiciele Prokuratury Generalnej utrzymywali także kontakty z przedstawicielami organizacji pozarządowych w kwestiach związanych z ochroną praw człowieka w działalności prokuratury⁷.

W dniu 27 czerwca 2012 r. w Brukseli przedstawiciel Prokuratury Generalnej uczestniczył w konferencji poświęconej przyszłości portalu e-Justice, zawierającego informacje o prawie państw członkowskich UE. Konferencja miała służyć wymianie poglądów ekspertów krajów członkowskich UE w ramach prac legislacyjnych Komisji Europejskiej, zmierzających do wydania decyzji regulującej zasady działania portalu e-Justice.

Pozyskiwanie funduszy pomocowych Unii Europejskiej

W oparciu o wysokie oceny funkcjonalności systemów digitalizacji akt w wybranych krajach członkowskich Unii Europejskiej oraz zidentyfikowanie pozytywnego wpływu funkcjonowania tego systemu na usprawnienie pracy prokuratorów, Prokurator Generalny podjął decyzję o wprowadzeniu procesu digitalizacji akt zarówno w Prokuraturze Generalnej, jak i we wszystkich 11 prokuraturach apelacyjnych oraz 45 okręgowych. Stworzenie specjalistycznego oprogramowania do digitalizacji akt oparto na doświadczeniu nabytym w związku z wdrożeniem pilotażowego systemu SYDIG, finansowanego ze środków Norweskiego Mechanizmu Finansowego, dedykowanego dla 11 prokuratur apelacyjnych oraz 9 wybranych prokuratur okręgowych. W oparciu o analizę efektów tego projektu oraz uwagi

---

⁷ M.in. z Amnesty International, Fair Trials International i Forum Obywatelskiego Rozwoju.

przedstawione przez jednostki organizacyjne, w których podlegał on wdrożeniu, w Prokuraturze Generalnej przygotowano na początku 2012 r. podstawy koncepcyjne usprawnienia oraz rozszerzenia funkcjonowania systemu o kolejne jednostki prokuratury. Wysokie koszty oraz skala planowanego przedsięwzięcia spowodowały poszukiwanie możliwości sfinansowania projektu ze środków Unii Europejskiej w ramach Narodowego Planu Rozwoju na lata 2007 – 2013. Efektem tych prac jest projekt „Wdrożenie systemu digitalizacji akt postępowań przygotowawczych oraz utworzenie lokalnych i centralnego repozytorium akt w postaci cyfrowej w powszechnych jednostkach organizacyjnych prokuratury” finansowany z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, w ramach 7. Osi Priorytetowej Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

W dniu 30 kwietnia 2012 r. pomiędzy Prokuraturą Generalną a Ministerstwem Administracji i Cyfryzacji (Instytucją Pośredniczącą) została zawarta pre-umowa dotycząca zasad postępowania w celu przygotowania pełnej dokumentacji do projektu (m.in. studium wykonalności oraz wniosek o dofinansowanie) w terminie do 31 grudnia 2012 r. Kwota wsparcia dla projektu przewidziana w pre-umowie wynosiła 21 000 000 zł. Dzięki staraniom Prokuratury Generalnej, na etapie prac przygotowawczych nad dokumentacją projektową, poprzez zdefiniowanie oraz doprecyzowanie istotnych potrzeb na wykonanie kompletnego systemu digitalizacji akt, udało się następnie zwiększyć kwotę dofinansowania do 30 489 607,50 zł. Dokumentacja projektowa została wykonana do 30 listopada 2012 r. i następnie przekazana do oceny Władzy Wdrażającej Programu Europejskie (Instytucja Wdrażająca/Pośrednicząca II stopnia)⁸.

Projekt Prokuratury Generalnej wpisuje się w ideę realizacji założeń elektronicznej administracji (e-administracji) w strukturach prokuratury. Generalnym założeniem projektu jest wprowadzenie rozwiązań informatycznych poprawiających jakość funkcjonowania organów ochrony prawnej oraz jakość kontaktów administracji z obywatelem. Nie bez znaczenia są również ogólnospołeczne korzyści, polegające na obniżeniu, w perspektywie długoterminowej, kosztów funkcjonowania tej części administracji publicznej.

Projekt zakłada stworzenie ogólnokrajowej infrastruktury informatycznej, pozwalającej na digitalizację papierowych akt prowadzonych postępowań, przesyłanie takich danych pomiędzy jednostkami organizacyjnymi prokuratury za pośrednictwem sieci PESEL-NET/MPLS, ich gromadzenie w ramach centralnych repozytoriów, umożliwianie przesyłania

---

⁸ Po pozytywnej ocenie formalnej oraz merytorycznej projektu, w dniu 8 stycznia 2013 roku pomiędzy Prokuraturą Generalną a Władzą Wdrażającą Programy Europejskie, zostało podpisane porozumienie o dofinansowanie projektu „Wdrożenie systemu digitalizacji akt (...)”.

danych sądom oraz innym organom współpracującym z prokuraturą w trakcie prowadzonych postępowań przygotowawczych, umożliwienie udostępniania danych stronom tych postępowań, ich obrońcom, pełnomocnikom i przedstawicielom ustawowym, a także integrację tego systemu z innymi systemami, wykorzystywanymi w pracy prokuratury.

Istotną wartością dodaną projektowanego systemu jest umożliwienie dostępu do akt sprawy online, na stanowiskach dostępowych ulokowanych w jednostkach organizacyjnych prokuratury. Możliwe przy tym będzie zapoznanie się z aktami również jednostki innej niż ta, w której znajduje się dane stanowisko dostępowe, a więc bez konieczności przemieszczania się po kraju. Projektowany system pozwoli na wydawanie obywatelom kopii zdigitalizowanych akt na nośniku elektronicznym. Ograniczy to zużycie papieru i pozwoli na oszczędność czasu koniecznego do sporządzenia kserokopii. Równocześnie prokuratorzy uzyskają nowoczesne narzędzie analizowania i przetwarzania informacji, co powinno usprawnić prowadzenie postępowań przygotowawczych, zwłaszcza w skomplikowanych sprawach gospodarczych. Projekt wpisuje się w ogólnoeuropejskie działania mające na celu przeciwdziałanie przewlekłości postępowań⁹.

W ramach projektu zakłada się utworzenie lokalnych repozytoriów akt w wersji elektronicznej oraz repozytoriów centralnych. Z punktu widzenia funkcjonalnego podstawowymi modułami systemu będą:

- moduł skanowania dokumentów,
- moduł repozytorium akt,
- moduł analityczny,
- moduł integracji danych i interfejsów do zewnętrznych baz danych,
- moduł udostępniania danych,
- moduł administracyjny,
- moduł komunikacji i bezpieczeństwa.

Projekt przewiduje zakup niezbędnych środków trwałych (serwery z oprogramowaniem, macierze dyskowe, stacje robocze z oprogramowaniem, skanery, urządzenia bezpieczeństwa sieciowego), których koszty oszacowano na poziomie 19 747 860,00 zł oraz stworzenia specjalistycznego oprogramowania (koszt: 9 600 000,00 zł) do digitalizacji akt.

Projekt będzie realizowany w latach 2013-2014.

---

⁹ Patrz np. pkt. 25 raportu wprowadzającego do rezolucji nr 1914(2013) Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy, <http://assembly.coe.int/ASP/Doc/XrefViewPDF.asp?FileID=19245&Language=EN>, gdzie wskazuje się właśnie na potrzebę digitalizacji akt w celu zapewnienia łatwiejszego i szybszego dostępu do nich.